

Lietuvos Respublikos Seimo *šeštoji sesija*

2023 m. birželio 13 d. – liepos 4 d.
285–296 posėdžiai ir minėjimas

Stenogramos

22

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
POSĖDŽIŲ STENOGRAMŲ RINKINYS

Šeštoji sesija

2023 m. birželio 13 d. – liepos 4 d.

285–296 posėdžiai ir minėjimas

TURINYS

VI (PAVASARIO) SESIJA

2023 m. birželio 13 d. – liepos 4 d.

Posėdis Nr. 285 (2023 m. birželio 13 d.)

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	29
Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11 ¹ , 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2688(2) priėmimas	32
Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2689(2) priėmimas	33
Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo Nr. XIV-789 3, 4, 7, 12 straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2631(2) priėmimas	33
Biomedicininį tyrimų etikos įstatymo Nr. VIII-1679 2, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2632(2) priėmimas	33
Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 preambulės, 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2762(2) priėmimas	33
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55 ¹ , 57, 59, 59 ² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2577(2) svarstymas	33
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4 ¹ , 8 ⁴ , 8 ⁵ , 9 ¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2630(2)ES svarstymas	34
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24 ¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2740(2) svarstymas	34
Seimo nario V. Semeškos kalba	34
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 9, 12 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2803(2) priėmimas	35
Šio įstatymo priėmimas	38
Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11 ¹ , 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2688(2) priėmimo tęsinys	39
Šio įstatymo priėmimas	39
Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2689(2) priėmimo tęsinys	39
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55 ¹ , 57, 59, 59 ² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2577(2) svarstymo tęsinys	42
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4 ¹ , 8 ⁴ , 8 ⁵ , 9 ¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2630(2)ES svarstymo tęsinys	42
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24 ¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2740(2) svarstymo tęsinys	42
Įstatymo Nr. I-833 „Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų“ pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2744(2) svarstymas	42
Žvalgybos kontrolierių įstatymo Nr. XIV-868 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2662(2) svarstymas	43
Baudžiamojo kodekso 100 ¹ , 100 ³ ir 113 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2547(2) ir Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2548(2) svarstymas	43

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38 ¹ , 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2808, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11 ¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2809, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2810 ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 5 ir 43 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2811 pateikimo tęsinys (A. Pečkauskas)	43

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario A. Vinkaus pareiškimas (<i>savo ir Seimo nario V. Ažuolo vardu</i>)	48

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 72, 73, 90 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2857 ir Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2858 pateikimas (S. Gentvilas)	49

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 10 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2866 ir Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 6 ¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2867 pateikimas (S. Gentvilas)	51

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18 ⁶ , 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2863, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2864 ir Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2865 pateikimas (I. Valeškaitė)	55

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2689(2) priėmimo tęsinys	57

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38 ¹ , 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2808, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11 ¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2809, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2810 ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 5 ir 43 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2811 pateikimo tęsinys	57

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 72, 73, 90 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2857 ir Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2858 pateikimo tęsinys	58

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 10 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2866 ir Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 6 ¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2867 pateikimo tęsinys	58

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2878, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2880 ir Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavadootojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2879 svarstymas	58

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2878 priėmimas	59

Šio nutarimo priėmimas	59

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2880 priėmimas	59

Šio nutarimo priėmimas	59
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2879 priėmimas	59
Šio nutarimo priėmimas	59
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2609, Žemės įstatymo Nr. I-446 23, 32 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2610 ir Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 6, 18, 20, 24 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2611 pateikimas (A. Gedvilienė)	59
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2750 ir Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2751 pateikimas (M. Skritulskas)	63
Vandens įstatymo Nr. VIII-474 3, 8, 9, 14, 15, 18, 20, 21, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1280 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2859 pateikimas (J. Urbanavičius)	67

Rytinis posėdis Nr. 286 (2023 m. birželio 15 d.)

Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba minint Okupacijos ir genocido dieną	69
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 15 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	69
Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2666(2) priėmimas	70
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72 ¹ , 73, 75 ³ , 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64 ¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2685(2) priėmimas	71
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projekto Nr. XIVP-2627(3) priėmimas	71
Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 7, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2592(2)ES priėmimas	71
Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2593(3) priėmimas	72
Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2594(2) priėmimas	72
Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2595(2) priėmimas	73
Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2596(2) priėmimas	73
Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo Nr. VIII-1422 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2597(2) priėmimas	73
Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2598(2) priėmimas	73

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2599(2) priėmimas	74
Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2600(2) priėmimas	74
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2892 pateikimas (V. Čmilytė-Nielsen)	74
Kandidatės į Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas L. Petronienės kalba	75
Kandidatės į Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas L. Petronienės atsakymai į Seimo narių klausimus	77
Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projekto Nr. XIVP-2911 pateikimas (V. Čmilytė-Nielsen)	80
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-2899 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Kabišaitis)	81
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projekto Nr. XIVP-2901 pateikimas (A. Kabišaitis)	82
Kandidatės į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigas J. Mardosevič kalba	82
Kandidatės į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigas J. Mardosevič atsakymai į Seimo narių klausimus	82
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projekto Nr. XIVP-2900 pateikimas (A. Kabišaitis)	83
Kandidato į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko pareigas A. Driuko kalba	84
Kandidato į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko pareigas A. Driuko atsakymai į Seimo narių klausimus	85
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projekto Nr. XIVP-2901 pateikimo tęsinys	86
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2892 pateikimo tęsinys	86
Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2666(2) priėmimo tęsinys	86
Šio įstatymo priėmimas	86
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72 ¹ , 73, 75 ³ , 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64 ¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2685(2) priėmimo tęsinys	87
Šio įstatymo priėmimas	87
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projekto Nr. XIVP-2627(3) priėmimo tęsinys	87
Šio nutarimo priėmimas	87
Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 7, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2592(2)ES priėmimo tęsinys	87

Šio įstatymo priėmimas	87
Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2593(3) priėmimo tęsinys	87
Šio įstatymo priėmimas	88
Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2594(2) priėmimo tęsinys	88
Šio įstatymo priėmimas	88
Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2595(2) priėmimo tęsinys	88
Šio įstatymo priėmimas	88
Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2596(2) priėmimo tęsinys	88
Šio įstatymo priėmimas	88
Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo Nr. VIII-1422 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2597(2) priėmimo tęsinys	88
Šio įstatymo priėmimas	88
Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2598(2) priėmimo tęsinys	89
Šio įstatymo priėmimas	89
Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2599(2) priėmimo tęsinys	89
Šio įstatymo priėmimas	89
Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2600(2) priėmimo tęsinys	89
Šio įstatymo priėmimas	89
Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projekto Nr. XIVP-2911 pateikimo tęsinys	89
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-2899 priėmimo tęsinys	89
Šio nutarimo priėmimas	90
Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo Nr. XIV-789 3, 4, 7, 12 straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2631(2) priėmimo tęsinys	90
Šio įstatymo priėmimas	90
Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2689(2) priėmimo tęsinys	90
Šio įstatymo priėmimas	90
Biomediciniųjų tyrimų etikos įstatymo Nr. VIII-1679 2, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2632(2) priėmimo tęsinys	90
Šio įstatymo priėmimas	90
Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 preambulės, 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2762(2) priėmimo tęsinys	90
Šio įstatymo priėmimas	91
Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos demografijos politikos ateities“ projekto Nr. XIVP-2884(2) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Lopata)	91

Seimo nario L. Savicko kalba	93
Seimo nario P. Gražulio kalba	94
Seimo nario A. Ažubalio kalba	95
Šios rezoliucijos priėmimas	96

Vidaus reikalų ministrės Agnės Bilotaitės atsakymai į Seimo narių klausimus

Vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės atsakymai į Seimo narių iš anksto pateiktą klausimą	96
Vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės atsakymai į Seimo narių posėdžio metu užduotus klausimus	99

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės, socialinės apsaugos ir darbo ministrės M. Navickienės, sveikatos apsaugos ministro A. Dulčio, užsienio reikalų ministro G. Landsbergio, aplinkos ministro S. Gentvilo ir teisingumo ministrės E. Dobrowolskos atsakymai į Seimo narių klausimus	102

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario V. Valkiūno pareiškimas	108
Seimo nario D. Kepenio pareiškimas	108
Seimo nario V. Ažuolo pareiškimas	109
Seimo nario E. Gentvilo pareiškimas	110

Vakarinis posėdis Nr. 287 (2023 m. birželio 15 d.)

Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2304(2) priėmimas	111
Administracinių nusižengimų kodekso 488 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2161(2) priėmimas	113
Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11 ¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2806(2) ir Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2807(2) svarstymas	113
Seimo nario A. Butkevičiaus kalba	114
Seimo nario V. Ažuolo kalba	114
Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2663(2) svarstymas	115
Seimo nario A. Stončaičio kalba	116
Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2354(2) svarstymas	117
Civilinio proceso kodekso 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624 ¹ , 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 ir 771 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2861 ir Antstolių įstatymo Nr. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43 ¹ , 46 ir 48 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2862 pateikimas (E. Dobrowolska)	117

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2868, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 12, 15, 122 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12 ¹ , 12 ² , 12 ³ , 12 ⁴ , 12 ⁵ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2869, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2870, Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 4 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2871, Laukinių augalų ir grybų įstatymo Nr. VIII-1226 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2872, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 5, 6, 9, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2873, Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo Nr. IX-533 2, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2874, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2875 ir Administracinių nusižengimų kodekso 305 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2876 pateikimas	119
Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2 ir 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2660 pateikimas (L. Girskienė)	119
Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių Nr. VIII-157 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2799 pateikimas (J. Sejonienė)	122
Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2643 pateikimas (I. Kačinskaitė-Urbonienė)	123
Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2856 pateikimas (A. Pocius)	126
Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2860(2) svarstymas	129
Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 110 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2633 pateikimas (L. Jonauskas)	129
Seimo savaitės (2023-06-19 – 2023-06-23) – 2023 m. birželio 20 d. (antradienio) ir 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas	131
Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2304(2) priėmimo tęsinys	133
Šio įstatymo priėmimas	133
Administracinių nusižengimų kodekso 488 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2161(2) priėmimo tęsinys	133
Šio įstatymo priėmimas	136
Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11 ¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2806(2) ir Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2807(2) svarstymo tęsinys	136
Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2663(2) svarstymo tęsinys	137
Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2354(2) svarstymo tęsinys	137
Civilinio proceso kodekso 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624 ¹ , 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 ir 771 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2861 ir Antstolių įstatymo Nr. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43 ¹ , 46 ir 48 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2862 pateikimo tęsinys	137
Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2643 pateikimo tęsinys	137

Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2 ir 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2660 pateikimo tęsinys	138
Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių Nr. VIII-157 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2799 pateikimo tęsinys	138
Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2856 pateikimo tęsinys	138
Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2860(2) svarstymo tęsinys	139
Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 110 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2633 pateikimo tęsinys	139

Rytinis posėdis Nr. 288 (2023 m. birželio 20 d.)

Respublikos Prezidento G. Nausėdos metinis pranešimas	140
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 20 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	149
Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11 ¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2806(2) priėmimas	150
Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2807(2) priėmimas	150
Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2860(2) priėmimas	151
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2357(2)ES ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2) svarstymas	151
Seimo nario V. Bako kalba	152
Seimo nario L. Kukuraičio kalba	153
Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-428(3) svarstymas	154
Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39 ² ir 39 ³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2854(2) svarstymas	155
Seimo nario A. Vinkaus kalba	155
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9 ² , 9 ⁵ ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2590(3) ir Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2591(2) svarstymas	156
Seimo narės M. Danielės kalba	156
Seimo nario A. Mazuronio kalba	157
Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11 ¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2806(2) priėmimo tęsinys	159
Šio įstatymo priėmimas	159
Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2807(2) priėmimo tęsinys	159
Šio įstatymo priėmimas	159
Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2860(2) priėmimo tęsinys	159

Šio įstatymo priėmimas	159
Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-428(3) svarstymo tęsinys	160
Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39 ² ir 39 ³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2854(2) svarstymo tęsinys	160
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9 ² , 9 ⁵ ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2590(3) ir Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2591(2) svarstymo tęsinys	160
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2357(2)ES svarstymo tęsinys	160
Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2) svarstymo tęsinys	162
Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2868, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 12, 15, 122 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12 ¹ , 12 ² , 12 ³ , 12 ⁴ , 12 ⁵ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2869, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2870, Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 4 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2871, Laukinių augalų ir grybų įstatymo Nr. VIII-1226 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2872, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 5, 6, 9, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2873, Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo Nr. IX-533 2, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2874, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2875 ir Administracinių nusižengimų kodekso 305 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2876 pateikimo tęsinys (S. Gentvilas)	164
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2741(3), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75 ¹ , 75 ² , 75 ³ , 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76 ¹ , 76 ² , 83 ¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2742(3), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2678(2) ir Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2788(2) svarstymas	169
Seimo nario S. Tumėno kalba (<i>Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu</i>)	170
Seimo narės J. Šiugždinienės kalba (<i>Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu</i>)	171
Seimo narės L. Nagienės kalba	172
Seimo narės I. Kačinskaitės-Urbonienės kalba	172
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2741(3) svarstymo tęsinys	173
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75 ¹ , 75 ² , 75 ³ , 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76 ¹ , 76 ² , 83 ¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2742(3) svarstymo tęsinys	174
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2678(2) svarstymo tęsinys	174
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2788(2) svarstymo tęsinys	174

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2743(2) svarstymas	175
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2), Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2760(2) ir Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2761(2) svarstymas	175

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario Č. Olševskio pareiškimas	176
Seimo nario R. Šarknicko pareiškimas	177
Seimo nario V. Ažuolo pareiškimas	178

Vakarinis posėdis Nr. 289 (2023 m. birželio 20 d.)

Vyriausybės pusvalandis

Žemės ūkio ministro Kęstučio Navicko pranešimas

Žemės ūkio ministro K. Navicko kalba	179
Žemės ūkio ministro K. Navicko atsakymai į Seimo narių klausimus	180
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2743(2) svarstymo tęsinys	184
Seimo narės L. Nagienės kalba	184
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2), Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2760(2) ir Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2761(2) svarstymo tęsinys	185
Seimo narės J. Šiugždinienės kalba	187
Seimo narės V. Targamadzės kalba	188
Seimo narės R. Tamašunienės kalba	189
Seimo narės L. Nagienės kalba	190
Seimo narės I. Kačinskaitės-Urbonienės kalba	191
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2743(2) svarstymo tęsinys	196
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2750(2) ir Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2571(2) svarstymas	196
Seimo nario V. Semeškos kalba	197
Seimo nario G. Palucko kalba	197
Seimo nario K. Masiulio kalba	198
Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2908 pateikimas (R. Juška)	199
Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 5 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15 ¹ , 15 ² straipsniais ir priedu įstatymo projekto Nr. XIVP-1457(2) svarstymas	200

Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ¹ , 35 ¹ , 35 ² ir 66 straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2765(2), Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2766(2), Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2767(2), Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2768(2), Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2770(2), Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 16, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2771(2), Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2772(2), Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2773(2), Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 15 ¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2774(2), Želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2775, Vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2776, Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2777(2), Statybos įstatymo Nr. I-301 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2778(2), Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2779(2), Kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2780(2) ir Geležinkelių transporto kodekso 9, 23 ¹ ir 30 ² straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2782(2) svarstymas	200
Seimo narės R. Tamašunienės kalba	201
Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos laisvės lygos 45-mečio“ projekto Nr. XIVP-2895(2) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Ažubalis)	210
Šios rezoliucijos priėmimas	211
Seimo nutarimo „Dėl 2028 metų paskelbimo Lietuvos laisvės lygos metais“ projekto Nr. XIVP-2894 pateikimas (A. Ažubalis)	211
Įstatymo „Dėl Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus oro susisieki susitarimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-2889 pateikimas (J. Skačkauskas)	212
Kelių transporto kodekso 8, 8 ³ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2917 pateikimas (J. Skačkauskas)	214
Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 18, 33 ir 39 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2887, Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2885 ir Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 papildymo 7 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2886 pateikimas (J. Razma)	215

Rytinis posėdis Nr. 290 (2023 m. birželio 22 d.)

*Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Valerijono Šadreckos
85-ųjų gimimo metinių paminėjimas*

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro R. Rudzio kalba	220
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	222
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4 ¹ , 8 ⁴ , 8 ⁵ , 9 ¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2630(2)ES priėmimas	223

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39 ² ir 39 ³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2854(2) priėmimas	224
Baudžiamojo kodekso 100 ¹ , 100 ³ ir 113 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2547(2) priėmimas	224
Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2548(2) priėmimas	225
Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2354(2) priėmimas	225
Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projekto Nr. XIVP-2911(2) svarstymas	225
Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2769(2) ir Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2781(2) svarstymas	225
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2892(2) svarstymas ir priėmimas	226
Seimo nario V. Semeškos kalba	226
Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2681(2) svarstymas	228
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2715(2) svarstymas	228
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55 ¹ , 57, 59, 59 ² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2577(2) priėmimas	228
Šio įstatymo priėmimas	229
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4 ¹ , 8 ⁴ , 8 ⁵ , 9 ¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2630(2)ES priėmimo tęsinys	229
Šio įstatymo priėmimas	230
Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39 ² ir 39 ³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2854(2) priėmimo tęsinys	230
Šio įstatymo priėmimas	230
Baudžiamojo kodekso 100 ¹ , 100 ³ ir 113 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2547(2) priėmimo tęsinys	230
Šio įstatymo priėmimas	230
Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2548(2) priėmimo tęsinys	230
Šio įstatymo priėmimas	230
Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2354(2) priėmimo tęsinys	230
Šio įstatymo priėmimas	230
Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projekto Nr. XIVP-2911(2) svarstymo tęsinys	231
Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2769(2) ir Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2781(2) svarstymo tęsinys	231
Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2681(2) svarstymo tęsinys	231
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2715(2) svarstymo tęsinys	231
Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2663(2) priėmimas	231

Šio nutarimo priėmimas	234
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24 ¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2740(2) priėmimas	235
Šio įstatymo priėmimas	237
Žvalgybos kontrolierių įstatymo Nr. XIV-868 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2662(2) priėmimas	237
Šio įstatymo priėmimas	238
Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 5 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15 ¹ , 15 ² straipsniais ir priedu įstatymo projekto Nr. XIVP-1457(2) svarstymo tęsinys	238
Seimo nario A. Vyšniausko kalba	239
Seimo narės M. Ošmianskienės kalba	240
Seimo narės I. Pakarklytės kalba	241
Seimo nario J. Urbanavičiaus kalba	241
Rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2877 pateikimas (M. Ošmianskienė)	247

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, sveikatos apsaugos ministro A. Dulčio, susisiekimo ministro M. Skuodžio, finansų ministrės G. Skaistės, žemės ūkio ministro K. Navicko, vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės ir kultūros ministro S. Kairio atsakymai į Seimo narių klausimus	248

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario E. Jovaišos pareiškimas	254
Seimo nario V. Valkiūno pareiškimas	254
Seimo nario R. Šarknicko pareiškimas	255

Vakarinis posėdis Nr. 291 (2023 m. birželio 22 d.)

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2892(2) priėmimo tęsinys	256
Šio nutarimo priėmimas	256

Opozicinių Darbo partijos frakcijos ir Mišrios Seimo narių grupės darbotvarkė

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2737 pateikimas (J. Pinskus)	256
Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 304 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2618 pateikimas (V. Gapšys)	257
Vienišo asmens išmokos įstatymo Nr. XIV-352 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2736 pateikimas (J. Pinskus)	258
Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2922 pateikimas (S. Gentvilas)	259
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 81 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIVP-202 svarstymas	260
Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 35 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2044(2) pateikimas (A. Palionis)	261

Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2544 pateikimas (I. Kačinskaitė-Urbonienė)	261
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2920 ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės pakeitimo įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo ir pakeitimo įstatymo papildymo 15 ¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2921 pateikimas (A. Veryga)	263
Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2623 pateikimas (P. Gražulis)	266
Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2912 pateikimas (V. Valkiūnas)	266
Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2737 pateikimo tęsinys	270
Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 304 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2618 pateikimo tęsinys	270
Vienišo asmens išmokos įstatymo Nr. XIV-352 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2736 pateikimo tęsinys	270
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 81 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIVP-202 svarstymo tęsinys	271
Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 35 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2044(2) pateikimo tęsinys	271
Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2544 pateikimo tęsinys	271
Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2623 pateikimo tęsinys	271
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2920 ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės pakeitimo įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo ir pakeitimo įstatymo papildymo 15 ¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2921 pateikimo tęsinys	272
Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2922 pateikimo tęsinys	272
Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2426(2) pateikimas (R. Tamašunienė)	273
Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1952(3) pateikimas (R. Tamašunienė)	274
Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2914, Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2915 ir Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2916 pateikimas (K. Adomaitis)	278
Seimo savaitės (2023-06-26 – 2023-06-30) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas	278

Rytinis posėdis Nr. 292 (2023 m. birželio 27 d.)

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės L. Petronienės priesaika	280
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 27 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	280

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projekto Nr. XIVP-2911(2) priėmimas	282
Šio nutarimo priėmimas	282
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2741(3) priėmimas	282
Šio įstatymo priėmimas	283
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75 ¹ , 75 ² , 75 ³ , 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76 ¹ , 76 ² , 83 ¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2742(3) priėmimas	283
Šio įstatymo priėmimas	283
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2678(2) priėmimas	283
Šio įstatymo priėmimas	284
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2788(2) priėmimas	284
Šio įstatymo priėmimas	284
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2743(2) priėmimas	284
Šio įstatymo priėmimas	285
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimas	285
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 ⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2760(2) priėmimas	293
Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2761(2) priėmimas	293
Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2054(4) priėmimas	294
Šio įstatymo priėmimas	295
Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projekto Nr. XIVP-2822(2), Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2824(2), Teismų įstatymo Nr. I-480 57, 101 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2826(2) ir Civilinio proceso kodekso 62 ¹ , 304, 441 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 62 ² , 62 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2827(2) svarstymas	296
Seimo nario S. Tumėno kalba (<i>Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu</i>)	296
Seimo narės E. Dobrowolskos kalba (<i>Laisvės frakcijos vardu</i>)	298
Seimo nario A. Stončaičio kalba (<i>Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ vardu</i>)	299
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys	306
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projekto Nr. XIVP-2900(2) svarstymas ir priėmimas	306
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projekto Nr. XIVP-2901(2) svarstymas ir priėmimas	307

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos pratęsimo“ projekto Nr. XIVP-2956 pateikimas (V. Čmilytė-Nielsen)	307
Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2890 pateikimas (A. Armonaitė)	308

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario D. Kepenio pareiškimas	311
Seimo nario V. Valkiūno pareiškimas	312
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projekto Nr. XIVP-2900(2) priėmimo tęsinys	313
Šio nutarimo priėmimas	313
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projekto Nr. XIVP-2901(2) priėmimo tęsinys	313
Šio nutarimo priėmimas	313

Vakarinis posėdis Nr. 293 (2023 m. birželio 27 d.)

Vyriausybės pusvalandis

Seimo kontrolierės Erikos Leonaitės pranešimas

Seimo kontrolierės E. Leonaitės kalba	314
Seimo kontrolierės E. Leonaitės atsakymai į Seimo narių klausimus	317
Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13 ¹ , 16, 17, 18, 18 ² , 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2929, Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17 ² , 18, 19, 46 ¹ , 47, 56 ¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2930, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2931 ir Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2932 pateikimas	319
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo II ¹ skyriumi įstatymo projekto Nr. XIVP-2934 ir Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2935 pateikimas	320
Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2270(2) svarstymas	320
Baudžiamojo kodekso 270, 271 ¹ ir 277 ¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270 ⁴ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2502(2) svarstymas	320
Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2908(2) svarstymas	321
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2790(2) svarstymas	321
Seimo nario V. Rakučio kalba	322
Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2909 ir Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo Nr. XIV-2011 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2910 pateikimas (A. Kabišaitis)	322

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18 ⁶ , 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2863(2), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2864(2) ir Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2865(2) svarstymas	325
Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2346(3), Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2347(3), Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2348(3), Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20 ⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2349(3), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2350(3), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2351(3), Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2352(3), Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2353(3), Kelių transporto kodekso 18 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2408 ir Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 63 ³ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2409(2) svarstymas	325
Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13 ¹ , 16, 17, 18, 18 ² , 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2929, Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17 ² , 18, 19, 46 ¹ , 47, 56 ¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2930, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2931 ir Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2932 pateikimo tęsinys (G. Skaistė)	326
Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2909 ir Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo Nr. XIV-2011 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2910 pateikimo tęsinys	340
Baudžiamojo kodekso 270, 271 ¹ ir 277 ¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270 ⁴ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2502(2) svarstymo tęsinys	340
Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2908(2) svarstymo tęsinys	341
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2790(2) svarstymo tęsinys	341
Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18 ⁶ , 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2863(2), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2864(2) ir Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2865(2) svarstymo tęsinys	341
Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2346(3), Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2347(3), Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2348(3), Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20 ⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2349(3), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2350(3), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2351(3), Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2352(3), Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2353(3), Kelių transporto kodekso 18 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2408 ir Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 63 ³ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2409(2) svarstymo tęsinys	341

Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2890 pateikimo tęsinys	342
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo II ¹ skyriumi įstatymo projekto Nr. XIVP-2934 ir Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2935 pateikimo tęsinys (M. Navickienė)	344
Seimo nutarimo „Dėl XX amžiaus Lietuvos laisvės kovų tyrimų ir jų sklaidos, šių kovų įamžinimo programos kryptių ir gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2756(3) svarstymas	348
Seimo nario V. Rakučio kalba	348
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2715(2) priėmimas	349
Šio nutarimo priėmimas	350
Transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2902, Kelių transporto kodekso 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2903, Geležinkelių transporto kodekso 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2904 ir Vidaus vandenų transporto kodekso 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2905 pateikimas (I. Segalovičienė)	350

Rytinis posėdis Nr. 294 (2023 m. birželio 29 d.)

Lietuvos narystės Tarpparlamentinėje Sąjungoje 100-mečio paminėjimas

Seimo narės, Lietuvos Respublikos Seimo delegacijos Tarpparlamentinėje Sąjungoje pirmininkės G. Burokienės kalba	356
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 29 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	357
Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-428(3) priėmimas	358
Šio įstatymo priėmimas	358
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2357(2)ES priėmimas	358
Šio įstatymo priėmimas	360
Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2) priėmimas	360
Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18 ⁶ , 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2863(2) priėmimas	363
Šio įstatymo priėmimas	364
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2864(2) priėmimas	364
Šio įstatymo priėmimas	364
Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2865(2) priėmimas	364
Šio įstatymo priėmimas	364
Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2908(2) priėmimas	364
Šio įstatymo priėmimas	364

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2790(2) priėmimas	364
Šio įstatymo priėmimas	365
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2750(2) priėmimas	365
Šio įstatymo priėmimas	366
Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2751(2) priėmimas	366
Šio įstatymo priėmimas	367
Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2681(2) priėmimas	367
Šio įstatymo priėmimas	367
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys	368
Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2270(2) svarstymo tęsinys	368
Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928 pateikimas (M. Navickienė)	369
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos pratęsimo“ projekto Nr. XIVP-2956 svarstymas ir priėmimas	372
Šio nutarimo priėmimas	372
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2980 ir Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2981 pateikimas (J. Razma)	372
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2982 pateikimas (J. Razma)	373
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2988 pateikimas (J. Razma)	373
Seimo 2023 m. liepos 4 d. (antradienio) posėdžio darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas	374
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Viktoro Leonovo peticijos“ projekto Nr. XIVP-2940 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis)	375
Seimo narės L. Nagienės kalba	376
Šio nutarimo priėmimas	377
Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2936 pateikimas (K. Žemaitis)	377
Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 7, 8, 11, 51, 53, 140, 141 straipsnių, 2 ir 4 priedų pakeitimo ir 142 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2927 pateikimas (M. Juodvalkė)	382

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, aplinkos ministro S. Gentvilo, finansų ministrės G. Skaistės, užsienio reikalų ministro G. Landsbergio, sveikatos apsaugos ministro A. Dulckio ir kultūros ministro S. Kairio atsakymai į Seimo narių klausimus	386

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario V. Valkiūno pareiškimas	390
Seimo narės L. Girskienės pareiškimas	390
Seimo nario A. Skardžiaus pareiškimas	392
Seimo nario V. Ažuolo pareiškimas	392
Seimo nario R. Šarknicko pareiškimas	393
Seimo nario S. Tumėno pareiškimas	394

Vakarinis posėdis Nr. 295 (2023 m. birželio 29 d.)

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2) priėmimo tęsinys	395
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2980 ir Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2981 pateikimo tęsinys	395
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2988 pateikimo tęsinys	395
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2982 pateikimo tęsinys	396
Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ¹ , 35 ¹ , 35 ² ir 66 straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2765(2) priėmimas	396
Šio įstatymo priėmimas	403
Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2766(2) priėmimas	404
Šio įstatymo priėmimas	409
Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-2937 pateikimas (I. Šimonytė, R. Lopata)	410
Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės kalba	410
Ateities komiteto pirmininko R. Lopatos kalba	411
Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2) priėmimo tęsinys	417
Šio įstatymo priėmimas	419
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2980, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2981 ir Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2982 pateikimo tęsinys ir svarstymas	420
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2980 priėmimas	420

Šio nutarimo priėmimas	420
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2981 priėmimas	420
Šio nutarimo priėmimas	421
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2982 priėmimas	421
Šio nutarimo priėmimas	421
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2988 pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas	421
Šio nutarimo priėmimas	421
Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2767(2) priėmimas	421
Šio įstatymo priėmimas	422
Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2768(2) priėmimas	422
Šio įstatymo priėmimas	422
Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2769(2) priėmimas	422
Šio įstatymo priėmimas	423
Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2770(2) priėmimas	423
Šio įstatymo priėmimas	424
Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 16, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2771(2) priėmimas	424
Šio įstatymo priėmimas	424
Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2772(2) priėmimas	424
Šio įstatymo priėmimas	426
Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2773(2) priėmimas	426
Šio įstatymo priėmimas	426
Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 15 ¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2774(2) priėmimas	426
Šio įstatymo priėmimas	427
Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2777(2) priėmimas	427
Šio įstatymo priėmimas	427
Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2778(2) priėmimas	427
Šio įstatymo priėmimas	428
Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2779(2) priėmimas	428

Šio įstatymo priėmimas	428
Kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2780(2) priėmimas	428
Šio įstatymo priėmimas	428
Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2781(2) priėmimas	428
Šio įstatymo priėmimas	429
Geležinkelių transporto kodekso 9, 23 ¹ ir 30 ² straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2782(2) priėmimas	429
Šio įstatymo priėmimas	429
Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2922(2) svarstymas	429
Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projekto Nr. XIVP-2822(2) priėmimas ...	429
Šio nutarimo priėmimas	431
Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2824(2) priėmimas	431
Šio įstatymo priėmimas	436
Teismų įstatymo Nr. I-480 57, 101 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2826(2) priėmimas	436
Šio įstatymo priėmimas	436
Civilinio proceso kodekso 62 ¹ , 304, 441 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 62 ² , 62 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2827(2) priėmimas	436
Šio įstatymo priėmimas	437
Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2346(3) priėmimas	437
Šio įstatymo priėmimas	437
Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2347(3) priėmimas	437
Šio įstatymo priėmimas	437
Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2348(3) priėmimas	437
Šio įstatymo priėmimas	438
Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20 ⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2349(3) priėmimas	438
Šio įstatymo priėmimas	438
Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2350(3) priėmimas	438
Šio įstatymo priėmimas	438
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2351(3) priėmimas	438
Šio įstatymo priėmimas	438
Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2352(3) priėmimas	438
Šio įstatymo priėmimas	439
Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2353(3) priėmimas	439

Šio įstatymo priėmimas	439
Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 61 ³ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2409(2) priėmimas	439
Šio įstatymo priėmimas	439
Įstatymo Nr. I-833 „Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų“ pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2744(2) priėmimas	439
Šio įstatymo priėmimas	439
Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2591(2) priėmimas	439
Šio įstatymo priėmimas	440
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9 ² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2791(2) svarstymas	440
Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2926 pateikimas	441
Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2897 ir Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 22 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2898 pateikimas (R. Vaitkus)	441
Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2794 pateikimas (A. Bagdonas)	444

Posėdis Nr. 296 (2023 m. liepos 4 d.)

Švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto priesaika	448
Seimo 2023 m. liepos 4 d. (antradienio) posėdžio darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	448
Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2922(2) priėmimas	450
Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2270(2) priėmimas	450
Baudžiamojo kodekso 270, 271 ¹ , 277 ¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270 ⁴ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2502(2) priėmimas	450
Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2919 pateikimas (D. Asanavičiūtė)	450
Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2700 pateikimas	451
Civilinio kodekso Nr. VIII-1864 2.8 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2906 pateikimas (M. Matijošaitis)	451
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2907 pateikimas (A. Žukauskas)	453
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2888 pateikimas (A. Žukauskas)	454
Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6 ¹ , 6 ² , 6 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2990 pateikimas (V. Čmilytė-Nielsen)	454
Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2972 ir Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2973 pateikimas (V. Čmilytė-Nielsen)	456

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projekto Nr. XIVP-2983 pateikimas	457
Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2700 pateikimo tęsinys (I. Pakarklytė)	458
Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2922(2) priėmimo tęsinys	463
Šio įstatymo priėmimas	463
Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2270(2) priėmimo tęsinys	463
Šio įstatymo priėmimas	463
Baudžiamojo kodekso 270, 271 ¹ , 277 ¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270 ⁴ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2502(2) priėmimo tęsinys	463
Šio įstatymo priėmimas	463
Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2919 pateikimo tęsinys	463
Civilinio kodekso Nr. VIII-1864 2.8 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2906 pateikimo tęsinys	464
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2907 pateikimo tęsinys	464
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2888 pateikimo tęsinys	464
Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6 ¹ , 6 ² , 6 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-2990 pateikimo tęsinys	464
Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2972 ir Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2973 pateikimo tęsinys	464
Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projekto Nr. XIVP-2983 pateikimo tęsinys (V. Čmilytė-Nielsen)	465
Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo Nr. XII-828 papildymo septintuoju ¹ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2952 ir Finansinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2953(2) pateikimas (M. Lingė)	470
Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. XIII-992 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2976 pateikimas	474
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2893 pateikimas (A. Bagdonas)	474
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2979 pateikimas (J. Karpavičienė)	475
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2918 pateikimas (R. Lopata)	478
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2995 pateikimas (P. Kuzmickienė)	480

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinę Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projekto Nr. XIVP-2983 pateikimo tęsinys	483
Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo Nr. XII-828 papildymo septintuoju ¹ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2952 ir Finansinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2953(2) pateikimo tęsinys	485
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2893 pateikimo tęsinys	486
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2979 pateikimo tęsinys	486
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2918 pateikimo tęsinys	486
Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2926 pateikimo tęsinys	486
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projekto Nr. XIVP-2941 pateikimas (E. Pupinis)	487
Seimo narių pareiškimai	487
Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba VI (pavasario) sesijos pabaigos proga	488

*Minėjimas, skirtas Gedulo ir vilties bei Okupacijos ir genocido dienoms atminti
2023 m. birželio 14 d.*

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kalba	490
Tarptautinės Europos atminties ir sąžinės platformos atstovės, istorikės, humanitarinių mokslų daktarės Monikos Rogers kalba	491
Politinės kalinės ir tremtinės Onos Butrimaitės-Laurinienės anūkės, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų vedėjos Živilės Kropaitės kalba	492
Politinės kalinės, tremtinės Onos Butrimaitės-Laurinienės kalba (<i>vaizdo įrašas</i>)	493
Mokytojo, „Misija Sibiras“ ir „Renkuosi mokytis“ alumnas Vaidotas Steponavičius kalba	495
Fotografo dokumentininko Tado Kazakevičiaus kalba	497
Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio dalyvio Stanislovo Vitkaus dukters, Lietuvos laisvės armijos kario Alfredo Dauginio anūkės, socialinės apsaugos ir darbo ministrės, Seimo narės Monikos Navickienės kalba	499
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	501

SANTRUMPOS

- DFVL* – Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“
DPF – Darbo partijos frakcija
LF – Laisvės frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
- A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
NKL – teisės aktas, įgyvendinantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“ numatytus išipareigojimus
VK – su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS POSĖDŽIO NR. 285 STENOGRAMA

2023 m. birželio 13 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas V. MITALAS*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas. Gerbiami kolegos, pradėdami birželio 13 dienos, antradienio, rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 112 Seimo narių.

10.00 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 1 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Pirmiausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš, Pirmininke, norėčiau grįžti prie klausimo dėl ponios A. Bilotaitės dalyvavimo čia, Vyriausybės pusvalandyje. Dabar ministrė atsiuntė raštelį, kad jinai vėl negali dalyvauti, bet jos darbotvarkėje yra aiškiai parašyta, kad 14 valandą jinai dalyvauja plenariniame posėdyje. Pagal darbotvarkę jinai to laiko turi.

Negana to, ministrė dar sugebėjo pakeisti savo darbotvarkę prieš tai įtraukdama policijos pasitarimą, nors ryte to pasitarimo dėl policijos reformos nebuvo. Tikrai būtų labai smagu, kad ministrė ryžtųsi dalyvauti posėdžiuose, atsakyti į Seimo narių klausimus ir neverstų mūsų imtis griežtesnių priemonių ją pasišaukti. Gal suderinkite ir įtraukite. Mes frakcijos vardu siūlome 14 valandą, nes ministrės darbotvarkėje yra dalyvavimas posėdyje, įtraukti Vyriausybės pusvalandį ir jos atsakymus.

PIRMININKĖ. Gerbiamoji kolege, jūs kaip niekas kitas gerai išmanote Seimo statutą ir tikrai nereikia jums priminti. Bet vis dėlto pasinaudosiu ta proga ir priminsiu 209 straipsnį, kuris reglamentuoja antradieninį Vyriausybės pusvalandį, kur ministrai, kitų institucijų, Seimui atsakaitingų, atstovai atsako į iš anksto jiems suformuluotus klausimus. Idėja dėl ministrės A. Bilotaitės pakvietimo į posėdį tikrai nuskambėjo šįryt seniūnų posėdyje, bet jokių iš anksto raštu suformuluotų klausimų nebuvo. Tikrai, manau, ministrė atsilies į tokį opozicijos kvietimą, bet tiesiog suplanuokime jį kitą antradienį. Kviečiu suformuluoti klausimus, į kuriuos ministrė bus pasirengusi atsakyti.

A. Mazuronis. Prašau.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui, gerbiama Pirmininke. Iš tiesų, nors ir kaip čia jūs švelniai apibūdintumėte situaciją, situacija yra beprecedentė. Aš Seime esu, nežinau, jau keliolika metų ir tokio atvejo nėra buvę, kad ministras atsisakytų bet kokia forma bet kada ateiti į susitikimą su visa opozicija (pabrėžiu, ne su viena kažkokia atskira frakcija, bet su visomis opozicijos frakcijomis) pareikšdamas, kad į klausimus atsakys raštu, yra... Taip, taip buvo pareikšta.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Andriau, galbūt aš netiksliai pasakiau. Aš pasakiau, kad į raštu suformuluotus klausimus atsakys čia, kaip ir Statutas numato.

A. MAZURONIS (DPF). Aš užbaigsiu...

PIRMININKĖ. Taip, žinoma.

A. MAZURONIS (DPF). ...kadangi vis tiek situacija yra beprecedentė. Iš tiesų, jeigu mes esame demokratinė valstybė, jeigu mes esame vakarietiškas tradicijas puoselėjanti valstybė, toks mi-

nistro elgesys yra tiesiog netoleruotinas. Man atrodo, kad ministrė šiek tiek užsimiršo, kokios pareigos jos yra ir kokias ne tik privilegijas, bet ir pareigas bei atsakomybes ji turi. Todėl mes frakcijos vardu ne prašome, bet reikalaujame, kad ministrė ateitų į šią tribūną čia šiandien. Matėme jos darbotvarkę surašytą. Akivaizdu, kad darbotvarkė yra fiktyvi, dirbtinai pritempta tik tam, kad nereikėtų ateiti čia ir atsakyti į klausimus. Tegul atsako į klausimus, kurie kyla opozicijai.

Yra demokratinis instrumentas, kurį taip paminti, kaip dabar daro valdančiosios daugumos ministrė, negalima ir netoleruotina. Priešingu atveju mes pasieksime situaciją, kad opozicija vėl pradės posėdžiauti kitoje posėdžių salėje. Ar to norima, ar to yra siekiama? Man atrodo, labai aiškus ir savaime suprantamas įrankis, kurį gerbti iš tiesų privaloma kiekvienam ministrui, koks jis bebūtų.

PIRMININKĖ. Mielas Andriau, aš dar kartą pakartosiu tai, ką jau pasakiau. Jei jūs turite raštu suformuluotus klausimus, kaip reikalauja 209 straipsnis, prašau tai padaryti ir ministrė ateis. Manau, kad mes diskutuojame visiškai lygioje vietoje, kur ir jūs puikiai suprantate, kokios yra Seimo tradicijos ir Seimo taisyklės, ir aš tai puikiai suprantu. Ministrė tai turbūt irgi puikiai supranta. Niekas nuo nieko nesislapsto ir nelaksto. Prašom. O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (LSDPF). Dėkoju. Aš taip pat norėčiau Socialdemokratų frakcijos vardu pasisakyti dėl darbotvarkės. Ryte per Seniūnų sueigą pasiūlius gražinti atgal į darbotvarkę Vyriausybės pusvalandį, pirmasis pavaduotojas pasakė, kad nėra ko iš ministrų kviesti. Mes tikrai turime ką kviesti, tai yra A. Bilotaite, mes norėtume ją išgirsti ir kad Vyriausybės pusvalandis būtų. Neprašysiu jūsų atsakymo trečią kartą kartoti, ką pasakėte mano kolegoms, bet tada Socialdemokratų frakcijos vardu sveikiname visus Antanus su Antaninėmis. *(Plojimai)*

PIRMININKĖ. A. Veryga.

A. VERYGA (LVŽSF). Gerbiama Pirmininke, aš irgi tuo pačiu klausimu noriu pasisakyti. Jūs paminėjote Seimo tradicijas. Iš tikrųjų aš irgi neprisimenu tokio atvejo Seime, pačiam teko būti Vyriausybės nariu, kad atsisakytų ateiti susitikti su opozicinėmis frakcijomis. Aš suprantu ministrę, kad jai yra nepatogu, nemalonu, jos buvęs susitikimas buvo tikrai jai labai, matyt, nesmagus. Iš tikrųjų skiriasi žanras gyvo klausinėjimo ir išankstinių klausimų ir atsakymų. Tikrai aš manau, kad šis atvejis, kaip kolegos minėjo, yra beprecedentis, todėl ir mūsų prašymas yra galbūt šiek tiek kitoks, negu yra įprasta. Bet ministrė šiandien yra, jeigu yra toks Seimo statuto reikalavimas, kad reikia suformuluoti klausimus, aš nepastebėjau, kad ten būtų parašyta, prieš kiek laiko jie turi būti suformuoti...

PIRMININKĖ. Iš anksto suformuluoti.

A. VERYGA (LVŽSF). Mes iš karto šiandien juos suformuluosime ir aš frakcijos vardu prašau, kad šiandien ministrė čia būtų. Ji gaus prieš kelias valandas klausimus, tikrai turės laiko pasiruošti. Frakcijos vardu prašau balsuoti, kad šiandien darbotvarkėje būtų numatytas Vyriausybės pusvalandis. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, aš atkreipiu dėmesį, kad Statute taip pat yra punktas, kad ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki posėdžio pateikiami raštu suformuluoti klausimai. *(Balsai salėje)* Prašau, gerbiamas Valdemarai, nešaukti iš vietos, jūs labai nepagarbiai elgiatės.

Jūs mėginate šiek tiek suplakti du skirtingus žanrus. Jeigu kviečiate ministrę ar ministrą į tribūną, jam turi būti suformuluoti klausimai raštu iš anksto. Jeigu opozicija nori susitikti su ministru, yra įvairūs žanrai tai padaryti, ką jau esate darę. Tikrai manau, kad spektras opozicijos galimybių yra labai platus. Tai vienas dalykas.

Antras dalykas. Kolegos, jeigu jūs turite klausimų ministrei, labai kviečiu juos suformuluoti, ji ateis ir atsakys, kaip Statutas ministrą ir įpareigoja. Jeigu ministras atsisakytų atsakyti į jam iš anksto suformuluotus klausimus, tada tikrai sutiksiu su jumis, kad yra kažkokie beprecedenčiai atvejai Seimo istorijoje ir darbe. Dabar aš tokių atvejų nematau.

J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji opozicijos atstovai, aš ne kartą esu prašęs ir sakęs, kad siūlykite iš anksto, ką kviesti į Vyriausybės pusvalandžius. Šiuo atveju, na, iki šio ryto tokio prašymo nebuvo. Tikrai būtume derinę su ministre ir, aš manau, ji būtų buvusi tribūnoje. Mes tikrai

stengėmės rasti galimybę, kai ekspromtu kilo jūsų prašymas Seniūnų sueigoje, bet tikrai pagal ministrės darbotvarkę tą išspręsti sudėtinga.

Jeigu jūs suformuluosite raštu klausimus, be abejo, ketvirtadienį plenariniame posėdyje Vyriausybės pusvalandis, nors tai kaip ir nenumatyta, bus pridėtas ir ministrė bus tribūnoje. Galima ir kitą antradienį tikrai be problemų ministrę įrašyti, bet visada labai prašyčiau siūlyti iš anksto Vyriausybės pusvalandžio dalyvius, kad būtų galima suderinti, tvarkingai paskelbti. Žinoma, teoriškai buvo galimybė ministrei galbūt ir šiandien, nors tai neprivaloma, ateiti čia, bet gerbkime ir ministrės teisę to nedaryti.

PIRMININKĖ. L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiamas vicepirmininke, jūs pasakėte: gerbkite ministrę. O ji gerbia visą opoziciją ir visus Seimo narius? Aš manau, kad ji, atsisakydama dalyvauti susitikime su opozicinėmis frakcijomis...

PIRMININKĖ. Gerbiama kolege, nebuvo tokio siūlymo.

L. NAGIENĖ (DFVL). Mes tai turime jos atsisakymą dalyvauti. Apie tai ir kalba: šiandien visiškai nebūtų buvę diskusijos apie tai, kad kviestume ministrę, kad ji atsakytų į klausimus. Todėl frakcijos vardu lygiai taip pat norime Vyriausybės pusvalandžio, kad ministrė atsakytų į mūsų pateiktus klausimus.

PIRMININKĖ. Gerbiama kolege, aš pakartosiu – neprašykite manęs laužyti Seimo statuto, kadangi jis mane įpareigoja prašyti, kad būtų raštu iš anksto suformuluoti klausimai, ir tuomet ministrė bus čia. Vicepirmininkas pasiūlė sprendimą, kad ketvirtadienį ministrė atsakys į jūsų klausimus. Manau, tai pakankamai racionalus siūlymas. V. Gapšys.

V. GAPŠYS (DPF). Gerbiama Pirmininke, visa žiniasklaida mirga marga, kad ministrė grubiai atsisakė ateiti į opozicinių frakcijų susitikimą ir neatsakė į klausimus, kurie kyla visuomenei ir opozicijai. Jūs dabar Seimo statutu bandote pridengti kaip figos lapeliu savo nenorėjimą ministrės pareikalauti į tribūną. Šiuo atveju tikrai mes turime laiko. Pažiūrėkite, darbotvarkė tuščia, 15 val. 50 min. baigiasi posėdis. Ministrė, vengdama susitikimo, manipuliuoja savo darbotvarkę. Jeigu ji negali ateiti 14 valandą, tegu čia prisistato 16 valandą ir atsako į klausimus. Mes galime formuluoti, kaip norime, mes visada galime surasti Statuto nuostatą, kuri leis išvengti šitos atsakomybės. Bet ministrė prisiekė ir prisiekė prieš valstybę, Konstituciją, ir todėl turi dalyvauti ir atsakyti į opozicijos klausimus. Baikite išsisukinėti, pakvieskite ministrę į tribūną.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, aš nesu ministrės viršininkė. Prašom, T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (LF). Mieli kolegos, galbūt norėčiau šiek tiek nuraminti aistras. Man atrodo, Lietuvos Respublika yra parlamentinė respublika ir parlamento nariai, nesvarbu, ar jie priklauso pozicijai ar opozicijai, turi turėti teisę gauti iš ministrės atsakymus, kurie jiems rūpi. Seimo Pirmininkė pacitavo konkrečius Statuto straipsnius, kurie apriboja Seimo Pirmininkės galimybes įtraukti tuos klausimus į darbotvarkę, bet gerbiama ministrė gali padaryti dialogu grįstą žingsnį – atsistoti į tribūną ir atsakyti į klausimus, kurie kyla opozicijai. Klausimas šiandien yra vienintelis, kada bus keičiamos įstatymo nuostatos, kurias Konstitucinis Teismas pripažino kaip prieštaraujančias Konstitucijai, ir kaip jos bus keičiamos. Todėl nereikėtų bijoti į tuos klausimus atsakyti. Ministrė, būdama puikiai įsigilinsi į šitą sritį, tuos klausimus gali pateikti, bet tai turi padaryti savo gera valia.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolegos. Kitų siūlymų dėl darbotvarkės aš neišgirdau. Siūlau balsuoti dėl darbotvarkės tokios, kokia ji yra pateikta. (*Triukšmas salėje*) Visi šaukia. Kolegos, aš negaliu siūlyti balsuoti dėl ministrės kvietimo į tribūną, kai nėra iš anksto raštu suformuluotų klausimų. (*Balsai salėje*) Gerbiami kolegos, jūs puikiai žinote, kokia yra tvarka. (*Balsai salėje*) Siūlau... Gerai. Seimas gali apsispręsti balsuodamas. Kadangi iš visų opozicinių frakcijų nuskambėjo toks siūlymas, prašom – balsuojame. Kas pritariate frakcijų siūlymui kviesti ministrę iš anksto nesuformulavus klausimų, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 126: už – 61, prieš – 48, susilaikė 17. Pasiūlymui nepritarta.

Balsuojame dėl visos darbotvarkės. Kas už darbotvarkę, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 124: už – 65, prieš – 43, susilaikė 16. Darbotvarkei pritarta.

10.15 val.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2688(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-2.1 klausimas – Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2688(2) priėmimas. Priėmimas pastraipsniui.

Šį pakeitimo projektą sudaro 16 straipsnių, nè dėl vieno iš jų nėra gauta pasiūlymų. Ar galime kiekvienam iš straipsnių pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Motyvai. Motyvai už – R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (DFVL). Dėkoju, gerbiamoji Pirmininke. Kaip išvadų rengėja (kartu su J. Džiugeliu mes buvome paskirti komiteto) aš noriu iš tikrųjų pasidžiaugti ir Socialinių reikalų ir darbo komiteto labai atsakingu darbu nagrinėjant, išklausančią, įsiklausančią į įstatymo pasiūlymus, ir atitinkamai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teiktu įstatymo projektu. Jam reiktų pritarti, nes minimali išmoka padidinta nuo 6 iki 8, pailgintas ligos priežiūros laikotarpis. Visa tai tikrai yra gerai. Tačiau prie šio įstatymo mes iš tikrųjų dar turėtumėme sugrįžti ateityje su naujais pasiūlymais, siekdami pagrindinio tikslo, kad laikas, kuris yra skiriamas vaiko priežiūrai, tam ir būtų skiriamas, o ne tik motinystei ir darbui derinti, kaip yra šiuo įstatymo pagrindu, kai sudaroma galimybė iki penkių vidutinių darbo užmokesčių atlygį gauti nemažinant vaiko priežiūros išmokos.

Gerbiami kolegos, aš manau, kad išties ateityje svarstant biudžetą būtina svarstyti, kad didesnę atlyginimą gaunančios motinos, sumokančios daugiau mokesčių į biudžetą, nebūtų apribojamos vaiko priežiūros išmokos vadinamosiomis lubomis iki dviejų vidutinių darbo užmokesčių. Todėl būtina didinti kompensuojamąjį darbo užmokesčių vaiko priežiūros išmokai gauti iki trijų vidutinių darbo užmokesčių. Tai būtų teisinga, tai būtų racionalu ir sudarytų galimybę moterims pasirinkti, o toms, kurios atsakingai dirba, gauti didesnę vaiko priežiūros išmoką ir visą savo dėmesį skirti vaiko auginimui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. I. Kačinskaitė-Urbonienė – už.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamoji Seimo Pirmininke. Iš tiesų nedideliais žingsniais, bet labai gera kryptimi judame link tėvystės, motinystės ir darbo derinimo. Man, kaip jaunai mamai, labai džiugu, nes iš tiesų, kai pati svarsčiau, kaip rinktis, ką rinktis, ar vaiko priežiūrą, ar likti darbe, buvo ganėtinai sunku. Dabar atsiranda galimybė tuos dalykus suderinti ir aš manau, kad tai yra labai gera žinia iš valstybės moterims ir tėveliams, kurie planuoja turėti vaikų. „Vilmorus“ atlikta 2021 metų apklausa parodė, kad septynios iš dešimties moterų jautėsi kaltos, palikdamos naujagimius namuose, nes turėdavo rinktis darbą. Dabar šitas įstatymo pakeitimas leis ir dirbti, ir kartu derinti ir tėvystę, ir motinystę, nes yra paliekamos gana aukštos lubos darbo užmokesčiui gauti ir kad išmoka nenukentėtų.

Taip, kaip ir sakė kolegė Rima, vis dar išlieka didelis atotrūkis tarp sumokamų įmokų ir gaunamų išmokų, todėl aš labai pritariu, kad mes turime judėti išmokų didinimo kryptimi, kad tas skirtumas tarp darbo užmokesčio, kurį gauni, ir išmokos, kurią gauni, jeigu nenori dirbti, nebūtų toks didelis. Tai skatintų didesnes pajamas gaunančias motinas ir tėčius pasilikti namuose ir didesnę laiko dalį skirti vaikų priežiūrai.

Gerai pokyčiai ir dėl minimalių išmokų pakeitimų, ir dėl ligos atveju, todėl labai palaikau šiuos pakeitimus ir toliau siūlau nesustoti.

PIRMININKĖ. Dėkui. J. Džiugelis – motyvai už.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Dėkoju. Gerbiami kolegos, iš tiesų, kaip ir minėjo Seimo narės, šiuo pakeitimu siūloma, kad mažiausias tėvystės ir (ar) motinystės išmokas gaunantys tėvai galėtų papildomai užsidirbti iki 546 eurų, o didžiausias išmokas gaunantys tėvai galėtų papildomai užsidirbti netgi daugiau negu iki 7 tūkst. eurų. Šis įstatymo pakeitimas yra teiktas ministerijos. Aš labai džiaugiuosi, kad komitete mes jam pritarėme bendru sutarimu, turėjome įvairių požiūrių ir nuomonių apie tėvystės ir motinystės bei darbo derinimo aspektus, bet visgi galutinis rezultatas –

pritarta bendru sutarimu. Tikrai tai prisidės prie tėvystės, motinystės ir darbo santykių gerinimo, taip integruojant mamas į darbo rinką ir ieškant konsensuso tarp šių svarbių sričių.

Kviečiu pritarti, nes tai tikrai yra labai socialiai atsakingas sprendimas, orientuotas į šeimas, orientuotas į tai, kad šeimos norėtų susilaukti daugiau vaikų ir gerintų mūsų demografinę padėtį. Kviečiu balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuosime numatytu laiku. Primenu, kad balsavimas šiandien prasideda nuo 10 val. 30 min.

10.21 val.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2) (priėmimas)

Darbotvarkės lydimasis 1-2.2 klausimas – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2). Šį pakeitimą sudaro keturi straipsniai, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš šių straipsnių pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų užsirašiusių nėra.

10.21 val.

Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo Nr. XIV-789 3, 4, 7, 12 straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2631(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-3.1 klausimas – Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2631(2). Šį pakeitimą sudaro šeši straipsniai, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime numatytu laiku.

10.22 val.

Biomedicininii tyrimų etikos įstatymo Nr. VIII-1679 2, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2632(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-3.2 klausimas – Biomedicininii tyrimų etikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2632(2). Priėmimo stadija. Šį pakeitimą sudaro keturi straipsniai, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.22 val.

Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 preambulės, 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2762(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo ir preambulės pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2762(2). Šį pakeitimą sudaro devyni straipsniai, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš šių straipsnių pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta bendru sutarimu. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Dar turime 7 minutes iki balsavimo pradžios.

10.23 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55¹, 57, 59, 59² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2577(2) (svarstymas)

Tuomet 1-7 klausimas – Farmacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2577(2). Tai yra svarstymo stadija. Norėčiau pakviesti gerbiamą A. Matulą, kad pristatytų komiteto išvadą.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiama Pirmininke, gerbiami kolegos, buvo gauta nemažai Teisės departamento pastabų, apsvaistėme, pateikėme savo redakciją dėl tam tikrų straipsnių ir komitetas šiai išvadai pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų po svarstymo užsirašiusių taip pat nėra.

10.24 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4¹, 8⁴, 8⁵, 9¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2630(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2630(2)ES. Svarstymo stadija. Norėčiau pakviesti gerbiama L. Slušnį, kad pristatytų Sveikatos reikalų komiteto išvadą.

L. SLUŠNYS (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Pagrindinio komiteto išvada dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4¹, 8⁴, 8⁵, 9¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2630. Papildomų pasiūlymų nebuvo gauta. Pagrindinis sprendimas – pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje užsirašė kalbėti V. Gapšys, tačiau salėje šiuo metu jo nematau.

Motyvai po svarstymo. Taip pat V. Gapšys, tačiau jo salėje šiuo metu nėra.

10.25 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-9 klausimas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2740. Svarstymo stadija. Kviečiu R. Jušką pristatyti Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą.

R. JUŠKA (LSF). Gerbiami kolegos, komitetas pritarė patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje užsirašė kalbėti V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Gerbiama Seimo Pirmininke, gerbiami kolegos, labai trumpai, tau pydamas jūsų laiką, norėčiau atkreipti dėmesį tik į vieną šio įstatymo projekto straipsnį. Tai yra 7 straipsnis, arba 17 VTEK'o straipsnis. Šiuo straipsniu siekiama, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija netirtų savivaldybių tarybų narių ir savivaldybių merų.

Ką tai reiškia, kolegos? Tai reiškia, kad savivaldybių merus ir tarybų narius, ar jie supainiojo viešuosius ir privačius interesus, tirs tikrai savivaldybės Etikos komisija. Taip, o kas gi tirs kitas? Vadinasi, merai ir savivaldybių tarybų nariai – ne VTEK'o kompetencija. Neaišku, kodėl. Aiškinamajame rašte aš bandžiau surasti, bet taip ir neradau. Jeigu taip iš tiesų yra, galbūt komiteto pirmininkas paneigs tai, nors keista, kodėl aiškinamajame rašte apskritai neužsimenama, tai mes turėsime situaciją, kai savivaldybių merai apskritai nepažeis jokių viešųjų ir privačių interesų, nes neretu atveju savivaldybės dauguma ir sudaro Etikos komisiją, o ji neabejotinai gins savo merą.

Taigi siūlau į tai atkreipti dėmesį. Registruosime siūlymus dėl šio įstatymo projekto, kad vis dėlto VTEK'as tirtų pranešimus, skundus, susijusius ir su savivaldybių tarybų nariais, ir su savivaldybių merais. Labai ačiū. Tiek trumpai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl motyvų po svarstymo. R. Juška dėl vedimo tvarkos?

R. JUŠKA (LSF). Aš norėčiau sureaguoti į gerbiamo Viliaus pasisakymą. Eilinį kartą jūs klaidinate. Jeigu skaitote įstatymą, prašau peržiūrėti ir kitus punktus. Esminis dalykas, kad pasirinkime sistemiškumą, tai yra vienos savivaldybių tarybos ir dėl merų, ir dėl tarybos narių tiesiogiai kreipiasi į VTEK'ą, kitas nagrinėja savivaldybės Etikos komisija.

Dabar žiūrime sistemiškai. Pirmiausia išnagrinėja savivaldybės Etikos ir procedūrų komisija. Esant poreikiui ir reikalui, gali kreiptis į VTEK'ą. VTEK'as nagrinės tiek merus, tiek savivaldybių tarybų narius. Prašau neklaidinti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Replikos išsakytos. Dėl motyvų po svarstymo niekas neužsirašė.

10.29 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 9, 12 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2803(2) (priėmimas)

Taigi dabar kitas darbotvarkės klausimas. Grįžtame prie 1-5 klausimo – Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2803(2). Kviečiu A. Petrošį. Jis komiteto yra paskirtas būti pranešėju dėl šio klausimo.

Pradedame priėmimą pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritari jam bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

Gerbiami kolegos, tik atkreipiu dėmesį, kad balsavimo intervalas prasidės už 1 sekundės. Taigi tai reiškia, kad dėl pataisų jau galėsime apsispręsti iš karto. Pamažu rinkitės į darbo vietas ir būkite pasiruošę balsuoti.

Dėl 2 straipsnio yra Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

A. PETROŠIUS (TS-LKDF). Teisės departamentas pažymėjo, kad savivaldybių tarybose nebūna nuolatinių ar ne nuolatinių komitetų. Iš esmės mes šiai pastabai pritarėme bendru sutarimu, pažymėjome, kad vis dėlto tai nėra nuolatiniai komitetai, ir tą žodį „tinkamai“ siūlome išbraukti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Taip pat yra J. Razmos, V. Semeškos įregistruota pataisa. Gerbiamas Jurgi, žodis jums.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš pripažįstu, kad iš tikrųjų yra didelė vertybė visų frakcijų vadovų sutarimas dėl išmokų tarybų nariams, bet vis dėlto galvoju, kad taip skubiai sutariant dėl paties išmokos dydžio galėjo būti nepakankamai jautriai įvertintas būtent jo absoliutus dydis. Įvertinkime tai, kad jeigu savivaldybės tarybos narys, kaip pažiūrėjau pagal laikinas deklaracijas, vidutiniškai skiria 16–20 valandų per mėnesį, tai išeitų, kad jo valandos vertė yra apie 40 eurų, tai yra dvigubai daugiau negu Seimo nario darbo vertė. Jeigu jūs sudėsite Seimo nario atlyginimą ir išmoką, tai yra dešimt kartų daugiau negu kokio nors savivaldybės kultūros darbuotojo ar pedagogo valandos vertė. Siūlau bent simboliškai mažiau numatyti – tik 15 %, nors reikėtų šiaip gal ir stipriau mažinti. Siūlyčiau matyti tą išmokos dydį bendrame savivaldybėje vyraujančių atlyginimų kontekste, ne tik žiūrint į savivaldybės narių pageidavimus, išreikštus per asociaciją.

PIRMININKAS. Dėkoju. Darau prielaidą, kad 29 Seimo nariai yra. Ar galite pakelti rankas? Gal paleiskime balsavimą? Ar yra 29 Seimo nariai, kurie pritaria, kad svarstytume šį J. Razmos ir V. Semeškos pasiūlymą?

Nėra 29 Seimo narių, taigi nesvarstome.

Toliau yra V. Semeškos pasiūlymas dėl to paties straipsnio. Prašom, gerbiamas Viliau.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, net neabejoju, kad taip pat nesurinksime 29 palaikančių, bet vis dėlto pristatau šią pataisą ir siūlau 10 % mero atlyginimo. Kodėl? Todėl, kad 20 % bus 1 tūkst. 250 eurų Vilniuje, 1 tūkst. 70 eurų savivaldybėse nuo 15 iki 50 tūkst. ir šie darbo užmokesčiai, atlyginimai, nepriklausomai, kiek savivaldybės tarybos narys praleis valandų – 5, 10, 15 ar 20 valandų, visiems vienodai bus mokami. Tai nėra sąžininga, atsižvelgiant į tai, kiek uždirba pedagogai, kiek uždirba kultūros darbuotojai ir kitų sričių darbuotojai. Paprastai bus mokama ne už atliktą darbą, ne už dirbtą laiką, o bus mokama tiesiog už einamas pareigas. Aš manau, kad tai tikrai nėra nei solidu, nei teisinga. Dar daugiau – savivaldybių biudžetams reikės papildomų pajamų, manau ir neabejoju, kad visos 60 savivaldybių netrukus raštais kreipsis į Finansų ministeriją ir Finansų ministerijai reikės ieškoti papildomų resursų, kaip mokėti tuos didelius atlyginimus – 20 % nuo mero atlyginimo. Prašau palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, ar yra 29 Seimo nariai, kurie palaiko šio pasiūlymo svarstymą? Balsuokime.

Nėra. Taigi nesvarstome.

Yra Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti.

A. PETROŠIUS (*TS-LKDF*). Teisės departamento pastabai taip pat pritarėme iš dalies. Lygiai taip pat pasiūlymas ir pastaba buvo susiję su nuolatinėmis ir ne nuolatinėmis komisijomis ir komitetais, išskaičiuojant atlyginimus už nelankomus posėdžius. Pritariame iš dalies. Noriu pasakyti, kad pažymime, jog nuolatinųjų komitetų nėra, tai čia pritarimas buvo gautas, kitur ne.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Turime apsispręsti dėl viso 2 straipsnio. Ar galime pritarti jam bendru sutarimu? Dėkoju. 3 ir 4 straipsniai. Dėl jų pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. Motyvai dėl viso. Motyvai už – A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, šiandien turime istorinę galimybę savivaldybių tarybų nariams patvirtinti labai aiškia ir visiems suprantama darbo apmokėjimo tvarką. Visuomeninė veikla iš tiesų yra visuomet sveikintina ir matome, kokią pridėtinę vertę Lietuvoje kuria nevyriausybinis sektorius, tačiau tarybos nario veikla yra darbas, už kurį mes privalome numatyti atlygį, juolab kad visomis darbui reikalingomis priemonėmis po šio įstatymo įsigaliojimo tarybos nariai aprūpinami nebus. Norėdami į savivaldą pritraukti išsilavinusių, kompetentingų žmonių, jiems turime suteikti ne tik galimybę tinkamai atstovauti rinkėjams, įgyvendinti įvairius projektus, tačiau turime numatyti ir atlygį. Džiugu, kad tokį pokytį Seime palaiko visos frakcijos ir yra rastas bendras sutarimas. Aš labai tikiuosi ir viliojosi, kad mes vieningai patvirtinsime šį įstatymą ir numatysime savivaldybių tarybų nariams atlygį už jų atliekamą darbą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, po šio vieningo balsavimo, net neabejoju, nemaža dalis Seimo narių galvoja, kaip pasibaigus kadencijai patys nusės tarybose (galbūt pensinio amžiaus) ir patogiai gaus padorų atlygį. Nesvarbu, ar jūs ten 5, 10 ar 20 valandų dalyvausite posėdžiuose, skaitysite ar neskaitysite įvairią medžiagą, bet tai galbūt bus priedas prie pensijos, galbūt prie papildomų pajamų, nes tarybų nariai gali dirbti ir kitus darbus. Pažiūrėkite, kiek uždirba, pavyzdžiui, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, kitų komisijų nariai, kuriems atlyginama už valandas, kurias jie dirbo, o ne už pareigas, kurias jie eina. Mes čia nustatome atlygį už pareigas. Tarybos narys, nesvarbu, kiek jis dirbs, gaus už pareigas 1 tūkst. 250 eurų Vilniuje, 1 tūkst. 70 eurų mažesnėse savivaldybėse. Gerbiami kolegos, po šio balsavimo, jūsų vieningo balsavimo, paskui pažiūrėkite pedagogams į akis, kultūros darbuotojams į akis ir paklauskite, kodėl jie tiek mažai uždirba – nes neva biudžete neturime lėšų, bet politikams ir tarybų nariams mes turime daug lėšų. Pedagogai, nors ir dirba visą darbo dieną, kartais ir daugiau, neuždirbs ir tiek, kiek dabar uždirbs savivaldybių tarybų nariai, ateidami į kelis posėdžius per mėnesį. Todėl susilaikysiu. Ačiū.

PIRMININKĖ. A. Petrošius – motyvai už.

A. PETROŠIUS (*TS-LKDF*). Man truputį liūdna, kad kolega užsiima tokiu populizmu, nes šiais įstatymo pakeitimais mes sudarome prielaidas mokytojams ir bet kuriems kitiems specialistams labiau pagalvoti, labiau pasistengti ir dalyvauti politikoje, atnešant savo kompetencijas į miestų tarybas. Turiu atkreipti dėmesį, kad ir Seimo nariai lygiai taip pat... turime tokių Seimo narių, kurie lanko vos 30–40 % posėdžių, tačiau gauna visą atlyginimą, bet kolegai nekyla klausimų. Iš esmės šiandien nustatome vienodą praktiką visose savivaldybėse, o iki šiol ta praktika labai skirdavosi.

Taip, sutinku, dydis galbūt atrodo grėsmingai, bet kai įvertiname visus argumentus už ir prieš ir pažiūrime į visas kišenes, kurias šiandien užsiuvame, iš kurių buvo galima pasipinigauti, gauname panašius skaičius. Šitas atlygis apima ir atlygį, kuris buvo taikomas iki šiol, valandinį atlygį tarybų nariams, ir atlygį, kuris buvo taikomas, kad pasirengtų, kur tikrai turėjome dešimtis įvairių skirtingų praktikų – nuo 40 iki 100 valandų per mėnesį, apima ir kanceliariines išmokas, apima ir savivaldybės pareigas aprūpinti kompiuterine technika. Nuo viso to esame atlaisvinami ir nuo šiol turėsime vienodą skaidrią sistemą visoje Lietuvoje. Atlyginimas yra diferencijuotas pagal savivaldybių dydžius ir yra susietas su mero atlygiu, jis bus apmokestinamas visais mokesčiais ir bus taikomas 35,7 % tarifas. Manau, kad tai atims prielaidas manipuluoti tarybų nariais,

tai sukurs prielaidas pritraukti į tarybas daugiau kompetentingų narių, nes tai yra tikrai tas skaičius, dėl kurio verta pasistengti. Džiaugiuosi ir dėkoju visiems kolegoms, kurie dirbo prie šio projekto. Tikrai dėkoju visų frakcijų seniūnams, kurie startavo, matyt, su tokiu pasirinkimu, su koku ir baigėme. Tikiuosi, kolegos, jūsų palaikymo ir manau, kad prie šito klausimo daugiau grįžti nebereikės.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, nesu kategoriškai prieš, bet vis tiek norėčiau atkreipti dėmesį į mūsų sprendimo trūkumus. Man atrodo, šis mūsų sprendimas yra tam tikra kapituliacija prieš savivaldybių politikus pasakant, kad nesitikime, jog jie gali sąžiningai pateikti čekiukus ir sąskaitas už realias vykdomos veiklos išlaidas; nesitikime, kad jie sąžiningai deklaruos skirtas veiklai darbo valandas. Dabar visiems duodame vienodai. Tai aktyviam tarybos nariui gal net tam tikra skriauda, o tam, kuris nelabai ką veikia, žinoma, bus didelis plusas.

Pats išmokos dydis vis dėlto yra didokas. Kai paimi, kiek vidutiniškai valandų savivaldybės tarybos narys sugaišta... Aš žiūrėjau deklaracijas, pavyzdžiui, Alytaus miesto. Kas sąžiningai deklaruoja, tai yra 16–20 valandų aktyviai dirba, valandos vertė išeina 40 eurų. Lyginkite su kitais apmokėjimais. Seimo nario, sudėjus ir kanceliariines, yra dvigubai mažiau.

Kaip minėjau, ši sistema neskaitina tarybos nario aktyviai dirbti. Pagal ankstesnę sistemą jis, darydamas daug renginių, daug susitikimų, galėjo tą deklaruoti ir gauti didesnę kompensaciją atitinkamai ir už kitas išlaidas. Dabar yra lygiava – visi gauna vienodai, dirbi ar nedirbi. Žinoma, jeigu ten visiškai praleidinės, taip, yra numatytas mažinimas. Žodžiu, nesizavėkime, kad čia mes labai gerą sprendimą priimame.

PIRMININKĖ. Motyvai už – D. Griškevičius.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Šiek tiek sureaguosiu į kolegų, pasisakančių prieš, išsakytus motyvus. Pirmiausia, aišku, gaila ir apmaudu, jeigu tarybos narys kai kuriose savivaldybėse, kaip kalbėjo Vilius, dirba tik 16 valandų per posėdžius. Man atrodo, tarybos nario darbas apima kur kas daugiau negu tik dalyvavimą posėdžiuose. Tai yra viena.

Antras dalykas dėl pačių savivaldybių. Mes dabar šiek tiek užsižaidėme su tais skaičiais. Žinote, kai mes kalbame apie dydžius, visada lengva – daug, mažai, teisinga ar neteisinga – tą kartelę stumdyti į viršų ir į apačią. Čia lengva diskutuoti. Bet pasižiūrėkime į realybę. Net jeigu mes šiandien nepritarsime šio įstatymo pataisoms, tos savivaldybės, kurios buvo linksnuojamos tarsi kaip geros, neva turėjo mažas išmokas, pavyzdžiui, Molėtai – 66 eurų atlygis, tačiau pamirštama paminėti, kad jie pasikeitė reglamentą ir jų kanceliariinės yra 420 eurų. Paimkime Kazlų Rūdą, paimkime Rietavą, tas, kurios buvo minėtos. Realiai dabar standartiniai dydžiai, sudėjus visas išmokas: kanceliariines, pasirengimo, kompensuojamas valandas ir panašiai, ir panašiai, ir dabar yra apie 400 eurų. Tai tas pokytis realiai išvis nebėra esmingas. Bet mes nepamirškime ir dar vieno labai esmingo fakto, tai yra kad administracija nebeprivalo suteikti visos kompiuterinės technikos, telefonų, ryšio priemonių ir panašiai.

Man atrodo, dabar diferencijuojant pagal dydžius, savivaldybių penkis dydžius, pagal gyventojus ir pagal mero atlygį tikrai sistema yra kur kas skaidresnė, aiškesnė. Man atrodo, tą istoriją bus kur kas mažiau. Tačiau ką reikia paminėti? Net jeigu šiandien mes priimsime šį įstatymą, tai jokių būdu neturi reikšti amnestijos tiems, kurie galimai neskaidriai pildė savo ataskaitas ankstesniu laikotarpiu, ir tikiuosi, kad prokuratūra pradėtus tyrimus ir toliau tęs ir tie politikai, kurie galimai neskaidriai pildė, už tai atsakys.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Nauja, tvarkinga, sistemiškai parengta tvarka tikrai yra būtina ir visi norime, kad tarybos narių darbo apmokėjimas būtų skaidrus. Bet dabar parengti koeficientai ir dydžiai, kai jie yra susiejami su mero atlyginimo dydžiu, tikrai tampa neadekvatūs tokių miestų kaip Vilnius, Kaunas atveju. Dabar paimkime Vilnių. Tarybos narys dirba 16, na, gerai, daugiausiai 20 valandų per mėnesį ir už tai jis gaus 1 tūkst. 200 eurų atlygį. Pagal tokį koeficientą Seimo nario atlyginimas turėtų išeiti 12 tūkst. eurų. Čia jau jūs visi sutiktumėte, kad tai yra neadekvačiai didelis atlygis. Bet Vilniaus tarybos narių atveju ar Kauno, kur yra 1 tūkst. 70 eurų per mėnesį, jums atrodo, kad tai yra logiškas sprendimas. Aš manau, kad tai tikrai sistema, kuriai reikia korekcijų. Pagal tokius tarifus, kokie yra siūlomi šią sekundę, tikrai balsuoti už negaliu, nes tai yra

tikrai nepalaikoma mūsų šalies žmonių. Jie nori, kad tarybos nariai gautų adekvačius atlyginimus pagal tiek, kiek jie valandų dirba, ir kad nebūtų privilegijuoti ir išskirtiniai miestai. Nesvarbu, ar tai yra mano gimtasis Kaunas, bet aš taip pat manau, kad tiek Kaunui, tiek Vilniui tie atlyginimai yra tikrai ženkliai užaukštinti ir per dideli.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Na, aš negaliu nesureaguoti į kolegos V. Semeškos pasisakymus, matyt, kylančius arba iš jo paties darbo patirties arba nedarbo, tiksliau, taryboje, arba iš to, kad Seimo narys kažkada bylinėjosi su VRK dėl savo atlyginimo. Išties yra demonstruojamas didžiulis nesuvokimas galvojant, kad tarybos narys užsiima vienintele veikla, nueina kartą per mėnesį ar du kartus per mėnesį į posėdžius ir skaito dokumentus. Taip nėra. Tarybos nariai išties bendrauja ir su gyventojais, ir dalyvauja priėmimuose, ir atsakinėja į įvairius skundus, kreipimuisi raštu. Negana to, kas yra skatinama šiame įstatyme, dalyvauja ir įvairiais opozicijos formatais, yra atsiradęs opozicijos lyderis. Lygiai taip pat ir taryboje tų veiklų yra gana daug, turint darbo grupes ar kitus veiksmus.

Manychiau, kad šiuo atveju reikėtų skatinti tarybos narius veikti kiek įmanoma įvairesnėmis formomis, užuot bandžius skaičiuoti vieną ar kitą centą, ypač prisimenant tai, kad patys Seimo nariai sau atlyginimus kažkaip sugebėjo labai darniai pasikelti, nors iš tikrųjų paieškant, manau, galima surasti Seimo narių, kurie, kaip ir V. Semeška minėjo, tarybos posėdžiuose apsilanko vieną kartą ar du ir niekur kitur nedalyvauja.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tiesų mes turbūt po šio balsavimo tapsime unikalūs ne tik Europoje, bet ir pasaulyje. Turbūt esame visi gavę Tyrimų departamento tam tikrą analizę, ten yra gerų pavyzdžių, kur parodyta iš tikrųjų, kad daugiausia kompensuojama tarybų nariams už jų išlaidas veiklai. Tai yra svarbi eilutė ir iš tikrųjų daugelyje kraštų tai yra daroma.

Šiuo metu mes viską sudedame į tam tikrą atlyginimą. Na, turbūt prisimena kai kurie Seimo nariai, kad tas buvo ir seimuose, kai mes gaudavome tą neapskaičiuojamą ir niekaip nereglamentuojamą atsiskaitymais dalį, pavadintą vokeliu. Tai iš tikrųjų ir Konstitucinis Teismas pasisakė, kad vis dėlto atlyginama turi būti teisingai už veiklą, nes tas atlyginimas skatina veiklą, skatina veikti, kadangi tu dedi ir kompensuoji savo išlaidas iš tam skirtų lėšų.

Kaip bus su atlyginimu, kuris yra įdėtas, na, turbūt visi mes žinome, kad tas atlyginimas ne visai yra vieno fizinio asmens dalis, bet tai yra atlyginimas, kuriuo operuoja turbūt ir šeimos. Tai iš tikrųjų kelia abejonių toks pasirinkimas, nes čia buvo ir pasisakančių, kad vis dėlto atlyginama turi būti teisingai už tai, kur žmogus patiria tam tikras išlaidas, ir atlyginama už darbą. Aš tikrai susilaikysiu nuo tokio balsavimo.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami dėl 1-5 klausimo – Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projekto. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 127: už – 116, prieš – 2, susilaikė 9. Vietos savivaldos įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Replikos po balsavimo. V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (LSF). Gerbiami kolegos, noriu atkreipti dėmesį į V. Semeškos pasisakymą. Jis kalbėdamas paminėjo, kad pensininkai ten galės dirbti. Seime yra turbūt virš 30 tokių žmonių ir tai yra diskriminacija, ir ji vadinama senilizmu. Prašome neadresuoti mums tokių dalykų ir prašyčiau Pirmininkės atkreipti dėmesį į diskriminacinius elementus, reiškiamus Seimo narių. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Mielas kolega, atsiprašau, aš nesužiūriu visų diskriminacinių posakių.

K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš, kolegos, skeptikus norėčiau nuraminti. Valdymas, administravimas, vadovavimas, mediacija ir panašūs užsiėmimai rinkoje brangiausiai kainuoja ir tokiems žmonėms daugiausiai atlyginama. O čia tokius darbus ir atlieka politikai. Tarybos nariai iki šiol buvo nepakankamai įvertinti. Ačiū jums, kad jūs normaliai juos pagaliau įvertinote.

PIRMININKĖ. V. Fiodorovas.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Ačiū, Seimo Pirmininke. Gerbiamas Viliau, kadangi šiandien balsavote prieš, aš siūlau tuos per šoninį mikrofoną argumentus, kuriuos pritaikėte kolegoms po savo neišdiskutuotos ir Seime neperėjusios iniciatyvos, kai apkaltinote, kad Seimo nariai, kolegos, nenori skaidrumo ir visų ten aukštesnių standartų savivaldoje, prisitaikyti sau, nes panašu, kad tuo metu tikrai paskubėjote kaltindamas savo kolegas Seime.

PIRMININKĖ. V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiama Pirmininke. Buvusiam Pirmininkui. Aš dabar supratau, kodėl A. Širinskienė kartais paklausia jūsų, ar jūs esate blaivus, bet priešingai – aš džiaugiuosi, kad pensininkai galės dirbti ir gaus atlygį. Klausimas, ar tokio dydžio. Dėl to čia jokios diskriminacijos nematau. Gerbiamas buvęs Seimo Pirmininke, reikėtų atidžiau klausyti, ne tikrai kitus darbus dirbti Seimo salėje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Apsikeitėme replikomis. Siūlau balsuoti toliau.

10.52 val.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2688(2) (priėmimo tęsinys)

Grijtame į pačią posėdžio pradžią. Darbotvarkės 1-2.1 klausimas – Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2688. Balsuokime. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 75: už – 75, prieš nebuvo, susilaikiusių nebuvo. Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.53 val.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2) (priėmimo tęsinys)

Lydimasis 1-2.2 klausimas – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689. Pabalsuokime. Po to duosiu galimybę replikuoti.

Užsiregistravo 70, balsavo 70, už – 70. Taigi pritrūko 1 balso. Pamėginsime vėliau.

V. Pranckietis – replika po balsavimo.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Retorinė replika po pasisakymų. Maironis per A. Baranausko laidotuves, per Mišias, pasakė žodžius: „Negali mužvaikis mitros nešioti.“ Ačiū. (*Balsai salėje: „Ooooo...“, plojimai*)

PIRMININKĖ. O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Dėkoju, Pirmininke. Opozicija mato salėje vidaus reikalų ministrę A. Bitaitę, mes išsikviestume nestovėti tribūnoje ir nelaukti raštu užduodamų klausimų, bet atsisdus čia atsakyti į mums labai aktualų klausimą. Tada balsavimai eitų sklandžiau. Jeigu tam neatrastumėte darbotvarkėje, galų gale yra pietų pertraukos dalis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiama kolege, aš tikrai girdžiu jūsų pasakymą, kaip, manau, girdi ir ministrė, bet aš kviesčiau visgi konstruktyviai dirbti ir nesusieti dviejų klausimų (*Balsai salėje: „Ooooo...“*), kurie yra tikrai svarbūs: priimami įstatymų projektai ir ministrės atsakymai į klausimus, jie, kaip jau kalbėjome šiandien rytinės darbotvarkės tvirtinimo metu, tikrai vyks. J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiamieji opozicijos atstovai, aš vis dėlto jums linkėčiau pasirinkti blokuoti kitus projektus, ne tuos, kurie didina įvairias socialines išmokas. Kaip jūs paaiškinsite žmonėms, kad dėl savo politinių žaidimų nenorite, kad padidėtų tos išmokos? Yra kiti projektai, tuos blokuokite. Aš frakcijos vardu prašau pakartoti balsavimą dėl šio lydimosio, nes, manau, opozicija atsikvošės ir pažiūrės, ką jie blokuoja. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, aš visgi matydama, kaip čia kyla aistros, ir matydama, kad yra ministrė A. Bilotaitė, aš norėčiau paprašyti, gal galėtų per šoninį mikrofoną pasakyti, kada yra pasirengusi atsakyti į klausimus, kad mes pašalintume tas įtampas, nes jos, man atrodo, kyla šiek tiek tuščioje vietoje. Prašau.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį, kad visada, jeigu yra kvietimai, dalyvauju visuose pasitarimuose ir visais formatais. Tiesiog šiandien aš klausimų dar nemačiau. Tie klausimai turėtų būti pateikiami pagal mūsų Statutą raštu ir per nustatytą laiką aš esu pasirengusi į juos atsakyti. Aš tikrai nesuprantu to, kas šiandien yra keliamas. Man atrodo, ir viešojoje erdvėje buvo daug atsakymų, yra sudaryta ir darbo grupė po Konstitucinio Teismo sprendimo. Nesuprantu, kodėl parlamente nėra vadovaujamosi mūsų Statuto normomis? Tiesiog kas čia per procesai dabar vyksta? (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, išgirdome, ketvirtadienį ministrė ateis, į jūsų raštu suformuluotus klausimus atsakys čia, tribūnoje, bet, matau, yra daug norinčių pasisakyti. Pradedu L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Norėčiau paneigti gerbiamos ministrės mitą. Gerbiama ministre, mes, visa opozicija, jus kvietėme į susitikimą ir jūs atsisakėte, todėl šiandien ir kilo šitokia diskusija. Tikrai būtume visiškai normaliai šiandien sprendę visus klausimus. Kaip sakoma, mes nenorime, kad žmonės negautų išmokų ir panašiai, mes esame už tai, už protingus sprendimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Aš tik norėčiau atkreipti dėmesį, kad ne, niekam nėra smagus šitas procesas ir tikrai nėra smagu nebalsuoti dėl tokių klausimų, kurie yra svarbūs mūsų visuomenei. Tačiau tikrai būtų labai gerai, kad mes netaikytume dvigubų standartų dėl to, kad šioje situacijoje Vyriausybės pusvalandis ir yra mūsų parlamentinė norma. Jis nuolat vyksta antradieniais, o šiandien nebuvo pateiktas joks normalus atsakymas, kodėl nėra Vyriausybės pusvalandžio. Tie ministrai, kurie yra salėje, tikrai galėtų čia atsisėdę atsakyti į klausimus taip, kaip tai normaliai būna antradieniais. Mes nelabai supratome, kas nutiko, kodėl Vyriausybės pusvalandžio nėra ir formatai... Dėl tribūnos – taip, aš suprantu, norima iš anksto paruošti klausimus. Labai gerai. Bet kodėl nėra Vyriausybės pusvalandžio? Informacija nebuvo pateikta, todėl šiandien mes esame tikrai keistoje situacijoje.

PIRMININKĖ. Miela kolege, taip, ketvirtadieniais būna Vyriausybės valanda, kai visa Vyriausybė sėdi čia ir atsakinėja į visus klausimus. Antradieniais – Vyriausybės pusvalandis, kai Vyriausybės atstovas arba kurios nors Seimui atskaitingos institucijos atstovas kalba iš Seimo tribūnos. Yra šiek tiek skirtingi formatai. Aš tiesiog patikslinu. (*Balsai salėje*) A. Veryga, prašom.

A. VERYGA (LVŽSF). Aš norėčiau sureaguoti į gerbiamo J. Razmos pasakymą, kaip mes pasiūlykime rinkėjams, ir paprašyti mūsų nešantažuoti tokiais pasakymais. Jūs puikiai suprantate, kad mūsų nedalyvavimas balsuojant nėra susijęs su tų projektų turiniu – jis yra susijęs su opozicijos negerbimu. Ir aš tikrai noriu priminti, kad žanrai, kai klausimai yra užduodami raštu, skiriasi nuo dalyvavimo ir atėjimo pas opozicines frakcijas, kai klausimus, kitaip negu Vyriausybės valandoje, galima užduoti daug išsamiau.

Aš suprantu, kad jūs, ministre, tiesiog vengdama viešumo, nenorėdama tokiu formatu atsakinėti, apsidraudžiate. Dabar čia mes visi esame įveltai į kažkokį žaidimą, nors mes nesame prieš kokius nors projektus. Jūs turite galimybę kad ir šiandien išspręsti šią problemą – atsistoti, atsakyti į klausimus, ir opozicija iš karto pradės elgtis visiškai kitaip.

PIRMININKĖ. A. Mazuronis, po to – A. Butkevičius. Aš siūlau gal jau eiti į šios diskusijos pabaigą. Prašau.

A. MAZURONIS (DPF). Gerbiama Pirmininke, labai konceptualiai, be emocijų. Gerbiami kolegos, yra du žanrai. Vienas žanras toks, kai iš anksto reikia formuluoti klausimus, kad pakviestume į tribūną. Kitas žanras, kuriuo ir rėmėsi opozicija, tai yra kvietis pokalbio ministrą į frakciją ar į opozicinių frakcijų grupę, kas ir buvo daroma. Ir einant tuo keliu, tikrai nėra būtina iš anksto surašyti visus klausimus, kaip kad jūs čia prašote, ministre. Tema buvo labai aiškiai nurodyta, apie ką nori pasišnekėti. O jūsų atsakymas: surašykite klausimus ir aš atsakysiu raštu, yra taip švelniai tariant nei į tvorą, nei į mieta ir elementaria sveika logika sunkiai suprantamas.

Dar kartą kviečiame visų opozicinių frakcijų vardu šiandien 13 valandą, pietų pertraukos metu, atvykti į Konstitucijos salę. Štai, turėsite žodį, dabar suteiks, pasakykite, kad sutinkate, ir pasikalbėsime ta tema, ir viskas – klausimai bus išspręsti.

Gerbiamas Jurgi, ne mes blokuojame tuos klausimus, jūs blokuojate, jūsų ministrė tokiu elgesiu, kokį mes matome pastarąsias kelias dienas, o jūsų vadovybė – iš viso pastarąsias kelias savaites.

PIRMININKĖ. A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Gerbiama Seimo Pirmininke, aš gal irgi pakartosiu. Žinote, nustebino turbūt, gerbiama ministre, jūsų atsakymas, žinote, jeigu jūs būtumėte parašiusi: šią savaitę mano darbotvarkė yra labai įtempta, tikrai aš suderinsiu laiką ir gal kitą savaitę susitiksiu su opozicinių frakcijų atstovais, mes galėsime tikrai padiskutuoti, esu pasiruošusiu plačiai atsakyti į tuos klausimus... Bet kai gauname atsakymą, kad aš esu užimta ir neateisiu, tik galiu atsakyti raštu... Aš galiu pasakyti, kad per ilgą politiko gyvenimo praktiką neatsimenu, ar kada nors buvome gavę tokį atsakymą. Ačiū.

PIRMININKĖ. A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Pirmiausia aš labai prašau pagarbos, nes ministrai turi įtemptą darbotvarkę, turi daugybę klausimų. Tikrai prašome pagarbos organizuojant įvairiausių formatus.

Pirmas klausimas yra susijęs su opozicinių frakcijų pasitarimu. Tikrai nėra taip, kad mano darbotvarkėje yra laisvo laiko, man pietų pertraukos taip pat nebūna, norėčiau atkreipti dėmesį į šitą dalyką. Ir taip pat prašom naudotis, jeigu tikrai yra poreikis klausti, užduoti klausimus, tikrai yra galimybė tai padaryti pagal Seimo statutą surašant ar vieną klausimą, ar daugiau klausimų. Aš esu pasirengusi atsakyti.

Tikrai nieko nevengiu, nes klausimai yra susiję su migrantų krizės valdymu. Šita krizė yra suvaldyta, sienos yra apsaugotos. Aš neturiu ko slėpti, dėl savo sprendimų esu visiškai tikra ir esu rami. Tai prašau pagarbos organizuojant formatus! Gerbkite ir Vyriausybės narių darbą. Ačiū.

PIRMININKĖ. M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Kolegos, aš noriu jūsų asmeniškai paprašyti dar kartą perbalsuoti dėl šio projekto, nes tai yra tikrai mažiausias išmokas gaunančių pajamų didinimas šeimoms. Neblokuokite šito įstatymo priėmimo dėl dalyko, kuris yra išsprendžiamas. Ministrė sako, kad atsakys į klausimus, tik noriu paprašyti jūsų perbalsuoti, nes būtent šitie įstatymų projektai liečia pažeidžiamas grupes ir išmokų didinimą. Tikrai prašyčiau, Pirmininke, teikti klausimą perbalsuoti ir viliuosi, kad bent dalis opozicijos susilaikys nuo tokio sprendimo blokuoti.

PIRMININKĖ. V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų mes matome, kokia įtempta ministrės darbotvarkė, – sėdi Seimo salėje. Dėl jūsų jau dabar diskutuojame beveik 10–15 minučių, nors būtumėte per pusvalandį atsakiusi į klausimus. Tai sėkmės toliau taip dirbant.

PIRMININKĖ. A. Mazuronis.

A. MAZURONIS (*DPF*). Aš tik labai trumpai, gerbiama Pirmininke. Ministrė vėl atsakinėdama sumaišė du žanrus: vienas žanras, kai iš anksto formuluojami klausimai, kitas žanras, kai kviečiamasi pokalbio į frakciją arba frakcijų grupę. Aš dar kartą kartoju visų opozicinių frakcijų vardu: 13, 14, 15 valandą, kada jūs ten nepietaujate, kada jums ten patogiu, kada jūsų darbotvarkė laisvesnė, jūs pasakykite, ir susirenkame pasikalbėti, o ne iš anksto suformuluoti klausimai, ministerijos atstovo raštu parašyti atsakymai ir perskaityti čia.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, aš suteikiu žodį S. Skverneliui ir tuomet jau siūlysiu baigti šią diskusiją, nes ji tikrai labai užsitęsė ir mes kartojamės.

S. SKVERNELIS (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Aš irgi noriu paprašyti ministrės M. Navickienės: jūs gal galite paprašyti vidaus reikalų ministrės, kad ji ateitų į frakcijų pasitarimą. Jeigu paprašytumėte, tai atrodytų, kad... Mes, žinote, dabar, kai jūs prašote, reikalingi tik kaip statistiniai vienetai, kad būtų statistika šioje salėje, kad būtų galima priimti įstatymus. Bet mes irgi esame Seimo nariai, turime galimybę vykdyti parlamentinę kontrolę, užduoti klausimus frakcijose. Kažkaip ministrai anksčiau vaikščiodavo į frakcijas, turėdavo ateiti, tai jūs gal galite paprašyti vidaus reikalų ministrės, kad ji šiandien rastų laiko ateiti į frakcijas, ir klausimas būtų išspręstas. Paprašykite, jeigu galite.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, kadangi visi mūsų sprendimai vis tiek yra grįsti kompromisu, aš noriu atkreipti dėmesį, kad ministrė pasakė, kad ketvirtadienį ji atsakys į jūsų klausimus. Kviečiu suformuluoti ir... (*Balsai salėje*) E. Dobrowolska. Prašom.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiama opozicija, ką mes girdėjome ir iš D. Šakalienės, turbūt yra antrinis klausimas, kad nėra Vyriausybės pusvalandžio. Tikrai, kolegos, girdžiu poreikį. Aš mielai atsistočiau, atsakyčiau, papasakočiau apie kurį nors progresą, padengčiau tą pusvalandį tam, kad mes galėtume judėti ir priimti tikrai svarbius M. Navickienės projektus dėl socialinių išmokų. (*Šurmulys salėje*)

PIRMININKĖ. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, patvirtinome darbotvarkę. Labai gaila, bet Vyriausybės pusvalandžio nėra šiandien. Jeigu jis būtų toks neapibrėžtas, tai čia galėtų ateiti ir teisingumo ministrė, ir kas tik nori. Bet jo tiesiog nėra. Aš dar kartą prašau man ketvirtadienį ar penktadienį atsiųsti pageidavimus, kokio ministro ar kito pareigūno jūs pageidaujate. Pasistengsime suderinti ir tikrai tie pusvalandžiai bus užpildyti tais, kurių jūs pageidaujate. Dabar tik Seniūnų sueigoje šiandien išsakėte pageidavimus.

PIRMININKĖ. Dėkui. Tęsiame balsavimus.

Darbotvarkės 1-2.2 klausimas (siūlau pakartoti) – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2). Priėmimo stadija. Balsuojame.

Užsiregistravo 70, balsavo 70, 1 balso trūksta. Taigi priėmimus kartosime kuriuo nors vėlesniu momentu.

11.07 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55¹, 57, 59, 59² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2577(2) (svarstymo tęsinys)

Dabar siūlau apsispręsti dėl darbotvarkės 1-7 klausimo – Farmacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2577(2). Svarstymas. Svarstymą jau baigėme. Balsuojame.

Balsavo 72: už – 70, prieš – 1, susilaikė 1. Po svarstymo pritarta.

11.07 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4¹, 8⁴, 8⁵, 9¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2630(2)ES (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2630(2). Taip pat balsuojame po svarstymo.

Balsavo 69: už – 64, prieš nebuvo, susilaikė 5. Po svarstymo pritarta.

11.08 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740(2). Balsuojame po svarstymo.

Balsavo 70: už – 69, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po svarstymo pritarta.

11.09 val.

Įstatymo Nr. I-833 „Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų“ pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2744(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-10 klausimas – įstatymo „Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų“ pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2744(2). Svarstymo stadija. Kviečiu A. Petrošių pristatyti Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą.

Gerbiami kolegos, dar turime 10 minučių balsavimo intervalo. Jeigu spėsime apsvarstyti, siūlau ir pabalsuoti, laikantis to iš anksto numatyto intervalo.

A. PETROŠIUS (*TS-LKDF*). Komitetas bendru sutarimu pritarė įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų po svarstymo užsirašiusių jų taip pat nėra. Balsuokime. Kas pritariate projektui Nr. XIVP-2744, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Svarstymo stadija.

Balsavo 69: už – 69, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Po svarstymo pritarta.

11.11 val.

Žvalgybos kontrolierių įstatymo Nr. XIV-868 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2662(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-11 klausimas – Žvalgybos kontrolierių įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2662. Pranešėjas L. Kasčiūnas pristatys Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadą.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Komitetas svarstė, balsavimo rezultatai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nėra, pritarta bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. T. V. Raskevičius pristatys Žmogaus teisių komiteto išvadą dėl Žvalgybos kontrolierių įstatymo pakeitimo.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Gerbiami Seimo nariai ir narės, Žmogaus teisių komitetas įstatymo projektą svarstė šių metų gegužės 24 dienos posėdyje ir įstatymo projektui komitete buvo pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti užsirašiusių nėra, dėl motyvų taip pat nėra užsirašiusių. Balsuokime dėl Žvalgybos kontrolierių įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2662(2).

Balsavo 69: už – 67, prieš nebuvo, susilaikė 2. Po svarstymo pritarta.

11.12 val.

Baudžiamojo kodekso 100¹, 100³ ir 113¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547(2), Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2548(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-12.1 klausimas – Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547(2). Svarstymo stadija. Kviečiu I. Haase, kad pristatytų Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą dėl šio projekto ir dėl lydimojo taip pat.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Komitetas 8 komiteto narių balsais pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bendru sutarimu. Taip pat analogiškas balsavimas buvo ir dėl lydimojo projekto Nr. XIVP-2548. Irgi bendru sutarimu, tai yra 8 komiteto narių balsais, pritarta iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje niekas neužsirašė kalbėti, dėl motyvų užsirašiusių taip pat nėra. Balsuokime dėl projekto Nr. XIVP-2547 ir jo lydimojo.

Balsavo 68: už – 67, prieš nebuvo, susilaikė 1. Pritarta.

11.14 val.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38¹, 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2809, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2810, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 5 ir 43 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2811 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-13 klausimas – Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808. Pateikimo tęsinys. Kviečiu viceministrą A. Pečkauską į tribūną, kad tęstų pateikimą.

A. PEČKAUSKAS. Gerbiama Seimo Pirmininke, gerbiami Seimo nariai, leiskite pristatyti ką tik įvardintą įstatymų projektų paketą, kuris yra teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir parengtas Sveikatos apsaugos ministerijos.

Pagrindinės problemos, kurias šis įstatymų paketas sprendžia. Šiuo metu Sveikatos sistemos įstatyme nustatytos savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijos organizuojant ir kontroliuojant sveikatinimo veiklą savivaldybėje neatitinka naujos redakcijos Vietos savivaldos įstatymo nuostatų, pagal kurias savivaldybės vykdomoji institucija yra savivaldybės meras.

Taip pat dabartinis savivaldybės gydytojo teisinis reguliavimas yra netikslus ir klaidinantis. Ne pagal kompetenciją vykdomos ar nebūtinės funkcijos, šiuo metu tenkančios šeimos gydytojo institucijai, kuria perteklinę administracinę naštą ir blogina paslaugų prieinamumą pacientams. Neoptimalus Visuomenės sveikatos stiprinimo fondo administravimas ir jo finansų planavimas.

Taigi šių projektų pagrindiniai tikslai – užtikrinti sklandų savivaldybės sveikatinimo veiklos organizavimą, suderinant Sveikatos sistemos įstatymo nuostatas su Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis dėl savivaldybės vykdomosios institucijos kompetencijos, bei sudaryti sąlygas savivaldybei spręsti dėl efektyvaus sveikatos reikalų koordinatoriaus veiklos vykdymo.

Antras tikslas – gerinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, mažinti šeimos gydytojams tenkančią administracinę naštą įgalinant šeimos gydytojo komandos narius.

Trečia, užtikrinti efektyvų Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo administravimą ir sudaryti galimybę tikslingai panaudoti sutaupytas Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas, kurios tais pačiais kalendoriniais metais nebegalėtų būti panaudotos Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo veikloms finansuoti.

Ir pagrindiniai pakeitimai, kurie numatyti šiame projekte. Sveikatos sistemos įstatyme savivaldybės administracijos direktoriui nustatytas funkcijas, tai yra vykdomosios valdžios funkcijas, pavesti savivaldybės merui arba savivaldybės administracijai. Sveikatos reikalų koordinatoriaus – buvusio savivaldybės gydytojo – veiklos reguliavimą suderinti su kitų įstatymų, tai yra Vietos savivaldos įstatymo, Valstybės tarnybos įstatymo, nuostatomis ir sudaryti sąlygas mažoms savivaldybėms turėti sveikatos reikalų koordinatorių nusteigiant atskiro padalinio.

Suteikti teisę šeimos gydytojo komandos nariams, tai yra slaugytojams, išplėstinės praktikos slaugytojams ir akušeriams, išrašyti siuntimus kai kurioms specializuotoms paslaugoms, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis. Taip pat sudaryti galimybes vertinti asmens sveikatos būklę bei darbingumą ir išduoti nedarbingumo pažymėjimus.

Ketvirtas tikslas – įtvirtinti slaugytojų teisę pratęsti pacientams prieš tai gydytojo paskirtą lėtinių ligų gydymą vaistiniais preparatais ir šiais atvejais leisti slaugytojams ir akušeriams savarankiškai vertinti asmens sveikatos būklę ir konsultuoti pacientus.

Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo administravimo funkcijas iš Sveikatos apsaugos ministerijos perduoti sveikatos apsaugos ministro įgaliotai institucijai. Atsisakyti nuostatų dėl Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšų planavimo ir apskaitos, prieštaraujančių bendriems asignavimų planavimo principams. Pakeisti Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui administruoti skiriamų lėšų dalį ir sudaryti galimybę einamaisiais kalendoriniais metais susidariusią Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšų ekonomiją, kuri nebus naudojama Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo sudėtyje...

Kolegos, matyt, įstatymų paketas tikrai yra labai ilgai lauktas tiek gydytojų, tiek slaugytojų bendruomenės. Be abejo, šalia to sprendžia tikrai ne vieną ir ne dvi reguliavimo problemas, kurias tikrai būtina suderinti su kitais mano jau įvardintais įstatymais. Labai kviečiu palaikyti šį įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti šeši Seimo nariai. Pirmoji klausia O. Leiputė. Ruošiasi L. Nagienė.

O. LEIPUTĖ (LSDPF). Dėkoju. Mano klausimas būtų toks. Mes labai palaikome administracinės naštos ir biurokratijos mažinimą gydytojams, kad gydytojai gydytų, o ne rašytų rašinėlius, bet kyla klausimas kitas, kad šeimos gydytojo komandos nariams yra perduodamos tam tikros funkcijos: vertinti sveikatos būklę, konsultuoti ir taip toliau. Kaip tai atsilieps atlyginimų formata? Ar tai reiškia, kad slaugytojai, gaudami papildomas funkcijas, sulauks ir didesnių atlyginimų?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Čia, matyt, norėčiau patikslinti, kad tiek šita funkcija, kurią jūs minėjote, nedarbingumo pažymėjimų išdavimas, tiek turbūt ir kitos mano įvardintos, kai kalbame apie receptų pratęsimą, jau yra patikrintos COVID pandemijos metu. Šita sistema ekstremaliosios situacijos metu buvo sudėliota, jinai veikė ir mes tikrai neturime pagrindo manyti... tai yra turime pagrindą manyti, kad turbūt reikalingas ir platesnis pritaikymas, kad būtų galima tą daryti nuolat.

Kai kalbame apie atlyginimų augimą, matyt, reikia suprasti, kad būtent šeimos gydytojų kabinetų finansavimo modelis yra vadinamasis galvinis. Iš esmės finansavimo kiekis šitame kontekste patiems pirminės sveikatos priežiūros centrums nesikeičia. Reikėtų suprasti ir tai, kad natūralu, kad pačios gydymo įstaigos vadovai, suprasdami funkcijų perskirstymą, atlaisvindami galimybes patiems šeimos gydytojams teikti daugiau paslaugų, vis dėlto gali ieškoti būdų (ir manau, kad tikrai ieškos tų būdų), kaip padidėjusias, prisidėjusias papildomas funkcijas slaugytojams kompensuoti ir per darbo užmokesčio prizmę.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė. Ruošiasi A. Veryga.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiamas viceministre, gal galėtumėte detaliau pasakyti, kodėl mes galvojame apie lėšų perskirstymą tik skoloms padengti? Šiandien mes kalbame apie mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių ligų, žmonės serga, eilės didžiausios, galbūt galėtume spręsti dėl įrangos nupirkimo ir panašiai? Čia yra lėšų perskirstymas, man labiausiai tai užkliuvo.

Kitas momentas – išmanioji slaugytoja. Dabar yra numatyta tokia sritis, kad būtent ta slaugytoja galės net įvertinti ligonio būklę. Kuriuo atveju: ar kai ateina tiesiog į namus slaugytoja, yra siunčiama, ar čia bus ir gydymo įstaigoje, kai, sakysime, ligonis, pacientas ateina pas savo šeimos gydytoją ir ten yra eilė užsirašiusių. Kaip jūs galvojate tą spręsti?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Aš norėčiau, kad dėl lėšų perskirstymo būtų labai aišku. Visuomenės sveikatos stiprinimo fondas šiuo metu yra finansuojamas iš valstybės biudžeto. Iš jo pastaruosius trejus metus yra skiriama apie 3,3 mln. eurų. Šiame įstatymo projekte mes kalbame, kad metų pabaigoje tos lėšos, kurios iš šio fondo nepanaudojamos dėl vienokių ar kitokių priežasčių, sakykime, kažkas nepasirašė, kažkas negali įvykdyti projektų, kurių per metus yra apie 50, ir tos lėšos nepanaudojamos, kad jos nedingtų iš sveikatos sistemos. Pagrindinis tikslas, kad jas būtų galima panaudoti būtent ir jūsų tiems įvardintiems tikslams tam tikra prasme. Tas tikrai sudaro tą galimybę.

Dabar apie slaugytojas. Čia, matyt, norėtusi šiek tiek patikslinti, kad kalbame apie išplėstinės praktikos slaugą. Šiuo metu turime turbūt tris atskiras išplėstinės praktikos slaugytojų rūšis: tai yra dirbančias šeimos gydytojo komandoje, dirbančias skubios medicinos ir dirbančias anesteziologijos srityse. Tai reiškia tokias papildomas kompetencijas turinti slaugytoja, kuri atsiranda kaip tarpinė grandis tarp gydytojo ir paprasto slaugytojo. Natūralu, kad kai jos atsiranda šiuo atveju, tai jos gali įvertinti kai kurias sveikatos būklės problemas ar kokius nors niuansus, ką mes ir siekiame padaryti šeimos gydytojo komandos kontekste darbo metu ar nuotoliniu būdu tais atvejais, kuomet ir taip yra aiški diagnozė. Sakykime, COVID-19 testas yra teigiamas, tai jos gali kalbėdamos su pacientu įvertinti jo būklę ir priimti sprendimą dėl nedarbingumo išdavimo. Šita praktika, kaip ir minėjau, jau veikė kovid pandemijos metu ir tikrai pasiteisino, todėl manome, kad gali būti tęsiama.

PIRMININKĖ. Klausia A. Veryga. Ruošiasi V. Giraitytė-Juškevičienė.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiamas viceministre, Visuomenės sveikatos stiprinimo fondas ne pirmą kartą šioje kadencijoje tampa savotišku taikiniu. Jūs turbūt pripažinsite, kad visuomenės sveikatai pinigų nėra per daug Lietuvoje skiriama ir šiaip mes esame tarp tų kritikuojamų valstybių, kuriose procentas nuo apskritai sveikatai skiriamų lėšų yra nedidelis. Ar jūs negalvojate, kad iš esmės žalinga siūlyti perskirstyti lėšas, kurių ir taip yra labai nedaug, ir tai yra savotiškas pripažinimas ministerijos darbuotojų negebėjimo susitvarkyti su konkursais, nes pinigų ir taip mažai, ir tuos, kurių yra mažai, dar siūloma leisti panaudoti kitoms reikmėms? Ar tai nesukurs motyvų kai kam specialiai tuos konkursus sumauti, taip liaudiškai tariant, kad paskui tie pinigai būtų panaudoti, pavyzdžiui, ministerijos darbuotojų darbo priedams metų pabaigoje?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Aš norėčiau pradėti galbūt nuo to, koks yra dabartinis reguliavimas ir kaip yra sudėliotas Visuomenės sveikatos stiprinimo fondo pinigų judėjimas. Natūralu, kad tiek pagal Biudžeto sandaros įstatymą, tiek ir pagal dabar galiojančią Sveikatos sistemos įstatymo redakciją metų gale lėšos, kurios yra nepanaudojamos, turi grįžti į valstybės biudžetą. Turbūt čia yra ta vieta, nuo kurios atsispirkime. Turbūt tikslas yra, kad tie pinigai vis dėlto liktų sveikatos sistemoje. Mes manome, kad tas tikslas tikrai yra geras.

Dabar jūs sakote, ar nebus tikslas sumauti konkursus. Tai čia mes, matyt, kalbame ne apie konkursus – mes kalbame apie projektų įgyvendinimą. Šiais metais, gegužės mėnesį, jau yra parašytos apie 50 projektų sutartys su tų projektų įgyvendintojais. Ir čia yra ne visai nuo Sveikatos apsaugos ministerijos priklausoma jų veikla, kaip jie įgyvendina projektus.

Jeigu neįvyko kažkieno viešasis pirkimas dėl vienokių ar kitokių priežasčių (koks nors darbuotojas buvo atleistas, numirė ar dar kažkas) ir tiesiog nepavyko įgyvendinti projekto, ir tos lėšos lieka, tai nėra tiesiogiai ministerijos atsakomybė. Bet ministerijos atsakomybė yra surasti kelią, kad tos lėšos liktų sveikatos sistemoje, nes ne tik Visuomenės sveikatos fondas yra ta vieta, kur trūksta lėšų, ir diskutuojame tiek Sveikatos reikalų komitete, tiek visur kur, bet ir kitos turbūt dedamosios. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia V. Giraitytė-Juškevičienė. Ruošiasi K. Adomaitis.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Dėkoju. Gerbiamas viceministre, manau, jūs vis tiek ne iš asmeninės, o tiesiog iš savo Sveikatos apsaugos ministerijos atsakysite į šį klausimą. Tai dėl darbo užmokesčio.

Man tikrai labai keista, kad prognozuodami ir vykdydami sveikatos sistemos politiką ir jos reformas mes tiesiog nekalbame apie darbo užmokestį, o apie jį kalbame tik tarp kitko: jeigu bus, galbūt kas norės, jeigu vadovai, jeigu savivaldybės ar dar kas nors gal paskirs. Tai čia, manau, yra blogas žingsnis, susijęs būtent su šia sveikatos sistema.

Aš manau, kad mes, man atrodo, tik laiko klausimas, kada mes iš viso pereisime prie, tarkime, atsakiklių, kai paskambini, jeigu tau skauda ranką – spauskite vieneta, jeigu tu kenti nuo pagirių – spauskite dvejetą ir panašiai. Tai čia tik laiko klausimas, kada mes prie to pereisime.

Bet klausimas būtų apie tai, tarkime, jūsų įstatyme aš matau tam tikrų susipriešinimų, nes kaip ir pavedame bendrosios praktikos slaugytojoms tam tikrų pareigų ir atsakomybių, pavyzdžiui, jos vaistus galės išrašyti...

PIRMININKĖ. Laikas.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). ...tik dėl tų lėtinių ligų, dėl kurių išrašė daktaras. Tačiau yra kita funkcija, kad jos galės diagnozuoti ligą. Tai kas tada bus? Slaugytoja diagnozuos ligą, paciento būklę...

PIRMININKĖ. Laikas.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). ...o daktaras išrašys vaistus?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū. Aš jau kaip ir minėjau atsakydamas į gerbiamos Laimos klausimą, tai čia tas diagnozės nustatymas, yra kalbama apie tuos atvejus, kai mes turime laboratoriniais testais jau patvirtintą kokią nors ligą. Tai gali būti gripas, kai mes turime laboratorinį gripo testo atsakymą, kad jis yra teigiamas, kai turime kovidą ir kitas dedamąsias. Čia yra tas būklės vertinimas ir čia kalbame apie nedarbingumo pažymėjimo išdavimą.

Kai mes kalbame apie vaistus, taip, tikrai vaistai yra labai atsakingas dalykas ir tikrai absoliučiai, faktiškai visais atvejais vaistus skiria ir receptus išrašo gydytojai. Tačiau matome, kad tada, kai yra lėtinės ligos ir pacientas gydomi tais pačiais vaistais, ta pačia doze daugybę metų, sakykime, pašalinta skyd liaukė ir reikia gerti tiroksiną visą likusį gyvenimą, tai tikrai nereikia kokio nors labai didelio būklės vertinimo, kad vaistą išrašytų, ir tai tikrai gali būti deleguota pagal kompetenciją slaugytojams. Čia tikrai yra tik teigiamas žingsnis šiuo atveju.

O dėl darbo užmokesčio, tai supraskime, kad sveikatos sistemoje darbo užmokestis šiuo metu keliauja iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų. Jeigu kalbame konkrečiai apie šeimos gydytojus, tai, matyt, vienas iš siekių yra, kad šeimos gydytojo komandoje dirbtų ne viena slaugytoja. Jeigu atsiranda jų įgalinimas, joms atsiranda daugiau funkcijų šeimos gydytojo komandoje, o pats šeimos gydytojas gali nuveikti gerokai daugiau veiklų, atsilaisvinus jo rankoms. Tikrai

matome galimybių ir bent dvi slaugytojas įdarbinti su gydytoju, kas yra tikrai siekiamybė, galbūt net ir daugiau. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia K. Adomaitis. Ruošiasi D. Kepenis. Toliau posėdžiui pirmininkaus J. Razma.

K. ADOMAITIS (LF). Ačiū. Du klausimus turiu. Vienas – dėl administravimo išlaidų. Jūs perduodate kažkokiai įgaliotai įstaigai. Kas bus ta įgaliota įstaiga, įdomu, administruoti Sveikatos stiprinimo fondą? Bet ir padidėjo, kiek supratau iš projekto, administravimo procentas. Ar tikrai verta perduoti tai įstaigai, jeigu mes vis dėlto administravimui išleidžiame daugiau lėšų? Gal tuomet ministerija galėtų ir toliau tvarkytis ir mes iš administravimo sutaupyti?

Kitas klausimas. Yra labai sveikintina, kad daugiau funkcijų perduodama slaugytojams ir taip sutaupoma gydytojų laiko, kaip ir teigėte. Bet mes žinome, kad eiles pas šeimos gydytojus sudaro normuojamas paslaugų skaičius per metus. Jeigu jau gydytojams atsiras daugiau laiko, tai ar mes negalėtume padidinti paslaugų skaičiaus, kurį jie gali suteikti per metus, ir tada atsiras motyvų trumpinti eiles ir daugiau tų pacientų aptarnauti?

A. PEČKAUSKAS. Dėkui už klausimus. Visuomenės sveikatos stiprinimo fondo administravimo lėšos ir šiuo metu yra labai mažos, palyginti su kitais fondais. Žiūrėdami į Sporto rėmimo fondą, turbūt į kitus fondus, kurie yra veikiantys, matome, kad bent perpus mažiau lėšų yra skiriama. Natūralu, kad tai atsiliepia proceso kokybei, proceso efektyvumui. Tai, kad trūksta lėšų administravimui, nėra sietina su tuo, kad mes planuojame perduoti tas funkcijas vienai iš pavaldžių institucijų. Čia turbūt dėl konteksto – supraskime, kad, matyt, galvojama šiuo metu ir apie Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą. Tai nėra susieti dalykai. Matome pagal kitų fondų valdymo patirtį, kad tikrai yra reikalingos didesnės lėšos, kad jie būtų efektyviai administruojami, kad sutartys būtų pasirašytos ne gegužės mėnesį, kaip dabar vyksta, o gerokai anksčiau, kad konkursas būtų organizuojamas gerokai anksčiau, greičiau ir efektyviau, tai tam tikrai šių lėšų reikia šiek tiek daugiau.

Kalbant apie šeimos gydytojus, nėra turbūt šeimos gydytojų teikiamos paslaugos normuotos. Yra kalbama apie gyventojų skaičių, kiek yra prisirašiusių pas šeimos gydytojus. Matome, kad ir šiuo metu galiojanti praktika yra labai įvairi. Pradedame, matyt, ieškoti taškų, kiek pacientų prisirašymas pas šeimos gydytojus dar gali leisti užtikrinti kokybišką paslaugą, o kiek jau ne, kai yra per daug arba per mažai. Šis žingsnis įgalina daugiau šeimos gydytojų komandos narių kaip tik efektyviau dirbti. Vadinasi, galbūt bus galima prirašyti daugiau pacientų pas šeimos gydytojų jų pačių sprendimu, be abejo, ir tokiu būdu turbūt mažinti tas eiles, apie kurias jūs ir užsiminėte.

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Nors laikas ir baigėsi, leisime paklausti D. Kepeniui, nes apskritai sutaupėme posėdžio laiko.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamas viceministre, mes žinome, kad visuomenės sveikatai, žmonių sveikatinimui valstybė neranda net 1 % sveikatos biudžeto lėšų. Ir štai dabar jūs sakote, kad taupysite Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas ir jas panaudosite ten kažkur, nors mes žinome, kad nemažai organizacijų, kurios pateikė projektus į šį fondą, tų lėšų negauna visiškai. Tai kodėl negauna lėšų rimtos, atsakingos organizacijos, o jūs jas kažkokiu dirbtiniu būdu taupote ir naudosite jas pagal savo nuožiūrą? Ar jūs nesijaučiate atsakingas už tautos sveikatos naikinimą? Nes kitaip negalima pavadinti. Net nėra 1 % ir tą patį jūs ištaškote perkūnai žino kam. Na, ramiai kalbėti apie tai, deja, negalima. Prašom atsakyti, kur tuos pinigus dėsate ir kaip jūs čia taupysite, kai yra organizacijų, kurios negauna pinigų?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Pabrėšiu dar kartą, kad tikrai nėra tikslas sutaupyti kokių nors lėšų. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad turbūt konkurse vykdant Visuomenės sveikatos stiprinimo fondo projektus dalyvauja apie 140–150 organizacijų, siūlančių vienokias ar kitokias veiklas. Praėjusiais metais pasirašytų sutarčių turėjome 47, jeigu neklystu, šiais metais turime apie 50. Tikrai, patikėkite, visos lėšos, kurios yra fonde, yra kontraktuojamos su tomis organizacijomis, kurios laimi šį konkursą. Kalbame apie lėšas, kurios lieka metų gale, kai kažkas iš tų 50 ar 47 neįvykdo to projekto dėl vienokių ar kitokių objektyvių priežasčių. Čia tikrai nėra taupymas. Čia kaip tik yra pinigų išlaikymas sveikatos sistemoje, kad juos būtų galima nukreipti ir į tas

veiklas, kurias minite jūs pats. (*Balsai salėje*) Na, ne eilėje stovi, o turbūt yra konkursas, jis yra laimimas arba ne. Ačiū.

PIRMININKAS. Dabar motyvai dėl projekto. Ačiū pranešėjui. A. Veryga pasisakys prieš.

A. VERYGA (LVŽSF). Gaila, kad tokiais kai kuriais netikaisiais siūlymais yra sugadinamas geras projektas, kuriame yra gerų sprendimų. Jeigu kalbėtumėme apie slaugytojų funkcijų išplėtimą, kad jos galėtų išrašyti siuntimą arba pratęsti vaistus, tai, manau, niekas šiame Seime dėl to nesiginčytų. Bet siūlymai, kurie yra susiję su savivaldybės gydytojo veiklos reglamentavimu ir ypač – su fondo lėšų persikirstymo galimybe, tikrai yra netikę ir netinkami.

Tie paaiškinimai, kuriais bandoma įtikinti mus, kad tokiu būdu yra bandoma išsaugoti pinigų sveikatos sistemai, neišlaiko jokios kritikos. Ir kadangi man pačiam teko dirbti ir vadovauti šitai ministerijai, aš puikiai žinau, kaip šito fondo pinigai yra naudojami ir skirstomi. Ministerija turi visas galimybes šituos pinigus paskirti į kitą eilutę. Gali paskirti, tarkime, socialinei reklamai, visuomenės informavimui ir taip juos palikti sveikatos sistemai bei panaudoti visuomenės sveikatai, informavimui, švietimui, o ne perkelti tuos pinigus, kurių ir taip yra labai labai nedaug, dėl kurių mes čia nuolat visi skundžiamės, kad jų trūksta, neperkelti jų kokioms nors skoloms padengti ar panašioms dalykams.

Kaip ir sakiau, dėl šio projekto jausmas dvejojas. Yra gerų dalykų, bet tuos gerus dalykus sugadina tai, ką aš minėjau. Kalbantis su viceministru mano siūlymas buvo šituos projektus atskirti, bet kadangi to nėra padaryta, aš balsuosiu susilaikydamas.

PIRMININKAS. Dėkui. Už niekas nepageidauja kalbėti.

11.37 val.

Seimo narių pareiškimai

Dabar iš rytinės darbotvarkės mes dar turime pranešimus, pareiškimus. A. Vinkus yra užsirašęs daryti pareiškimą. Gerbiamas A. Vinkau, dabar jums sudarysime galimybę perskaityti pareiškimą.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiamas pirmininke, ačiū, kad paskubinote, ten buvo parašyta: 12 val. 50 min. pareiškimai, bet labai malonu, kad anksčiau.

Noriu pasakyti, kad be galo daug, gerbiami Seimo nariai, mes gauname jautrių laiškų, žmonės jaudinasi dėl II pakopos pensijų fonduose kaupimo. Ir štai, aš paėmiau tik vieną laišką ir esu įsipareigojęs, buvo prašymas jį perskaityti ir atkreipti jūsų visų dėmesį.

Rašo J. Kažienė iš Skuodo. Ji yra Socialinės paramos skyriaus vyresnioji specialistė, dirba daug metų ir ten labai daug žmonių, kurie taip pat kreipiasi su tokiu prašymu. Tekstas: „Kreipiuosi į jus su pakartotiniu prašymu. Jau kartą buvau ši klausimą pateikusi ir rašiusi Seimui bei gerbiamam Seimo nariui A. Vinkui. (Taip ji rašo.) Tačiau priimti Seimo teisės aktai dėl II pakopos kaupimo fonduose manęs netenkina, kaip ir daugelio paprastų, visą amžių dirbusių žmonių ir kaupusių pensijų fonduose savo pinigų oriai senatvei. Mes, paprasti žmonės, negalime suprasti dabartinės valdžios požiūrio į žmogų, kuris dirbo sąžiningai, mokėjo mokesčius valstybei, fonduose kaupė savo pinigus, jų jis negali pasiimti sunkiame pensijos amžiuje. Kaupiantieji žmonės, kurie sukaupe iki 10 tūkst. eurų, tikėjosi atgauti savo pinigus, tačiau Seimas tam nepritarė, motyvuodamas tuo, kad žmonės nesugebės jais pasinaudoti. Mane tai labai piktina. Kokiu žmogumi laikomas paprastas žmogus, valstybės tarnautojas, turintis išsilavinimą? Jų nuomone, žmonės tuos pinigus pravalgys.

Dar kartą noriu paaiškinti gerbiamiems Seimo nariams, kad žmonės tam ir kaupė fonduose, kad ištikus nelaimėi, atsiradus sveikatos problemoms žmogus jaustųsi saugiai, ir norėjo gyventi be jokios valdžios malonės. Iš dabartinių atlyginimų, kuriuos gauna paprasti žmonės, valstybės tarnautojai jokių santaupų sukaupti negali (patys matote, kokios maisto kainos, elektros ir kiti mokesčiai) – stengiasi išgyventi nuo atlyginimo iki atlyginimo.

Aš kaupiau ir galvojau, kad atgausiu savo pinigus, kuriais sėkmingai naudojami bankas, ir galėsiu nors dantis susitvarkyti. Vieno danties įstatymas kainuoja 1 tūkst. 500, o gal ir daugiau eurų. 2023 metais prasidės namo renovacija, kur apskaičiuota mano butui 15 tūkst. eurų. Aš pri-

valėsiu paimti paskolą iš banko ir ją mokėti visą likusį savo gyvenimą, kai mano sukauptų pinigų apie 10 tūkst. eurų, jie jau nuvertėję, neatiduoda. Tokią mes ir matome tą vadinamąją gerovės valstybę.

Gerbiu Seimo narių nuomonę, ypač G. Palucko, jis supranta paprastus žmones ir siekia teisingo Seimo sprendimo dėl II pakopos pensijų kaupimo. Dabar žmonės jaučiasi apgauti ir nusivylę, apraizgyti spygliuota viela ir kitais pančiais. Vargu, ar kada ateis diena, kai žmogus taps laisvas. Pagarbiai – II pakopos pensijų kaupimo fondo dalyvė J. Kažienė.“

Yra daug tokių laiškų ir aš šį laišką perskaičiau kreipdamasis kartu V. Ažuolo ir savo, kaip tos apygardos Seimo nario, vardu. Prašau atkreipti, gerbiami Seimo nariai, dėmesį. Ačiū. (*Balsas salėje*)

PIRMININKAS. Dėkui. Tikėkimės, po Konstitucinio Teismo nutarimo mes imsime šitos temos. Matysime, ką pasakys Konstitucinis Teismas. Yra ne vienas projektas ir Vyriausybė rengia, tai tikrai nepamiršta ta tema.

Dabar, kadangi mes rytinius projektus baigėme svarstyti, tikiuosi, neprieštarausite, kad paimsime vieną kitą projektą iš vakarinio posėdžio, o gal net visą posėdį baigsime. Visą dieną baigsime per rytinį posėdį.

11.43 val.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 72, 73, 90 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2857, Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2858 (pateikimas)

S. Gentvilas galėtų pristatyti projektus, kurie darbotvarkėje įrašyti 2-2 klausimo pozicijoje, tai yra Aplinkos apsaugos įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2857 ir Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2858. Tai būtų tų projektų pateikimai.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju, pirmininke. Iš tikrųjų yra pateikti tiek Respublikos Prezidento, tiek Vyriausybės projektai, panašūs į Baudžiamojo kodekso. Besvarstant Teisės ir teisėtvarkos komitete buvo pamatyta, kad sinchronizuojant Baudžiamąjį kodeksą su Administracinių nusižengimų kodeksu reikia papildomų lydimųjų įstatymų. Šitie du įstatymai yra tiek Prezidento, tiek Vyriausybės projektų lydimieji. Mes juos registruojame kartu su Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininke I. Haase.

Iš esmės projektais aiškiai atskiriama, kas yra baudžiamoji atsakomybė už neteisėtą atliekų šalinimą ir kas yra administracinė atsakomybė. Numatomos tiek juridiniams asmenims, tiek fiziniams asmenims ribos, kada nusižengimai traktuojami kaip baudžiamieji, kada jie kvalifikuojami kaip nesunkūs nusikaltimai ir kada jie kvalifikuojami kaip apysunkiai nusikaltimai.

Kartu padidina administracinės baudos už tyčinius nusižengimus, kai yra akivaizdūs nusižengimai. Kadangi projektą rengė didelė teisininkų grupė, tikėkimės, kad po pateikimo iš esmės bus pritarta. Teisės departamentas neturėjo esminių pastabų, išskyrus vienintelę, į ją bus atsižvelgta.

Kviesčiau pritarti ir grąžinti Teisės ir teisėtvarkos komitetui kaip Baudžiamojo kodekso projektų lydimuosius. Mielai atsakysiu į klausimus.

PIRMININKAS. Du Seimo nariai pageidauja jūsų paklausti. Pirmasis – K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Ministre, galbūt projektas iš principo ir nėra blogas, bet kelia tokių įvairių abejonių.

Klausimas dabar galbūt iš realybės. Vyksta Aplinkos apsaugos departamento reforma, nežinau, kaip sekasi, bet ir toliau tęsiasi ta pati situacija dėl tų nelegalių sąvartynų Vilniaus rajone. Jau kelintą kartą matome ir viešojoje erdvėje straipsnių. Kada vis dėlto pagaliau bus imtasi realių priemonių? Dabar irgi yra ir baudos, ir kalbama apie juridinius asmenis, jūs čia bandote įtraukti dar ir fizinius, bet ar tos padidėjusios baudos realiai kuo nors padės? Per tuos dvejus metus, kiek čia tų tokių nelegalių sąvartynų, matome, kad jie tiesiog perkeliama į kitą vietą ir vėl toliau tęsia veiklą. Kokių nors realių įrankių arba teisių Aplinkos apsaugos departamentui... Kas įvyko, koks pokytis, kad tai pagaliau pasibaigtų? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju už galimybę pasidžiaugti rezultatais. Nežinau, ar čia džiaugsmas, bet nebaudžiamumas baigėsi. Jau yra konfiskuotos šešios lengvosios priemonės dėl nelegalaus atliekų gabenimo. Konfiskuotas net ir traktorius Ukmergės rajone. Buvo gabenamos tarp jonų atliekos. Nebaudžiamumas baigėsi. Vilniaus atvejai, kurie buvo aprašyti ir spaudoje, ir interneto portaluose, dabar kvalifikuoti į baudžiamąją atsakomybę. Žmonės žinos, kad tokia veikla negalima užsiimti.

Antras dalykas. Pakeistas mūsų STR'as (statybos techninis reglamentas), kad statybų užbaigimo metu reikia parodyti čekius, sąskaitas, kur visgi buvo statybų atliekos pridutos. Atsiranda ir užbaigimo metu reikalavimas legaliai pagrįsti, o ne bet kam atiduoti. Man atrodo, didelė pažanga yra padaryta per 2–3 mėnesius, bet tai nėra baigtinė šviečiamoji veikla. Kai kuriuose regionuose, buvau pastaruoju metu Molėtuose, nėra statybinių atliekų tvarkytojų, kartais net ir savivaldybių RAC'ai arba savivaldybių įmonės neteikia tokios paslaugos. Kai kuriuose regionuose realiai susiduriama su rizika, kad gyventojas, norėdamas išvežti statybines atliekas, neturi kam paskambinti. Todėl savivaldybės turėtų įsitraukti su paslaugos pasiūla.

PIRMININKAS. A. Skardžius turi klausimą.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, išties reikalingos šios pataisos, tai puiki atgrasymo priemonė. Bet mes gana smulkmeniškai kalbame apie skruzdėliukus, o apie tuos dramblis, pavyzdžiui, apie didžiuosius atliekų degintojus... Juk, kaip žinome, su pakeistais kodais arba su apibendrintais kodais į deginimo įmones patenka atliekos, kurios turėtų būti perdirbtos, kalbant apie žiedinę ekonomiką ir taip toliau. Sudeginus, egzistuoja tokia tvarka, pripažįstamos kaip sutvarkytos atliekos.

Gerbiamas ministre, kada imsitės to išties didžiulio srauto? Skaičiuojama milijonai tonų per metus, ką sudegina deginimo įmonės. Tai yra sutvarkymas vien dėl to, kad kas nors sugeba perdirbti skirtas atliekas, pakeitę jų kodus, pripažinti degintinomis. Čia turbūt yra esminis dalykas. Kadencija jau eina į pabaigą, ką jūs manote, kada to imsitės?

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkui. Klausimas kiek nesusijęs, bet pabandyčiau paplėtoti. Ne milijonai tonų, o 500 tūkst. tonų yra metiniai deginimo jėgainių pajėgumai Lietuvoje. Atliekų šiandien jau trūksta. Jau trūksta trims deginimo pajėgumams. Žinau, kad jos tarpusavyje pradeda konkuruoti ir mušti kainas dėl deginimo.

Antras dalykas. Nuo birželio 1 dienos įsigaliojo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos deginimo įrenginių kainos reguliavimo mechanizmas. Tai ne jų sprendimai, o jau regulatoriaus sprendimas.

Trečias dalykas. Jūs teisus, pakuočių atliekas galime įskaityti kaip sutvarkytas sudegindami iki 2024 metų. Įstatymas leidžia dar iki 2024 metų pakuotes tvarkyti sudeginant. Bet čia yra dėl to, kad kai kurios pakuotės buvo gaminamos vis dar ne vienalytės, o sulipdytos, jas perdirbti yra sunku. Tas pereinamasis laikotarpis taikomas iki 2024 metų. O užsienio srautas, tas nelegalus srautas, kurį jūs minite, lenkiškas, yra fiskuotas, vyksta tyrimas, tyrimas turbūt bus baigtas priėmus sprendimus.

PIRMININKAS. Kol kas ačiū, galite luktelti, galbūt kitą projektą pristatysite. Dabar dėl motyvų vienas – už. Tai A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Išties pritariu šiam ministro siūlymui. Tikrai per svarstymo stadiją galbūt dar kolegos imsis iniciatyvos patobulinti, išplėsti, sakykime, tą reglamentavimo sritį, už kurią bus taikomos didesnės baudos. Tačiau negaliu nereaguoti į gerbiamo ministro pasakymą, kad prisistatėme daug deginimo įrenginių, mums trūksta atliekų. Tai (žiedinė ekonomika neleidžia daryti nusikaltimo) tas pats, kas deginti pinigus, deginant atliekas, kurios gali būti perdirbtos ir dar tarnauti ne vieną perdirbimo ciklą. Tai štai aš matau didžiulę problemą: pataikaujama tiems, kurie sumanė tas deginimo gamyklas statyti, kurie sumanė statyti tuos didžiausius pajėgumus. Tai, kaip prisimenate, ponios D. Grybauskaitės patarėjas ponas N. Rasburskis, kuris po to buvo „Lietuvos energijoje“, kol buvo paprašytas ministro pasišalinti iš jos vien dėl keistos veiklos – Vilniuje nepastatė kogeneracinės biokuro jėgainės. Tačiau, kaip žinome, gerbiamas ministre, jūs turbūt puikiai žinote tą pirmąjį projektą pono N. Rasburskio ir ponios D. Grybauskaitės, kadangi

ji atidarė ir pasakė, kad suomiškas verslas labai gerai. Tai Klaipėdoje yra „Fortumas“, kuris iki šiol degina, vasarą veikia tam, kad degintų kūrą ir gautų remiamą elektros tarifą. Turbūt dar nesibaigė 12 metų tarifas nuo 2013 metų, ar ne? Baigsis 2025 metais. Tai čia aš matau dar ir taršą. Vien duokime, skatinkime, o iš tikrųjų darome žalą. Manychiau, kad ministerija, įgyvendinusi ir šį projektą, turi imtis kur kas globalesnių projektų. Ačiū.

PIRMININKAS. Kol kas prie šio projekto darome pauzę. Balsuosime per numatytą intervalą.

11.52 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 10 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2866, Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 6¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2867 (pateikimas)

Ministras dabar galės pristatyti kitą dviejų projektų paketą. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2866 ir Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2867. Pateikimas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Šiuo atveju Vyriausybės vardu teikiame du įstatymų projektus, tai yra Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo ir Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pakeitimai.

Tarša žudo ir taršą miestuose daugiausia sukelia kietosios dalelės ar kiti transporto, pramonės ir šildymo įrenginių teršalai. Vilniaus mieste mes 2021 metais atlikome transporto bandomąjį projektą – nuotoline taršos akimi tyrėme 40 tūkst. automobilių ir sulyginome jų gamybinius parametrus su jų faktiniais išmetimais. Ir ką parodė rezultatai? Tai, kad realiomis eismo sąlygomis 3–4 % automobilių yra techniškai netvarkingi ir kad tie 3–4 % automobilių išmeta pusę Vilniaus taršos iš automobilių. Tie atradimai sako, kad jeigu mes sugebėsime sustabdyti arba pataisyti, sutvarkyti eisme dalyvaujančius 3–4 % automobilių, tai mes sugebėsime transporto taršą Vilniuje sumažinti beveik per pusę.

Šiuo metu yra paradoksali situacija, nes matome, kad per technines apžiūras net pusę automobilių nepereina techninių apžiūrų iš pirmo karto, o dešimtadalis automobilių jų nepereina dėl išmetimų trūkumų. Taigi, maždaug kas dešimtas automobilis, atvažiuojantis į techninę apžiūrą, yra techniškai netvarkingas dėl savo išmetimų į gamtą normatyvų ir ribinių verčių viršijimų. Tokių pernai buvo 78 tūkst. ir jie iki tol dalyvavo eisme. Pagal šiandieninį reguliavimą, jeigu tu į techninę apžiūrą atvažiuoji techniškai netvarkingu automobiliu, tu neturi teisės dalyvauti eisme. Bet jeigu automobilis šiandien sustabdomas policijos pareigūnų ir Aplinkos apsaugos departamento, agentūros darbuotojų ir nustatomas techninius parametrus viršijantis dūmingumas, mes neturime teisės pašalinti šito automobilio iš eismo ir jis toliau važinėja iki kitos techninės apžiūros. Jis gauna tik baudelę. Labai svarbu turėti instrumentą, kad techniškai netvarkingas automobilis būtų pašalintas iš eismo ir būtų paprašyta susitvarkyti ir grįžti į techninę apžiūrą. Čia yra pirmas įstatymo tikslas.

Antras įstatymo tikslas yra vis dėlto suteikti dviem institucijoms, tai yra Susisiekimo ministerijos Lietuvos transporto saugos administracijai bei Aplinkos apsaugos departamentui, įgaliojimus patikrinti eisme dalyvaujančius išskirtinio dūmingumo automobilius arba iš esmės patikrinti jų išmetimą. Esant pažeidimų, naikinti techninę apžiūrą ir paprašyti ją pakartoti, einant į techninės apžiūros institucijas.

Šie įstatymai yra teikiami Vyriausybės vardu. Manome, kad policijos apkrova... Policija nuolat turi esminių užduočių, sako, mes turime sveikata ir žmogaus saugumą kaip prioritetą, kitos institucijos tikrai gali užsiimti tiesioginėmis funkcijomis. Todėl įstatymu prašome įgaliojimų, kad ir Lietuvos transporto saugos administracija, ir Aplinkos apsaugos departamentas galėtų vykdyti šitos gyventojų nuolatinius nusiskundimus atspindinčius patikrinimus. Kviečiu pritarti ir atsakyti į klausimus.

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos Seimo narys D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Dėl prieš tai buvusio klausimo buvau užsirašęs klausti ir motyvus pateikti, bet negavau kažkodėl žodžio, sakė, įvyko klaida. Tai gal dabar galiu paklausti?

PIRMININKAS. Tokia truputį nestandartinė situacija. Aš aiškinausi su Sekretoriatu. Yra tam tikra sisteminė problema mūsų sistemoje. Kai yra jungtinis klausimas iš kelių projektų, iš tikrųjų užsirašius dėl atskiro projekto kartais sistema neparodo ir tada mes nesuteikiame. Tokiais atvejais aš iš karto prašyčiau Seimo narių prašyti žodžio, jūs dabar būtumėte ir paklausęs.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ėjau aiškintis iš karto.

PIRMININKAS. Gerai, kadangi ministras tas pats, nors klausimą mes jau perėjome, tikrai atsakyti galės.

D. KEPENIS (LVŽSF). Tai galiu paklausti?

PIRMININKAS. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Dėl to, kur jūs kalbate apie baudas, kai teršalai siekia nuo 5 iki 7 kub. metrų, štai konkretus atvejis: Kelmės rajono gyventojai išmatavo savo kieme taršą, išsiuntė į neutralią laboratoriją, gavo atsakymą. Duomenys stulbinantys – viršija normas po 3 tūkst. kartų, pavyzdžiui, aliuminio ir kitų. Jeigu tie teršalai... Sakysime, dabar už kubus baudžiama, bet nėra stebima, kokie sunkieji metalai realiai buvo ir kiek kartų jie buvo. Faktiškai galbūt ta bauda būtų dar šimtąkart didesnė, jeigu realiai matytume, koks užteršimo laipsnis konkrečiais sunkiaisiais metalais. Ką mes dabar turime daryti su tuo įstatymu? Ar paliekame, kaip yra, ar nagrinėjame atskirus teršalų elementus? Ačiū.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas Dainiau, aš, kaip ministras, gavau jūsų, kaip Seimo nario, raštą dėl to Kelmės tyrimo, ir žemės ūkio ministras gavo. Bet, žiūrėkite, visi advokatai ir prokurorai pasakys, kad tyrimas būtų sėkmingas, reikia trijų elementų: sertifikuoto tyrimo ėmėjo, sertifikuoto metodo ir sertifikuotos laboratorijos. Dabar dėl jūsų minimo Kelmės atvejo, kur kažkoks neįprastos spalvos sniegas buvo. Mes neėmėme tyrimo, tyrimas tirtas ne Lietuvoje, jis sklando po internetą ir kelia nerimą. Mes esame pasirengę atvažiuoti kaip valstybinė laboratorija ir ištirti bet ką, kai jūs pakviesite. Bet kažko, kas daryta prieš 5 mėnesius, komentuoti mes negalime.

Dabar dėl bausmių už taršą. Jos egzistuoja, bet didžiausias sunkumas mums valstybėje yra įrodyti taršą, pagauti teršėją už rankos, kad ir kas tai būtų – ar įmonių, ar ūkininkų, ar gyventojų oro tarša, vandens tarša. Tikrai mes bendradarbiausime, tik įstatymas ir yra pateiktas, kad sugriežtintume teršėjų atsakomybę.

D. KEPENIS (LVŽSF). Jūs ir rytoj galite atlikti tą tyrimą. Ten viskas aišku – vieta, žmonės yra aiškūs.

S. GENTVILAS (LSF). Laukiame kvietimo.

PIRMININKAS. Jūs dar sakėte, kad norėjote pasisakyti dėl motyvų. Tada per šoninį mikrofoną reikėjo ir pabaigti procesą.

D. KEPENIS (LVŽSF). Mano motyvas būtų balsuoti prieš, kadangi, kaip matote, atsakyme nematyti realybės, nes ta bauda – 20 tūkst. eurų – galėtų būti dešimt kartų didesnė, jeigu pamatytume, koks užterštumo laipsnis yra, ypač pavojingas žmonių gyvybėms ir sunkioms ligoms atsirasti. Vadinas, klausimas iki galo dar neparengtas ir reikia pasigilinti, ar kubais vertiname taršos pavojų, ar konkrečiais sunkiaisiais metalais, nuodais, kurie pateko į žmogaus kiemą. Reikia dar padirbėti. Ačiū.

PIRMININKAS. Tikėkimės, kad komitete bus padirbėta. Dabar grįžta ministras prie svarstomų projektų Nr. XIVP-2866, Nr. XIVP-2867. Klausimai. Pirmoji klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, ką daro tada techninės apžiūros centras? Jis turi atlikti visą patikrą. Jeigu transportas yra ne asmeninis, o tas, kurio jie kasmet atlieka patikrą, ir išmetimus, ir viską tikrina, tai nejaugi mes dabar turime įdarbinti papildomai dar tam, kad kažkas stovėtų prie kelio ir pradėtų stabdyti? Žinome, kad buvo skaudžių įvykių dėl to stabdymo, kiek visokių variantų buvo. Aišku, galbūt dabar jau nebe tiek yra, daug mažiau atvejų, bet, aš manau, jūs turite kelti klausimą dėl techninės apžiūros. Jis pereina. Kam užsikrauti papildomai dar vieną našta jums, kaip aplinkos ministrui?

S. GENTVILAS (LSF). Teisingas klausimas, bet eismas vyksta ir gyvenimas vyksta realybėje, o automobilio sveikata patikrinama: naujo automobilio – trečiais metais, o po to – kas dveji metai. Aš nenoriu patarinėti ir skleisti patarimų, bet man pasakojo techninių apžiūrų ekspertai, kad į dyzelinį automobilį galima įmaišyti šiek tiek benzino – pagerėja jo išmetimo rodikliai ir prastos

būklės dyzelinis nudėvėtas automobilis pereina techninę apžiūrą: jei stipriai užgazuojama prieš techninę apžiūrą ir prapučiamos smalkės, sename techniškai netvarkingame automobilyje to nebeužfiksuojama.

Tai yra vos keletas patarimų, liaudiškų patarimų, kaip apeinama techninė apžiūra, nes jai yra paruošiamas techniškai netvarkingas automobilis. Deja, bet po to automobilis išvažiuoja į gatvę ir dvejus metus jis dūmija, mes gauname skambučių. Įstatyme nėra nustatyta, kad užfiksavus viršnormatyvinę taršą automobilis būtų paprašytas išeiti iš eismo. Ir tai yra paradoksas, nes į tas technines apžiūras atvažiuoja apgalvoję kai kurie netvarkingi piliečiai.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, tai iš tikrųjų svarbu, nes kai kada važiuoji mašina ir per dūmus nelabai matai kelio. Kyla klausimas čia tas pats – dėl techninių apžiūrų.

Kitas klausimas dėl pajėgumų. Iš tikrųjų ar nevertėtų dar labiau atkreipti dėmesį, nes kai kas panašaus buvo dėl tų tikrinimų, gal čia buvo tyrimai daromi, kad labai retai pamatai važiuodamas, kad kas nors tikrintų. Tai kaip dėl pajėgumų, ar tos laboratorijos bus apskričių centruose, ar tai bus kokie vienetiniai patikrinimai, nes sakau: kai kada nėra kuo kvėpuoti automobilyje? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju. Visų pirma dabar išeina taip, kad reikia dvigubų pajėgumų: reikia policijos automobilio, kad sustabdytų, ir inspektorių, kad patikrintų. Tai čia jau atsiranda dubliavimas. Kita vertus, nebuvo funkcijos, kad jeigu nustatė techniškai netvarkingą automobilį, tu paprašai, kad važiuok atgal ir susitvarkyk. Tai šito nebuvo. Dabar įstatymas lyg ir sprendžia šitas dilemas.

O dėl pajėgumų. Aišku, tai nebus kasdieninė kontrolė. Štai K. Mažeika yra siūlęs nuotoliniu automatiniu kažkokių principu žiūrėti. Bet svarbu, kad atsirastų tokia galimybė. Tikrai nebus atskiri etapai steigiami. Tai greičiausiai bus vienkartinės, keliakartinės akcijos per metus, bet dvi institucijos bus įgaliotos ir nebetrukdytų policijos pareigūnų.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, pirmininke. Ministre, dar kartą pasiūlysiu tą patį dalyką, nes man kažkaip, vėlgi grįžtant prie to, kaip kažkada jau esu sakęs, kad akmens amžiaus problemas, tiksliau, XXI amžiaus problemas sprendžiame akmens amžiaus metodais, nes įpareigoti aplinkos apsaugos inspektorius, užkrauti dar vieną papildomą funkciją ir daryti progines akcijas, manau, nėra sprendimas.

Ministre, pasakykite, kiek bus skirta papildomai lėšų šiai funkcijai vykdyti, kiek papildomai etatų bus skirta šiai funkcijai vykdyti ir kokio tikimasi rezultato, tai yra kiek bus patikrinta automobilių per metus? Turbūt aišku, kad tai bus tik vienetiniai atvejai. Tikrai siūlyčiau nevargti, o tas lėšas skirti inovatyviems būdams ieškoti. Ir būtent ta sensacinga informacija apie „Tuvlitą“, ką jūs čia pareiškimu sakėte, manau, kad reikia spręsti problemą pirmiausia ten. Jeigu atsirastų nuotolinė priežiūra, kontrolė, tada iš karto siųsti į apžiūrą, o ne kurti papildomą mechanizmą. Aš manau, kad tų funkcijų ir taip pakankamai turi inspektoriai. Jeigu galite, patikslinkite dėl lėšų ir dėl planuojamų skaičių. Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Kaip aš užsiminiau, taršos problema egzistuoja. Mes jos negalime neigti. Instrumentų neturime pašalinti techniškai netvarkingus automobilius iš eismo. Įstatymo vien dėl to reikia.

Dabar dėl poreikių. Vieni poreikiai yra technikos įsigijimas, antri – atlyginimai. Mes skaičiuojame, kad per dvi institucijas 2024 metams reikės 278 tūkst. eurų. Kaip sakote, tikrai ne pavieniai automobiliai, bet skaičiuojama, kad nuo 9 tūkst. iki 15 tūkst. automobilių gali būti patikrinama per metus. Tas atitinka mažiau negu tuos 3 % sąlygiškai techniškai netvarkingų automobilių, bet turbūt ir pagal skundus bus reaguojama. Tvarkingi piliečiai skundžiasi, jie skambina ir prašo stabdyti eisme dalyvaujančius, patikrinti. Šiandien įstatymas neleidžia to daryti.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, aišku, gedimai gali būti ir proginiai. Važiuoja žmogus, perėjęs techninę, ir pradeda dūmyti, nes tuo metu kažkoks gedimas atsitiko.

Kitas dalykas. Dabar, kai... Kolega, irgi Kęstutis, klausė apie tai, kiek reikėtų. Na, vis tiek už tai reikia mokėti, kad padaugėtų kontroliuojančių institucijų būtų. Kažkaip radau, kad šiame

projekte yra užsiminta apie švietimą ir prevenciją. Galbūt reikėtų tą sumą apskaičiuvus, kiek būtų užsiimama kontrole, motyvuoti žmones, nes buvo anksčiau, kad žmonės pasikeistų taršius automobilius, siūlomos kažkokios alternatyvos. Sakykime, įsigyjant elektromobilius, dar kažką, net kažkokias mažesnes, dvirates, transporto priemones. Galbūt reikėtų grįžti į tą kelią, nes iš tikrųjų vien tiktai draudimais, mes puikiausiai suprantame, nepasieksime tinkamo rezultato. Žmonės, kurie neturi lėšų pasikeisti automobiliams, paprasčiausiai bandys įvairiai vengti ir to klausimo neišspręsimė.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju už klausimą. Man atrodo, klausimo formuluotė truputį ydinga. Mes prašome savininkų tų pačių sąlygų, kaip ir per techninę apžiūrą, kad jie važinėtų techninės apžiūros standartą atitinkančiais automobiliais. Ir nieko daugiau. Negalėtų pereiti techninės apžiūros 10 % automobilių. Pernai 78 tūkst. automobilių neperėjo techninės apžiūros dėl blogų išmetimų. 10 % Lietuvos automobilių.

Mes nieko kito neprašome, kai ir eisme dalyvaujančius patikriname, kad jie atitiktų tą standartą. Mes nepakeičiame gyventojų įperkamo. Mes tiesiog sakome: ir techninės apžiūros metu, ir kelyje išmetimai turi būti vienodi. O aš sakau, yra apsikimo metodų, kai pasiruošiama techninei apžiūrai ir, deja, gatvėse pastebime akivaizdžiai techniškai netvarkingų automobilių. Čia nėra kokios nors naujos prievolės gyventojams. Kas dvejus metus einama, automobilių savininkai tikrina savo automobilį. Mes neprašome, nežeminame verčių, nedidiname verčių, bet tiesiog prašome, kad ir kelyje būtų tas pats standartas.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, važinėjant mieste, kad ir Vilniuje, aš jau nekalbu apie kokius nors nutolusius rajonus, tikrai nemažai matyti ir galima kiekvieną dieną sutikti tokių automobilių. Atrodo, kad važiuoji iš paskos sovietinio garvežio, virsta dūmai, ypač į kalniuką, reikia po to atsidaryti langus, nes tiek pritraukia to *brudo* į saloną. Policininkai užsiėmę, jie ten sėdi prie trikojų ar stebi sektorinius matuoklius, nėra eismo dalyvių, policininkų, kurie galėtų sutramdyti juos. Kaip jūs manote, ar nereikėtų daugiau teisių patiems eismo dalyviams suteikti? Užtektų fiksuoti, esant dabar šiuolaikinėms priemonėms, persiunti, iš karto registruoja ir policininkai automobilį atsirenka, sustabdo ir atima techninę pažymą, kol jisai per eis iš naujo. Kaip jūs manote įtraukti eismo dalyvius, visuomenę į tą?

S. GENTVILAS (LSF). Svarstyтина, to nėra šiandieniniame projekte, bet pagal šiandieninį reguliavimą nėra institucijos, kuri panaikintų techninės apžiūros leidimą ir leidimą dalyvauti eisme, nes įstatyme nėra tokios galimybės. Yra galimybė tiktai neduoti techninės apžiūros metu. Jeigu netgi gyventojas fiksuoja dūmingą automobilį, atsiunčia ar į Aplinkos apsaugos departamentą, ar į policiją, nėra galimybės panaikinti techninę apžiūrą automobilio, dalyvaujančio eisme. Vien dėl to reikėtų įstatymo. O kas praneša ir ar po to papildomai sustabdoma gatvėje, tai čia jau darbo organizavimo tvarka.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš, ko gero, pratęsiu gerbiamo K. Mažeikos mintį, ką jis kalbėjo. Man teko kalbėti su Utenos ir Panevėžio pareigūnais dėl šio projekto, tai jie jau šiandien skambina pavojaus varpais: darbuotojų trūksta, darbuotojai išeina dėl dažnos pertvarkos ir panašiai. Kai paklausiu, kaip jūs vertinate šitą papildomą funkciją, tai jie net neišivaizduoja, kas ją galėtų atlikti, nes dabar fiziškai net protokolų nespėja surašyti. Kaip jūs išivaizduojate, ministre, skirdamas papildomą tokį uždavinį arba papildomą tokią funkciją ir nenumatydamas, ten, sakote, 300 tūkst., aš galvočiau, kad be milijono jūs niekaip neišsiversite, ir manau, kad mes tik kitais metais tiksliai pamatysime, kiek jums tai kainavo. Kaip jūs išivaizduojate, kokį efektyvumą jūs pasieksite tokiu įstatymo projektu? Mano galva, jis nulinis yra šiandien.

S. GENTVILAS (LSF). Jisai nėra nulinis. Visų pirma, Aplinkos apsaugos departamentas jau atlieka kontrolę, bet jie gali sustabdyti automobilį tik su policijos pagalba. Pareigūnai dalyvauja akcijose ir jie jau daro šituos veiksmus, tiktai jie turi pasitelkti ir policiją.

Antras dalykas, ką jie maksimaliai gali padaryti, tai skirti baudą, bet ne naikinti techninę apžiūrą ir teisę dalyvauti eisme. Asignavimai yra įrašyti – aiškinamasis raštas, Vyriausybės projektas, tai bus suplanuota. Taip, gal nėra čia tikslo patikrinti visus 100 %, yra tikslas patikrinti kerti-

nius ir pavojingus, tai yra viešasis interesas, kad mūsų taršiausi automobiliai nevažiuotų gatvėse, tie, kurie neatitinka standartų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju, ministre. Motyvai. A. Vinkus – už.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, prie projekto pridėtoje medžiagoje konstatuojama, kad netvarkingos transporto priemonės sudaro pusę visų eisme dalyvaujančių priemonių. Tikriausiai tai yra pagrindas tos padėties, kad kelių transporto sektorius išmeta daugiau kaip pusę viso Lietuvoje išmetamo azoto oksidų kiekio. Kaip gydytojas galiu pabrėžtinai akcentuoti, ką patvirtino Pasaulio sveikatos organizacija, kad oro tarša turi kancerogeninių medžiagų, kurios sukelia plaučių, šlapimo pūslės ir kitų organų vėžį, daro neigiamą poveikį širdies ir kraujagyslių ligoms. Tas faktas, kad prieš Lietuvą pradėta Europos Sąjungos teisės aktų pažeidimo procedūra, nes Lietuvoje išmetamų teršalų, tarp jų – ir mano minėtų azoto oksidų, kiekis mažėja lėtai ir Lietuva nepasiekia tarptautiniuose teisės aktuose nustatyto sumažinimo lygio, rodo, kad turime imtis neatidėliotinių priemonių. Todėl siekis tobulinti teisinį reglamentavimą, sudaryti prielaidas identifikuoti konkrečių transporto priemonių taršumą, stiprinti taršos kontrolę ir automobilių techninę priežiūrą, riboti netvarkingų priemonių dalyvavimą eisme, operatyviau fiksuoti pažeidimus (ir taip toliau) prisidės prie iškelto tikslo įgyvendinimo. Palaikau šį projektą ir kviečiu jus palaikyti.

PIRMININKAS. K. Mažeika pasisakys prieš.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, pirmininke. Iš tiesų daugiausia abejonių kelia turbūt tai, kad norima sugaudyti kilbukus, o banginiai, kurie terš, taip ir toliau sau plaukios. Aplinkos apsaugos pareigūnai, užuot dirbę, koncentravęsi į teršėjus, sprendę tokias kaip „Grigeo“ problemas, rudo sniego problemą, apie kurią čia irgi yra visokių gandų, ir kitus tokius didelius taršos šaltinius, bus priversti važiuoti į kelius, stabdyti automobilius. Gavę skambutį, turės važinėti po kaimus, ieškoti, kur, kokia gatve koks automobilis važiuo ir kaip dūmino. Aš manau, tai yra tiesiog opiumas liaudžiai ir bandymas nukreipti dėmesį nuo tikrųjų problemų, ir tiesiog viešųjų ryšių akcija parodyti, kad mes darome.

Patikrinę kelis tūkstančius automobilių iš daugiau nei 1 mln., tikrai tos oro taršos nesumažinsime. O jeigu problema yra automobilių parke ir jeigu aiškinamajame rašte rašoma, kad pusė automobilių yra techniškai netvarkingi, tai yra sensacinga informacija. Ją turbūt reiktų patikrinti Vyriausybės lygiu. Tą problemą turėtų spręsti Susisiekimo ministerija, iš naujo apsvarstyti tuos pačius „Tuvlitos“ reikalavimus ir kontrolinius mechanizmus, kaip jie tikrina automobilius. Dabar dubliavimas, tai yra sukursime precedentą kaip trečiosiose šalyse: yra penkios inspekcijos, penki pareigūnai su skirtingais policijos ženklinais ir funkcijomis, jie tiesiog praktiškai prisiduria prie atlyginimo, o problemos iš esmės nesprenžia. Tai tikrai norėtusi, kad tie menki 200 tūkst. eurų, kuriuos čia žada ministras tai institucijai už papildomą funkciją, tikrai būtų nukreipti jau dabar dirbantiems žmonėms, jų motyvacijai, kad jie atliktų tas užduotis, kurių dabar turi tikrai labai daug.

Tikrai šiuo klausimu linkiu susilaikyti ir kviečiu problemą spręsti aukštesniu, Vyriausybės, lygiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Netrukus balsuosime.

12.17 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18⁶, 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2864, Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865 (pateikimas)

Bet dar iki balsavimo yra šiek tiek laiko, tai pakviesiu į tribūną viceministrę I. Valeškaitę. Ji pristatys popietinės darbotvarkės klausimus – Alkoholio kontrolės įstatymo projektą Nr. XIVP-2863, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo projektą Nr. XIVP-2864 ir Reklamos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2865. Pateikimas. Prašau.

I. VALEŠKAITĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Pristatau jums Vyriausybės teikiamus Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtus Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstaty-

mo 2, 16, 18⁶, 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą.

Teikiamais įstatymų projektais siekiama suderinti keičiamų įstatymų nuostatas su Vietos savivaldos įstatymo nauja redakcija dėl savivaldybės merui arba jo įgaliotai savivaldybės administracijai pavestų funkcijų. Alkoholio projektu taip pat tikslinama sąvokos „masinis renginys“ atitikties Susirinkimų įstatymo nuostatoms. Tabako projektu tikslinama nuostatos, susijusios su savivaldybės sprendimo dėl draudimo rūkyti daugiabučiuose įgyvendinimu, atitikties Civilinio kodekso nuostatoms dėl bendrojo naudojimo objektų administravimo.

Įstatymų projektais siūloma nustatyti, kad pagal galiojančią Vietos savivaldos įstatymą merui nustatytas funkcijas, susijusias su licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais, su tabako gaminiiais susijusiais gaminiiais, įskaitant mažmeninę prekybą tabako gaminiiais iš automobilių parduotuvių, išdavimu ir kontrole, leidimų išorinei reklamai išdavimu bei kontrole, susijusia su Reklamos įstatymų nuostatų pažeidimais, vykdytų ne tik savivaldybės meras, bet ir jo įgaliota savivaldybės administracija.

Atsižvelgdami į tai, kad dėl didelio darbo krūvio gali sutrikti įstatymų projektuose nurodytų sprendimų, susijusių su licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais, su tabako gaminiiais susijusiais gaminiiais, priėmimas, prašome Lietuvos Respublikos Seimo įstatymų projektus svarstyti skubos tvarka. Projektų išgaliojimą siūlome numatyti rugpjūčio 1 dieną, o įgyvendinamieji teisės aktų projektai bus parengti iki liepos 31 dienos. Į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktas pastabas bus atsižvelgta derinimo metu. Dabar prašyčiau pritarti įstatymų projektams po pateikimo.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Pirmoji – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama viceministre, man klausimas kyla dėl Reklamos įstatymo pataisų, konkrečiai, išbraukiate leidimų išdavimo instituciją, kuri patvirtina tipinio dydžio turinio išorės reklamą ir taip toliau. Kodėl šitą punktą jūs braukiate lauk? Buvo kontrolė, kažkas išduoda leidimus, žino, kokio dydžio, nustato, o dabar pagal jūsų pateiktą projektą yra išbraukiama tai iš viso įstatymo. Ačiū.

I. VALEŠKAITĖ. Pagal mūsų pakeitimus, čia esminis pakeitimas, kuris padaromas, tai yra tiesiog pakeičiama, sudaroma galimybė ne tik merams, bet ir savivaldybių administracijos direktoriams pasirašyti, išduoti leidimus, pakeisti juos ir kitus dokumentus. Čia turinys pats iš esmės nesikeičia. (*Balsas salėje: „Keičiasi, keičiasi!“*) Pagal teikiamą projektą pagrindinis klausimas yra tai, koks subjektas išduoda leidimą. Ir dabar gauname tikrai labai daug susijusių institucijų, būtent savivaldybių, paklausimų, nes leidimų skaičius per mėnesį yra labai didelis – siekia apie 400 leidimų didžiosiose savivaldybėse.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKĄ (DFVL). Ačiū, pirmininke. Aš norėjau, gerbiama viceministre, paklausti. Aš čia prieš jus, priekyje, jeigu norite mane matyti. Noriu paklausti dėl rūkymo balkonuose. Jūs čia siūlote tą pataisymą. Dabar to turbūt priežastis, ar tai reiškia, kad jeigu nebus pažymėta ta laiptinė ženkle, kad nerūkoma pagal Vyriausybės nustatytą tvarką, ar tai reiškia, kad ten rūkantys asmenys bus nenubausti? Dėl ko čia kilo tas patikslinimas?

I. VALEŠKAITĖ. Ne, ne. Čia vėlgi patikslinimas yra dėl to, kas atsakingas yra už tvarką. Ir iš esmės CK jau dabar numato, kad už informacijos ženklų įrengimą turėtų būti atsakinga bendrija, jungtinės veiklos, tarkime, įgaliotas asmuo, arba pasirinktas administratorius, kad tiesiog nebūtų dvigubos prievolės, kad būtų tas, kas arčiausiai subjekto, atsakingas už tvarką ir priežiūrą. Ženkla lieka.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Gerbiama viceministre, merai turbūt ne vieną dešimtmetį siekė valdžios, norėjo turėti valdžią vien tik savo rankose. Dabar, kai ją gavo, kratosi atsakomybės. Kaip čia suderinti? Jūs teigiate, kad reikia mero atsakomybę permesti administracijos direktoriui, visiems. Neva merams per daug darbo, per daug reikia parašų, ten licencijų per daug. Kam nors

numetame... Aš tai nesuprantu šito. Kaip dabar: mes vėl grįžtame į tą naują realybę, į tą senąją realybę, kuri buvo, ar ne?

I. VALEŠKAITĖ. Tai merai ir toliau galės pasirašinėti, bet tie merai, kurie mato, kad jų darbo laikas galėtų būti efektyviau panaudotas kitiems klausimams spręsti, galės perleisti tai savivaldybės administracijos direktoriui. Tada yra pavaduotojai. Iš esmės darbo krūvio paskirstymo klausimas.

PIRMININKAS. Klausia V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerbiama viceministre, jūs kalbate, kaip bus išduodami tie leidimai, kas galės juos išduoti. O ar šis įstatymas spręs problemą, kas galės juos panaikinti? Nes būna tokių situacijų, sakykime, įvairių pažeidimų, kitų dalykų. Kaip šioje situacijoje dėl leidimų panaikinimo?

I. VALEŠKAITĖ. Čia lygiai tokia pati tvarka galioja tiek išduodantiems, tiek naikinantiesiems. Tuos sprendimus iki šiol priimdavo, šituo tarpiniu metu priimdavo merai, o dabar galės priimti savivaldybių administracijos. Panaikinimo tokia pat tvarka kaip ir pritarimo.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiama viceministre, kadangi merų rinkimų tvarką mes pakeitėme prieš beveik 2 mėnesius, kas trukdė ateiti anksčiau su visais įstatymais, kurie būtini pasikeitus merų galioms ir funkcijoms?

I. VALEŠKAITĖ. Niekas netrukdė. Atėjome iš karto, kai buvo ta problema užfiksuota ir pastebėta.

PIRMININKAS. Ačiū, trumpas atsakymas. Dabar – motyvai. Niekas neužsirašė. Apsispręsimė iš karto balsuodami dėl šio projekto, dabar balsavimų intervalas. Ačiū, viceministre, jūs galite sėsti. Balsuojame, ar pritarti šiam pateiktam trijų projektų paketui.

Balsavo 96: už – 75, prieš nėra, susilaikė 21. Po pateikimo pritarta.

Nors dabar darbotvarkėje pasiūlytas pagrindiniu komitetu Ekonomikos komitetas, aš vis dėlto galvoju ir kreipčiausi į poną R. Jušką. Gal vis dėlto jūsų komitetas būtų tinkamesnis dėl tų projektų? Čia kalbama apie mero, administracijos direktoriaus funkcijas. Galbūt K. Starkevičius nesupyks, kad... Taip, jis rodo, kad būtent taip. (*Balsas salėje*) Parodykite jūs, taip ar taip, ir matysime. Gerai. Sutariame, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui tokius įvairių sričių projektus mes skiriame. Priimame bendru sutarimu.

Ir Vyriausybė prašo skubos. Aš teikiu balsuoti, ar pritariame skubai, nes yra oficialus Vyriausybės prašymas.

Už – 60, prieš – 10, susilaikė 34. Pritarta skubai. Tuomet fiksuojame bendru sutarimu, kad svarstymas bus šioje sesijoje.

12.26 val.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2) (priėmimo tęsinys)

Toliau. Grįžtame prie projektų, dėl kurių dar nebalsavome arba kuriuos praleidome. Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2). Priėmimas.

Užsiregistravo 67. Priimti nėra reikiamo skaičiaus, nors ir visi balsavo už.

12.28 val.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38¹, 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2809, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2810, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 5 ir 43 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2811 (pateikimo tęsinys)

Dabar rytinės darbotvarkės 1-13.1, 1-13.2, 1-13.3, 1-13.4 klausimai – įstatymų projektai Nr. XIVP-2808, Nr. XIVP-2809, Nr. XIVP-2810, Nr. XIVP-2811. Sveikatos sistemos įstatymo pro-

jektas, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo projektas ir taip toliau. Pateikimo tęsinys. Čia buvo balsuojama, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 104: už – 78, prieš – 2, susilaikė 24. Po pateikimo pritarta.

Galime bendru sutarimu fiksuoti, kad Sveikatos reikalų komitetas pagrindinis? Niekas neprieštarauja. Svarstysime rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

12.29 val.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 72, 73, 90 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2857, Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2858 (pateikimo tęsinys)

Dabar žiūrime į popietinę darbotvarkę, nes keletą projektų spėjome dabar pasvarstyti. Pirmiausia dviejų projektų paketas. Darbotvarkės 2-2.1, 2-2.2 klausimai – įstatymų projektai Nr. XIVP-2857, Nr. XIVP-2858. Aplinkos apsaugos įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso pataisų projektai. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 115: už – 81, prieš – 1, susilaikė 33. Po pateikimo šioms projektams pritarta. Dėl Aplinkos apsaugos įstatymo pataisų projekto siūlomas pagrindiniu komitetu Aplinkos apsaugos komitetas. Priimame bendru sutarimu? Niekas neprieštarauja. O dėl Administracinių nusižengimų kodekso pataisų projekto, suprantama, – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Ir, tikiuosi, bendru sutarimu fiksuojame, kad svarstysime rudens sesijoje. Pritarta.

12.30 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 10 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2866, Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 6¹ ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2867 (pateikimo tęsinys)

Toliau yra kitas dviejų projektų paketas – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2866 ir Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2867. Pateikimas. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Už – 58, prieš – 6, susilaikė 49. Vargais negalais pritarta po pateikimo.

Dabar pagrindinis yra Teisės ir teisėtvarkos komitetas dėl pirmojo – Saugaus eismo įstatymo projekto, dėl Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pataisų projekto pagrindinis yra Aplinkos apsaugos komitetas. Svarstymas rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

12.32 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2878, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2880, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2879 (svarstymas)

Esame sutaupę laiko, tai galime rezervinius projektus paimti. Pirmiausia projektas Nr. XIVP-2878 dėl komitetų sudėties patvirtinimo pakeitimo. Svarstymą galime padaryti bendrą ir dėl rezervinio 2 klausimo, ir dėl rezervinio 3 klausimo, nes jie susiję. Rezervinis 2 klausimas yra dėl komitetų narių skaičiaus ir rezervinis 3 klausimas – dėl komitetų narių pavaduotojų, tai yra dėl J. Šiugždinienės perkėlimo iš Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto į Švietimo ir mokslo komitetą. Dalyvauti diskusijoje niekas neužsirašė dėl šių projektų. Balsuosime, ar pritariame po svarstymo dėl visų trijų kaip paketo.

Balsavo 108: už – 103, prieš nėra, susilaikė 5. Po svarstymo šioms trimis projektams pritarta.

12.33 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2878 (priėmimas)

Dabar priėmimas kiekvieno projekto paeiliui. Pirmiausiai projektas Nr. XIVP-2878 dėl komitetų sudėties patvirtinimo pakeitimo. Niekas neužsirašė dėl motyvų. Dėl atskirų straipsnių nebalsojame. Balsuojame dėl viso projekto.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 110: už – 105, prieš nėra, susilaikė 5. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

12.33 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2880 (priėmimas)

Toliau rezervinis 2 klausimas – Seimo nutarimo projektas dėl komitetų narių skaičiaus pakeitimo. Vėlgi dėl atskirų straipsnių nebalsojame. Balsuojame dėl viso projekto, ar priimame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 100: už – 94, prieš nėra, susilaikė 6. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

12.34 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2879 (priėmimas)

Ir trečiasis šio paketo nutarimo projektas – dėl komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo. Balsuojame iš karto dėl viso projekto.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 112: už – 110, prieš nėra, susilaikė 2. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Dabar mes turime dvi išeitis. Yra likę trys projektai. Galime svarstyti ir baigti šios dienos darbą rytiniame posėdyje. (*Šurmulyš salėje*) Aš dėl visa ko atsiklausiu, kas už tokį pasiūlymą. Balsuokime. Kontrolinis balsavimas, kad paskui nebūtų kokių nors atvykusių į vakarinį posėdį ir protestuojančių. Kas už tai, kad dabar baigiame dienos darbotvarkę?

Gana vieningas balsavimas: už – 104, prieš – 5, susilaikė 2.

12.35 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2609, Žemės įstatymo Nr. I-446 23, 32 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2610, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 6, 18, 20, 24 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2611 (pateikimas)

Tuomet eilės tvarka svarstysime dar likusius klausimus. Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir du lydimieji. Pranešėja – A. Gedvilienė. A. Gedvilienė ar S. Gentvilas? A. Gedvilienė, prašom. Pateikimas.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Sveiki, gerbiami kolegos. Dėkoju už suteiktą žodį. Aš labai trumpai pristatysiu esmę. Turbūt visi supranta, mano nuomone, yra įvykusi klaida – kuomet buvo

priimtas Savivaldos įstatymas ir naujas reguliavimas, meras neteko galimybės kitiems įgaliotiems asmenims deleguoti funkciją pasirašyti teritorijų planavimo dokumentus ir žemėtvarkos dokumentus. Tai yra didelė atsakomybė, tai yra susiję su darniu miesto vystymu, su didele plėtra, ypač didžiuosiuose miestuose. Mano galva, meras tikrai nėra rinktas tam, kad neišgilinęs dėtų parašus ant dokumentų, į kuriuos neįmanoma išigilinti per duotus terminus, per duotą laiką. Todėl, mano galva, būtų prasminga įstatyme gražinti galimybę merui deleguoti šią funkciją. Mes su S. Gentvilu parašėme pagal seną tvarką, kad įgaliojimai galėtų būti suteikti administracijos direktoriui, bet tikrai nematyčiau problemos, jeigu pagrindinis komitetas, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, šią funkciją perduotų... suteiktą galimybę merui perduoti vicemerui, tai yra kitam politinio pasitikėjimo pareigūnui, kuris atsakingas už miesto plėtrą ir infrastruktūrą. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad žmogus, kuris deda parašą ant teritorijų planavimo dokumento ir žemėtvarkos plano, yra tikrai išgilinęs ir tikrai prisiima atsakomybę už savo parašą ir tą turinį, ant kurio jisai deda parašą. Toks trumpas pristatymas.

PIRMININKAS. Nepaisant trumpo pristatymo, klausiančių daug. L. Nagienė pirmoji.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų toks jausmas, kad jau merai visas savo funkcijas baigia deleguoti pagal mūsų pakeitimus, o atsakomybė kam teks? Tam, kuris padės parašą. Čia yra labai svarbūs dokumentai. Ar nemanote, kad tikrai šią funkciją reikėtų deleguoti kitam? Mano giliu įsitikinimu, vienaip ar kitaip, tai yra miesto plėtros dokumentai – planai, specialieji planai. Žinome, kokie eina dabar energetinio proveržio paketai, visi kiti dokumentai. Po to meras nežino ir paskambinus paklausus, ar žinote, kad toks... Mačiau kažkokį raštą. Suprantate? Aš manyčiau, ar tikrai mes ne per drąsiai žengiame šiuo klausimu?

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Žiūrėkite, aš išsivaizduoju, kad meras, miesto ar rajono šeimininkas, tikrai žino apie plėtrą, tikrai žino apie didžiausius projektus, bet išigilinti į juos, pasižiūrėti, ar visos procedūros yra padarytos, ar visi sutikimai gauti iš gretutinių sklypų, ar viskas viskas yra padaryta pagal procedūras, tikrai nėra įmanoma per trumpą laiko tarpą, žinant, kiek merai atlieka kitų funkcijų. Mes turbūt valstybės atžvilgiu turime visų pirma žiūrėti į kokybę. Ar mums reikia formalaus mero parašo, ar reikia tiktai žmogaus, kuris yra atsakingas už tą parašą? Mano galva, pagal dabartinį sudėliojimą meras niekaip negalės atsakyti už padėtą parašą, kita vertus, jis bus tas, kuris atstovaus teisme savo parašui ir gins tą teritorijų planavimo ar žemėtvarkos dokumentą. Man atrodo, tai yra neteisinga. Tas buvo išsakyta ir Savivaldybių asociacijos. Mes dabar kaip tik turime žemėtvarkos antrojo etapo visą paketą ir vienas pagrindinių klausimų, kurį kelia Savivaldybių asociacija, kodėl nesutvarkote šitos spragos, nes mes matome, kad čia bus griūtis ir problema. Aš tikrai tikiuosi, kad Seime mes šią klaidą, kurią padarėme priimdami pagrindinį įstatymą, ištaisysime.

PIRMININKAS. Klausia V. Giraitytė-Juškevičienė.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Dėkoju. Gerbiama Aiste, aš noriu paklausti jūsų, kaip Seimo narės. Jūs greičiausiai balsavote ir už Vietos savivaldos įstatymo pakeitimą, ir už konstitucinius pakeitimus, kuriais buvo pakeistas vietos savivaldos modelis ir meras įgavo tam tikras funkcijas, didesnes, negu prieš tai turėjo. Tikriausiai jau tampa praktika, kad jeigu ne kiekviename, tai bent kas antrame posėdyje mes svarstome panašius projektus skirtingų įstatymų – būtent suteikti galimybę merui įgalioti administracijos direktorių ar kitą specialistą.

Kaip galvojate, ar mes tokiais savo žingsniais negrįšime prie ankstesnės sistemos, kai iš esmės direktorius buvo direktorius, o meras – tik atstovaujamasis asmuo, galbūt daugiau reprezentacinis? Juo labiau kad mes tikrai ir dėl atlyginimo klausimo merams sprendėme, ir visa kita, o dabar visas tas funkcijas norime iš jo paimti?

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Įstatymas niekaip nepaima šitos funkcijos iš mero. Pavyzdžiui, jeigu mažesnio rajono meras mažai turi ar žemėtvarkos, ar teritorijų planavimo dokumentų, tai kam įgalioti kitą asmenį? Nebent yra kažkoks interesų konfliktas, nes tokių irgi gali būti.

Kitas variantas – meras gali ir atostogauti. Vis dėlto mes turime atitinkamus terminus, surašytus įstatymuose, per kuriuos turi būti *uždėti* parašai. Tai net teoriškai arba praktiškai žiūrint, meras turėtų turėti galimybę, net ir mažo miesto, rajono meras, deleguoti funkciją tam laikui, kai jisai neina savo pareigų, pavyzdžiui, atostogų metu arba tada, kai galbūt pats rengia arba jo šeima rengia detalų planą ar žemėtvarkos planą. Ką tokiu atveju jam daryti?

Mano galva, kad ne, mes nesitraukiame nuo pagrindinės minties. Aš tikrai tą įstatymą palaičiau ir nesigailiu, bet įstatymas ėjo gana greitai, mūsų komitete šitas klausimas nebuvo keliamas ir nebuvo pastebėta, kad čia ateinanti problema. Dabar, kai savivaldybės jau sėdo dirbti ir rašyti reglamentus, jos mato kai kurias funkcijas, kurias, tiesą pasakius, sutinka skėščiodamos rankomis ir nepasiruošusios įgyvendinti. Tai natūralu, kad kreipiasi į tuos politikus, kurie atsakingi už teritorijų planavimą, už žemėtvarką, ir prašo pagalbos sprendžiant problemą.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Klausimas faktiškai ta pačia tema. Kažkada galvojome, kad mero pozicija buvusi – tai savivaldybės vairavimas nuo galinės sėdynės, nes iš tikrųjų jisai galėjo faktiškai įpareigoti administracijos direktorių pasirašyti kokius nors dokumentus ir jeigu jo neklauso, per kitą tarybos posėdį jau nušalinti administracijos direktorių. Dabar išeina, kad administracijos direktorius, kuris iš esmės buvo numatytas kaip kanceliarijos tam tikras vadovas, perima visas funkcijas.

Tai vis dėlto kodėl nesiūlėte iš karto, kad tai išliktų politinė pareigybė? Kokie motyvai sutrukdė, kad vis dėlto mero deleguoto vicemero, kuris atsakingas už tą sritį, būtų kartu ir politinė atsakomybė, ne tik administracinė? Ačiū.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Edmundai, geras klausimas. Mes tiesiog pažiūrėjome pagal seną tvarką ir automatiškai įrašėme administracijos direktorių. Bet aš tikrai tikiu, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas paieškos kitų variantų. Man atrodo, kad vicemeras, kuriam galėtų būti deleguojama šita funkcija, tas, kuris atsakingas už plėtrą, būtų labai logiškas variantas, ir aš tikiuosi, kad Seimas tam pritartų.

Aš tikrai nesu kategoriškai už administracijos direktorių ir tikrai labai tikiuosi, kad kompetingi žmonės, kurie prižiūri Savivaldos įstatymą, tikrai sutvarkys. Mes tiesiog norime turėti galimybę merui deleguoti funkciją, kad ir terminai būtų išlaikyti, ir išvengta konflikto, jeigu pats meras kažkur dalyvauja ar jo giminės rengia teritorijų planavimo dokumentus. Tai čia mūsų uždavinys. O kai jau tos srities ganytojai nuspręš, tai, man atrodo, viską ir susidėliosime.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, ar jums ne kvailai atrodo? Žiūriu į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, kuri realiai analizuoja daugiausia problemų... Specialistų atlyginimas yra 1 tūkst. 663 eurai 30 centų, neatskaičius mokesčių. Mero atlyginimo turbūt nereikia jums priminti, kiek gauna, bet gavusios funkcijas savivaldybės – dabar valstybinės žemės formuoti sklypus, parduoti, visokias kitokias funkcijas daryti, na, tiesiog atsakomybę nuimti nuo mero, nes realiai nuo mero sprendimo priklauso, kas konkrečiame sklype, kam jis bus išnuomotas, kam bus parduotas, ir dabar tą funkciją permesti kažkokiam kitam – tik klerkui, kuris neturės jokios tiesioginės atsakomybės, o sprendimus priima meras.

Ar jums neatrodo, kad čia yra tiesiog bandymas palengvinti tų pačių vertingų sklypų miestuose įsisavinimą? Iš šalies žiūrint ir skaitant jūsų projektą, būtent taip ir atrodo.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Kęstuti, man atrodo, painiojate skirtingus dalykus. Viena yra teritorijų planavimas arba žemėtvarkinių planų rengimas ir jų tvirtinimas ir visai kas kita yra panauda ar suteikimas naudotis pagal sutartis. Čia yra du labai skirtingi dalykai ir šiuo atveju mes kalbame būtent apie teritorijų planavimo tvirtinimą arba žemėtvarkinių planų tvirtinimą.

PIRMININKAS. V. Ažuolas klausia.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Kolege, kiek suprantu, jūs taisote dabar darbo broką, kuris buvo padarytas Vietos savivaldos įstatymu, kaip ir pati paminėjote. Bet ar ne paprasčiau būtų tada įrašyti vieną sakinį ir parašyti, kad meras viską gali deleguoti kitiems? Na ir grįžtume į pradinę stadiją ir nebereikėtų šimtus dabar įstatymų vėl kaitalioji, leisti – neleisti, galės – negalės. Gal viską deleguokime ir bus ramu?

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Ne, ne paprasčiau.

PIRMININKAS. A. Skardžius dar klausia.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji komiteto pirmininke, jūs išties gražinate mus į kažkokį sovietmetį, kai egzistavo telefoninio skambučio principas. Dabar turiu valdžią, bet atsakomybės kratausi. Paskambinsiu tam, kai pakels ten ragelį, pasakysiu: tam derini, tam nederini. Mano valdžia, o atsakomybė ten to asmens, kuris ten dės parašą. Taip egzistavo

sovietmečiu, puikiai žinome, kurie dirbome tuo metu. Deja, man teko Vilniaus savivaldybėje dirbti sovietmečiu, tai aš puikiai tą principą žinau. Blogas principas, bet jūs bandote dabar tą principą gražinti. Kodėl jūs taip elgiatės?

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Man atrodo, pernai nebuvo sovietmetis, tokia tvarka buvo iki mūsų įstatymo priėmimo, tai nereikia lyginti su sovietmečiu. Aš tik sakau, kad mes turime teisingą problemą, kai meras atostogų metu arba turėdamas interesų konfliktą niekam negali deleguoti funkcijos. Tai liečia ir mažuosius miestus ar rajonus, ir tuo labiau didžiuosius miestus, kur apimtis teritorijų planavimo dokumentų yra didžiulė. Tai šiuo atveju, man atrodo, turėtume nepalikti tų merų savieigai ir spręsti klausimą, kuris nebuvo tinkamai įvertintas savo laiku.

PIRMININKAS. Klausyti skirtas laikas baigėsi. Dabar motyvai. S. Gentvilas – už.

S. GENTVILAS (LSF). Gal nesulygintina, bet I. Maskas vadovauja keturioms korporacijoms, kurios yra begaliniai didelės, net nelabai tikiu, kad jis ten daug kur dėlioja parašus. Šiaip gyvenime yra įgaliojimų teisė. Civiliniame kodekse parašyta, kad negalima įgaliojimo suteikti dviem atvejais: sudaryti santuoką už save ir parašyti testamentą už save. Tą turi padaryti pats asmuo.

Šiuo atveju tikrai reikia suprasti, kokia yra rinkėjų valia ir kokia dvasia buvo formuojami vietos savivaldos įstatymai ir tiesioginiai mero rinkimai. Merai nėra rinkti tam, kad dėliotų parašus. Aš nelabai suprantu, kodėl mes padarėme tą klaidą, pripažinkime, padarėme tą klaidą, kad merams reikėtų dėlioti parašus ant žemės sklypų formavimo projektų. Aš sunkiai įsivaizduoju, kaip meras gali būti atsakingas kaip žmogus, kurio laukia visos bendruomenės visuose renginiuose. Dabar jis turi sėdėti prie šimtų dokumentų kurorte arba didmiestyje ir dėlioti parašus. Na, mes tikrai merus rinkome ne tam, kad jie darytų tą administracinę darbą. Todėl labai paliaukau šį projektą ir tikrai leiskime įgalioti merus. Atsakingas vis tiek aukščiausias vadovas, jeigu yra netvarka arba kokių nors kitų metodinių sutrikimų, kitokių prielaidų, tai visada atsakingas tiesioginis vadovas. Pasitikėkime merais.

PIRMININKAS. K. Masiulis – prieš.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Kolegos, aš čia girdžiu visokių keistų dalykų apie tai, kad parašai yra dėliojami. Jie yra pasirašomi, jokio parašo niekur negali uždėti, tai ne kaladėlė. Ir atsakomybės negalima nešti, nes tai nėra maišas. Esi atsakingas arba nesi atsakingas. Politikai galėtų čia tokius dalykus kitaip įvardinti.

Man teko dirbti Vilniaus miesto savivaldybėje ir matyti iš arti A. Zuoko veiklą. Man ta veikla labai aiškiai rodė, kada pakvimpa interesų konfliktu. Tada labai gražiai atsiranda, kas atsakingas (atsakingas, aišku, administracijos direktorius). Aš tikrai esu prieš šitokį bandymą išsisukti ir gudrauti. Mes šito įstatymo pakeitimą įvykdėme todėl, kad buvome nutarę, kad meras bus ta figūra, kuri ir turės atsakomybę, bus atsakingas už pagrindinius sprendimus, kurie vyksta savivaldybėje. Dabar žingsnis po žingsnio ta atsakomybė yra kažkaip tirpdoma. Sutinku, kad gali būti tokių atvejų, kai yra interesų konfliktas ar atostogų metas, tai tuo metu gal reikėtų spręsti, kaip tą problemą reikėtų... padaryti taip, kad meras galėtų nepasirašyti, bet kitais atvejais tai jis yra vis dėlto atsakingas ir mes nelengvinkime jam tos naštos. Kitu atveju be reikalo mes darėme tuos įstatymo pakeitimus, gražinkime viską, kas buvo.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, pratęsiame balsavimo intervalą, kol baigsime tuos likusius projektus. Dabar balsuojame, ar pritariame šiam trijų projektų paketui po pateikimo.

Balsavo 108: už – 58, prieš – 6, susilaikė 44. Po pateikimo pritarta.

Bendru sutarimu skiriame Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą kaip pagrindinį ir numatome svarstymo laiką rudens sesijoje. Nėra prieštaraujančių? Nėra. Taip ir priimame.

Dėl vedimo tvarkos – A. Skardžius. Ar replika po balsavimo?

A. SKARDŽIUS (MSNG). Replika po balsavimo, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, turbūt neetiška lyginti su I. Masku, nes I. Maskas žarsto savo pinigus, o samdyta valdžia, atstovaujama valdžia žarsto mūsų turtą ir mūsų surinktus mokesčius. Todėl tikrai čia yra labai neetiškas palyginimas.

PIRMININKAS. Gerai, supratome. K. Mažeika.

K. MAŽEIKAI (DFVL). Ačiū, pirmininke. Aš ne apie pinigus, aš apie tai, kad dėl šito projekto reikėtų prašyti Vyriausybės išvados ir tikriausiai ten atsispindės ir STT vertinimas, kaip jie vertina tą pasikeitusią atsakomybę. Ačiū.

PIRMININKAS. Jei oficialiai siūlote prašyti Vyriausybės... Bet mes keletą tokio panašaus pobūdžio projektų dėl funkcijų perdalinimo iš karto esame atidavę komitetui be Vyriausybės intervencijos. (*Balsai salėje*) Bet balsuosime. Gerbiamas K. Adomaitis.

K. ADOMAITIS (LF). Norėjau tik padėkoti Seimui už pritarimą ir iš tiesų kaip nors susikaupkime, atkreipkime dėmesį, kad Vilnius, Kaunas, Klaipėda nėra tokie patys miestai kaip kitos 50 savivaldybių. Galų gale mes sutvarkėme merų atlyginimus, padarykime, įgalinkime tuos merus dirbti Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

PIRMININKAS. Buvo siūlymas prašyti Vyriausybės išvados. Paskui duosiu žodį. Balsuojame, ar prašome Vyriausybės išvados. (*Balsai salėje*)

Už – 56, prieš – 18, susilaikė 31. Prašoma išvados.

Aš nepaminičiau, kad dėl antrojo Žemės įstatymo pataisų projekto Kaimo reikalų komitetas dar papildomas, kaip parašyta, nes žemės reikalai, nors formaliaja prasme, bet vis tiek.

R. Žemaitaitis. Ar replika, ar dėl vedimo tvarkos? Prašau.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Replika. Aš prieš tai norėjau pasakyti, kad iš tiesų konservatorių įstatymų broką mes taisome kiekvieną posėdį ir po tris, po keturis kartus. O čia yra visiškai *naglas* įstatymo projektas. Tokį *naglą* įstatymo projektą dar reikia drąsos teikti vien todėl, kad šiandien jūs administracijos direktorius palikote be administracijų direktorių pavadootojų, o merui visur suteikėte nuo vieno iki trijų vicemerų. Jūs administracijos direktoriui suteikėte tris kartus daugiau pareigų negu kad merui su dviem nuolatiniais pavadootojais. Jūs tikrai esate, kaip sakė Gentvilas, psichopatai.

PIRMININKAS. Man atrodo, jūsų kritiškų pastabų kryptimi komitetas projektą gali ir sutvarkyti, būtent vicemerams priskirdamas tas funkcijas. Dar mes nieko čia nepriėmėme.

12.57 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2750, Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2751 (pateikimas)

Toliau tada darbotvarkės 2-5 punktas – Vietos savivaldos įstatymo 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir Konkurencijos įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Pranešėjas – M. Skritulskas.

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, šiais įstatymų projektais siūloma, neatlikus konkurencijos procedūros, pačioms savivaldybėms, tiksliau, per jų įsteigtas įstaigas, valdyti kultūros ir sporto objektus, tokius kaip sporto salės, parodų rūmai, kultūros namai ir panašiai. Šiuo metu yra susiklosčiusi tokia praktika, kai savivaldybės už biudžeto lėšas pastato panašius objektus ir tam tikra bendrovė ar su ja susijusi bendrovė kreipiasi į Konkurencijos tarybą, o taryba priima sprendimus, įpareigojančius savivaldybes skelbti konkursus. Maniau, kad tokiu atveju privatus verslas tampa šių išskirtinių objektų, kurie yra vieninteliai savivaldybėje, monopolininkais ir siekia gauti kuo didesnę pelną. Mes turėjome karčios patirties dėl šilumos ūkio, kai valdė privatus sektorius ir, kaip žinoma, kainos buvo ženkliai didesnės negu kitur vidutinės, ir tie ūkiai buvo palikti nugyventi ir netvarkomi. Taigi raginčiau kolegas pritariti parengtiems įstatymų projektams.

PIRMININKAS. Daug Seimo narių nori jūsų klausiti. Pirmas – V. Fiodorovas.

V. FIODOROVAS (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega, pritariu jūsų iniciatyvai. Iš tikrųjų yra keista viešojoje erdvėje skaityti istorijas, kai ypač viena įmonė stengiasi susikurti kiek įmanoma didesnę nekilnojamąjį turtą ar apskritai tokį savivaldybės arba valstybės sukurtų modelių krepšelį. Iš tikrųjų atrodo keistai ir neatrodo, kad tai skatintų konkurenciją ir nuo to galutiniam vartotojui arba toms pačioms savivaldybėms būtų geriau.

Bet mano klausimas yra paprastas. Kaip jūs manote, ar savivaldybės ir valstybė, ir valstybinės įstaigos, organizacijos, įmonės yra neįgalios ir negebančios valdyti tam tikro turto – sporto objekto ar ten kultūros objekto, kad reikia atiduoti? Ar jos yra įgalios, ar neįgalios, kaip jūs manote? Vis tiek turite patirties.

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Žinoma, kad įgalios. Praktika rodo, kad jos sėkmingai valdo ir muziejus, ir sporto kompleksus, ir stadionus, ir baseinus. Pabrėžčiau, kad per savo išrinktus ben-

druomenės atstovus, tarybos narius, jos tikrai nesiekia gauti kuo didesnio pelno – tenkina kuo platesnį visuomenės interesą. Praktika rodo, kad tikrai sėkmingai tai vyksta.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Irgi sveikinu jūsų siūlymą, bet dar čia surašytos tam tikros sąlygos. Ar nemanote, kad vis dėlto savivaldybė apskritai turėtų teisę bet kokių atveju savo sukurtam turtui neskirti jokio administratoriaus – paprasčiausiai pati valdyti, nes turbūt savivalda geriausiai mato, kaip tas visas paslaugas teikti savo žmonėms, nes jos visada artimos tam tikrai socialinei paslaugai. Ačiū.

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Suprantate, svarstymo stadijoje tikrai neužkertamas kelias praplėsti ir kitas sąlygas, bet aš akcentavau tai, kad šitie objektai tuo atveju, jeigu yra vieninteliai, vieninteliai. Šiuo atveju mes konkurencijos tikrai nepadarome, bet atvedame į kelią monopolininkui... Tad šitie įstatymų projektai yra būtent prieš monopolizmą rinkoje nukreipti.

PIRMININKAS. Toliau klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ačiū. Yra sporto bazių, tokių kaip sporto rūmai, stadionai, ir yra savivaldybių, kurios ketintų samdyti operatorių pačios, kad galėtų tas funkcijas atlikti, prižiūrėti ir gauti tam tikrą pelną. Šitas jūsų pasiūlymas, jam aš iš dalies pritariu, ar nesukeltų kokių nors nesklandumų? Ačiū.

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Ačiū už gerą klausimą. Aš noriu pasakyti, kad šie įstatymų projektai neužkerta kelio savivaldybėms skelbti nuomos ar kitus konkursus, tai sėkmingai gali daryti. Bet dabartinė situacija rodo, kad savivaldybėms yra sukinėjamos rankos ir verčiamos savivaldybės perduoti privačiai bendrovei viešąjį turtą.

PIRMININKAS. Klausia K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš noriu jūsų paklausti tokio dalyko: ar nėra kitų sektorių, kur panašiai yra? Kodėl jūs ikėlėte išlygą, kad jeigu tik vienas objektas, o jeigu yra du, trys, keturi? Aš manau, kad čia tikrai neturėtų būti taip, kad jeigu yra savivaldybė pasistačiusi tris panašius objektus, ji privalo atiduoti privačiam verslui. Jau mes pasimokėme iš šilumos ūkio ir panašiai. Daugybė viešųjų paslaugų vyksta lygiagrečiai, aš norėčiau pasakyti, pavyzdžiui, sveikatos apsauga. Jūs galite gydytis privačioje ligoninėje, galite gauti valstybinę paslaugą ir panašiai. Ir čia niekas nepuola iš privataus verslo sakyti: uždrauskime dabar valstybines ligonines, o turėtų gal tada per teismus uždrausti?

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Ačiū už gerą pastabą ir klausimą, aš jau iš dalies atsakiau gerbiamam kolegai E. Pupiniui. Tik norėčiau dar priminti, kad įstatymas jau dabar numato tam tikras sritis, tai yra vandentvarka, atliekų tvarkymas ir minėtas šilumos ūkis, kai yra išakmiai pažymėta, kad viešoji procedūra, konkurencija yra netaikoma. Šiais įstatymais mes siūlome praplėsti ir įrašyti ir sporto, ir kultūros objektus, jeigu yra vienintelis. Bet, kaip minėjau, aš neprieštaraučiau, jeigu būtų pasiūlymas, ką jūs siūlote, kad nebūtinais vieninteliais, ir galėtų būti leidžiama visus objektus savivaldybei tvarkyti.

PIRMININKAS. Klausia I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Pirmiausia norėčiau padėkoti už įstatymo projektą. Man atrodo, kad yra labai teisingas, savalaikis ir geras. Norėjau paklausti: galbūt darėte kokią nors analizę dėl administravimo kaštų, kai panašios apimties objektus valdo, tarkime, verslo atstovai ir kai savivalda, kaip tai atrodo? Mano bent jau asmeninė patirtis yra iš būsto administravimo ir įmonių. Iš tikrųjų paprastai yra taip, kad savivaldybės, tai yra vadinamojo butų ūkio, būna ženkliai mažesnės sąskaitos, o verslo, kažkaip atsitinka, kad jos didesnės. Ir rinkos dėsniai nebeveikia. Galbūt jūs darėte analizę ir galite šiek tiek pateikti kokių nors skaičių?

M. SKRITULSKAS (TS-LKDF). Skaičių konkrečių tikrai nepateiksiu, bet, pirminiu vertinimu, išties savivaldybės valdomuose objektuose kainos yra mažesnės negu privačiame sektoriuje. Dar daugiau, savivaldybės, pavyzdžiui, baseinuose užtikrina nemokamą plaukimą savo mokyklų moksleiviams. Taip pat yra įvairių senjorų sveikatinimo programų, o verslas paprastai reikalauja mokėti papildomas lėšas už šiuos dalykus. Mano įsitikinimu, taip per savo įstaigas valdydamos savivaldybės taupo ir biudžeto lėšas.

PIRMININKAS. Klausia E. Gentvilas. E. Gentvilo nėra. A. Skardžius. Artūrai, prašom klausti.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, aš nesuprantu Konkurencijos tarybos pozicijos. Juk koncesijos principas, pagal kurį atsiranda objektai, tai yra kai savivaldybė neturi pinigų viešajai funkcijai vykdyti, atsiranda investuotojas, kuris savo kapitalu sukuria turtą, tuomet jisai tą turtą eksploatuoja. Šiuokart savivaldybė už savo kapitalą savo funkcijoms vykdyti susikūrė turtą ir dabar nori kažkam jau gatavą turtą atiduoti. Savivaldybė tokiu būdu negalėtų, būtų apribotos jos funkcijos. Kodėl Konkurencijos taryba žaidžia tokius žaidimus? Ar jūs bandėte kreiptis dėl antikorupcinio vertinimo į STT ir kitas tarnybas, tai atliekančias, ir spręsti šį klausimą? Akivaizdu, kad taip siekiama privačios naudos prieš savivaldos bendruomenę.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Sureaguosiu į pirmą dalį, čia jūs kalbėjote dėl privačios ir viešosios partnerystės kuriamų objektų. Visiškai pritarčiau tai idėjai. Tai kai kuriose savivaldybėse sėkmingai veikia, kuomet dalį investuoja, pastato pastatą, tarkime, savivaldybė už viešąsias lėšas, o įrengia, savo papildomas lėšas investuoja privatus verslas, taip gaudamas valdyti objektą koncesijos pagrindais 10–20 metų. Aš manyčiau, kad tokie pavyzdžiai yra sėkmingi, jie naudingi visuomenei, kai akumuliuojamos tiek privačios, tiek viešosios lėšos.

Tačiau, kaip jūs teisingai ir pastebėjote, kuomet neinvestuojama nė euro ir ateinama į už biudžeto pinigų pastatytus naujus objektus, tai iš tikrųjų kelia tam tikrų klausimų. Man įdomus pačios Konkurencijos tarybos nesisteminis požiūris šiuo klausimu. Tarkime, Lietuvoje yra daugybė baseinų, kuriuos valdo savivaldybių įmonės, pavyzdžiui, Skuodo valdo „Skuodo vandenys“, Šilalėje ir aibėje kitų savivaldybių, tačiau susidomėjimo ir skundų (kažin kodėl) sulaukia tie objektai, kurie, verslo požiūriu, komerciniu požiūriu, yra patys naudingiausi, naujausiai pastatyti. Sutapimas ar ne, kai buvo teikiamas šis įstatymo projektas, tą pačią dieną trys savivaldybės iš tos pačios bendrovės (ji, beje, valdo „Girstučio“ baseiną Kaune, baseiną Klaipėdoje, įvairias sales) gavo prašymą taikyti konkurencinę procedūrą. Gavo Kretingos savivaldybė, Jonavos savivaldybė, Naujosios Akmenės. Tai yra būtent ten, kur dabar yra statomi naujausi objektai. Kyla įvairių klausimų.

PIRMININKAS. Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo vicepirmininkas V. Mitalas. Klausia L. Nagienė

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, teko pačiai diskutuoti dėl vidinių sandorių ir visų kitų. Mes pamatome, kokia išauga kaina. Jūs labai teisingai pasakėte, kad jeigu savivaldybės teikia paslaugą, tai ji dažniausiai yra pigesnė.

Gal galite pasakyti: atsiperkamumas savivaldybei šiuo atveju, jei būtų išnuomota, tarkime, skelbiamas konkursas, tas atsiperkamumas ar yra skaičiuota, ar ne? Tose savivaldybėse, su kuriomis jūs diskutavote ir sprendėte tuos klausimus, kad nebūtų atiduota pusvelčiui. Po to, kaip dar dažnai būna, kaip aš sakau, nudrengtą grąžina savivaldai.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Dėkoju už klausimą. Matote, kai kalbama apie kultūros ir sporto objektus, nebūtinai reikia skaičiuoti tiesioginę atsiperkamumo kaštų prasme naudą. Šiuo atveju tai yra kultūros ir sporto objektai, tarnaujantys visuomenei, bendruomenei. Sunku yra pamatuoti tą naudą, kurią gauna, kaip aš minėjau, moksleiviai, turintys nemokamą galimybę mokytis plaukti ar sportuoti, o senjorai sveikatinimo programas įvairias turi. Šios naudos mes pinigais nepamatuosime turbūt. Nesileisiu į platesnes diskusijas šiandien.

PIRMININKAS (V. MITALAS, LF). Dėkoju. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Ačiū pranešėjui. Dabar dėl motyvų kalbės E. Pupinis už. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiami kolegos, džiaugiuosi, kad daugelis pritaria šiam įstatymo projektui. Iš tikrųjų turbūt esame pamokyti jau, teikdami viešąsias paslaugas, kuomet bandėme jas privatizuoti ir, aišku, pamatėme tuos skirtumus, ir šiandien turbūt kalbame apie Konkurencijos tarnybą. Tam tikra konkurencija gal ir galėtų būti didžiuosiuose miestuose, tačiau visada būna ir susitarimų, nes verslo paskirtis turbūt uždirbti, o savivaldos paskirtis yra suteikti kuo daugiau paslaugų.

Čia buvo dar ir toks klausimas: kaip pamatuoti tai finansais? Iš tikrųjų sudėtinga pamatuoti finansais, jeigu žmogus išmoksta plaukti arba lanko tam tikras sveikatinimo įstaigas, sunku įvertinti jo sveikatingumą arba išgelbėtą gyvybę kažkada turbūt plaukiojant ežere. Tikrai sveikinu dėl to įstatymo projekto ir manau, kad vis dėlto reikėtų į jį dar įdėmiau pažiūrėti, nes turbūt savival-

da nėra tie, kurie norėtų daryti kokį nors biznį, o nori žmonėms suteikti tam tikras paslaugas. Paslaugos turėtų būti kuo pigesnės, nes žinome ir pavyzdžių, kuomet koncesioninkai ateina valdyti turto ir iškart pasiprašo, kad atėjo valdyti didelių pinigų. Jeigu po to praleidi ką nors sutartyje, tai už kiekvieną vaikėlį pradeda prašyti pinigėlių. Šiuo atveju kai kurios paslaugos tampa neprieinamos, nes jos labai brangios. O kainas palyginti mes visada galime, kokios kainos yra kultūros objektų – tiek privačių įstaigų ir tų, kur valdo verslas, tiek kitų įstaigų, kur valdo savivaldybė, kur skaičiuoja ir kur pagrindinis dalykas yra tas, kaip išsimokėti už tas sąnaudas, kurias patiria tiesiogiai už šildymą, už priežiūrą, už atnaujinimą ir taip toliau. Pritariame tam įstatymo projektui ir bandome svarstyti, kad jis būtų dar tobulesnis.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu apsispręsti balsuojant, ar pritariame šiems projektams po pateikimo.

Balsavo 100: už – 93, prieš nebuvo, susilaikė 7. Po pateikimo yra pritarta. Siūlomas pagrindinis komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Svarstymas rudens sesijoje. Matau, yra norinčių apie tai arba apie ką nors kita pasakyti. Prašom. R. Žemaitaitis,

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Jūs, gerbiamas kolega, nebuvote 2008–2012 metų kadencijoje. Premjeras buvo A. Kubilius, finansų ministrė buvo I. Šimonytė. 2011 metais A. Kubiliaus Vyriausybės iniciatyva būtent buvo priimtas projektas ir buvo įpareigojimas, kad koncesija neturi vykti ir jos neturi teisės vykdyti savivaldybės. Veidmainiai konservatoriai atbunda po 12 metų ir sako: mes dabar esame šventieji. Suprantu Mindaugo pasiūlymą. Mindaugai, tu šaunuolis, kad taisai I. Šimonytės ir A. Kubiliaus klaidas, tik gėda, kad *konservai* neturi progos kaip prisipažinti, kad eilinįkart prišiko mums. O dar baisesnis dalykas – pasižiūrėkite savo Mortos mokyklos rezultatus. Kažkodėl jūs sklypelius po 1 eurą atidavinėjote, ir vėlgį yra privatus biznis.

PIRMININKAS. Gerai. Dėkui už repliką.

A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Apie Mortą šį kartą nekalbėsiu, bet apie Konkurencijos tarybos įtaką galimai korupcinei veiklai, kai kažkokie subjektai pradeda reikalauti teisės į savivaldybių ar valstybės sukurtą turtą. Tai yra problema ir Konkurencijos taryba tampa žaidėja. Mes ką tik matėme nukirstą ažuolą Vilniaus širdyje, bet visi užmiršome šimtametes, o galbūt dar didesnio amžiaus pušis, išpjautas Nemenčinės plente. Motyvacija buvo ta, kad Vilniaus savivaldybė, gerbiamas pirmininke, jūs turbūt žinote, kad užsimanė vienas prekybos centras įsikurti dėl konkurencijos, neva neužtenka Nemenčinės plente dviejų prekybos centrų, Vilniaus savivaldybė nutarė, kad reikia dar trečio centro, nes negalima paminti konkurencinių sąlygų ir reikia iššluoti pusę Nemenčinės pušynų, šimtamečių pušų. Tai buvo įrodinėjama Aplinkos apsaugos komitetui praėjusioje kadencijoje ir tai buvo padaryta dėl konkurencijos.

PIRMININKAS. Replikos išsakytos. Ar galime pritarti, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas pagrindinis ir mes svarstome Seimo rudens sesijoje? Galime? Galime. Pritarta bendru sutarimu.

Toliau A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, kolegos, konkurencijos reikalai paprastai būdavo svarstomi Ekonomikos komitete, aš nežinau, kodėl... Čia tikrai ne vien savivaldybių klausimas, tai ekonominis klausimas.

PIRMININKAS. Pasiūlymas dėl Ekonomikos komiteto kaip pagrindinio. (*Balsai salėje*) Gerai, kolegos, siūlau apsispręsti balsuojant. Kas balsuoja už, tai už Ekonomikos komitetą, už A. Kupčinsko pasiūlymą, kas balsuoja prieš arba susilaiko – už VVSK. Balsuojame alternatyviai geriau, už – Ekonomikos komitetas, prieš – VVSK.

Balsavo 95: už – 59, prieš – 36. Pagrindiniu komitetu Seimo valia tampa Ekonomikos komitetas. Ir replika po šio balsavimo – J. Jarutis. Prašau.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Na, jūs įvardinote, kad rudens sesijoje, bet, kaip žinote, kaip ir pranešėjas sakė, į tą rinką nori įeiti greitai, dar neatsidarius. Šitą sprendimą, manau, siūlyčiau svarstyti šioje pavasario sesijoje. VVSK yra pasiruošęs svarstyti, nebent yra kokių nors kliūčių. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas Jonai. Na, kai pagrindinis komitetas apsvarsto, tada gali grįžti į Seimo salę. Gal aš siūlyčiau dabar to nekeisti, bet jeigu Ekonomikos komitetas apsvarstys, tikrai bus galima svarstyti pagal numatytus terminus.

13.17 val.

Vandens įstatymo Nr. VIII-474 3, 8, 9, 14, 15, 18, 20, 21, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1280 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2859 (pateikimas)

Gerai, apsisprendėme. Dabar paskutinis šios dienos posėdžio klausimas – Vandens įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Pranešėjas J. Urbanavičius... P. Saudargas. Prašau.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkoju, netapau pranešėju, nes jūs tęsėte, kas eina į tribūną, tai ne P. Saudargas eina, o J. Urbanavičius. Aš tiesiog norėjau pasakyti, kad dar per prieš tai buvusį balsavimą, kur dėl įstatymo projekto balsavome, kur M. Skritulskas pateikė iš tribūnos, ne dėl komiteto, mano balsas įkrito kaip susilaikiusio, tai čia techninė klaida, aš norėjau už balsuoti. Nežinau, kaip čia atsitiko. Fiksuojame dėl protokolo.

PIRMININKAS. Gerai. Fiksuojame tai. Kviečiu J. Urbanavičių pristatyti Vandens įstatymo pateikimą.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Sveiki, gerbiami kolegos. Teikiu įstatymo projektą dėl Lietuvos Respublikos vandens įstatymo. Esmė yra tokia, kad 2022 metais buvo svarstytas šis įstatymo projektas ir buvo numatyta, kad nuo 2026 metų būtų įrengti žuvitakiai, 2024 metais būtų nustatyta jų kompensavimo tvarka. Vėliau besvarstant komitetuose ta data kažkaip iškrito ir apsisvertė priešingai – išėjo taip, kad 2024 metais mes jau turėtume įrengti žuvitakius, o 2026 metais dar tik būtų nustatoma tvarka. Tikrai dėl šios temos mes buvome susirinkę Energetikos ir darnios plėtros komisijoje su mokslininkais, su specialistais, diskutavome ir apskritai aptarėme šias datas, jas ir teikiame – kad 2030 metais būtų įrengiami žuvitakiai tose vietose, kur gaminama elektros energija, o 2032 metais tose vietose, užtvankose, kur nėra gaminama elektros energija.

Šį įstatymo projektą teikiame su keletu Seimo narių, tai ir A. Matulu, ir A. Butkevičiumi, ir M. Skritulsku, ir kitais kolegomis Seimo nariais. Mūsų esmė tokia.

PIRMININKAS. Dėkoju. Norinčių paklausti yra. Pirmoji – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Sako, nebeklausti. Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega, man tik vienas klausimas. Ką mes darysime su užtvankomis, kurios yra... Iš tikrųjų, žinome, kai kurios užtvankos yra labai prastos būklės, tokiu atveju jos dažniausiai priklauso savivaldybėms. Šitas man labai aktualu. Aišku, kad žuvitakius įrengtume, nukėlėme terminą, tai matome, kad tikrai lėšų daug daugiau reikės, bet kaip galvojate dėl užtvankų?

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Tikrai yra svarstomas šis klausimas. Ten, kur jos efektyvios, kur veikia, kur naudojamos, tai jos ir toliau bus naudojamos, o kitos bus uždaromos, po truputėlį ardomos. Kalbamasi su savivaldybėmis ir, aišku, bus skiriamos tam lėšos, bet numatytos lėšos, ta tvarka bus numatoma 2025 metais, kad 2030 metais būtų uždaroma.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia R. Vaitkus. Prašau.

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Ačiū pranešėjui už pristatymą. Tikriausiai kas nors matėte filmą, Aplinkos dienos proga Aplinkos ministerija rodė filmą „The Dam Busters“. Kas nematėte, tikrai kviečiu pažiūrėti. Mano asmeninė nuomonė, kad šitas užtvankas, kurios neprižiūrėtos, reikėtų naikinti.

Mano klausimas Justinui būtų toks: ar darėte kokius nors tyrimus ar kokias nors analizes termino, kodėl pasirinkti 2030–2032 metai? Kodėl toks terminas?

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Buvome susitikę ir su mokslininkais, ir su praktikais. Dėl darbų išdėliojimo tiesiog skaičiuojama, kad jeigu mes sudėtume visas greitai, per keletą metų, tai nebūtų įmanoma sutvarkyti, uždaryti ar tiesiog nutiesti tuos žuvitakius. O čia toks einamasis laikas, kuris tiktų ir rangovams, ir tikrai būtų galima šį projektą visiškai įgyvendinti.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas Justinai, klausimas apie tas bešeimininkes užtvankas. Aš suprantu, kad irgi tikslas buvo... Bešeimininkių yra apie 300 Lietuvoje. Galbūt ga-

lite patikslinti, kaip sekasi ministerijai ir pavaldžioms institucijoms su jomis kovoti, griauti, koks procesas, kada bus pabaigta? Ir ar tikrai jūs manote, kad iki 2032 metų arba jau tais 2032 metais bus nutiestas žuvitakis per Kauno hidroelektrinę? Ačiū.

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Aš dėl tų 300 tikrai negaliu pakomentuoti. Čia gal reikėtų kreiptis į Aplinkos ministeriją ir tiesiog gauti informacijos. Negalėčiau atsakyti.

O dėl 2032 metų, skaičiuojama, kad tai realu. Aišku, reikia numatyti finansines lėšas ir viskas įmanoma.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Yra tik dėl motyvų norintis kalbėti už K. Mažeika. Prašau.

K. MAŽEIKAI (*DFVL*). Aš tik su linkėjimais, kad iš tikrųjų tie darbai vyktų, nes, mano žiniomis, per šios Vyriausybės kadenciją tik dvi užtvankos buvo pašalintos ir tai praeitos Vyriausybės numatytomis lėšomis. Iš tiesų linkiu, kolegos, kad tas ryžtas ir tie pareiškimai, kurie buvo padaryti (čia atversime kelius), tikrai realiai vyktų, ypač kalbu apie bešeimininkes užtvankas, kurios tikrai negeneruoja nei hidroenergetikos, nei turi kokią praktinę naudą.

O kalbant apie didžiąsias užtvankas, tikrai laikas. Norėtusi, kad tai būtų greičiau, bet tikrai kyla abejonių dėl finansinių išteklių, kad tai bus pasiekta. Bet su didžiausia viltimi linkiu, kad tos lėšos pagaliau atsirastų ir bent jau projektavimo darbai būtų vykdomi. Kviečiu pritari, nes tikrai ir kai kurie nelogiški dalykai šiuo projektu yra sprendžiami.

PIRMININKAS. Dėkui. Kviečiu apsispręsti balsuojant, ar pritariame Vandens įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo projektui po pateikimo.

Balsavo 86: už – 62, prieš – 1, susilaikė 23. Po pateikimo pritari. Pagrindiniu komitetu siūlomas Aplinkos apsaugos komitetas, papildomu komitetu – Kaimo reikalų komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Ar dėl to galime sutarti bendru sutarimu? Ačiū, sutarta bendru sutarimu.

Replika po balsavimo – A. Mazuronis.

A. MAZURONIS (*DPF*). Labai dėkui, gerbiamas pirmininke. Aš gal labiau dėl vedimo tvarkos, ne tiek repliką po balsavimo.

Gerbiami kolegos, gerbiamas pirmininke, turime 13 val. 24 min. ir baigta šios dienos plenarijų posėdžių darbotvarkė. Ketvirtadienio darbotvarkė sudėliota labai panašiai, todėl labai didelė tikimybė, kad iki 13 valandos mes baigsime darbotvarkę ir ketvirtadienį. Todėl aš dar kartelį norėčiau pasiūlyti tai, ką siūliau per Seniūnų sueigą, frakcijos vardu: balsuoti ir Seime apsispręsti, kad galbūt, kadangi Vyriausybė tokiais tempais pateikia projektus ir tiek Seimą (parlamentą) apkrauna darbu, tiesiog vieną dieną daryti posėdžius, galbūt trečiadienį, sujungus abiejų posėdžių darbotvarkes, ir efektyviau planuoti savo laiką.

PIRMININKAS. Dėkoju už pasiūlymą. Manau, jūs tikrai esate laisvas teikti Statuto pataisas ir mūsų Seimo gyvenimą padaryti dar geresnį.

Gerbiamieji kolegos, kviečiu registruotis ir tuoj pat paskelbsime, kad šios dienos posėdis yra... (*Balsai salėje*) Šios dienos posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 286 STENOGRAMA

2023 m. birželio 15 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pavaduotojai V. MITALAS ir P. SAUDARGAS*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas. Gerbiami kolegos, pradėdame birželio 15 dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 113 Seimo narių.

Gerbiami kolegos Seimo nariai, norėčiau paprašyti jūsų dėmesio. Šiandieną minime Okupacijos ir genocido dieną, kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvos Respubliką ir pradėjo aneksijos procesą. Stalinistinis režimas, šiurkščiai pažeisdamas tarptautinę teisę, Lietuvoje įgyvendino slaptuosius Molotovo–Ribentropo pakto protokolus.

1940 m. birželio 15 d. ankstų rytą Raudonosios armijos specialieji smogikų būriai įvykdė pirmuosius agresijos aktus prieš Lietuvą: žiauriai nužudė Ūtos pasienio baro viršininką, atsargos viršilą, Šaulių sąjungos narį A. Barauską. Netrukus okupantai pradėjo griauti nepriklausomos Lietuvos valstybės ir visuomenės pagrindus. Buvo suimta ir įkalinta daug nepriklausomą Lietuvos valstybę gynusių ir kūrusių pareigūnų, uždraustos Lietuvoje veikusios partijos, visuomeninės organizacijos, naikinama tautinė kultūra ir švietimas.

Lagerių, tremties ir persekiojimų neišvengė ir 1920–1940 metų Lietuvos Respublikos Seimo nariai. Dalis jų buvo suimti, kalinti, kankinti, sušaudyti jau pirmaisiais okupacijos metais. Iš septynių to meto Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkų keturi buvo suimti, kalinti ir ištremti: A. Stulginskis, L. Bistras, V. Petrusis, K. Šakenis. Trys iš jų vėliau grįžo į Lietuvą. Deja, V. Petrusis buvo pasmerktas sušaudyti, jo palaidojimo vieta nežinoma iki šiol.

Pagerbkime okupacijos ir genocido aukas, kovotojus už Lietuvos laisvę tylos minute.

Tylos minutė

Dėkoju. Tikėkime, kad Lietuva visada liks nepriklausoma ir demokratinė valstybė ir kad 1940 m. birželio 15 d. niekada nepasikartos. Tai yra visų mūsų įsipareigojimas ir atsakomybė.

10.03 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 15 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Gerbiami kolegos, tęsiame posėdį. Dėl darbotvarkės nori kalbėti du Seimo nariai. Pirmasis – E. Sabutis.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Socialdemokratų frakcijos vardu prašome iš darbotvarkės išbraukti projektą Nr. XIVP-2171 ir lydimąjį projektą Nr. XIVP-2172. Eilinių sykių bandoma išbraukti Gegužės 1 dieną iš šventinių dienų.

PIRMININKĖ. D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkui. Mes jau įpratę, kad per Vyriausybės valandą klausimus užduoda frakcijos pagal abėcėlės tvarką. Siūlau tą pačią tvarką taikyti ir klausiant ministrę A. Bilotaitę. Šiuo metu penki konservatoriai iš eilės klaus ir visiems bus neįdomu klausytis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Patikslinu, gerbiamas Dainiau, per Vyriausybės valandą tikrai ne abėcėlės tvarka klausia kolegos ministrų. Lygiai tokia pat tvarka bus: ne abėcėlės tvarka, bet pagal frakcijas klaus ir ministrės.

Prašau. K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Frakcijos vardu siūlau išbraukti Saugomų teritorijų įstatymo projektą Nr. XIVP-2868, nes šiame projekte irgi sprendžiamas Trakų istorinio nacionalinio parko klausimas, norima prijungti prie Aplinkos ministerijos. Taigi tai reikalauja didesnių diskusijų. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pirmiausia turime apsispręsti dėl Socialdemokratų frakcijos siūlymo išbraukti iš šios dienos darbotvarkės Atmintinų dienų įstatymo pakeitimą dėl Gegužės 1-osios dienos. Kas pritariate tokiam siūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 119: už – 61, prieš – 42, susilaikė 16. Pritarta, kad išbrauktume.

Kitas pasiūlymas taip pat Socialdemokratų frakcijos – išbraukti Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimą, darbotvarkės 2-5.1 klausimą, ir visus lydimuosius, matyt? Taip. Balsuokime, kas pritariate, kad išbrauktume, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 118: už – 56, prieš – 48, susilaikė 14. Pasiūlymui nepritarta. Klausimas lieka darbotvarkėje.

Dabar dar turime sutarti dėl to, kad svarstytume šiandien tuos klausimus, kurie neįrašyti į pavasario sesijos darbų programą, tai yra projektą Nr. XIVP-2799, projektą Nr. XIVP-2856 ir projektą Nr. XIVP-2633. Ar galime bendru sutarimu sutarti svarstyti? Galiu pasakyti pavadinimus, tai šiek tiek užtruks, bet, žinoma... (*Balsai salėje: „Numerius.“*) Ką tik pasakiau – projektas Nr. XIVP-2799. Sekundėlę, tuoj. Darbotvarkės 2-10 klausimas – pranešėjas yra A. Veryga, tai yra opozicijos pateikimas – Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių pakeitimo įstatymo projektas. Darbotvarkės 2-11 klausimas – Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2856. Ir rezervinis 2 klausimas – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2633. Pranešėjas – L. Jonauskas. (*Balsai salėje*)

Nuskambėjo vienos frakcijos reikalavimas, kad balsuodami apsispręstume, ar galime svarstyti rezervinį 2 klausimą – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2633. Taigi, apsispręskime balsuodami. Kas pritariate, kad šį klausimą įtrauktume į šios dienos darbotvarkę, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. (*Šurmūlys salėje*) Kas pritariate, kad įtrauktume, balsuojate už, kas prieštaraujate, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 68, prieš – 26, susilaikė 26. Pritarta.

Kaip minėjau, dar du klausimai nebuvo sesijos darbų programoje, tai yra darbotvarkės 2-10 ir 2-11 klausimai. Ar galime bendru sutarimu sutarti? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

Dėl visos darbotvarkės. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Kas pritariate darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 118: už – 95, prieš – 2, susilaikė 21. Darbotvarkei pritarta.

10.10 val.

Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2666(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-2 klausimas – Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2666(2). Priėmimo stadija. Norėčiau pakviesti pranešėją V. Kernagį, nes yra gauta Teisės departamento pastabų. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1, 2 straipsnių pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju.

Dėl 3 straipsnio yra Teisės departamento pastaba. Prašom.

V. KERNAGIS (*TS-LKDF*). Komitetas pritarė iš dalies. Buvo siūlyta dėl asmens nepriekaištingos reputacijos vertinimo, kad informacijos prašytų ir Mecenavimo taryba. Mes tiesiog pakeitėme, kad Mecenavimo taryba turės teisę gauti šią informaciją, nesidubliuos prašymas pateikti tą informaciją.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar galime 3 straipsniui pritarti taip, kaip jis yra suredaguotas? Dėkoju, pritarta. Dėl 4, 5, 6, 7, 8 straipsnių pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Nauja 1 straipsnio redakcija. Ar galime jai pritarti bendru sutarimu? Pritarta. Ir 2 straipsnis dėl išgaliojimo, ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Pritarta. Dėkoju.

Užsirašiusių dėl motyvų nėra. Ačiū pranešėjui. Balsuosime numatytu laiku. Kolegos, primenu, kad balsavimo laikas šiandien yra nuo 11 val. 10 min. iki 12 valandos.

10.12 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2685(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-3 klausimas – Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2685(2). Priėmimo stadija. Šį pakeitimą sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti.

10.12 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas Nr. XIVP-2627(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-4 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios projektas Nr. XIVP-2627. Norėčiau pakviesti K. Masiulį, kad pristatytų komiteto išvadą. Bet galiu ir pati aš perskaityti, matyt, nes ten... Gal galėtų pirmininkas R. Juška? E. Sabutis. Prašom. E. Sabutis pristatys komiteto nuomonę ir korekcijas.

E. SABUTIS (LSDPF). Gerbiami kolegos, komitetas birželio 14 dieną buvo susirinkęs į posėdį, kad apsvaistytų šitą klausimą. Dėl jo buvo Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, ten iš esmės yra pažymėta, jog yra brauktinas projekto 1 straipsnis ir atitinkamai tikslinama straipsnių numeracija. Komitetas vienbalsiai pritarė Teisės departamento pastabai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komitetas pritarė. Taigi mums jau nereikia atskiro sprendimo. Lieka 2 ir 3 straipsniai, dėl jų pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Priėmimo stadija. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti.

10.14 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 7, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2592(2)ES (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2592(2). Norėčiau pakviesti V. Kanopą į tribūną. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui.

Dėl 2 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

V. KANOPA (LSDPF). Gerbiami kolegos, Seimas praėjusį antradienį pritarė Kaimo reikalų komiteto patobulintam įstatymo projektui. Vakar komitetas surengė posėdį ir apsvaistė Teisės departamento išvadą dėl priėmimo. Dėl pagrindinio įstatymo projekto buvo pateiktos dvi Teisės departamento redakcinio pobūdžio pastabos, keturios dėl lydymųjų įstatymų projektų – po vieną pastabą. Visoms pastaboms komitetas pritarė vienbalsiai. Siūlau balsuoti už šį įstatymo projektą.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą bendrą komiteto nuomonę. Ar galime pritarti 2 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabas? Nematau prieštaraujančių, dėkoju. Ar

galime pritarti 3, 4 straipsniams? Pasiūlymų nėra gauta. Dėkoju, pritarta. Ar galime pritarti 5 straipsniui, dėl kurio buvo gautos Teisės departamento trys pastabos? Visoms joms komitetas pritarė, kaip ką tik mums pristatė komiteto pranešėjas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju. Ir dėl 6 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū.

Dabar dėl viso projekto už kalba A. Vinkus. Gerbiamas Antanai, žodis jums. Motyvai už. Žemės ūkio įstatymo pakeitimo projektas.

A. VINKUS (LVŽSF). Čia koks klausimas?

PIRMININKĖ. Čia 1-5.1 klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo projektas.

A. VINKUS (LVŽSF). Drįstu pasakyti, kad du įstatymai labai ilgais pavadinimais – tai Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymas ir Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas – reglamentuoja mūsų gyventojams ypač aktualią teisinių santykių sritį, kurioje metai iš metų neišvengiamai kyla panašaus pobūdžio problemų ir nesupratimų. Kadangi šios problemos būdingos ne tik Lietuvai, Europos Parlamentas ir Taryba 2019 metų pradžioje šiuo klausimu priėmė tam tikrą direktyvą, o jos nuostatos buvo perkeltos į mūsų nacionalinę teisę. Šiandien svarstomo aštuonių įstatymų paketo esmė yra siekis sustiprinti šią sritį reglamentuojančių įstatymų vykdymo kontrolę. Šio siekio įgyvendinimas pareikalavo paraleliai optimizuoti funkcijų paskirstymą tarp atitinkamų įstaigų, atsisakyti vienerūšių funkcijų išbarstymo keliose įstaigose, koncentruoti kontrolės funkcijas biudžetinėje įstaigoje prie Žemės ūkio ministerijos.

Gerbiami kolegos, mano supratimu, tai esminė įstaigų tinklo reforma, o jos privalumas ir racionalumas, be paminėtų tikslų, dar ir tas, kad ją numatoma įgyvendinti perskirstant turimus etatus ir nereikalaujant papildomo finansavimo iš biudžeto. Iš pateiktos medžiagos matyti, kad iki pasiūlant sprendimus buvo atliktas didelis, išsamus darbas, analizė...

PIRMININKĖ. Laikas!

A. VINKUS (LVŽSF). ...vertinimai, palyginimai ir išvados. Atsižvelgdamas į visa tai aš pritariu projektui ir agituoju visus pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Apsispręsimė balsuodami numatytu laiku.

10.18 val.

Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2593(3) (priėmimas)

Lydimasis 1-5.2 klausimas – Tautinio paveldo produktų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2593(3). Priėmimo stadija. Taip pat norėčiau pakviesti V. Kanopą. Yra du straipsniai. Dėl 1 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti.

V. KANOPA (LSDPF). Komitetas vakar svarstė ir vienbalsiai pritarė Teisės departamento pastaboms.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar galime pritarti 1 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabas? Ačiū. Ar galime pritarti 2 straipsniui, dėl jo pasiūlymų nėra gauta? Dėkoju. Dėl motyvų nėra užsirašiusių.

10.19 val.

Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2594(2) (priėmimas)

Kitas – darbotvarkės 15-3 klausimas, jis taip pat yra susijęs. Tai Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2594(2). Vėl kviečiu pranešėją.

Dėl 1 straipsnio yra gauta viena Teisės departamento pastaba.

V. KANOPA (*LSDPF*). Komitetas pritarė, analogiškai ir visiems kitiems susijusiems. Buvo pritarta komitete.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar galime pritarti 1 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Ačiū. Ar galime pritarti 2 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Dėkoju. Dėl 3 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Pritarta. Dėl motyvų užsirašiusių nėra.

10.19 val.

Nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2595(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5.4 klausimas – Nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2595(2).

Dėl 1 straipsnio yra gauta viena Teisės departamento pastaba. Kaip pranešėjas mums jau sakė, komitetas yra pritaręs. Ar galime pritarti 1 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Dėkui, pritarta. Dėl 2 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti? Pritarta bendru sutarimu.

Dėl motyvų užsirašiusių nėra.

10.20 val.

Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2596(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5.5 klausimas, susijęs taip pat, lydimasis, – Pluoštinių kanapių įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2596. Dėl 1 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba. Kaip pranešėjas mus jau informavo, komitetas jai pritarė. Ar galime pritarti bendru sutarimu suredaguotam straipsniui? Dėkui, pritarta. Dėl 2 straipsnio taip pat yra Teisės departamento pastaba, komitetas jai pritarė. Ar galime pritarti 2 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Dėkui, pritarta. Dėl 3 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.21 val.

Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo Nr. VIII-1422 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2597(2) (priėmimas)

Kitas lydimasis 1-5.6 klausimas – projektas Nr. XIVP-2597. Šį pakeitimą sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.21 val.

Mažmeninės prekybos įmonių nesažiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2598(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-5.7 klausimas, taip pat lydimasis, – Mažmeninės prekybos įmonių nesažiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2598. Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Pakeitimą sudaro du straipsniai. Pasiūlymų dėl jų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl motyvų niekas neužsirašė.

Ir paskutinis lydimasis 1-5.9 klausimas – Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2600(2).

10.22 val.

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2599(2) (priėmimas)

Atsiprašau, nuskubėjau. Pirmiausia Kooperatinių bendrovių įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2599, tai yra 1-5.8 klausimas. Pakeitimą sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Pritarta.

Dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.22 val.

Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2600(2) (priėmimas)

Ir 1-5.9 klausimas – Melioracijos įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Jį sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl motyvų niekas neužsirašė. Apsispręsime per numatytą balsuoti laiką. Primenu, kad šiandien pradėsime nuo 11 val. 10 min. iki 12 valandos.

10.23 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2892 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas, jį turėčiau pristatyti jau aš. Laukiu kolegos, kuris pakeis. Matau, kad V. Pranckietis pasiruošęs. Akimirka luktelkime.

Taigi darbotvarkės 1-6 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2892. Dėl L. Petronienės skyrimo komisijos pirmininke.

Toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas P. Saudargas.

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Kviečiu į tribūną gerbiamą Seimo Pirmininkę, jeigu ji pati savęs dar nepakvietė. Prašom.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju. Gerbiami kolegos, kitąmet keliausime prie balsadėžių net tris kartus. Balsuosime Respublikos Prezidento, Europos Parlamento ir Seimo rinkimuose. Taip pat mūsų laukia balsavimas dėl referendumo. Tai iššūkis, reikalaujantis patirties ir efektyvaus darbo iš rinkimus organizuojančių bei prižiūrinčių subjektų. Atsižvelgdama į tai bei vadovaudamasi Rinkimų kodekso 34 straipsnio 2 dalies 1 punktu, teikiu L. Petronienės kandidatūrą skirti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke.

L. Petronienė yra labai patyrusi rinkimų organizavimo ir vykdymo, taip pat politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo ekspertė nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu. Ji yra sukau-pusi ilgametę patirtį šioje srityje, čia dirba nuo 1996 metų.

Kandidatė turi ir vadovaujamo darbo patirties. Ji nuo 2007 metų vadovauja Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

1997 metais L. Petronienė baigė studijas Vilniaus universitete ir įgijo informatikos magistro kvalifikacinį laipsnį. 2010 metais ji papildomai įgijo teisės magistro kvalifikacinį laipsnį Mykolo Romerio universitete.

L. Petronienė nuolat rengia ir veda seminarus apie politinių kampanijų apskaitą, politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansavimą ir politinės reklamos stebėseną. Kandidatė yra

dažnai kviečiama skaityti pranešimų ir tarptautinėse konferencijose bei seminaruose. Taip pat ji nuolat aktyviai dalyvauja įvairiose darbo grupėse rengiant teisės aktus dėl rinkimų organizavimo ir vykdymo, politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansavimo, politinės reklamos stebėsenos pokyčių.

L. Petronienė yra stebėjusi rinkimus daugiau nei dešimtyje valstybių, kaip antai Danijoje, Saartvele, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoje, Jungtinėje Karalystėje, Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Ieškant kandidatūros į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas, iš esmės visos Seimo frakcijos akcentavo lūkestį, kad naujasis VRK pirmininkas turėtų ne tik būti rinkimų teisės ekspertas, turėti patirties organizuojant rinkimus ir vykdant juos, bet ir būti principingas, sąžiningas ir vienodai teisingas visiems politinių kampanijų dalyviams. Būtent šiais kriterijais vadovaudamasi ieškojau kandidato ar kandidatės į šias labai atsakingas pareigas ir esu įsitikinusi, kad L. Petronienė šiuos reikalavimus puikiai atitinka.

L. Petronienė yra aukščiausio lygio rinkimų organizavimo ir vykdymo, politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansavimo ekspertė. Jos kompetencija šioje srityje nekelia jokių abejonių, o įdirbis yra didžiulis. Balsavimas dėl jos paskyrimo į VRK pirmininkus bus savotišku lakmuso popierėliu ir mums, jis parodys, ar mūsų viešos deklaracijos sutampa su mūsų politiniais veiksmais. Prašau Seimo palaikyti L. Petronienės kandidatūrą.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiausiai Seimo Pirmininkei už pristatymą.

Dabar kviečiu gerbiama kandidatę L. Petronienę į tribūną prisistatyti ir atsakyti į Seimo narių klausimus, jų čia jau nemažai užsirašė. Klausimų bus. Prašau. Prašom, mikrofonai įjungti, galite kalbėti.

L. PETRONIENĖ. Gerbiami Seimo nariai, gerbiamas posėdžio pirmininke, pirmiausia noriu padėkoti Seimo Pirmininkei už pasitikėjimą ir labai jaudinantį ir įpareigojantį pristatymą. Vyriausiojoje rinkimų komisijoje dirbu gana seniai. Kaip pati mėgstu juokauti, nuo praeito tūkstantmečio, tai yra nuo 1996 metų Seimo rinkimų. Po to po kelerių rinkimų turėjau kelerių metų pertrauką, dirbau čia, Seime, analitike programuotoja, bet per rinkimus mielai prisijungdavau prie VRK komandos.

2007 metais įsteigus Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrių laimėjau valstybės tarnybos konkursą, tapau skyriaus vedėja ir šį darbą dirbu jau daugiau kaip 16 metų. Šiandien turiu garbės stovėti čia prieš jus kaip kandidatė į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigas.

Sutiksime visi, kad rinkimai yra pamatinis demokratijos ir pilietinės visuomenės elementas. Jie užtikrina, kad piliečiai galėtų išreikšti savo valią ir pasirinkti savo atstovus, kurie rūpintųsi mūsų valstybe, gintų žmonių interesus, priimtų tvarius ir reikalingus sprendimus, gerbtų įstatymus ir savo darbu pateisintų žmonių pasitikėjimą.

Ruošdamasi šiam pristatymui susimąsčiau, kad beveik visą savo, kaip rinkėjos, gyvenimą dirbu VRK. Esu dėkinga likimui, kad man leido gana anksti susipažinti su rinkimais ne tik iš rinkėjos pozicijos, bet ir iš rinkimų organizatorės, pamatyti procesus iš vidaus. Niekada nesu buvusi kandidatė, niekada nesu dirbusi jokiam rinkimų štabe, tačiau daug metų esu atsakinga už politinės kampanijos dalyvių registravimą, jos konsultuoju, todėl tikrai ne kartą teko girdėti, kas aktualu rinkimuose ir kampanijos dalyviams, rinkimų dalyviams.

Taip pat esu stebėjusi rinkimus ir daugelyje valstybių. Dalis jų buvo čia paminėta, tai tikrai turiu galimybę palyginti Lietuvos rinkimų sistemą su kitomis rinkimų sistemomis. Visada vertinau rinkimų principų stabilumą, nekintamumą ir rinkimų teisinio reguliavimo ir proceso dinamiskumą. Rinkimai suteikia galimybę nuolat mokytis, susitikti daug skirtingų žmonių, įveikti vis naujus iššūkius, matyt, todėl taip ilgai ir dirbu šį neleidžiantį apsnūsti darbą. Mano išsilavinimas informatikos ir teisės srityse man leidžia ne tik analizuoti informaciją, rengti teisės aktų projektus, nagrinėti galimus pažeidimus, bet įtvirtinti ir tai, kuo galime didžiuotis tarptautiniu mastu. Tai VRK informacinės sistemos galybės, jų galbūt dažnai nemato rinkėjai, bet rinkimų organizavimo procese jos yra labai svarbios ir tuo tikrai džiaugiasi rinkimų organizatoriai.

Mano nuomone, svarbu ne tik teisės aktuose numatyti aiškias taisykles, ribojimus, reikalavimus, – ne mažiau svarbu suteikti instrumentus patiems dalyviams laikytis šių reikalavimų, riboji-

mų, taisyklių. Tam panaudojami ir turimi valstybės informaciniai išteklių. Kaip sėkmingus pavyzdžius galėčiau paminėti tai, kad VRK dalį pareiškinių dokumentų duomenų gauna iš kitų informacinių sistemų ar kad registruojant auką, naudojantis kitų informacinių sistemų duomenimis, iš karto galima patikrinti jų atitiktį įstatymo reikalavimams. Dėl tokių sprendimų tarptautinėje bendruomenėje jau ne vienerius metus esame pristatomi kaip modernūs, novatoriški ir kartu – patikimi partneriai. Tikrai sulaukiame daug kitų komisijų delegacijų. Atvažiuoja, mokomės, dalinamės patirtimi.

Taip pat svarbu pasirūpinti prevencija, kad politinės kampanijos dalyviai išvengtų klaidų dėl neapsižiūrėjimo ir pažeidimų dėl nežinojimo. Pasikeitus teisiniam reguliavimui, labai svarbu ir pačiai komisijai padaryti namų darbus, tai yra suinteresuotus asmenis supažindinti su pasikeitimais, teikti metodinę informaciją, konsultacijas, vykdyti stebėseną, o pastebėjus klaidas priminti naujas nuostatas, pakonsultuoti, paaiškinti. Todėl siekiu, kad VRK suteiktų ne tik instrumentus kampanijos dalyviams pasitikrinti, bet ir analizuotų jų duomenis, laiku informuotų apie padarytas klaidas, netikslumus ar neužbaigtus veiksmus ir konsultuotų, kaip juos ištaisyti.

Viešumas yra vienas ir labai svarbus iš rinkimų principų. Vyriausioji rinkimų komisija savo svetainėje tikrai skelbia labai daug Rinkimų kodekse numatytų dokumentų, duomenų, taip pat atvirų duomenų formatu yra atvėrusi daug rinkinių apie rinkimus, jų organizavimą, finansavimą. Ateityje, manau, jų daugės, tačiau manau, kad institucijai neužtenka vien tik surinkti duomenis ir juos skelbti. Juos labai svarbu analizuoti, dalintis apibendrintais duomenimis tiek su visuomene, žiniasklaida, tiek su pačiais kampanijos dalyviais.

Man svarbiausias prioritetas yra užtikrinti vienodą rinkimų teisės taikymą ir laikytis nuoseklios praktikos, tai yra sprendimus priimti laikantis teisės nuostatų, išnagrinėjus visas aplinkybes, suteikus galimybes visiems išsakyti savo poziciją, išgirdus visus argumentus. Ypač svarbu, kad priėmimo procesas būtų aiškus ir skaidrus. Didelę įtaką sklandžiam rinkimų organizavimui turi ne tik pačios komisijos darbas, ne tik komisijos sprendimai, bet ir bendradarbiavimas su kitomis institucijomis. Rinkimų reglamentavimo tobulinimas su įstatymų leidėju, galimų pažeidimų operatyvus užkardymas su teisėsauga, keitimasis informacija su kitomis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, konsultacijos su savo sričių ekspertais – tai leidžia padaryti rinkimus patogius ir aiškius tiek dalyviams, tiek rinkėjams.

Apie laukiančius darbus. Šiuo metu jau vyksta dvi politinės kampanijos, tai yra Seimo nario rinkimų Raseinių–Kėdainių rinkimų apygardoje ir privalomojo referendumo dėl Konstitucijos 12 straipsnio, kurio pakeitimas leistų išsaugoti Lietuvos pilietybę, kampanija. Greitu metu bus paskelbti Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimai, jiems nespėjus pasibaigti dar ši rudenį prasidės Respublikos Prezidento rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos. Na, o dar prieš šiuos rinkimus, pavasarį, startuos ir Seimo rinkimų politinė kampanija.

Mano profesinė atmintis mena, kad yra buvę tokių sunkių metų, tokių intensyvių metų, tai yra 2019 metų pavasarį turėjome net trejus nacionalinius rinkimus ir du referendumus. Rinkimai į vienerius metus buvo supuolę ir 2004 metais. Rinkimų organizatoriai, mes prieš kiekvienus rinkimus vieni kitiems linkime nuobodžių rinkimų, tai yra kad jie vyktų sklandžiai, nuosekliai ir be didesnių turbulencijų, tačiau kampanijos dalyviams ir rinkėjams mes visada linkime įdomių rinkimų, kad rinkimų dalyviams būtų aiškūs visi procesai, kad rinkėjų susidomėjimą keltų kandidatai, jų diskusijos ir, žinoma, rinkimų rezultatai.

Ši pavasarį po rinkimų buvo atlikta sociologinė gyventojų apklausa dėl rinkimų organizavimo Lietuvoje. Ši apklausa atskleidė, kad rinkimų sistema pasitiki 83 % Lietuvos gyventojų, o absoliuti dauguma, net 91 % tyrime dalyvavusių rinkėjų, balsavimo proceso organizavimą vertina teigiamai. Išsaugoti tokį aukštą visuomenės pasitikėjimą rinkimais bus dar vienas Vyriausiosios rinkimų komisijos iššūkis.

Puikiai suprantu, koks intensyvus metas laukia mūsų institucijos, tačiau žinau, kad dirbsiu su patyrisia, rinkimams atsidavusių ir savo darbą mylinčių, išmanančių žmonių komanda, su kuria jau esame įveikę ne vieną komisijai tekusį iššūkį. Todėl esu tikra, kad mums visiems kartu pavyks susidoroti su artėjančių rinkimų maratonu ir dirbti taip, kad tiek rinkėjai, tiek rinkimų da-

lyviai išlaikytų, o gal ir sustiprintų pasitikėjimą rinkimais, jų rezultatais ir mūsų darbu. To ir siekiu. O dabar mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju jums už prisistatymą. Ir dabar kolegos turės galimybę paklausti. Pirmas klausia gerbiamas V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama kandidatė, norėjau jūsų paklausti, kaip jūs reaguosite, kai, pavyzdžiui, VRK nepritars kokiems nors jūsų siūlymams ar sprendimams? Taip nutinka, nes VRK juk lyg ir kolegialus organas. Jūs, pamenu, kaip Sekretoriato vedėja, gana audringai reaguodavote, jeigu būdavo nepritarta jūsų padarytiems tyrimams ir siūlymams, ar tikrai susitvarkysite su įtampa?

Ir antras klausimas, kaip jūs vertinate, ar pritartumėte siūlomoms įstatymo pataisoms, kad būtų imperatyviai nustatoma VRK nariams dirbti su įslaptinta informacija, būtų rengiami ne vieši, o uždari posėdžiai, ir kaip tai dera su pamatiniu VRK viešumo principu? Ačiū.

L. PETRONIENĖ. Ačiū už klausimą, tiksliau už du klausimus. Natūralu, kad kai darai tyrimą, jį išgyveni, už jį ir sergi. Bet tikrai jau šitiek metų dirbdama Vyriausiojoje rinkimų komisijoje esu pripratusi, kad sprendimas yra kolegialus ir kad sprendimas yra tikrai komisijos, o ne vieno asmens. Net ne vieno pirmininko, o yra komisijos sprendimas ir tikrai visi sprendimai yra gerbtini ir gerbiami.

Atsakydama dėl slaptos informacijos, manau, kad tai nedera su viešumu, su Vyriausiosios rinkimų komisijos darbo organizavimu, manau, jeigu tik įmanoma išvengti, to reikėtų išvengti. Vyriausioji rinkimų komisija turėtų naudotis ta informacija, kuri yra išviešinama ir jau ne kartą yra tekę dirbti. Jeigu tiesiog ir yra kokia nors kriminalinė medžiaga, tam tikri asmenys, kurie su ja dirba, eina susipažinti, jie pasirašo, kad saugos tą informaciją, bet tikrai nemanau, kad mums reikia slaptumo. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduotų O. Leiputė, jeigu būtų salėje, bet nematau. Tada gerbiamas D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiama kandidatė Lina Petronienė, štai jūsų pirmtakė paliko savo postą ir mes matėme ją oficialiu metu su ženkleliu, kuris atskiria vieną partiją iš mūsų, sėdinčių Seimo salėje. Sakykite, o jūs taip pat esate palanki kokiai nors partijai ir nešiojate kokios nors partijos ženklelį? O gal ir ne. Kaip į tai žiūrite?

Ir antroji klausimo dalis. Daug būsimų politikų turi savo profesijas ir apie tai kalba susitikimuose su žmonėmis: skaito paskaitas, ten gydytojai, mokytojai, statybininkai, o po to jie kviečiami į VRK aiškintis, ar tai nebuvo politinė reklama. Ar ne laikas baigti šitą ydingą praktiką – neleisti žmonėms kalbėti apie savo darbus, apie savo problemas ir laikyti tą kalbą politine reklama? Ačiū.

L. PETRONIENĖ. Labai dėkausi, net pažiūrėjau, kad esu įsisegusi Vyriausiosios rinkimų komisijos šimtmečio ženkliuką – mes 2019 metais šventėme Vyriausiosios rinkimų komisijos šimtmetį. Tikrai nesu susijusi su jokia partija, kaip ir minėjau, nesu dalyvavusi nei kaip kandidatė, nei dirbusi rinkimų štabe, nesu buvusi partijos nare. Tai toks atsakymas į šį klausimą.

Dėl vertinimų. Visada VRK nagrinėdama pranešimus turi išnagrinėti visas aplinkybes ir jas įvertinti. Aš manau, gerai, kad mes leidžiame pasisakyti ir tam žmogui, kuris tas paskaitas skaitė, buvo pokalbyje. Tik atsižvelgus į visas aplinkybes ir yra priimamas sprendimas. Būtų daug blogiau, jeigu VRK neatsilieptų, nenagrinėtų sprendimo arba neleistų tam asmeniui pasisakyti, jo nepaklaustų. Manau, tai yra į gera.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas A. Bagdonas. Prašom.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke už suteiktą žodį. Gerbiama kandidatė, norėčiau jūsų paklausti dėl internetinio balsavimo. Praėjusios kadencijos Seimas pačioje kadencijos pabaigoje priėmė sprendimą surengti tokius rinkimus Pasaulio lietuvių apygardoje, suteikti mūsų diasporai taip rinkti savo Seimo narį. Tačiau laiko pritrūko ir, visiems suprantama, to įgyvendinti nepavyko. Šios kadencijos valdančioji dauguma koalicinėje sutartyje numatė tokią galimybę. Tokį įstatymo projektą reikėtų įgyvendinti ir suteikti ne tik Lietuvoje balsuoti patogiai, internetiniu būdu, bet ir mūsų lietuviams, išsibarsčiusiems po visą pasaulį. Čia yra gana daug trikdžių, balsai nespėja atkelti, jei balsuojama paštu. Kai kur reikia važiuoti ir 700 kilometrų tam, kad išreikštų savo pilietinę valią.

Klausimas būtų toks: kokia yra jūsų nuomonė dėl internetinio balsavimo galimybių Lietuvoje ir, žinoma, užsienyje? Tai yra labai aktualu mūsų diasporai. Ačiū.

L. PETRONIENĖ. Kaip ir minėjau, turiu informatiko išsilavinimą. Leisiu sau neatsakyti tiesiogiai į šį klausimą, nes šiuo metu vyksta pirkimo procedūros, vertinami pateikti pasiūlymai dėl internetinio balsavimo galimybių studijos. Ji turėtų įvertinti tiek politinius, tiek teisinius, technologinius, socialinius aspektus. Tikrai tikimės, kad, paskelbus laimėtoją, bus parengta labai profesionali studija, mes ja galėsime vadovautis, teikti pasiūlymus dėl reikalingo teisinio reglamentavimo priimant sprendimus, ar mes turime tą balsavimą, ar ne.

Kalbant apie užsienio lietuvius, vėlgi tikslinausi su kolegomis, 90 % užsiregistravusių Pasaulio lietuvių apygardos rinkėjų balsuoja paštu. Ir spėja. Taigi turime tikrai labai gerą prieinamumą. Labai gaila tų rinkėjų, kurių vokai nespėja sugrįžti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas V. Bakas užduos klausimą. Prašom.

V. BAKAS (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama kandidatė, malonu jus matyti tribūnoje. Mano klausimas būtų susijęs su rinkimų kampanijų skaidrumu ir teisėtumu. Rinkimų komisija vis dėlto yra ta institucija, kuri iš dalies saugo mūsų demokratiją, pačią rinkimų sistemą. Štai praėjusios Prezidento rinkimų kampanijos metu, net oficialus monitoringas parodė, pono G. Nausėdos rinkimų kampanijos kaštai buvo, ko gero, du kartus didesni negu kitų kandidatų. Žinome, kad rinkimų kampanijos metu įkainiai visiems yra vienodi. Televizijos, reklamos ir panašiai. Po to pasirodė knyga, žurnalistinis tyrimas, iš jų tarsi aiškėja ir yra požymių, kad vieno iš bankų klientams, stambiesiems klientams, galimai buvo daromas spaudimas finansuoti kampaniją.

Klausimas. Ar nesiruošiate grįžti prie to klausimo? VRK tylėjo visą šį laiką, nepaisydama akivaizdžių įrodymų, akivaizdžių požymių. Ar ketinate grįžti prie šios kampanijos ir užtikrinti kitų metų Prezidento rinkimų kampanijos teisėtumą, skaidrumą ir tai, kad mes tikrai galėtume išsirinkti sąžiningą ir teisingoje kovoje dalyvavusį Prezidentą?

L. PETRONIENĖ. Visų pirma, turime ir pasikeitusias tam tikras politinių kampanijų finansavimo nuostatas, esančias Rinkimų kodekse, jos galbūt spęstų tam tikras buvusias problemas. Kita vertus, VRK – kolegiali institucija, priimanti sprendimą, ar pradėti tyrimą, ar nepradėti tyrimo. Turime vertinti, kiek yra tų duomenų, kiek jų yra viešai prieinamų, nes Vyriausioji rinkimų komisija dirba su viešai prieinamais duomenimis, nedarba su slapta informacija. Jei iš kitų tarnybų slaptos informacijos neturime, tai turime įsivertinti, kokia yra ta... Visų kandidatų buvo patikrintos ataskaitos, visų buvo padarytas tas, kaip mes vadiname, lyginimas. Nematėme kokių nors viešai skelbtos reklamos neatitikimų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiama L. Nagienė užduos klausimą.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pretendente, žinote, šiais metais praėjus rinkimams mes matėme, kad dažnai pasitaikydavo žmogiškų klaidų, tai yra skaičiuojant biuletenius, juos perskaičiuojant. Kaip jūs vertinate kaip IT specialistė? Ar nemanote, kad galėtų atsirasti automatinės skaičiavimo mašinos, skeneriai? Jie tiesiog įvertintų, nereikėtų rankinio skaičiavimo, nebūtų žmogiškų klaidų. Manau, kad kitose šalyse to išvengiama, tada tikrai daug mažiau yra klaidų.

Mano antras klausimas: kodėl kartais, kai yra reklama, neteisėta reklama, būna skundų? Kodėl VRK dažniausiai juos išnagrinėja po to, kai pasibaigia rinkimų kampanija, po įvykusių rinkimų? Kodėl taip vėluojama? Ačiū.

L. PETRONIENĖ. Apie skenerius. Kaip jau minėjau, pradėjau dirbi 1996 metų Seimo rinkimuose. Tada Lietuvoje buvo taikomi skeneriai, mes turėjome pirmus rinkimus, kai buvo reitinguojami sąrašai, kai buvo galima reitinguoti palankiai ir nepalankiai. Jeigu kas atsimentate, turėjome A3 formato biuletenius, raudonus, kad būtų galima skenuoti, nuomojomės greitaeigius skenerius. Tikrai tai buvo labai sudėtinga sistema, suprantu, kad tai buvo gana seniai. Po to ji buvo pakeista į reitingavimo sistemą, kad būtų suprantamesnė rinkėjams. Šiuo metu, kadangi mūsų reitingavimo sistema yra tokia, kad ranka įrašomi skaičiai, vis dėlto sudėtinga padaryti, kad būtų galima skenuoti.

Latvija labai sėkmingai naudoja skenavimo praktiką, bet jie dėl kiekvieno kandidatų sąrašo spausdina atskirą biuletinį, ten būna išvardinti visi kandidatai, prie kiekvieno kandidato yra pažymimas plusas arba jis yra išbraukiamas ir tada skenuojama. Taigi dėl kiekvienos partijos, kiekvieno kandidatų sąrašo yra atskiras biuletinis. Mūsų yra šiek tiek kitokia rinkimų sistema. Manau, yra gerai, mes iki kodekso turėjome nuostatą, kad galima perpatikrinti, vykdant kontrolę perskaičiuoti keletą apylinkių: jeigu ten viskas gerai, tada niekas neperskaičiuojama, jeigu yra klaidų, tada perskaičiuojama. Manau, galima kalbėti apie tai, apie kontrolės priemones, kad būtų galima pasitikrinti, ir šiuo metu svarstomos tokios Rinkimų kodekso nuostatos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau klausimą užduos gerbiamas V. Fiodorovas. Prašau.

V. FIODOROVAS (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama kandidatė, kadangi iš tikrųjų man teko dirbti daugybėje rinkimų, tai aš jūsų kompetencija įsigilinant į rinkimus tikrai neabejoju. Bet turiu pripažinti, kad tai, ką jūsų šiandien pasakėte iš tribūnos, aš tikrai išsisaugosiu ir tikrai panaudosiu, jeigu sprendimai bus tokie, kokie buvo iki šiol Vyriausiosios rinkimų komisijos. Aš sutinku, kad rinkimai turi būti tikrai įdomūs, tikrai Vyriausioji rinkimų komisija turi būti ne baudžiamojo persekiojimo, o rinkimus organizuojanti ir padedanti kandidatams ir politikams pristatyti save ir visa kita. Iki šiol, aišku, tie sprendimai buvo kitokie. Jūsų pirmtakė irgi panašiai žadėjo, tai man norėtusi, kad tai tikrai keistusi. Aišku, apie tai dar pakalbėsime frakcijoje.

Mano klausimas yra toksai: jūs suprantate, kad kokybė organizuojant rinkimus šiek tiek smunka, nes, aišku, infliacija, darbo užmokestis kyla ir visa kita, ypač regionuose surasti žmonių yra didžiulė problema. Ar jūs, kaip pirmininkė, jeigu Seimas patvirtins, dėsitate visas pastangas, kad tiems žmonėms, kurie dirba rinkimuose, už tą darbą būtų atlygintina, kaip pasakyti, už jų darbą tiek, kiek dirba, ir būtų atlygintina, ne po 100 eurų, bet atitinkamai daugiau?

L. PETRONIENĖ. Taip. Konsultavausi su Finansų skyriumi, tai, lyginant rinkimus nuo 1919 metų iki šių rinkimų, valandiniai komisijų narių įkainiai yra padidėję dvigubai ir jie didėja, nes jie yra susieti su mūsų vidurkiais. Tai tie atlyginimai didėja. Aišku, dar labai svarbu ir visų rinkimų finansavimas, bendras krepšelis, kurį gauname, nes darbo užmokestis yra didžiausia dalis rinkimų išlaidų. Taip pat svarbu, kad Vyriausybė skirtų pakankamą finansavimą rinkimams rengti.

Kita vertus, labai puikiai suprantu, kad sunku surasti tiek narių, tikrai yra labai sunku, nes tikrai rinkimų komisijose dirba apie 16 tūkst. darbuotojų. Džiaugiuosi, kad jau kelerius metus mes turime galimybę, kad tie rinkėjai, piliečiai, kurie nori dirbti rinkimuose, kurie turi tam žinių, gali užsiregistruoti į rinkimų komisijų narių rezervą ir esant komisijos narių trūkimui mes galime kviesti iš rezervo. Tai irgi padeda mums sudaryti komisijas, kad jos galėtų saugiai dirbti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausimą užduos gerbiamas J. Sabatauskas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pretendente, jūs papasakojote įdomių atsakymų apie kitas sistemas, apie atskirus biuletenius, kurie kiekvienai partijai leidžia balsuoti prieš visus netgi, nes ten yra ir tuščias biuletinis tose valstybėse, o ne tik tai. Tai reiškia, kad tas pilietis, kuris pasirenka... Bet aš ne apie tai norėjau klausti. Šie metai buvo įdomūs tuo, kad, galima sakyti, buvo audringi savivaldos rinkimai su įvairiais teismų sprendimais, kartais labai keistais. Kartu ir Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai buvo labai keisti, pradedant nuo kandidato neregistravimo dėl paprasčiausių dalykų, kur, sakyčiau, labai reikėjo pačios Rinkimų komisijos išmanumo arba supratingumo, kad duotų, tiesiog programiškai sutvarkytų taip, kad nebūtų įmanoma pateikti tokių dokumentų, nes visi dokumentai teikiami elektronine forma.

Ką jūs keistumėte būdama komisijos pirmininke? Kas, jūsų manymu, yra negerai, ką reikėtų patobulinti ir kokios jūsų, sakyčiau, stipriosios savybės, o kokios... Gal galėtumėte? Dažniausiai, sakoma, prašoma trijų savybių – arba stipriųjų, arba silpnųjų. Jeigu jūs norėsite atsakyti į šią klausimą, malonėkite atsakyti.

PIRMININKAS. Laikas!

L. PETRONIENĖ. Dėl pokyčių. Tikrai laiko yra tiek, kiek yra. Rinkimai artėja. Kaip minėjau, labai daug, dabar vyksta labai intensyvus pasirengimas šiems rinkimams. 2023 metų savivaldybių tarybų ir merų rinkimai tikrai buvo unikalūs tuo, kad pasikeitė Rinkimų kodeksas. Turėjome

mažai laiko iki politinės kampanijos pradžios jam įsigaliojus. Tikrai galbūt neįvertinome... Tiksliau, mes labai pasitikėjome kandidatų sąmoningumu, kad jie pateiks visą informaciją, nes ta informacija yra publikuojama, ir netgi nuotrauką buvo privaloma pateikti, bet dalis pateikė ne savo nuotraukas. Tikrai į šitas pamokas atsižvelgėme ir yra tobulinama tiek informacinė sistema, yra keičiamas pareiškinių dokumentų pateikimas taip, kad būtų privaloma užpildyti visus privalomus laukus. Tikrinsime ir kitu atžvilgiu – ankstinsime, nes turėsime laiko, ankstinsime pareiškinių dokumentų pildymą, kad jau iki jų pateikimo galėtume tikrinti, kad kandidatai turėtų laiko pasitaisyti. Visą teismų praktiką vertiname mes pozityviai, nes iš to mokomės. Reikalui esant, yra tobulinami įstatymai.

Apie stipriąsias savybes. Esu labai konkreti ir tikrai labai myliu šitą darbą, nes jau dirbu labai daug. Kartais, kaip mes juokaujame, informacinė sistema yra mano dar vienas kūdikis, jau smarkiai paaugęs, jau beveik pilnametis. Tikrai labai gilinuosi į visus procesus ir aš tikrai analizuoju duomenis, ypač finansavimo, nes iki šiol tai buvo mano tiesioginis darbas. Jeigu matydavau, kad kažkoks klaidas matome, tai tikrai ir susiskambindavome, ir parašydavome tam (...). Mano tas informacijos, sakykime, analizės siekimas *eigoje*, ne po rinkimų – irgi viena iš stipriųjų pusių.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi laikas jau labai išseko, paskutinis trumpas klausimas ir trumpas atsakymas. Gerbiamas A. Kupčinskas. Prašau.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Laba diena, gerbiama pretendente. Aš suprantu, kad jūs domitės informacinėmis technologijomis, bet, aišku, mes iki elektroninio balsavimo turbūt neprieisime, nėra tam politinės valios, aišku, ir kibernetinis saugumas, ir nacionalinio saugumo aspektai. Bet ar jūs matote pati galimybių labiau rinkimų procesą elektronizuoti? Noriu pasakyti, kažkada būdavo ir pranešimai nešiojami kiekvienam asmeniškai, bet dabar aš mačiau ir per praėjusią rinkimų kampaniją, kai apygardų komisijų pirmininkai lakstė su antspaudais po atskiras apylinkes, *štampanavo* juos, taip vaizdžiai sakant. Ar čia nepasitarautų tos išmaniosios technologijos, QR kodai, barkodai ir taip toliau? Ar matote procesų, kuriuos galima tobulinti?

L. PETRONIENĖ. Taip, mes taip pat diskutuojame apie visus pasiūlymus dėl Rinkimų kodekso pakeitimų, apie visus projektus ir šitą taip pat vertiname. Diskutavome, kiek tai užtruktų laiko, nes kodus atspausdinti, priklijuoti yra nesudėtinga, bet skaičiuojant balsus reikėtų nuskaityti tą kodą, ar jisai tikrai yra tos rinkimų apygardos, ir tai, ko gero, irgi užtruktų laiko, skaičiavimas pailgėtų, nes balsavimas iš anksto vokais... savaime balsų skaičiavimas yra ilgesnė procedūra, nes reikia patikrinti rinkėją, ar jisai nebalsavo apylinkėje – jeigu balsavo, jo balsas anuliuojamas. Vokas, jeigu nebalsavo – į vieną krūvą, tada vokai atidaromi.

Mes galvojame, kad ši problema, ko gero, kyla labiausiai, kai yra keli balsavimo iš anksto punktai. Tiesiog galvojame galbūt padaryti antspaudus toms apygardoms, kurios turi kelis punktus, ir būtent identifikuoti, kurio punkto yra antspaudas. Tai išspręstų šitą problemą, kad nereikėtų su vienu antspaudu, nes apygardos komisija negali turėti kelių antspaudų. Mes galvojame, kad galbūt galima spręsti per balsavimo punkto antspaudą.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiausiai kandidatėi L. Petronienei. Jūs atsakėte į tikrai gausius klausimus. Galite užimti dabar savo vietą.

Mes toliau judame pagal darbotvarkę.

10.55 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911 (pateikimas)

Nematau, ar yra Seimo Pirmininkė. Yra Seimo Pirmininkė. Tai galėtume Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektą Nr. XIVP-2911. Gerbiama Seimo Pirmininkė V. Čmilytė-Nielsen mums jį galėtų paskelbti. Prašau.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Vyriausioji rinkimų komisija 2023 m. gegužės 16 d. savo sprendimu Nr. Sp-140 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės mero įgaliojimų nutrukimo nesuėjus terminui“ pripažino Kupiškio rajono savivaldybės mero D. Bardausko įgaliojimus nutrukusiais nesuėjus terminui pagal įsiteisėjusį apkaltina-

mąjį teismo nuosprendį. Vakar, tai yra birželio 14 dieną, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad šis VRK sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas.

Rinkimų kodekso 13 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad pirmalaikiai mero rinkimai rengiami, kai jo įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, ir turi būti surengti ne vėliau kaip per 6 mėnesius. Šioje dalyje taip pat numatyta, kad rinkimai rengiami, jeigu skelbtina pirmalaikių mero rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių savivaldybių tarybų ir merų rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai.

Atsižvelgdama į tai, teikiu Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektą. Atkreipiu dėmesį, kad anksčiausia galima pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų data, įvertinus Rinkimų kodekse nustatytus terminus, yra šių metų spalio 8 diena. Projekte būtent ji ir siūloma. Prašau pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju, tikėkimės, kad pritarimas bus. Bet reikia atsakyti į vieną gerbiamo J. Sabatausko klausimą. Pašom.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama Pirmininke, jūs žinote, kad jeigu Kupiškio rinkimų data sutaptų su Raseinių–Kėdainių apygardos, tarkime, antruoju turu, tai rinkimai kainuotų 100 tūkst. eurų mažiau. Dabartinė data pareikalautų papildomų 100 tūkst. eurų. Jeigu rinkimų datą paskelbtume šiandien, būtų dar 105 dienos iki rinkimų dienos. Per 95 dienas VRK turi sudaryti apygardos komisiją. Tai yra pagrindinis terminas, dėl kurio, aš suprantu, jūs nukeliate į spalio 8 dieną. Vadinasi, 10 dienų lieka VRK pateikti paklausimus ir gauti atsakymus iš politinių partijų, Teisingumo ministerijos, Teisininkų draugijos, iš savivaldybių, iš tų asmenų, kurie turi teisę pasiūlyti kandidatus į apygardos komisijas. Kodėl negalėtume ypatingos skubos tvarka šiandien po pietų, tarkime, priimti tą nutarimą su data, kuri būtų rugsėjo 17-oji?

PIRMININKAS. Laikas!

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamas kolega. Aš konsultavausi tiek su Vyriausiosios rinkimų komisijos atstovais, tiek su kolegomis komitete (Seimo – turiu galvoje) apie tai, kokia galima yra anksčiausia data, kurią dabar galėtume fiksuoti, ir teikiu tokią, kokią man, na, kokį atsakymą gavau iš Vyriausiosios rinkimų komisijos. Jeigu Seimas ar komitetas, kuriame bus svarstoma, matytų, kad tą datą galima paankstinti, kad ji sutaptų su kitais rengiamais rinkimais, tai aš, žinoma, tam pritarčiau. Mano turima informacija, spalio 8 diena yra anksčiausia, kuomet Vyriausioji rinkimų komisija gali organizuoti šiuos rinkimus taip, kaip tai yra įstatymų numatyta, todėl ją ir teikiu. Dėkoju.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus... į vieną klausimą. Dabar motyvai už, prieš. Nėra. Vadinasi, apsispręsimė balsavimo lango metu.

10.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-2899 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Toliau darbotvarkės 1-8 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-2899. Gerbiamas Respublikos Prezidento vyriausiasis patarėjas A. Kabišaitis mums pristatys šį nutarimą. Prašau.

A. KABIŠAITIS. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, gerbiamas posėdžio pirmininke. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 3 ir 5 dalimis, 115 straipsnio 2 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 4 ir 7 dalimis, atsižvelgdamas į Teisėjų tarybos nutarimą, teikia Lietuvos Respublikos Seimui pritarti, kad R. Janovičienė būtų atleista iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų, pasibaigus įgaliojimų laikui. Teisėjos įgaliojimų pabaiga yra 2023 m. spalio 1 d. R. Janovičienė yra ilgametė teisėja, teisėjo pareigas skirtingų pakopų teismuose einanti nuo 1994 metų ir vertinama už aukštą kompetenciją ir asmenines savybes. Labai dėkui teisėjai už puikų darbą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar po pateikimo nėra dėl motyvų. Gerbiami kolegos, kadangi čia yra trys stadijos, per paskutinę, priėmimo metu, reikia balsuoti, gal mes galime tada bendru sutarimu priėmimo, o paskui jau paliktume per balsavimo langą visus tuos priėmimus, nes čia turbūt diskusijų daug nebus? Ar galime tada po pateikimo bendru sutarimu? Dėkoju.

Tada svarstymas. Per svarstymą diskutuoti nėra užsirašiusių. Tada keliamume į priėmimą. Per priėmimą dėl motyvų nėra užsirašiusių. Tai lieka tik balsavimas. Po svarstymo bendru sutarimu galime? Dėkoju, pritarta. Ir priėmimas. Dėl motyvų nėra užsirašiusių. Dėkoju. Lieka tada balsavimas ir balsuosime tam numatytu metu.

11.01 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901 (pateikimas)

Dabar darbotvarkės 1-9 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901. Gerbiamas A. Kabišaitis, Lietuvos Prezidento vyriausiasis patarėjas, vėl į tribūną. Prašom.

A. KABIŠAITIS. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 3 ir 5 dalimis, atsižvelgdamas į Teisėjų tarybos nutarimą, teikia Lietuvos Respublikos Seimui pritarti, kad J. Mardosevič būtų paskirta Lietuvos apeliacinio teismo teisėja.

J. Mardosevič yra itin kvalifikuota ir patyrusi teisėja, teisėjo darbo patirties įgijusi įvairių pakopų teismuose. Jos turimas žinias ir darbo kokybę įvertino ir savo nuomonę pareiškė Lietuvos apeliacinio teismo ir Vilniaus apygardos teismo teisėjai. Pretendentė Vilniaus apygardos teismo teisėjo pareigas eina nuo 2010 metų iki šiol. Šiame teisme nagrinėja civilines bylas. Nuo 1999 metų iki 2010 metų dirbo teisėja Vilniaus rajono apylinkės teisme. Iki paskyrimo teisėja yra dirbusi konsultante Vyriausybės kanceliarijoje, teisėjo padėjėja Lietuvos Aukščiausiajame Teisme. J. Mardosevič Vilniaus universitetą baigė ir teisininko specialybę įgijo 1993 metais. Teisėja kvalifikaciją kelia tiek nacionaliniuose mokymuose ir kvalifikacijos kėlimo renginiuose, tiek tarptautiniuose. Ji moka kelias užsienio kalbas.

J. Mardosevič pripažinta viena iš tinkamiausių būti paskirta Lietuvos apeliacinio teismo teisėja 6 balsais iš 6 balsavusių Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos narių. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija teisėjos profesinę veiklą, jos teisinio darbo kokybę pripažino puikia ir konstatavo, kad teisėjos asmeninės ir dalykinės savybės atitinka Teismų įstatyme, Teisėjų etikos kodekse bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Teisėja yra buvusi Teisėjų garbės teismo nare. Vilniaus apygardos teismo nuomone, teisėja J. Mardosevič apibūdinama tik aukščiausiomis savybėmis ir geriausiais žodžiais. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamaam Prezidento vyriausiajam patarėjui. Dabar tada kviečiu gerbiama teisėją J. Mardosevič į tribūną irgi prisistatyti. Paskui kolegos norės jūsų paklausti. Matau, kad daug klausimų nebus, bet vis tiek. Prašau.

J. MARDOSEVIČ. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai, Seimo Pirmininke, posėdžio pirmininke. Labai dėkoju Respublikos Prezidento patarėjui už pristatymą. Kadangi pristatymo metu buvo paminėti pagrindiniai mano profesinės veiklos faktai, taigi jų taupydama jūsų laiką nekartosiu. Bet pati norėčiau papildyti, kad prieš 24 metus pradėjusi eiti teisėjo keliu niekada nesigailėjau. Man teisėjo darbas yra labai svarbus, atsakingas, prasmingas, bet ir nelengvas. Aš kiekvieną dieną dirbu atsakingai. Skiriu darbui labai daug laiko ir savo jėgų. Man svarbi yra kiekviena byla ir kiekvienas joje priimtas sprendimas. Aš visada siekiu, kad įstatymas nebūtų taikomas formaliai, kad būtų apgintos sąžiningos šalies teisės. Tai, kad šiandien aš turiu galimybę būti čia, yra didžiausias mano nuoseklus darbo įvertinimas.

Gerbiamieji Seimo nariai, jeigu jūs pritarosite mano kandidatūrai, aš esu pasirengusi sąžiningai ir atsakingai dirbti Lietuvos apeliaciniame teisme. Labai ačiū už dėmesį. Mielai atsakysiu į klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų dabar jau užsirašė net du Seimo nariai paklausti. Pirmasis – gerbiamas D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiama kandidate, štai šiuo metu Rokiškio psichiatrinėje ligoninėje yra ne vienas sulaikytas žmogus, jo laisvė suvaržyta pagal motyvus, kad kliedesiai ir

valdžios kritika. Kaip jūs žiūrite? Ar jūs savo praktikoje tuos dalykus esate taikiusi, ar galbūt matote, kaip kiti taiko? Jeigu ten žmogus yra jau metus, jokių vaistų negauna, užtenka jį stebėti, bet vis tiek neišleidžia, pavyzdžiui, net ambulatoriškai gydyti. Tai gal reikia jau rytoj tuos žmones iš ten išleisti ar ir toliau laikyti ir stebėti tą situaciją? Mokytojai Astrai, kaip žinote, tik įsikišus Žmogaus teisių komitetui pavyko, vietoj mėnesio pradinio tyrimo savaitės užteko, bet vis tiek ji Seime už valdžios, teisme, ji yra teisme, atsiprašau, už valdžios kritiką. Ar mes toliau toleruosime žmones už valdžios kritiką uždaromus į psichiatrines įstaigas? Ačiū.

J. MARDOSEVIČ. Visų pirma aš norėčiau pasakyti, kad man teko savo praktikoje nagrinėti bylas, bet tai buvo bylos dėl asmens pripažinimo neveiksniu. Bet šiose bylose sprendimai buvo priimami specialistų išvadų pagrindu. Taigi aš manau, kad bet koks asmens teisių varžymas turėtų būti pagrįstas ir šiuo atveju, jeigu yra siejama su kažkokiomis ligomis, tai žinoma, kad turėtų būti svarstoma ir prašoma specialistų šiuo atveju, kaip jūs minėjote, psichiatrų išvadų ir atitinkamai atsižvelgiama į jas ir sprendžiamas tas klausimas. Aš galėčiau tiek atsakyti.

PIRMININKAS. Labai dėkoju už atsakymą. Dabar gerbiamas A. Skardžius klausia. Prašom.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamoji teisėja (aš čia sėdžiu), mano klausimas būtų paprastas. Kaip jūs žiūrite į žmogaus teises ir Seimo narių teises, į politikų teises, kai pranešėjai, kurie siekia šio statuso, liudija viešai spaudos konferencijose, kad buvo verčiami fabrikuoti bylas prieš politikus, prieš Vyriausybės narius, Seimo narius, ir staiga yra nutildomi, nereaguoja prokuratūra, nors sankcijos sufabrikuotais motyvais, kuriuos jie teikia spaudos konferencijose, buvo, be abejo, patvirtinti teisėjų, o galbūt, kaip jie teigia, fotošopo ar kokia kita technologija pakeičiant? Bet kokią jūs matote atsakomybę tiek teisinės sistemos, tiek teisėsaugos sistemos ir kodėl nėra reakcijos nei iš Prezidento, nei iš prokuratūros. Maždaug čia įslaptinta 10 metų ir jūs...

PIRMININKAS. Laikas, tikrai.

A. SKARDŽIUS (MSNG). ...bet mes, kurie buvome neteisėtai persekiojami, jaučiame tikrai didelę nuoskaudą ir teisinės valstybės nebuvimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Supratome klausimą.

J. MARDOSEVIČ. Labai ačiū už klausimą. Aš galėčiau į šį klausimą atsakyti taip: kaip aš minėjau, aš pati nagrinėdama bylas siekiu, kad visada, jeigu yra sąžininga šalis ir jos teisės yra pažeistos, vadinasi, ji turi būti apginta.

Dabar dėl pažeistų teisių, aš manau, ir kitais atvejais visada pažeistos teisės turi būti ginamos. Ne visada asmuo, kuris mano, kad jo teisės yra pažeistos... Iš tikrųjų nagrinėjant bylą ne visada tai yra tiesa ir ne visada teismas galėtų tenkinti, tarkim, ieškinį, jeigu jis yra nepagrįstas. Tai tiesiog aš labai paprastai galiu pasakyti, kaip bylos yra nagrinėjamos apskritai: visų pirma, yra nustatomos visos faktinės aplinkybės, tada reikia tinkamai kvalifikuoti teisinį ginčą, išanalizuoti visus argumentus ir tik tuomet priimamas sprendimas. Tai tiek. Bet aš už teisių gynimą.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiama J. Mardosevič. Jūs atsakėte į visus klausimus, galite grįžti į savo vietą. Gerbiama kolegą, aš žinau... Dėkoju, jūs į visus klausimus atsakėte, jau galite grįžti dabar.

J. MARDOSEVIČ. Labai ačiū.

11.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projektas Nr. XIVP-2900 (pateikimas)

PIRMININKAS. Žinau, kad jau balsavimo langas, bet gal mes galėtume sudaryti galimybę dar vieną teisėją pristatyti? Tada mes galėtume visų šių garbingų žmonių nebelaikyti mūsų plenarinių posėdžių salėje. Tad gerbiamas A. Kabišaitis dar galėtų greitai grįžti į tribūną, pristatytų nutarimą dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo A. Driuko skyrimo šio Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku (projektas Nr. XIVP-2900). Prašau.

A. KABIŠAITIS. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 2 ir 5 dalimis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo

79 straipsnio 2 ir 3 dalimis, atsižvelgdamas į Teisėjų tarybos nutarimą, teikia Lietuvos Respublikos Seimui skirti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją A. Driuką šio Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku. A. Driukas yra itin kvalifikuotas teisininkas, turintis plačios ir įvairios teisinio praktinio darbo patirties, jo profesinį autoritetą pripažįsta tiek kolegos teisėjai, tiek kiti teisininkai. Taip pat ir Aukščiausiojo Teismo nuomonė atskleidžia daug teisėjo stiprybių.

Teisėjas turi ir vadovaujamo darbo teisme patirties. Kaip minėta, teisėjas yra ėjęs įvairias teisinio darbo pareigas. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas eina nuo 2021 metų balandžio mėnesio, pernai 3 mėnesių laikotarpiui buvo perkeltas į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą. Iki pradėdamas dirbti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėju, A. Driukas yra dirbęs Kauno ir Druskininkų miestų juridinėse konsultacijose, advokatu, Druskininkų miesto apylinkės teismo teisėju, Lietuvos apeliacinio teismo teisėju, nuo 1999 metų iki 2003 metų – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėju, nuo 2003 metų iki 2021 metų vėl dirbo Lietuvos apeliaciniame teisme, nuo tu pačių 2003 metų iki 2014 metų buvo paskirtas šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku.

Teisėjas A. Driukas yra socialinių mokslų srities teisės krypties daktaras. Nuo 2000 metų iki 2012 metų jis dirbo lektoriumi Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedroje, o nuo 2017 metų rugsėjo mėnesio iki šiol eina docento ir šiuo metu partnerystės profesoriaus pareigas Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinių teisės katedroje. Pretendentas nuo 1999 metų iki šiol yra Nacionalinės teismų administracijos mokymo centro dėstytojas ir lektorius. Pats pretendentas kvalifikaciją aktyviai kelia dalyvaudamas tiek nacionaliniuose, tiek tarptautiniuose mokymuose ir kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Pretendentas moka kelias užsienio kalbas.

Teisėjas A. Driukas aktyvus ir teisiniame profesiniame, ir visuomeniniame gyvenime, taip pat teisėkūros procese. Jis buvo Civilinio proceso kodekso projekto rengimo darbo grupės narys, taip pat dalyvavo kitų teisės aktų rengimo darbo grupių darbe. Yra buvęs pretendentu į atrankoje į teisėjus, pretendentu į notarų egzamino teisėjus, teisėjų etikos ir drausmės komisijų nariu ir pirmininku. Yra Europos mediatorių asociacijos narys, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto „Alumni“ draugijos steigėjas ir narys, Teisėjų asociacijos narys, taip pat teismo mediatorius. Kaip ekspertas dalyvauja Europos Sąjungos projekte „Pagalba reformoms teisingumo įgyvendinimo srityje Ukrainoje“. Yra mokslinių publikacijų autorius, mokslinių ir taikomųjų projektų tyrimo dalyvis, konferencijų pranešėjas. Yra dalyvavęs radijo ir televizijos laidoje.

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija teisėjo A. Driuko profesinę veiklą ir teisinio darbo kokybę pripažino puikia. Dėkui.

PIRMININKAS. Labai dėkoju už pristatymą. Dabar kviečiu gerbiama teisėją A. Driuką į tribūną trumpai prisistatyti ir atsakyti į Seimo narių klausimus, kurių vėlgi buvo du, dabar liko vienas. Matyt, jau atsakyta į jiems norėtus klausimus pristatymo metu. Prašom.

A. DRIUKAS. Laba diena, gerbiama Seimo Pirmininke, gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, visų pirma noriu nuoširdžiai padėkoti Jo Ekscelencijai Respublikos Prezidentui už išreikštą didžiulį pasitikėjimą teikti mano kandidatūrą šioms atsakingoms pareigoms eiti. Tikrai pasitikėjimas įpareigoja. Dėkoju savo kolegoms iš Teisėjų tarybos, kad jie pritarė mano kandidatūrai į šias pareigas, ir ačiū vyriausiajam patarėjui už išsamų mano biografijos pristatymą.

Iš tikrųjų aš dėl to, kad prieš dvejus metus jau šiam Seimui esu išsamiai prisistatęs, gavau didžiulį pasitikėjimą iš Seimo dirbti Aukščiausiojo Teismo teisėju, aš nenorėčiau dar kartą vadinėti savo biografijos faktų. Galiu tik paminėti, kad turiu tikrai įvairiapusės patirties per 40 metų teisininko darbo karjerą. Iš tikrųjų šių metų birželio mėnesį sueis 40 metų, kai gavau teisininko diplomą Vilniaus universiteto Teisės fakultete. Dešimtį metų dirbau advokatu, gavau įvairiapusės patirties tikrai visų teisės šakų srityje (buvimas kitoje barjero pusėje yra labai naudingas), o po to visą laiką dirbau teisėju įvairių instancijų teismuose. Taip pat teko, kaip buvo minėta, dirbti ir administraciniame teisme. Irgi buvo labai puiki patirtis, nors ir palyginti trumpa.

Buvo minėta, kad dirbau prie pagrindinio mūsų darbo įrankio – Civilinio proceso kodekso projekto rengimo. Nuolat palaikome pulsą ir kai svarstomi šito kodifikuoto teisės akto pakeitimai. Tai yra labai svarbu mūsų darbe, nes jeigu tik pamatome, kad yra tam tikrų kliūčių, kurios trukdo normaliam civiliniam procesui, žinoma, ir mes patys inicijuojame arba dalyvaujame darbo grupės darbe svarstydami tuos pakeitimų projektus.

Minėta, kad tikrai turiu teismų savivaldos institucijų darbo, taip pat administracinio darbo, pedagoginio, mokslinio darbo patirties.

Tikrai turiu didelę aistrą mediacijai. Esu teisminės mediacijos komisijos narys, Teisingumo ministerijos Mediatorių koordinavimo komisijos narys, mieliausiai dirbu teismo mediatoriumi ir manau, kad tas darbas sekasi.

Per dvejus metus Aukščiausiajame teisme, kai grįžau į Aukščiausiąjį teismą, nagrinėju bylas ir, mano manymu, darbas sekasi neblogai. Ačiū. Mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas D. Kepenis. Prašau.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Šiandien sužinojome, kad Konstitucinis Teismas svarstys mūsų kolegos P. Gražulio atsitikimą dėl balsavimo. Tai įvyko labai greitai. Matote, per kelias dienas susitvarkė. Kai buvo ypatingas atvejis – Konstitucijos pažeidimas, kai žmonės buvo prievartaujami prieš jų valią atlikti medicininius eksperimentus, tik Prezidento įsikišimas privertė Konstitucinį Teismą po kelių mėnesių tą klausimą imti svarstyti. Kokia jūsų apie tai nuomonė?

Antra mano klausimo dalis. Jūsų kolegės paklausiau: kaip jūs žiūrite į jūsų kolegų teisėjų vaidmenį uždarančią žmogų į psichiatrinę ligoninę su motyvu „kliedesiai ir valdžios kritika“ be gydymo stebėti? Ar jūs abejingai stebėsite šį savo kolegos vaidmenį, ar jūs pakviesite juos kaip nors paaiškinti, kaip taip gali būti, kad žmogui atimama laisvė, matai, dėl kliedesių ir valdžios kritikos? Ačiū.

A. DRIUKAS. Dėl pirmo klausimo, tai mes puikiai žinome, kad yra privalomoji sąlyga siekiant Seimo nario apkaltos Konstitucinio Teismo išvada. Tai yra teisinės procedūros sudėtinė dalis. Ar yra pagrindas kreiptis, ar ne, balsuoja Seimas. Po Konstitucinio Teismo išvados vėlgi atitinkamai balsuoja Seimas, ar reikalinga pripažinti asmenį Seimo narį pažeidus Konstituciją, ar ne.

O toliau, ar buvo pagrindas, ar ne, tikrai čia ne mano kompetencijos klausimas, tai yra paties Seimo valia. Teisinės procedūros numatytos, jos yra atviros, skaidrios. Aš manau, kad tame procese tikrai galima ir naudotis gynybos priemonėmis, ir pasiekti rezultatą, kurio tikisi pats Seimo narys.

Dėl antro klausimo. Aš, tiesą sakant, dėl nemažo triukšmo negirdėjau kolegės atsakymo, tačiau man net nekyla klausimų, kad negalima be jokio pagrindo imti, kaip jūs minėjote, uždaryti asmenį į psichiatrijos ligoninę, be jokios galimybės save ginti ir panašiai. Aš nelabai tikiu, kad taip gali būti mūsų demokratinėje visuomenėje, nes yra numatyta ir teisminės kontrolės galimybė, taip pat galima ir teismų sprendimus apskųsti. O jau konkrečios bylos klausimas, žinote, mes negalime čia, nesusipažinę su atveju, situacija, imti ir sakyti, ar buvo kas nors pažeista, ar ne. Bet kai advokatas, susipažinęs su byla, gali imtis aktyvių, pagrįstų teisinių priemonių to asmens teisėms apginti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis klausimas. Gerbiamas V. Bakas. Prašom.

V. BAKAS (DFVL). Laba diena, gerbiamas teisėju. Malonu jus matyti vėl čia po dvejų metų. Mano klausimas gal būtų jums, kaip tyrinėtoji, mokslininkui ir kartu teisėjui, apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos problemas. Į mus, Seimo narius, labai dažnai kreipiasi žmonės, kurie neišgali, pavyzdžiui, net apginti savo teisių, parašyti ieškinį, apsiginti procese. Dažnai yra skundžiamasi dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybės. Mes dabar svarstome Seime tuos reikalingus pokyčius.

Mano klausimas būtų toks: kaip jūs vertinate valstybės garantuojamos teisinės pagalbos, kaip čia geriau pasakyti, kokybę pačiuose procesuose, kur jūs matytumėte problemas? Kaip bebūtų liūdna pasakyti, vis dėlto teisė į teisingą procesą priklauso ir nuo žmogaus turtinės padėties. To, matyt, neturėtų būti.

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (DFVL). Tiesiog prieš mūsų atsisprendimą būtų įdomi jūsų nuomonė.

A. DRIUKAS. Labai ačiū už aktualų klausimą. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos gavimas yra įtvirtintas principo lygmeniu Civilinio proceso kodekse. Tai yra svarbu užtikrinant tinkamą teisę į teisminę gynybą, be jokios abejonės. Bet čia gali būti tik deklaracija, jeigu mes neįgyvendinsime tinkamomis priemonėmis, be jokios abejonės. Teisinė bazė, aš manau, yra neabejotinai

visiškai tinkama. Jinai sutvarkyta. Matyt, lieka tik finansavimo problema. Tikrai matome, galiu tik patvirtinti, kad nuo teisinės pagalbos kokybės, taip pat ir nuo turtinės padėties asmens, kuris kreipiasi teisinės pagalbos į tam tikros kokybės advokatus (labai skiriasi advokatų paslaugų kvalifikacija), labai priklauso ir bylos eiga. Tikrai bylų sudėtingumas nuolat auga. Asmeniui, nesusiđūrusiam su savo teisių apginimu šiuolaikiniėje visuomenėje, labai sudėtinga. Tikrai matau, kad kokybė yra ženkliai mažesnė, kai asmeniui atstovauja valstybės garantuojamos teisinės pagalbos skirtas advokatas.

Finansavimas yra labai skurdus. Advokatai nuolat kelia tą problemą. Žinoma, tai susiję su finansais, bet tai susiję ir su tinkamos teisinės pagalbos užtikrinimu. Tai labai ryškiai mačiau, kai 3 mėnesius dirbau Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, kai buvo skiriami advokatai masinėms pabėgėlių migrantų byloms, migrantams atstovauti. Tiesiog buvo šabloninis, visiškai paviršutiniškas atstovavimas, masinės klaidos ir taip toliau. Žinoma, neatitinka to standarto, kuris turėtų būti užtikrintas mūsų valstybėje.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dėkoju gerbiamam teisėjui A. Driukui. Jūs galite užimti savo vietą.

Dabar mums reikia apsispręsti, čia jokių balsavimų nevykdome, bet aš kviečiu visus kolegas po truputį jau grįžti į darbo vietas, netrukus pradėsime balsuoti. Dabar dėl šio nutarimo kaip pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju. Siūloma svarstyti birželio 27 dieną. Galime pritarti? Dėkoju, pritarta.

11.25 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901 (pateikimo tęsinys)

Taip pat dėl nutarimo J. Mardosevič skirti Apeliacinio teismo teisėja. Kaip pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Ir birželio 27 dieną taip pat siūlome svarstyti. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

11.25 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2892 (pateikimo tęsinys)

Dabar dėl L. Petronienės skyrimo Komisijos pirmininke. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas – kaip pagrindinis. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Svarstymas birželio 22 dieną? Dėkoju, pritarta.

11.25 val.

Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2666(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar jau pereisime prie balsavimų. Darbotvarkės 1-2 klausimas – Mecenovimo įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2666(2). Priėmimas. Balsuojame.

Kolegos, atkreipiu dėmesį, kad prasideda nedidelis balsavimų maratoniukas. Kviečiu užimti savo darbo vietas ir balsuosime. Nuo kito balsavimo paleisime sutrumpintą balsavimo versiją, tai nesiblaškykime.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 129, balsavo 129: už – 128, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas yra priimtas. (Gongas)

11.26 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2685(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar darbotvarkės 1-3 klausimas – Mokslo ir studijų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-2685(2). Taip pat priėmimas. Balsuojame. Matau, spėjame balsuoti.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 128, balsavo 126: visi 126 balsavo už. Taigi įstatymas yra priimtas. (*Gongas*)

11.27 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas Nr. XIVP-2627(3) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-4 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir taip toliau sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas Nr. XIVP-2627(3). Priėmimas. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 128, balsavo 128: už – 127, prieš nėra, susilaikė 1. Nutarimas yra priimtas. (*Gongas*)

11.27 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 7, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2592(2)ES (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2592(2). Priėmimas. Čia bus daug iš to paketo, bet dėl visko reikia balsuoti atskirai. Taigi, balsuosime dėl kiekvieno įstatymo.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 121, balsavo 116: už – 106, prieš – 1, susilaikė 9. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.28 val.

Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2593(3) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-5.2 klausimas – Tautinio paveldo produktų įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2593(3). Balsuojame. Čia daug lydimųjų, bet dėl visko atskirai reikia balsuoti.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 120, balsavo 118: už – 113, prieš nėra, susilaikė 5. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.28 val.

Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2594(2) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-5.3 klausimas – Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2594(2). Priėmimas. Balsuojame. Dar vienas lydimasis.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 121, balsavo 121: už – 118, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.29 val.

Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2595(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-5.4 klausimas – Nesąžiningos prekybos praktikos įstatymo projektas Nr. XIVP-2595(2).

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 125, balsavo 123: už – 121, prieš nėra, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.29 val.

Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2596(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-5.5 klausimas – Pluoštinių kanapių įstatymo projektas Nr. XIVP-2596(2). Balsuojame. Atsiprašau.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 119, balsavo 116: už – 110, prieš – niekas, susilaikė 6. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.30 val.

Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo Nr. VIII-1422 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2597(2) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-5.6 klausimas – Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo projektas Nr. XIVP-2597. Priėmimas. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 119, balsavo 118: už – 117, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.30 val.

Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2598(2) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-5.7 klausimas – Mažmeninės prekybos įmonių įstatymo projektas Nr. XIVP-2598.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 117, balsavo 116: už – 115, prieš – niekas, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (Gongas)

11.31 val.

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2599(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-5.8 klausimas – Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2599.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 119, balsavo 119: už – 115, prieš – niekas, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (Gongas)

11.31 val.

Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2600(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-5.9 klausimas – Melioracijos įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2600. Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 119, balsavo 118: už – 116, prieš – niekas, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (Gongas)

11.32 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911. Šiuo atveju po pateikimo balsuojame.

Užsiregistravo 132, balsavo 130: už – 129, prieš – niekas, susilaikė 1. Taigi po pateikimo yra pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Birželio 20 dieną siūloma svarstyti. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

11.33 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-2899 (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Romualdą Janovičienę iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-2899. Šiuo atveju čia priėmimas. Kitos stadijos įveiktos. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 130, balsavo 130: už – 128, prieš – 1, susilaikė 1. Nutarimas yra priimtas. (*Gongas*) Dėkojame gerbiamai teisėjai už darbą.

11.33 val.

Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo Nr. XIV-789 3, 4, 7, 12 straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2631(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar galime taip pat grįžti prie tų, kur yra likęs tik atidėtas balsavimas. Darbotvarkės 1-15.1 klausimas – Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2631. Priėmimas. Dabar aš jau šitą paskelbiau. Balsuojame dėl šito. Balsuosime ir dėl to, bet jau paskelbiau, tai balsuojame dabar dėl šito. Tiesiog tą praleidau. Pakartuju: Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2631. Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 131, balsavo 130: už – 126, prieš – niekas, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.34 val.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2) (priėmimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 1-14 klausimas – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2689(2). Priėmimas taip pat. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 129, balsavo 128: už – 127, prieš – niekas, susilaikė 1. Taigi įstatymas yra priimtas. (*Gongas*)

11.34 val.

Biomedicininų tyrimų etikos įstatymo Nr. VIII-1679 2, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2632(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar darbotvarkės 1-15.2 klausimas – Biomedicininų tyrimų etikos įstatymo projektas Nr. XIVP-2632(2). Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 127, balsavo 126: už – 123, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.35 val.

Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 preambulės, 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2762(2) (priėmimo tęsinys)

Taip pat 1-16 klausimas – Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo projektas Nr. XIVP-2762(2). Balsuojame, labai svarbus įstatymas. Priėmimas. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 130, balsavo 128: visi 128 balsavo už. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Taigi dabar, kiek leidžia mano supratimas, visus balsavimus atlikome ir keliausime toliau pagal darbotvarkę paprastuoju būdu.

11.36 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos demografijos politikos ateities“ projektas Nr. XIVP-2884(2) (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Dabar 1-11 klausimas – Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos demografijos politikos ateities“ projektas Nr. XIVP-2884(2). Pranešėjas – gerbiamas R. Lopata. Prašom į tribūną. Pateikimas.

R. LOPATA (LSF). Ponios ir ponai, rezoliucija teikiama Seimo Ateities komiteto vardu. Iš tikrųjų patys ne kartą esame įsitikinę, kad apie demografiją šnekame daug, bet kartu pastebime, kad demografinė šalies politika yra nenuosekli, stokojanti ilgalaikės strateginės perspektyvos ir globalaus konteksto. Suprantame, kad Lietuvos depopuliacija, kaip ir autokratinės Rusijos keliami nuolatinė grėsmė, yra ilgalaikė ir esmingiausia šalies nacionalinio saugumo problema ir faktiškai yra egzistencinis iššūkis Lietuvos tautos ir valstybės išlikimui. Bet čia ne tik skaičiai.

Štai pasižiūrėkite, šiemet pirmą kartą Lietuvoje yra 200 tūkst. užsieniečių. To Lietuvoje dar nėra buvę, tai beveik 7 % Lietuvos gyventojų. Koks jų santykis bus su tautinėmis mažumomis, dar 15 % Lietuvos gyventojų, koks jų santykis bus su tituline nacija – šitie klausimai kabo ore, nors tai vieni perspektyviausių instrumentų sprendžiant ir Lietuvos depopuliacijos problemą.

Šiame rezoliucijos tekste tarsi nieko naujo, tarsi apibendrinta tai, kas paskutiniu metu šnekėta įvairiais formatais nuo Ateities komiteto posėdžių iki bendrų konferencijų su verslo asocijuotomis struktūromis, kai kurių sprendimų, pasirodžiusių kaip perspektyvių, įtraukimas. Aš turiu omenyje tam tikrus žingsnius migracijos politikos srityje lengvinant biurokratinę dokumentų vaikščiojimą ir taip toliau.

Mūsų manymu, siekiant stabdyti Lietuvos depopuliacijos procesą ir iki 2050–2060 metų šalyje eventualiai, pabrėžiu eventualiai, atkurti buvusį gyventojų populiacijos skaičių, o tautos depopuliaciją pripažįstant strategine, ilgalaikė visų valdžios institucijų nuolatinio dėmesio reikalaujanti problema, šiame projekte Lietuvos Respublikos Vyriausybei yra siūlomi konkretūs žingsniai keliuose srityse: šeimos gimstamumo ir sveikos gyvensenos politikos, lietuviškos tapatybės, lojalumo ir pilietiškumo ugdymo, diasporos grįžimo ir santykių su Lietuva išlaikymo politikos, užsienio šalių studentų, ypač aukštos kvalifikacijos profesionalų, talentų pritraukimo į Lietuvą ir integravimo politikos, aukštos ir vidutinės kvalifikacijos bei kitų darbuotojų pritraukimo, darbo emigracijos ir integravimo lanksčios politikos srityje.

Noriu pabrėžti, kad šių politikos kryptių išvardijimas turi būti matomas kaip bendra visuma. Demografijos politika, demografijos problemos nėra sektorinės, jų negalima spręsti atskirose institucijose, atskirose ministerijose ir panašiai. Tai horizontali problema.

Taip pat rezoliucijos projekte siūloma iki šių metų spalio 1 dienos parengti Lietuvos politinių partijų nacionalinį susitarimą dėl demografijos problemų. Jame būtų numatytas konkretus priemonių planas ir jo įgyvendinimo finansavimas. Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūloma institucionalizuoti demografijos politikos įgyvendinimą paskiriant įgaliojimą specialųjį pareigūną (įkuriant biurą ar agentūrą prie Vyriausybės), kuris turėtų visus būtinus tarpinstitucinio įgalinimo, koordinavimo, būtinų strategijų ir programų rengimo, derinimo su verslo, profsąjungų atstovais ir kitomis institucijomis įgaliojimus, kad šios rezoliucijos nuostatos būtų visiškai ir neatidėliotinai įgyvendintos. Ačiū už galimybę pristatyti jums rezoliucijos projektą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tačiau jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. Pirmasis – gerbiamas E. Gentvilas. Prašau.

R. LOPATA (LSF). Jo nėra.

PIRMININKAS. Kažkaip nėra. Tai tada gerbiamas D. Kepenis. Tikrai yra. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Tikrai aš sveikinu – labai svarbi rezoliucija, labai reikalinga, nes Lietuva nyksta. Jau matome, kad ji visai išnyks, Eurostato duomenimis.

Bet, gerbiamas kolega, pirmas punktas, kad lietuviai yra bailių tauta ir dėl to nyksta. Taip išeina, dėl Rusijos grėsmės mes bėgame iš šalies, nes pirmas sakinytis, kad mūsų problema šiandien yra Rusija. Paprastai gamta, kai pajunta grėsmę populiacija, ima dar labiau daugintis. Mes, pajutę grėsmę, bėgame. Manau, kad tas punktas yra ne vietoje.

Kitas dalykas. Gyventojai, teritorija – svarbiausi, bet aš manau, kad svarbiausia turbūt yra ir gyventojų sveikata, ir socialiniai santykiai, teisingumo dalykai. Tų dalykų taip pat nėra pradžioje. Žmonės emigruoja ne tik dėl to, kad mažai uždirba, bet dėl to, kad teisingumo šalyje labai nedaug tėra. To punkto taip pat nėra.

Ar negalvojate, kad akcentus reikėtų čia šiek tiek pakoreguoti? Ir rezoliucijos išvada turėtų būti kur kas ryžtingesnė, kad nuo rytojaus visi susirūpiname, jog Lietuva nyksta. Taip, kaip mes dabar veikiame ir kaip mes dabar girdime, na, žinai, nyksta, ką čia padarysi. Mums yra lengviau gauti darbą, kai yra mažiau kandidatų, ir taip toliau. Dėl akcentų ir dėl išvadų, kad jos būtų ryžtingesnės. Ačiū.

R. LOPATA (LSF). Aš suprantu jūsų argumentus, bet noriu pabrėžti, kad depopuliacijos ir Rusijos keliamos grėsmės sugretinimas yra ne atsitiktinis, o būtent pabrėžimas tos egzistencinės grėsmės, kuri yra susijusi su depopuliacija. Kitaip tariant, kaip du svarbūs mūsų išlikimo momentai. Tai nėra sulyginimas. Sulyginimas ta prasme – kaip grėsmės.

Dėl antro jūsų punkto, dėl sveikos gyvensenos ir panašiai, viskas yra rezoliucijoje surašyta. Aš manau, kad neverta tobulinti dokumento, taip sakant, tekstūros, nes jį rengiant dalyvavo visas Ateities komitetas (tai 19 žmonių), Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas, žmonės, dirbantys su mūsų diaspora, ir taip toliau. Masė žmonių. Taip sakant, čia nėra kelių žmonių kūrinys. Taigi, aš manau, tuos akcentus, kuriuos, manote, reikėtų sudėlioti, galima tai padaryti, turint omenyje tai, kad numatomas nacionalinis susitarimas dėl demografijos politikos. Tai viena.

Ir antra. Paskutinę šio mėnesio savaitę mus pasieks strateginė šalies vizija „Lietuva 2050“. Ten irgi nemažai dėmesio skiriama tai problematikai, apie kurią mes dabar kalbame. Taigi iš tikrųjų akcentų dėliojimas, naujos diskusijos ir nepaleidimas klausimo iš dėmesio akiračio – viskas mūsų rankose.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas S. Tumėnas. Prašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas profesoriau, jūs sakėte – tarsi nieko naujo. Kaip ir nieko naujo, kad Ateities komiteto pirmininkas ir turi rūpintis ateitimi, taip pat ir mūsų Lietuvos ateities demografinė politika. Bet ir dabar tuo rūpinasi ne tik jūsų komitetas, ne tik Seimas, bet ir konkrečios ministerijos. Bent kelios rūpinasi, pristato, teikia pasiūlymus. Pavyzdžiui, net ir Pasaulio lietuvių bendruomenės, ir Seimo komisija yra išsakiusi daug panašių rezoliucijų, kaip tą situaciją gerinti. Ar neatrodo, kad reikėjo įrašyti daugiau konkrečių pasiūlymų, kaip finansinę paskatą jaunos šeimoms, įsigyjančioms būstą, ir taip toliau, nes vis mažėja finansavimas? Ar nereikėjo tokių konkrečių siūlymų daugiau įdėti į šią rezoliuciją?

Ir antras dalykas, kokia jūsų, kaip Ateities komiteto pirmininko ir rezoliucijos vieno iš autorių, svajonė, koks būtų Lietuvos gyventojų skaičius 2050 metais? Ar galima pasiekti tą 1992 metais buvusį skaičių, kai buvo 3,7 mln.? Kokia jūsų svajonė būtų? Ačiū.

R. LOPATA (LSF). Kalbant apie pirmąjį klausimą, aš jau minėjau, atsakydamas į prieš tai buvusį apie tai, kad konkrečių, labai konkrečių veiksmų planai turėtų gulti, pirma, į nacionalinį susitarimą dėl demografijos. Antra, atsakomybė to pareigūno, kuris (...) galėtų būti paskirtas kaip veidas demografinės politikos ir ten susidėlioti. Jūs teisingai, beje, pastebėjote, kad viena ministerija turi kažką, kita turi, bet jos tarpusavyje kažkaip nesusikalba. Pažiūrėkite, paskutinis pavyzdys, kai iškilo problema dėl naujųjų emigrantų lietuvių kalbos mokymo. „Mūsų namai“ – yra tokia VŠĮ, viena iš jos veiklos krypčių yra lietuvių kalbos mokymas, turi *superinį* mokymo, greitai išmokimo, taip sakant, vos ne taip, kaip Valstybės departamente, lietuvių kalbos programas. Yra masė norinčių žmonių, visų prima ukrainiečių, ir ji neturėjo lėšų. Mes pradėjome domėtis, kas, kur, ką turi. Visos ministerijos turi pinigų, bet nieko nevyksta. Įsivaizduojate, visuomenininkai tiems namams per 24 valandas surado tuos 30 tūkst. eurų, kurių reikėjo, ir procesas tęsiasi. Kitos, taip sakant, jau mūsų valstybinės institucijos... Tai tokio konkretaus koordinavimo reikės.

Dabar dėl skaičiaus, tai aš dar sykių pabrėšiu. Skaičius be galo svarbus visomis prasmėmis. Visų pirma valstybės galios kontekste. Mes čia ginčijamės. Eurostatas rodo viena, pamatysite – Lietuvoje 2050 metais bus 2,3 mln. Aš manau, kad jeigu be veiksmo, tokie skaičiai ir bus, bet jeigu su veiksmu, ką skatina ir šita rezoliucija, mes galime 2050–2060 metais grįžti prie to, ką turėjome nepriklausomybės pradžioje. Bet tai priklauso nuo daugelio instrumentų. Beje, demografai ir čia, iš šios tribūnos Seime, visai neseniai aiškino, kad šiandien turime, jau kalbant apie skaičius, turime unikalią galimybę, turint omenyje ukrainiečių skaičių čia, Lietuvoje.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas J. Džiugelis klausimą užduos. Prašom.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiamas pranešėjau, jeigu šitai rezoliucijai būtų pritar-ta, Seimas imperatyviai išsipareigotų parengti nacionalinį susitarimą, kurį koordinuotų Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Kai jūs diskutavote Ateities komitete ir tarėtės dėl šios rezoliucijos teksto, visgi koks konsensusas yra tarp politinių partijų, koks yra vardiklis, kuris galėtų būti įrašytas į nacionalinį susitarimą, priimtinas visoms politinėms partijoms ilguoju laikotarpiu? Gal truputį iš Ateities komiteto diskusijų galėtumėte nušviesti, kokia linkme turėtų judėti nacionalinio susita-rimo pasirašymas ir diskusija?

R. LOPATA (LSF). Aš nežinau, balsavimas dėl šitos rezoliucijos parodytų, taip sakant, konsen-suso galimybes, bet pačiame komitete svarstant šį tekstą, beje, sugrįžtant ir prie prieš tai buvusių komitetas yra prieš metus, pusantrų metų paskelbęs savo rezoliuciją demografijos klausimu... Viskas priklauso nuo dialogo. Kaip matote, šitas tekstas, kaip aš jau minėjau, yra išgludintas ir pasirašytas visų frakcijų atstovų. Tų frakcijų, kurioms yra atstovaujama Ateities komitete. Aš ma-nau, kad lygiai tas pats būtų ir su nacionaliniu susitarimu. Kitaip tariant, konsensusas galimas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiama L. Nagienė klausimą užduos. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Mano klausimas truputį irgi pratęsia ger-biamo S. Tumėno klausimą. Dabar vykdoma visai kitokia politika dėl pagalbos jaunoms šeimoms įsigyti būstą. Kaip jūs galvojate, jeigu pasirašytume, ar mes galėtume tai atliepti? Nes dabar, šian-dien, visiškai kita kryptimi mes nuėjome – mes sumažinome finansavimą. Vadinasi, nėra skatini-mo. Ir kitas momentas, kaip jūs vertinate: dabar kalbame apie kokybišką švietimą. Yra pateiktos įstatymo pataisos, kur apie kokybę – mažiausiai. Mes kalbame apie bendruosius kriterijus, kaip sako, higienos reikalavimai – tai yra vos ne kokybiniai kriterijai. Kaip jūs tai vertinate ir kaip mes turėtume atkreipti dėmesį? Kokybė, aš įsivaizduoju, – tai yra pažanga, akademiniai pasiekimai, – kad mūsų vaikai ugdytųsi ir pasiektų geriausių išsilavinimą.

R. LOPATA (LSF). Dėl pirmo klausimo – viskas yra subalansavimo reikalas toje socialinėje sri-tyje, apie kurią kalbate ir kuri yra rezoliucija, į tai faktiškai ir apeliuojama. Kitaip tariant, kai nėra bendro vaizdo, kiekviena turi tik savo, tai sunku pasiekti tokį subalansavimą ir sudėti atitinka-mus akcentus. O dėl kokybės – jūsų klausime ir yra atsakymas, aš neturiu argumentų prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Laikas klausti baigėsi. Tai jūs galite užimti savo darbo vietą. Dabar diskusija. Keliaujame į svarstymo stadiją. Diskusija. Gerbiamas L. Savickas pirmasis užsirašęs diskutuoti. Prašom į tribūną. Taip taip, prašau.

L. SAVICKAS (DFVL). Labai ačiū. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų galima pasidžiaugti – šiandien turime progą aptarti Lietuvos demografijos politiką. Nors, tiesą pasakius, apima ir šiek tiek keis-tas jausmas: apie mūsų šalies demografinę padėtį, jai kylančias grėsmes ar prieštarigus pastarų-jų dešimtmečių pokyčius kalbame jau 30 metų. Ir, būkime atviri, situacija kol kas tikrai negerėja. Galbūt belieka tikėtis, kad teigiamiems pokyčiams trūko būtent tik šios rezoliucijos, kuri taps sa-votišku, tikėkimės, atspirties tašku, siekiant išjudinti pagrindinius demografinius procesus, su-laukti teigiamų pokyčių ateities perspektyvoje.

Skaitydamas rezoliucijos projektą, pagaliau matau užfiksuotą esminį, egzistencinį Lietuvos iššūkį – mūsų šalies depopuliaciją, kuri įvardinama kaip ilgalaikė nacionalinio saugumo prob-lema. Svarbus žingsnis. Šiame rezoliucijos tekste dar vienas labai svarbus momentas, į kurį no-rėčiau atkreipti jūsų dėmesį, yra reiškiamas susirūpinimas, jog stokojame pozityvios demogra-fijos raidos vizijos. Ir svarbu pasakyti, kad laikas planuoti, šiuo metu yra laikas planuoti pokytį, o ne bandyti prisitaikyti prie mūsų populiacijos susitraukimo. Ir galime, ir turime turėti tikslą, jog 2050 metais turime pasiekti tokią gyventojų populiaciją, kokia buvo dar 1990 metais.

Tačiau tam, kad tokie tikslai realiai turėtų pagrindą po kojomis, vien išsikelti ambicingą tikslą neužtenka. Mes turime turėti konkrečių priemonių šiam tikslui pasiekti. Ne tik konkrečių, bet ir naujų, nes yra akivaizdu, jog esamos ir kurį laiką taikomos priemonės nepriseda prie šio tikslo pasiekimo. Esu pasiūlęs ne vieną sprendimą. Džiaugiuosi, kad atsirado tam palaikymo ir štai, pavyzdžiui, diasporos dalyje atsirado siūlymas stiprinti svetur mūsų gyvenančių tautiečių ryšius su Lietuva, skatinant juos aplankyti savo šalį ir atvykti į Lietuvą. Tai sprendimas, kuris pasiteisins kitose šalyse.

Rezoliucija lygiai taip pat fiksuojamas ir kompleksinis požiūris į demografiją – priimami reikalingi sprendimai visuose svarbiausiose srityse: nuo šeimos, kaip visuomenės ir valstybės pagrindo, bei gimstamumo skatinimo, pilietinio bei kultūrinio tapatumo ir lojalumo saitų ugdymo iki diasporos grįžimo bei santykių su Lietuva išlaikymo, reikiamų darbuotojų pritraukimo bei jų integracijos.

Tačiau yra šiek tiek neramu, kad rezoliucijoje, mano nuomone, ganėtinai plačiai, vis dar plačiai kalbama apie darbuotojų pritraukimą. Turime labiau akcentuoti aukštos kvalifikacijos ir trūkstamų darbuotojų pritraukimą. Džiugu, kad kai kam yra pritarta ir yra gerinamos galimybės užsienio studentams, baigusiems studijas Lietuvoje, likti jau čia ir taip įsitvirtinti. Tačiau didžiausia bent jau mano abejone lieka punktas dėl išipareigojimo parengti nacionalinių politinių partijų susitarimą.

Tikriausiai dar vienas nacionalinis susitarimas skamba abejotinai bene labiausiai dėl to, kad turime jau pradėtą ne vieną derinti nacionalinį susitarimą, tačiau nė vienas iš jų kol kas neartėja prie pasirašymo. Belieka pagalvoti, nors yra vieną kitą abejonę keliančių nuostatų, reikėtų pritarti šiai rezoliucijai, kad kas kartą, kai pasigirs optimistinės prognozės dėl mūsų demografinių pokyčių, negalvotume, kad visa tai įvyks savaime, nes turime imtis priemonių įgyvendinti tvarią demografijos raidą ir turėti konkrečias priemones. Ačiū, kolegos. Raginsiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas P. Gražulis kviečiamas į tribūną diskutuoti. Prašom.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiamieji Seimo nariai, gerbiamas Raimondai, pristatęs šią rezoliuciją, man atrodo, kad ta rezoliucija nėra labai nuoširdi. Lietuvos demografinė problema iš tikro yra labai didelė. Bet atėjus jums į valdžią ta problema tik didėjo. Kodėl? Jūs nuolat propagujete genderizmą, homoseksualinį gyvenimą. Ogi jie negimdo. Sovietmečiu buvo madinga būti komunistu, o šiandien tapo madinga būti homoseksualistu. Komunizmas, ta ideologija, bent jau nemažino populiacijos. O ši ideologija yra ypač pavojinga Lietuvai, nes nėra madinga gyventi šeimoje, o tik gyventi kartu susidėjus dviem vyrams ar dviem moterims. Jūs baikite šitą savo ideologiją.

Jūs propagujete narkotikus ir tas narkotikų propagavimas irgi daro didžiulę demografinę problemą Lietuvoje. Su jūsų atėjimu ypač ženkliai pradėjo mažėti gimstamumas. Prie okupanto, jūs patys savo rezoliucijoje rašote, buvo beveik 4 mln. gyventojų. Beveik 4 mln.! Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, gimstamumas sumažėjo daugiau negu 50 %!

Ir dar aš noriu į vieną detalę atkreipti dėmesį. Jūs analizavote, kodėl pasaulio *biedniausiose* šalyse gimstamumas yra daug didesnis negu šalyse, kurios yra materialiai turtingos? Ir visos šalys, kurios materialiai turtingos, turi demografinių problemų. Ar jūs nagrinėjote šitą specifinį klausimą, kodėl taip yra? Gal čia ne tik materialinės vertybės? Gal čia ir žmogaus ugdymas, atsakomybė visuomenei, tautai turi būti?!

O dabar žmonės gyvena sau. Sovietmečiu buvo net vadinamasis viengungio mokestis. Jei tu nesi solidarus, jei tu nekuri šeimos, mokėk, prisidėk prie visuomenės, kurie turi vaikų, auginą juos. Šiandien irgi galėtų būti toks mokestis ir jis būtų daug skaitlingesnis, nes labai daug žmonių gyvena tik sau ir nekuria šeimų. O kitos net susikūrę šeimas negimdo vaikų – gyvena savo malonumui.

Manau, kad ši rezoliucija nepakeis nieko, bet iš tikro svarbu, kad jūs atkreipte į tai dėmesį, apie ką labai nemažai rašo žiniasklaida, kad mes išgyvename tikrai didžiulę demografinę krizę. Ir čia yra tai, ką minėjo ir Seimo narys D. Kepenis: ir socialinis neteisingumas, ir teisinis neteisingumas, jis nuolat matomas, kai čia trykšta iš Seimo tribūnos dvejopi standartai. Vienas Seimo narys gali elgtis vienaip, jis nebaudžiamas, kitas už bet kokią menkėką baudžiamas. Ir taip, ir taip. Ir tai ne tik Seime. Tas vyksta ir visuomenėje. Ir dėl visų šių problemų žmonės nusivilia, bėga iš Lie-

tuvos. Aš manau, kad ši rezoliucija tikrai nėra nuoširdi. Reikia daug giliau ir daug globaliau žiūrėti į problemas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dėkoju jau, ačiū. Dabar kviečiu kitą pranešėją. Dėkoju. Gerbiamas A. Ažubalis kviečiamas į tribūną.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kolegos, keletas pastabų. Šiaip jau gerai, sveikinu šį bandymą. Bandymas tik liks bandymu, jeigu nepabandysime atrinkti to, kas yra vertingiausia šioje rezoliucijoje, ir pradėti teisėkūros darbą.

2018 metais su kolega L. Kasčiūnu parengėme memorandumą dėl demografinės situacijos Lietuvoje, ją išvertėme į anglų kalbą ir nusiuntėme Komisijos vadovams prezidentei Ursulai. Gavome atsakymą. Idėja buvo tokia, kad reikia pabandyti reabilituoti tradicinę šeimą, padaryti ją vėl madingą, kartu sukurti Europos Sąjungoje tam tikrą konsultacinį centrą, čia valstybės narės galėtų diskutuoti ir dalintis gerąja patirtimi, kaip yra sprendžiamos demografinės problemos. Atsakymą gavome labai įdomų. Atsakymas buvo toks: pagrindinis Komisijos uždavinys yra pabandyti kaip ilgiau darbo rinkoje išlaikyti vyresnio amžiaus žmones. O šeima, tai yra iš dalies teisinga, palikta valstybių narių kompetencijai. Tačiau pats šiandienos siūlymas yra toks, sakyčiau, svarbus, kad mes galėtume remtis ir anuo memorandumu, ir šiuo ir pabandyti tikrai pajudėti dėl kelių konkrečių dalykų.

Du man keliantys nerimą dalykai yra kvotos. Siūloma kiekvienai savivaldybei nustatyti ilgalaikes kvotas. Na, žinote, kai tu gauni ilgalaikę kvotą, tada ir nesirūpini, tu žinai, kad darbo jėgos garantuotai užteks kvotoje apibrėžtą laiką.

Antras dalykas, ką mes girdime, žinome ir matome iš savo liūdnos patirties, tai yra vadinaujamųjų vizų supaprastinimas, vadinamosios biurokratijos mažinimas. Kolegos, ką dabar kalba mūsų Vidaus reikalų ministerijos žmonės ir taip toliau? Mes sukūrėme bene pačią liberaliausią įvažiavimo į Lietuvą sistemą. Tiek, kiek leidžia Europos Sąjungos teisės aktai. Dabar jau galvojame, ką daryti kitaip. Todėl šiuo dalyku aš nespekuluočiau, nes čia yra senas verslo žaidimas – mažinkite biurokratinę kliūtis. Pirmiausia yra valstybės saugumas. O valstybės saugumas, be įvažiuojančių į valstybę, dirbančių ir gyvenančių valstybėje patikros, neįmanomas. Taigi aš sveikinu šitą bandymą. Sakyčiau, reikia galvoti, ką iš jo galima paimti ir paversti teisės aktais. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju dalyvavusiems diskusijoje. Dabar keliamume į priėmimo stadiją. Bus motyvai už rezoliuciją ar prieš. (*Balsas salėje: „Balsuojame!“*) Yra motyvų. Už – gerbiamas E. Gentvilas. Nėra jo. Tuomet J. Džiugelis – už.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama kolegos, aš iš tiesų džiaugiuosi, kad per pastaruosius metus demografinė tema yra aukšto politinio lygmens. Šitas rezoliucijos tekstas yra tam tikra prasme tąsa Darbo grupės darbo rinkos problemoms spręsti. Ji dirbo praeitais metais, sulaukė tam tikro ažiotažo, nes buvo atskleista niūri Lietuvos realybė, jei nesusiimsime ir nepradėsime sutelktai veikti. Ši rezoliucija taip pat yra, sakykime taip, įtvirtinanti vakar pristatytą strategiją „Lietuva 2050“. Ją mes taip pat svarstysime Seime.

Be abejo, man atrodo, svarbus dalykas diskutuoti, Socialinių reikalų ir darbo komitetui gauti Seimo įgaliojimus rengti ir tartis dėl nacionalinio susitarimo. Kaip susitarsime šiandien, taip gyvensime po 30 ar 40 metų. Tai yra ypač svarbus procesas. Aš kviesčiau rezoliucijos tekstui pritarti, nors rezoliucijos dažnu atveju būna tik tokios deklaratyvios. Man atrodo, tai yra visgi politikų dėmesio atkreipimas į labai svarbią problemą. Depopuliacija iš esmės turėtų būti pripažinta keliančia grėsmę nacionaliniam saugumui.

Todėl kviesčiau pritarti rezoliucijos tekstui, sutelktai visoms partijoms dirbti ir gerinti situaciją. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Aš manau, kad ši rezoliucija yra pati svarbiausia mūsų Seimo rezoliucija, kurią mes priimsime šioje kadencijoje, o galbūt apskritai per visas kadencijas. Valstybė nyksta. Turime visi kartu susikibę priimti ne tik rezoliuciją, bet kuo skubiau labai rimtą valstybės gelbėjimo įstatymą, kuriame į savo vietas būtų sudėti akcentai. Dabar gi patys svarbiausi akcentai – tai socialinio teisingumo stoka. Apskritai teisingumo žmonės neranda, emigruoja dėl to. Emigruoja todėl, kad Konstitucija pažeidinėjama. Ir yra daugelis klausimų, apie kuriuos mes čia jau daug kartų kalbėjome.

Iškelti į priekį akcentai ne patys svarbiausi. Aš manau, kad akcentus reikia sukeisti, pirmiausia pradėti nuo svarbiausių dalykų ir tada bus galima ją priimti, bet labai rimtu lygiu. Ir visi turime pasirašyti, kad mes jai paaukosime visą savo likusį gyvenimą, nes Lietuva nyksta. Dabar šito neįsivaizduojame. Mes priimsime tokią pačią rezoliuciją, kokių dauguma guli stalčiuose, kurios yra negyvos, – ir vėlgi padarėme darbą. O darbas bus vėl negyvas, nes nematome jo tąsos, todėl aš susilaikysiu. Manau, kad dar reikia gerokai padirbėti prie šitos rezoliucijos. Tokia, kokia dabar yra parengta priimti, ji yra neveikianti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar, gerbiami kolegos, norėjau šiek tiek pasitarti dėl vedimo tvarkos. Pirmas aspektas, kad pratęsiu balsavimo langą, kol bus apsvarstytas šis klausimas, tai yra ši rezoliucija. Taigi balsuosime dėl rezoliucijos, o tada iki pertraukos daugiau jau ne.

Kitas dalykas. Darbotvarkės 1-12 ir 1-14 klausimus, tai yra dėl Administracinių nusižengimų kodekso, turbūt mes jau įtrauksime į vakarinę darbotvarkę, nes jau dabar vėluojame pagal darbotvarkę. Po šito klausimo, po rezoliucijos, kviesime A. Bilotaitę į tribūną ir paskui bus Vyriausybės pusvalandis. Ir dar yra pareiškimų. Tikrai labai atsiprašau, bet su darbotvarkė mums sunkiai.

Gerbiama A. Širinskienė dar norėjo. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš tai siūlyčiau vis dėlto šiek tiek gerbti opoziciją ir nebandyti dar nukelti A. Bilotaitės atsakymų laiko.

PIRMININKAS. Aš ką tik pasakiau. Gerbiama kolega, aš ką tik sakiau, kad kaip tik po šito klausimo, po rezoliucijos, ir kviesime, nukeliu kitus klausimus, o ne šitą. O kad dabar užtruks, tai dažnai užtrunka kelias minutes. Jeigu taip sutariame, dėkoju.

Ar dabar tikrai norite kalbėti už, nes daugiau nėra norinčių kalbėti prieš? Nenorite. Galite atsisakyti? Tada gerai.

Tada gal balsuojame. Kviečiu grįžti kolegas į darbo vietas. Balsuosime dėl rezoliucijos, apsispręsimė. Ir taip labai stipriai vėluojame pagal darbotvarkę. Dabar formuluoju balsavimo teiginį, kad siūlau priimti rezoliuciją be pataisų. Kas už tokį sprendimą, balsuojame.

Šios rezoliucijos priėmimas

Užsiregistravo 84, balsavo 83: už – 75, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 8. Taigi rezoliucija yra priimta. (*Gongas*)

12.08 val.

Vidaus reikalų ministrės Agnės Bilotaitės atsakymai į Seimo narių klausimus

Toliau tada, kaip ir susitarėme, kviečiu į tribūną gerbiamą ministrę A. Bilotaitę atsakyti į raštu pateiktą klausimą. Darbotvarkės 1-18 klausimas – vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės atsakymai į Seimo narių klausimus. Prašau, jums tribūna.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Laba diena, gerbiami kolegos. Pirmiausia turiu pažymėti, kad konkrečių klausimų, į kuriuos opozicija norėtų išgirsti mano, kaip ministrės, išsamius atsakymus, nesu gavusi, nors Seimo statutą kviečiant ministrą į tribūną aiškiai nurodo, kada, prieš kiek laiko ir kaip turi būti suformuluoti. Kvietime buvo nurodyta konkreti tema – migracijos krizės suvaldymas, Konstitucinio Teismo nutarimo ir Užsieniečių teisinės padėties nuostatų atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Noriu pažymėti, kad šia tema pasisakiau iš karto po Konstitucinio Teismo sprendimo ir iškart inicijavau Užsieniečių teisinės padėties įstatymo pataisų rengimą, nes teismų sprendimus reikia vykdyti. Gerbiu Konstituciją ir Konstitucinio Teismo nutarimą, todėl nedelsdami ėmėmės jo įgyvendinimo. Yra sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, kuri dabar dar kartą peržiūrės Užsieniečių teisinės padėties įstatymą ir jį pataisys taip, kad nekiltų prieštaravimų Konstitucijai. Tačiau grįžtu į 2021 metų liepą, migracijos krizės suvaldymą. Tuomet beveik visi, kiek pamenu, tiek kairėje, tiek dešinėje supratome, kad A. Lukašenkos režimo dirbtinai sukelta migracijos banga tapo rimta grėsme mūsų nacionaliniam saugumui. Pasiūlymų tikrai girdėjome įvairių. Prisimenu juos: ir tokių kaip derėtis su A. Lukašenka, izoliuoti migrantus kaip potencialius nusikaltėlius, pradėti

bylas kaip prieš sienos apsaugos pažeidėjus, įvesti nepaprastą padėtį. Taip pat pažymiu, kad gavome ir žvalgybos tarnybų signalų, kad atsirado terpė priešišku valstybių agentams infiltruotis bei su terorizmu siejamiems asmenims patekti į Europos Sąjungą.

Popierinis, pratybose nepatikrintas ankstesnės Vyriausybės paliktas neteisėtos migracijos valdymo planas, deja, bet realybėje neveikė. Tokiam srautui nebuvo pasirengusios nei mūsų migracijos, nei prieglobsčio, nei teismų sistemos. Pasienio užkardos buvo tapusios laikinomis neteisėtų migrantų apgyvendinimo vietomis, nes infrastruktūra nebuvo sukurta. Kiek pamenate, situacija tikrai kaito ir vertė imtis netradicinių priemonių, skubių priemonių, nes mūsų nacionaliniam saugumui, o kartu ir visos Europos Sąjungos saugumui kilo rimtų grėsmių.

Atremti ataką padėjo ekstremaliosios padėties įvedimas ir keli ryžtingi sprendimai. Pirmiausia, 2021 m. liepos 2 d. Vyriausybė paskelbė valstybinio lygio ekstremaliają situaciją, o liepos 13 dieną ypatingos skubos tvarka buvo priimtas Užsieniečių teisinės padėties įstatymas, jo pakeitimai dėl laikino neteisėtų migrantų apgyvendinimo su judėjimo ribojimu. Primenu, kolegos, kad tuo metu šitą sprendimą palaikė 84 Seimo nariai. Jo reikėjo, nes dauguma migrantų, apie 80 %, tuo metu neturėjo jokių asmens tapatybės dokumentų, slėpė savo tapatybę, nebendradarbiavo nustatant nei amžių, nei tapatybę.

2021 m. rugpjūčio 2 d. atsirado operacijų vadovo sprendimas dėl neteisėtų migrantų neįleidimo. Sprendimą parėmė ir Vyriausybė. Vėliau, jau šiais metais, pasibaigus nepaprastajai padėčiai, šį sprendimą įtvirtinome ir Valstybės sienos apsaugos įstatymu. Primenu, sprendimą palaikė 86 Seimo nariai.

2021 metų rugpjūtį buvo inicijuotas sprendimas dėl fizinio barjero įrengimo. Noriu priminti, kad per rekordiškai trumpą laiką – per metus, buvo pastatytas fizinis barjeras ir taip pat įdiegtos sienos stebėjimo sistemos. Mus stipriai palaikė ir visuomenė. Visuomenės paramos akcija „Laikykites, pasieniečiai“ ištisai įkvėpė mūsų pareigūnus, kurie dieną naktį dirbo šalies visuomenės ir rimties sargyboje, įgyvendindami neįleidimo politiką. Šiais sprendimais mes pasiuntėme aiškia žinią, kad mūsų siena neteisėtai migracijai yra uždaryta ir Lietuva nebus pereinamuoju kiemu. Netrukus socialiniuose tinkluose arabų kalba mūsų pareigūnai jau stebėjo pranešimus, kad Baltarusijos kelias yra baigtas ir siūloma vengti Lietuvos.

PIRMININKAS. Aš vieną sekundę, gerbiama ministre, stabtelsiu. Aš suprantu, jūs turite visišką teisę ateiti prie šoninio mikrofono ir kalbėti dėl vedimo tvarkos, ir aš jums vėliau tą teisę suteiksiu paklausti, bet dabar yra ministrė iškviesta į tribūną atsakyti į raštu pateiktus klausimus. (*Balsai salėje*) Bet jinai dar... Mieli kolegos, jinai dar tik 4 minutes kalba. Dar yra visas pusvalandis, jūs tikrai turėsite galimybę paklausti. Tikrai juk jinai nekalbės visą pusvalandį. Ministrė nori pateikti išsamius atsakymus. Tada bus klausimai ir viskas bus gerai. Leiskime kalbėti gerbiausiai ministrei. Gerbkime vieni kitus. Aš jums sudarysiu. (*Balsai salėje*)

O dabar posėdžiui toliau pirmininkaus gerbiamas vicepirmininkas V. Mitalas. Ministre, tęskite. (*Balsai salėje*)

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ar galiu tęsti? Ačiū. Naudojuosi savo statutine galimybe išsakyti...

PIRMININKAS (V. MITALAS, LF). Gerbiami kolegos! Ministre, kiek jums dar reikia laiko pabaigti?

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Tiek, kiek numato Statutas. Kai baigsiu, tada galėsiu atsakyti. (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. Žiūrėkite, tikrai siūlau ramiai. Ministre, prašom tęsti ir tada bus galimybė paklausti. (*Balsai salėje*) Žinoma, žinoma.

Gerbiami kolegos, aš geranoriškai kviesčiau jus grįžti į savo vietas, išklaudyti ministrės ir tada paklausti. Tokia tvarka paprastai būna. Duokime ministrei kalbėti, nes kitaip mes čia šiandien ilgai sėdėsime. Prašom, ministre.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū. Norėčiau priminti, kad dalį neteisėtų migrantų – virš 1 tūkst. 200 mes gražiname į kilmės šalį, ir tai yra geriausias rezultatas Europos Sąjungoje. Nuo krizės pradžios sustabdėme daugiau negu 20 tūkst. neteisėtų bandymų kirsti mūsų valstybę. Šiandien klausiu tų asmenų, kurie kelia abejones dėl sprendimų, ar jie būtų pasirengę turėti Lietuvoje per metus 40 tūkst. neteisėtų migrantų? Pakartosiu, tuometinė situacija vertė imtis netradicinių prie-

monių, jos buvo laikinos. Apie situaciją ir taikomas priemones reguliariai informavome Europos Komisiją. Kol derinome teisinius žingsnius, nuolat girdėjome raginimus būtent jūsų, kolegos: greičiau, kur sprendimai? Kodėl vis dar nėra sprendimų? Dabar tie patys balsai, kurie šiandien net ir išeina iš salės, sako, kad reikėjo geriau apsvaistyti, gal sprendimai buvo netinkami.

Žinoma, jeigu teisės ekspertai tuomet būtų indikavę prieštaravimą Konstitucijai, būtume ieškoję kitų sprendimų. Bet tokių indikacijų negavome. Seimas, priimdamas šį įstatymą, svarstė ir atliepė atskirų Seimo narių pasiūlymus. Balsavimas atspindėjo ir viso Seimo nuomonę. Tačiau, galvojant apie mūsų šalies ir žmonių saugumą, sustabdyti neteisėtos migracijos srautą buvo būtina. Jeigu A. Lukašenkos planas užtvindyti Europos Sąjungą migrantais būtų pavykęs, šiandien kalbėtume jau ne apie teisinio reguliavimo tobulinimą, o apie rimtas pasekmes mūsų šalies ir visuomenės saugumui.

2021 m. lapkričio 11 d. pirmą kartą Lietuvos istorijoje buvo paskelbta nepaprastoji padėtis. Vertindamos įvykius prie Lenkijos sienų, Kuznicoje, ir suprasdamos situacijos rimtumą, tai palaikė ir pozicija, ir opozicija. Kai srautą sustabdėme, tada ėmėme švelninti Užsieniečių teisinės padėties įstatymą. 2021 m. gruodžio 23 d. buvo priimtas Užsieniečių teisinės padėties įstatymo pakeitimas, kuriuo nustatyta, kad pasibaigus 6 mėnesių pasienio procedūros terminui Migracijos departamentas ir VSAT'as dėl kiekvieno migranto apgyvendinimo ir jo judėjimo laisvės ribojimo spęs individualiai. Tokius Migracijos departamento ir VSAT'o sprendimus užsieniečiai gali skųsti teismui. 2023 m. balandžio 20 d. buvo pakeista Konstitucinio Teismo minima nuostata, nustatytas Migracijos departamento apgyvendinimo sprendimo priėmimas ir apskundimo tvarka. Taigi kai kurios nuostatos, dėl kurių yra pasisakęs Konstitucinis Teismas, šiuo metu jau yra nebegaliojančios.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į kitą temą, tai yra Europos Sąjungos požiūrį į neteisėtą migraciją ir jos valdymą. Jis taip pat keičiasi. Priminsiu, kad sulaukėme didžiulės Europos Komisijos, Europos Sąjungos agentūrų, kitų valstybių ir net trečiųjų šalių paramos. Visi Europoje suprato, kad mūsų situacija yra neeilinė ir kad tai gerai organizuota ataka, o demokratinėmis vertybėmis grįsta Europos Sąjungos teisė tapo įžūlaus piktnaudžiavimo instrumentu.

Padedant Europos Komisijai, tiesioginiai skrydžiai iš Irako buvo sustabdyti. Sutelkėme bendraminčius (noriu priminti, kad 16 Europos Sąjungos šalių) ir pateikėme siūlymus Europos Komisijai dėl būtinų Europos Sąjungos teisės pokyčių. Ir buvome išgirsti. Europos Komisijos teisėkūroje atsirado instrumentalizuotos migracijos samprata ir numatytos galimybės taikyti nukrypimus nuo Europos Sąjungos teisės, vadinamosios derogacijos. Viena iš jų – galimybė ženkliai pailginti vadinamąją pasienio prieglobsčio procedūrą, o kartu padaryti ir ilgesnį, nei galiojančioje ES teisėje numatyta, judėjimo laisvės ribojimą. Taip pat sulaukėme didžiulės paramos iš Europos Sąjungos, iš Europos Komisijos. Noriu priminti, kad Lietuvai bus skirta apie 100 mln. eurų paramos mūsų sienos apsaugos struktūrai stiprinti. Šiandien taip pat gavau gerą žinią, kad dar 24 mln. bus skirti sraigtasparniui įsigyti.

O vadinamojo... Reikėtų atskirti tokį aspektą: antrinio judėjimo ribojimas Europos Sąjungoje yra vienas iš svarbiausių ES migracijos politikos prioritetų. Kol nebus pakeista ES migracijos politika ir teisė, tol nebus ir geopolitinę tikrovę atitinkančių ES lygmens sprendimų. Tol, žinoma, nebus ir kitokių teismų išaiškinimų.

Praeitą savaitę Europos Sąjungos Vidaus reikalų taryboje buvo patvirtintas bendrasis požiūris dėl Prieglobsčio procedūrų reglamento. Noriu pažymėti, kad jame numatytas pasienio prieglobsčio procedūros, taigi ir judėjimo laisvės, ribojimas, termino ilginimas yra numatytas iki 28 savaičių. Deja, Europos Sąjungos teisėkūros procedūros yra sudėtingos ir ilgai trunkančios. Bet pažanga yra. Ir čia kreipiuosi į kolegą, kurių atstovai yra Europos Parlamente. Tikrai būtų labai svarbu, kad mūsų atstovai tikrai padirbėtų, kad tie tikslai būtų pasiekti.

Negalime likti savo pačių teisės įkaitais. Ne tuomet, kai kaimynystėje vyksta karas, o politiniam spaudimui vykdyti panaudojami visi prieinami instrumentai. Taigi, gindamiesi nuo A. Lukašenkos hibridinės atakos, pasitelkėme visus įmanomus įrankius: įrengėme fizinį barjerą, stebėjimo sistemas, inicijavome Europos Sąjungos migracijos politikos pokyčius, gavome finansavimą ir su Europos Komisijos pagalba sustabdėme skrydžius.

Ir tai nebuvo pasirinkimo klausimas. Tai buvo būtinybė. Sakydama, kad prireikus daryčiau tą patį, kalbu apie visumą priemonių ir politinę valią, nuo kurios ir prasidėjo valstybės sienos gynība. Noriu patikinti, kad, pasikartojus panašiai hibridinei atakai ar kitokioms, politinė valia gintis, kol aš būsiu ministrė, visada bus. Tikiu, kad jos nepristigs ir mūsų Seimui.

O kalbant apie atsakomybę dėl migrantų krizės, vienintelis, iš kurio turime reikalauti atsakomybės už migrantų krizę ir nusikaltimus žmogiškumui, yra A. Lukašenka ir jo režimas. Byla Baltarusijos režimui Tarptautiniame Teisingumo Teisme jau yra inicijuota, o mes toliau išliekame budrūs ir parengtyje. Ir tikrai noriu pasakyti ačiū tiek VSAT'o pareigūnams, tiek Migracijos departamento žmonėms. Visiems, kurie suprato ir supranta situacijos rimtumą ir ryžtingai atlaiko sunkumus. Migracijos krizė yra suvaldyta. Įveiksime ir kitus sunkumus.

Iš šios krizės išėjome stipresni. Sienos apsaugos sistema sustiprinta. Šiandien diktuoju madas ir esame pavyzdys sienos apsaugos standarto. Iš mūsų mokosi ir ima pavyzdį kitos Europos Sąjungos šalys. Mūsų sprendimus perėmė kaimynės šalys. Tą patį, ką mes padarėme. Tikrai jaučiuosi padariusi viską šioje situacijoje, kad mūsų valstybė būtų saugi ir kad šis migracijos kelias būtų uždarytas.

PIRMININKAS. Dėkoju, ministre. Kadangi pradėjome 12 val. 9 min., dabar 12 val. 24 min., tai, atskaičiavus tas diskusijas dėl vedimo tvarkos, jūs spėjote per 15 minučių, tas yra ir pagal 209 straipsnį numatyta. Dabar yra galimybė paklausti. Ryte mes sutarėme, kad klausime pagal tai, kaip paprastai klausama Vyriausybės valandoje. Taigi pirmasis klausia D. Kepenis. Ruošiasi K. Mažeika. Prašom, Dainiau.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Iš tiesų išgirdome jūsų sakinį: „Geriausias rezultatas Europos Sąjungoje.“ Aš tikrai norėčiau jums padėkoti už jūsų tokią vyrišką drąsą, kad tikrai dirbote, be to, dar labai atsakingai ir savo uždavinį įvykdėte. Bet, žiūrėkite, gavau laišką profesoriaus G. Merkio, jis sociologas, profesorius. Štai kaip jis mąsto. Jis kritikuoja mūsų Seimo opoziciją ir aiškina, kad ji pasinaudojo formalia Konstitucinio Teismo suteikta proga įkirsti jums, taip sakant, į paširdžius. Žiūrėkite, ką jis rašo toliau. Nėra simpatijų A. Bilotaitėi, labai silpna politikė, niekinė, tačiau būtent migrantų, hibridinio karo istorijoje A. Bilotaitė parodė rinkinį tinkamų savybių derinti lietuvišką bobišką užsispyrimą, taip pat mažos valstybės tikrų interesų nuojautą – patriotizmą. Darė klaidų, bijojo. Ir baigdamas: visiems patriotiškiems sveiko proto ir nedeformuotos moralės Lietuvos žmonėms apgailėtinai dabar atrodo būtent...

PIRMININKAS. Laikas.

D. KEPENIS (LVŽSF). (...) nuodais apsinuodijęs Konstitucinis Teismas.

PIRMININKAS. Laikas.

D. KEPENIS (LVŽSF). Taip, štai kaip mąsto profesorius apie situaciją. Taigi situacija nėra vienareikšmiška ir...

PIRMININKAS. Gerai, viskas. Na, nežinau, ką jūs ten cituojate, bet tikrai ne tas, kurį reikėtų cituoti, matyt. Prašau. G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų suprantu, kad yra įvairių profesorių pasaulyje ir kad tie, kurie leidžia sau apie vieną ar kitą asmenį kalbėti tokius žodžius, kuriuos jūs cituojate, manau, neturėtų būti cituojami Seimo salėje. Dėl to aš prašyčiau Etikos ir procedūrų komisijos įvertinti vis dėlto poną D. Kepenį ir jo citatas. Labai ačiū. *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos A. Skardžius. Klausti ruošiasi K. Mažeika.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Vienas prašymas jūsų – nekomentuoti po kiekvieno pasisakymo, o gerbiamam G. Landsbergiui siūlyčiau pasižiūrėti į veidrodį ir pasiklausti savo įrašų, ką jis kalbėjo apie Seimo narius, apie visus kitus nuo 2014 metų, kai atsirado politikoje.

PIRMININKAS. Visada komentuosiu pasisakymus, jeigu jie bus neetiški. Tokia mano kaip pirmininko teisė. Prašau. G. Surplys.

G. SURPLYS (LVŽSF). Aš tikrai dėl vedimo tvarkos. Norėjau atkreipti dėmesį, gerbiama ministrė, kad jūs tikrai neatsakėte į tą vieną vienintelį klausimą, kuris buvo užduotas raštu. Tai tiesiog norėčiau, kad į tą klausimą būtų atsakyta.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia K. Mažeika. Ruošiasi A. Sysas. Prašau.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Aš tikrai norėjau per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos, bet turiu klausimą, ir tikrai labai svarbų. Kybartų vadinamasis kalėjimas, na, jis buvo iškraustytas, visi ten kalintieji, atliekantys bausmę buvo perkelti kitur, buvo atlaisvintas pabėgėliams. O dabar ten jų yra ar nėra ir kokia jo ateitis po šitų visų turbūt tyrimų ir pareiškimų, ką sako ir žmogaus teisių organizacijos? Kaip jūs įsivaizduojate, ar ten bus gražinti tie nuteistieji, kurie atliko bausmę, ar įvyks kažkokia reforma, kokia jo perspektyva? Labai ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū, kolega, už klausimą. Pirmiausia norėčiau priminti situaciją, kad nebuvo infrastruktūros tokiam žmonių skaičiui. Kalbant apie objektų paieškas, tikrai labai aktyviai ieškojome. Tikriausiai pamenate, jog buvo labai nelengva rasti tas tinkamas vietas, kad vietos bendruomenė sutiktų, kad toks objektas būtų jų savivaldybėje. Turėjome įvairiausių protesto, nepasitenkinimo akcijų, kai net nebūdavo sprendimo, o tiesiog svarstymo metu. Kybartai buvo pasirinkti todėl, kad Teisingumo ministerija buvo priėmusi sprendimą ne dėl mūsų, o tiesiog jau jį turėjo, kad ten nebebus tokių patalpų, kurios jiems yra reikalingos, jie jas atlaisvino ir mes tą objektą paėmėme, nes jis pasirodė mums tinkamas.

Kalbėdama apie šiuo metu esamą situaciją, noriu pažymėti, kad iš visų šitų asmenų, kurie buvo neteisėtu būdu patekę į Lietuvą, mes turime apie 150 likusių asmenų iš viso, tai yra toks skaičius. Noriu priminti, kad apie 1 tūkst. 200 buvo gražinta, noriu pažymėti – savanoriškais pagrindais, ne priverstinai, bet savanoriškai. Turėjome sėkmės istorijų, kai visas lėktuvas buvo surinktas ir vienu metu išskraidintas. Bet kalbant apie Kybartus, šiuo metu jis nėra naudojamas, jis yra šiek tiek patvarkytas tam, kad, jei ateityje būtų kokių nors krizių, šitas objektas galėtų būti atidarytas.

Seime ne taip seniai buvo pateiktas Migrantų apgyvendinimo agentūros įstatymo projektas, kuriuo siekiama visą apgyvendinimą, buities klausimų spektrą atiduoti tokiai agentūrai, kuri pagal situaciją, jeigu turėsime didesnę žmonių skaičių ar mažesnę, sugebėtų rūpintis vien tais buities klausimais. Jūs suprantate, kad tokia situacija, kai pareigūnai neturėjo galimybės galbūt būti prie sienos tiek, kiek turėjo būti, o turėjo rūpintis buitiniiais klausimais, yra neteisinga. Todėl mes ir inicijavome pataisas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia A. Sysas. Ruošiasi...

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Jis, jeigu reikės, bus panaudotas, bet čia jau bus agentūros sprendimas.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas. Ruošiasi A. Gedvilas. Prašau.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš turėčiau pirmiausia atsiprašyti už kolegą, kuris naudoja seksistines citatas iš kažkieno laiškų. Aš manau, taip elgtis nedera, su visa pagarba galbūt ir tam profesoriui.

Mano klausimas būtų toks... Gerbiama ministre, vis tiek kalbame apie pabėgėlius. Jų dabar mažiau, problemos lyg išspręstos arba sprendžiamos. Mano klausimas būtų dėl politinių pabėgėlių iš Baltarusijos. Mes jau su jumis bendravome ir asmeniškai. Ačiū už padarytus žingsnius. Kai kurios problemos pajudėjo, bet kai kurie žmonės laukia leidimo gyventi arba leidimų dirbti ilgiau, negu nustato ir europinės normos, ir mūsų įstatymai. Gerbiama ministre, kaip būtų galima tą procesą pagreitinti? Nes tie žmonės norėtų čia dirbti, mokėti mokesčius ir paprasčiausiai jaus-tis pilnaverčiais gyventojais čia, Lietuvoje. Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas kolega, už klausimą. Tikrai žinote, aš buvau jus informavusi, kad esame sudarę tokį formatą, kuriame yra įtrauktos skirtingos ministerijos, tai yra ir mūsų ministerija, ir Užsienio reikalų ministerija, kartu ir Baltarusijos bendruomenė, kad būtų galima operatyviai spręsti tuos įvairiausius klausimus, nes jų iškyla įvairių – tiek dėl procedūrų, tiek ir dėl konkrečių situacijų. Tas formatas renkasi, problemas sprendžia.

Kalbėdama apie tuos procesus, kurie kartais užtrunka ilgiau, turiu pažymėti, kad šiuo metu tame procese yra aktyviai įtrauktos ir mūsų žvalgybos institucijos, kurios taip pat turi įvertinti ir tada pateikti rekomendacijas. Žinoma, dabar esame tokiaime laikotarpyje, kai geopolitinė situacija verčia labai atidžiai pasižiūrėti. Tikrai tikimės supratimo. Savo ruožtu noriu patikinti, kad,

turėdama kassavaitinius pasitarimus su Migracijos departamentu, prašau operatyviai, kaip galima greičiau spręsti, nebiurokratizuoti procesų, kad žmonės gautų visas paslaugas greitai ir efektyviai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia A. Gedvilas. Ruošiasi V. Valkiūnas.

A. GEDVILAS (MSNG). Ministre, užvakar pasislėpusi nuo opozicijos jūs teigėte, kad jūsų darbotvarkė yra labai užimta. Netgi nedalyvavote svarbiame balsavime dėl vaiko priežiūros išmokų didinimo. Tačiau VRM puslapyje jūsų darbotvarkėje nurodyta, kad birželio 13 dieną jūs 9 valandą dalyvausite Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos posėdyje, 10 valandą dalyvausite rytiniame Seimo posėdyje, 13 val. 30 min. dalyvausite pasitarime dėl policijos pertvarkos, 14 valandą dalyvausite vakariniame Seimo posėdyje. Tad kas meluoja – jūs ar VRM darbuotojai, kurie pildė jūsų darbotvarkę?

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas kolega, už klausimus. Suprantate, kad Vidaus reikalų ministerijoje yra aibė sričių ir atsakomybių. Žinote, kad artėja NATO *samitas* ir mes taip pat atsakingi už saugumo užtikrinimą. Vyksta formatai ir pasirengimas, kurie nebūtinai visada viešai įtraukiami. Yra kitų klausimų, susijusių su gaisrų situacija, žinote, kad dabar sausra. Yra įvairių klausimų.

Kadangi labai atidžiai esu įsitraukusi į visą procesą ir dalyvauju, ir noriu turėti pasirengimą iš anksto, nelaukdama pasekmių, būna įvairių klausimų, tai todėl turėčiau atsiprašyti, kad galbūt jūs nežinotote. Bet norėčiau prašyti ir pagarbos ministrų darbui, ir tiesiog suprasti, kad darbas yra labai sudėtingas. Yra daug klausimų ir Seimo narys ne visada gali net įsivaizduoti darbų apimtį.

PIRMININKAS. Klausia V. Valkiūnas. Ruošiasi L. Slušnys. M. Navickienė dėl vedimo tvarkos. Prašau.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš visgi norėčiau, kad protokole liktų pastebėjimas apie balsavimą antradienį dėl Ligos ir motinystės ir lydimųjų įstatymų projektų, kurie didina pajamas mažiausiai uždirbantiems Lietuvos gyventojams. Suvedinėdami asmenines sąskaitas su ministre, teikdami nestatutinius prašymus antradienį, būtent jūs ir asmeniškai jūs nebalsavote už šiuos įstatymų projektus. Maža to, traukėte korteles, kad nebūtų galima šių įstatymų projektų priimti antradienį. Norėčiau, kad pirmiausia pasižiūrėtumėte į save. (*Balsas salėje*)

PIRMININKAS. Klausia dabar V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiama ministre, čia triukšmas dėl Konstitucinio Teismo nutarimo. Kiek jis teisingas ir naudingas Lietuvai? Kiek naudingi tie Briuselio įstatymai, diskriminuojantys mūsų žmones, ir kodėl Konstitucinis Teismas dirba ištižusio Briuselio naudai? Ar neįžvelgėte čia Konstitucinio Teismo teisėjų užsiangažavimo vardan karjeros Briuselyje?

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Kolega, kalbant apie Konstitucinio Teismo sprendimus, jie turi būti vykdomi, tas ir buvo padaryta iš karto. Taip pat reaguojant buvo sudaryta darbo grupė, kuri parengė atitinkamus teisės aktų pakeitimus. Noriu dar kartą priminti, kad situacija buvo tuo metu tikrai neeilinė, turėjome didžiulį skaičių neteisėtų migrantų ir reikėjo skubių sprendimų, ryžtingų sprendimų ir netradicinių sprendimų. Jie buvo padaryti. Vėliau situacijai keičiantis mes keitėme ir tą patį Užsieniečių teisinės padėties įstatymą.

Kalbant apie europinę teisę, nuo pat šios krizės pradžios mes aiškiai sakėme, kad Europos Sąjungos teisė tikrai neatitinka realybės ir tokių realių situacijų. Nėra įvertintos situacijos, kai prieš šalis nares yra vykdomos hibridinės atakos, todėl iniciavome atitinkamus teisės aktų pakeitimus, subūrėme Europos Sąjungos šalių paramą, tai yra 16 Europos Sąjungos šalių mus palaikė, palaikė tuos siūlymus, kad valstybėms narėms, kurios yra užpuolamos, turi būti suteikti įrankiai gintis.

PIRMININKAS. Klausia L. Slušnys. Prašom.

L. SLUŠNYS (TS-LKDF). Ačiū. Šiame Seime vis dar yra tokių neatpažintų kalbančių objektų, kurie kalba apie vyrišką ir moterišką elgesį, laikyseną ir sprendimų priėmimą, tai tikrai nedžiugi. Bet man esate vidaus reikalų ministrė ir labiausiai rūpi nuveikti darbai ir, žinoma, kompetencijos. Vertinant iš laiko perspektyvos, kas labiausiai padėjo atremti A. Lukašenkos ataką, kuri galėjo sugriauti mūsų visą socialinę sistemą, o Lietuva tapti pereinamuoju kiemu patekti į kitas Europos Sąjungos šalis? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū, kolega. Tai priemonių kompleksas. Pirmiausia Užsieniečių teisės padėties įstatymo pakeitimai, kurie pakeitė visas procedūras ir neleido šitiems asmenims piktnaudžiauti mūsų prieglobsčio sistema. Antras žingsnis buvo fizinis barjeras. Mes per rekordiškai trumpą laiką – per metus – jį pastatėme. Aš nežinau, kiek dar metų sienos stebėjimo sistemos būtų buvusios diegiamos, jeigu ne šita situacija ir ne mes, mūsų ryžtingi veiksmai, leidę pasiekti, kad mes turime sienos stebėjimo sistemas.

Ir kitas dalykas yra mūsų pozicija ir sprendimas dėl neįleidimo tų asmenų, kurie neteisėtai būdais kerta mūsų sieną, tai buvo tikrai labai svarbi priemonė, leidusi mums užkardyti 20 tūkst. tokių bandymų kirsti mūsų sieną. Klausimas šiandien yra retorinis: kiek mes būtume turėję šią dieną Lietuvoje neteisėtų migrantų, jeigu ne šitie sprendimai?

Ir, žinoma, darbas su Europos Komisija, mes kartu sustabdėme tiesioginius skrydžius, kurie buvo kas savaitę po kelis reusus organizuojami. Taip pat, aišku, esame dėkingi ir už europinę paramą. Minėjau, kad 100 tūkst. eurų yra skirta mūsų sienos apsaugai. Šiandien yra džiugi žinia, kad dar 24 mln. taip pat atkeliauja mūsų sienos apsaugai stiprinti.

PIRMININKAS. Dėkoju. 15 minučių klausti baigėsi. Ačiū, ministre.

12.39 val.

Vyriausybės valanda

Dabar pradėdame Vyriausybės pusvalandį. Šiek tiek vėluojame, bet ką gi jau padarysi. Kviečiame Vyriausybės narius. Pirmasis klausia G. Surplys.

G. SURPLYS (LVŽSF). Ačiū, Vytautai. Gerbiama vidaus reikalų ministre, mano klausimas jums: vis dėlto taip ir neišgirdome to atsakymo, kuris buvo suformuluotas raštu, o tas klausimas buvo labai paprastas, kodėl jūs neatėjote ir nepaaiškinote visko tada, kai prašėme į opozicinių frakcijų susitikimą. Asmeniškai man atrodo, kad mes tikrai murkdomės vandens stiklinėje, tikrai viską galime sutarti, nekonstituciniu pripažintą įstatymą greitai taisyti ir veikti toliau. Klausimas išlieka tas pats: kodėl jūs neatėjote tuomet, kai buvote paprašyta? Juolab kad darbai koreguoti tą įstatymą jau buvo pradėti.

Kitas dalykas. Vis dėlto gana garsiai nuskambėjo tas jūsų pasakymas, kad, jeigu reikėtų atsukti laiką atgal, jūs elgtumėtės lygiai taip pat. Aš vis tiek norėčiau paklausti, kaip, jūsų manymu, tai dera su mūsų, Seimo narių, duota priesaika gerbti Lietuvos Respublikos Konstituciją? Paskutinis dar momentas, jeigu galima...

PIRMININKAS. Laikas.

G. SURPLYS (LVŽSF). ...Europos direktyva šiaip leidžia 28 dienas sulaikyti asmenis, nelegaliai kirtusius sieną. Kaip, jūsų manymu, tai koreliuoja su mūsų Konstitucija? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Pirmas atsakymas būtų apie tai, kodėl aš nesutikau atvykti į frakcijas. Pirmas dalykas, aš jau minėjau, darbotvarkė yra tikrai užimta. Aš pasiūliau pasinaudoti Seimo statuto norma, tai yra pakviesti mane į tribūną. Aš, kaip reikalauja Statutas, per nustatytą laiką, suderinus klausimus, būčiau atvykusi ir atsakiusi į visus jums kylančius klausimus.

Kalbant apie požiūrį į Konstituciją, kaip jau ir minėjau, iš karto, tik išgirdę paskelbtą sprendimą, mes reagavome. Mūsų institucijos buvo įpareigosos nedelsiant vykdyti Konstitucinio Teismo sprendimą. Taip pat buvo jau pradėta burti atitinkama tarpinstitucinė darbo grupė, kuri parengtų atitinkamas pataisas, reaguodama ir pritaikydama mūsų įstatymą, kad jis neprieštarautų Konstitucijai. Konstituciją gerbiu, Konstitucijos sprendimus taip pat gerbiu. Noriu pažymėti, kad tuo metu, kai buvo svarstymas, kai šis įstatymas buvo pateiktas, kokių nors tokių konkrečių pasiūlymų, prieštaravimų Konstitucijai nebuvo iš Teisės departamento ar kitų institucijų.

Kalbant apie kitą klausimą, susijusį su Europos Sąjungos reglamentavimu, aš savo pasisakyme dabar kaip tik ir minėjau, kad dabar buvusiame paskutiniame Vidaus reikalų ministrų tarybos posėdyje – Europos Sąjunga eina link to, kad šita pasienio procedūra būtų ne 28 dienos, o 28 savaitės. Žinoma, tie procesai yra ilgi. Kaip ir minėjau, tikrai apeliuoju dėl kolegų Europos Parlamente palaikymo, nes dirbti tam, kad būtų atstovaujami Lietuvos interesai, labai reikia. Aš labai tikiuosi, dirbsime sutelktai, kad tuos rezultatus turėtume.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia S. Skvernelis. Prašom.

S. SKVERNELIS (DFVL). Klausimą turėčiau gerbiausiai vidaus reikalų ministrei. Bet noriu paklausti, kaip būtų keista, ne kaip ministrės, nors ir jūsų partijos pirmininkas replikuoja, jis gal padės jums į šitą klausimą atsakyti, bus labai malonu. Noriu paklausti kaip politikės. Gerbiama ministre, jūs esate Tėvynės sąjungos narė. Tėvynės sąjunga taip pat yra europinės politinės šeimos narė. Kaip jūs galvojate, gal buvo vis dėlto klaida Vengrijos premjero pono V. Orbano politinę partiją šalinti iš jums artimos politinės šeimos ar suspenduoti? Gal vis dėlto Vengrijos premjeras buvo teisus, taikydamas ir retoriką, ir veiksmus migracijos atveju? Gal tokia politinės šeimos reakcija buvo ne visai teisinga? Tiesiog jūsų nuomonė kaip politikės, ne kaip ministrės.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Aš noriu pasakyti, žinau tas diskusijas, bet aš manau, kad Lietuva, turėdama labai sudėtingą situaciją, žinodama Europos Sąjungos požiūrį į fizinį barjerą, apskritai į daugelį dalykų, kalbėdama labai atvirai apie visus savo daromus ir būsimus sprendimus, tikrai nieko neslėpdama, sulaukė Europos Komisijos supratimo, nes mes sugebėjome konstruktyviai, eidami konstruktyviu keliu... Aš sakau, čia yra klausimas, kokį tu kelią pasirinksi. Lietuva pasirinko konstruktyvų kelią. Mes įtikinome, kad tai yra hibridinė ataka, kad mums reikalingi atitinkami sprendimai – fizinis barjeras. Mes ėmėme keisti Europos Sąjungos politikų požiūrį. Man atrodo, aš nekomentuosiu kitų sprendimų ir kitų valstybių laikysenos. Mano atsakomybė yra Lietuvos pozicija, tai, kaip Lietuvą vertina, ir pokyčiai, kuriuos mes inicijuojame, kurių mūsų valstybei labai reikia. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas turbūt būtų socialinės apsaugos ir darbo ministrei ir sveikatos ministrui. Mes trečiadienį komitete svarstėme pasirengimą neįgalųjų reformai, kaip rengiamasi ją įgyvendinti. Galima pasakyti, kad labai blogai, nes atsakymų negavome, daug atsakymų negavome, ir nutarėme rudenį dar kartą susirinkti.

Bet mano klausimas labai konkretus. Pagal šį įstatymą mes naikiname Ginčų komisiją. Perskaitau dabar, kad Sveikatos ministerija kuria analogišką Ginčų komisiją prie SADM'o. Gal čia irgi buvo paskubėta ir nereikėjo naikinti, jei vienoje ministerijoje komisiją kuriame, o kitoje naikiname ir prijungiame prie Administracinių ginčų komisijos? Tai gal Lietuvoje reikia vienos Administracinių ginčų? Kam reikia kurti Sveikatos ministerijai? Ačiū.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Nesutikčiau su apibendrinimu, kad sekasi blogai, visų pirma, pasirengti įgyvendinti. Man atrodo, kad taip, kaip mes esame pasirengę įgyvendinti būtent šią reformą, tai turbūt pavyzdys, kaip jau ir teisės aktų projektus turėti, kad nuo liepos 1 dienos mes jau galėtume turėti rankoje visą įgyvendinimo planą. Tikrai dėkoju visiems – ir mūsų ministerijos darbuotojams, ir socialiniams partneriams, su kuriais yra vos ne kas savaitę kalbama ir derinamas šios reformos įgyvendinimas. Tai yra didžiulis pokytis valstybei. Tikrai nenuvertinčiau jo ir niekada nesutiksiu su požiūriu, kad yra nepasirengta. Yra pasirengimas ir sklandus, ir profesionalus. Tai čia pirma pastaba.

Antra pastaba yra ta, kad Ginčų komisijos naikinimas turi tam tikrą prasmę. Ir tą prasmę, kad mes norime, kad didėtų aprėptis ginčų nagrinėjimo. Ir sujungimas, būtent atidavimas funkcijų Administracinių ginčų komisijai, ir yra pagrindas tas, kad jie turi ir daugiau žmonių, ir daugiau taškų, ir, mūsų įsitikinimu, turės daugiau kompetencijų atlikti savo darbą.

O dėl Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimų, manau, galėtų pakomentuoti sveikatos apsaugos ministras.

A. DULKYS. Labai ačiū už klausimą. Kartais komisijos tik pavadinimas gal daugiau sutampa. Reikia žiūrėti ir į pačių komisijų darbo turinį. Mes, kaip Sveikatos apsaugos ministerija, turime kitų tam tikrų aspektų, bet, žinoma, jūsų tą mintį galima apsvarstyti ir įsivertinti. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas. Prašom.

A. GEDVILAS (MSNG). Vidaus reikalų ministre, Konstituciniam Teismui paskelbus, kad migrantų sulaikymas ir priverstinis apgyvendinimas prieštaravo Konstitucijai, jūs kartu su kolega L. Kasčiūnu teigėte, kad tai buvo padaryta tam, kad būtų atgrasymas, kad nebūtų šiltnamio sąlygų, o pasikartojus situacijai jūs darytumėte tą patį. Norėčiau jums priminti, kad šiuose jūsų rankomis sukurtuose centruose, arba, tiksliau kalbant, koncentracijos stovyklose, buvo užfiksuoti ne-

teisėti seksualinio prievartavimo atvejai, kuriais buvo kaltinami ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos atstovai, o ir pačių stovyklų viduje susiformavo kastos, gyventojai buvo reketuojami, vyko seksualinis išnaudojimas, o kai kurie vargingi migrantai buvo priversti užsiimti prostitucija tarp vyrų. Visi mes žinome, kad turėti pedofilija įtariamų atstovų savo gretose jūsų partijai nėra tabu, tad norėčiau sužinoti, kokią žinią jūs norėtumėte siųsti pasauliui apie Lietuvą...

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

A. GEDVILAS (MSNG). ...ir ką konkrečiai jūs vėl darytumėte taip pat?

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Kolega, aš minėjau apie Europos Sąjungos reglamentavimo pokyčius, kad, matyt, ateityje perėjus visas procedūras, bus numatyta iki 28 savaičių pasienio procedūra. Ką reiškia pasienio procedūra? Tai reiškia, kad kai asmuo neteisėtu būdu patenka, tarkime, į Lietuvą, kol tarnybos išsiaiškina jo tapatybę ir kol priima sprendimą asmenį įleisti ar neįleisti, laikyti įleistu arba neįleistu į Lietuvos Respubliką, jos tiesiog turi laikotarpį ir ateityje gali turėti iki 28 savaičių. Tai reiškia – galės riboti judėjimą.

Kalbėdama apie kitus jūsų keliamus klausimus, aš keliu retorinį klausimą: kas būtų ir kokias problemas mes šiandien mūsų valstybėje spręstume, jeigu nebūtų priimti šitie sprendimai, jeigu mes šiandien turėtume per metus po 40 tūkst. neteisėtų migrantų, kurie vaikščiotų laisvi, ir tas srautas galbūt būtų dar didesnis? Ką tada atsakytume, kokias problemas spręstume? Jūs esate už tai? Jūs kritikuojate tuos sprendimus, kurie leido mums uždaryti šitą naują migracijos kelią? Jūs prieš, jūs norėtumėte, kad atidarytume? Kol aš esu vidaus reikalų ministrė, aš saugosiu sienas ir mūsų sienos bus uždarytos.

PIRMININKAS. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ministro K. Navicko neklausiu dėl sausros, nes lietų žada. Premjere Ingrida, jūs atstovaujate hibridinei partijai – Tėvynės sąjungai ir krikščionims. Koks jūsų prioritetas – teisybė ar teisingumas?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Man atrodo, kad jūs rastumėte krikščionių ir socialdemokratų partijoje, ir net gal Darbo partijoje rastumėte krikščionių, dėl to tos partijos netampa hibridinės.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas. Atsiprašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Kreipiuosi į URM'o vadovą. Gerbiamas ministre, turbūt matėte, kad šiandien iš darbotvarkės išbrauktos 2023–2030 metų gairės, ten būtume aptarę dabartinį mūsų kalbinį kraštovaizdį. Jūs darbuojatės tarptautinėje, daugiakalbėje erdvėje, vartojate daug tarptautinių žodžių, kartais nesusimąstote, kur yra tarptautinis žodis, o kur yra skolinys. Pavyzdžiui, mėgstate „opciją“, nors yra puiki lietuviška „galimybė“, tačiau ne apie tai. Artėja viršūnių susitikimas liepos pradžioje. Dabar eteryje sklinda: NATO *samitas, samitas, samitas*. Ar nenorėtumėte, gerbiamas ministre, tautiškai nusiteikęs, parodyti lyderystę, pavyzdį ir kalbėti lietuviškai, pamokyti ir parodyti pavyzdį žurnalistams, sakyti „viršūnių susitikimas“, „aukščiausio lygio susitikimas“ ir panašiai, ar taip ir vartosite, kaip kitos šalys, tik tą *samitą*? Mano čia toks būtų kaip vyresnio žmogaus patarimas. Ačiū.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Praeitame posėdyje buvęs Seimo Pirmininkas V. Pranckietis atkreipė dėmesį, kad grupavimas pagal amžių Seime irgi yra kažkokia diskriminacija, į tai buvo atkreiptas dėmesys. Dėl to atsargiai dabar žiūriu į visus dalinimus. O jeigu rimtai, tai jūsų pastabą priimu, stengiuosi vartoti jūsų siūlomą formuluotę, ne visada tai pavyksta. (*Balsai salėje*) Žiūrėkite, mielieji, aš suprantu, kad yra noras paversti į visišką cirką, pabandykime šiek tiek pagarbos vieni kitiems išlaikyti. Iš tikrųjų pastaba yra teisinga, pamokyti kitų nelabai galiu, nelabai tai darau, nes žinau, kad pirmiausia nuo savęs turiu pradėti. Kadangi pačiam nepavyksta, tai ir kitų nepamokysiu, bet, manau, išgirsti tai, ką jūs sakote, yra prasminga ir įsidėmėtina. Ačiū už tai.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas aplinkos ministrui. Gerbiamas ministre, jūs lyg bandėte miškų susitarimą, tokį dokumentą, rengti. Gal pasakysite, kokia stadija, kas ten vyksta? Ir bandėte Saugomų teritorijų įstatymą koreguoti, jei kalbame apie Sūduvos nacionalinį parką. Dabar šiandien darbotvarkėje yra Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimai, kur kita forma bandoma įteisinti nuosavybės nusavinimą, ir iš tiesų lyg ir gąsdinate Europos Sąjun-

gos sankcijomis ir milijoninėmis baudomis. Kita vertus, tai, kas vyksta ne tik miškuose, bet ir miestuose – medžių pjovimas, dabar ir platinimas po elektros tinklų linijomis (turbūt irgi matėte), ir tie biokuro kalnai, kurie palikti pūti miškuose, ar tai yra jums normalu, ar vis dėlto yra būdų, kad tas biokuras tenai nepūtų, kad brandūs ažuolai nebūtų pjaunami platinant linijas ir tiesiog paliekant supūti susmulkintas visas medienos atliekas? Iš tiesų ar tai yra jums normalu, ar tai yra su tuo projektu, kurį jūs šiandien...

PIRMININKAS. Laikas!

K. MAŽEIKA (DFVL). ...bandysite pristatyti? Ačiū.

S. GENTVILAS (LSF). Labai daug loginių klaidų, bet per mažai laiko turiu jas ištaisyti. Aš tik paminėsiu, kad jūsų komisaras V. Sinkevičius, su kuriuo kalbėjau prieš 20 minučių, šiandien Europos Parlamente, Aplinkos komitete, pasiskirsčius 44 ir 44 balsams, nesugeba pateikti gamtos atkūrimo reglamentų, susiduria su ta pačia problema, kaip ir aš čia prieš buvusį kolegą gaudamas visiškai nelogišką kažkokį minčių kratinį.

Kalbant apie medžių kirtimą tarp elektros linijų, D. Kreivys gali priminti ir paliudyti, kad prieš dvi žiemas buvo labai stipri sniegdriba, nutraukė be galo daug elektros linijų ir tada buvo priimti pakeitimai, kad kabelių apsaugos zonoje yra teisė „Litgridui“ ir ESO šalinti tuos medžius, kurie kelia pavojų tinklams. Dabar yra pagal „Litgrido“ ir ESO vertinimą – jie gali įvertinti, ar toje zonoje medis yra pavojingas.

Tų atvejų, kai yra nukirsti brandūs medžiai, aš negaliu vertinti. Tai iš tikrųjų kiekvienos institucijos atsakomybė, bet, man atrodo, po kilusio ažiotažo tiek Vilniuje, tiek kitur net ir inžinierinkai supranta, kad reikia ieškoti protingų ir brandžių sprendimų.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas. Prašau.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Turiu du klausimus. Pirmas klausimas kultūros ministrui, antrasis – gerbiamai finansų ministrei.

Pirmas klausimas kultūros ministrui dėl Trakų istorinio nacionalinio parko pavaldumo. Šiandien Saugomų teritorijų įstatymo projekte numatoma, kad Trakų istorinis nacionalinis parkas (būtent pabrėžiu – istorinis nacionalinis parkas) tampa Aplinkos ministerijos pavaldumo darrant pertvarkas. Jūs tikriausiai žinote, kad Valstybinė kultūros paveldo komisija griežtai pasisakė prieš tokius dalykus. Tuo labiau kad Trakų istorinis nacionalinis parkas, būdamas Lietuvos vizitinė kortelė, yra kultūrinio kraštovaizdžio teritorija ir tai kūrė žmogus. Kaip gerbiamas aplinkos ministras sako, tik 5 % kultūros paveldo, o visa kita yra vis dėlto gamta. Tai iš tikrųjų reikia išigilinti. Viskas ten harmoninga ir būtent Istorinis nacionalinis parkas buvo...

PIRMININKAS. Laikas, kolega.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). ...kuriamas ta intencija. Ir finansų ministrei...

PIRMININKAS. Laikas!

S. KAIRYS. Ačiū už klausimą. (*Balsas salėje*) Jeigu galiu, aš pradėsiu, gal aplinkos ministras kolega Simonas pabaigs. Išties nereikėtų gąsdinti, kad kažkoks, nežinau, juridinės formos ar įstaugos pavaldumo klausimas iškart sukurs grėsmių paveldui ir jo apsaugai. Aš manau, kad kalbant apie pilį, Užutrakio dvarą, karaimų palikimą ir panašius dalykus daug dalykų yra padaryta. Jūs pats aktyviai dalyvaujate ir viską žinote, ir viską suprantate, bet turbūt irgi negalite nematyti, kad yra pliusų, yra minusų. Tarkime, jeigu ši įstaiga būtų buvusi Aplinkos ministerijos pavaldumo, būtų sulaukusi ir tam tikrų didesnių investicijų, ir kitų dalykų, nes vis dėlto ten gamtos aspektas yra dominuojantis.

Aš tikrai nežadu, matydamas logišką reformą ar diskusiją, paremtą argumentais, laikyti savo žaislus smėlio dėžėje vien dėl to, kad aš joje sėdžiu. Iš tikrųjų reikėtų matyti valstybiškai ir žiūrėti efektyviausią sprendimą.

S. GENTVILAS (LSF). Aš tik papildysiu. Kęstuti, jūs, kaip trakiškis, turėtumėte žinoti istoriją. Trakų nacionalinį parką įkūrė Aplinkos ministerija, tuometė Statybų ministerija, ir tik po to Paveldo institutas perėmė. Negąsdinkime ir jūs nekelkite audros stiklinėje. Tikrai Aplinkos ministerija valdo keturis nacionalinius parkus, 30 regioninių parkų, tarp jų ir Tytuvėnus, Varnius, Dieveniškės, Kuršių neriją, kur paveldosauga užima milžinišką dalį. Nėra to, ko neišspręstume.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas būtų galbūt laikinajai švietimo ministrei, galbūt premjerei. Skubos tvarka paslapčia nuo sporto visuomenės yra daroma reforma – Nacionalinė sporto agentūra jungiama su Lietuvos sporto centru. Ji valdo turtą, didelę infrastruktūrą. Turtą būtent prestižinėse vietose: ir Pavilnyje, ir Vingio parke, ir, kaip žinome, kitose prestižinėse vietose. Jungiama prie Nacionalinės sporto agentūros. Registruotas projektas 7 dieną. Sporto komisija ir Seimo komitetai tiesiog nespėja svarstyti. Laukiama pataisų 21 dieną. Kodėl tai daroma paslapčia? Kodėl skubos tvarka, turint omenyje, kad Seimas jau įstatymais ginasi nuo tokios įmonės „Infrastruktūra LT“, kuri gviešiasi už mokesčių mokėtojų pinigus sukurtos infrastruktūros savivaldybėse dėl baseinų perėmimo, motyvuodama Konkurencijos tarybos vėliava.

PIRMININKAS. Laikas!

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš gal pabandyčiau atsakyti. Kaip mes čia kažką paslapčia darome, jeigu jūs viską apie tai žinote? Projektai yra paskelbti ir niekas nieko paslapčia nedaro.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Jeigu galėčiau papildyti, tai norėčiau atkreipti dėmesį, kad yra dinamika, būtent dėl to yra ir susitikimai. Mano žiniomis, ir Darbo frakcija visai neseniai turėjo būtent šia tema susitikimą su viceministru, kuruojančiu šią sritį. Turėjo savo pastabų, aptarė galimas alternatyvas ir taip pat, kaip juda projektas. Tikrai informacija, tiek teisės aktų projektai yra visiems prieinami, diskutuojame ir žinau tai. Iš skirtingų frakcijų šia tema girdėjau skirtingų nuomonių ir priėjimų, tai tikrai visiems yra prieinama, ne už uždarytų durų, bet būtent siekiant įtraukti visą bendruomenę, kad rastume priimtinausius sprendimus.

PIRMININKAS. Klausia V. Fiodorovas. Jo nematau. D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Noriu paklausti ministrės A. Bilotaitės.

Štai šiandien kalbame apie Konstitucinio Teismo sprendimą, kuriame pareikštos pretenzijos dėl migracijos politikos pažeidimų. Bet aš noriu pacituoti kitą Konstitucijos straipsnį, 21 straipsnį. Jame sakoma: su žmogumi be jo žinios ir laisvo sutikimo negali būti atliekami moksliniai ir medicinos bandymai. Šiuo atveju Konstitucinis Teismas išvengė savo išvadų ir išsisuko nuo šio klausimo. Ten žmonėms galėjo padėti, kad nebūtų prievartaujami, bet nepadėjo. O šiuo atveju jūs padėjote žmonėms atsikratyti baimės dėl tos baisios agresijos, kuri migrantų pavidalu ėjo į Lietuvą, bet jus dabar persekioja Konstitucinis Teismas.

Kaip jūs dabar tai vertinate? Ir kodėl jie neišpėjo iš anksto, kad reikia pataisyti įstatymus, kad nebūtų to chaoso, kuris dabar Lietuvoje sukilo, ir dabar jūs esate taip aktyviai persekiojama? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Atsakysiu trumpai, kad Konstitucinio Teismo sprendimus gerbiame ir Konstituciją taip pat.

PIRMININKAS. Klausia V. Ažuolas. Prašom. Atsiprašau, A. Širinskienė jau yra salėje, tai ji klausia. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Labai įdomu, kai ministrė sako, kad Konstitucinio Teismo sprendimus gerbia, bet čia pat tvirtina žiniasklaidai, kad jeigu reikėtų, tai antrą kartą padarytų tą patį.

Iš tikrųjų labai apmaudu, kad dabar bandoma aiškinti, kad kito kelio ir kito sprendimo nebuvo, nes iš tikrųjų buvo ir kitų kelių, kitų sprendimų, jų reikėjo ieškoti. Buvo galima galų gale ir teismų bylų teisingumą keisti ir tokiu būdu paskirstyti tas bylas po šalį. Patys teismus dabar planuojate uždaryti, sakydami, kad jie kai kurie rajonuose neturi veiklos ir darbo krūvio.

Kitas dalykas, vėlgi buvo galima pasitelkti ir tarptautines organizacijas ieškant optimalių terminų, bet, priešingai, jūs tuo metu pasislėpėte, aiškinote, kad tarptautinių organizacijų spėjimai yra netinkami, jūs jų neklausysite, ir priėmėte sprendimus, kokius priėmėte.

PIRMININKAS. Laikas!

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Klausimas: kaip jūs planuojate priimti atsakomybę? Gal vis dėlto tikrai reikėtų, ypač kai sakote, kad esate pavargusi ir netgi miškų gaisrus gesinate, gal reikėtų atsistatydinti ir suteikti galimybę dirbti žmogui, kuris nesakytų, kad antrą kartą pažeistų Konstituciją?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Gerbiama kolege, jeigu jūs manote, kad migracijos krizė buvo nesuvaldyta ir migracijos kelias buvo neuždarytas, aš už tai turėčiau priimti atsakomybę, tai taip ir pasakykite viešai, kad A. Bilotaitė privalo priimti atsakomybę už suvaldytą migrantų krizę.

Dėl Europos Sąjungos teisės pakeitimų. Taip, nuo pat pirmos dienos mes kėlėme klausimus ir inicijavome teisės aktų pakeitimus, kad būtų keičiama Europos Sąjungos teisė. Ir šiandien mes turime instrumentalizacijos sąvoką europiniu lygiu, ir visi sutaria, kad tokiais atvejais turi būti skirtingas reguliavimas ir išimtys, kad valstybės narės galėtų gintis.

O kalbant apie Konstitucinį Teismą ir pagarbą, tai aš visada sakiau ir sakysiu, kad aš gerbiu Konstituciją, jos sprendimus. Tuo metu, kai buvo svarstomi šitie įstatymo pakeitimai, tokių pastabų nebuvo. Kaip suprantu, jūs dirbate Teisės ir teisėtvarkos komitete. Tiesiog klausimas jums: ar jūs ėmėtės kokių nors iniciatyvų, jeigu matėte tuo metu, kad tokie prieštaravimai yra galimi? Kalbant apie mano pasakymą, ar kartočiau tuos pačius sprendimus, aš noriu pažymėti, kad aš kalbu apie visumą priemonių, kurios padėjo suvaldyti krizę, kurios buvo laiku, reikalingos ir tikrai davė efektą. Mano pareiga yra ir buvo ginti mūsų sienų, ne tik Lietuvos, bet ir Europos Sąjungos sienų saugumą. Tai yra mano pareiga – žmonių saugumas. Tuo ir rūpinasi. Padariau viską.

PIRMININKAS. Klausia V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Norėčiau paklausti premjerės, bet gal geriau žinos finansų ministrė. Lietuvos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs po konservatorių kreipimosi, kad Lietuvos Vyriausybė turi teisę savarankiškai vykdyti fiskalinę politiką ir biudžeto sudarymą, ir kitus dalykus. Yra toks išaiškinimas. Bet, deja, atėjo liūdna žinia iš Europos Komisijos, kad Europos Komisija keičia Europos Sąjungos valstybių pamatinius dalykus ir tą funkciją nori apriboti. Ar jūs pritariate, kad Europos Komisija apribotų Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisę vykdyti savarankišką fiskalinę politiką? Mūsų klausia nuomonės. Mes vakar ERK'e išklausėme šitų pranešimų, bet sprendimų dar nepriėmėme. Tai kokia jūsų nuomonė būtų? Reikėtų riboti ar ne?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Žiūrėkite, nieko nėra naujo, yra tam tikros pamatinės Europos Sąjungos sutartys, kaip kad Maastrichto sutartis, kuri nustato tam tikrus bazinius reikalavimus valstybių deficitui ir skolai. Tai reiškia, kad niekas jums nesako, kad jūs turite skirti tiek lėšų švietimui arba tiek sveikatai. Arba kad jūsų kažkokia struktūra turėtų būti, ar kad jūs turėtumėte daugiau rinkti pajamų iš pajamų mokesčių, o ne iš pridėtinės vertės mokesčio. Yra kai kurie dalykai, dalis mokesčių reglamentuoti Europos Sąjungos mastu, sureguliuoti, kadangi yra susiję su prekyba Europos Sąjungos viduje, bet irgi to reglamentavimo yra tiek, kiek reikia, ir valstybės turi gana daug laisvės priimti sprendimus pačios. Tai, kad priežiūra Europos Sąjungoje, fiskalinė priežiūra nuo 2009–2010 metų finansų krizės yra griežtesnė, yra faktas, taip jau yra keliolika metų, nes pinigų sąjungoje, valiutų sąjungoje, kokia yra euro zona, atskiros valstybės fiskalinės problemos gali tapti visos euro zonos fiskalinėmis problemomis, ir mes tą matėme, kai visos kitos valstybės turėjo padėti kai kurioms euro zonoje esančioms Pietų Europos valstybėms persitvarkyti ir kažkaip susidoroti su finansų rinkų apšaudymu. Tiek, kiek reikia to reguliavimo, paliekama iš esmės visa kompetencija valstybių narių apsisprendimui, ar jūs norite turėti didelį biudžetą, 50 % nuo BVP, ar jūs norite turėti mažą ir mažas viešąsias paslaugas – niekas valstybės fiskalinės politikos tuo požiūriu neapibrėžia.

Mano supratimu, Konstitucinis Teismas kalbėjo truputį apie kitą dalyką. Konstitucinis Teismas kalbėjo apie kompetenciją parengti biudžeto projektą. Tai yra Vyriausybės atsakomybė ir Vyriausybės prerogatyva, ir dėl to visokie išankstiniai pinigų padalinimai vienoms ar kitoms sritims atskirais įstatymais tiesiog neatitinka Konstitucijos. Bet, man atrodo, čia yra suderinami dalykai ir tikrai Europos Komisija neturi tikslo ir Europos Sąjunga neturi tikslo pažeisti subsidiarumo principo, bet vis dėlto, jeigu mes esame valiutų sąjungoje, jeigu mes esame net ir sutarę kokių nors problemų atveju vieni kitiems padėti, tai negali vienos valstybės tapti permanentine našta kitoms valstybėms, kurios tvarkingai tvarko savo finansus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pusvalandis išseko. Ačiū Vyriausybei. Skelbiu posėdį baigtą. (*Gongas*)

13.09 val.

Seimo narių pareiškimai

Atsiprašau, taip pat dar buvo pareiškimų. Dar atsiprašau, pareiškimai. Per anksti pabaigiau posėdį. Į tribūną kviečiu V. Valkiūną.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiamieji, „Ignitis“ buvo valstybės – visų žmonių įmonė. Kuo tapo? Ir pats įsitikinau, kad įmonė, už kurią aš sirgau ir agitavau žmones, kad pereitų, elektros energiją imtų iš „Igničio“... Tačiau vietoj buvusios kainos – 18 centų, dabar, mano manymu, neteisėtai pratęsė sutartį su 26 centais, nors „Elektrum Lietuva“ siūlo po 21 centą. Tai įsivaizduojate, nuo 18 padidina kainą iki 26 centų ir be jokių sutarimų, be nieko.

„Ignitis“ 27 % tapo globalių korporacijų nuosavybe, siekiančia pelno. Tai ir yra ta priežastis to blogio, kad VERT'as, kuris turi kontroliuoti kainas mūsų valstybėje, irgi nekontroliuoja, tačiau galimai irgi susijęs su ta, kaip čia pasakyti, baltų apykaklių galimai mafijozine struktūra. Turbūt net ir tos kainos manipuliacijos... Dabar mistiškai pradėjo naudoti termogeneraciją: iš ryto buvo 375 megavatai, dabar jau 421 megavatas, kai žiemą buvo 10 kartų mažiau. Kai sakoma, kad dujos yra brangios, iškyla klausimas, iš kur dujos perkamos, buvo pirktos taip brangiai? Ar ne per *offshore* ar kitus neaiškius sandorius? Energetikos sistemoje prisiregistravę visokių pavadinimų įmonių, UAB'ų, kad galimai suklaidintų klientus ir būtų lengviau daryti galimai blogus, nenaudingus žmonėms darbus.

Atstovaudamas Darbo partijai, aš kategoriškai prieš tokią neaiškią veiklą. Darbo partija kreipis į prokuratūrą dėl galimai neteisėtų veiksmų ir teisybės atstatymo. Gerbiamieji, elektros energijos vidutinė kaina – mažiau negu 15 centų už kilovatvalandę. O matote, kaip manipuluojama visu tuo! Aš manau, kad reikia sugrąžinti turtą valstybei, o ne dirbti, kaip sakant, kapitalizmui. Tai ir buvo Europos Sąjungos didžioji idėja parduoti valstybes globalioms tarptautinėms korporacijoms. Tai nepasiduokime, kovokime už savo valstybės, o ne tarptautinių korporacijų gerį, kad jos mus prievartautų. Ačiū.

PIRMININKAS. Kviečiu D. Kepenį į tribūną.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Mielieji kolegos, šiandien tokia įdomi diena. Šnekame apie Lietuvos ateitį, apie demografiją, apie tiesos ir teisingumo santykius šalyje. Kodėl mes taip dažnai nesusikalbame? Turime tokią lietuvišką patarlę: kaip pavadinsi, taip nepagadinsi. Pasirodo, galima ne tik kad pagadinti, – galima padaryti didžiulių nusikaltimų pakeitus sąvokas.

Kadangi pats didžiausias žmogaus turtas yra sveikata, o valstybės turtas yra žmogus, tai manau, kad aš pakalbėsiu apie patį svarbiausią mūsų valstybės reikalą – apie žmogaus sveikatą. Atrodo, kad Sveikatos ministerija tik tuo teužsiima. Aš dabar žiūriu į ministerijos sudarytą schemą, turėjo būti čia paskelbta, aš prašiau, kad būtų paskelbta ministerijos schema. Kažkodėl nemačiau aš jos, ji turėjo būti paskelbta. Tai toje schemeje yra keturi viceministrai, kurie atsakingi už atskiras sritis, bet, žinokite, koks bebūtų viceministras, nė vienas nėra atsakingas nei už ligas, nei už gydymą. Tokių žodžių nėra. „Liga“ arba „gydymas“ – ministerijoje tokių sąvokų nėra. Nueikite į ligoninę, paklauskite, kiek ten sėdi sveikuolių ir nori sveikatintis. Visi ateina gydytis. Ministerija gydymu neužsiima. Jie kažkaip netyčia pakeitė sąvokas ir visa tai, kas vyksta, vadina „sveikatinimu“. Bet kas įdomiausia, ten, kur daugiausiai žodžių „sveikatinimas“ yra, nėra viceministro, kuris atsakingas už sveikatos stiprinimo skyriaus darbą, tas pats viceministras turėtų būti atsakingas už sveikatos saugos skyrių. Matote lentelę: tas pats viceministras atsakingas už Sveikatos departamento darbą (...) sveikatai ir šitame skyriuje šitos atsakomybės būtent žodis „imunitetas“ yra pagrindinis žodis, kurį daug laiko neigė įvairiausi čia *įtakuotukai* su moksliniais laipsniais, neigė, neigė ir taip paneigė, kad jo nebeliko iš viso niekur. Netgi neliko viceministro, už tai atsakingo, nes, matai, prieš keletą metų pasakė, kad čia nesvarbu. Turi būti tik paskiepyti – normalaus imuniteto nėra ir negali būti, mums tada teigė. Ir va to viceministro, kuris turėtų Lietuvoje tai daryti, nėra.

Kodėl aš dabar apie tai kalu? Todėl, kad kai mes visą laiką aiškiname, kad tau, žmogau, reikia sveikatintis, judėti, sveikai maitintis, nepykėti, nepavydėti, nekerštauti, kad nebūtų įtampos, streso, ramus, kad būtum ir dėl to sveikas, mes apie tai nešnekame, nes viskas yra surašyta, skaičiuokite ir būkite sveiki, o ką čia daryti? Ir tam žodžiui, kuris daugiausia čia užima vietos, Lietuvos tai sveikatai arba imunitetui, nėra net 1 % paskirta. O tam, kam atidavėme 99 % finansavimo savo šalies sveikatos, tokio žodžio net nėra, čia nėra žodžio nei „gydymas“, nei „liga“, nėra už tai net

atsakingų žmonių. Netgi kita viceministrė, kuri tvarko vaistų reikalus, irgi atsakinga už Sveikatos priežiūros skyrių, atsakinga už Asmens sveikatos departamentą, bet o kodėl mes nenorime pavadinti šitų dalykų gydymu arba ten, sakysime, vaistų politika? Ne, vien sveikatinimas ir sveikata.

O aš noriu pasakyti – tam, kad žmonės būtų apmulkinami, kad būtų galima pinigais švaistyti į dešinę ir į kairę, ir nieko neskirti tam, kas yra svarbiausia. Aną kartą paklausiau premjerės, kodėl pas mus taip silpnai veikia prevencijos sistema? Ji sako: pirmą kartą jūs čia teisingai paklausėte, ji tikrai pripažino, kad, deja, ten yra absoliuti betvarkė ir be jokios atsakomybės. Dabar neturime net viceministro, atsakingo už tai. Aišku, ministras užsiėmęs labai europiniais dalykais, dabar atiduos visą Lietuvos sveikatą į PSO rankas, atrodo, iš tenai ateis įsakymai. Tai mes paleiskime tą ministeriją, nes ir taip žmonės savarankiškai turi sveikatintis, atiduokime viską į ligonines, kaip dabar Klaipėdoje – eilė dėl eilės, tai dabar bus dar eilė, kad patektum į eilę be eilės, kad paskui patektum užsirašyti ir po metų, ko gero, tu būsi pradėdamas gydyti, bet apie tai čia niekas nekalba.

Aš, kalbėdamas apie mūsų demografiją, taip pat paraginau sudėti akcentus į savo vietas ir kalbėti apie esminius dalykus – nebeliko nei lietuvių kalbos svarbos, nebeliko nei žmogaus ramybės, kad tai būtų svarba, vien tik grėsmė iš užsienio ir laikykimės už savo žemės.

PIRMININKAS. Laikas, 5 minutės.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū už dėmesį, būkite sveiki.

PIRMININKAS. Kviečiu V. Ažuolą. Prašau.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų šiandien žmonėms kyla paprastas klausimas, ar Lietuva yra teisinė valstybė, ar Konstitucija iš viso Lietuvoje galioja? Mes dabar girdime tik vieną po kito Konstitucinio Teismo sprendimų nutarimus, kad konservatoriai pažeidė Konstituciją dėl švietimo, pažeidė kituose punktuose Konstituciją. Tai jau tarsi nuolatiniai tokie, kaip sakant, atsakymai yra gaunami.

Bet pažiūrėkime paprasčiau į siauresnę sritį. Energetikos ministras, konservatorė finansų ministrė, ką jie daro šiandien? Jie realiai aptarnauja milijonierius. Labai paprastas atsakymas. Kodėl? Vėjų jėgainių statytojai. Nekilnojamojo turto savininkai turi konstitucines teises į savo turtą, su savo turtu gali elgtis taip, kaip jie nori ir ką nori su juo daryti. Jų turtas negali būti varžomas. Ką padarė energetikos ministras? Aš jam uždaviau tą paprastą klausimą, kodėl Energetikos ministerija atnešė tokį paketą, kur žmonių nekilnojamojo turto savininkų teisės yra suvaržytos? Jie gauna pranešimą, nuo kurio per 20 dienų turi pradėti kažką statyti savo sklype arba kažką daryti su savo nekilnojamuoju turtu. Jeigu per 20 dienų nespėjo to padaryti, 50 metų, kol stovės vėjo jėgainės šalia jo, jo konstitucinės teisės į savo nekilnojamąjį turtą yra suvaržytos ir atimtos. Neskirta jokia kompensacija, nereikia gauti jokio pritarimo, kad jis sutinka, nereikia nieko.

Kokia tvarka buvo anksčiau, esant kitoms vyriausybėms? Esant kitoms vyriausybėms nekilnojamojo turto, patenkančio į vėjo jėgainių apsaugos zoną, statytojai turėjo gauti nekilnojamojo turto savininko sutikimą, kad jis sutinka, kad jo teisės bus apribotos. Žinoma, jam turėjo būti išmokėta kompensacija už šitą suvaržymą. Dabar viso šito nebereikia. Milijonieriai džiaugiasi, kompensacijų nebereikia mokėti, derinti su niekuo nebereikia. Nusiuntei laišką, perspėjai, 50 metų tavo teisės suvaržytos.

Aš paklausiau ministro, kodėl jis taip daro. Jo atsakymas buvo labai įdomus: kadangi milijonieriams yra sunku derinti su nekilnojamojo turto savininkais, todėl ir panaikinome, kad neberekėtų derinti. Kur tada einame? Dar toliau. Atneša energetikos ministras kitą projektą. Iki šios dienos reikėjo informuoti, nusiųsti laiškus, nusiųsti pranešimus, informuoti, kad bus statoma tokiu atstumu tokiose vietose, jūsų konstitucinės teisės į nekilnojamąjį turtą bus apribotos. Dabar jis atnešė pakeitimus, kad tų pranešimų neberekėtų daryti. Užteks mažą skelbimą įdėti į laikraštį, kad kažkas buvo daryta, ir jūs vėl liksite be teisių. Dabar kiekvienas, kuris sužinote, kad netoli jūsų bus statoma jėgainė, atsiminkite, kad jūs liksite be teisių į savo turtą. Kaip pavyzdys, gyvenamosios paskirties būsto, namo ar kažko statyti ten nebegalėsite. Tai jau yra padaryta.

Žiūrime toliau, ką daro finansų ministrė. Finansų ministrė atnešė teisingesnę mokesčių reformą. Pavadinu teisingesne. Vėjo jėgainių savininkai milijonieriai galės mokesčių mokėti dar mažiau (tai yra teisingiau), o kaimo gyventojai, turintys tvartelį ar daržinėlę, turės mokėti. Tai yra

teisingiau. Bet ministrei, aišku, tas pavadinimas labai nepatiko, daug kas sako, kad vieniems mokesčiai bus didinami, kitiems mažinami. Dabar jau siūlo netgi keisti sąvokas, kad tai būtų koks nors gražesnis paskirstymas. Bet kaip tu bepavadintumei – teisingiau, gražiau, esmės tai nekeičia. Tie, kurie turi daug pinigų, mokės mažiau, o smulkusis verslas ir tie mažieji turės susimokėti už viską daugiau. Toks konservatorių teisingumas.

PIRMININKAS. Kviečiu E. Gentvilą į tribūną.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, Seimo narių pareiškimų žanrą naudoju labai retai, bet šį kartą matau reikalą pasakyti tai, ką noriu pasakyti.

Praėjus mėnesiui po antisemitinio išpuolio, Seimo narys R. Žemaitaitis su dar didesne tulžimi kursto neapykantą prieš žydus. Užuoat atsiprašęs už savo antisemitinę skaičiuotę ir kitus žeminančius viešus pasisakymus, R. Žemaitaitis užsifiksavo niekindamas ir kaltindamas žmonijos istorijoje labiausiai nukentėjusią tautą.

Šiandien atsimename sovietų okupacijos ir genocido dieną – įvykį, kai J. Stalino tironija ėmė naikinti lietuvius, lenkus, rusus, ukrainiečius, žydus ir kitų tautybių žmones. R. Žemaitaitis šališkai kaltina žydus už tai, ką lietuviams padarė kraugeriai bolševikai. Seimo nario istorinius išvedžiojimus istorikas N. Šepetys įvertino paprastai: jis šneka visiškai bet ką ir viską suvelia. Tačiau žmonės tiki. Jiems Seimo nario pasisakymai sužadina viduje slepiamą tykųjį buitinį antisemitizmą.

Feisbuko vartotojai, tikri žmonės, lietuviai, ne troliai vadina R. Žemaitaitį šaunuoliu, giria už drąsą, gerbia, sako, *super*. Naujausią R. Žemaitaičio antisemitinį įrašą ketvirtadienį pabendrino beveik 200 žmonių. Liūdnei pagarsėjusi lietuvių kalbos mokytoja papildo, kad Izraelis turi atsiprašyti už savo tautiečių vykdytą lietuvių holokaustą. Čia provokatoriai antisemitai daro didelę termino klaidą lietuvių genocidą įvardindami Holokaustu. Iš tikro Holokaustas (didžioji H) vakariečių sąmonėje ir istoriografijoje suprantamas kaip nacių įvykdytas 6 mln. žydų naikinimas. Plačiaja prasme – kaip nacių vykdytas žydų, slavų, romų, lietuvių ir kitų tautų naikinimas. Lietuvių tautą nuožmiau už nacius naikino komunistai. Todėl R. Žemaitaitis su savo suklaidintų sekėjų armija savindamasis prigijusį terminą manipuliuoja istorija ir taip menkina žydų tautos patirtą katastrofą. Dėl R. Žemaitaičio piktos valios dalis visuomenės šiandien ėmė masiškai nuvertinti Holokaustą. Kitaip sakant, neigti Holokaustą. O neigti Holokaustą – tai pavojinga, beje, ir nusi-kalstama.

Maža to, ketvirtadienio rytą, šiandien, R. Žemaitaitis viešąją erdvę užsipildo lyg iš „Mein Kampf“ nusižiūrėtu rasiniu skirstymu. Žydų tautybės asmenis įvardija porūšiu. Suprask, žmogaus, *homo sapiens*, porūšiu. Suprask, ne tokiu vertingu kaip arijas R. Žemaitaitis. Ką nacistinė tironija padarė, kai suskirstė žmones į porūšius, priminti turbūt nebūtina.

Šių metų gegužės 16 dieną mes, Liberalų sąjūdžio frakcijos nariai, pakvietėme Seimo narius laikyti R. Žemaitaitį moraliniu *persona non grata* ir paisyti jo moralinio pasmerkimo laikysenos tol, kol Seimo narys R. Žemaitaitis viešai neatsiprašys Seimo ir Lietuvos žydų. Deja, mums toliau į akis pila šlykštų antisemitizmą, o mes nejaukiai tylime. Hitleris pirmą kartą žydų klausimą iškėlė 1919 metais. Užtruko 14 metų, kol Hitleris įgavo valdžią ir savo žodžius galėjo paversti veiksmais, praliejusiais daugiausia kraujo mūsų rūšies istorijoje. R. Žemaitaitis jau dabar yra pavojingas. Kiek toli, kolegos, leisime jam eiti? Šitas žmogus vertas tik vieno – mūsų paniekos ir pasmerkimo. Kviečiu kiekvieną politiką, kiekvieną partiją, kiekvieną politinę bendruomenę apsispręsti, koku būdu priešintis R. Žemaitaičio sisteminiam ir sąmoningam antisemitizmui. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar skelbiu posėdį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 287 STENOGRAMA

2023 m. birželio 15 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas A. MAZURONIS

PIRMININKAS (A. MAZURONIS, DPF). Gerbiami kolegos, pradėdame birželio 15 dienos Seimo vakarinį plenarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 68 Seimo nariai. Dėl vedimo tvarkos per šoninį mikrofoną – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas vakarinio posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, popietiniame posėdyje, kur buvo Seimo narių pranešimai, Liberalų sąjūdžio frakcijos narys E. Gentvilas leido čia iš tribūnos mėtytis ir žarstyti nepagrįstais kaltinimais. Tik klausimas: kokius surogatinius gėrimus E. Gentvilas vartoja, ar jisai – kokybės, ar – ne kokybės? Gerbiamas Eugenijau Gentvilai, aš jums paleisiu dabar videoįrašą, kur gerbiama F. Kukliansky kalba apie porūšius. Ne R. Žemaitaitis kalba, o F. Kukliansky. Kadangi yra plenarinių posėdžių salė, gerbiami kolegos, išgirskite, kaip E. Gentvilas meluoja, interpretuoja ir leidžia sau šnekėti nesąmones. (*Balsai salėje*) (*Leidžiamas įrašas. F. Kukliansky: „Kartais mane tas dirgina, nors iš tikrųjų žmonės nėra rūšys, porūšiai ir taip toliau. Žydas yra vienas iš porūšių. Mes nebuvo labai sužavėti...“*) Tai va, gerbiamas Eugenijau, tai ne R. Žemaitaitis pasakė, ne R. Žemaitaitis šitą dalyką įdėjo. R. Žemaitaitis įdėjo į kabutes F. Kukliansky pasakymą apie porūšius. Kitą kartą, sakau dar kartą, nebevertokite surogatinių gėrimų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Keista būtų, jeigu E. Gentvilas nenorėtų reaguoti. Prašom per šoninį mikrofoną.

E. GENTVILAS (LSF). Nelabai noriu, aš tik noriu pasakyti, surogatinių gėrimų aš nevartoju, jeigu vartoju, tai vartoju kokybiškus. (*Šurmuly, juokas salėje*)

PIRMININKAS. Labai dėkui.

14.03 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2304(2) (priėmimas)

Gerbiami kolegos, ta džiugia nata pereiname prie dar iš rytinio posėdžio likusių dviejų klausimų. Pirmas iš jų yra darbotvarkės 1-12 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2304(2). Priėmimo stadija. Į tribūną... J. Sabatausko nėra. Gal, Irena Haase, galėtumėte, ten viena Teisės departamento pataisa yra? (*Balsai salėje*) Taip, projektas Nr. XIVP-2304.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, pristatau Teisės ir teisėtvarkos komiteto papildomą išvadą dėl gautų naujų pastabų ir pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2304(2). Dėl jo yra gauta Teisės departamento pastaba, jai komitetas nepritarė. Teisės departamentas siūlo patikslinti teikiamo įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalyje pildomo Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio 5 dalį, tiksliai nustatant administracinio nusižengimo protokolo ir pranešimo apie administracinių nusižengimų požymių turinčios veikos padarymą transporto priemonės savininkui (valdytojui) ne išimtimi, o per 60 kalendorinių dienų nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos.

Kaip ir minėjau, komiteto nuomonė – nepritariu Teisės departamento pasiūlymui, nes teismų praktikoje, ypač kai nagrinėjamas ir administracinių nusižengimų protokolo teisėtumo pagrindimas ir jo atitikimas Administracinių nusižengimų kodekso nustatytiems reikalavimams. Tai nurodyta Administracinių nusižengimų kodekso 608 straipsnyje, kuriame nustatyti reikalavimai

protokolo turiniui. Jeigu teismas nustato, kad surašytas protokolas neatitinka reikalavimų, tai priima sprendimą panaikinti nutarimą ir gražinti ir gražina arba tyrimui atlikti, arba administracinių nusižengimų bylą nutraukia. Atsižvelgus į šiuo metu jau suformuotą teismų praktiką, manytina, kad jeigu būtų pažeisti procesiniai terminai, tai šis pažeidimas sukeltų teisinių pasekmių.

Komitetas balsavo vienbalsiai už komiteto nuomonę.

PIRMININKAS. Labai dėkui už pristatytą komiteto nuomonę. Ar galime bendru sutarimu pritarti 1 straipsniui su komiteto nepritarimu Teisės departamento išvadai? Galime. Labai dėkui, pritarta. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso – L. Savickas.

L. SAVICKAS (DFVL). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Esu vienas iš iniciatorių, siūlantis kiek įmanoma sutrumpinti baudų skyrimo terminą, ir apie tai jau čia ne vieną kartą diskutavome. Esu įsitikinęs, kad tokios nuobaudos turi veikti prevenciškai, skatinti vengti pažeidimų, keisti elgesį kelyje ir stengtis nenusižengti pakartotinai. Tačiau naivu tikėtis, kad tokie elgesio pokyčiai įvyktų, kai prasižengus bauda ateina po kelerių metų, o realiu metu žmogui apie nusižengimą nepranešama. Todėl projektas ir siūlo, kad už galiojančių greičio viršijimą skiriamų baudų terminas būtų sutrumpintas iki 30 darbo dienų. Esu įsitikinęs, šis pokytis turės dvigubą naudą: prisidės ir prie prevencinės priemonės efektyvumo, taip pat pagerės ir baudų surenkamumas. Kolegos, kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiami kolegos. Prieš nenori kalbėti niekas. Už pasisako A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (LSF). Jeigu įjungtumėte? O, ačiū.

PIRMININKAS. Taip, taip, įjungiau.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, šis įstatymo projektas buvo įregistruotas reaguojant į tai, kad kartais nuobaudos už greičio viršijimą asmenis, padariusius nusižengimus, pasieka po metų, pusantrų, o kartais faktiškai ir po dvejų metų, kuomet baigiasi terminas, per kurį būtų galima tokią nuobaudą atsiųsti. Manau, tokia praktika tikrai yra ydinga, juolab kad kartais nutinka ir taip, kad asmuo gauna 10 ar 15 nuobaudų vienu metu. Tokios prevencinės priemonės ne tik neveikia, nedrausmina pažeidėjų, bet jomis nepasiekiamas ir pagrindinis tikslas – užkardyti galimus papildomus pažeidimus.

Nepaisant to, kad įstatymo projektas nėra toks ambicingas, koks buvo pateiktas Ekonomikos komiteto narių pirminėje stadijoje, tačiau, nors ir mažais žingsneliais, judame link pagrindinio tikslo – kad administracinių nusižengimų baudos už greičio viršijimą pažeidėją pasiektų kuo greičiau ir veiktų prevenciškai, laiku sudrausmintų pažeidėjus ir sumažintų pažeidėjų bei aukų skaičių Lietuvos keliuose. Seimas siūnia aiškią žinutę – baudos, surenkamos už greičio viršijimą, turėtų pasiekti pažeidėjus kuo greičiau. Šiame įstatyme numatoma ne 30 kalendorinių dienų, ką kolega Lukas minėjo, o 60. Komiteto siūlymas buvo 30.

Tad tikiu, kad ši valia bus išgirsta ir keliuose visi jausimės saugiau, o pažeidimus padarę asmenys nuobaudas už pažeidimus gaus gerokai greičiau. Ir tas baudų surinkimas nebus tiesiog eilinis biudžeto papildymas, o bus prasmingas ir pažeidėjų tikrai bus mažiau. Tad kviečiu vieninškai palaikyti, nors ir ne tokį ambicingą, kokį turėjome mes pateikimo stadijoje įstatymą pateikę, bet vis dėlto tai bus mažas žingsnelis link to, kad ateityje mes, padarę nusižengimą, į telefoną gautume informaciją turbūt iš karto, kad yra skirta bauda. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinis dėl motyvų už pasisako mano bendravardis A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, išties šis įstatymo pakeitimas, kodekso pakeitimas, buvo inicijuotas dar kadencijos pradžioje būtent Ekonomikos komiteto narių kartu su pirmininku K. Starkevičiumi. Man atrodo, svarbiausia visada, registruojant vieną ar kitą projektą, nenustoti tikėti, kad galima priimti patį projektą, ir neprarasti vilties. Turėjome kantrybės ir į antrą kadencijos pusę lyg ir radome kompromisą su Teisės ir teisėtvarkos komitetu. Aišku, kad tie protokolai per 60 dienų, kurie pasieks automatiniu būdu, yra labai svarbu. Senaties terminas išlieka dveji metai, bet tik tų pažeidimų, protokolų ir pranešimų, dėl kurių reikia papildomo tyrimo.

Ir dar kas labai svarbu, kad jeigu ne pats vairavo, o vairavo kitas asmuo, juridiniams asmenims šiek tiek pailgėja terminas – galimybė iki 5 dienų nurodyti kitą asmenį. Viena vertus, aišku, kad sistemas reikia tobulinti, net ir patys policijos pareigūnai praneša, kad net ir dabar, per 60 dienų skyrus ir automatinio būdu suformavus pranešimą ar protokolą fiziniams asmenims, vis tiek apdorojama tik 50 % šitų pranešimų, jų pernai buvo, priminsiu, 1 mln. 400 tūkst. Tikrai yra kur tobulėti. Tikėkimės, ir Vidaus reikalų ministerija, ir policija investuos į išmaniąsias technologijas. Tikėkimės, ateityje tikrai visi arba bent jau 90 % pranešimų ir protokolų fizinius asmenis pasieks per 60 dienų. Tokia būtų siekiamybė. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš įstatymo projektą pasisako K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, pirmininke. Tikrai nesu prieš patį projektą. Tai tikrai yra galbūt kompromisinis variantas. Aišku, galėtų būti ir trumpesnis tas laikas. Bet norėjau atkreipti kolegų dėmesį, kad tikrai nepagalvotų, kad čia pirmininkauja Andrius, pasisako už ir klausia Andriai, kad čia kažkoks jų asmeninis susitarimas ir daro kažkokį poveikį. Tai tikrai turbūt čia tik toks sutapimas ir tikrai kviečiu apsispręsti laisvai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Dėl motyvų už pasisako ne Andrius, o Kazys Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Taip, tik vien dėl to, kad nebūtų vieni Andriai.

Prisiminkime kadencijos pradžią. Mes buvome irgi su tokiu entuziazmu pateikę šį įstatymo projektą, deja, jis tada neįgavo pagreičio. Dabar jau tikrai yra suderintas. Tada prieštaravo Vidaus reikalų ministerija. Bet dabar ir ministerijoje įvyko lūžis. Aišku, gal reikės lėšų skirti, kad ta sistema būtų labiau optimizuota. Bet jeigu mes šio įstatymo nepriimsime, tai ir nebus to stimulo, kad greičiau būtų pakeista sistema ir tos nuobaudos pasiektų galimus pažeidėjus.

Dar viena – tai labai gera prevencinė priemonė, nes kai tu greitai gauni pranešimą apie savo nusizengimą, iš tikrųjų prevenciškai reaguoji ir kitą kartą, važiuodamas pro tą vietą, kurioje tave užfiksavo, tu jau vis dėlto susimąstai ir to pažeidimo tikrai nedarai. Taigi operatyvumas čia geriausia prevencinė priemonė.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išklusėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuosime dėl įstatymo projekto tam numatytu darbotvarkėje metu. Suprantu jūsų norą balsuoti dabar, tačiau vis dėlto balsuosime per balsavimo intervalą.

14.12 val.

Administracinių nusizengimų kodekso 488 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2161(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-13 klausimas – Administracinių nusizengimų kodekso 488 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2161(2). Tačiau šio įstatymo projekto priėmimą tęsime per balsavimo intervalą, nes yra gauta Seimo narių pasiūlymų, dėl kurių turėsime apsispręsti balsuodami.

14.12 val.

Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2), Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 2-1.1 klausimas – Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, kai kurių straipsnių pakeitimo ir 11¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2) ir įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2). Pranešėjas... M. Maldeikio nematau. V. Mitalas yra iš Biudžeto ir finansų komiteto. Gal galėtumėte pristatyti komiteto išvadą?

V. MITALAS (LF). Biudžeto ir finansų komitetas buvo pagrindinis komitetas dėl Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo ir lydimojo. Svarstė šį projektą. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš – 3, susilaikė 1. Analogiškai ir dėl lydimojo – Inovacijų skatinimo fondo įstatymo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Diskusija. Diskusijoje dalyvauti užsirašė du Seimo nariai. Pirmaįjį į tribūną kviečiame A. Butkevičių.

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos, Biudžeto ir finansų komiteto posėdyje buvo išsakyta ir keletas minčių (noriu, kad atkreiptumėte dėmesį) dėl kai kurių įstaigų, kurios šiame įstatyme yra numatytos sujungti. Tai yra keturios įstaigos: UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, vadinamoji INVEGA, uždaroji akcinė bendrovė Viešųjų investicijų plėtros agentūra, taip pat UAB Valstybės investicijų valdymo agentūra ir UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas. Pagrindine patronuojančia bendrove yra skiriama INVEGA. Kokių buvo išsakyta pastabų? Arba tiesiog mes Biudžeto ir finansų komiteto posėdžio metu negavome atsakymų.

Kaip žinote, tų įmonių konsolidavimo procesas vyksta jau gana ilgai. Tikrai gal pačiam procesui ir neprieštarautume, jeigu būtume išgirdę tam tikrą priemonių planą laiko atžvilgiu, kaip bus įgyvendinta, nes ta nauja institucija, kuri sujungia, kaip sakyti, keturias įstaigas ir dar kai kurias dukterines įmones... Faktiškai pinigų paketas labai išauga, o mes žinome, koku laikotarpiu šiuo metu gyvename, ekonomikos ir neapibrėžtumo laikotarpiu. Taip pat tai naujai institucijai bus perduodamos ir kitos funkcijos, finansinės funkcijos, kaip ir Europos Sąjungos finansinė parama, dalis. Taip pat ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo finansinė programa, kuri paprastai vadinasi RRF'o. Ir jeigu pasižiūrėsite, praeitais metais beveik iš 350 mln. RRF'o lėšų buvo įsisavinta tik 15 %.

Tai mums sukėlė tam tikrų abejonių, kad šiuo metu, norint didinti ir mūsų šalies ekonomikos konkurencingumą, vis dėlto tų lėšų panaudojimas turi būti nukreiptas kaip tik į ekonomikos skatinimą. Girdime, kad džiaugiamės lyg ir infliacijos mažėjimu, bet reikia aiškiai pasakyti, kad infliacija iš esmės mažėja dėl to, kad grynoji infliacija sumažėjo. Grynoji infliacija faktiškai sumažėjo visose Europos šalyse, bet dėl bendrosios infliacijos Lietuva turi labai didžiulių problemų. Jeigu Vyriausybė nesugebės artimiausiu metu racionaliai suplanuoti ir efektyviai panaudoti Europos Sąjungos finansinės paramos ir vadinamojo RRF'o fondo lėšų skirti gamybai, ekonomikai skatinti, eksportui skatinti, tai tikrai mes šiuos metus išgyvensime ekonomiškai sunkiai.

Kitas dalykas, ko trūksta šiame įstatymo projekte, nėra numatytos finansinės inžinerijos funkcijos užsienyje. Mes juk esame pasirašę bendradarbiavimo sutartis tarp valstybių ir dažnai Lietuva suteikia didžiulę finansinę paramą dalyvaudama tarptautiniuose projektuose su Moldova, Balkanų šalimis ir taip toliau. Gal Vyriausybė tam tikru nutarimu numatys, kuri ministerija už šią funkciją yra atsakinga.

Ir paskutinė pastaba būtų tokia, kad vis dėlto patronuojančiąja įstaiga yra paliekama INVEGA, bet INVEGA'os pavadinimas yra keičiamas. Ar dėl to, kad norima parodyti, kad tam tikra struktūrinė reforma yra atlikta? Bet tai irgi, manau, nereikalingas sprendimas paprasčiausiai dėl to, kad INVEGA yra žinoma ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, ir tikrai reputacija jos yra labai gera. Tai viena iš geriausių, pasakyčiau, institucijų, kurios atlieka panašias funkcijas.

Ir dar vieną klausimą kelia UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas. Šis fondas yra akredituotas Europos Komisijoje. Jeigu tokios įstaigos būdavo naikinamos ir sukuriama kita, tai dažniausiai reikėdavo nueiti vėl tam tikrą didžiulį kelią, atliekant tam tikrus darbus, apsiginant Europos Komisijoje ir gaunant akreditaciją. Šiuo klausimu teisininkai išaiškino, kad jeigu funkcijos perduodamos kitai įstaigai, to lyg ir nereikėtų, bet kol kas mes to raštiškai nepastebėjome. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir kitas Seimo narys, dalyvaujantis diskusijoje, V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų labai pritariu komiteto kolegai Algirdui, ką jis sakė, bet mes turime suprasti, kur mes dabar esame. Vakar finansų viceministrė labai aiškiai pasakė, kad mūsų ekonomikai trūksta 10 mlrd. finansavimo. 10 mlrd. Tai ne 1 mlrd., ne 2 ar 3 mlrd., o 10 mlrd. Tai tie veiksmai turi būti greiti, koordinuoti, turi būti veiksmų planas, kada ir kaip tą darysime, bet Biudžeto ir finansų komitetas to plano taip ir nepamatė, kas bus daroma.

Turbūt liūdniausia tai ir yra, nes dabar, vadovaujantis karčia patirtimi, kuo baigėsi kitos reformos, jungimai, sujungimai ir visa kita... Greitųjų reforma. Sujungėme, kažką padarėme. Ministerija sugebėjo tik reklaminį plakatą užkabinti, kad sujungta ir nauja įstaiga, nors nei greitųjų, nei įrangos, nei kažkokių realių tvarkų nėra. Žiūrime į kitas reformas, vėl matome, kad teoriškai veiksmas atliekamas, praktiškai veiksmų plano, kaip ir kas bus daroma, nėra.

Kas dabar atsitinka? Lietuvos bankas labai aiškiai pristatė, kokia situacija su verslo skolini-
musi. Ta situacija yra tragiška. Labai išaugo verslo išskolinimai vieni kitiems. Verslas jau privers-
tas skolintis užsienyje, nes Lietuvoje nebegali pasiskolinti, bet mes puikiai suprantame, kad tų fi-
nansų neprieinamumas stabdo visą mūsų ekonomiką. Jeigu mes neišvysime to plano, kaip bus
viskas daroma, tai tada ateisime į dar didesnę duobę.

Žiūrėkime į Europos Sąjungos lėšų panaudojimą. Ką atsako premjerė, kai paklausiamo, ko-
dėl tai, ką suplanuoja pati Vyriausybė, pati Vyriausybė neįgyvendina savo plano. Pavyzdys: su-
planuota panaudoti 3,5 mlrd. ES lėšų, faktas – 1 mlrd. Tai 2,5 mlrd. nesugebama panaudoti.

Bet liūdniausia yra turbūt netgi kita medalio pusė. Viena įstaiga suskaičiavo, kiek visokių
reglamentų buvo pakeista pernai, kiek Vyriausybė ir visos institucijos sugebėjo padaryti pakeiti-
mų – 38 tūkst. pakeitimų per 2022 metus. Tada klausimas, techniniams popieriniams keitimams
pajėgumų Vyriausybė ir ši valdančioji dauguma turi padaryti, tiek daug pakeitimų, bet tų, kurių
reikia pinigams panaudoti, finansams įlieti, tų pajėgumų nebelieka.

Liūdniausia yra dar kita situacija, kad dabar veikiančios tos įstaigos: Garantijų fondas,
INVEGA, VIPA, kitos, kur jau dabar žmonės kreipiasi dėl paskolų, dėl kitų garantinių dalykų, jau
išgirsta atsakymą – trūksta, nebėra. Kur reikia greitų sprendimų toms įstaigoms duoti finansų,
garantijas, kitus dalykus, tų greitų sprendimų kol kas nėra.

Liūdniausia yra dar kita situacija. Praeitoje kadencijoje, kai buvo kovidinis laikotarpis, mes
nuolat vykdėme parlamentinę kontrolę, kaip dirba INVEGA, Garantijų fondas, kiti fondai, kur
yra tas butelio kakliukas, kur stringa tos priemonės ir jos yra nenaudojamos. Kas dabar atlieka tą
funkciją, kas atlieka priežiūrą, kodėl tie finansai yra neprieinami? Jeigu mes šiandien tikrai plauk-
sime pasroviui, turėsime rezultata kaip ir kitų reformų.

Verslas netgi pasakė pas Prezidentą dalyvaudamas pasitarime, kai Ekonomikos ir inovacijų
ministerija pasiūlo priemonę prisidėti prie įvairiausių ES projektų, ES pinigų ir tą skolinimą pa-
siūlo rinkos sąlygomis, tai rinkos sąlygomis... Vadinasi, jeigu mes eisime tuo keliu, tai tie ES pini-
gai bus dar labiau užstrigę ir jie bus nenaudojami. Tai, ką daro Garantijų fondas, teikia garantijas,
paskolas, kitus dalykus išskirtinėmis sąlygomis, geromis sąlygomis, su valstybės garantijomis,
fiksotomis palūkanomis, tai tą patį turi daryti INVEGA ir kitos įstaigos. Bet jeigu tai nebus pa-
daroma, tada bus taip, kaip tame posakyje. Yra vienas labai geras japonų posakis: visos žuvys
gali plaukti, netgi mirusios, tik, deja, mirusios plaukia tik pasroviui. Tai kad neatsitiktų taip.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išklausėme visus norinčius dalyvauti diskusijoje.

Pasisakymai dėl motyvų po svarstymo. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsavimas dėl
įstatymų projektų tam numatytu darbotvarkėje metu.

14.23 val.

**Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“
projektas Nr. XIVP-2663(2) (svarstymas)**

Kitas darbotvarkės 2-2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plė-
ros programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2663(2). Kviečiame į tribūną I. Haase pristatyti
komiteto išvadą.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pa-
grindinis komitetas, svarstė Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros progra-
mos patvirtinimo“ projektą ir komiteto sprendimas – pritarti komitete patobulintam Seimo nuta-
rimo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 5, susilaikė 3, prieš nebuvo.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pirmininke.

Į tribūną kviečiame V. Alekną pristatyti Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadą.

V. ALEKNA (LSF). Ačiū, pirmininke. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas kaip papil-
domas komitetas birželio 7 dienos posėdyje apsvartė ir pritarė Seimo nutarimo „Dėl Viešojo sau-
gumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektui Nr. XIVP-2663 ir pateikė du pasiū-
lymus. Teisės departamentas pastabų neturėjo. Vienas iš pasiūlymų buvo Lietuvos verslo konfe-
deracijos pastabos, kurioms iš dalies pritarė. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas iš esmės

pritarė Verslo konfederacijos siūlymui dėl valstybės kritinio ryšio, tačiau pasiūlė atitinkamą nuostatą papildyti ne prioritetais, o įgyvendinimo kryptimis. Mūsų komiteto vienas iš pasiūlymų yra papildyti programos projekto 30 punktą, kuriame numatytas Nacionalinio pažangos plano dešimtas strateginis tikslas – stiprinti nacionalinį saugumą, 10⁸ uždavinys – didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą, įgyvendinimo kryptis nauju 32²⁸ papunkčiu ir išdėstyti jį taip: kuriamas naujas valstybinis kritinio ryšio tinklas, paremtas plačiajuosčio judriojo ryšio technologijomis, pakeisiantis Lietuvos viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų skaitmeninio, mobiliojo ryšio, radijo ryšio tinklus.

Antrasis pasiūlymas dėl to, kuri ministerija bus atsakinga už įgyvendinimą. Dabar mūsų pasiūlymas yra toks, kad programos valdytoja yra Vidaus reikalų ministerija, o programą pagal kompetenciją įgyvendina Vidaus reikalų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir, prireikus, kitos ministerijos, Valstybės saugumo departamentas, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Generalinė prokuratūra, Vadovybės apsaugos tarnyba, taip pat vidaus reikalų, teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinės įstaigos. Balsavimo rezultatai: už – 6, susilaikė 2, prieš nebuvo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Diskusija. Diskusijoje užsirašė dalyvauti vienas Seimo narys – A. Stončaitis. Gerbiamas Algirdai, prašau į tribūną. Dėl Viešojo saugumo programos užsirašėte diskutuoti. Čia, šioje salėje, viešasis saugumas yra pakankamai užtikrinamas, galite jaustis saugiai.

A. STONČAITIS (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mieli kolegos, pristatoma Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programa, absoliučiai be jokios abejonės jinau yra reikalinga. Tiesą pasakius, jinau buvo reikalinga bent jau prieš porą metų, kad koks nors toks projektas būtų teikiamas diskutuoti, nes ta besikeičianti geopolitinė situacija, besikeičiantys procesai, vertinimai šalies viduje reikalauja tikrai didelių nacionalinio ir viešojo saugumo pokyčių, todėl tam ir reikalinga Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programa. Tačiau tokioje programoje, mano nuomone, privalu, be visų kitų paminėjimų, turėti keletą ypač svarbių tikslų ir strategijų.

Ir pirmasis būtų, mano nuomone, labai svarbus, tai gebėjimas viešojo saugumo užtikrinimą ir transformaciją greitai pritaikyti prie nuolat kintančios geopolitinės padėties ir kylančių grėsmių. Pirmiausia, gebėti laiku nustatyti kintančias ir naujai kylančias grėsmes, užtikrinti nedelsiamą ir reikiamą valstybės atsakingų institucijų reagavimą. To toje teikiamoje programoje, pirmiausia, bent jau mes, frakcijoje nagrinėdami, ir pasigedome.

Antra. Tai, matyt, turėtų būti vienas iš svarbiausių programos dalykų: visų gyventojų grupių saugumo, jų teisėtų interesų privalomas užtikrinimas, kuris tiesiogiai susijęs su visuomenės ir pačios valstybės saugumu.

Šiandien pažiūrėkime, ką mes iš tikrųjų realiai turime. Mes turime netgi Vilniaus mieste, jau nekalbant apie kitus miestelius, savivaldybes, kaimiškas vietas, Vilniaus mieste, sostinėje, turim ištaisais mikrorajonais į savisaugos būrius besiburiančius piliečius, nes nebemato kito kelio apsisaugoti nuo narkomanų siautėjimo ir apskritai nuo narkotikų platinimo, vaikų į tai įtraukimo. Mes lygiai taip pat turime moksleivių nesaugų judėjimą į mokyklas ir iš mokyklų. Prisiminkime, kad lygiai taip pat daugelis tėvų yra priversti tiesiog atlikti lydinčiųjų funkciją, nes tai paprasčiausiai yra nesaugu. Nesaugu yra lygiai taip pat ir pačiose mokyklose, o kas darosi kaimo vietovėse.

Kas gi siūloma programos projekte? Gaila, kad pagrindinis leitmotyvas yra toliau taupyti pinigų, toliau naikinti savivaldybių centruose veikiančias viešąjį saugumą užtikrinančias įstaigas. Pagrindinis kriterijus – ne saugumo užtikrinimas, o pinigų, kad ir sąlyginai nedidelių, sutaupymas. Jau dabar kai kuriuose apskričių centruose, apskričių, aš kalbu, dešimties apskričių, kai kuriuose tokiuose centruose, nekalbant apie kitas savivaldybes, nuvažiuokite ir pamatysite, kad 17 valandą ant kai kurių viešojo saugumo institucijų durų paprasčiausiai kabo didelės spynos. Auga tiesioginis piliečių nesaugumo jausmas, nukentėjusieji nepasitikėdami valstybės institucijomis tiesiog nepraneša teisėsaugai apie nusikalstamas veikas.

Teikiamame programos projekte patys rengėjai nurodo, kad, pagal 2021 metais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užsakymu atlikto viktimologinio tyrimo rezultatus, pa-

galvokite, 56 % apklaustų Lietuvos Respublikos gyventojų, nukentėjusių nuo nusikalstamos veikos, nesikreipė į policiją ar kitą teisėsaugos instituciją. 56 % – sunkiai suvokiamas skaičius. Čia reikia ne taupyti kelis eurus ir toliau naikinti viešojo saugumo įstaigas savivaldybėse, o galvoti apie tikslingas strategines priemones piliečių pasitikėjimui atkurti ir situacijai keisti iš pagrindų. Programoje to tikrai nesimato.

Dažnai numatytos išplautos abejonės vertos priemonės su išplautomis atsakomybėmis, panaudojant papildomas lėšas ir, svarbiausia, su visiškai abejotinu galutiniu programoje siūlomu rezultatu.

Trečias prioritetas, kuris turėtų būti programoje: teikiamame projekte rengėjai patys kalba apie neefektyviai veikiančias viešojo saugumo institucijas...

PIRMININKAS. Laikas.

A. STONČAITIS (DFVL). ...ir iš to kylančias grėsmes viešajam saugumui, nesuvaldomą riziką. Tuoj, baigiu.

Mieli kolegos, dėl pagarsėjusių riaušių prie Seimo ir jų nesuvaldymo, turėto emigrantų antplūdžio, kurį reikėjo suvaldyti, programoje numatytas optimizavimas kartais nepasvertas, matyt, sunaikinantis gerai paruoštas tarnybas, Viešojo saugumo tarnybą, jungiantis kitas tarnybas, tad efektas yra abejotinas. Na, o grėsmės yra ne iliuminuojamos, o galimai sukuriamos papildomai. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visų Seimo narių, norėjusių diskutuoti. Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti. Balsuosime dėl Seimo nutarimo projekto per balsavimo intervalą.

14.34 val.

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2). Svarstymo stadija. Kviečiame į tribūną I. Haase pristatyti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2354. Buvo pritarta komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Diskusija. Nėra Seimo narių, norinčių diskutuoti. Pasisakymai dėl motyvų. Taip pat niekas nenori kalbėti. Balsuosime dėl įstatymo projekto per numatytą balsavimo intervalą.

14.35 val.

Civilinio proceso kodekso 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624¹, 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 ir 771¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2861, Antstolių įstatymo Nr. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43¹, 46 ir 48 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2862 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-4.1, 2-4.2 klausimų blokas – Civilinio proceso kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2861 ir Antstolių įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2862. Pranešėja – teisingumo ir švietimo ministrė E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Dėkoju už galimybę pateikti projektus. Pagrindinis šių projektų tikslas yra įgyvendinti tris Valstybės kontrolės rekomendacijas dėl antstolių veiklos tobulinimo ir

Specialiųjų tyrimų tarnybos atlikto antikorpucinio vertinimo išvadoje pateiktus pasiūlymus aiškiau reglamentuoti antstolio ir antstolio padėjėjo veiklos ribojimus. Tai yra projekte numatoma, kad įgyvendindama Valstybės kontrolės rekomendaciją dėl antstolio įkainių reguliavimo Vyriausybė patvirtins įkainių nustatymo metodiką, kurioje bus detalizuotas įstatymu numatytų įkainių nustatymo kriterijų taikymas.

Taip pat siūloma nustatyti, kad vykdymo išlaidų dydžių apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką tvirtintų Vyriausybė. Įgyvendinant Valstybės kontrolės rekomendaciją, susijusią su antstolių skaičiaus reguliavimu, Antstolių įstatymo projektu siūloma įtvirtinti kriterijus, pagal kuriuos būtų reguliuojamas antstolių skaičius, teisingumo ministrui suteikti įgaliojimus patvirtinti antstolių skaičiaus nustatymo metodiką, taip pat nustatyti pareigą kiekvienais metais įvertinti, ar antstolių skaičius yra optimalus ir pagrįstas, atsižvelgiant į metodikos nuostatas.

Taip pat įgyvendinant Valstybės kontrolės rekomendaciją dėl viešo informacijos apie antstolių veiklą skelbimo, Antstolių įstatymo projektu nustatoma pareiga Antstolių rūmams ir Teisingumo ministerijai visą su antstolių veikla susijusią informaciją skelbti interneto svetainėse.

Taip pat atsižvelgiant į STT pateiktus siūlymus, Antstolių įstatymo projektu aiškiau detaliuojami antstolio ir antstolio padėjėjo veiklos ribojimai, įtvirtinama mažareikšmių antstolio veiklos pažeidimų sąvoka ir apibrėžiami antstolių veiklos pažeidimai.

Teikiama taip pat kiti pasiūlymai dėl šio projekto. Atsižvelgiant į Aukščiausiojo Teismo išaiškinimus, siūloma, kad visų kreditorių turtinių interesų apsaugos klausimai būtų sprendžiami vienodai, tai yra neatsižvelgiant į tai, ar civilinio ieškinio užtikrinimas taikomas baudžiamajame, ar civiliniame procese. Taip pat tikslinant vykdomųjų dokumentų pateikimo vykdyti tvarką, sprendžiamos praktinės vykdymo proceso problemos, tikslinamos sąvokų formuluotės. Antstoliui suteikiama teisė dalyvauti renkamų institucijų veikloje. Antstoliui taip pat suteikiama teisė teikti naują paslaugą – asmens prašymu surinkti jo duomenis iš registro ir informacinių sistemų.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad buvo suderinta su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Generaline prokuratūra ir kitomis institucijomis. Mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama ministre. Jūs pristatėte taip aiškiai, kad jūsų paklausti nori tik viena Seimo narė, tai yra L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš labai trumpai. Iš tiesų teko ir ankstesniame darbe labai dažnai susidurti su antstolių veikla. Kildavo problemų būtent dėl antstolių veiklos užsienio valstybėse, sakykime, išieškant skolas iš asmenų Lietuvos piliečių, turinčių skolų Lietuvoje, gaunančių pajamų užsienio valstybėje, žodžiu, negražinančių tų skolų. Gal jūs turėjote kokių nors diskusijų, ar planuojate ateityje sprendimus būtent šiai situacijai išspręsti?

E. DOBROWOLSKA (LF). Dėkoju už klausimą. Kai mes turime bet kurį užsienio elementą, jei mes kalbėtume apie vykdymą, jis yra sudėtingesnis dėl objektyvių priežasčių. Netgi informacijos gavimas, be abejo, yra sudėtingesnis. Jeigu mes kalbėtume net apie valstybes ne Europos Sąjungos nares, tai dar labiau komplikuojasi, nes įjungiami skirtingi mechanizmai. Bent jau šiuo šiandien teikiamu projektu mes orientuojamės į tą aktualiausią informaciją ir turimas problemas, kurias gauname iš gyventojų pastebėjimų, skundų ir Valstybės kontrolės. Jūsų tema yra aktuali, bet tai, ką mes matome, kol kas nėra galbūt horizontaliausias klausimas, kurį greičiausiai galėtume išspręsti. Turint užsienio teisės elementą, tai nepriklauso tik nuo mūsų veiksmų, ką mes galime padaryti, tai tiesiogiai susiję su bendradarbiavimu su kitomis valstybėmis, nes tai yra bendradarbiavimas per institucijas.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama ministre. Atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako A. Stončaitis.

A. STONČAITIS (DFVL). Mieli kolegos, aš siūlau pritarti teikiamam projektui, nes antstolio veiklai šis projektas, manau, suteiks dar daugiau skaidrumo. Tai yra vienas dalykas.

Kitas dalykas, be abejo, antstolių bendruomenės savireguliacijos papildomos galimybės.

Trečias dalykas. Tai yra vis dėlto ir papildoma galimybė, greičiau pasiekiami piliečiams, aš manau, ir gali labiau atspindėti interesus. Tai aš palaikau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš nenori kalbėti niekas. Balsavimas dėl įstatymų projektų per balsavimo intervalą.

14.40 val.

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2868, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 12, 15, 122 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹, 12², 12³, 12⁴, 12⁵ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2869, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2870, Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 4 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2871, Laukinių augalų ir grybų įstatymo Nr. VIII-1226 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2872, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 5, 6, 9, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2873, Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo Nr. IX-533 2, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2874, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2875, Administracinių nusižengimų kodekso 305 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2876 (*pateikimas*)

Darbotvarkės klausimų blokas: 2-5.1 klausimas – projektas Nr. XIVP-2868, 2-5.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2869, 2-5.3 klausimas – projektas Nr. XIVP-2870, 2-5.4 klausimas – projektas Nr. XIVP-2871, 2-5.5 klausimas – projektas Nr. XIVP-2872, 2-5.6 klausimas – projektas Nr. XIVP-2873 bei 2-5.7 klausimas – projektas Nr. XIVP-2874, 2-5.8 klausimas – projektas Nr. XIVP-2875, 2-5.9 klausimas – projektas Nr. XIVP-2876. Pateikimas. Pranešėjas – aplinkos ministras S. Gentvilas. Prašau. Atsiprašau, ministre, per šoninį mikrofoną – kolega K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Frakcijos vardu prašau dėl šių projektų pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Prašymas statutinis. Bendru sutarimu galime? Galime. Tai, ministre, atsiprašome ir labai jums dėkui, kad „glaustai pristatėte“.

14.41 val.

Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2 ir 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2660 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2 ir 29 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2660. Pranešėja – L. Girskienė. Pateikimas.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Aš noriu pristatyti savo teikiamą Turizmo įstatymo pakeitimo projektą. Turizmo sektorius yra ypač svarbus Lietuvos ekonomikai ir jo teisinio reguliavimo netikslumai, neapibrėžtumas kelia problemų tiek turizmo sektoriaus verslams, tiek šio sektoriaus darbuotojams, tiek besinaudojantiems turizmo paslaugomis. Turizmo įstatymą kosmetiškai taisėme dar praėjusiais metais, ministerija buvo atnešusi projektą. Iš tiesų noriu pasidžiaugti, kad visuomenė suinteresuota, bendruomenė tikrai aktyviai dalyvavo rengiant įstatymą, tačiau didžioji dalis pasiūlymų taip ir liko gulėti stalčiuje, į juos tiesiog nebuvo atsižvelgta.

Tai aš tada trumpai apie savo projektą. Šiuo metu įstatyme nėra apibrėžtos kai kurios turizmo sektoriuje plačiai vartojamos sąvokos, manau, kad būtina jas išskirti ir paaiškinti. Aš siūlau įstatyme apibrėžti šias sąvokas: „kolektyvo kelionė“, „kelionių vadovas“, „mokyklinė kelionė“, „piligriminė kelionė“ ir dar keletą kitų sąvokų.

Kitas svarbus dalykas – šiuo metu galioja sąvokų painiava, todėl būtina atskirti kelionių vadovo ir gidų profesijas, reikalavimus kvalifikacijai, pasirengimui ir panašiai. Šios profesijos yra labai skirtingos, jas dažnai painioja visuomenė, nors dažnai gidai atlieka ir kelionių vadovų funkciją. Kelionių vadovas teikia kelionės informaciją, rūpinasi grupės komfortu, sprendžia kelionės metu iškilusias problemas, o gidas su grupe komunikuoja apie kultūrinį turinį, veda ekskursiją konkrečioje vietoje, tai yra suteikia specialią, patikrintą, tikslią informaciją apie kultūros objektus,

lankomas vietoves. Gidai, norėdami verstis gido veikla, privalo ne tik turėti gido pažymėjimą, kuriam gauti reikia turėti bet kokios srities aukštąjį išsilavinimą, išklaustyti gidų rengimo kursus ir išlaikyti egzaminą, bet jie dar turi išsiimti ir individualios veiklos liudijimą, tai yra mokėti mokesčius, o kelionės vadovams kvalifikaciniai reikalavimai šiuo metu įstatymu visai nėra nustatyti. Taip išeina, kad jais gali dirbti bet kas, nors darbas iš tiesų yra labai atsakingas, nes yra rūpinamasi didelės žmonių grupės poreikiais, ir reikalaujantis tam tikrų specialių žinių. Nors įstatymas numato gidams prievolę turėti pažymėjimą, dažnu atveju jis turistams nėra matomas, todėl gidais save dažnai įvardija asmenys, kurie neturi teisėtai išduoto gido pažymėjimo, tai yra galbūt net neatitinka gidui keliamų kvalifikacinių reikalavimų. Pasitaiko atvejų, kad tokie asmenys turistams teikia tikrovės neatitinkančią, klaidinančią arba iškraipytą informaciją ir tokiais savo veiksmais ne tik menkina gidų profesiją, jų vykdomos veiklos kokybę, bet ir nesumoka mokesčių valstybei. Didžiojoje dalyje užsienio valstybių, Europos Sąjungos šalių gidas savo pažymėjimą turi nešiotis matomoje vietoje pasikabinęs, įsisegęs – kaip jam patogiu. Pavyzdžiui, policijos pareigūnas, pamatęs, kad vyksta susibūrimas, kad yra teikiama informacija, gali paprašyti gido parodyti šitą pažymėjimą pareigūnui. Aš savo teikiama įstatymo pakeitimais siūlau nustatyti, kad gidas turėtų matomoje vietoje pasikabinęs pažymėjimą.

Šiuo metu nenumatytas gido pažymėjimo galiojimo laikas, tai yra vieną kartą yra išlaikomas egzaminas ir neribotą laiką tas pažymėjimas galioja, bet kada asmuo sugalvojęs, net ir po 20 metų, turintis prieš 20 metų įgytą gido pažymėjimą, gali pradėti vėl vykdyti gido veiklą. Tikėtina, kad tokie asmenys yra praradę žinias ir gebėjimus. Siūlau nustatyti, kad asmenys, norintys teikti gido paslaugas, turėtų atnaujinti savo pažymėjimus kas penkerius metus. Suėjus penkerių metų terminui nuo pažymėjimo išdavimo ir jo neatnaujinus per nustatytą laiką, kuris įstatyme taip pat yra nurodytas, asmuo privalėtų iš naujo išlaikyti kvalifikacinį egzaminą.

Taip pat siekiant, kad gidų pažymėjimus turėtų tik aktyvūs, veiklą vykduojantys gidai, siūloma numatyti, kad Vyriausybės įgaliota institucija galėtų panaikinti gido pažymėjimą, jei asmuo nesikreipia dėl pažymėjimo pratęsimo per įstatyme nustatytą laiką.

Šiuo metu galiojančiame įstatyme taip pat nėra reglamentuota, apibrėžta kelionių vadovo veikla. Nėra apibrėžimo. Taip pat nėra reglamentuoti kelionių vadovui keliami kvalifikaciniai reikalavimai, atsakomybės ir panašiai. Įstatyme, kaip minėjau, nėra kelionių vadovo sąvokos ir jokio reguliavimo. Gido ir kelionių vadovo funkcijos, taip pat minėjau, yra skirtingos, todėl manau, kad kelionių vadovo sąvoka turėtų būti apibrėžta įstatyme. Ši veikla turėtų būti reglamentuojama lygiai taip pat, kaip ir gido veikla, tai yra nustatyti reikalavimai asmeniui, kursų ir mokymų programos gairės, dalykai, mokymų valandų skaičius bei pažymėjimo išdavimas, tvarka ir panašiai.

Baigdamą atkreipiu dėmesį į tai, kiek daug pastangų ir laiko tenka skirti, kiek kvalifikavimo procedūrų atlikti įvairių sričių gydytojams, mokytojams, advokatams ir daugumos kitų profesijų atstovams, kad palaikytų aukštą kompetenciją, kad būtų konkurencingi, atsakingi, išlaikytų teisėtus santykius su valstybe, tai yra mokėtų mokesčius, ir būtų naudingi visuomenei. Trumpai tiek. Esu pasirėngusi atsakyti į klausimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Vaitkus.

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Ačiū pranešėjai už pristatymą. Manau, pakeitimai reikalingi, ir aš po pateikimo balsuosiu už. Aš norėčiau paklausti, ar buvo derinta su Turizmo asociacija, taip pat galbūt su turizmo informacijos centrais? Ir kuo skiriasi gidas... Jeigu galite, pasakykite, kokie esminiai skirtumai tarp gido ir kelionių vado? Ačiū.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš gal pradėsiu nuo klausimo antros dalies. Jau įvardijau pristatymo pradžioje, kad gidas teikia specializuotą informaciją apie kultūros objektus, o kelionių vadovas daugiau atlieka organizatoriaus, prižiūrėtojo, pagalbininko vaidmenį, koordinuoja visą grupės gyvavimą kelionės metu, kad būtų patogiu, kad būtų išspręsti kokie nors nesklaidumai ir taip toliau.

Iš tiesų šitie įstatymo pakeitimai ir kilo po susitikimų su turizmo sektoriaus darbuotojais. Teko ir konferenciją daryti ta tema, jos metu buvo įvardinti ir šitie trūkumai. Negaliu sakyti, kad labai plačiai išdiskutuota, bet tikrai buvo susitikimų (ir ne vienas) su turizmo sektoriaus darbuotojais. Aš manau, kad po pateikimo stadijos, jeigu Seimas pritartų, tikrai mes turėtume daug platesnių diskusijų.

PIRMININKAS. Klausia V. Giraitytė-Juškevičienė.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Gerbiama Ligita, aš norėjau paklausti dėl gidų pažymėjimų. Jeigu būtų priimtos jūsų pataisos, juos kas penkerius metus reikėtų atnaujinti. Ar skaičiavote, ar įsivaizduojate, kas turėtų vykdyti būtent šią funkciją, tų pažymėjimų administravimą, keitimą, galbūt jie būtų netgi ir mokami, ir kiek kainuotų tai lėšų, nes vis dėlto žmoniškųjų resursų ir finansų tam tikrai prireiks?

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Vyriausybės įgaliota institucija turėtų vykdyti kontrolę, kaip yra ir iki šiol. O mokymo įstaigų iš tiesų potencialas yra, tiek gidų vadovų, tiek kelionių vadovų mokymo programų yra pakankamas pasirinkimas.

Nemanau, kad dėl gidų pažymėjimų išdavimo kas penkerius metus išlaidos būtų labai didelės. Turėtų apmokėti tas išlaidas pats gidas, nes jam yra išduodamas dokumentas.

Dėl termino. Iš tikrųjų diskutavome su turizmo sektoriaus atstovais. Dėl termino galima būtų diskutuoti. Vieni siūlo dešimties metų terminą, nes dauguma asmens dokumentų, svarbesnių dokumentų, galioja dešimt metų, tai galima būtų sieti su šia nuostata.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama Ligita, pirmiausia dėl įsteigimo naujos profesijos – kelionių vadovo. Net ir Teisės departamentas pasisako, kaip būtų dėl kvalifikacijos. Neįsivaizduoju, kaip jūs čia turėtumėte spręsti.

Dar kartą grįžtu prie tų penkerių metų, pažymėjimo keitimo kas penkerius metus. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pasisakęs nutarimuose, kad riboti asmens laisves, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, ir jeigu yra laikomasi šių sąlygų, daromų įstatymų, ribojimai yra būtini. Bet čia ar būtina būtent riboti? Galbūt kvalifikacijos patikrinimas ar panašiai. Dabar jis kas penkerius metus turės papildomai išleisti pinigų. Ar neatrodo, kad tai perteklinis reikalavimas? Ačiū.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš nemanau, kad tai yra perteklinė patirtis, nes jau minėjau ir pristatydamas, daugelio profesijų atstovai, kurie teikia paslaugas, turi atitinkamai periodiškai pasitikrinti savo kvalifikaciją. Siekis yra toks, kad rinkoje liktų tik aktyvūs gidai, kurie tikrai užsiima šita veikla ir po 20 metų. Man iš tiesų yra tekę dalyvauti tokiose ekskursijose, kur prisistatantis gidu asmuo teikia prieštarinę informaciją ir aš jos negaliu patikrinti, nes jisai lyg ir turi gido pažymėjimą, tačiau neaišku, kurį laiką nėra vykdęs tos veiklos.

Manau, kad kvalifikacinės žinios tikrai, sakykime, *nusidėvi* per tam tikrą laiką ir jas reikia atnaujinti, be to, keičiasi ir mokymo programos, galiausiai ir turistų poreikiai keičiasi. Nemanau, kad čia būtų koks nors perteklinis reikalavimas.

Dėl termino, kaip jau minėjau, būtų galima diskutuoti. Manychiau, kad komitetuose šitas klausimas būtų išdiskutuotas ir išspręstas.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kolege, iš tikrųjų apie nusidėvėjimą žinių ar smegenų gal Sveikatos reikalų komitetas svarstymo metu pasiaiškins, bet tikrai kyla klausimas. Jis taip prieštarinai man skamba. Lyg ir iš pradžių atrodė, kad galima ir pritarti tam, bet ar tikrai – senas gidas, jaunas gidas – mes čia nepriešiname pagal amžių žmonių. Galbūt kartais jums asmeniškai vienas įdomiai pasakoja arba, atvirkščiai, neįdomiai, o man arba kitam žmogui galbūt įdomiai, tai čia labai subjektyvus vertinimas. Bet turbūt ne apie tai.

Pirmiausia turbūt klausimas dėl visos infrastruktūros ir lėšų. Jūsų manymu, kiek tai galėtų kainuoti, kad tokia struktūra būtų išlaikoma, nes vis tiek kokia nors įgaliota institucija, kaip jūs čia ir rašote aiškinamajame rašte, turės vykdyti tą. Kiek tai galėtų kainuoti, kiek valstybėje reikėtų sukurti papildomai etatų ir jiems palaikyti, išlaikyti skirti pinigų iš biudžeto? Galbūt galite patikslinti tuos skaičius. Ačiū.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Manau, kad tikrai papildomų didelių kokių nors specifinių išlaidų nepatirtų, nes gidų mokyklų, ugdymo įstaigų ir gidų mokymo programų ir dabar yra į valias. Tiesiog būtų galima papildyti kelionių vadovų mokymo programa. Čia ir kolegijos, ir aukštosios mokyklos, universitetai ir privačios mokyklos galėtų pasiūlyti tą programą. Na, o už dokumentus, už kvalifikacinius dokumentus, visada susimoka paslaugą gavęs asmuo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiama kolege, visiškai pritariu jūsų iškeltam klausimui ir manau, kad anksčiau, kai buvo prie Ekonomikos departamento... Kolega Kepeni, leiskite. Kai buvo prie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Turizmo departamentas, paskui sumažino iki skyriaus, dabar nežinau, Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje ar yra, ar nėra kas... Tai, ką jūs sakote, labai svarbu, bet čia turėtų rūpintis tuo grynai Vyriausybė ir vyriausybinių institucijos.

Ir antras klausimas. Tą informaciją, kurią jūs parengėte, kuri jus motyvavo iškelti šį klausimą, ar čia grynai iš Turizmo skyriaus kokio gavote, ar iš pavienių žmonių?

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Dar kadencijos pradžioje pradėjau intensyviai bendrauti su turizmo sektoriaus darbuotojais ir tikrai prisijungė įvairių frakcijų narių. Turėjome konferencijas, turėjome diskusijas, susitikimus. Kažkaip užsimezgas draugystei, mes tą ryšį vis palaikome. Palaipsniui jie teikia ir daugiau pasiūlymų dėl įstatymo projekto, kuris buvo praėjusioje sesijoje. Ne, man atrodo, praėjusiais metais priimti Turizmo įstatymo pakeitimai. Dauguma jų pasiūlymų tiesiog buvo atmesti, neatsižvelgta į juos. Vienas iš tų pasiūlymų yra būtent šis, todėl aš teikiu pakartotinai. Dėl diskusijų manau, kad komitetų sudėtį mes tikrai išdiskutuosime ir surasime geriausius sprendimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinis klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke Andriau Mazuroni. Gerbiama Ligita Girskiene, jūs šaunuolė, kad pateikėte tokį pasiūlymą, nes 30 metų visi čia kalba: civilizuota Lietuva, bet kaip kitur, užsieniuose, kaip sakant, to dalyko nebuvo padaryta, kelia nuostabą. Tai ačiū jums. O kas prieš kovoja? Klausimas: kas priešinasi, kas sako, kad to nereikia?

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Man kol kas neteko susidurti su asmenimis, kurie priešintųsi šiems mano siūlomiesiems pakeitimams. Kaip tik gavau pritarimo raštų ir pritarimo iš įvairių Lietuvos kampelių. Tai manau, kad tikrai aktualu. Aktualu gidų bendruomenei, aktualu turizmo sektoriaus darbuotojams, todėl kviečiu palaikyti. O jeigu kyla klausimų, taip pat ir Teisės departamento pastabas būtų galima ištaisyti komitetuose.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsavimas dėl įstatymo projekto per balsavimo intervalą.

14.58 val.

Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2799 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-9 klausimas – Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2799. Pranešėja – J. Sejonienė. Pateikimas.

J. SEJONIENĖ (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Tikiuosi, kad kiti, pasirašę įstatymo projektą, neprieštaraus, ir noriu pastebėti, kad, pažiūrėkite, gerai išeina, kai yra teisingas įstatymo projektas, kurio autorius, iniciatorius yra A. Veryga, o pristato konservatorė J. Sejonienė. Bet aš tikrai nuoširdžiai manau, kad labai reikalingas ir teisingas šis pasiūlymas, iš esmės labai paprastas, kad asmens mirties faktą galėtų nustatyti, be daugelio dabar asmens sveikatos priežiūros specialistų, slaugytojų ir panašiai, taip pat ir paramedikai arba greitosios medicinos pagalbos paramedikai.

Žinau, kad galbūt kai kas skeptiškai žiūri į paramedikus, galvoja, kad jie tiesiog yra, kaip anksčiau būdavo, GMP vairuotojai, tai noriu patikinti, kad tikrai ne. Jie yra kvalifikuoti žmonės, baigę arba profesines studijas, arba kolegijose savo mokslus. Tai tikrai yra žmonės kvalifikuoti. Kvalifikuoti kur kas daugiau daryti – teikti skubią medicinos pagalbą, tai tikrai mirties nustatymo faktas nėra niekaip sudėtingesnis. Turint galvoje, kad apskritai ir dabar trūksta mums greitosios medicinos pagalbos darbuotojų, ypač trūksta slaugytojų ir, matyt, ateityje ta problema tik aštrės, tai manau, kad labai toliaregiškas projektas, nes nustatyti mirties faktą, kas iš esmės yra – uždedi du elektrodus, užrašai izoliniją, tam didelio mokslo, išmanymo nereikia, tai bus tikrai naudinga ir ateityje vis daugiau ir daugiau skubios medicinos paslaugų teiks būtent paramedikai. Kviečiu palaikyti. Tikrai toliaregiškas projektas.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pranešėja. Jūsų paklausti nori du Seimo nariai. Pirminis klausia L. Slušnys, jo salėje nematau. Kitas klausiantysis – A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Gerbiama Jurgita, galbūt įstatymas ir toliaregiškas ir viskas yra gerai. Aš tik norėjau dar pasiteirauti. Žinau, kad Sveikatos apsaugos ministerija jau seniai žada įvesti koronerio pareigybę. Mes kalbame, viskas gerai, dabar gali šiuo atveju, kur jūs pristatote, nustatyti ir paramedikas, bet žinome, yra statistika, kuri nebūtinai yra tiksli dėl to, kad yra daug tokių mirčių, kurios yra nelabai aiškios, ir koroneris galėtų tiksliau nustatyti. Mes ir savižudybių statistiką gal turėtume kitokią. Suprantu, kad čia nebūtinai susiję su jūsų įstatymu, bet aš bandau apie bendrą problemą... Mes vis išplečiame ratą, dabar ir paramedikus įtraukiame. Bet vis dėlto ar kada nors ateis eilė ir turėsime ir koronerių?

J. SEJONIENĖ (TS-LKDF). Tikiuosi, kad ateis. Kaip suprantate, Andriau, tai čia kalbama tik apie patį mirties konstatavimo faktą. Jeigu yra smurtinė mirtis, aišku, kad tiria paskui ir kiti specialistai, ir patanatomai, ir policija, ir panašiai. Bet aš labai pritarčiau, kad tikrai tų specialybių ratas galėtų būti platesnis.

PIRMININKAS. Paskutinytis klausia J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Ačiū. Kadangi šiek tiek anksčiau daromas pateikimas, nebuvau Seimo salėje, bet gal galėtumėte pristatyti vis dėlto esmę, tiksliau, prasmę šito įstatymo projekto. Kodėl konkrečiai paramedikams yra siūloma nustatyti, galėti nustatyti mirties faktą? Ar tai susiję su tuo, kad trūksta specialistų – teismo medicinos ekspertų? Ar kaip yra, dėl ko?

J. SEJONIENĖ (TS-LKDF). Ne dėl to, gerbiamas Justai. Tai yra tik paties mirties fakto konstatavimas. Aplinkybės, jeigu yra smurtinė mirtis arba įtariama kad smurtinė mirtis, tai, žinoma, kad tiria, kaip ir minėjau, ir pataloganatomai, ir policija tiria, ir prokurorai, jeigu yra nusikaltimo sudėtis. Čia yra tik paties fakto konstatavimas. Kodėl to reikia paramedikams? Todėl, kad labai dažnai greitosios medicinos pagalbos darbuotojai būtent randa, deja, negyvus žmones, tai paramedikai ir dirba greitojoje medicinos pagalba. Kaip ir minėjau, ateityje, matyt, jų bus tik daugiau, nes slaugytojų trūksta jau dabar ir ateityje jų trūks dar labiau, tai tas funkcijas vis labiau perims paramedikai. Būtent jiems suteikti būtent paties konstatavimo faktą. Sakau, užrašyti izoliaciją. Tai elementarus dalykas.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kolege, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Žiūriu, jūs ir už užsirašiusi, bet dar E. Pupinis yra. Tai gal E. Pupiniui? E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Kolegos, turbūt ir administraciniai kaštai sumažėja, nes iš tikrųjų beprasmiškas važiavimas. Atvažiuoja pradžioje paramedikai, kol atvažiuoja, galbūt visko įvyksta ir tuo metu vėl turi kreiptis, ieškoti, kas tau išduos pažymą, sugaišti daug laiko, daug apeini, tada dar nesurandi savo pirminės sveikatos priežiūros gydytojo ir panašiai. Žmonės turbūt kompetentingi išduoti ir konstatuoti faktus, nes jie ir taip pasako, kad iš tikrųjų atsiprašome, bet mes pavėlavome. Šioje vietoje nereikia sudėtingų operacijų, kuomet jau faktas yra konstatuojamas. Tuo labiau kad paramedikai dabar kelia kvalifikaciją.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš nenori kalbėti niekas. Balsavimas dėl įstatymo projekto jau netrukus per balsavimo intervalą arba šiek tiek anksčiau.

15.04 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2643 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-7 klausimas – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2643. Pranešėja – I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mielieji kolegos, noriu pristatyti paprastą ir nesudėtingą įstatymo projektą, kuris užtikrintų tai, kad mes šalyje įtvirtintume nuostatą ne bausti, o informuoti, padėti, išpėti. Pateiksiu paprastą analogiją. Daugeliui iš mūsų tenka ir yra prievolė deklaruoti interesus, pajamas, turtą ir taip toliau ir mes jau žinome, kad artėjant tam deklaravimo terminui nuo vasario mėnesio Valstybinė mokesčių inspek-

cija mus pradeda informuoti, kad jums artėja laikas, iki gegužės 1 dienos susitvarkykite ir taip toliau, ir taip toliau. Dabar kita analogija su „Regitra“. Turbūt rasime čia, šioje salėje, žmonių, kuriems teko patirti, kad važiavote arba be privalomojo draudimo, arba pasibaigę automobilio techninė apžiūra, nepastebėjote, praleidote terminą ir paskui jau gavote pranešimą iš „Regitros“, kad jūsų automobilis išregistruotas, kad nebegalite dalyvauti eisme.

Per metus įvairių kelių eismo taisyklių pažeidimų ir taip toliau būna maždaug apie 1 mln. 400 tūkst. Iš jų apie 100 tūkst. yra būtent tokių pažeidimų, kada automobilis buvo vairuojamas arba be techninės apžiūros, arba be draudimo. Esu tikra, ir šitas įstatymo projektas gimė iš tikrų istorijų, iš tikrų gyventojų kreipimusi, kai vairuotojai tokį pažeidimą padaro ne dėl to, kad tyčia nenorėjo apdrausti automobilio ar atlikti techninės apžiūros, o todėl, kad tiesiog pasimiršta tas terminas, kad techninės apžiūros centras galbūt neįspėjo, galbūt tos varnelės apie informavimą neuždėjo arba draudikai padarė klaidą per vieną dieną ne taip įforminę draudimą ir panašiai. Kolegos salėje man minėjo ir apie kitus atvejus, dėl kurių galbūt reikėtų ne nepritarti dėl to įstatymo projekto, bet jį papildyti, pavyzdžiui, dėl besibaigiančio vairuotojo pažymėjimo, dėl medicininės pažymos arba kitų kokių nors atvejų.

Norėčiau pakviesti jus pritarti tokiam įstatymo projektui, kuris valstybinę įmonę „Regitra“ įpareigotų informuoti transporto priemonių valdytojus apie besibaigiančią techninę apžiūrą ir privalomą civilinį draudimą, likus penkioms dienoms iki tų dalykų galiojimo pabaigos. Tai leistų išvengti bereikalingų administracinių baudų, bereikalingų automobilių išregistravimų, o įtvirtintų valstybės, kaip padedančios, gelbėjančios vaidmenį, tai yra informuojančios ir padedančios išvengti nereikalingų situacijų tiek žmonėms, tiek valstybinėms institucijoms. Jeigu turėtumėte klausimų, mielai į juos atsakysiu. Esu atvira ir įvairiems įstatymo papildymams.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pranešėja. Jūsų paklausti nori penki Seimo nariai. Pirmininkas klausia A. Stončaitis.

A. STONČAITIS (DFVL). Miela kolege, sakykite, ar rengdama projektą įvertinote, ar čia reikalingos kokios nors jau tokios didelės, papildomos valstybės investicijos? Matyt, ir be papildomų investicijų valstybė tikrai gali veikti šioje srityje, tokią paslaugą gyventojams teikti.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas kolega, už labai taiklų aspektą, kuri per skubą tiesiog pamiršau paminėti. Taip, valstybinė įmonė „Regitra“ dabar jau turi informacinę sistemą, kurioje valdo visus pačius aktualiausius duomenis apie transporto priemonių valdytojus, nes būna, kad keičiasi transporto priemonių valdytojai ir kartais draudikai neinformuoja esamo savininko, pavyzdžiui, apie besibaigiantį draudimą. Arba techninė apžiūra, tarkime, „Tuvlita“ informuoja ankstesnį savininką, o ne dabartinį savininką. Todėl prasminga būtų įpareigoti būtent „Regitra“ dėl to, kad ji turi pačius aktualiausius duomenis, taip pat turi visą reikalingą infrastruktūrą, tai yra informacinę sistemą su dabartinių transporto priemonių valdytojų duomenimis. Kaip ir minėjau, kai išregistruojate transporto priemonę, tai kitą dieną jūs gaunate pranešimą, kad jau išregistruota, o kai reikia informuoti – neinformuojama. Taigi investicijos čia nebūtų didelės, tiesiog galbūt būtų kokie nors papildomi programinės sistemos atnaujinimo kaštai taip suprogramuoti sistemą, kad penkios darbo dienos iki techninės apžiūros ar draudimo galiojimo pabaigos sistema automatiškai informuotų transporto priemonių valdytojus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia R. Vaitkus.

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Ačiū pranešėjai. Sakote, kad paprastas ir nesudėtingas, bet, manau, labai reikalingas pakeitimas ir tikrai pritarsiu jam. Galbūt galite pasakyti, kokia būtų jūsų nuomonė, kad ne tik besibaigiant vairuotojo pažymėjimui, bet ir tuomet, kai yra išlaikomas vairavimo pažymėjimas, kad ir tokiu atveju būtų informuojamas? Nes yra atvejų, kai žmogus užmiršta ir nepasiima vairuotojo pažymėjimo, apie tai nėra informuojamas, ir pažymėjimas, vairuotojo teisės yra naikinamos, anuliuojamos. Tikrai vėlgi, manau, išspręstų šitas dalykas ir šituo jūsų atveju. Kaip jūs manote, kokia jūsų nuomonė? Ačiū.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū, gerbiamas kolega, už labai taiklų klausimą ir kartu nuskambėjusį pasiūlymą. Kaip ir minėjau pristatymo pradžioje, aš manau, kad mes turime kuo papildyti šitą įstatymo projektą. Rengdama apgalvoju tuos draudimo ir techninės apžiūros galiojimo dalykus, bet iš tikrųjų iš nuskambėjusių ir pasiūlymų, ir pokalbių matau, kad reika-

lingas kompleksiškesnis ir didesnės apimties informavimo paketas, jis papildomai faktiškai nieko nekainuotų, o suteiktų tikrai didelę naudą Lietuvos vairuotojams.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, ar nemanote, kad iš tikrųjų viskas jau yra, nes normalus draudikas pats informuoja savo klientą ir netgi jau iš anksto atsiunčia naują polisą dėl civilinės atsakomybės draudimo paštu? Kita vertus, jeigu draudė per brokerį, brokeris taip pat informuoja žymiai anksčiau negu per 5 dienas, kad nepražiopsotų.

Kita vertus, techninės apžiūros stotys irgi informuoja jūsų pageidaujama forma: ar telefonu, SMS žinute, ar elektroniniu paštu. Iš esmės viskas jau yra. „Regitrai“ dabar tai yra papildoma funkcija, kurios iki šiol ji neturėjo. Kolega Romualdas atkreipė dėmesį dėl vairuotojo pažymėjimo. Čia galbūt būtų verta informuoti klientą, tai yra asmenį...

PIRMININKAS. Laikas!

J. SABATAUSKAS (LSDPF). ...kuris turi vairuotojo pažymėjimą, kad jis nepražiopsotų savo pažymėjimo galiojimo pabaigos, nes tada iš tikrųjų turbūt rimtas pažeidimas, kad važiuoja be galiojančio vairuotojo pažymėjimo.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Gerbiamas Juliau, aš mačiau, kad jūs kalbėjote su gerbiamu Algirdu, tai galbūt negirdėjote, kai pristatinėjau motyvus. Nebūtų 100 tūkst. pažeidimų per metus būtent šiose srityse, jeigu visur būtų tvarka ir visko užtektų. Tai vienas momentas.

Antras momentas. Aš esu prieš kišimasi į privatų verslą, pavyzdžiui, draudimo bendroves, ir reguliavimą, ką daryti ar ko nedaryti.

Trečias aspektas. Kai keičiasi transporto priemonių valdytojai, šitų pranešimų negauna. Todėl, aš manau, mes turime valstybinę įmonę „Regitra“ ir galime šitą sritį susitvarkyti daug paprasčiau.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Paprastai būna taip gyvenime, kai daug informatorių, tai visi galvoja, kad vienas ar kitas informuos ir neinformuoja. Iš tikrųjų žinutes gauname ir iš „Regitros“, ir iš draudikų, bet čia ir Teisės departamentas rašo, kad apie galiojimo termino pabaigą SMS žinute ar elektroniniu paštu informuoja tik tuo atveju, jeigu šie valdytojų kontaktiniai duomenys tvarkomi tam tikrame Lietuvos Respublikos registre.

Įsivaizduokite, dabar aš kažkada „Regitroje“ registravausi, ten mano senas telefonas, tad kas dabar turės surasti duomenis, ar aš kažkaip turiu ieškoti „Regitros“, ko man nelabai reikia, ar „Regitra“ kažkur ieškos mano duomenų, telefono žinučių ar kokių nors elektroninių paštų? O jūs sakote, kad nieko nekainuoja. Kažkas kainuoja. Kažkas turės surasti, nes priėmus įstatymą aš tikėsiuosi, kad kas nors informuos ir man jau apžiūrų centre nebus svarbu pranešti savo telefono, taip pat bus nesvarbu ir draudikams, ir aš galvosiu, kad iš dangaus nuskris žinutė. O jinai nenukris todėl, kad visi galvos, kad „Regitra“ viską turi.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas Edmundai. Aš matau, kad jūs norite mane šiek tiek paprovokuoti, švelniai tariant, bet aš galvoju, kad ir nereikia, kad kristų iš dangaus, nes „Regitra“ yra toje pačioje vidaus reikalų sistemoje, kaip ir policija, kaip ir kitos sistemos, kur esant reikalui gali būti tais duomenimis apsieista. Todėl aš nemanau, kad tai yra didžiausia problema.

Aš sakyčiau, kad šito įstatymo galbūt silpnesnioji pusė yra ta, kad mes įpareigotume „Regitra“ jį informuoti, bet jeigu, pavyzdžiui, žmogus nenori būti informuotas, kad būtų galimybė atsakyti to informavimo. Bet šiaip informavimas iš anksto tikrai niekam dar nepakenkė. Tuo labiau kai tai daro oficiali valstybinė įmonė.

PIRMININKAS. Ir paskutinytis klausia V. Fiodorovas.

V. FIODOROVAS (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke Andriau Mazuroni. Gerbiama Ieva Kačinskaite-Urboniene, iš tikrųjų geras jūsų pasiūlymas, aš tikrai jį palaikau. Čia kai kurie kolegų klausimai, ypač susiję su duomenimis, visomis tomis duomenų bazėmis ir visa kita, tai, matyt, viskas yra sujungta, viskas veikia, čia neturėtų būti didžiausias klausimas. Esminis dalykas yra informavimas.

Bet mano klausimas ne apie informavimą, na, iš esmės apie informavimą, bet ne apie tuos duomenis ir visa kita. Kaip jūs galvojate, gal tas neinformavimas, atsiradęs prieš kelerius metus,

kaip mes kalbėjome, yra ne dėl to, kad kas nors neveikė ar kokių nors duomenų neturi „Regitra“, o gal tiesiog yra taip, ypač kaip Aplinkos ministerija kalba, kad reikia sumažinti dyzelinių automobilių parkus ir visa kita. Neužregistravus arba išregistravus automobilių yra pataisoma statistika. Žinote, išregistravau, statistika gera. Parodome visiems kitiems, kad ypač taršiųjų automobilių parkas tik mažėja. Kaip galvojate, gal dėl to?

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū, gerbiamas Seimo nary, Darbo partijos frakcijos seniūne Viktorai Fiodorovai, už labai gerą pastebėjimą. Gal galimas ir toks aplinkos ministro S. Gentvilo motyvas, bet pamatysime po balsavimo, ar taip iš tiesų yra. Jeigu motyvai yra kitokie, manau, įstatymas pereis su vėjeliu, o jeigu motyvai tokie, kaip jūs sakėte, galbūt toks S. Gentvilo užmanymas. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai ačiū, gerbiama pranešėja Ieva Kačinskaite-Urboniene, Darbo partijos frakcijos nare. (*Plojimai*) Pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako A. Stončaitis, Demokratų sąjungos...

A. STONČAITIS (DFVL). Gerbiami kolegos, aš nevardinsiu visų ilgų posėdžio pirmininko pareigų. (*Balsai salėje*) Iš esmės aš manau, kad tikrai visi turėtume pritarti po pateikimo įstatymų projektams, nes tai tikrai yra pagalba plačiai mūsų visuomenei. Svarbiausia, kad šiandien valstybė turi absoliučiai visas galimybes. Investuota dešimtys, jei ne šimtai, milijonų į informacines sistemas, duomenis tik reikia... jei dar papildomų „Regitrai“ reikia, gali paimti iš VMI ar kitų institucijų, valstybė visus tuos duomenis turi. Turint šiandien galimybę ir neinformuoti piliečio apie besibaigiantį galiojimą vienokios ar kitokios pažymos, galinčios turėti įtakos dėl pažeidimo ir baudos, yra nepateisinama. Aš manau, taip yra paprasčiausiai patogiau valdininkams, jie taip elgiasi ir nesiūlo to daryti.

Nepamirškime, kad nuo sausio 1 dienos įsigalios kitas teisinis reguliavimas dėl medicininių pažymų dėl vairuotojo pažymėjimo. Automatiškai stabdomas vairuotojo pažymėjimo galiojimas gali turėti visiškai kitokių pasekmių, čia ir visi draudiminiai įvykiai gali turėti labai labai skaudžių finansinių pasekmių piliečiams. Ir vėl valstybė čia turi galimybę, kartais yra atsikalbinėjama, gal ne visų turi internetinius adresus, nieko panašaus, kaip minėjau, valstybė tuos duomenis turi, tik reikia geranoriškumo, geranoriško požiūrio į klientą, į savo valstybės gyventoją. Manau, kad visos frakcijos ir visi kolegos vieningai pritaris šioms projektams. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Geranoriškai prieš pasisako J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Pirmiausia dėkoju Darbo partijos frakcijai už išsamius savo kolegų pristatymus. Dabar tikrai žinosime, kokiomis pareigomis į jus reikėtų kreiptis. O dabar apie esmę. Kolegos, man atrodo, jau pats pateikimas sukėlė daugiau klausimų nei atsakymų. Akivaizdu, kad tuomet būtų galima kelti klausimą, ar sveikatos gydymo įstaigos neturėtų informuoti savo pacientų apie kasmetinius sveikatos patikrinimus. Pavyzdžiui, reikia pasakyti, kad dabartinė tvarka tiek „Regitroje“, tiek „Tuvlitoje“, tiek draudimo bendrovėse egzistuoja. Draudikai jau dabar informuoja savo klientus apie besibaigiančius draudimo polisus tam, kad gautų pinigų. „Regitra“ taip pat informuoja apie techninės apžiūros pabaigą ir kitus aspektus. Tiesiog pats klientas, atvykęs į „Tuvlitą“ ar „Regitrą“, pažymi, ar jis nori būti informuojamas, ar ne. Tai jau yra. Man atrodo, šio įstatymo priėmimas arba net diskusija apie jį būtų perteklinė. Tai būtų šaudymas iš patrankos į žvirblius, todėl, man atrodo, Seimas nėra įpareigotas tokiais smulkmeniškais darbais užsiimti. Deja, gerbiama I. Kačinskaitei-Urbonienei negalėčiau pritarti dėl šio įstatymo pateikimo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išklusime visų pasisakymų dėl motyvų. Balsuosime visiškai netrukus, per balsavimo intervalą.

15.20 val.

Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2856 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-10 klausimas – Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2856. Pranešėjas – A. Pocius. Pateikimas.

A. POCIUS (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, šiemet, kaip žinome, minime Mažosios Lietuvos susijungimo su Lietuva šimtąsias metines. Deja, šis regionas savo herbo neturi. Kiti Lietuvos etnografiniai regionai turi savo herbus. Etninės kultūros globos taryba kartu su Šilutės rajono savivaldybe, kuri Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos yra įgaliota atstovauti visam etnografiniam regionui, dar nuo 2017 metų siekia įtvirtinti Mažosios Lietuvos herbą, dėl kurio bendrai sutarė Mažosios Lietuvos etnografinio regiono gyventojai.

Siūlymai iš viso buvo teikti keturis kartus, tačiau vėl dėl visų šių siūlymų Etninės kultūros globos tarybos ir Lietuvos heraldikos komisijos nuomonės išsiskyrė. Pagrindinis motyvas, paskatinęs teikti šio įstatymo pataisas, tai yra atvejis dėl Mažosios Lietuvos herbo, parodė, kad etnografinio regiono gyventojų įsitraukimas į herbo kūrimo procesą yra neapibrėžtas, todėl ir ribotas. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo 4 straipsnio 4 dalį herbas yra valstybės, etnografinio regiono ar kitos vietovės skiriamasis ženklas, skirtas subjektui, kuriam jis sukurtas, simbolizuoti ir išskirti. Bendruose posėdžiuose, kuriuose dalyvavo Seimo Laikinosios Mažosios Lietuvos draugų grupė, Etninės kultūros globos taryba ir Lietuvos heraldikos komisija, buvo prieita prie kompromisinio varianto, kad yra būtinas minėto įstatymo tikslinimas.

Seimas 2019 m. gegužės 30 d. priėmė šio įstatymo 2, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymą, kuriuo papildė Herbo įstatymo 8 straipsnį nauja 5 dalimi. Joje teigiama, kad etnografinio regiono herbas yra Lietuvos etnografinių regionų, tai yra Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos, nematerialusis turtas. Šia nauja Herbo įstatymo 8 straipsnio 5 dalimi Seimas įtvirtino dar vieną subjektą, kuris turi teisę turėti ir naudoti herbą. Tačiau dabartinis teisinis reguliavimas neapibrėžia, kaip Lietuvos etnografinis regionas gali įgyvendinti savo teisę į herbą, todėl šiuo įstatymo pakeitimu siūlome nustatyti, kad Lietuvos etnografinis regionas savo teisę į herbą galėtų įgyvendinti per jo teritorijoje, kurios ribas nustato Etninės kultūros globos taryba, veikiančias savivaldybes.

Taip pat siūlome įtvirtinti tam tikros Lietuvos teritorijos: apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo, išskyrimui skirtų heraldinių projektų kūrimo principus, užtikrinti, kad heraldikos projektų simbolių aktualumas subjektui, kuriam kuriamas heraldinis projektas, būtų pagrįstas istorine medžiaga, o patys simboliai būtų priimtini vietos bendruomenei, kurios nuomonė būtų išreiškiama per jai atstovaujančias visuomenines organizacijas, savivaldos ar savivaldybės institucijas.

Taigi, būtų labai simboliška, jeigu šiais jubiliejiniais ir Seimo paskelbtais Mažosios Lietuvos metais etnografinis regionas pagaliau turėtų savo herbą. Šio herbo kūrimo procesas trunka jau daugiau nei penkerius metus be jokių reikšmingų postūmių. Siūlomas įstatymo pakeitimas pašalintų egzistuojančias kliūtis ir užbaigtų ilgus metus vykstančius nesutarimus. Todėl, mieli kolegos, labai kviesčiau pasisakyti ir balsuoti už. Esu pasirengęs atsakyti į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas pranešėjau. Jūsų paklausti nori tik šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia V. Rakutis.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, iš tikrųjų ši situacija yra nepatenkinama Lietuvoje, kai savivaldybės, viso regiono savivaldybės, priima tam tikrą sprendimą, teikia jį Heraldikos komisijai ir Heraldikos komisija randa visokių priežasčių nepritari arba pasiūlyti sprendinius, kurie yra nepriimtini vietinėms savivaldybėms. Šis pasiūlymas yra labai rimtas žingsnis į priekį, nes mes kažkaip dar įpratę, gal nuo sovietmečio, kad kas nors viršuje nusprendžia tokius dalykus, o realiai, ypač tuo atveju, kai tas regionas nėra susiformavęs prieš keletą metų, o turi kelių šimtų metų istorines šaknis, jis turi teisę reikalauti, kad tokie dalykai būtų. Forma, spalvos, išdėstymas, be abejonės, yra Heraldikos komisijos reikalas, bet vis dėlto tema ir, sakykime, tas istorinis tęstinumas yra esminis. Kaip jūs manote, kokią reikšmę turi šis ženklas Klaipėdos krašto savivaldybėms ir kokį efektą mes pasiektume išsprendę šią problemą?

A. POCIUS (TS-LKDF). Kaip jau minėjau pristatyme, ši istorija jau tęsiasi penkerius metus ir niekaip nesurandamas kompromisas. Žmonės, būtent gyvenantys tame regione, dalyvaudami

įvairiose šventėse, tiek respublikinėse, tiek vietinės reikšmės, negali pasirodyti su savo herbu, su savo simboliu. Aš manyčiau, kad galų gale šią neteisybę reikėtų išspręsti ir atsižvelgti, ką aš ir minėjau, į vietos gyventojus, kurių didelė dalis yra, kaip sakant, palikuonys tų pirmtakų, kurie ten gyveno, tame krašte buvo naudojamas tas simbolis. Būtent užtikrinkime istorinį tęstinumą ir, kaip buvo minėta, atsižvelkime į žmonių pageidavimus ir norus, o ne tik, kas yra neleidžiama, draudžiama, ir tik tokiais, sakykime, apribojimais nustatyti kai kuriuos galimus simbolius...

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia E. Sabutis.

E. SABUTIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega, savo siūlomą įstatymo projektu jūs minite apskritis savivaldybėse, etnografinį regioną, toliau vadinatame miestais, miesteliais, tačiau ar sąmoningai, ar nesąmoningai praleidžiate dar vieną administracinį darinį, tokį kaip seniūnija. Pasižiūrėjus į seniūnijas, ypač regionuose, jos turi savo centrinius miestelius ar kaimus, jų didžioji dalis turi savo herbus, vykstant įvairiems renginiams arba šventėms seniūnijai atstovauja būtent tie herbai. Mano klausimas būtų, ar nemąstytumėte, kad reikėtų įvesti galimybę, ne prievolę, bet galimybę ir seniūnijai turėti savo herbą, atitinkamai vadovaujantis jūsų siūlomomis taisyklėmis?

A. POCIUS (TS-LKDF). Kodėl gi ne? Būtent jeigu iniciatyva yra iš apačios, aš manau, mes turime ir palaikyti. Jeigu seniūnijos kreiptųsi ir būtų palaikymas iš kitų Seimo narių, tai mes esame atviri pasiūlymams. Po pateikimo stadijos, aš manau, jeigu bus pritarta, mes paskui pereisime į svarstymo stadiją ir visi gauti pasiūlymai, aš manau, bus apsvarstyti. Tikiuosi, kad bus pritarta ir jūsų siūlymams. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Valkiūnas. Prašom.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ačiū A. Mazuroniui už suteiktą žodį. Simboliai – tai jėga! Tamsta generole Arvydai Pociui, kolega, jūs čia kalbate apie herbą. Klausimas, ar turi vėliavą? Nes jūs, kaip klaipėdietis, aš neseniai buvau Klaipėdoje... Klaipėdoje mažai vėliavų. Graži vėliava, bet baimė kažkodėl ją iškabinti, kaip sakant, didžiulis, kad tu gyveni, tu dirbi Klaipėdoje. Ar turi šis etnografinis regionas vėliavą? Norėtusi, tamsta generole, savo geležine ranka darykite tvarką.

A. POCIUS (TS-LKDF). Na, gerbiamas Valdemarai, kaip žinote, Klaipėda turi savo vėliavą, bet Mažoji Lietuva yra daug didesnis regionas. Būtent yra siūloma, kad Mažosios Lietuvos etninis regionas turėtų savo simboliką, turėtų savo herbą, galėtų turėti savo vėliavą. Aš manau, kad tai yra tas žingsnis, kurio nori iš mūsų vietiniai to regiono gyventojai.

Na, o dėl tvarkos, tai mes tam ir esame žmonių išrinkti, kad darytume tvarką ir priimtume arba keistume tam tikrus įstatymus.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, aš išties palaikau jūsų šį siūlymą, man, kaip vienmandatininkui, teko atstovauti šitam Mažosios Lietuvos regionui, tačiau mano klausimas paprastas. Kodėl jūs norite, kad už jus darbą padarytų kažkas kiti, kodėl patys nesiimate iniciatyvos padaryti tą dalyką, apie kurį jūs kalbate? Heraldikos komisija prie Prezidento – taip, jie ten iš dalies pjauna grybą, bet viskas jūsų rankose. Ačiū.

A. POCIUS (TS-LKDF). Tai aš darau tą, ką galiu šiuo metu kaip Seimo narys. O susitikimai, bendravimas su savivaldybių atstovais, su tų regionų atstovais, su Etninės kultūros globos tarybos nariais, su Heraldikos komisijos atstovais vyko ir tai yra būtent tų susitikimų rezultatas. Taigi dabar viskas priklausys nuo jūsų: jeigu pritarosite, tai judėsime toliau. Ačiū už klausimą.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Paskutinysis klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, galbūt būtų verta įtraukti, kad galima pakeisti, nes, pavyzdžiui, toks unikalus atvejis yra Trakuose. Trakai turi herbą – šv. Jono Krikštytojo galva. Dažnai painioja ir galvoja, kad čia karaimas kažkokis. Pagal įstatymą yra, kad rajono centro herbas yra viso rajono herbas. O dabar Trakai turi kitą herbą. Kadangi gražesnis, savivaldybės taryba pasirinko Kęstučio herbą, nors jų kely buvo kaip ir Vytauto keli herbai. Tai gal būtų galima ne tik naujai, bet kad būtų galimybė ir keisti, aišku, suderinus su bendruomene, su vietos savivaldybės taryba ir panašiai, bet galimybė keisti, nes šita galimybė buvo apribota iki tol? Ačiū.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Supratau, ačiū už klausimą. Žodis „keisti“ taip pat yra įrašytas ir yra galimybė teikti siūlymą dėl naujo herbo arba keisti. Bus suteikiama galimybė vietinėms bendruomenėms, savivaldybėms būtent kreiptis ir dėl keitimo, jeigu tai bus iniciatyva, taip sakant, iš apačios.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas kolega, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Tai gerbiama iniciatoriui. Turbūt nesuprato mano klausimo gerbiamas generolas. Priminsiu tai, kad, ruošiantis Dzūkijos antrajam kongresui, mes, Seimo nariai, ėmėmės iniciatyvos – Dzūkija neturėjo herbo, tai buvo prieš 20 metų. Surengėme keletą etnografinių kongresų čia, Seime, konferencijų, išleidome metodinę medžiagą. Mums talkino profesorius E. A. Rimša. Jis sukūrė istorinį pagrindą Dzūkijos, na, apibrėžė Dzūkijos etnoregioną, samdėme už savo pinigus, asmeninius pinigus, ne už parlamentinius, geriausią dailininką A. Každailį ir, be abejo, su Heraldikos komisija suderinome. Ir apskritis gavo herbą, ir Dzūkijos regionas turi herbą, ir viskas atsistojo į savo vietas. Todėl mano iniciatyva – nerodyti ir nelaukti iš kitų, kol padarys, o imtis patiems. Paties iniciatyvą labai sveikinu ir linkiu geros kloties. Jeigu reikės patarimų ir kontaktų, generole, visą laiką pasirengęs.

PIRMININKAS. Prieš pasisako J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Aš, kaip žemaitis, nesu sužavėtas dėl to sumanymo. Aš galvoju, kad visi žemaičiai turi pasisakyti už tai, kad kuo labiau būtų plečiamos Žemaitijos ribos. Tai galvoju, jeigu Klaipėdos kraštas kurį laiką dar neturės to herbo su briedžiu, pamažu pripras prie žemaičių meškos ir taip mes prasiplėsime į Klaipėdos kraštą. (*Balsai salėje*) Nežinau, kaip čia balsuoti už šią pasiūlymą.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuosime visiškai netrukus.

15.35 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės rezervinis 1 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860. Į tribūną kviečiame Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkę I. Haase pristatyti komiteto išvadą.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2860 ir komitetas pritarė iniciatorių pateiktam įstatymo projektui. Balsavimo rezultatai: už – 9, prieš, susilaikiusių nebuvo. Vienbalsiai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Diskusijoje nėra norinčių dalyvauti Seimo narių. Pasisakyti dėl motyvų taip pat niekas nenori. Balsuosime visiškai netrukus.

15.35 val.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 110 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2633 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės rezervinis 2 klausimas – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 110 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2633. Pranešėjas – L. Jonauskas. Pateikimas.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolegą, proveržio paketą priimdami Seime daugiau negu prieš pusę metų, praleidome vieną detalę, kad Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme yra įrašyti apribojimai derlingų žemių ūkininkams savo žemėje įsirengti saulės elektrines, todėl įstatymo pataisa yra siūloma leisti įsirengti saulės elektrines ir tose žemės ūkio paskirties žemėse, kurių derlingumo balas yra didesnis, aukštesnis negu vidurkis, tai

yra daugiau negu 42,3 balo. Tai tokie rajonai kaip Pasvalys, Pakruojis, Joniškis, Radviliškis, Panevėžio rajonas, Kėdainiai, Kauno rajonas, Marijampolė, Vilkaviškis ir taip toliau. Apribojama ūkininkams galimybė įsirengti saulės elektrines. Taigi net ir ūkininkai, turintys gamybos linijas, grūdų džiovinimo linijas, šiltnamius ir taip toliau, savo poreikiams negali įsirengti saulės elektrinių. Siūlau pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori net šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kolega, iš tiesų galbūt, jeigu būtų uždėtos ant visų tų stogų, kurie yra džiovyklų, sandėlių ir kitų ūkinių pastatų, saulės elektrinės, tai galbūt tikrai būtų galimybė pritarti jūsų siūlymui. Bet kaip jūs vertinate, jeigu ir būtų pritarta, kad būtų pritarta tik to ūkininko žemėje ir kad arba naudą gautų, arba elektrą naudotų tik savo reikmėms arba parduotų, bet jis būtų kaip tos elektrinės savininkas? Kitu atveju tai yra galimybė tiems verslininkams žemės nuomos kainą padidinti ir tiesiog taip nustumti grūdų auginimą, užsiimti saulės energetika, tuo verslu tuose regionuose. Kaip jūs į tokį siūlymą žiūrėtumėte?

L. JONAUSKAS (LSDPF). Ačiū, kolega. Jeigu tokį siūlymą registruotumėte, tikrai manau, kad toks siūlymas būtų vertas diskusijų. Iš tikrųjų yra ūkininkų, kurie galėtų ir ant savo pastatų dėti saulės elektrines, bet, kaip žinome, yra nemažai, dalis pastatų, kurie nėra renovuoti arba šlaitai netinkami pagal kryptį, pagal technines savybes ir taip toliau. Bet kokių atveju, jeigu bus pasiūlymas, Seimas diskutuos ir apsispręs.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, pirmas klausimas: kam atstovaujate? Mes jau turime tikrai pakankamai saulės elektrinių, vėjo elektrinių. Jų yra labai daug statoma. Kas mums užaugins duoną ir visus kultūrinius maisto produktus, jeigu mes dabar dar derlingose žemėse, derlingiausiose, kurios viršija vidutinį koeficientą, leidžiame statyti saulės elektrines? Kaip jums atrodo, ar tai yra normalu šiandien užimti tą visą teritoriją, kaip jūs sakote, Pasvalys, Joniškis, į tą pusę nueinant? Aiškinamajame rašte jūs teigiate, kad tai yra kolizija. Patikėkite, peržiūrėjau abudu teisės aktus. Atsinaujinančių išteklių... Tikrai pasakykite, kurioje vietoje, tikrai nėra kolizijos. Pagrįskite man tą faktą.

L. JONAUSKAS (LSDPF). Gerai. Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų ūkininkams, kurie savo poreikiams norėtų turėti saulės energijos arba atsinaujinančios energijos, pasistatyti saulės elektrinę, pavyzdžiui, kitame rajone, kuriame žemė yra nederlinga – Trakuose ar Molėtuose – ir nuolatos prižiūrėti, saugoti tą savo elektrinę kitame rajone iš tikrųjų būtų komplikuota. Matyt, kad kažtai būtų tokie nepakeliami, kad net neapsimokėtų ūkininkui važiuoti į kitą rajoną ir statyti. Tie žmonės nekalti, kad jų krašte yra derlingos žemės ir šiuo atveju, jeigu dalį, lopinėlių... Pasvėręs ekonominę naudą pamatys, kad yra naudingiau pas save įsirengti saulės elektrinę, jis turės tokią galimybę. Jokiu būdu šitos pataisos nereiškia, kad ūkininkai, kuriems bus suteikta tokia galimybė, atlaisvintos rankos, tą ir padarys. Jie tiesiog turės tokią galimybę ir vieni pasinaudos, kiti ne.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (LSF). Ačiū. Dar V. Jukna priekyje buvo.

PIRMININKAS. Jo nėra posėdžių salėje.

V. PRANCKIETIS (LSF). Gerai. Gerbiamas kolega, įvardinsiu jūsų pristatymą, tai yra kiauras melas, nes jūs neatstovaujate jokiems ūkininkams ir jokių ūkininkų interesams. Tai yra netiesa, nes jūsų aiškinamajame rašte aiškiai parašyta, kad jūs atstovaujate Lietuvos saulės energetikos asociacijai. Projektas parengtas yra jų ir interesas yra jų tam, kad privatūs žmonės negalėtų turėti jokios galimybės statyti elektrinių, ir jiems apribojimais visada yra iškeliami patys didžiausi, bet aš norėčiau jūsų paklausti. Jūs visada kovojate, kalbate apie dirvožemio advokaciją ir remiatės tuo, o šiuo atveju jūs norite naikinti derlingus Lietuvos dirvožemius atiduodamas juos tokiai statybai.

L. JONAUSKAS (LSDPF). Pirma, teiginys netikslus. Nieko aš nenoriu naikinti ir nieko nenoriu iškelti. Žemė niekur nedings ir išmontavus saulės elektrinę ar atsisakius jos bus galima dirbti žemę, o iš tikrųjų poreikis ūkininkams turėti savo atsinaujinančios energetikos šaltinį yra tikrai didžiulis, todėl tikrai ūkininkams šita nauda bus labai didžiulė.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinis klausia J. Baublys.

J. BAUBLYS (*LSF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų būtų galima pritari ti šiam jū sų projektui, jeigu būtų išspręsta dėl kitų vietovių, kaip buvo minėta, ant stogų ūkininkams leista, tam tikrose nederlingose vietovėse ant žemės. Pavyzdžiui, daug metų kreipėsi Liškiavos atstovai, kurie ten turi tikrai nederlingą sklypą ir panašiai, bet neleidžiama. Tai kraštovaizdžio draustinis, tai kokie nors kitokie ribojimai, tai dėl tam tikrų regyklų negalima, kad matytųsi. Įvairūs apriboji mai. Išspręskime pirmiausia tuos dalykus ir tada žiūrėkime į derlingą žemę. Mano yra tokia po zicija, kad daug neišspręstų dalykų yra, ir aš manau, kad jūs su tuo lyg ir sutinkate, tai aš siūlau grįžti prie tų klausimų, išspręsti ir tada eiti prie derlingos žemės. Ačiū.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū. Jūsų pozicija labai gera. Aš siūlau pasinaudoti tuo, kad Seime svarstome įstatymo pataisas, registruoti pasiūlymus ir tuos visus kitus atvejus įtraukti į svarstymą. Iš tikrųjų Seime, manau, mes galime padiskutuoti dėl visų kitų likusių apribojimų ir, jeigu leidžia tinkamos sąlygos ir visa kita, galime Seimas apsispręsti ir dėl kitų apribojimų mažinimo. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl mo tyvų. Už pasisako S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju. Norėčiau paraginti Seimo narius balsuoti už šį projektą, nes konkrečiai prieš 4 mėnesius skambina mūsų buvęs kolega V. Gailius, Joniškio meras, ir sako, ūki ninkai nori savo žemėje, patys ūkininkai, Joniškio ūkininkai, pasistatyti jėgainę ir būtent šitie straipsniai riboja. Gerbiamas Viktorai, tai tikrai yra pačių ūkininkų balsas, kad jie galėtų savo že mėje, nors ta žemė ir brangi, ir derlinga, pasistatyti sau reikalingus įrengimus.

Antras dalykas. Neieškokime dirbtinio konflikto tarp saulės energetikos ir žemės ūkio Lietu voje. D. Kreivys labai stipriai akcentuodavo proveržio paketo metu, Lietuvoje reikia vos 2 tūkst. hektarų, kad užtikrintume visą energetinę nepriklausomybę. Žemės, kad ir kaip žiūrėsi, nuo 2 iki 3 mln. hektarų yra. Tikrai čia niekas nesuvalgys tos derlingos žemės. Yra išskirtiniai atvejai, kai ūkininkai nori sau pasistatyti ir jie tą gali daryti. Leiskime jiems, nes kiti įstatymai tai leidžia. Vie nintelis šitas įstatymas yra. Jeigu dabar sversime viešąjį interesą, kuris viešasis interesas yra svar besnis, tai, man atrodo, energetinė nepriklausomybė yra svarbesnis interesas negu žemės derlin gumas. Man atrodo, mes turėtume irgi prioritetą suteikti, jeigu yra poreikis, ūkininkas turėtų jį teisėtai taikyti, tai yra pačių ūkininkų interesas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. V. Pranckietis tuoj pasakys, kuris interesas yra svarbesnis.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Taip, ir aš turbūt labiausiai girdėčiau ūkininkų interesą, jeigu toks tik rai būtų, nes dažniausiai ūkininkų interesai visada būna sunešti į Kaimo reikalų komitetą ir nie kaip ne į Aplinkos ministeriją. Todėl turbūt reikėtų ir kalbėti apie tai, kokie yra ir kieno interesai. Bet šiandien aš norėčiau dar pabrėžti ir kitą dalyką, kad Aplinkos ministerija turėtų rūpintis, kad Lietuvoje derlingo dirvožemio nemažėtų ir turi tokius išipareigojimus ginti. O dabar mes žengia me lyg priešingą žingsnį. Prieš keletą mėnesių neįėjome per langą, arba per duris, dabar bando me eiti per langą. Mūsų pasiūlymas buvo ir anksčiau, kad nedidintume derlingumo ribos, naudo kime tik nederlingas žemes. Ieškome tų nederlingų žemių, ieškokime stogų, kaip sako J. Baublys, raskime tas vietas, suteikime galimybę žmonėms plėtoti ant savo stogų, suteikime jiems galingu mą pasijungti ir tų elektrinių ant stogų tikrai užteks. Tai nesveikinu šito projekto ir antrą kartą apie tai garsiai noriu kalbėti, ir agituoju nepritari ti jam ir pateikimo stadijoje. Ačiū.

15.46 val.

Seimo savaitės (2023-06-19 – 2023-06-23) – 2023 m. birželio 20 d. (antradienio) ir 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Balsuosime visiškai netrukus, po rezervinio 3 klausimo – savaitės, prasidedančios birželio 19 diena, Seimo posėdžių darbotvarkės tvirtinimas. Pranešėjas – Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, manau, kad kitos savaitės darbotvarkė įdomi ir turi ninga. Tai jos vertę jau didina vien tai, kad ketvirtadienį, vakariniame posėdyje, bus opozicinė dar

botvarkė. Taip pat paminėsiu, kad kitą savaitę planuojame užbaigti rinkimų paskelbimą Kupiškųje, išrinkti Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkę, apsvarstyti didelės apimties Žemės įstatymo pataisų reforminį paketą, taip pat jautrius Švietimo ir studijų įstatymų paketus. Tikiuosi, kad A. Veryga įregistruos Tabako kontrolės įstatymo pataisas ir pradėsime nagrinėti elektroninių cigarečių uždraudimo Lietuvoje klausimą ir daug kitų svarbių projektų, kurių visų neišvardinsiu. Man tik beliktų paklausti, kokie yra pageidavimai dėl Vyriausybės pusvalandžio. Kai Seniūnų sueigoje yra išsakomi pageidavimai, tai susidaro, kaip matote, nemenkos įtampos, kai ministrai negali taip greitai susiorientuoti ir čia atvykti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Tuoj apie pageidavimus pasakys net keturi kolegos, kurie nori jūsų paklausti. Pirmasis klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega pirmasis vicepirmininke, aš suprantu jūsų sunkią dalį sudarinėti darbotvarkes, tačiau mūsų kaip opozicijos teisė yra turėti Vyriausybės valandą, o ne pusvalandį. Kadangi vis tiek valdančiųjų nebūna, tai mes turime didesnę galimybę išsiaiškinti svarbius dalykus, o ne taip, kaip šiandieną matėme: 13 minučių buvo skirta pabendrauti su Konstituciją savo veiksmais pažeidusia vidaus reikalų ministre. Tačiau, gerbiamas pirmasis vicepirmininke, kaip jūs sureagavote į klausimą, kurį jums pateikė opozicijos vicepirmininkas ponas A. Mazuronis, kad reikia daryti vieną posėdį? Du posėdžiai baigiasi paprastai iki pietų. Tai trečiadienį galėtų būti vienas posėdis, paposėdžiautume ir galėtume dirbti apygardose.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tikrai nematau galimybių kitos savaitės posėdžius sutraukti į vieną posėdį. Aš manau, kad tikrai bus daug diskusijų ir dėl Švietimo įstatymo pataisų ir yra daug pasiūlymų dėl S. Gentvilo teikto Žemės reformos paketo ir čia tikrai žiūrėkime, kad posėdžiai neužsistėtų. Tai vieną kartą taip atsitiko, iš tikrųjų, kaip jūs sakėte, labai netikėtai buvo mažai kalbančių Seimo narių, bet paskutinėm savaitėm, aš manau, tokios prabangos neturėsime.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Kolega Jurgi, negaliu sakyti, kad gerbiamas, nes mane apskundei. Noriu paklausti, ar negalite į darbotvarkę įrašyti, kad G. Landsbergis atsiimtų skundą dėl D. Kepečio iš Etikos ir procedūrų komisijos, kad kaip nors reikia sugyventi, o ne tais kagėbistų metodais užsiimti skundimais? Kaip jūs žiūrite į tą darbotvarkę, kad reikia kažkaip draugiškai gyventi, o ne pyktis ir užsiimti skundimais?

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, jeigu aš ir įrašyčiau tokį keistą klausimą, kaip jūs suformulavote, į darbotvarkę, žinokite, nėra jokių garantijų, kad jūsų pageidaujamas faktas įvyks. O turbūt matote, kad Etikos ir procedūrų komisijos auklėjamoji funkcija dar reikalinga, nes Seimo nariai savo pasisakymais nelabai daro išvadas. Gal jūs padarėte. Nebegirdime tokių keistų pareiškimų, kurie buvo anksčiau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Paskutinis klausia J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Gerbiamas vicepirmininke, aš tik noriu atkreipti dėmesį, kad Užimtumo įstatymo pataisas kitą savaitę turėtume apsvarstyti dėl užsieniečiams palengvintos galimybės mokytis lietuvių kalba. Socialinių reikalų ir darbo komitetas pritarė dėl skubos ir turėtume skubos apsvarstyti kitą savaitę ir priimti šias pataisas, tai prašau įtraukti į darbotvarkę.

J. RAZMA (TS-LKDF). Kai komitetai apsvarsto, ko mes iš anksto gal nežinojome, tai visada darbotvarkė yra greituoju būdu papildoma. Taip bus ir šiuo atveju, jeigu, kaip jūs sakote, komitetas apsvarstys. Matau, kad čia įrašytas vienas Užimtumo įstatymo projektas, nežinau, ar apie tą mes kalbame, ketvirtadienį, 1-1.13 klausimas – projektas Nr. XIVP-2854(2). Galbūt yra dar kitas, tai pasižiūrėsime.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas kolega, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus.

J. RAZMA (TS-LKDF). Kaip supratau, Vyriausybės pusvalandžio galime nedaryti, nes jokių pageidavimų nebuvo?

PIRMININKAS. Aš lyg ir girdėjau pageidavimą daryti Vyriausybės valandą, bet čia, matyt, kiekvienas išgirsta, kas ką nori. Ar galime bendru sutarimu pritari darbotvarkei? Galime. Labai dėkui, pritaria.

Kadangi jau balsavimo intervalas ir daugiau neturime klausimų, kuriuos reikėtų pateikti, pereiname prie balsavimo.

15.52 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2304(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 611 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2304(2). Priėmimas. Kas pritariate projektui, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate prieš arba susilaikote.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 115 Seimo narių: už – 111, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (Gongas)

15.53 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 488 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2161(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas, dėl kurio turime apsispręsti, yra Seimo nario A. Vyšniausko pataisa dėl 1-13 klausimo – įstatymo projekto Nr. XIVP-2161(2), bet, girdėjau, lyg ir atsiimate pataisą? Tuoj, tuoj, prašom.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Taip, atsiimu.

PIRMININKAS. Gerai, nereikia dėl jos apsispręsti. Yra V. Mitalo pataisa. Kaip suprantu, jūs neatsiimate ir pristatysite. Tad į tribūną kviečiame I. Haase dėl V. Mitalo pastabos. O, Vytautai, prašau pristatyti savo siūlymą.

V. MITALAS (LF). Labai ačiū. Tikrai aš neatsiimu ir pristatysiu. Ir aš, aišku, iš esmės nepritariu šiam įstatymui, nes manau, kad triukšmo valdymui yra skirtas Administracinių nusižengimų kodekso 48 straipsnis. Yra taip pat atskiras Triukšmo valdymo įstatymas, kur yra sureglamentuota, kaip triukšmas yra valdomas.

Dabar mes čia taisome tą straipsnį, kuriame pasakyta apie viešosios rimties trikdymą, paklauskite, kaip jis skamba: „šauksmai, švilpimas, garsus dainavimas arba grojimas muzikos instrumentais, kitokiais garsiniais aparatais ar kiti triukšmą keliantys veiksmai gatvėse, aikštėse, parkuose, paplūdimiuose, viešajame transporte ir kitose viešosiose vietose“ ir taip toliau, ir nakties, vakaro metu gyvenamosiose patalpose, įmonėse, įstaigose, organizacijose užtraukia baudas arba, jeigu tai yra daroma pakartotinai, tai ir draudimą lankytis viešosiose vietose vykstančiuose renginiuose nuo vieno mėnesio iki vienerių metų. Įstatymo projektu yra siūloma ne tik didinti baudas, bet ir užtraukti šitą atsakomybę juridiniams asmenims. Kitaip tariant, tie, kas garsiai dainavo parke, galės parko direktoriaus būti nubauti ir vienerius metus negalės ateiti į parką, arba, natūralu, grojantys muzikos instrumentais ir panašiai. Aš sakau, kad reikia šito juridinių asmenų klausimo visiškai atsisakyti. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Vytautai. Jūs labai garsiai agitavote balsuoti už, jeiką, ir jums atsakomybė bus taikoma. Prašau, gerbiama Irena. Komiteto nuomonė.

I. HAASE (TS-LKDF). Komitetas nepritarė pasiūlymui. Atkreiptinas dėmesys, kad, pritarus šiam Seimo nario pasiūlymui, atsakomybė juridinių asmenų vadovams išliktų, kaip ir iki šiol galiojusioje Administracinių nusižengimų kodekso 488 straipsnio redakcijoje, tačiau ji būtų nediferencijuota. Šiuo projektu nėra keičiamas pats atsakomybės subjektas, jis išlieka, tačiau yra siūloma diferencijuoti baudų dydžius fiziniams asmenims ir juridiniams asmenims, tai yra jų vadovams.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pranešėja. Dėl šio pasiūlymo reikia 29 remiančių Seimo narių. Ar galime laikyti, kad yra 29 Seimo nariai? (Balsai salėje) Tuoj, kuomet dėl motyvų. Galime? (Balsai salėje: „Balsuojame.“) Balsuojame. Gerai, balsuojame, ar yra 29 Seimo nariai, kurie remia V. Mitalo pasiūlymą.

Už balsavo 38. Yra.

Dėl motyvų dėl V. Mitalo pasiūlymo už nenori niekas kalbėti. Prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, aš tikrai prieš V. Mitalo pasiūlymą, nes per daug triukšmingai važinėja į gėjų klubus naktimis. Atrodo, kad jis yra normalios orientacijos, bet, pasirodo, gėjų klubus mėgsta ir labai ten triukšmauja.

Antras dalykas. M. Matijošaitis, Laisvės frakcijos narys, jau ne vieną kartą kėlė Gedimino prospekte, Seimo bendrabutyje, triukšmą, o dabar profesionalas, jų dvasinis lyderis T. V. Raskevičius net mojuoja vėliavėle ir triukšmauja Seime. Taigi, man atrodo, tikrai reikėtų balsuoti prieš šias visas jų iniciatyvas.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Petrai. Tuoj pažiūrėsime, ar jūs įtikinote didžiąją dalį kolegų. Balsuojame dėl ką tik pristatyto V. Mitalo pasiūlymo. Kas pritariate pasiūlymui, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate arba prieš, arba susilaikote.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 37, prieš – 15, susilaikė 52. V. Mitalo pasiūlymui nėra pritarta.

Labai dėkui gerbiausiai pranešėjai. Priėmimas pastraipsniui. Yra tik vienas straipsnis. Ar galime bendru sutarimu pritarti vieninteliam 1 straipsniui? Labai dėkui, pritarta.

Dėl motyvų dėl viso įstatymo projekto. V. Semeška pasisako už įstatymo projektą.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, triukšmadarių turime ir čia, Seime, vienas iš jų neseniai pasisakė, bet niekas čia jo, matyt, nebaus. O gerbiamas V. Mitalas, švelniai tariant, trupučiuką perdėjo. Įstatymo projekte tiesiog šiek tiek pakeliamos baudos už triukšmavimą, tai yra nuo 10 ar 20 eurų iki 80 eurų, ir diferencijuojama juridiniams ir fiziniams asmenims. Tikrai tiek kurortinės savivaldybės, tiek ir kiti gyventojai susiduria su triukšmu, o triukšmas yra pavojingas sveikatai. Siųsti pareigūnus, tai negerbti jų, kuomet jie išrašo baudas po 10 eurų, o pažeidėjai tiesiog mėgaujasi triukšmu toliau triukšmaudami. Tai tikrai yra subalansuotas projektas. Pataisų siūlytojai atsiėmė savo pasiūlymus dėl įrangos konfiskavimo ir taip toliau. Tai yra gana švelnus įstatymo projektas. Siūlau jam pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš įstatymo projektą kalba triukšmadarys V. Mitalas.

V. MITALAS (LF). Gerbiamieji kolegos, aš noriu pasakyti labai rimtai, kad Seimas vėl ketina padaryti tokią valstietišką klaidą, kokią padarė priimdamas dėl rūkymo draudimo balkonuose, kuris neveikia, ir darydamas kitus tokius butaforinius veiksmus, kurie absoliučiai nieko nepakeis. Tikrai J. Basanavičiaus gatvėje, kaip rašoma aiškinamajame rašte, galiu lažintis – po 22 valandos ir toliau garsiai skambės muzika, nepriklausomai nuo to, kiek bus nubausta smuikuojančių, garsiai dainuojančių ar kitaip tenai viešąją rimtį trikdančių žmonių. Tokie dalykai dėl triukšmo šiaip civilizuotame pasaulyje yra sprendžiami su savivaldybių viešosios tvarkos pareigūnu ir gal net sprendžia specialios komisijos tuos klausimus, kylančius tarp gyventojų ir tam tikrų viešojo maitinimo įstaigų, restoranų ar panašiai. Niekas nesprendžia vienareikšmiškai didindamas baudas ir ypač keisdamas tikrai baudas, bet palikdamas tą visą nepakeistą Administracinių nusižengimo kodekso straipsnį, kuris akivaizdžiai byloja, kad yra visiškai iš kitos eros.

Aš siūlau nepritarti šitam įstatymo projektui. Jis yra nelogiškas, neadekvatus, pagal valstietišką kurpalių padarytas įstatymo projektas. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Kitokią nuomonę turi L. Nagienė ir pasisako už įstatymo projektą.

L. NAGIENĖ (DFVL). Labai ačiū. Mes visi valstietiški, taip pat ir M. Skritulskas, kuris atstovauja savo miestui, savo kraštui, yra valstietiškas. Aš manau, ne tikrai apie Palangą, bet ir kitus, jeigu gyvenamoje teritorijoje yra įrengtos kavinės, restoranai ir yra leidžiama muzika. Čia dabar labai teisinga, kad vadovas irgi turi prisiimti atsakomybę, būtent vadovas turi pasakyti savo darbuotojams, jis turi kontroliuoti. Jis turi.

O jeigu apie viešąją tvarką, aš manau, tai yra viešojo tvarka ir visada šios administracinės baudos ir rašomos. Tai ne tik policija, bet ir viešosios tvarkos pareigūnai turi teisę surašyti. Ir reikėtų pasakyti, kad viešosios tvarkos pareigūnai savivaldybėse nedirba. Manau, labai sėkmingai ten jie dirba. Taigi aš tikrai pritariu šiam projektui ir siūlau balsuoti už, ir palaikyti tą, kas teikia šitą projektą.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Įstatymo projektui nepritaria V. Giraitytė-Juškevičienė.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Dėkoju. Dar kartą mes, matyt, labai primityviu keliu nu-einame: didiname baudas fiziniams asmenims, dar įtraukiame juridinius asmenis, tačiau nesusi-

maštome, kad tie pareigūnai, kurie yra įgalioti surašyti protokolus, net neturi kuo pamatuoti garso decibelų, negali nustatyti, koks tai yra triukšmas – didelis, mažas, jie tai daro tik savo klausos dėka. Galų gale, jeigu žmogus spėja išsijungti muziką, iki atvykstant policijos pareigūnams, tai taip tas iškvietimas ir lieka niekinis. Tai spręskime šį klausimą kitu būdu, o ne didindami baudas žmonėms. Balsuokite prieš.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Balsuoti už ragins A. Petrošius.

A. PETROŠIUS (TS-LKDF). Čia, matyt, yra ta situacija, kuomet krikščioniškas posakis, kad trenkė per vieną žandą, tai atsuk kitą, kad dar kartelį trenktų, akivaizdu, kad neveikia. Pats projektas yra padiktuotas gyvenimiškų situacijų ir tikrai ne iš piršto laužtas. Visi suprantame, kad teisės aktai ir įvairios sankcijos už tam tikrus pažeidimus yra ne visiems subjektams apskritai, o tiems, kurie nesilaiko reikalavimų. Akivaizdu, kad šiandien egzistuojantys baudų dydžiai niekaip nemotyvuoja keisti savo elgesio. Turime situaciją, kuomet viešosios tvarkos skyriai yra įdarbinti, policijos pareigūnai yra įdarbinti, yra įdarbinami teismai ilgų procesų metu. Visa tai vyksta iš principo kartais dėl 10 eurų baudos, kuomet tam tikrų įstaigų vadovai siunčia vis kitus darbuotojus prisiimti atsakomybę, kuri, kaip minėjau, siekia galbūt 10 eurų, ir dar yra įveliami teismai, įveliamos savivaldybės į tikrai ilgai trunkančius procesus, kurie kainuoja brangiai tiek valstybei, tiek kitoms pusėms.

Turime šitą problemą kokių nors būdu spręsti, todėl baudos yra vienas iš tų momentų. Juridinio asmens vadovo atsakomybė taip pat yra svarbus veiksnys, nes užkerta kelią manipuliuoti šia situacija tuomet, kai, kaip sakiau, yra galimybė siųsti vis kitus darbuotojus prisiimti atsakomybę. Jeigu tai yra galvaskausmis ir tai yra galimybė vis dėlto tą problemą bent iš dalies spręsti, tai nesakau, kad čia tas sprendinys dėl ko nors labai tobulas, bet turime pabandyti, nes mes, kaip įstatymų leidėjai, turime suderinti ne tiktai verslų interesus, tačiau turime atsižvelgti į gyventojų interesus ir turime rasti pusiausvyrą. Jeigu tos pusiausvyros geruoju rasti nepavyksta, tam yra sankcijos. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš balsuoti ragins R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Tikrai protu sunku suvokti tokius projektus. Aš pamėginsiu pailiuustruoti teisiškai, tai ir parodo, kad Seime yra teisininkų stoka. Dabar mūsų kolega M. Matijošaitis Seimo viešbutyje per garsiai leidžia muziką, pagal tą įstatymo straipsnį ne jam bus išrašoma bauda, o Seimo kancleriui. Įdomus jų sprendimas. Logikos kaip ir nerasta.

Dabar kalbame apie J. Basanavičiaus gatvę, tikrai pritariu, kad Palangoje vyksta betvarkė dėl muzikos. Su viskuo sutinku. Aš tiesiog paaiškinsiu teisiškai, kas kaip yra. J. Basanavičiaus kavinės savininkas įkuria mažąją ūkinę bendriją, mažosios ūkinės bendrijos įkūrimas šiandien kainuoja 500 eurų. Ir aš muziką leidžiu kokią noriu. Atvažiuoja Palangos savivaldybės viešosios tvarkos pareigūnai, nurodo mažoji ūkinė bendrija, kad jina yra šitos mažos kavinės nuomininkė, ir jai rašo be pabaigos baudas. Šitas įstatymas niekada neveiks, kolegos, jisai bus iš karto apeinamas nuo pirmos įstatymo nuostatos.

Trečias dalykas. Mokykloje organizuojama diskoteka, kaip pavyzdys, vyksta triukšmas. Kam bus rašoma bauda – mokyklos direktoriui, nes tai yra viešoji įstaiga? Visos meno mokyklos Palangoje, kur eina su būgnais vakare, kur muša po 19 valandos, J. Basanavičiaus gatve eina iki Birutės parko, viršija 35 decibelų normą – visi. Dar kartą sakau: 35 decibelai yra nuo 19 valandos. Šiandien Palangoje visus būgnininkus, kur būdavo atrakcija, jūs eliminuojate. Kolegos, kam balsuoti ir kam priimti įstatymą, kuris niekada neveiks ir niekada jo negalėsime įgyvendinti? Čia antras draudimas – rūkymas balkonuose.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Svarbiausia, kad, kai Seimo posėdžių salėje decibelai viršijami, bauda ne posėdžio pirmininkui būtų išrašoma. Už įstatymo projektą pasisako P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš galvoju, gal įstatymas ir nėra iki galo tobulas, bet geriau valstietiškas negu laisvietiškas – už.

PIRMININKAS. Konceptualu. Prieš įstatymo projektą paskutinis K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tiesų, jeigu jau kalbame apie praeitą Seimo daugumą ir šią, buvusi dauguma buvo vadinama draudimų dauguma, tai turbūt dar vienas

pavyzdys – dar vienas draudimas iš šitos daugumos. Turbūt įpusėjus kadencijai jie jau viršijo visos praeitos kadencijos visą draudimų įstatymų puokštę. Tai, ką čia prieš tai kalbėjo kolegos, nenoriu kartotis apie baudas viešosioms įstaigoms, bet turbūt šiuo atveju tikrai bus sprendžiama viena Palangos problema – bus nubausti tie, kurie plažė ramiai gulintiems eina ir rékauja: „Karšti čeburekai!“. Tie tikrai bus nubausti, nes jie turbūt dirba tik pagal individualią veiklą, ir iš jų ta licencija bus atimta ir galbūt net tas čeburekų krepšys, su kuriuo vaikščioja paplūdimiu.

Iš tiesų, kolegos, tikrai keista ir labai turbūt toks *déjà vu* jausmas, kad ši dauguma tuo numintu keliu eina ir tikrai jau gerokai pralenkia. Iš tiesų pasirinkimo laisvė – kaip balsuoti, bet dėl įstatymo, kai jis įsigalios, kaip jis veiks, turbūt matysime artimiausiu metu ir tų kuriozų bus tikrai ne vienas. Tikrai kviečiu balsuoti su protu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuojame dėl darbotvarkės 1-13 klausimo, įstatymo projekto Nr. XIVP-2161(2). Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate – prieš arba susilaikote.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 60, prieš – 17, susilaikė 30. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Darbotvarkės... (*Balsai salėje*) M. Matijošaitis per šoninį mikrofoną tikriausiai dėl vedimo tvarkos ar replika po balsavimo.

M. MATIJOŠAITIS (*LF*). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Replika po balsavimo. Kadangi priėmėme šį visiškai iracionalų ir nelogišką įstatymo pakeitimo projektą, nuo šiol, kai kiekvieną kartą P. Gražulis rékaus iš Seimo salės, iš Seimo koridorių ar Seimo viešbutyje, aš turėsiu teisę skambinti policijai, tokią teisę, žinoma, turės ir M. Puidokas, ir baudą gaus kas? Seimo kancleris. Su tuo ir sveikinu. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Labai dėkui. Per šoninį mikrofoną K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). O aš norėčiau pasakyti liberalams, jų požiūrį gerbiu, bet jie bando kalbėti už visą civilizuotą pasaulį. Pažiūrėkite, Estijoje didesnės baudos, Latvijoje didesnės, Lenkijoje didesnės, Vokietijoje iki 5 tūkst. Vokietijoje pabandykite žolę nupjauti. Čia daug mažiau negu žolę nupjauti apie tokį laiką. Tai už civilizuotą pasaulį nekalbėkite. O tie, kas sako, balsuokite protu, tai mes balsuojame paspausdami mygtuką, o ne protu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Per šoninį mikrofoną M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Kolegos, aš kaip tik noriu pasidžiaugti, kad mūsų kolega M. Matijošaitis labai pasitaisė, nustojo rengti orgijas Seimo viešbutyje ir tikrai šitas įstatymas irgi jam pagelbės toliau neskriausti ukrainiečių.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Nežinau, ar čia plusas, ar minusas, kad nustojo rengti tokius renginius. A. Skardžius per šoninį mikrofoną.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Aš gerbiu Kęstučiui, kad reikia su pasauliu eiti koja kojon: žolę reikia ne pjauti – žolę rūkyti reikia.

PIRMININKAS. Supratau. Visi jau išsišnekėjome, dabar gal ramiau šiek tiek.

16.10 val.

Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2), Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2) (*svarstymo tęsinys*)

Kiti darbotvarkės klausimai, dėl kurių apsispręsimė. Darbotvarkės 2-1.1 klausimas – įstatymų projektų blokas: projektas Nr. XIVP-2806(2) ir projektas Nr. XIVP-2807(2). Kas pritariate įstatymų projektams po svarstymo, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 89, prieš nėra, susilaikė 24. Įstatymų projektams po svarstymo pritarė.

16.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2663(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Seimo nutarimo projektas Nr. XIVP-2663(2). Kas pritariate po svarstymo, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 109 Seimo nariai: už – 67, prieš nėra, susilaikė 42. Seimo nutarimo projektui pritarta po svarstymo.

16.12 val.

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2). Po svarstymo.

Balsavo 115 Seimo narių: už – 113, prieš – 1, susilaikė 1. Įstatymo projektui pritarta po svarstymo.

16.12 val.

Civilinio proceso kodekso 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624¹, 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 ir 771¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2861, Antstolių įstatymo Nr. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43¹, 46 ir 48 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2862 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-4 klausimų blokas: projektai Nr. XIVP-2861 ir Nr. XIVP-2862. Kas pritariate įstatymų projektams po pateikimo, balsuojate už.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 112, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymų projektams po pateikimo pritarta. Minutėlę. Kaip pagrindinis siūlomas... Norite dėl komitetų? Per šoninį mikrofoną. Prašom.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Mano balsas už dėl Smurtinių nusikaltimų įstatymo, kuris buvo prieš tai. Suklydau.

PIRMININKAS. Jūsų balsas bus įskaitytas už. I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, prašau mano balsą čia įskaityti už, netyčia ne tą paspaudžiau.

PIRMININKAS. Įskaitysime už. Dėl komitetų. Gerbiami kolegos, kaip pagrindinis dėl ką tik pritartų įstatymų projektų siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

16.14 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2643 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-6 klausimas... Atsiprašau, 2-6 klausimas nebuvo pateiktas. Darbotvarkės 2-7 klausimas – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2643. Balsavimas po pateikimo.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 71, prieš – 1, susilaikė 41. Įstatymo projektui pritarta po pateikimo. Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Teisės ir teisėtvarkos komitetą. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Turizmo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2660. (*Balsas salėje*) Sustabdome balsavimą. Nešaukite iš vietos. A. Vyšniauskas per šoninį mikrofoną.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Taip, posėdžio pirmininke. Dėl prieš tai buvusio įstatymo Vyriausybės išvados reikėtų, nes jis susijęs su papildomomis lėšomis.

PIRMININKAS. Dėl 2-7 klausimo?

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKAS. Bendru sutarimu, supratau, galime pritarti dėl Vyriausybės išvados? Galime. Labai ačiū, pritarta. Ramiai išsiaiškinome. Kai ramiai, matote, kaip einasi viskas gerai.

16.14 val.

Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2 ir 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2660 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Turizmo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2660. Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 65, prieš – 3, susilaikė 39. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Ekonomikos komitetą. Galime bendru sutarimu pritarti? Galime, pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

16.15 val.

Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2799 (pateikimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 2-9 klausimas – Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2799.

Balsavo 112 Seimo narių: už – 111, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 1. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime, pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime, pritarta.

16.16 val.

Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2856 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-10 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2856. Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 101 Seimo narys: už – 93, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 8. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Teisės ir teisėtvarkos komitetą. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti dėl svarstymo datos? Galime. Per šoninį mikrofoną A. Vyšniauskas, buvau neišjungęs dar nuo praeito karto.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Posėdžio pirmininke, čia yra labai kultūrinis klausimas: Etninės kultūros globos taryba, herbai ir panašiai, žinokite, Teisės ir teisėtvarkos komitetas tikrai nėra tas komitetas, kuris turėtų tai svarstyti. Manau, tai yra Kultūros komiteto laukas, nes jie atsakingi už Etninės kultūros globos tarybos reikalus. Tikrai ne TTK. Jeigu Kultūros komitetas nesutinka, tada tikrai Kaimo reikalų.

PIRMININKAS. Tuoj išklausysime, ką mano Kultūros komiteto pirmininkas šiuo klausimu.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Kadangi šis įstatymas yra apie briedį, tai aš siūlyčiau Aplinkos apsaugos komitetui imtis atsakomybės ir apginti šį vargšą gyvūną, kad jis nebūtų tąsomas penkerius metus. Na, bet jeigu nebus atsakomybės, tai tiek to, mes prisiimsime atsakomybę.

PIRMININKAS. Supratau. A. Skardžius dar per šoninį mikrofoną irgi gal pasiūlys ką nors įdomaus.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Taip, aš dėl gerbiamo Jurgio, kalbėjusio šiuo klausimu, pasisakymo dėl motyvų Mažosios Lietuvos atžvilgiu. Pasisakymas nuskambėjo taip, tarsi V. Putinas būtų kalbėjęs Ukrainos atžvilgiu. Jūs kalbėjote turbūt ne visos Žemaitijos atžvilgiu, ar ne?

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiami kolegos, kadangi jau kaip ir bendru sutarimu Teisės ir teisėtvarkos komitetas... Ar komiteto pirmininkas?.. Ne, nenorite. Galime taip pat bendru sutarimu pakeisti Kultūros komitetu? (*Balsai salėje*) Galime. Tokią darną seniai mačiau šioje posėdžių salėje. Labai ačiū. Pritarta. Svarstymo data – rudens sesija. Viskas gerai.

16.18 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės rezervinis 1 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2). Po svarstymo kas pritariate, tie paspaudžiate mygtuką su pliuso ženkliu.

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 98, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 9. Įstatymo projektui po svarstymo yra pritarta.

16.19 val.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 110 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2633 (pateikimo tęsinys)

Ir paskutinis šios dienos darbotvarkės klausimas, dėl kurio turime apsispręsti, rezervinis 2 klausimas – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2633.

Balsavo 102 Seimo nariai: už balsavo 63, prieš – 16, susilaikė 23. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta.

Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Aplinkos apsaugos komitetą. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? (*Balsai salėje*) Atsiprašau, taip.

Per šoninį mikrofoną – V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS. Jeigu jau gadiname dirvožemį, tai tikrai ne Aplinkos apsaugos komitete, tada turi būti Kaimo reikalų komitete, kur pagal tematiką yra mūsų diskusijų objektas.

PIRMININKAS. Gerai. Kolegos, neskubėkite, yra alternatyvūs pasiūlymai. Kaip suprantu, bendro sutarimo nebus. Balsuojame alternatyviai. Kas balsuojate už... (*Balsai salėje*) Yra pasiūlymas, aš turiu teikti balsuoti. Alternatyvus balsavimas. Kas balsuoja už, balsuoja už Aplinkos apsaugos komitetą, kas balsuoja prieš, balsuoja už Kaimo reikalų komitetą. Už – aplinkos apsauga, prieš – kaimo reikalai.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 44, prieš – 47. Pritarta, kad Kaimo reikalų komitetas būtų pagrindinis. Aplinkos apsaugos komitetas gal kaip papildomas? Galime pritarti, kad Aplinkos apsaugos komitetas būtų papildomas? (*Balsai salėje*) Galime pritarti? Galime. Labai dėkui. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai ačiū.

Ta džiugia nata birželio 15 dienos vakarinis Seimo plenarinis posėdis baigtas. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 288 STENOGRAMA

2023 m. birželio 20 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas. Pradedame birželio 20 dienos, antradienio, rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Darbotvarkės 1 klausimas – Respublikos Prezidento G. Nausėdos metinis pranešimas.

M. STROLYS (*Seimo posėdžių sekretoriato vyriausiasis specialistas*). Jo Ekscelencija Respublikos Prezidentas G. Nausėda. (*Plojimai*)

10.01 val.

Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas

G. NAUSĖDA. Prašom sėsti, mielieji.

Mieli Lietuvos žmonės, gerbiami Lietuvos Respublikos Seimo nariai, man didelė garbė ir dar didesnė atsakomybė atlikti pareigą, kurią numato Lietuvos Respublikos Konstitucija. Laiko tėkmė išryškina esmę – tai, ką turime svarbiausio ir brangiausio. Viską, už ką anksčiau kovojome ir ką gynėme. Viską, dėl ko verta kovoti artimiausioje ateityje. Mūsų šalies nepriklausomybė, suverenitetas ir demokratija – tai mūsų turtas ir gerovės pagrindas. Valstybingumo tradicija, išaugusi iš tautos kultūrinės savasties ir nenumalšinamo laisvės troškimo, – tai mūsų įkvėpimo šaltinis.

Lietuvos žmonės nepailsdami rūpinasi savo šeimos, bendruomenės ir visos valstybės ateitimi. Kiekvieno indėlis svarbus kuriant bendrąjį gerį. Kiekvienas turi teisę į valstybės apsaugą. Tačiau galimybė oriai, saugiai ir taikiai gyventi, siekti gyvenimo tikslų nėra savaime suprantama. Kartą praradus laisvę, ją susigrąžinti gali būti nepaprastai sunku. Laisvę privalome ginti kasdien, nelaukdami, kol mūsų horizontą užtemdys karo ir tironijos grėsmė. Rimto perspėjimo sulaukėme prieš 482 dienas, kai Rusija su Baltarusijos pagalba užpuolė Ukrainą.

Nusikalstamas karas tęsiasi jau beveik 16 mėnesių. Neišprovokuota karinė agresija prieš istoriškai artimą šalį skaudžiai palietė kiekvieną iš mūsų. Ukrainai padeda visa Lietuva. Dėl to, tikiu, jau dabar esame vieningesni, stipresni ir atsparesni. Džiaugiuosi Vilniuje veikiančiu Ukrainos centru, kuris tapo užuovėja tūkstančiams ukrainiečių. Esu dėkingas Lietuvos nevyriausybinėms organizacijoms, savivaldai ir verslo įmonėms už siunčiamą paramą Ukrainai, taip pat nuoširdų rūpestį, kad Lietuvos miestuose ir miesteliuose įsikūrusiems ukrainiečiams nieko netrūktų.

Lietuvos ir Vakarų demokratinio pasaulio politinė, karinė, finansinė ir humanitarinė pagalba kasdien gelbsti gyvybes. Kartu mes padedame Ukrainai ne tik atsilaikyti, bet ir vaduoti užgrobtas teritorijas. Negalime sustoti. Jau ne viena šalis suplanavo ir deklaravo daugiametes karinės, ekonominės ir finansinės paramos programas, taip parodydamos politinių įsipareigojimų Ukrainos pergalei tęstinumą. Priimti atitinkamus sprendimus artimiausiam laikotarpiui turime ir mes Lietuvoje.

Gerbiamieji, kol Ukrainos žmonės tęsia didvyrišką kovą už savo laisvę ir šalies ateitį, mūsų pareiga – pasirūpinti Lietuvos saugumu. Rusijos grėsmė Lietuvai ir visam mūsų regionui nemažėja. Priešingai – matome pastangas kaupti ginkluotę Kaliningrade, girdime apie planus telkti pajėgas prie rytinių NATO sienų, branduolinis ginklas dislokuojamas Baltarusijoje. Šiuos iššūkius turime vertinti rimtai ir atsakingai, atitinkamai ir reaguoti.

Turime patys būti tikri ir įtikinti mūsų partnerius bei potencialius priešininkus, kad lemiamą akimirką būsime drąsūs ir ryžtingi ir kad pajėgsime apsiginti. Pripažinę, kad Rusija kelia egzistencinę grėsmę Lietuvos valstybei, privalome kuo efektyviau išnaudoti kiekvieną dieną. Tik būdami visapusiškai stiprūs ištersime bet kokius išbandymus.

Netrukus, liepos mėnesį, Vilniuje vyks NATO valstybių vadovų susitikimas. Tai istorinis įvykis ir didžiulis mūsų visų pasiekimas.

Per prabėgusius metus su Aljanso šalių vadovais daugybę kartų aptariau būtinybę įgyvendinti Madride pasiektus susitarimus ir greičiau reaguoti į besikeičiančią saugumo situaciją. Pabrėžiau rytinių NATO sienų stiprinimo būtinybę. Akcentavau, kad mūsų šalyje turi atsirasti kovinės brigados dydžio vienetas su visa būtina parama. Tikiuosi, kad susitikę Vilniuje galėsime patvirtinti, kad esame sutarę ne tik dėl rotacinio oro gynybos modelio, bet ir dėl naujų detalių regioninių gynybos planų. Diskutuosime ir apie karinį mobilumą kaip veiksmingo sąjungininkų pastiprinimo prielaidą. Lietuva sieks sutarimo dėl išankstinio ginkluotės bei technikos dislokavimo prie Aljanso sienų, kas leistų sutrumpinti NATO reagavimo į galimą agresiją laiką.

Mūsų akiratyje, be abejo, bus Ukraina. Tarsimės ne tik apie tolesnę karinės pagalbos teikimą laisvę ginančiai šaliai, bet ir dėl jos santykio su Aljansu. Lietuva tvirtai pasisako už Ukrainos narystę NATO. Ieškome būdo dar labiau suartinti Ukrainą su Aljansu, jau dabar sustiprinant praktinę bendradarbiavimą.

Vilniuje taip pat pasveikinsime naująją NATO nare tapusią Suomiją. Su viltimi žvelgiame į Švediją, kurios narystė reikšmingai sustiprintų Baltijos jūros regiono bei viso Aljanso saugumą.

Galiausiai, NATO valstybių vadovai daug dėmesio skirs gynybos finansavimui. Jei norime, kad Aljansas išlaikytų savo technologinį ir gynybinį pranašumą, 2 % BVP, skiriami gynybai, turi tapti naujomis „grindimis“ – pagrindu, ant kurio statysime NATO ateities stiprybę. Lietuva jau dabar rodo kitoms NATO šalims pavyzdį, gynybai skirdama 2,5 % BVP. Ateityje, tikiu, pasieksime ir 3 %. Kiekvienas gynybai išleistas euras turi prisidėti prie Lietuvos kariuomenės modernizacijos, stiprinti mūsų valstybę ir didinti jos saugumą.

Valstybės gynimo taryboje jau priimtas sprendimas Lietuvoje kurti diviziją. Tam reikia kuo greičiau įsigyti reikalingą ginkluotę ir techniką, plėsti infrastruktūrą. Viso to su dabartiniu finansavimu nepadarysime.

Atsižvelgdami į Ukrainoje išmoktas pamokas, turime stiprinti nacionalinius ir regioninius oro gynybos pajėgumus, ankstinti vidutinio nuotolio oro gynybos sistemų įsigijimą, didinti būtinąsias kariuomenės atsargas.

Svarbūs žingsniai stiprinant valstybės karinį saugumą jau daromi. Puikūs Lietuvos ir Lenkijos santykiai materializuojasi vis naujose srityse. Kartu su Lenkijos Prezidentu A. Duda pradėjome dialogą apie pratybų su Lenkijos ginkluotosiomis pajėgomis mūsų šalyje planą, įskaitant ir Suvalkų koridoriaus gynybą.

Siekdami greitesnio Vokietijos brigados dislokavimo Lietuvoje, pirmiausia privalėsime atlikti savo pačių namų darbus ir tinkamai pasiruošti sąjungininkų pajėgų priėmimui.

Suprantu, kad gali išsiskirti nuomonės dėl metodų ir priemonių, kaip greičiau pasiekti užsibrėžtą tikslą. Tačiau jaučiu pareigą dar kartą pakviesti visus Lietuvos politikus susilaikyti nuo pagundos asmeninius politinius interesus iškelti aukščiau nacionalinio saugumo tikslų. Neabejoju, kad prireikus galime rasti bendrų sprendimų. Tuo įsitikinau, pasiūlęs 2023 metų valstybės biudžete numatyti galimybę krašto apsaugos projektų išlaidas dengti skolinantis iki 3 % BVP.

Praėjusiais metais taip pat buvo pasiektas parlamentinių partijų susitarimas dėl Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos stiprinimo artimiausiu laikotarpiu. Vis dėlto tenka apgailestauti, kad jis neatliepė pasiūlymų dėl visuotinio šaukimo bei asignavimų gynybai didinimo. Neabejoju, kad visuotinės karo prievolės klausimas niekur nedings. Egzistencinės grėsmės sąlygomis privalome greičiau ir sparčiau gausinti kariuomenės rezervą ir geriau atspindėti visų Lietuvos piliečių lygybę bei pareigą Tėvynei.

Ateityje turėsime dar daugiau dėmesio skirti piliečių valiai priešintis. Įvykiai Ukrainoje parodė, kad tai – lemiamas valstybės saugumo elementas. Pilietinis ir patriotinis ugdymas bei piliečių integravimas į šalies gynybą Lietuvoje turi tapti prioritetu.

Sveikintina iniciatyva jau nuo kitų metų rugsėjo įvesti Pilietiškumo ir gynybos įgūdžių kursą visose šalies bendrojo ugdymo mokyklose. Tačiau svarbu nepamiršti, kad tam reikės ir tinkamai parengtų pedagogų. Visuotinės gynybos sistemai taip pat reikalingas valstybės gyvybiškai svar-

bių funkcijų užtikrinimas tiek taikos, tiek ir krizės bei karo sąlygomis. Tam reikia dar geriau apsaugoti valstybės kritinę infrastruktūrą ir toliau auginti mūsų kibernetinius raumenis.

Civilinės saugos srityje laikas atsikratyti formalaus ir atmestino požiūrio, liautis dangstyti popieriniais planais. Reikalinga aiški kiekvienos grandies atsakomybė ir reguliariai vykdomos pratybos, orientuotos į trūkumų šalinimą. Nebegalime toleruoti atotrūkio tarp planų ir realybės. Šiuo klausimu su ministre esame kalbėję ne kartą ir, tikimės, šitos pamokos ir šitie pokalbiai tikrai nepraeįs veltui. Privalome mokytis ir iš karo Ukrainoje pamokų. Būtina įrengti kuo daugiau gyventojų priedangų, užtikrinti tinkamą įspėjimo sistemą ir kitų saugumo priemonių veikimą.

Gerbiame, artimiausiu metu Lietuvai teks veikti tarptautinėje aplinkoje, kuri pasidarė sunkiau prognozuojama ir dėl to – grėsmingesnė. Vakarų valstybių šeimoje neturi būti vietos svyravimui, neryžtingumui, nuolaidžiavimui. Vadinamoji *realpolitik* ne užkardė, o padrąsino V. Putiną pradėti barbarišką karą Ukrainoje. Akivaizdu, kad be Jungtinių Amerikos Valstijų įsitraukimo Europa nebus nei vieninga, nei saugi. Tai liepą akcentuosiu per susitikimą su Prezidentu Dž. Baidenu.

Privalome siekti, kad Jungtinių Valstijų dėmesys Lietuvos saugumui išliktų nepakitęs. Mus sieja daug bendrų interesų. Ne tik siekiame stabdyti Rusijos agresiją, bet ir su nerimu stebime Kinijos vaidmens augimą Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, plėtojamus ryšius su Rusija, ekonominį šantažą. Artimiausius dešimtmečius, tikėtina, matysime dar glaudesnę autoritarinių režimų bendradarbiavimą. Turime būti pasirengę.

Rusija aktyviai veikia mūsų regiono šalyse, kurios nėra NATO ir Europos Sąjungos narės, ir naudojami jų pažeidžiamumu. Mūsų akivaizdoje naudojamas visas hibridinio karo priemonių paketas – nuo dezinformacijos ir propagandos iki agentų verbavimo, papirkinėjimo ir šantažo.

Nepuoselėkime iliuzijų – ir mes esame taikinyje. Turime dar daugiau dėmesio skirti ardomųjų veiklų užkardymui, stiprinti žvalgybos ir kontržvalgybos institucijas. Kviečiu buvusius pareigūnus ir esamus valstybės politikus gerai pagalvoti, ar asmeninių sąskaitų suvedinėjimas nenkenkia nacionaliniam saugumui.

Išskirtinio mūsų dėmesio reikalauja Baltarusija. Šios šalies režimas įstūmė save į priklausomybės nuo Rusijos voratinklį, o dabar leidžiasi jos virškinamas. Kartu nyksta ir Baltarusija. Tai jau atvedė prie nesaugios Astravo atominės elektrinės statybų ir prie nusikaltimų žmoniškumui Bučoje bei Irpinėje, kur žudikai su Rusijos armijos uniforma atėjo iš Baltarusijos.

Sparčiai blogėja Baltarusijos žmogaus teisių padėtis. Opozicijos lyderiai suimti, partijų veikla persekiojama, kankinimai tapo norma. Nepriklausoma žiniasklaida sunaikinta, aktyvios pilietinės visuomenės organizacijos uždarytos. Įvesta mirties bausmė už teroro aktus tapo totalitarinės visuomenės kontrolės vėždu. Tarptautinės visuomenės, o kartu ir Lietuvos, pareiga – izoliuoti Baltarusijos režimą ir taikyti griežtas tarptautines sankcijas. Privalome siekti, kad šioje šalyje būtų paleisti ir reabilituoti politiniai kaliniai, taip pat surengti skaidrūs ir demokratiški rinkimai.

Aktuali išlieka ir Astravo branduolinės jėgainės problema. Nepaisydamas pernai branduolinėje jėgainėje nuslėptų rimtų incidentų, kuriuos atskleidė Lietuvos žvalgyba, Baltarusijos režimas paleidžia antrąjį jos bloką. Dabartinė Lietuvos Vyriausybė į valdžią atėjo su pažadais stabdyti Astravo jėgainę. Nors to padaryti nepavyko, nuleisti rankas – ne išeitis. Siekiant užtikrinti nacionalinį saugumą, būtinas sklandus ir vieningas šalies institucijų darbas. Asmeniškai siekiu ir pasiekiu, kad Astravo atominė elektrinė būtų pripažinta visos Europos Sąjungos problema. Tai atspindi priimtą Europos Vadovų Tarybos išvadą. Atsakingoms institucijoms metas teikti konkrečius pasiūlymus dėl priemonių kovai su Astravo grėsme. Laukti nebegalime. Ne mažiau svarbu, kad Europos Sąjunga mažintų priklausomybę nuo Rusijos branduolinių technologijų. „Rosatomas“ tarptautinių sankcijų nusipelnė ne tik už veiksmus Rusijos užgroboje Ukrainos Zaporizios atominėje elektrinėje, bet ir Astrave.

Itin svarbi užduotis tenka Vyriausybei – spartinti Baltijos šalių elektros sistemų sinchronizaciją su kontinentine Europa. Šie metai lemiami, siekiant kuo greitesnio atsijungimo nuo BRELL tinklo. Pradėję skaičiuoti jau 20-uosius Lietuvos narystės Europos Sąjungoje ir NATO metus, ar esame pasirengę atsikratyti šios priklausomybės nuo Rusijos? Neabejoju, kad taip. Tai mūsų pareiga visiems Lietuvos piliečiams.

Gerbiamieji, žvelgdami į regiono šalių likimą matome, kad bandymai likti pilkojoje zonoje, svyruojant tarp Vakarų ir Rytų, anksčiau ar vėliau baigiasi nesėkme. Lietuva apsisprendė labai anksti. Ir niekada nesudvejojo. Šiandien nuoširdžiai palaikome tuos, kurie renkasi euroatlantinės integracijos kelią. Džiugina Europos Sąjungos sprendimai dėl Ukrainos, Moldovos ir Vakarų Balkanų šalių. Pačiame karo įkarštyje Ukraina sugebėjo pasiekti kandidatės statusą. Tikiuosi, kad dar šiais metais (karo metais!) bus priimtas ir sprendimas dėl Europos Sąjungos ir Ukrainos derybų pradžios.

Karas Ukrainoje sutelkė Europą. Savo akimis regėjau, kaip vienoje Europos Vadovų Taryboje po kitos sutelkėme politinę valią į temas, vienaip ar kitaip susijusias su atkirčiu Rusijos agresijai. Pagaliau išgirdau tai, ko siekiau keletą metų, – užteks nuolaidžiauti Rusijai. Pamačiau daugiau Europos, daugiau drąsos kartu veikti pasaulyje. Energetinis šantažas, kurio griebėsi Rusija, taip pat privertė nusiimti rožinius akinius tuos kolegas, kurie juos dar turėjo. Lietuvos sprendimas atsisakyti rusiškos energijos importo tapo pavyzdžiu kitoms Europos Sąjungos šalims.

Atsispirti Rusijos spaudimui turėsime ir istorinės atminties srityje. Stovėdama ant kreivų ideologizuotos istorijos kojų Rusija kuria išgalvotus istorinius pasakojimus ir siekia klaidinti Europos gyventojus. Neigdama arba pateisindama stalinistinio režimo nusikaltimus, Rusija kėsina į juos patyrusių šalių suverenitetą. Europa neturi teisės žiūrėti į tai pro pirštus. Todėl praėjusių metų liepos mėnesį kartu su Estijos, Latvijos, Lenkijos ir Rumunijos vadovais paraginome Europos Sąjungos institucijas pasirinkti Europos istorinės atminties politika, taip pat tinkamai įvertinti ir įamžinti sovietinio režimo aukų atminimą. Tik objektyviai įvertinę totalitarinius režimus ir pasmerkę sovietinius nusikaltimus, pasiektume realią, o ne fasadinę visos Europos vienybę.

Apie tai pernai kalbėjome ir Kaune – Europos kultūros sostinėje. Ieškojome būdų, kaip atnaujinti Europos idėją. Juk Europa – tai nuolatinis gyvas civilizacinių, kultūrinių ir politinių pasirinkimų procesas.

Kauno – Europos kultūros sostinės platforma taip pat dar kartą priminė, kaip svarbu mums aktyviai dalyvauti Europos kultūriniam gyvenime. Tam turime geriau pažinti ir puoselėti tai, ką patys turime geriausia.

Visai neseniai, praėjusiais metais, čia, iš šios tribūnos, prakalbės apie mūsų garbės reikalą – naują mėnraščio „Aušra“ leidimą, negalėjau net įsivaizduoti, kad ji taip greitai iškelia į Lietuvos mokyklas, bibliotekas ir muziejus. Šiandien „Aušra“ leidžia jaunajai kartai prisiliesti prie lietuviškumo ir laisvės siekio ištakų.

Ateityje turėsime ne tik tvirtai remtis į savo šaknis, bet ir kryptingai siekti lituanistinės programos įgyvendinimo visame pasaulyje. Atsietai vykdomas lituanistinio švietimo, lituanistikos mokslinių tyrimų bei lituanistikos ir baltistikos centrų veiklas turi keisti nuoseklus strateginis veikimas ir institucijų bendradarbiavimas.

Neabejokime – Lietuvos minkštoji galia turi potencialo. Tai iliustruoja ir įsibėgėjęs pasirengimas Lietuvos sezonui Prancūzijoje, dėl kurio sutariau su Prezidentu E. Makronu dar 2021 metais.

Tam, kad šio potencialo būtų daugiau, turime užtikrinti, kad kultūra pagaliau rastų deramą vietą valstybės politikoje. Privalome rūpintis savo kultūros paveldo apsauga, daugiau dėmesio skirti kultūros ir švietimo sąryšiui, galiausiai – parengti ir priimti Kultūros politikos pagrindų įstatymą.

Mūsų šalies Konstitucija numato, kad kultūra turi būti prieinama kiekvienam piliečiui. Kiekvienas turi teisę į kūrybinę laisvę, kaip ir galimybę pažinti turtingą Lietuvos, lietuvių ir čia gyvenančių tautų paveldą. Tai užtikrinę, tikiu, būsime įdomesni ne tik sau, bet ir visos Europos bei pasaulio žmonėms. O kartu – ir vertybiškai stipresni bei atsparesni.

Gerbiamieji, tolesnis darnus Lietuvos valstybės augimas neatsiejamas nuo mūsų ekonomikos augimo.

Dabartinėje sudėtingoje ekonominėje situacijoje, kaupiantis recesijos debesims, būtina nepamiršti, kad per krizę visada pigiau padėti gyventojams ir verslui, negu juos palikti likimo valiai.

Recesijos grėsmė taip pat nepanaikina būtinybės toliau mažinti socialinę atskirtį ir pajamų nelygybę, plėtoti regionus, užtikrinti švietimo ir sveikatos apsaugos prieinamumą bei kokybę.

Tikiu, kad ateityje galėsime dar daugiau padaryti dėl šeimų su vaikais, jaunimo, senjorų, žmonių su negalia, nepasiturinčiųjų ir kitų, kam Lietuvoje reikalinga pagalba.

Teigiamų ženklų jau yra. Visuomenės nuomonė ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas lemia politikų mąstysenos pokyčius. Gerovės valstybės siekis palaipsniui įsitvirtina politinėje darbotvarkėje.

Reaguojant į beprecedentę infliacijos šuolį, pakoreguotas 2022 metų valstybės biudžetas. Kartu su 2023 metų biudžetu priimtas naujas pagalbos paketas su elektros ir dujų kainų kompensacijomis gyventojams, tęstiniu neapmokestinamojo pajamų dydžio, pensijų ir kitų socialinių išmokų didinimu.

Džiugina ir bendros pastangos sušvelninti energijos kainų, taip pat palūkanų šoko poveikį Lietuvos verslui. Laiku priimti sprendimai dėl energijos kainų kompensavimo ir galimybė pigiau skolintis investicijoms iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo suteikė šalies ūkiui viltį, kad jis nebus pamirštas.

Pažangias investicijas paskatintų ir įgyvendintas siūlymas pratęsti pelno mokesčio paskatas. Dėl to, tikiuosi, taip pat visi susitarsime.

Daugiau energijos į ekonomiką įlies pradėjęs veikti nacionalinis plėtros bankas, kurio idėją nuosekliai kėliau nuo pat kadencijos pradžios.

Pagaliau sulaukėme ir ilgai žadėtos mokesčių reformos plano. Siūlymas mokesčius nuo aukštų pajamų skaičiuoti pagal dydį, o ne pagal veiklos formą – svarbus žingsnis link didesnio mokesčių teisingumo. Tačiau reformos pasiūlymuose tebėra esminių trūkumų, ypač dėl individualios veiklos apmokestinimo pokyčių, kurie neigiamai paveiktų mažas ir vidutines pajamas gaunančius asmenis. Nuostatas, kurios neatitinka pamatinės reformos logikos, reikėtų kuo greičiau pataisyti. Inicijavau papildomo pensijų indeksavimo mechanizmą, kuris netrukus leis pasiekti 50 % pakeitimo normą, tai yra santykį tarp pensijos ir buvusio atlyginimo. Negalime trypti vietoje ir laukti geresnių laikų. Nėra kito būdo garantuoti 60 ar 70 % pakeitimo normą – tik nuolat jos siekti.

Pasinaudodamas proga, noriu jums padėkoti ir pasidžiaugti, kad Seimas atsižvelgė į mano poziciją nenaikinti vaistų priemonių kompensacijų senyvo amžiaus žmonėms ir žmonėms su negalia. Optimistiškai nuteikia ir kintančio požiūrio į žmones su negalia ženklai. Patvirtinti nauji asmenų su negalia teisių apsaugos pagrindai, tikėkimės, įgalins sistemą ateiti pas žmogų, užuot žmogui ieškojus, kaip pačiam į sistemą prasibrauti.

Dėl spartesnio visos fizinės ir informacinės aplinkos pritaikymo bus reikalingas ir mąstymo pokytis. Kiekvienas bendruomenės, organizacijos narys, politikas turi galvoti, kaip padaryti žmonių su negalia gyvenimą patogesnį, ir pradėti nuo savo atsakomybės lauko.

Svarbiu simboliu tapo sportininkų lygių teisių į premijas, nepaisant turimų galių ar negalių, įtvirtinimas įstatymu. Aukšto meistriškumo sporto finansavimo sistemą galime statyti tik ant lygiateisiškumo pamato. Jei sportininkams daugiau dėmesio skirtume jų ankstyvame amžiuje, taip pat ruošiantis varžyboms, galbūt tiek daug aistrų nekeltų ir premijų skirstymas. Mūsų Sporto įstatyme vaikai paminėti 4 kartus, premija – 14 kartų.

Sutelkę tiek daug dėmesio į medalius ir sporto pasiekimus, ignoruojame vaikų fizinį aktyvumą, įtraukimą į sporto veiklas, prasmingą užimtumą, galiausiai – ir šeimų gerovę. Tačiau sveiko gyvenimo pagrindas klojamas pirmaisiais gyvenimo metais ir dešimtmečiais. Todėl valstybė turi investuoti į vaikų sveikatą skatindama sveikus pasirinkimus, kad vėliau reikėtų išleisti mažiau lėšų vaistams. O tais atvejais, kai ligos vaikus užklumpa netikėtai ir grasina vos prasidėjusiam gyvenimui, tai negali būti vien tėvų rūpestis. Mes kaip visuomenė turėtume vengti viduramžiškų nuosprendžių, kad vienas ar kitas gydymo būdas yra per brangus ar neapsimoka. Ne, pirmiausia specialistų žodis turi lemti, ar gydymas veiksmingas ir ar apskritai įmanoma padėti. Toks turi būti pagrindinis kriterijus gydant visus žmones ir taip aš įsivaizduoju vienodą teisę į sveikatos priežiūrą.

Deja, šiandien bendra sveikatos sistemos padėtis nėra gera ar net patenkinama. Sveikatos reforma, kaip ir daugelis kitų, Lietuvos žmonių lūpose pamažu virsta prakeiksmu. Seimui pernai vasarą priėmus sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus, esminių permainų pažadai

liko pakibę ore. Sumažėjusių eilių, didesnio sveikatos paslaugų pasiekiamumo, operatyvesnės pagalbos, skaidrumo tebelaukiame iki šiol. Išnaudoję tiek daug galimybių klysti, šiandien tokios teisės nebeturime. Reforma dėl reformos yra beprasmė, jos naudą turi apčiuopti žmonės. Geriausia – čia ir dabar ar bent artimiausioje ateityje.

Dažnai primenu Lietuvos savivaldybių merams, kad ir jie gali savo iniciatyva stumti sveikatos reformos traukinį pirmyn. Tačiau tenka pripažinti ir tai, kad stumti galima, bet reikalinga ir stipri traukos jėga. Reikalingas Sveikatos apsaugos ministerijos lokomotyvas, be jo savivaldybių pastangos gali nueiti perniek.

Ne tik sveikatos priežiūros, bet ir daugelyje kitų sričių šiandien matome didžiulį norą sumažinti išlaidas, pagražinti biudžeto eilutę, kaip mėgstama sakyti, optimizuoti. Kartais tai panašu į šaudymo varžybas, kas pastebės – ir sunaikins – kokią neva perteklinę funkciją. Tačiau buhalterinė eilutė – dar ne viskas. Būtina kurti žmonėms ne tik finansinę, bet ir socialinę vertę.

Ten, kur nėra kokybiškų sveikatos, švietimo, socialinių, kultūrinių paslaugų, nėra viešojo transporto, nėra ir nenumatomos investicijos į infrastruktūrą, nebus ir žmonių. Ten nebus ką veikti ir dėl ko gyventi. Ten neklestės ir verslas. Šie regionai bus pasmerkti sąstingiui, o ilgainiui ir sunykimui. Todėl turime susimąstyti, ko reikia ne finansinėms ataskaitoms, o žmonėms.

Artimiausioje ateityje mums teks spręsti dar sudėtingesnius demografinius iššūkius. Jau dabar akivaizdu, kad pavienių idėjų, tokių kaip subalansuotas imigracijos skatinimas, nepakanka. Šeimos politika Lietuvoje lieka podukros vietoje. Šeimas prisimename tik per Motinos ar Tėvo dieną, gal dar per vaikų gynimo šventes. O kodėl neužsibrėžus išties ambicingo tikslo – pavyzdžiui, tapti šeimoms draugiškiausia Europos Sąjungos valstybe?

Pradėti galima nuo mokestinių paskatų. Pastaraisiais metais pasiekėme išpūdingą pažangą, didindami neapmokestinamąjį pajamų dydį. Netolimoje perspektyvoje jis turėtų susilyginti su minimaliuoju mėnesiniu atlyginimu. Tai tik laiko ir politinės valios klausimas. Tačiau kodėl pirmiausia nepasirūpinus šeimomis su vaikais? Taikykime joms universalų minimaliosios mėnesio algos dydžio neapmokestinamąjį pajamų dydį, nepriklausomai nuo to, ar tėvai dirba samdomą darbą, ar patys sau sukūrė darbo vietą. Neabejoju, naudą pajustume labai greitai. Svarbiausia – ją pirmosios patirtų Lietuvos šeimos su vaikais.

Tėvams reikšmingai padėtų ir tolygiai prieinamas kokybiškas švietimas. Tačiau kol kas įsibėgėjusi švietimo komercializacija, kuri ne tik nėra stabdoma, bet ir toliau skatinama, tik dar labiau didina socialinę atskirtį ir programuoja naujas problemas ateičiai. Tuo tarpu valstybinės švietimo sistemos stiprinimas buksuoja.

Nesinorėtų, kad ir „Tūkstantmečio mokyklų“ programa taptų dar viena savitiksle reforma, skirta pirmiausia europiniams pinigams įsisavinti, o ne vaikų mokymosi sąlygoms pagerinti. Todėl būtina įvertinti tarpinius „Tūkstantmečio mokyklų“ programos rezultatus, tikrinant pažangos planų turinio atitiktį deklaruojamiems siekiams, laiku nustatyti trūkumus ir juos pašalinti.

Šiuo metu priimami sprendimai ir dėl mokyklų tinklo pertvarkos kriterijų, ir dėl programų atnaujinimo lydimi leitmotyvo, kad viskas nuspręsta ir nieko naujo sugalvoti negalime. Šitai politinių sprendimų našta iš esmės perkeliama ant mokytojų pečių. Mūsų pedagogai ir toliau negailėstingai stumiami tarp tėvų reikalavimų kūjo ir švietimo biurokratijos priekalo. Vieni mokytojai praranda viltį. Kiti išeina. Arba neateina, net ir užbaigę valstybės remiamas pedagogikos studijas.

Tad ar nebus taip, kad ir 2025 metais lygiai taip pat gražysime rankas dėl mokytojo profesijos prestižo? Ar vėl triumfuos skeptikai, kurie dar prieš 5–6 metus (prisimenu puikiai) sakė, kad užmojis atkurti tą prestižą baigsis šnipštu. Prestižas arba yra, arba jo nėra. Ir sukurti jį gali tik konkretūs veiksmai, pavyzdžiui, mokytojų darbo užmokesčio didinimo programa.

Kartu kviečiu Lietuvos pedagogų bendruomenę aktyviau pasisakyti švietimo strategijos klausimais, padedant visuomenei geriau suvokti galimas alternatyvas. Jūsų, mieli mokytojai, pilietinė pozicija reikalinga dabar, o ne rytoj ar poryt.

Visi kartu galime siekti Lietuvos vaikų gerovės ir vengti veiksmų, kurie jai kenkia. Todėl papripiešiu privalomam pagrindinį išsilavinimą įgijusių vaikų skirstymui į profesines ir bendrojo ugdymo mokyklas. Sveikinu Seimo sprendimą atsižvelgti į pastabas.

Jau artimiausiais metais turėsime užtikrinti, kad visa švietimo sistema veiktų kaip socialinio mobilumo liftas, užuot įtvirtinusi esamas socialines ir ekonomines skirtis. Nuo pirmųjų švietimo žingsnių vaikai iš socialiai pažeidžiamos aplinkos turi jausti tvirtą padaršinimą siekti išsilavinimo. Tam skirtas dar 2020 metais mano inicijuotas „Lygaus starto“ paketas, kuris kasmet vis daugiau vaikų įtraukia į ikimokyklinį ugdymą.

Ekonominei ir kultūrinei atskirčiai mažinti turi pasitarnauti ir įtraukiojo ugdymo plėtra. Jau visi sutarėme, kad visos mokyklos turi atsiverti įvairiausių poreikių mokiniams. Tačiau rezultatų nesulauksime, jei įtraukiojo ugdymo plėtrai ir toliau nebus skiriama pakankamai lėšų. Pasigirsiantys siūlymai Švietimo įstatymo pakeitimus įgyvendinti vėliau arba ne visa apimtimi tėra dar vienas bandymas problemas sušluoti po kilimu. Ne, Lietuvoje negali būti pamirštų vaikų. Kiekvienas gyvenimas yra unikalus, todėl neturi tapti biurokratinio nerangumo įkaitu.

Išmintingų sprendimų reikia ir vykdant kolegijų tinklo pertvarką. Keliami reikalavimai dėl studentų skaičiaus, visu etatu dirbančių ir mokslinį laipsnį turinčių dėstytojų skaičiaus, absolventų sėkmės darbo rinkoje visas kolegijas kerpa pagal vienodą kurpalį. Tačiau kiekviena aukštoji mokykla veikia skirtingomis sąlygomis. Svarstant kolegijų ateities perspektyvą, būtina įvertinti kiekvienos jų indėlį į konkretaus regiono plėtrą. Turime užtikrinti, kad aukštasis mokslas neišnyktų iš regionų, o jo kokybė gerėtų ir būtų pagrįsta moksline veikla.

Mūsų žingsnius kultūros ir švietimo srityje turi lemti supratimas, kad Lietuvos Respublika, nors ir remiasi giliomis tradicijomis, tebėra jauna valstybė. Kiekvienais metais, kuriuos praleidžiame laisvi ir nepriklausomi, yra aukso vertės valstybingumui stiprinti. Kiekvienas jaunas žmogus – tai mūsų valstybės šiandiena ir rytdiena. Todėl švietimas turi būti ne tik kokybiškas, bet ir vyksti saugioje aplinkoje. Narkotikų plitimas mokyklose negali tapti dar viena statistine eilute policijos ataskaitose ar medikų pranešimuose. Privalome naudoti visas priemones, visas priemones šiam vėžiui sustabdyti – pradedant edukacinėmis ir baigiant užkardymo. Ir čia negali būti jokių išimčių ar išlygų! Tai, kaip mums šiandien sekasi ugdyti jaunimo žinių troškimą, kūrybingumą, solidarumą, pilietiškumą, galiausiai – autentišką savosios, europinės, pasaulinės kultūros pojūtį, išsisus dešimtmečius lems mūsų šalies pažangą.

Su komanda dirbdamas Lietuvos regionuose, negaliu atsistebėti mūsų tautos vienybe ir stiprybe. Noru padėti šalia esančiam, stokojančiam. Tam, kuriam reikalingas įkvėpimas ar palaikymas. Noru gyventi darnoje su mus supančia aplinka ir mažinti klimato kaitos padarinius. Džiaugiuosi, kad mano inicijuotas „Lietuvos galios“ projektas šiandien jungia jau apie 300 bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, socialinių verslų ar pavienių žmonių iniciatyvų. Jie visi kartu man yra gražiausias stiprios, teisingos, žalios ir inovatyvios – gerovės Lietuvos pavyzdys.

Gerbiamieji, būsima Lietuvos sėkmė priklausys nuo mūsų pasiruošimo globalaus pobūdžio iššūkiams. O jų bus – nuo klimato kaitos iki dirbtinio intelekto revoliucijos. Lietuvos skaitmenizacija ir žalioji transformacija vyks Europos Sąjungos konkurencingumo strategijos įgyvendinimo kontekste. Daug dėmesio skirsime bendrosios rinkos, technologinės ir pramonės bazės stiprinimui, perteklinių barjerų šalinimui, tarptautinių partnerysčių skatinimui. Tačiau niekur nedings mūsų pačių pareiga ieškoti inovatyvių sprendimų ir išskirtinių konkurencinių perliukų. Todėl džiaugiuosi, kad jau šiais metais veiklą pradės inovacijų patarėjų institucijose tinklas, apie kurį pradėjau kalbėti dar 2020 metais. Jis padės mums greičiau tiesti tiltus tarp mokslo ir praktikos bei kurti didesnę pridėtinę vertę. Kita vertus, šios pastangos nueis perniek, jei stokosime mokslo turinio ir taikomųjų žinių. Todėl turime nuosekliai plėsti mokslo finansavimą ir reikšmingai gerinti sąlygas mokslininkams, kelti jų menkus atlyginimus, kad ilgainiui galėtume pasitelkti ir daugiau užsienio talentų.

Artimiausioje ateityje išliksime ir apdirbamosios gamybos valstybe. Ir tai yra gerai, tuo galime didžiuotis! Tačiau – kokios gamybos? Be šiuolaikinių technologijų bematant užstrigtume vakar dienoje. Mums reikalingas tikras gamybos renesansas, pagrįstas nulinės taršos pramonės plėtojimu visoje Lietuvoje. Turime siekti, kad Lietuva tarptautinėse rinkose užimtų vis tvirtesnes pozicijas kaip elektrinių transporto priemonių ir komponentų, lustų, saulės ir vėjo komponentų, energijos kaupiklių, šilumos siurblių ir kitų aukštos pridėtinės vertės produktų gamintoja.

Jau dabar aišku, kad konkurencijai su kitomis Europos Sąjungos, taip pat ir trečiosiomis šalimis turėsime pasitelkti atsinaujinančią energetiką. Būtent vietinės žaliosios elektros energijos generacija artimiausioje ateityje padės mums išvengti naujų energijos kainų šuolių. Ilguoju laikotarpiu turime sukurti žemų fiksuotų energetinių kaštų oazę. Paskelbtų būsimo jūros vėjo parko aukcionų rezultatai parodys, ar pajėgsime iki 2030 metų savarankiškai apsirūpinti vietine elektros energija.

Nauji horizontai veriasi ir mūsų transporto ir logistikos sektoriui. Jau tikrai metas tarti „sудie“ kryžkelės tarp Rytų ir Vakarų vizijoms. Privalome sukurti efektyviai veikiančią Šiaurės ir Pietų transporto jungtį, kuri taptų tris jūras – Baltijos, Juodosios ir Adrijos – jungiančiu stuburu. Šia prasme apmaudu, kad lėčiau, nei planuota, vykdomas europinės vėžės geležinkelio „Rail Baltica“ projektas. Ir jau visai apgailėtina tapo bendra susisiekiimo infrastruktūros, kuria naudojasi dauguma Lietuvos gyventojų, būklė. Ne taip seniai daugelis iš mūsų baisėjomes betoniniu Utenos plentu. Tačiau jo rekonstrukcijai dar net neįpusėjus tapo akivaizdu, kad daugelio kitų Lietuvos kelių padėtis yra ne ką geresnė. Ir ji toliau blogėja. Tiesiog mūsų akyse byra ir griūva vis daugiau Lietuvos tiltų ir kelių. Prie to atvedė ilgi nepakankamo finansavimo metai ir atsakingų institucijų dėmesio stoka. Jei iš esmės nepakeisime požiūrio į infrastruktūrą ir toliau laikysimės principo šen bei ten palopyti, mūsų keliai taps rimtu visos šalies transporto sistemos stabdžiu. Tikiuosi, kad planuodami valstybės ir savivaldybių biudžetus pajėgsime atsikratyti vadinamosios pinigų iliuzijos, kai euro perkamoji galia laikoma nekintama. Tokia pati kaip ir pernai kelių rekonstrukcijai ir plėtrai numatyta pinigų suma reiškia tik viena – darbų bus atlikta mažiau. Primenu, kad papildomas valstybės lėšas, gautas įvedus laikinąjį bankų solidarumo įnašą, numatome panaudoti ir karinės bei civilinės transporto infrastruktūros plėtrai.

Didesnių ambicijų tikiuosi ir viešojo transporto srityje. Iki šiol trypčiojame vietoje, nepajėgdami užtikrinti paslaugų kokybės. Savivaldybių bendradarbiavimas, išskyrus pavienius atvejus, neduoda laukiamo rezultato. Metas pagaliau suvokti, kad ne tik didžiuosiuose miestuose, bet ir regionuose viešasis transportas atlieka išskirtinį vaidmenį. Jis turi garantuoti žmogaus teisę patogiai pasiekti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų įstaigas, didinti darbo vietų patrauklumą, taip pat suteikti galimybę žmonėms judėti mažiau teršiant savo gyvenamąją aplinką. Dalį problemų būtų galima išspręsti, savivaldybėms atsižvelgiant į gyventojų poreikius ir kitaip organizuojant paslaugas. Tačiau valstybė taip pat negali nusišalinti kuriant regioninius maršrutus ir tankinant reisų skaičių. Artimiausius dvejus metus tai turi tapti kertiniu Vyriausybės darbu regionų junglumo srityje.

Neatiktų darbų turime ir žemės ūkyje. Pastaroji pieno krizė parodė, kad vis dar trūksta ilgalaikių ir tvarių mechanizmų, kurie padėtų išvengti tokių rinkos sukrėtimų ar bent sušvelninti jų poveikį.

Vis dėlto esu dėkingas Seimui, tai yra jums, kuris įsiklausė į mano argumentus dėl Ūkininko ūkio įstatymo. Tikiu, kad visi siekiame tų pačių tikslų: turėti stiprius regionus, gyvybingus kaimus, užtikrinti kartų kaitą žemės ūkio sektoriuje, paskatinti daugiau jaunų žmonių kurtis ir ūkininkauti regionuose. Taip pat džiugina sprendimas priimti Žemės įstatymo pataisas, kurios suteiks daugiau galių savivaldybėms. Labai svarbus antrasis reformos etapas, skirtas užtikrinti, kad valstybės turtas duotų didžiausią naudą valstybei ir jos piliečiams.

Bendromis jėgomis turime siekti ir ambicingų klimato kaitos politikos tikslų, tarp jų – Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės įgyvendinimo.

Iki šiol nėra pakankamai padaryta ir stiprinant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, kuri būtų pajėgi užtikrinti pažeidimų prevenciją ir nustatyti sisteminius pažeidimus. Todėl kartu su Generaline prokuratūra parengiau ir pateikiau Seimui Baudžiamojo kodekso pakeitimus, kuriais siūlau tiksliai apibrėžti, kas yra didelė žala gamtai, už kurią gali būti taikoma baudžiamoji atsakomybė. Brandaus ažuolo, nukirsto pačiame Vilniaus centre, istorija negali nei pasikartoti, nei likti be atsakingų už žalą, nes nuostolis padarytas ne tik gamtai – labiausiai nukentėjo piliečių pasitikėjimas valstybe. Gerbiamieji, būtent teisingumas yra esminis žmonių pasitikėjimo savo valstybe, o kartu – ir valstybės stiprybe, garantas.

Tačiau mūsų teismų sistema, atsakinga už teisingumo vykdymą, pernelyg ilgai buvo palikta politinių intrigų ir biudžeto taupymo įkaite. Tai lėmė situaciją, kai per pusmetį, gal metus galėjome likti prie pustuščių teismo rūmų, į kuriuos pasibelstų nebent antstolis su neapmokėta sąskaita už pašto paslaugas.

Pradėta valstybės tarnybos pertvarka išsprendė ir teisėjų atlyginimų problemą. Sveikintinas ir Seimo sprendimas priimti Teismų įstatymo pakeitimų paketą, patobulinusį teisėjų atrankos, skyrimo, karjeros tvarką. Tai – svarbus žingsnis pirmyn, siekiant daugiau teisininkų paskatinti rinktis teisėjo karjerą.

Tačiau, lopydami vienoje vietoje, negalime leisti drabužiui plyšti kitoje. Finansinė situacija prokuratūros sistemoje šiandien niekuo nesiskiria nuo tos, kokia ką tik buvo teismuose. Kokias bylas nagrinės teismai, jei nebus prokuratūros? Juk tai tas pats teisingumo, pasitikėjimo valstybe ir jos vidinio atsparumo klausimas, kurį privalome spręsti.

Ne mažiau svarbu, kad savo atsakomybę suvoktų ir valstybės politikai. Pastarųjų metų veiksmai ekonomikoje tiek pandemijos metu, tiek ir siaučiant energetinei krizei bylojo apie tam tikras teigiamas permainas. Anksčiau įprastą diržų veržimo politiką ir buhalterinį taupumą keitė anticikliniai veiksmai. Valstybė stengėsi stiprėti ne piliečių sąskaita, o drauge su jais.

Deja, tie gležni ekonomikoje kuriamo pasitikėjimo daigai mindomi veiksmais kitose srityse. Pastaruoju metu atskleisti faktai apie masinį piktnaudžiavimą savivaldybių tarybų narių veiklai skirtomis lėšomis – vienas iš tokių pavyzdžių. Žmonių pasipiktinimą kelia ne tik ir gal net ne tiek protu sunkiai suvokiamos istorijos apie dešimtis ar šimtus skirtingų kortelių degalams apmokėti ir ne čekučių trūkumas. Ne, kur kas labiau piktnaivūs keisti paaiškinimai ir aklas atsakomybės neigimas.

Taip, teisėsauga yra pradėjusi ne vieną tyrimą, po kurių, tikiuosi, sulauksime atsakymų į daugelį klausimų. Tačiau stebina neveiksni Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, ji, atrodo, stengiasi ne imtis iniciatyvos ir veikti, o atvirksčiai – ieško preteksto nieko nedaryti. Tuomet kyla abejonių, kokia yra šios institucijos misija apskritai.

Bet dar labiau stebina tai, kaip reagavo valdančioji dauguma: užuot sprendusi, atrodytų, aiškia politinės etikos ir atsakomybės problemą, ji staiga pradėjo ieškoti kolektyvinės kaltės, mėtytis ultimatumais, o galiausiai prabilo apie mistinę „visuotinę amnestiją“. Bet juk problema niekur nedingo. Politinės audros dulkėms nusėdus, žmonės tebematavo tai, ką matė nuo pat pradžių, – skambių skaidrumo deklaracijų ir veiksnių prarają, norą bet kokia kaina išsaugoti savus, politinės atsakomybės stygių.

Gerbiamieji, jau ne pirmą kartą jaučiu pareigą metiniame pranešime pakviesti Seimo narius, o ypač valdančiuosius, rodyti daugiau pagarbos kitai nuomonei, klausytis ir girdėti. Vis daugiau nerimo pastaraisiais metais kelia akis badanti dėmesio politikos rezultatams stoka, savitikslių, prastai sumodeliuotos ir praktiniu patyrimu nepagrįstos reformos, skaidrumo stygius, o kartais – tiesiog atviras cinizmas. Antai mažų mažiausiai keistai atrodė po pertraukos į paviršių vėl išplaukusi idėja grąžinti „amžinus“ valstybės įmonių vadovus. Vėl esame priversti stebėti naujųjų, kad ir kitomis spalvomis pasidabinusių bebrų atgimimą, savotišką neobebrystės reiškinių, nedeklaruotus viešųjų ir privačių interesų sankirtas.

Iš tiesų dalis visuomenės nekantriai laukia galimybės kituose rinkimuose pakeisti neįtikusią valdžią. Tačiau man atrodo, kad vis dar ne per vėlu pademonstruoti Lietuvos žmonėms pagarbą, kurios jie nusipelno. Ne per vėlu Lietuvoje grįsti sprendimus visuomenės, o ne partinės gerovės tikslais, toliau kurti modernią gerovės valstybę, įveikti visų rūšių atskirtį ir neteisingumą, valstybės ir žmonių susvetimėjimą. Tikiu, kad ši misija yra įmanoma. Tikiu, kad galime savyje rasti jėgų moraliai, principingai ir nuosekliai politikai. Rasti jėgų būti kantriems, susilaikyti nuo primityvaus politinio kerštavimo, atsisukti į žmones veidu, net jeigu jie kalba ne visai malonius dalykus.

Valstybė bus silpna ir pažeidžiama, jei jos institucijos neras bendros kalbos su visuomene. Nepakanka atverti žmonėms ministerijų, valdžios įstaigų durų ir duomenų bazių – reikia patiems rasti taką pas juos, įsikūrusius ne tik didmiesčiuose, bet ir mažuose miesteliuose bei kaimeliuose. Nes Lietuva, mano įsitikinimu, graži ir stipri tokia, kokia yra, – įvairi, nesukupiūruota ir nesukirpta pagal vieną „teisingą“ kurpalį.

Šiandien mūsų Tėvynė stovi tarp didžiausių istorijoje saugumo garantijų ir augančios grėsmės, tarp svaiginančios ekonomikos pažangos perspektyvos ir rūstaus nuosprendžio trypčioti vietoje, tarp tvirto apsisprendimo kurti teisingesnę visuomenę ir nuolatinio grėžiojimosi į garbės nedarančias praeities klaidas.

Iš naujo prikelti gyvenimui „Aušros“ mėnraštį pakako iniciatyvių bendraminčių, kuriems suskaičiuoti užtektų abiejų rankų pirštų. Pasiiekti teigiamų pokyčių mūsų gyvenime reikia kur kas platesnės talkos. Mūsų pasirinkimas – kaišioti pagalius vienas kitam į ratus ar stoti greta vienas kito? Kuris kelias garantuoja sėkmę – daugiau nei akivaizdu.

Kviečiu visus ir kiekvieną dalyvauti kuriant stiprią, teisingą, žalią ir inovatyvią Lietuvą! Ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

M. STROLYS (*Seimo posėdžių sekretoriato vyriausiasis specialistas*). Jo Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidentas. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, skelbiu 10 minučių posėdžio pertrauką, kaip ir buvo numatyta mūsų darbotvarkėje, ir tuomet pereisime prie darbotvarkės tvirtinimo.

Pertrauka

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Gerbiami kolegos, prabėgo 10 minučių pertrauka. Pradėsime darbotvarkės darbinę dalį. Pradėkime nuo registracijos.

Užsiregistravo 106 Seimo nariai.

11.06 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 20 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Kas turėtų pasiūlymų? Frakcijos vardu, matau, M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Kolegos, dėl darbotvarkės. Šiandien jau 9 val. 30 min., prieš Prezidento metinę kalbą, T. V. Raskevičius, M. Maldeikis ir A. Sysas rado stumti svarbesnių temų. Pyst, ir vėl stumiama Stambulo konvencija. Aš tikrai nesuprantu, kaip T. V. Raskevičius laksto vidury Prezidento kalbos į Konstitucijos salę, vėl sugrįžta, tikisi Prezidento palaikymo, o M. Maldeikis net neklauso Prezidento pasisakymo. Akivaizdu, jei jau tokia svarbi tema, tai atvirai įtraukite į darbotvarkę, nesislapstykite.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega...

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Aš kviečiu įtraukti atvirai į darbotvarkę, kad diskusijose būtų išklautos skirtingos nuomonės. O dabar bijoma, norima kreiptis į Konstitucinį Teismą, maustomi žmonės, neva tai nesusiję su LGBT klausimais.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, jūs kalbate ne dėl darbotvarkės, išjungiu mikrofoną. Galiau jus nuraminti, darbotvarkėje Stambulo konvencijos ratifikavimo nėra. Jeigu ir yra Seimo narių, karštai to norinčių, tai jų noras čia niekaip neatsispindi, deja.

Nematau daugiau pastabų dėl darbotvarkės. Ar galime ją patvirtinti bendru sutarimu? Prašom balsuoti. Balsuojame, ar tvirtiname darbotvarkę bendru sutarimu. Ne bendru sutarimu, o balsuojame, ar tiesiog tvirtiname darbotvarkę. Atsiprašau.

Balsavo 121: už – 108, prieš nėra, susilaikė 13. Taip pat siūlyčiau fiksuoti, kad bendru sutarimu sutarėme, jog keturi projektai, jų nėra darbų programoje, galėtų būti svarstomi ir būti darbotvarkėje. Tai projektai Nr. XIVP-2894, Nr. XIVP-2887, Nr. XIVP-2885, Nr. XIVP-2908. Priimame bendru sutarimu.

E. Gentvilas. Klausau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Sveiki. Norėjau pasitikslinti. Kadangi šiek tiek vėluoja darbotvarkė, ar balsavimo laikas keičiasi? Numatyta darbotvarkėje 12 valandą. Ar vėliau prasidės? Kaip jūs čia moderuojate?

PIRMININKAS. Patvirtinome darbotvarkę. Balsavimo laiko pradžia tikrai tokia yra, išlieka. Tikėtina, kad balsavimo laikas gali būti pratęstas ir būti per pietų pertrauką.

Ką gi, dėl darbotvarkės sutarėme. Pradedame nagrinėti konkrečius projektus.

11.10 val.

Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir vieno straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2). Priėmimas. Čia taikoma skubos tvarka. Pastabų, pasiūlymų negauta. Galime fiksuoti, kad niekas nereikalauja balsuoti dėl kiekvieno straipsnio. Dėl motyvų pasisakantis už dėl viso projekto – M. Lingė.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas posėdžio pirmininke. Išties raginu palaikyti šį konsolidavimo projektą. Tai svarbi naujos kartos plano įgyvendinimo dalis. Konsolidavimo iniciatyvų ir planų turėjo ir ankstesnės vyriausybės, tačiau nepavyko to realizuoti, tai esame finišo tiesiojoje, todėl svarbu, matyt, kad priartėtume ir leistume į gyvenimą tai, kas padėtų konsoliduoti drauge ir resursus: tiek žmogiškuosius, tiek finansinius. Jų sutelkimas vienoje vietoje pirmiausia yra patogumas klientams, verslui. Įmonių jungimasis į vieną konsoliduotą buvo vykdomas žiūrint ir vertinant gerą kitų valstybių praktiką, konkrečiai kalbant, Prancūzijos pavyzdį, kai susijungimas duoda efektą, teigiamą efektą, pasiteisina ir padeda vienoje vietoje – vieno langelio principu gauti tas paslaugas, kurios padeda įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, kaip tokius mums svarbius vykdant žaliąją transformaciją dėl sklandesnio ekonomikos transformavimosi. Tam, kad ši įstaiga kuo skubiau pradėtų darbą, kaip jau numatyta, rugpjūčio pradžioje, reikalingas etapas, kad Seimas patvirtintų baigiamuosius teisės aktus ir leistų šiai įstaigai gyvuoti. Tai kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. A. Palionis pasisakys prieš.

A. PALIONIS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mes ką tik išklausėme Jo Ekscelencijos Lietuvos Respublikos Prezidento kalbą, kurioje aiškiai girdėjome, kad kartais efektyvinimas ir buhalterinių eilučių sumažinimas nėra efektyvus ir nepasiekia Lietuvos gyventojų lūkesčių ir poreikių. Tai su šiuo įstatymo projektu, aš manau, atsitinka lygiai toks pat dalykas. Mes ką tik turėjome kovidą situaciją, kada reikėjo priemonių, pagalbos priemonių, įvairioms verslo, žemės ūkiui sritims. Kaip viena iš tų įmonių – Paskolų garantijų fondas, kuris turi akreditaciją Europos Komisijoje, ir jo pagalba nelaikoma valstybės pagalba. Tai dabar, sujungus visas tris įmones į vieną bendrą įmonę ir gavus akreditaciją, tokių nuostatų tikrai neliks. Aš esu prieš šių įmonių sujungimą, juo labiau kad kiekviena struktūra, kuri specializuojasi savo veiklos šakoje, greičiau atliepia tos veiklos poreikius ir greičiau yra įdiegiamos naujos priemonės.

Yra dar ir šio projekto lydimasis – Inovacijų skatinimo fondo įstatymo projektas, kuris irgi kelia abejonių. Dabar jungiamos trys įmonės su gerai žinoma INVEGA, kuri jau 20 metų dirba ir Lietuvos valstybė investuoja į šio ženklo populiarinimą. Šios įmonės iškovotas ir užsitarnautas tikrai geras vardas dabar gali būti pakeičiamas, nes iš įstatymo mes išbraukiame jos pavadinimą. Aš galiu priminti labai paprastą keitimą, kuris įvyko neseniai, tai yra „Verslios Lietuvos“, kurios dabar nėra. Ar čia, Seimo salėje, kas nors iš Seimo narių pasakytų, koks jos naujasis pavadinimas? Tai lygiai taip pat atsitiks ir su INVEGA. Aš siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Ką gi, motyvai išsakyti. Balsuosime per numatytą balsavimo intervalą.

11.14 val.

Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2) (priėmimas)

Toliau yra lydimasis projektas – Inovacijų skatinimo fondo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2). Čia vienas straipsnis, tai iš karto galima pasisakyti dėl viso projekto, bet dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime per numatytą balsavimo intervalą.

11.15 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-4 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2). Taip pat taikoma skubos tvarka. Priėmimas. Čia yra projekte tik vienas straipsnis. Iš karto apsispręsime dėl viso projekto. Pageidaujančių pasisakyti nematau. Balsuosime dėl projekto per numatytą balsavimo intervalą.

11.16 val.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2357(2)ES, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo daugelio straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas. Svarstymo stadija. Čia kviečiu į tribūną komitetų atstovus, pranešėjus. Pirmiausia Teisės ir teisėtvarkos komiteto pranešėja I. Haase. Iš karto turbūt ir dėl lydimojo, nes svarstymo stadija. Dėl lydimojo Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo projekto Teisės ir teisėtvarkos komitetas buvo kaip papildomas, bet išvadą taip pat galite iš karto mums pateikti.

I. HAASE (TS-LKDF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nurodytų straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2357. Komiteto sprendimas ir pasiūlymai – pritarti komiteto patobulintam jungtiniam įstatymo projektui, sujungti tris įstatymų projektus: Nr. XIVP-2414, Nr. XIVP-2416 ir Nr. XIVP-2357, ir teikti Seimui vieną jungtinį patobulintą įstatymo projektą Nr. XIVP-2357(2). Balsavimo rezultatai – vienbalsiai, tai yra už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Pritarti komiteto išvadai.

Dabar galiu dėl papildomo?

PIRMININKAS. Taip, ir dėl Vaiko teisių apsaugos.

I. HAASE (TS-LKDF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip papildomas komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 36⁶ straipsniu įstatymo projektą Nr. XIVP-2413 ir... Pritarti... Tuoj, minutėlę. Komiteto sprendimas – siūlyti pagrindiniam komitetui tobulinti Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 36⁶ straipsniu įstatymo projektą Nr. XIVP-2413 pagal pastabas ir pasiūlymus, kuriems pritarė Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Balsavo 9 komiteto nariai, tai yra vienbalsiai, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar dėl pagrindinio projekto papildomo komiteto atstovė V. Aleknaitytė-Abramikienė pateiks komiteto išvadą, o dėl lydimojo Socialinių reikalų ir darbo komitetas buvo pagrindinis, taip pat paskelbs išvadą.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (TS-LKDF). Taigi, dėl pirmojo projekto. Mes pritarėme įstatymo projektui ir pasiūlėme pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui jį tobulinti atsižvelgiant į pateiktas pastabas, joms pritarė Socialinių reikalų ir darbo komitetas.

Taip pat vadovaudamiesi Seimo statuto 137 straipsnio 4 dalimi pasiūlėme šį projektą sujungti su kitu Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo atitinkamų straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, nes šitie pasiūlymai buvo analogiški, tiktai skyrėsi teikėjai. Tai ir buvo padaryta Teisės ir teisėtvarkos komiteto sprendimu. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

Dėl pagrindinio įstatymo. Taip pat didele balsų dauguma buvo jam pritarta: už – 11, prieš nebuvo, susilaikė 1. Toms įstatymo nuostatoms, kurios dubliuotų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatas, buvo nepritarta ir pasiūlyta jas perkelti į pagrindinį Garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą. Tas ir buvo padaryta. Tačiau kalbant apie Vaiko teisių apsaugos

pagrindų įstatymą, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos funkcija papildyta dar viena funkcija dėl garantuojamos teisinės pagalbos ir tam komitete buvo pritarta. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Išklausysime dar dviejų papildomų komitetų išvadas. Pirmiausia A. Žukauskas pateiks Švietimo ir mokslo komiteto išvadas dėl abiejų projektų.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Gerbiami Seimo nariai ir narės, komitetas svarstė šią projektą gegužės 24 dieną. Jo sprendimas: atsižvelgęs į Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Teisingumo ministerijos, Europos Sąjungos teisės grupės pastabas ir Vyriausybės išvadas, komitetas siūlo pagrindiniam komitetui projekto nesvarstyti, o siūlomą teisinį reguliavimą peržiūrėti sistemiskai, tai yra įvertinti proceso dalyvių teises ir pareigas, įtvirtinant nukentėjusiam nuo nusikalstamos veiklos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui nepilnamečių psichologinę apsaugą, kai nukentėjusysis viso proceso metu bendrauja tik su vienu psichologinį pasirengimą turinčiu specialistu, ir įtvirtinti, ar reikalingas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo papildymas, nustatantis kitokį advokatų, ginančių nepilnamečius, galimai nukentėjusius nuo nusikalstamos veiklos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, apmokėjimą.

Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš – 1, susilaikė 2. Čia buvo dėl projekto Nr. XIVP-2414. Dėl projekto Nr. XIVP-2416 faktiškai irgi tokią pačią išvadą priėmėme, kad pirma reikalinga viso proceso sisteminė peržiūra nustatant jo dalyvių teises, pareigas ir tik tuomet svarstyti šiuos dalykus.

O dėl projekto Nr. XIVP-2413 irgi?

PIRMININKAS. Taip, abu.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Dėl projekto Nr. XIVP-2413. Irgi atsižvelgęs į Teisės departamento, Teisingumo ministerijos, Europos Sąjungos teisės grupės pastabas ir Vyriausybės išvadas siūlo pagrindiniam komitetui projekto nesvarstyti, o siūlomą teisinį reguliavimą peržiūrėti sistemiskai, įvertinant proceso dalyvių teises ir pareigas. Už – 7, prieš – 1, susilaikė 2.

PIRMININKAS. Dėkui. Ir paskutinis išvadas pateiks T. V. Raskevičius. Žmogaus teisių komiteto išvados dėl šių projektų.

T. V. RASKEVIČIUS (LF). Laba diena, gerbiami Seimo nariai ir narės. Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetas įstatymo projektą Nr. XIVP-2413 svarstė šių metų gegužės 24 dieną. Komitetas pateikė šiuos siūlymus dėl projekto.

Pagrindiniam komitetui siūlo tobulinti įstatymo projektą, atsižvelgiant į Žmogaus teisių komiteto išvadą. Atsižvelgiant į Seimo statuto nuostatą siūlyti pagrindiniam komitetui sujungti projektus Nr. XIVP-2414, Nr. XIVP-2416 ir Nr. XIVP-2357. Už tokį komiteto išvados projektą balsavo 6 komiteto nariai, susilaikiusių ir balsavusių prieš nebuvo.

Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetas įstatymo projektą Nr. XIVP-2357 svarstė taip pat šių metų gegužės 24 dieną. Komitetas priėmė sprendimą pritarti įstatymo projektui ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, kurioms komitetas pritarė. Komitete už tokį komiteto išvados projektą balsavo 4 komiteto nariai, prieš balsavo 2, susilaikė 1.

PIRMININKAS. Dėkui, dabar diskusija. Du Seimo nariai pageidauja diskutuoti. Pirmasis pasisakys V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Paprašysiu Sekretoriato man šiek tiek padėti pateikti tam tikrą vaizdinę medžiagą.

Gerbiami kolegos, iš tiesų prieš keletą mėnesių mes turėjome progą pamatyti, kaip veikia valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistema Lietuvoje, kitaip tariant, kaip ji neveikia. Deja, per labai skaudų atvejį, kai mes turėjome situaciją, jog vaikai, nukentėję nuo seksualinio smurto, faktiškai teisiniame procese tokie vaikai lieka vieni, jie negauna kokybiškos teisinės pagalbos.

Lyg ir visi mes dėl to sutarėme, aš registravau įstatymo pataisas, kuriomis pasiūliau spręsti tris dalykus. Pirma, vaikams, kurie patyrė seksualinį smurtą, seksualinę prievartą, būtų procese valstybės garantuojama teisinė pagalba. Antra, kad tokią pagalbą teikiantys advokatai turėtų tam tikrą specializaciją. Trečia, kad būtų iš naujo apsvarstyti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įkainiai ir tokiose bylose toks įkainis būtų didinamas du kartus, nes, kaip minėjau, reikalinga aukšta, ne bet kokia kompetencija, bet aukšta advokato kompetencija ir tam tikra specializacija. Ir

ketvirta, kad būtų privalomai teikiama psichologinė pagalba seksualinį smurtą, prievartą patyrusiems vaikams.

Apie psichologinę pagalbą pakalbės Linas, bet aš sustosiu prie pirmų trijų klausimų, siūlymų. Deja, po šio įstatymo svarstymo komitetuose nė vieno iš tų pasiūlymų iš esmės neliko. Mes vėl ateiname į Seimą, į svarstymo, vėliau priėmimo stadiją, palikdami ir vėl vienus vaikus, prieš kuriuos naudojama prievarta, seksualinis smurtas. Mes paliekame juos tokioje situacijoje, kai kaltininkas, įtariamasis gali samdyti sau brangius advokatus, kurių kaina siekia 100–200 eurų per valandą, o vaikui mes siūlome 20 eurų, kaip dabar matote, kaip atrodo Lietuva.

Teisingumo ministerija žada pakeisti, tai bus trečdaliu daugiau – 26 eurai. Aš manau, kad jeigu mes tikrai imamės net dviejų įstatymų pertvarkyti visą garantuojamos teisinės pagalbos sistemą, darykime tai nuoširdžiai ir atvirai, kad ši reforma nebūtų dar viena iš tų, kurios taps popierinėmis reformomis. Dabar ji tampa popierine reforma.

Apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą praeitą savaitę kalbėjo ir kandidatas į Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkus A. Driukas. Jis pabrėžė kaip teisėjas, praktiškai nagrinėjantis bylas, kad ši pagalba yra nekokybiška, nepakankama ir, nors įstatymai formaliai sutvarkyti, pagal jų didžiausia problema yra finansavimo problema.

Štai, pažiūrėkite, kaip atrodo Lietuva tarp Baltijos šalių. Estijoje valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įkainis yra 78 eurai, Latvijoje – nuo 40 iki 80 eurų, Lietuvoje yra 20 eurų. Aš jau nekalbu apie Norvegiją, Švediją, Islandiją, Suomiją. Tai turtingesnės valstybės. Bet kodėl mes tarp Baltijos šalių esame tie, kurie menkiausiai rūpinamės žmonėmis, kuriems reikia teisinės pagalbos? Daug žmonių Lietuvoje už ją negali, tiesiog neišgali susimokėti. Ir tam į jų pusę turi stoti valstybė. Čia ne šiaip sau yra kažkokia privilegija, mes galime pagalvoti, yra ir daugiau problemų, bet kokybiška teisinė pagalba, susijusi su žmogaus teise į teisingą teismą. Tyrimų duomenimis, juos atliko „Vilmorus“, „Sprinter“, kai žmonių paklausia, kokiose srityse, jų nuomone, daugiausia pažeidžiamos žmogaus teisės, tai pirmu numeriu yra sakoma, kad tai yra teisė į teisingą teismą. Deja, šiandien ši teisė į tą teisingą teismą žmogui priklauso ne tiek nuo teismo, o nuo to, kokia ir kokios kokybės pagalba jam bus suteikta tiek teismo metu, tiek ikiteisminio proceso metu. Gerbiamieji, už 20 eurų per valandą, kuriuos mes mokame žmonėms, reikalingiems teisinės pagalbos, advokatui susimokėti, vargu ar būtų galima pasisamdyti nekvalifikuotą darbą dirbančius žmones, pavyzdžiui, ar tai būtų statybos, ar tai būtų žemės ūkis. Nežinau, taip galbūt bus ironiška, bet vargu ar rasi kokį darbuotoją, kuris tapetais išklijuotų per valandą už 20 eurų. Gal rasi per valandą, bet, skirtingai nuo to, advokatui tapti advokatu reikia ne mažesnio nei magistro laipsnio. Reikia išsilaikyti advokatūros egzaminus. Reikia turėti patirties.

Todėl, gerbiami kolegos, aš dar kartą kviečiu, tikrai gera idėja sutvarkyti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemą. Bet padarykime tai taip, kad Lietuvos žmonės, bent jau labiausiai pažeidžiami, galėtų įgyvendinti savo teisę į teisingą teismą, būti saugūs pačiame procese ir tikėtis teisingumo.

PIRMININKAS. L. Kukuraitis pageidauja dalyvauti diskusijoje.

L. KUKURAITIS (DFVL). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tiesų taip, V. Bakas pasakė dėl teisinės pagalbos nukentėjusiems nuo seksualinio smurto. Aš daugiau aptarsiu psichologinės pagalbos aspektą, kuris buvo apibrėžtas lydima jame Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

Jeigu pažiūrėtume į dabartinę jo versiją, jame likusi tik nuoroda į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos projektą. Kitaip sakant, šiame įstatyme nebeliko nieko, kas buvo teikta teikimo fazėje. Ir klausiau, ar tikrai prieš keletą mėnesių turėjus beprecedentį mūsų istorijoje skandalą dėl buvusio Seimo nario galimo seksualinio smurto prieš nepilnamečius, mes šiandien svarstome projektą, kuriame nieko nėra. Tiesiog nėra nieko dėl didesnės, geresnės, taiklesnės pagalbos nukentėjusiems vaikams ar jų artimiesiems. Ar tikrai mūsų šalyje, taip pat ir teisiniame reguliavime yra viskas padaryta, kad ir vaikai, ir jų artimieji gautų bent kiek geresnę pagalbą, negu gauna šiuo metu?

Mūsų frakcijos parengtas projektas, išanalizavus pagalbos priemones, kai tikrai daug diskutavome ir su specialistais, ir su nevyriausybinėmis organizacijomis, išpreparuotas ir paliktas be

jokių gyvybės ženklų. Atsiverskite įstatymą ir pažiūrėkite. Teisės ir teisėtvarkos komitetas pritaria specializuotai psichologinei pagalbai vaikams ir jų artimiesiems, o Socialinių reikalų ir darbo komitete tai buvo atmesta motyvuojant kuo? Motyvuojant Vyriausybės išvada, kurioje teigiama štai kas, pirmiausia, kad Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme jau yra pakankamai reglamentuota, išsamiai reglamentuota vaiko ir jo šeimos narių teisė į kompleksinę pagalbą, kuri apimtų socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo, psichologinės ir kitokios pagalbos priemones. Taigi, Vyriausybės įsitikinimu, jau yra pakankamai reglamentuojama.

Pirmiausia Vyriausybės cituojama įstatymo nuostata apibrėžia pagalbą tik vaikams, o mes buvome pateikę siūlymą dėl pagalbos ir vaikams, ir jų artimiesiems. Ir tai buvo lengva ranka atmesta. Tai jau neatitinka tikrovės, kurią bando pateikti Vyriausybė savo išvada.

Antra. Tai koks gi tas įgyvendinimas tariamai pakankamai reglamentuotos psichologinės pagalbos visiems nukentėjusiems? Kokia psichologinė pagalba šiuo metu teikiama vaikams, kurie galimai nukentėjo? Ačiū Dievui, mes turime Vilniuje 2016 metais įsteigtą pagalbos centrą vaikams, kurie nukentėjo nuo seksualinio smurto. Tai yra „Užuovėja“, įkurta 2016 metais, ir paslaugos teikiamos išskirtinai Vilniuje. Tai teisė į šią pagalbą turi visi, visi vaikai ir tikrai galime pasidžiaugti šito centro teikiamomis paslaugomis. Tuo tarpu kas vyksta, kai vaikai ir šeimos grįžta iš savivaldybės? Deja, turiu pasakyti, kad yra labai įvairi situacija, o kai kur tiesiog nevyksta nieko – vaikai ir šeimos yra paliktos be jokios pagalbos.

Mūsų siūlymas įstatyme, kuris buvo teikiamas, buvo toks, kad Vyriausybė nustato tvarką, socialinės apsaugos ir darbo ministrė kartu su sveikatos apsaugos ministru nustato tvarką, o valstybės lėšomis yra finansuojama nemokama pagalba vaikams ir jų artimiesiems, specializuota nemokama psichologinė pagalba vaikams ir jų artimiesiems. Deja, tai nesurado atgarsio ir mes paliksime sistemą visiškai tokią, kokia yra dabar.

Mes teiksime siūlymus priėmimo stadijoje. Tikiuosi, kad tiek Socialinių reikalų ir darbo komitetas, tiek ir Seimo nariai atkreipsime į tai dėmesį, nes Seimas turi nubrėžti gaires, o Vyriausybė – surasti sprendimus, kaip įgyvendinti. Ne kartą esu girdėjęs iš Vyriausybės, kad čia yra per daug užkraunama atsakomybės Vyriausybei, kad iš valstybės biudžeto finansuojamos šios paslaugos. Klausimas, kas mums dabar rūpi: ar finansavimo tvarka – ar savivaldybių biudžetas, ar valstybės biudžetas tai turėtų dengti, ar vienoda, visiems vaikams ir jų artimiesiems prieinama pagalba visoje šalyje.

Tai mūsų siūlymas užtikrintų tai, o dabar liekame prie labai įvairios pagalbos ir, deja, kai kurie vaikai bus ir liks apleisti. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Diskusiją baigėme. Dabar ties šiuo projektu turime sustoti, nes tik per balsavimo intervalą galėsime apsispręsti dėl pasiūlymų ir nagrinėsime kitus klausimus eilės tvarka.

11.37 val.

Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3) (svarstymas)

Dabar darbotvarkės 1-6 klausimas – Asociacijų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3). Svarstymo stadija. Išklausysime J. Sabatausko, kuris pateiks Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Asociacijų įstatymą gana ilgokai, nes vyko keletas klausimų, be to, ir Vyriausybės išvados buvo paprašyta. Iš esmės surado kompromisinį variantą ir teikia komiteto išvadą. Tiesa, yra Biudžeto ir finansų komiteto du siūlymai, kuriems komitetas pritarė iš dalies. Tai kai reikės, kai bus pristatyti siūlymai, tai... Ar man pristatyti?

PIRMININKAS. Ne, dėl pasiūlymų dabar nediskutuokime. Paklausiu, ar jus tenkina pritarimas iš dalies, tuomet ir apsispręsimė. Dabar Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada, tai yra Biudžeto ir finansų komiteto išvada, atsiprašau. Pateiks M. Lingė. Dar ankstesnes pareigas kažkaip paminiau.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Biudžeto ir finansų komitetas 2022 m. vasario 9 d. apsvartė minėtą Asociacijų įstatymo projektą ir priėmė išvadą pasiūlyti pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui pritari iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir jį tobulinti, atsižvelgiant į Teisės departamento, Respublikos Vyriausybės pastabas ir Biudžeto ir finansų komiteto pasiūlymą, kuriam komitetas pritarė. Išvada buvo pritariama bendru sutarimu. Matant kompromisus ir kaip atsižvelgė į Biudžeto ir finansų komiteto teiktus pasiūlymus, tai tie pritarimai iš dalies tenkina. Juo labiau kad buvo sudėti saugikliai, kurie leistų išvengti tų grėsmių, kurias buvo įvardinęs Biudžeto ir finansų komitetas dėl galimybės asociacijoms skolintis iš narių.

PIRMININKAS. Kaip supratau, papildomas komitetas neprašys balsuoti, tenkina pritarimas iš dalies pasiūlymams. Tada mes galime tęsti svarstymą ir dėl motyvų A. Bagdonas pasisako už.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, šioje kadencijoje tikrai galime pasidžiaugti, kad Seimas pagaliau skiria išskirtinį dėmesį nevyriausybiniam sektoriui, kurio kuriama pridėtinė vertė prisideda prie daugybės sričių visuomeniniame gyvenime gerinimo. Palaikau ir kviečiu jus palaikyti šį įstatymo projektą, kuriuo siekiama pagerinti asociacijų teisinę aplinką, sudaryti galimybę asociacijoms pasirinkti kuo individualesnį bei kiekvienai iš jų tinkamesnį valdymo modelį, atsidaryti sąskaitas ne tik bankuose, bet ir elektroninių pinigų įstaigose, nustatyti norimą organizacijos narystės struktūrą bei steigti tarptautines nevyriausybinės organizacijas.

Šio įstatymo projekto priėmimas pagerins bendrą nevyriausybinių organizacijų teisinę aplinką ir paskatins nevyriausybinių organizacijų sektoriaus plėtrą. Gerų sąlygų sudarymas kurti, plėstis ir prisidėti prie visuomenės gerovės yra tai, ko turėtume siekti, dėl ko kviečiu balsuoti visus už. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Baigiame pasisakymus dėl motyvų. Balsuosime dėl projektų per nustatytą balsavimo intervalą.

11.41 val.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39² ir 39³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2) (svarstymas)

Kitas klausimas – Užimtumo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2). Svarstymo stadija. Išklausysime pagrindinio Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą, ją pateiks J. Džiugelis. Nėra pranešėjo. Kas iš Socialinių reikalų ir darbo komiteto galėtų pavaduoti pranešėją? Nematau. Kadangi išvada labai paprasta, tada aš perskaitysiu ją iš pirmininkavimo vietos. Komiteto išvada: „Pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bei siūlyti Seimui įstatymo projektą dėl socialinių, ekonominių priežasčių svarstyti ir priimti skubos tvarka.“ Yra komiteto siūlymas dėl skubos, per balsavimo intervalą dėl to apsispręsimė. Balsavimo rezultatai: pritariama bendru sutarimu. Kol kas tiek dėl išvadų.

Diskusijoje yra užsirašęs kalbėti gerbiamas A. Vinkus. Kviečiame į tribūną.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, iš projekto, kurį šiandien svarstome, pridėtos medžiagos man susiformavo trys pagrindiniai akcentai, kurie būtų įgyvendinti, jeigu šis projektas būtų priimtas. Jie man padėjo apsispręsti dėl balsavimo varianto.

Pirma. Dabartinė mokymo stipendijų mokėjimo tvarka tikrai yra nelogiška. Jei du žmonės mokosi pagal tą pačią programą, bet vienas iš jų kasdien mokosi visą darbo dieną, o kitas – tik pusę dienos, tas pastarasis iš viso gaus dvigubai didesnę stipendiją negu pirmasis, nes dvigubai ilgiau truks jo bendra mokymosi trukmė, su kuria dabar yra susietas stipendijos mokėjimas. Todėl įstatymo keitimo iniciatorių siūlymas mokymo stipendijos mokėjimą derinti su lankytomis valandomis, o mokymo stipendijos dydį už kiekvieną lankytą valandą susieti su Vyriausybės tvirtinamu minimaliuoju valandiniu atlygiu yra teisingesnis ir logiškesnis.

Antra. Progresyvesnis yra ir siūlomas variantas sudaryti galimybę lanksčiau derinti darbo ir mokymosi laiką leidžiant mažinti mokymosi per dieną laiko trukmę, jei taip yra patogiau atsižvelgiant į darbo režimą.

Trečia. Yra labai sveikintinas siūlymas padidinti galimybes užsieniečiams mokytis valstybinės kalbos atsisakant dabar galiojančių apribojimų ir sudarant jiems galimybes mokytis nepriklausomai nuo turimo leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje galiojimo termino. Tie mano paminėti trys akcentai leidžia man galvoti, kad siūlomas Užimtumo įstatymo pakeitimo variantas yra tobulesnis, objektyvesnis ir teisingesnis už dabartinį šių santykių reglamentavimą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Dėl motyvų dėl šio projekto taip pat yra užsirašęs gerbiamas A. Vinkus, bet turbūt nekalbės, nes diskusijoje pasisakė. Taip suprantame? Gerai. Baigiame kol kas šio projekto svarstymą. Balsuosime per numatytą intervalą.

11.45 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9², 9⁵ ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2590(3), Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2591(2) (svarstymas)

Kitas dviejų projektų paketas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo keletu straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2590(3) ir lydymasis Sveikatos sistemos įstatymo 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2591(2). Pranešėja – Sveikatos reikalų komiteto atstovė M. Danielė. Prašom.

M. DANIELĖ (LF). Sveikatos reikalų komitetas įstatymo projektą svarstė birželio 14 dieną. Institucijos pateikė pasiūlymus. Komitetas svarstė pasiūlymus ir bendrai išvadai pritarė bendru sutarimu.

Dėl lydimojo projekto. Yra komiteto siūlymas dėl įsigaliojimo datos. Prašytume balsuoti dėl šio siūlymo.

PIRMININKAS. Dabar mes dėl nieko nebalsuosime, nes dar ne balsavimo intervalas. Tiesiog jūs visą komiteto išvadą perskaitykite ir tiek.

M. DANIELĖ (LF). Komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkui. Dabar diskusija. Kadangi jūs pirma užsirašiusi, dabar jau galite pasisakyti kaip diskusijos dalyvė.

M. DANIELĖ (LF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Norėčiau atkreipti dėmesį. Kai apskritai svarstome elektroninių cigarečių klausimą, visas šitas svarstymas atrodo kaip vištos be galvos lakstymas. Teikiami siūlymai yra padriki, apima labai skirtingus dalykus, kad ir šiandien šitas svarstomas siūlymas apima cukrų ir saldiklių ribojimą būtent elektroninių cigarečių prieduose. Tokiam sprendimui iš tiesų galime pritarti, nes turime duomenų, iš paprasto tabako istorijos žinome, kad pasaldinti filtrai, saldikliais pasaldintos cigarilės tikrai didina, ypač tarp nepilnamečių, šių produktų paplitimą ir patrauklumą. Tačiau kartu siūlymas apima ir daug kitų dalykų, kuriuos sunku paaiškinti, tai yra mano ne vieną kartą pabrėžtą ribojimą dėl skonių. Čia ir vėl bandoma ieškoti sprendimų, kaip labiau pritaikyti šiuo metu nepasiteisinsią ir neveikiančią priemonę.

Dar kartą noriu pabrėžti, kad šios technologijos nėra atsiejamos nuo skonių, tai yra būtina šios technologijos dalis. Pagal tai, kaip jinai yra išplitusi tarp suaugusių, taip pat, aišku, veikia ir kaip masalas nepilnamečiams, matome, kad tai yra pagrindinė motyvacija rinktis šią alternatyvą taip pat ir tiems, kurie siekia mažinti rūkymo sukeliama žalą ir ieško alternatyvų.

Tabako srityje Lietuva iš tiesų nėra padariusi nieko. Jokio strateginio mąstymo mes neturime ir niekada nesame turėję. Kaip prieš 30 metų, prieš 20 metų, 2004 metais, rūkė trečdalis populiacijos, tai yra kas trečias žmogus, taip ir šiandien lygiai tiek pat – trečdalis populiacijos – rūko.

Pagrindinius proveržius mes matome tose visuomenėse, kur yra taikomas žalos mažinimo principas. Švedija kramtomojo tabako, *snuso*, vartojimo būdu sumažino rūkančiųjų populiaciją iki 5 %. Tai yra geriausias rezultatas visoje Europos Sąjungoje. Jungtinė Karalystė šiuo metu elektronines cigaretes mato kaip tą didžiąją alternatyvą, kuri galėtų sumažinti rūkančiųjų skaičių.

Šiandien siūlymai yra, dar kartą pakartosiu, labai padriki. Nėra strateginio matymo, nėra aiškaus ekspertinio atstovavimo Lietuvoje, net, sakyčiau, susidomėjimo apskritai šia problema ir ilgalaikio matymo, kaip ji galėtų būti sprendžiama.

Ką reikėtų daryti? Tai turėtume iš tiesų mąstyti strategiškai, pasitelkti ekspertus, ugdyti savo ekspertus šios srities, nes šis klausimas bus didelis ir ateities klausimas, įvairių alternatyvų rasis ir daugiau. Labai atidžiai turėtume apsvarstyti žalos mažinimo perspektyvas, nes matome, kad žalios mažinimas yra pagrindinė priemonė, kuri duoda ir davė aiškų pokytį kitoms valstybėms. Kaip ir minėjau, Švedija iki 5 % sumažino rūkymą apskritai visos populiacijos tik dėl žalios mažinimo. Aišku, turėtų būti objektyvus švietimas tiek suaugusiųjų, kurie turėtų rinktis alternatyvas, tiek nepilnamečių, kurie turėtų gauti aiškias, mokslu pagrįstas prevencijos programas. O prevencijos programos tai nėra pamokėlės apie rūkymo žalą – tai yra visų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija, alkoholio, nikotino, taip pat nelegalių medžiagų prevencija, kuri turi apimti tiek tėvus, nes tėvai yra pagrindinis žaidėjas, tiek artimą aplinką.

Šiuo atveju tiesiog siūlau mums sutelkti strateginį ir didelį žvilgsnį į visą šią problemą ir pradėti ją spręsti tikslingiau, negu sprendžiame šiandien šiais padrikais siūlymais, kurie niekur mūsų neatves. Tiek.

PIRMINKAS. Dėkoju. Ir A. Mazuronis taip pat pageidauja diskutuoti.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui. Gerbiami kolegos, iš tiesų pasistengsiu sutaupyti šiek tiek laiko, tačiau labai svarbu pasakyti keletą minčių ar vieną pagrindinę mintį. Mano nuomone, mes darome labai didžiulę klaidą, kalbėdami apie tokį iš tikro labai aktualų, labai paplitusį reiškinį kaip elektroninės cigaretės. Nežinau, bet tie, kurie turi vaikų, turi paauglių vaikų, turbūt puikiai žino, kad šiandien ši sritis yra absoliučiai nekontroliuojama arba kad visos kontrolės priemonės, apie kurias mes čia taip plačiai diskutuojame ir kurias priimame, yra pompastiškos ir absoliučiai neveikiančios. Taigi reikėtų kalbėti apie tai, kas veiktų praktikoje.

Man atrodo, kad tie pasiūlymai, kurie yra mūsų aptariamame šiandieniniame įstatymo projekte, lygiai taip pat bus neveikiantys. Mes galime kalbėti apie skonių, cukrų, kokių nors saldiklių uždraudimą, gerbiamas Andriau, galime kalbėti apie absoliutų elektroninių cigarečių uždraudimą, galime kalbėti apie pardavinėjimą pagal receptus, čia yra įvairių pasiūlymų, tačiau vėlgi tai bus tik savęs apgaudinėjimas ir nieko bendro neturintys veiksmai su realia poveikio priemone kovojant su šia labai plačiai tarp jaunimo, paauglių paplitusia yda, žalinga yda.

Kaip dabar veikia sistema? Užsisako iš „AliExpresso“, užsisako iš visų kitų dalykų, kur yra nekontroliuojama, siunčia tiesiai iš Kinijos, atsiima paštomatuose. Ir šiuo atveju jūs drauskitė kiek norite, mes drauskitė kiek norime, darykite ką norime, tiesiog ši kontrolės sistema neveiks. Tačiau yra vienas dalykas, kuris yra labai svarbus, man atrodo, ir apie kurį reikėtų kalbėti. Čia jau ne man kilusi mintis, nes praeitą savaitę teko bendrauti su tėčiu, kurio vaikas, parūkęs kažko panašaus į tai, kas čia yra dabar, iš mokyklos be sąmonės buvo išvežtas. Elementarus dalykas, kad net po tokio atvejo atvykusi policija neturi teisės tikrinti mokinių be tėvų sutikimo, yra absurdas. Gerbiami kolegos, aš sutinku, kad tokie ribojimai galbūt gali būti taikomi naktiniuose klubuose, gatvėse, prekybos centruose, dar kur nors, bet mokykla yra ta erdvė, į kurią leisdamas savo vaiką kiekvienas tėvas turi teisę jaustis, kad jis leidžia vaiką į saugią erdvę. Ir šiuo atveju vieno teisė būti patikrintam arba nepatikrintam be atsiklausymo remiasi į kito žmogaus teisę jaustis saugiai bent jau toje erdvėje, už kurią valstybė prisiima tam tikrą atsakomybę, tai yra mokyklos teritorijoje.

Man atrodo, kad kai kurios privačios mokyklos taiko tokią praktiką, kai iš tiesų tėvai, pasirašydami sutartis su mokykla, automatiškai duoda sutikimą. Sutartyse yra įrašyta, kad jie sutinka, kad būtų tikrinama, sutinka, kad būtų vykdomi reidai, kai neįspėję ateina su šunimis į tam tikras privačias mokyklas. Žinau, vyksta tie dalykai. Bet jau mokyklos erdvė turi būti ir privalo būti saugi. Šiandien to nėra. Čia mes vėl susiduriame su tokiu dalyku, koks buvo kovido valdymo metu, ar tikrinantis vienas asmuo gali tikrintis ar negali, ar jo asmeninė laisvė svarbesnė, ar svarbesnis bendras viešas interesas. Man atrodo, mokyklose mokiniai įgyja ne tik tam tikras pareigas, ne tik galimybę įgyti žinių, bet eidami į mokyklą įgyja ir tam tikras atsakomybes, ir tai yra labai svarbu. Man atrodo, valstybės politika turi būti, nežinau, Švietimo ministerija galbūt galėtų pasakyti, kad visose, net ir valdiškose (buvusi ministrė sėdi, nežinau, ar sutinkate), net ir valstybinėse mokyklose pasirašinėdami mokslo sutartis tėvai privalo tose sutartyse duoti sutikimą.

Ką reiškia – nesutiks patikrinti vaiko mokykloje? Neleidžia savo vaiko tikrinti? Palaukite, tas vaikas atsineša 10 dozių ar 15 dozių tų chemikalų, pasideda pas save į spintelę, ateina policija –

tikrinti negali? Absurdas kažkoks. Kaip taip gali būti? Gal vienas tėvas kažkuris neleidžia. Aš savo vaiką leidžiu ir sutinku vien su ta intencija, kad mokykla būtų saugi erdvė, bent jau tiek, kad mokyklos sienomis apsiribotų. Išėjus į gatvę tegul jau ten kas nutinka, tas nutinka – tėvų atsakomybė. Bet tai, kas vyksta mokykloje, yra ne tik vaikų atsakomybė, ne tik mokytojų atsakomybė, bet ir valstybės atsakomybė, ir tą labai svarbu žinoti. Man atrodo, reikėtų kalbėti apie tai, kad reikia keisti, nežinau, ką čia reikia keisti – kokį nors įstatymo projektą, ministerijos kokią nors tvarką, kad tėvai, pasirašydami mokslo sutartis, tose sutartyse automatiškai duotų sutikimus, kad vaikai galėtų būti tikrinami, spintelės galėtų būti tikrinamos. Galėtų policija imtis visų priemonių, kurios yra būtinos tam, kad būtų užtikrinta saugi erdvė bent jau mokyklos teritorijoje.

PIRMININKAS. Diskusiją baigiame. Dabar pažiūrėsime, gal yra dėl motyvų pageidaujančių kalbėti. Taip, yra. R. Žemaitaitis – už.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų keistas šis projektas. Aš šiandien specialiai balsuosiu tam, kad parodyčiau, kad tikrai valdančioji dauguma ne tai kad nesugeba į šią problemą pažiūrėti normaliai, bet jie net nesugeba pateikti normalaus projekto. Jie lygiai prieš metus pateikė tą projektą ir lygiai taip pat salėje aš šaipiausi iš jų pateikto projekto ir sakiau, kad tikrai neveiks, kad draudimai jokios įtakos neturės ir panašiai. Aš buvau absoliučiai teisybės. Valstybės biudžetas papildomai neteko beveik 24 mln. pajamų. Latvijos, Lenkijos biudžetai pasipildė tų pačių pinigų, nes visi šie kvapikliai, skonikliai ir visos kitos panašios priemonės į Lietuvą patenka (net nereikia kontrabandinio būdo) per siuntas, nes jų nusipirkti Lietuvoje negali, bet atsisiųsti iš Latvijos gali. Rūkyti gali, turėti gali ir joks įstatymas neveikia.

Šis projektas tik dar kartą parodo, kad valdančioji dauguma ne tai kad nesugeba ir net neturi loginio mąstymo, bet net neturi teisinio suvokimo rašydama tokius projektus ir teikdama. Tikrai, mielieji kolegos, visus kviečiu pabalsuoti ir po 2–3 mėnesių, kai įsigalios šis įstatymas, mes galėsime pamatyti visą tą *durnystę* ir kaip neveikia šis projektas. Visus kviečiu – balsuokime už.

PIRMININKAS. Prieš pasisako I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Taip ir nesupratau, ar gerbiamas Remigijus kalbėjo už, ar prieš. Nes mano nuomonė šiaip sutampa su jo ir aš manau, kad šis įstatymo projektas yra dar vienas pavyzdys, kaip teisinis reguliavimas iš esmės neveiks. Vienas dalykas, todėl, kad mes turime atviras sienas ir per jas atvažiuoja įvairūs skoniai, kvapai ir saldikliai kaip įvairios rūkymo medžiagos. Kitas dalykas, todėl, kad atsisiunčia medžiagų. Bet kas yra blogiausia – kas iš principo vyksta tęsiant praėjusios Vyriausybės draudimų politiką. Tai *iššaukia* dar blogesnius variantus, kai nepilnamečiai, paaugliai patys maišosi, patys užsima kažkokia gamyba, o tai sukelia dideles ir labai neigiamas sveikatos pasekmes.

Ką reikėtų daryti? Mano kolega partijos pirmininkas A. Mazuronis jau gana aiškiai išsakė, aš tik dar kartą pakartosiu, kad šis kelias, kuriuo einama, yra klaidingas. Reikėtų efektyvios kontrolės ir galimybių tikrinti, galimybių gaudyti, galimybių sužiūrėti, kontroliuoti šių medžiagų plitimą ir turėjimą tarp nepilnamečių. Esmė yra tokia, kad apskritai rūkalų nepilnamečiai negali turėti, o čia mes iš principo sprendžiame problemą, susijusią su nepilnamečių klausimais. Mums reikėtų žiūrėti, kaip padėti policijai, kitoms institucijoms efektyviau kontroliuoti. Todėl nepalaikau tokių neproporcingų ir iš principo neprotingų sprendimų ir kviečiu susilaikyti arba balsuoti prieš, nors problema tikrai egzistuoja ir ją reikia spręsti.

PIRMININKAS. Kadangi du projektai, L. Nagienė taip pat gali pasisakyti.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū. Tik ne taip pasižymėjau. Aš balsuosiu už ir palaikysiu šitą projektą.

PIRMININKAS. Ne taip užsirašėte.

L. NAGIENĖ (DFVL). Taip, ne taip užsirašiau, atsiprašau. Iš tikrųjų palaikysiu šitą projektą, bet palaikysiu ir kitą projektą. Mes galvokime apie vaikus. Kaip tik teisingai A. Mazuronis pasakė. Šiandien net nėra galimybės policijai patikrinti, kas ten yra, apie kuprines mes net nekalbame. Kaip tik savaitgalį buvo diskusija su pedagogais, diskutuota tuo klausimu, kad būtų galimybė, kad tėvai sutartyse pasirašytų, kad būtų galima patikrinti kuprines.

Kitas momentas. Man labai svarbu, kodėl kitos šalys, žinome, kad LRT atliko tyrimą, visiškai uždraudė. Aš manau, kad įregistruotas naujas projektas visiškai uždrausti tokias cigaretes – gali-

me eiti tuo keliu ir galbūt tikrai išspręsimė šią problemą. Jūs sakote: mes matysime vaikus, rūkančius gatvėje. Tai policija turės teisę bausti. Manau, kad tikrai šiandieną einame tuo keliu, draudžiame saldikius, po to prieisime prie to, kad uždrausime elektronines cigaretes. Aš tikrai palaukau šitą projektą ir toliau tęsiu, kad visiškai jų neliktų.

PIRMININKAS. Aš suprantu, kad gerbiamas T. Tomilinas nori pasisakyti, bet L. Nagienė tikrai anksčiau buvo užsirašiusi. Kad ji užsirašė ne į tą eilutę, tai tas esmės nekeičia. Du jau pasisakė už, tai trečiam už negaliu duoti.

Dabar yra balsavimo intervalas. Galime balsuoti dėl tų projektų, kuriuos jau esame aptarę. Pirmiausia priėmimai.

12.02 val.

Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo Nr. XIII-1257 pavadinimo, 1, 4, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir 11¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2806(2) (priėmimo tęsinys)

Pradėsime nuo Nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2806(2). Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 109: už – 78, prieš – 4, susilaikė 27. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

12.02 val.

Inovacijų skatinimo fondo įstatymo Nr. XIII-3167 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2) (priėmimo tęsinys)

Lydimasis projektas – Inovacijų skatinimo fondo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2807(2). Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 113: už – 87, prieš – 3, susilaikė 23. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Dėl vedimo tvarkos – V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Na, iš tikrųjų Prezidentas netgi pasveikino šį įstatymo projektą, kad bus jungiamos nacionalinės plėtros įstaigos, tarsi bus Lietuvos valstybinis bankas. Tik Prezidentas užmiršo vieną dalyką, kad toms įstaigoms rankos visiems metams šiandien yra surištos, nes užmiršo skolinimo limitus padidinti ir netgi neturi veiksmų plano, kaip tos įstaigos dirbs. Tai teoriškai bus arklys, bet faktiškai nepaeis.

12.03 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 122 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2026 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2) (priėmimo tęsinys)

PIRMININKAS. Tęsiame balsavimus. Dabar Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2860(2). Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 120: už – 109, prieš nėra, susilaikė 11. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Dabar praleisime vieną projektą, dėl jo yra pasiūlymų. Tiesiog einame prie tų projektų, dėl kurių iš karto galime balsuoti.

12.04 val.

Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3) (svarstymo tęsinys)

Asociacijų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3). Balsuojame, ar pritariame po svarstymo.

Balsavo 120: už – 115, prieš nėra, susilaikė 5. Po svarstymo projektui pritarta.

12.05 val.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39² ir 39³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2) (svarstymo tęsinys)

Užimtumo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2). Taip pat balsuojame, ar pritariame po svarstymo.

Balsavo 119: už – 118, prieš nėra, susilaikė 1. Po svarstymo pritarta.

Socialinių reikalų ir darbo komitetas siūlo taikyti skubos tvarką. Balsuojame, ar pritariame skubos siūlymui.

Už – 114, prieš nėra, susilaikė 8. Skubai pritarta.

12.06 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9², 9⁵ ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2590(3), Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2591(2) (svarstymo tęsinys)

Toliau dviejų projektų paketas. Tai projektas Nr. XIVP-2590(3) ir projektas Nr. XIVP-2591(2) – Tabako, tabako gaminių įstatymo pataisos ir Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Balsuojame, ar pritariame po svarstymo.

Balsavo 118: už – 104, prieš – 4, susilaikė 10. Po svarstymo projektams pritarta.

12.07 val.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2357(2)ES (svarstymo tęsinys)

Dabar grįžtame šiek tiek atgal prie darbotvarkės 1-5 klausimo. Kviečiu į tribūną pagrindinio komiteto atstovę. Nagrinėsime Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo kai kurių straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2357(2). Tribūnoje – Teisės ir teisėtvarcos komiteto pirmininkė I. Haase.

Pirmiausia žvelgsime į 12 straipsnį. Dėl jo yra Seimo nario V. Bako pasiūlymas, jam pritarta iš dalies. Aš klausiu: ar tenkina pritarimas iš dalies? Dėl kurio straipsnio jūs sakote? Taip, dėl 12 straipsnio yra jūsų pasiūlymas.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų čia nėra pritarta iš dalies. Jis yra atmestas. Mano pasiūlymo esmė buvo du momentai. Pirma, kad vaikai, kurie patyrė seksualinę prievartą, gautų valstybės garantuojamą teisinę pagalbą visais atvejais. Antra, kad tokia specializuota valstybės garantuojama teisinė pagalba, apmokėjimas už ją būtų didinamas ne mažiau kaip du kartus. Pagal dabartinius įkainius tai būtų maždaug 40 eurų už valandą. Visi šie pasiūlymai yra atmesti. Ten vaikų nelieka, o įkainių nustatymas paliekamas Vyriausybei.

Aš dabar jums tiesiog trumpai pasakysiu, ką tai reiškia. Mes, valstybė, už valstybės garantuojamos teisinės pagalbos vaikui, kuris nukentėjo nuo seksualinės prievartos ar kitais atvejais, valandą advokatui mokame 20 eurų. Padangą pasikeisti (matyt, daugelis keičiasi) dabar kainuoja maždaug apie 50 eurų, kai nereikia jokio išsilavinimo, jokios kvalifikacijos, o čia mes siūlome 20 eurų apmokėti sudėtingą pagalbą, kur reikia specialistų ir tai susiję su vaiko teisių apsauga ir

teisės į teisingą teismą įgyvendinimu. Baltijos šalyse mes esame paskutiniai. Net latviai nustatė 40 eurų valandinį įkainį, mes – 20 eurų. Todėl aš labai prašau Teisės ir teisėtvarkos komiteto, kolegos, jūsų, jeigu imamės šito projekto reformų...

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (DFVL). ...tai pritarkime mano pataisoms ir darykime realius sprendimus.

PIRMININKAS. Išklausysime komiteto nuomonę dėl šio siūlymo.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto nuomonė – pritarti iš dalies. Komitetas, vadovaudamasis Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 6 straipsnio 2 punktu, Vyriausybei paveda nustatyti už antrinę teisinę pagalbą mokamo užmokesčio dydį. Atsižvelgiant į tai, siekiant nustatyti didesnę užmokesčių advokatams už suteiktą antrinę teisinę pagalbą tam tikrose bylose, tikslintinos už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 364, nuostatos. Atsižvelgiant į nurodytus argumentus, siūloma tikslinti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 17 straipsnio nuostatas. Komiteto pasiūlymas – tai 17 straipsnio pakeitimas. Gal aš paskaitysiu. Pakeisti 17 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip: „Advokatams už antrinės teisinės pagalbos ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos išvados teikimą mokamas užmokestis. Advokatų užmokesčio dydis turi būti nustatytas taip, kad skatintų juos specializuotis, ginčus spręsti taikiai ir kad efektyviai bei ekonomiškai būtų naudojamos valstybės biudžeto lėšos, skirtos valstybės garantuojamai teisei pagalbai. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytiems advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamas mėnesinis mokeskis. Advokatams, kurie specializuojasi teikdami antrinę teisinę pagalbą konkrečiose srityse, užmokestis už antrinės teisinės pagalbos teikimą didinamas ne mažiau kaip trečdaliu Vyriausybės nustatyta tvarka.“

PIRMININKAS. Motyvai dėl šių pasiūlymų. Už – J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šito projekto gal ir nereikėtų, nebūtų buvę, jeigu tas užmokestis advokatams, kurie teikia garantuojamą teisinę pagalbą, būtų bent jau panašesnis į mūsų kaimynų. Aš jau nesakau – Skandinavijos valstybės, kur yra 126 ar 160 eurų už valandą, bet Latvijoje nuo 40 iki 80 eurų už valandą atstovaujant teisme, o mes suteikiame tik 20 eurų ir dabar projektu siūlome nustatyti padidinimą trečdaliu, vadinasi, nuo 6 iki 7 eurų – 27 eurai *maksimum* už valandą specializuotiems advokatams, kurie atstovaus nukentėjusiems nuo smurto, seksualinio smurto, vaikams. Čia yra pasityčiojimas. Štai ką reiškia, kai mes paliekame įstatyme galimybę Vyriausybei nustatyti užmokesčių, ir tada jau priversti teikti tokius siūlymus. Iš tiesų kolegų siūlymas yra dvigubinti bent jau tiems specializuotiems ir aš manau, kad tai teisinga, nes čia reikia, kad būtų kuo aukštesnės kategorijos ir kvalifikacijos, kompetencijos advokatai.

PIRMININKAS. Prieš pasisako teisingumo ministrė E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Norėčiau padėkoti Teisės ir teisėtvarkos komitetui, būtent radusiam kompromisą. V. Bako pasiūlymas yra logiškas, tačiau iškreipia visą sistemą, visą reformą, kuri yra atnešta Teisingumo ministerijos, yra apie būtiną specializaciją visose jautriose bylose. Mes nekalbame tik apie tas, kurios yra tik baudžiamosios bylos, ir tik su mažamečiais. Žymiai daugiau yra bylų, kur vienareikšmiškai mes privalome užtikrinti specializaciją, tai yra ir prekyba žmonėmis, ir SLAPP ieškinys, ir daugelis kitų. Būtent todėl ir yra numatyta jau nuo kitų metų turėti specializaciją ir, taip, didesnę atlygį tiems advokatams, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą specializuotose bylose. Labai dėkoju advokatūrai, kuri yra jau pasiruošusi pradėti rengti programas, mokymo programas, kad iš tikrųjų sausio 1 dieną mes galėtume startuoti ir praktikoje turėti tuos advokatus, kurie tiek teisinėmis žiniomis, tiek psichologiniu pasiruošimu gali atliepti visuomenės lūkestį.

PIRMININKAS. Balsuosime dabar dėl V. Bako pasiūlymų.

Balsavo 119: už – 54, prieš – 10, susilaikė 55. Pasiūlymui nepritarta. Dėl šio straipsnio buvo Vyriausybės pasiūlymas, kuriam komitetas pritarė iš dalies. Aš klausčiau teisingumo ministrės. Tenkina pritarimas iš dalies. Čia daugiau ir neapsistojame.

Tada dėl 13 straipsnio taip pat yra V. Bako pasiūlymas, kuriam komitetas nepritarė. Prašau autorių. Ar atsiimate pasiūlymą, ar prašysite balsuoti?

V. BAKAS (DFVL). Dėl šito manau, kad radome kompromisą.

PIRMININKAS. Neprašote balsuoti, atsiimate? Gerai. Žiūrime toliau, kiek čia tų pasiūlymų. Daugiau pasiūlymų, dėl kurių reikėtų balsuoti, nėra, nes čia komiteto nuomonės buvo bendro pobūdžio. Tiesa, galbūt aš nepaminėjau. Nepritarėme V. Bako pasiūlymui, dėl kurio balsavome, todėl lieka komiteto redakcija, kurioje buvo iš dalies pritarta V. Bako pasiūlymui.

Dabar dėl motyvų dėl viso projekto vienas – už, vienas – prieš. E. Dobrowolska – už.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, puikiai atsimename, kai dar pratęstoje sesijoje esame kalbėję apie rezonansinę bylą. Tada iš opozicijos atsirado daug pasiūlymų, koku būdu mes galėtume keisti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą labai siauroje srityje. Mes matome poreikį apie tai kalbėti plačiau, užtikrinti poreikį specializuoti, dėl ko esame diskutavę su Lietuvos advokatūra. Poreikis yra ne tik teisinių žinių, ne tik apie baudžiamąsias bylas, ne tik apie atskirus straipsnius. Mes turime ir civilines bylas, kurioms taip pat reikalinga specializacija. Tai ne mažiau svarbu, nes puikiai suprantame, kad ir bendraujant su socialiai pažeidžiamomis grupėmis yra reikalingos psichologinės žinios, pasiruošimas yra būtinas ir atskiras.

Labai tikiuosi, kad pritarimas svarstymo stadijoje dar pavasario sesijoje leis priimti šį įstatymą, kurio pagrindu Vyriausybė dar šiemet galėtų priimti tiek nutarimą, nustatantį atlygį, tiek pradėti rengti būtent mokymo programas, kurios ir atlieps, ką gerbiama opozicija ar koalicija kalba. Specializuoti advokatai iš tikrųjų padės ne tik vaikams, bet ir visiems, kurie kreipsis.

PIRMININKAS. Prieš pasisako J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Aš tik norėjau, kad kolegos dar kartą pamąstyty: 27 eurai už valandą atstovaujant seksualinio smurto aukoms, nepilnamečiams vaikams. Kaimyninėse šalyse – mažiausiai 40 eurų už eilinį chuliganizmą arba Estijoje – tarp 80 ir 90 eurų už bet kokias bylas. Tai čia jau mes itin specializuotiems nustatysime, *vai-vai-vai*, kokį didelį atlyginimą – 27 eurus už valandą. Kur jūs rasite už tokį atlygį dirbantį aukštos kvalifikacijos advokatą?

Nebūdamas kategoriškai prieš, nors tokį... Bet rimtai pagalvokite, tiek finansų ministre, tiek teisingumo ministre, kad atlygis už garantuojamą teisinę pagalbą turi būti adekvatus, o ne šiaip – kaip pašalpa, kad nenumirtų iš bado.

PIRMININKAS. Taip, motyvai išsakyti. Balsuosime, ar pritariame šiam projektui po svarstymo. Balsavo 122: už – 88, prieš nėra, susilaikė 34. Projektui pritarta po svarstymo.

12.20 val.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2) (svarstymo tęsinys)

Lydimasis – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo dviejų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2). Čia yra R. Šalaševičiūtės pasiūlymas dėl 3 straipsnio. Prašysiu iniciatorę pateikti pasiūlymą ir į tribūną kviečiu pagrindinio komiteto – šiuo atveju Socialinių reikalų ir darbo komiteto atstovę V. Aleknaite-Abramikienę. Pristatykite pasiūlymą, gerbiama Rimante. Mikrofonas įjungtas.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (TS-LKDF). Rimantė yra, tai aš nenoriu pristatinėti. Ponia Rimante!

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LVŽSF). Jau? Ačiū. Mano pasiūlymas yra toks, kad vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą, skiriamas specializuotą valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, kai vaiko tėvai ar kiti atstovai sudaro teisinių paslaugų teikimo sutartį su jų pasirinktu advokatu, taip pat išklausių specialų kursą pagal Lietuvos advokatūros parengtą ir su Teisingumo ministerija suderintą specialiąją mokymo programą vaiko interesams ginti.

Esmė ta, kad kolegos projekte yra nurodyta, kad toks specializuotas advokatas skiriamas tik tada, kai yra iš specialiosios garantuojamos teisinės pagalbos teikiamas. Bet vaiko interesams užtikrinti, nesvarbu, ar patys tėvai samdo, ar jam suteikia teisinę pagalbą skirtas advokatas, jie turi turėti vienodą teisinę kvalifikaciją ir būtent specializuotą. Mes negalime daryti išimties dėl to, kad vaiko tėvai samdys jam advokatą, kuris net nebus išklauses specialaus kurso.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ne tik mūsų komitetas, bet taip pat Seimo Teisės departamentas, Vyriausybė ir Teisės ir teisėtvarkos komitetas atkreipė dėmesį, kad ši siūloma nuostata yra ne šio įstatymo reguliavimo dalykas – valstybės kompensuojama teisinė pagalba reglamentuojama kitame įstatyme, kurio pataisoms mes ką tik po svarstymo pritarėme. Ir dėl tos priežasties R. Šalaševičiūtės pasiūlymui nebuvo pritarta, tačiau komitetas pritarė nuostatai, kad Vaiko teisių apsaugos tarnyba gali pati kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, jei mato būtinybę, kad vaikui būtų teikiama tokia pagalba.

Taigi aš manau, kad čia pasielgta racionaliai ir prieš tai balsuotame įstatyme tos nuostatos yra. Dubliuoti jų kitame įstatyme nėra reikalo.

PIRMININKAS. V. Bakas remia pasiūlymą.

V. BAKAS (*DFVL*). Aš nenorėjau pasakyti, bet pranešėja klaidina Seimą sakydama, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo projekte numatytas pagalbos mechanizmas vaikui, – taip nėra. Pagal dabartinę redakciją Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas sako, kad atvejus, kada bus teikiama specializuota pagalba, nustatys ten kažkokia tarnyba. Net ne Vyriausybė, ne Seimas, ne ministrė – tarnyba. Ir mes dabar tik galime spekuliuoti, ar tarnyba nuspręs, kad vaikų, patyrusių smurtą, bylose bus reikalinga pagalba, ar nenuspręs. Bet Seimas tokio sprendimo nepriima. Todėl šia prasme aš šias pataisas galėčiau remti šiek tiek jas pakoregavus. Bet iš principo kažką reikia daryti su pagalba vaikams ir jos įtvirtinimu įstatymu, o ne kokiu nors tarnybos sprendimu.

PIRMININKAS. E. Dobrowolska – prieš pasiūlymą.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Seimas ką tik apsisprendė balsuodamas būtent dėl gerbiamo V. Bako pataisų, tai yra tiesiogiai susiję. Seimas apsisprendė teikti specializavimą visiems advokatams jautriose bylose, kai mes kalbame tiek apie vaikus, tiek apie baudžiamąsias bylas, tiek apie kitas. Šis sprendimas, būtent minėto įstatymo projekte, visų pirma yra iš teisėkūros pusės neteisingas.

Antra. Jis paneigė būtent Seimo ką tik sprendimą turėti specializaciją išskirtinai ne vienoje byloje.

PIRMININKAS. Balsuosime dėl pasiūlymo.

Balsavo 124: už – 56, prieš – 12, susilaikė 56. Pasiūlymui nepritarta.

Dabar apsispręsimė dėl viso projekto po svarstymo. Dėl motyvų užsirašė V. Aleknaitė-Abramikienė. Už projektą.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Aš negalėčiau sutikti, kad klaidinau Seimą. Ką tik teisingumo ministrė paaiškino, kad tos nuostatos dėl specializuotos teisinės pagalbos yra numatytos prieš tai balsuotame įstatyme, tai yra Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme. Tuo tarpu mūsų komitetas papildė Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą ir išplėtė Vaiko teisių tarnybos funkcijas. Ji galės vaiko vardu, gindama jo interesus, kreiptis į atitinkamą tarnybą, kad vaikui būtų suteikta specializuota teisinė pagalba.

Aš siūlau pritarti, nes tai yra žingsnis į priekį. Tobulumui turbūt ribų nėra, kaip ir valstybės finansinėms galimybėms, tai yra valstybės finansinėms galimybėms visada egzistuoja ribos. Čia yra geras žingsnis, geras sprendimas. Siūlau balsuoti už.

PIRMININKAS. L. Kukuraitis pasisakys prieš projektą.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Taip, iš esmės pasisakau prieš, nes šiandien mūsų svarstomame įstatyme faktiškai neliko nieko, tik nuoroda į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą (atsiverskite, pasižiūrėkite), na ir dar papildoma Vaiko teisių apsaugos tarnybos funkcija. Ar tikrai po istoriškai beprecedenčio mūsų skandalo Seime dėl seksualinio nepilnamečių išnaudojimo viskas, ką turime pasakyti vaikams ir jų artimiesiems, yra nieko? Nieko nepasakome. Viskas, kitaip sakant, veikia ir veiks gerai, jei teikiame tokį Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą. Mums reikia užtikrinti specializuotą, o ne bendrąją psichologinę pagalbą, mums reikia užtikrinti pagalbą ne tik „Užuovėjoje“, teikiamą Vilniuje, bet reikia psichologinės pagalbos visoje Lietuvoje, mums reikia nemokamos pagalbos, o ne pagal šeimos pinigine, mums reikia viešosios visoje Lietuvoje, o ne tokios, kaip kurioje savivaldybėje kam susišviečia.

Paradoksas. Tiek Vytautas, tiek aš esame šio įstatymo teikėjai, o kviečiame balsuoti prieš arba susilaikyti. Bet turbūt nieko keista, nes apskritai ir teisinė pagalba galbūt nėra garantuojama, dar tarnyba turės poreikį nustatyti, vaiko gynyba toliau bus organizuojama už grašius, o psichologinę pagalbą paliksime dabartinio lygio, nes juk turbūt ji veikia tinkamai. Jeigu įstatymą patvirtinsime šiame etape, teiksime pasiūlymus iš naujo. Priėmimo stadijoje tikiuosi daug daugiau sąmoningumo ir diskusijų mūsų komitete apsisprendžiant už daug taiklesnę pagalbą vaikams, negu dabar yra teikiama. Dėkui.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Apsispręsime, ar pritariame Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pataisų projektui po svarstymo.

Balsavo 123: už – 93, prieš – 2, susilaikė 28. Po svarstymo projektui pritarta.

V. Bakas, kaip suprantu, repliką po balsavimo nori pasakyti.

V. BAKAS (DFVL). Taip, aš norėčiau. Gerbiamieji, tie, kurie dabar balsavote už, dar kartą prieš priėmimą įdėmiai pasižiūrėkite ir jūs pamatysite, kad šitas Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas daro nuorodą, kada vaikai nukenčia nuo smurto, į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą ir sako, kad vaiko teisių specialistai kreipiasi į šią tarnybą, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka kreipiasi. Bet ką tik nubalsuotame Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme nėra numatyta jokių imperatyvų, kad vaikui, nukentėjusiam nuo smurto, būtų teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba. Kalbama tik apie tai, kad po įstatymo įsigaliojimo tarnyba nustatys bendrus atvejus, kada pagalba teikiama. Gal pateks ten vaikai, gal nepateks? Mūsų siūlymas – padaryti taip, kad Seimas nustatytų įstatyme tuos atvejus, kada teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba. Pasižiūrėkite, jūs palikote dabar vaikus, žmones, kurie yra sudėtingiausioje padėtyje, be jokios teisinės ir psichologinės pagalbos.

PIRMININKAS. Galbūt taip dramatiškai nematytume? Turbūt Teisingumo ministerija tikrai tą atvejį turės omenyje.

12.31 val.

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2868, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 12, 15, 122 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹, 12², 12³, 12⁴, 12⁵ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2869, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2870, Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 4 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2871, Laukinių augalų ir grybų įstatymo Nr. VIII-1226 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2872, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 5, 6, 9, 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2873, Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo Nr. IX-533 2, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2874, Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2875, Administracinių nusizengimų kodekso 305 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2876 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar tęsiame kitų projektų svarstymą. Tiksliau, grįžtame prie paketo pateikimo, nes buvo padaryta jo pertrauka iki kito posėdžio. Tai yra Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2868 ir daug lydimųjų. Aš jų visų nevardinsiu. Ministras S. Gentvilas tęsia pateikimą.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, Vyriausybės vardu teikiama Saugomų teritorijų įstatymo nauja redakcija ir devyni lydimieji. Vos pernai minėjome 30-metį regioninių parkų, užpernai minėjome 30-metį keturių nacionalinių parkų. Šiandien išaušo diena, kai reikia iš esmės peržiūrėti saugomų teritorijų valdymo principus, nes yra daug daug susikaupe tiek vietinės problematikos, tiek tarptautinių išipareigojimų, kurie turėtų nugulti mūsų įstatymų formatu.

Pagrindinės priežastys, kodėl yra teikiami šitie įstatymai (norėtume jas aptarti Kaimo reikalų ir Aplinkos apsaugos komitetuose po pateikimo), ir Vyriausybė mato šitų projektų pateikimą iš esmės. Pirma – tai tarptautiniai išipareigojimai, pavyzdžiui, bioįvairovės strategija, Vyriausybės

programa, kurioje numatyta saugomų teritorijų plėtra. Yra du Europos Sąjungos teisės pažeidimo precedentai. Visų pirma, dėl nepakankamos apimties ir nepakankamo efektyvumo saugant saugomas teritorijas. Priminsiu, kad šios kadencijos pradžioje buvo sustabdytas geležinkelių elektrifikavimo projektas vien dėl to, kad nebuvo pakankamai apsaugos mūsų saugomoms teritorijoms. Po sparčių žingsnių kartu su Susisiekimo ministerija šitie pažeidimai buvo panaikinti ir ištaisyti.

Kita vertus, šiandien jau peržengėme 18 % šalies teritorijų, kaip saugomų teritorijų statusą turinčių, plotą, bet tolesnė plėtra yra stabdoma dėl ilgų, biurokратиškų procesų ir sudėtingų derybų su savininkais: miško ir privačių ūkių, nes sutartys ir galimybės išpirkti teritorijas yra perdėm ilgos, perdėm biurokratizuotos. Tad šiuo įstatymo projektu norime palengvinti dvišalius išpirkimo projektus arba ilgalaikes sutartis su miško savininkais arba ūkininkais.

Ketvirtoji priežastis – tai didieji išipareigojimai dėl žaliojo kurso nuo bioįvairovės iki invazinių rūšių reguliavimo, taip pat dėl saugomų rūšių apsaugos. Kaip bus šitais projektais numatoma apsauga? Visų pirma, aiškiai įstatymu įvardiname, kas yra gamtinis karkasas. Turėjome daug pastabų. Žinau, kad tiek frakcijos, tiek šiandien Socialdemokratų frakcija susitiko su Miškų ūkio rūmais. Buvo daug pastabų dėl gamtinio karkaso principų formavimo. Gamtinį karkasą paskelbėme nesaugoma teritorija, kas yra žinutė ir ūkininkams, bet kartu aiškiai detalizuojame, kaip turi būti į gamtinio karkaso principus atsižvelgiama, rengiant savivaldybių bendruosius planus arba specialiuosius planus, kad ir kas tai būtų, ar susisiekimo, ar kiti planai.

Įstatyme atsiranda žaliosios infrastruktūros principai. Matome didelius konfliktus Vilniaus mieste dėl kertamų medžių, bet kartu ir gyventojų lūkestį, kad miestai išlaikytų žaliosios infrastruktūros koridorius ir miestų žalinimas turėtų būti įterptas kaip saugotina vertybė kituose įstatymuose.

Turime daug pastabų dėl to, kaip steigiamos saugomos teritorijos, ypač iš ūkininkų ir miškininkų, todėl šitas įstatymas iš principo nupasakos ir aiškiau reglamentuos saugomų teritorijų steigimą, taip pat kompensavimo tvarką. Tai padės susikalbėti tiek valstybės tarnautojams, kurie planuoja steigti saugomas teritorijas, tiek savininkams žinoti aiškias tvarkas, kaip jie turėtų būti informuoti apie saugomos teritorijos plėtrą ir kaip tai turėtų būti kompensuota, jeigu tokioje saugomoje teritorijoje atsiduria. Pats asmeniškai esu susidūręs su tokiais neįaukiais momentais, kai steigėme naują nacionalinį parką Suvalkijoje, Sūduvoje. Tikrai įstatymo neaiškumai ir procedūrų neaiškumai neleido įtikinti vietinės bendruomenės, bet namų darbus darome dabar su aiškesne tvarka, su aiškesne procedūra ir kompensavimo tvarka.

Taip pat šiuo įstatymu Saugomų teritorijų tarnybą įgaliojame rūpintis ne tik administracinėmis draustinių, regioninių parkų, nacionalinių parkų ribomis, bet ir tomis saugomomis vertybėmis, kurios yra už jų, tarkime, buveinėmis arba kitomis „Natura 2000“ teritorijomis.

Šitam įstatymui įgyvendinti nėra numatyta kokių nors didelių lėšų, kuo buvo gąsdinama galbūt privačių miškų savininkų, kad reikės 2 mlrd. eurų šitam įstatymui įgyvendinti. Ne, šiuo įstatymu tikrai nėra užkoduojuama automatiškai saugomų teritorijų plėtra, nėra kokios nors procentai nustatomi, tačiau yra nusakomas pats procesas, kaip yra steigiamos saugomos teritorijos, kaip yra kompensuojama už jas. Bet mes nuo 2016 metų turime istorinius išipareigojimus, kurie atsirado steigiant „Natura 2000“ teritorijas, ir įstatymo aiškinamajame rašte yra numatoma, kad tam reikės 4 mln. 500 tūkst. eurų. Jie numatyti šiuometiniuose ir kitų metų asignavimuose. Taip pat Saugomų teritorijų tarnybai yra numatomas didesnis finansavimas dėl to, kad jų objektu tampa ne tik nacionaliniai parkai, regioniniai parkai, draustiniai, bet ir kitos buveinės.

Maža replika K. Vilkauskui, jo nėra salėje, nes paprašė atidėti. Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko steigėjo teisių. Šiandien Saugomų teritorijų tarnyba valdo 18 % šalies teritorijų, tai yra beveik 400 draustinių, 30 regioninių parkų, 4 nacionaliniai parkai, ir Kultūros ministerijos valdomas Trakų istorinis nacionalinis parkas iškrenta iš šito konteksto. Yra bendra tvarka, bendros taisyklės, kaip mes valdome tas teritorijas. Dažna teritorija su skausminga patirtimi jau yra perėjusi net trečiąją planų tvarkymo raidą, tvarkymo schemų raidą, o matome, kad Trakų nacionalinis parkas su 1993 metais patvirtintais reglamentais atsilieka nuo valstybės pažangos, daug gerų inicia-

tyvų yra įšaldyta – tiek gamtotvarkinių, tiek urbanistinių. Vyriausybės nutarimu yra atveriamą galimybę pakeisti steigėją ir integruoti Trakų nacionalinį parką į bendrą sistemą. Tai tiek pristatymo. Mielai atsakysiu į klausimus, mačiau, yra užsirašiusių. Kviečiu pritarti Vyriausybės teikiamam projektui ir svarstyti jį rudenį.

PIRMININKAS. Tikrai netrūksta norinčių paklausti. Pirmas klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Naujoji Saugomų teritorijų įstatymo redakcija gali turėti labai ženklų padarinių Lietuvos ekonomikai. Šis įstatymas, be abejo, yra reikalingas, bet, kaip ir visiems suprantama, būtina derinti socialinius, ekonominius ir žmonių poreikius. Matosi, kad bandoma sustyguoti procesą, bet nėra numatytos ribos, o saugomų teritorijų veikla, akivaizdu, plėsis ūkinės veiklos teritorijose, tad kaip galų gale bus su investicijomis?

Pastebima tendencija, kai tiesiog didinama saugoma teritorija, bet ne visada yra aišku, ką mes saugome. Įstatymo pataisa įteisina realų piliečių nuosavybės nusavinimą ar ženklų turto apribojimą, o tai jau prieštarauja Konstitucijai, pagal ją nuosavybė neliečiama. Projekte nesimato saugomų teritorijų plėtros lubų, susidaro įspūdis, kad plėtra paimant ūkinei veiklai skirtus plotus taps nuolatiniu procesu. Ar yra žinoma, kiek mums dar trūksta saugomų teritorijų?

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju už klausimą. Gerbiamas Aidai, nežinau, kuriai vertybinei pusei jūs atstovaujate, bet aš esu dešinysis ir žinau ne tik Konstitucijos straipsnius dėl pagarbos nuosavybei, bet Aplinkos apsaugos komiteto narį kviečiu atmintinai išmokti ir Konstitucijos 54 straipsnį, kad valstybė rūpinasi natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos, augalijos, atskirų gamtos objektų, ypač vertingų vietovių apsauga, prižiūri, kad su saiku būtų naudojami, taip pat atkuriami, gausinami gamtos išteklių. Konstitucija nėra interpretuojama atskirai, bet turi būti traktuojama kaip visuma. Nepaisant to, kad dešinysis, nėra taip, kad viešasis interesas, tai yra gamtos apsauga, yra nustumiamas tik nuosavybės teisėmis.

Bet aš noriu paneigti tą mitą, ką jūs perskaitėte Miškų ūkio rūmų atsiųstame laiške, kurį jūs cituojate. Tai nėra nusavinimas. Paėmimas visuomenės poreikiams yra reguliuojamas kitu įstatymu, tai yra Žemės įstatymu, kurio naują redakciją mes svarstysime po pietų. Yra tie patys principai: jeigu yra paimamas visuomenės poreikiams turtas, tai yra kompensuojama. Nėra biudžetų ir nėra tokių asignavimų, kurie numatyti, kad būtų paimama iš esmės. Kompensavimas numatytas iš Europos Sąjungos pinigų, kitu arba šiuo laikotarpiu turime beveik 100 mln. eurų įvairioms kompensacijoms išmokėti už buveinių apsaugą arba svarbių teritorijų reglamentų sutvarkymą. Tai aš kviečiu matyti kontekstą. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, kaip jūs minėjote, mes, daugelis Seimo narių, gavome Miškų ūkio rūmų prezidento gerbiamojo R. Bakio laišką, kuriame jis prašo atkreipti dėmesį į įstatymo projekto nuostatas, kurias galbūt reikėtų koreguoti ir taisyti. Čia vienas iš punktų: projekte nebelineka prievolės grįsti saugomų teritorijų plėtrą mokslu ir tyrimais, kurie anksčiau buvo numatyti; projektas įteisina mokslu ir tyrimo rezultatais neparemtų motyvų naudojimą, taikant menama gamtos apsauga pridengtą realų Lietuvos piliečių turto nusavinimą; tokios nuostatos įteisins plačias galimybes manipuliuoti ir piktnaudžiauti. Gal galite atsakyti į tą klausimą?

S. GENTVILAS (LSF). Labai svarbus teiginys, bet aš tikrai užtikrinu, kad moksliniu pagrindu steigiamos teritorijos. Vyriausybė nustato kriterijus saugomai teritorijai įsteigti ir jeigu tiek valstybiniai, tiek akademiniai mokslininkai atranda savo tyrimo metu, nors ir kas tai būtų: ekspedicinės išvykos arba planiniai tyrimai, tas vertybes, tai jos yra fiksuojamos ir steigiamos. Bet čia tikrai nesutikčiau, kad nėra mokslinio pagrindo steigti. Taip, yra diskutuojama, pavyzdžiui, vėl paimkime Sūduvos nacionalinį parką, mes nuo jo atsitraukėme, nes ten biologinės vertės buvo mažiau, bet buvo daug geografinių vertybių: landšaftas, kraštovaizdis. Bet biologinių vertybių buvo mažai ir tai nebuvo kažkokia kompleksinė teritorija su daug kultūros paveldo. Nesant kriterijų atitikties, tiesiog nesiimama steigti ir Vyriausybė parodo tą racionalumą, kad kartais geba įvertinti, kad nepakankamai atitinka kriterijus ir nėra mokslinio pagrindo. Tik kartu su visuomene ir bendruomene, žemės savininkais galime judėti į priekį. Aš tikrai paneigiu tą mitą, kad be mokslo yra sprendžiama dėl saugomų teritorijų steigimo.

PIRMININKAS. Klausia R. Žemaitaitis. Nėra. O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Gerbiamas ministre, turbūt natūralu, kad mes reaguojame į gaunamus laiškus, organizacijų komentarus, susitinkame su jomis. Šiandien mes, kaip jūs ir paminėjote pristatydamos, buvome susitikę su trijų organizacijų atstovais. Jie kalba apie tai, kad neatsižvelgiama, neįsiklausoma, tai kodėl rengdami projektą ministerijos atstovai ar jūs nediskutujete ir neišklausote? Ar tie jų teikiami pasiūlymai neverti dėmesio? Ar po pateikimo matote, ką dar būtų galima koreguoti?

S. GENTVILAS (*LSF*). Gal aš toki... Yra istorinių nuoskaudų ir jas tikrai pripažįstu iš šios tribūnos, nes saugomų teritorijų plėtra buvo vykdoma dažnai be tinkamo kompensavimo arba kompensuojant nuline palūkanų norma, tarkime, už turto suvaržymą. Tai natūralu, jeigu jūs turite trijų aukštų pastatą ir ateina kas nors ir sako: saugomų teritorijų vardu nusigriaukite trečią aukštą ir mes jums nieko nemokėsime, atsiranda tokių istorinių nuoskaudų. To yra gana gausu dėl saugomų teritorijų plėtos, bet vienas iš principų buvo, kad viešasis interesas buvo nepadengtas pinigais. Tai yra saugomų teritorijų plėtra yra viešasis interesas ir miškų savininkams, ūkininkams nebuvo teisingai kompensuojama. Jie jaučia labai didelį nepasitikėjimą.

Būtent šiuo įstatymu mes ir pasakome, kad aiški informavimo tvarka ir aiški kompensavimo tvarka. Taip pat atsiranda minimalios palūkanų normos dėl kompensavimo dydžio, nėra nulinių palūkanų normų, yra suplanuoti Europos Sąjungos struktūriniai fondai „Natura 2000“ arba teritorijoms išpirkti, arba ilgalaikėms sutartims sudaryti. Tai aibė dalykų šiandien jau yra padengta ir procedūromis, ir pinigais, to nebūta prieš tai.

Nesutinku, kad buvo neištraukti į procesą, nes įstatymų paketas buvo rengtas metus. Išsamūs aptarimai buvo vykdomi ir su socialiniais partneriais, ir su pastabas teikusiais. O iš Miškų ūkio rūmų narių, deja, tik Privačių miškų savininkų asociacija formaliai yra pateikusi pastabų, kiti nėra pateikę pastabų.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, perskaičiau šį teisės aktą, kurį parengėte. Jūs sakote, ilgai buvo derintas, tačiau pastabų, jūs pats pastebėjote, Teisės departamentas labai daug yra pateikęs. Kad ir kaip būtų, mes matome. Jūs sakote, apibrėžta aiškiais kriterijais, apibrėžtas kompensavimo mechanizmas, tačiau Teisės departamentas, pavyzdžiui, dėl ūkinės veiklos apribojimų... jūs nenubrėžiate, kokiais kriterijais.

Kaip manote, vis tiek, vienaip ar kitaip, jūs turite atsižvelgti į tas pateiktas pastabas, man ir kompensavimo mechanizmas visiškai neaiškus, kaip jūs galvojate ištaisyti pagal visas šias pastabas? Konstitucinis Teismas yra pasisakęs: turi būti aiškūs kriterijai. Kad ir, paprasčiausiai paimu, ūkinė veikla. Jūs dabar įvardinkite, kokiais kriterijais bus apribota ūkinė veikla? Vienas pasinaudos, pinigus norės gauti, jokios veiklos nevykdė ir sakys: įrašykite mano teritoriją, o kitas iš tikrųjų vykdė veiklą ir jam dabar bus apribojimai, jeigu jis pageidaus, ir vienodai gaus išmokas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Normalu sulaukti daug Teisės departamento pastabų. Klausimas, ar jos kritinės, ar nekritinės. Mes matome, kad daug techninių, bet yra daug ir taiklių. Po pateikimo mes tikrai diskutuosime, bet šią dieną reikėjo patobulinti. Iš tikrųjų yra pagrįstos pastabos, kad saugomos teritorijos kai kuriais atvejais buvo steigiamos ministro įsakymu, ypač buveinių aplinkoje. Savininkai nebuvo informuojami, ypač miškų arba žemių savininkai, dėl miško įveisimo. Čia gal daugiau kadastrų klausimai.

Mes judame ta linkme – didesnio aiškumo link. Ar šiandien yra pakankamas aiškumas? Teisės departamento pastabas tikrai įvertinsime. Bet kalbant apie pačią kryptį, kad šiandien kas nors bloga ar gera linkintis neatsisėstų su parašu ir neįsteigtų savanoriškai buveinių, to aiškumo šią dieną reikėjo įstatyme. Įstatymas suteikia tą aiškumą. Ar iki galo, diskutuosime po pateikimo.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, 2021 metais STT atliko korupcijos rizikos analizę dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos veiklos koreguojant saugomų teritorijų ribas ir konstatavo keletą svarbių dalykų. Pavyzdžiui, egzistuoja galimybė dabartinėje sistemoje išbraukti tam tikras teritorijas iš saugomų teritorijų arba jas įtraukti nepagrįstai, savo nuožiūra, tas sietina su tiesiogine korupcijos rizika.

Kitas pavyzdys – tos išvados. Keičiant, koreguojant, tikslinant nustatomų saugomų teritorijų ribas, kiekviename teritorijų planavimo dokumento aiškinamajame rašte naudojamos bendro pobūdžio tezės, kurios neatspindi, neįrodo individualaus kiekvienos saugomos teritorijos ribų ir zonų pakeitimo būtinybės ir poreikio. Klausimas, ar šitas projektas atliepia tą išvadą, ar mes vis dėlto kalbame apie kažką kita? Čia nebūtinai yra kritika, čia man tiesiog įdomu, kaip yra įgyvendinamos labai rimtos STT pastabos.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkui. Į STT pastabas mes pagal įstatymą turime atsakyti, rodos, per 3 mėnesius ir su konkrečių veiksmų planu. Tai aš pasitiksliu ir tikrai... (*Balsas salėje*) Čia 2021 metų pastabos. Dabar atvejai, kurie minimi, tai yra dėl ribų pakeitimo, kai buvo išimamos arba priskiriamos paribyje esančios saugomos teritorijos, tai mes tokių Vyriausybės nutarimų turėjome ir kai kada yra net precedentų, kai neišėmėme ir nekoregavome šitų ribų. Mano nuomone, na, galima apžvelgti iš tikrųjų tas pastabas, kurios buvo surašytos, ar yra atliepta, bet iš esmės Vyriausybei yra palikta diskrecija dėl ribų keitimo.

PIRMININKAS. Skirtas laikas klausti baigėsi. Aš pratęsiu balsavimo laiką iki 13 val. 30 min., nes prognozuuju, kad tiek galime užtrukti dar su diskusijomis dėl kai kurių projektų.

K. Mažeika dėl vedimo tvarkos? Sako, V. Pranckietis pirmas. Prašau.

V. PRANCKIETIS (LSF). Ačiū. Gerbiamas posėdžio pirmininke, pateikiami yra devyni projektai, jūs laiko klausimams ir atsakymams skiriate tik dėl vieno projekto. Ar dėl kitų projektų taip pat bus skirta po 10 minučių, ar apibendrintai duosite paklausti visiems? Ačiū.

PIRMININKAS. Na, mes vis dėlto, kai paketas pateikiamas, duodavome 10 minučių, tik dėl motyvų duodavome ilgiau pasisakyti.

V. PRANCKIETIS (LSF). Statutas dėl kiekvieno įstatymo suteikia galimybę pateikiant kalbėti iki 10 minučių. Tai malonėkite įvertinti.

PIRMININKAS. Kolegos, ir taip vėluojame. Tada aš teikiu balsuoti. Yra siūlymas pratęsti klausimus. Aš teikiu balsuoti, ar pratęsiame ministro klausinėjimą. Kas manote, kad reikia pratęsti... (*Balsai salėje*) Na, 10 minučių galime sutarti. Kas mano, kad reikia pratęsti, balsuoja už, kas mano, kad nereikia, – prieš arba susilaiko.

Už – 20, prieš – 63, susilaikė 22. Taigi ryški dauguma pasisako, kad nereikia pratęsti klausinėjimo. Ministras gali grįžti į savo darbo vietą.

Dabar motyvai. T. Tomilinas – už.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiami kolegos, girdėjau iš klausimų, ypač iš opozicijos pusės, kad iš esmės yra skeptiškai žiūrima į siūlomą įstatymo projektą, yra baiminamasi dėl privačios nuosavybės apsaugos. Tačiau aš norėčiau nuraminti, ypač opozicinę pusę, kad ir koks ministras būtų, ar tai būtų dešiniųjų, ar kairiųjų ministras, ar jeigu būtų kita dauguma, aš neabejoju, kad labai panašūs sprendimai būtų siūlomi, kad ir kokia būtų ministro pavardė. Žinote, mus įpareigoja ne tik mūsų pačių vyriausybių programos ar partijų programos, bet ir šiek tiek globalesni procesai. Tikrai noriu visų pirma priminti, kad Europos Sąjunga turi biologinės įvairovės strategiją, tai yra privalomas dokumentas ir jis numato, kad iki 2030 metų turi būti efektyviai saugoma trečdalis sausumos teritorijos. Iš tos saugomos teritorijos dalies trečdalis turi būti griežtai saugomos. Toks yra Europos Sąjungos bendras rodiklis. Mūsų aplinkos komisaras yra giriamas kitose Europos sostinėse už tai, kad siūlo labai konkrečius sprendimus, kaip saugoti daugiau teritorijų, kaip suderinti privačios nuosavybės ir gamtos saugos tikslus. Šiame projekte atsiranda privačių saugomų teritorijų sąvoka, kompensuojant už pasiryžimą savo žemėje, savo miške saugoti biologinę įvairovę. Tai yra tikrai labai svarbus pokytis. Mes girdime nuolatinius skundus apie sausrą, apie invazinių rūšių daromą žalą, tačiau, kai siūlomas šiek tiek globalesnis požiūris, politikų drąsos mes pasigendame. Todėl siūlau duoti projektui žalią šviesą ir labai rimtai dirbti su juo komitetuose, ieškant geriausių sprendimų dėl privačios nuosavybės apsaugos.

PIRMININKAS. Prieš... R. Žemaitaičio nematome. K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, pirmininke. Norėjau paklausti ministro, bet ministras... Nedavėte laiko. Iš tikrųjų pasisakysiu. Turbūt natūralu, kad žlugus miškų susitarimui, kuris turbūt ir turėjo būti šito projekto pagrindas... Tada galbūt tikrai nebūtų buvę priešpriešos, nes ministerija nesugebėjo susitarti su visomis suinteresuotomis pusėmis, nesugebėjo įtikinti visų, kad tikrai nebus

pažeidimų, nebus kokių nors nuostolių, nebus apribojimų tokių, kokių patys žmonės neįsivaizduoja. Bet ministras, neįėjęs per duris, bando lipti per langą.

Ministre, jeigu jūs iš tiesų norite parodyti drąsą ir žengti tą ryžtingą žingsnį, apie kurią jūs čia kalbate, tai jūsų rankose visi įrankiai. Jūs jau vieną įrankį atidavėte. Tai yra rezerviniai miškai.

Kitas dalykas – valstybiniai miškai. Šiandien man žmogus ryte rašo, kad Šunskų miške, pakelėje, yra kertama didžiulė biržė, kur ten visai neseniai buvo stebimos tokios saugomos rūšys kaip kukutis ir kitos. Jūs viską turite savo rankose, bet dar bandote jas tiesti į privačią nuosavybę. Visgi, ar tai yra sąžininga? Manau, kad ne.

Tikrai norėtusi, kad jūs būtumėte nuoseklus: pirmiausia padarytumėte tuos darbus, kuriuos žadėjote iš karto po rinkimų per 1 mėnesį, per 2 ar per metus dėl miškų susitarimo, kurie turbūt ir būtų atspirties taškas tokiems projektams kaip šis. O dabar pasakymai, kad bus kompensacijos, bus atlyginta, tai tikrai neįtikina, nes tų 100 mln., kuriuos, jūs sakote, skiria Europos Sąjunga, aki-vaizdu, tikrai bus per mažai. Todėl tikrai siūlau grįžti į tą pradinį tašką, visus susodinti prie apskrito stalo ir dar kartą susitarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Dabar balsuosime, ar pritariame šiam devynių projektų paketui po pateikimo.

Balsavo 112: už – 71, prieš – 4, susilaikė 37. Po pateikimo projektams pritarta.

Dėl visų projektų, išskyrus paskutinį Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektą, kaip pagrindinis būtų Aplinkos apsaugos komitetas, kaip papildomas – Kaimo reikalų komitetas, išskyrus trečią projektą – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimą. Ten Kaimo reikalų komitetas nebūtų skiriamas, o visur kitur būtų taip. Svarstymas – rudens sesijoje. Galime visa tai bendru sutarimu priimti? (*Balsai salėje*) Pritarta bendru sutarimu.

V. Juozapaitis dėl vedimo tvarkos ar replika po balsavimo?

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Išgirdau žodį „kultūra“. Kadangi Trakų parkas dabar vis dėlto yra susijęs su šia sritimi, tai mes kaip papildomas komitetas norėtume turėti tą dalį, kur...

PIRMININKAS. Gerai. Fiksuojame dėl paketo trečiojo projekto – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto – kaip papildomą skiriame Kultūros komitetą.

13.00 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2741(3), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2742(3), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2678(2), Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2788(2) (*svarstymas*)

Tešiamė kitų projektų svarstymą. Darbotvarkės 1-10 klausimas. Čia yra keturių projektų paketas: projektas Nr. XIVP-2741(3), projektas Nr. XIVP-2742(3), projektas Nr. XIVP-2678(2), projektas Nr. XIVP-2788(2). Švietimo įstatymo, Mokslo ir studijų įstatymo projektų pataisos. Svarstymo stadija. Išklausysime komitetų išvadas. Švietimo ir mokslo komiteto išvadą pateiks E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, teikiamas įstatymų paketas. Jis faktiškai toks iš dviejų dalių. Vienas susijęs su lankomumu ir kitais moksleiviškais dalykais, o kitas paketas – dėl centralizuoto priėmimo į studijas ir bendrojo ugdymo mokyklas. Įstatymo projektas Nr. XIVP-2741 buvo svarstytas komitete. Teisės departamento išvadoms pritarta ir buvo bendru sutarimu komiteto išvadai pritarta.

PIRMININKAS. Dėl visų projektų išvadas paskelbėte ar tik dėl pirmo? Aš dabar atidžiai neklausiau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Dėl pirmo buvo ir Socialinių reikalų ir darbo komitetas.

PIRMININKAS. Taip, mes Socialinių reikalų ir darbo komitetą kviesime, bet jūs pasakykite dėl visų keturių projektų.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerai. Kitas projektas Nr. XIVP-2742(2). Komitetas svarstė, sprendimas – pritarti iniciatorių pateikto minėtų Mokslo ir studijų įstatymo straipsnių, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1258 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2742 ir pritarti komiteto išvadai. Už – 7, susilaikė 5.

Kitas įstatymo projektas Nr. XIVP-2678. Komitetas taip pat svarstė minėtą įstatymo projektą ir iš dalies pritarė Teisės departamento išvadoms. Taip pat priėmė sprendimą pritarti iniciatorių pateiktam Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2678 ir komiteto išvadoms. Pritarta bendru sutarimu.

Taip pat komitetas pritarė dar vienai įstatymo projekto Nr. XIVP-2788 išvadai. Taip pat apsvarstė ir Teisės departamento išvadas. Pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkui. Dabar dėl pirmojo projekto taip pat turi būti paskelbta Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada. J. Džiugelis turėtų skelbti, bet jo nėra. Tada aš gal perskaitysiu išvadą. Komiteto sprendimas ir siūlymai – pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Pritarta bendru sutarimu.

Dabar diskusija. Gana daug užsirašiusių, tikrai nebus galimybės visiems pasisakyti. Gal sutarkime, kad diskusijai skiriame 20 minučių? (*Balsai salėje*) Ar tinka bendru sutarimu, ar... (*Balsai salėje*) Girdžiu įvairias replikas. Siūlau balsuoti, kad diskusijai skiriame 20 minučių.

Už – 50, prieš – 18, susilaikė 12. Skiriama 20 minučių. Kalbančių labai prašau trumpinti pasisakymus, kad kuo daugiau kolegų galėtų pasisakyti. Taip, frakcijos vardu, bet nepiktnaudžiaukite ta galimybe.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, gerbiama Lietuvos švietimo bendruomenė, Lietuvos švietimas – kaip tie rajonų keliai keleliai. Pilki, duobėti, dulkėti, netvarkomi. Švietimo nesutvarkysi didėjančiu autobusiukų skaičiumi. Šiandien pagrindines švietimo problemas, kartais net sunkias ligas, puikiai įvardijo Prezidentas G. Nausėda. Tai nepamatuota švietimo komercializacija, įtraukiojo ugdymo plėtros nepagrindimas pakankamu finansavimu, nemąstymu, ko reikia žmonėms, o ko reikia ministerijai. Deja, Prezidentas teisingai ir sakdamas, kad daug kas švietimo erdvėje baigiasi šnipštu. Galėčiau tęsti, kalbėti apie švietimo ligas, tai ir nesibaigiančios optimizacijos, konsolidacijos, pertvarkos, bet šiandien pristatomas įstatymo projektas, turintis daug įvairių šakų. Aš kalbėsiu tik apie vieną, apie galbūt naują lesyklėlę, kurią steigia Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Tai viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“. Norima nustatyti, kad priėmimas į švietimo programas, administraciją būtų kuruojama šios įstaigos.

Ir kaip čia neprisiminsi praėjusios kadencijos ir XVII Vyriausybės siekių peržiūrėti ministerijas lipte aplipusių įstaigų, įstaigėlių, agentūrų spiečiaus, siekių įvertinti, ar visos jos reikalingos, ar jų funkcijų negali atlikti ministerijų skyriai ir panašiai. Kai kas padaryta, bet kai kas nespėta. Buvo įkurta Nacionalinė švietimo agentūra, reorganizuotas Nacionalinis egzaminų centras, Švietimo aprūpinimo centras, Ugdymo plėtotės centras ir taip toliau, ir taip toliau. Buvo manoma, kad įsteigus Nacionalinę švietimo agentūrą šitų lesyklėlių tikrai sumažės. Deja, to neįvyko. Prasadėjo naujų įstaigų, įstaigėlių kūrimas. Pavyzdžiui, vien administruoti įkurta Tūkstantmečio mokyklų akademija, viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra ir taip toliau, ir taip toliau.

Priminsiu, kad Nacionalinėje švietimo agentūroje dirba net 360 darbuotojų. Tai yra didžiuliai penki departamentai, ir dabar galintys atlikti tuos darbus, kuriuos ir numatoma atlikti įstaigoje „Mokausi Lietuvoje“. Deja, iš Nacionalinės švietimo agentūros, ji buvo pristatyta kaip gėris, jau yra išsivaikštoma. Tai yra 65 darbuotojai jau atleidžiami, jų funkcijos bus perskirstytos, šiuo metu netgi vyksta konkursas į naujo vadovo pareigas ir panašiai, ir panašiai. Čia ne mano pasakymas, o apie tai informuoja „Sodra“, Užimtumo tarnyba ir susirūpinę Nacionalinės švietimo agentūros darbuotojai. Šių abiejų įstaigų „Mokausi Lietuvoje“ ir to, kas vyksta Nacionalinėje švietimo agentūroje, faktiškai tie patys pagrindiniai darbai netgi surašomi ir pakartojami: vykdyti švietimo stebėseną, organizuoti nacionalinius ir tarptautinius švietimo tyrimus, vykdyti švietimo įstaigų kokybės, darbuotojų kompetencijų nustatymą ir panašiai, ir panašiai. Kam visa tai reikia dubliuoti, aš taip ir nesuprantu, ir nenoriu suprasti.

Aišku, kai mes investuojame 210 mln., pavyzdžiui, į TŪM'ą, reikia, kad juos kas prižiūrėtų. Bet tam yra Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atskiri skyriai, Nacionalinės švietimo agentūros departamentai, pagaliau yra universitetai, jie irgi tuo rūpinasi, miestų ir rajonų švietimo skyriai. Tačiau jais, matyt, per mažai rūpinamasi. Aišku, milijonai, investuoti į švietimą iš Europos pinigų, yra fantastika, yra gražu, bet tai daryti, esu įsitikinęs, reikia tikslingai, skaidriai, pagrįstai matuoti ne tik metrais, milijonais, komplektais, autobusiukais, krepšeliais, o reikia daugiau išnaudoti tas pajėgas, kurios ir dabar dirba mano jau paminėtose švietimo įstaigose.

Taigi norėčiau palinkėti naujam būsimam švietimo ministrui, kad jis save tegul pozicionuoja ne tik kaip mūsų švietimo mesiją, gelbėtoją, nes tai darė visi ankstesni ministrai, bet kad jis būtų ministras realistas, ministras praktikas ir girdėtų mintis ir nuomonę ne tik politikų, girdėtų ne tik ministerijos, departamentų vadovų ir kitų pareigūnų, bet girdėtų ir mokytojų, direktorių, švietimo visos bendruomenės, švietimo profsąjungų, tėvų, mokinių. Tai, manau, užtikrintų, kad tai būtų būsimasis geras ministras. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. J. Šiugždinienė – frakcijos vardu.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Mieli kolegos, aš norėčiau sureaguoti į kolegų tokią, kaip sakant, emocionalią pasisakymą apie viską. Tikiu, kad bus tikrai geras ministras, kurį patvirtins. (*Balsai salėje*) Tai gal ir... Ne, jau žinote, kaip sakant, viskas, šaukštai po pietų. (*Balsai salėje*) Neturiu nuodėmių.

Kolegos, aš labai trumpai apie esmę šių pasiūlymų. Yra du pasiūlymai, taip pat jie labai siejasi su akademiko E. Jovaišos pasiūlymu. Pirmiausia pasiūlymas yra dėl lankomumo. Pagrindinis tikslas – sukurti prielaidas tam, kad mes galėtume ministerijos lygiu, valstybės lygiu nustatyti tam tikrą bazinę pamokų lankomumo tvarką. Visi suprantame, kad ugdymo kokybė, rezultatai, pažanga labai stipriai priklauso ne tik nuo aplinkos, ne tik nuo pačios ugdymosi aplinkos ir kitų dalykų, bet taip pat ir nuo lankomumo. Tą rodo ir tyrimų rezultatai. Šiandien Lietuvoje lankomumą galima pateisinti... pamokų nelankymą galima tiesiog pateisinti labai paprastai, bet koku tėvų rašteliu. Čia yra viena problema, nes kai vaikai nelanko pamokų, tai ir jų pasiekimai, ką rodo tyrimai, yra prastesni.

Kita problema yra ta, kad mes iš tikrųjų nežinome, kur tuo metu yra vaikas. Šiandien sistema mums leidžia tiesiog ignoruoti kai kuriuos dalykus – tik esant 50 % pamokų nelankomumui įsijungia tam tikri mechanizmai ir mes pradėdame aiškintis, o kurgi tuo metu yra vaikas ir kodėl jis nelanko pamokų. Taigi šiuo pakeitimu mes sudarome tokią galimybę, kaip jau sakiau, nustatyti bazinę pamokų lankomumo tvarką. Ta tvarka, tos nuostatos turės, žinoma, atgulti į sutartis, mokyklų vidaus taisykles, į sutartis su tėvais. Taigi mokyklų vaidmuo išlieka labai labai svarbus. Tai yra pagalba mokytojams, nes šiandien mes tikrai matome situaciją, kuomet ne visose mokyklose yra vienodai sutvarkoma lankomumo problema, ne visose mokyklose lankomumo ar pamokų nelankymo klausimas yra išsprendžiamas vidaus tvarkomis. Čia yra vienas pakeitimas, vienas pasiūlymas.

Kitas yra dėl centralizuotos priėmimo į aukštąsias mokyklas, į priešmokyklinio, ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas informacinės sistemos. Čia kolega jau kalbėjo apie viešąją įstaigą „Mokausi Lietuvoje“, kuri būtų atsakinga už visų lygių priėmimo administravimą. Aš noriu pabrėžti, kad priėmimą organizuoja, priėmimą vykdo pačios aukštosios mokyklos. Ši sistema yra kaip administravimo įrankis, platforma, kuri leis centralizuotai administruoti priėmimą, o mes galėsime skaidriai matyti, kokie kriterijai yra taikomi ir kaip vyksta priėmimas į visų lygių, į visų pakopų švietimo programas.

Taigi, kodėl mums reikia šito pakeitimo? Todėl, kad mes ilgą laiką finansavome į aukštąjį mokslą priėmimą per LAMA BPO sistemą, tai yra naudodami struktūrines lėšas, ir šiuo metu struktūrinės lėšos šiam projektui baigėsi. Labai svarbu, kad priėmimo sistema toliau būtų palaikoma, todėl mums reikia, mums būtina, kad įstatyme rastųsi įstaiga, ir įstaigos pavadinimas, kuri bus sistemos valdytoja, todėl šis pakeitimas ir yra siūlomas. LAMA BPO yra asociacija, o asociacija negali būti šiuo metu šios sistemos valdytoja. Taigi mes siūlome tokią pakeitimą ir tikimės, jog palaikysite, nes priėmimas turi vykti sklandžiai. Jau vyksta priėmimas į aukštąsias mokyklas ir būtina užtikrinti, kad informacinė sistema veiktų, ir būtina užtikrinti, kad ji veiktų ne tik aukšto-

sioms mokykloms, bet ir profesinėms, taip pat ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo. Tai tiek.

PIRMININKAS. Dėkui. Toliau pasisakys V. Targamadzė. Atsisako. Kas neatsisako tada? L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų yra tokia dvi-prasmybė. Vienas pasisako, kad nereikalinga kontrolė dėl priėmimo į mokyklas, nereikia nė lankomumo kontrolės. Mano nuomone, mes žinome, ko šiandien siekiame iš švietimo ir ko pasigendame – kad vaikas būtų ugdomas ir pasiektų geriausių mokymo rezultatų. O ar mes galime atsistoti prieš klasę, jeigu klasėje nėra dešimties vaikų ir net nežinome, kur tas vaikas yra nuėjęs ar dėl kokių priežasčių jo šiandien nėra mokykloje? Aš manau, mūsų tikslas yra... Tam ir yra skirta mokykla – tai ne mokymasis, jeigu jis nėra užsiregistravęs, namuose. Visą informaciją turėtų žinoti ir mokytojas, lygiai taip pat informuoti tėvus, jeigu tėvai irgi tos kontrolės neveda. Yra atskirų mokyklų, galiu pasakyti pavyzdį, yra mokyklų, kuriose jeigu yra įėjimas, kaip aš sakau, su kortele, į mokyklą norint patekti, tokiu atveju automatiškai visa informacija nukeliauja iš kortelės į TAMO žurnalą ir tėvams nukeliauja informacija, ar tas vaikas šiandien atėjo į mokyklą. Jeigu mes būtume sukūrę visose mokyklose įėjimą tokį, kaip sako, raktus vaikas turėjo kažkada pasikabinęs – jis dabar turi asmeninę kortelę, tai būtų užtikrinta ir šiandien nebūtų tokios didelės problemos.

Aš iš tikrųjų esu už tai, kad informacija pasiektų tėvus, nes yra buvę tokių atvejų ir manau, kad kiekvienas turite pavyzdžių – atveža tėvai į mokyklą, tačiau jis kiaurai pro vienas duris įeina, pro kitas išeina ir net nepasiekia mokyklos. Neaišku, kur jis yra savaitę, dvi, ir auklėtojas ar mokytojas galvoja, kad jis serga, o iš tikrųjų išaiškėja, kad jis tiesiog piktybiškai nelanko mokyklos. Norėdami, kad pasiektų gerų, kokybiškų ugdymo rezultatų ir kad jis iš tikrųjų galėtų įgyti kokybiškų žinių, mes turėtume ir pareikalauti iš paties vaiko, o informacija turėtų patekti tėvams.

Šiandien man kolega uždavė klausimą, sako, o ar mes nepersekiosime tų vaikų, kurie galbūt išvažiuoja atostogų su tėvais savaitę, nes kelionės yra pigesnės? Aš manau, kad tie tėvai, kurie yra protingi, supranta, kad reikia pateikti informaciją pedagogams, pasiimti užduotis, prisiimti atsakomybę, ir tokiu atveju tikrai niekas nesiruošia bausti. Šita kontrolė ir kad ta informacija patektų šeimoms ir pedagogui... aš manau, glaudus bendradarbiavimas būtinas, ir aš esu už tai, kad informuotų, jeigu vaikas nuolat nelanko, netgi ir Vaiko teisių apsaugos tarnybą, jeigu neužtikrina vaiko pareigos mokytis iki 16 metų, kad tikrai žinotų, ką daryti tokiu atveju su tokia šeima.

Kitas momentas dėl to centralizuoto priėmimo. Diskusija buvo ir komitete, kaip iš tikrųjų, į kokius kriterijus bus atsižvelgta. Aš manau, ministerija, nustatydamas tuos kriterijus, kaip mes dabar sakome, teritoriniu principu daugiausia... Tai yra diskusija, galbūt nėra regionuose ar rajonuose tos didelės problemos, bet Vilniuje, kai nori patekti į pačią geriausią mokyklą, o negyvena toje teritorijoje, irgi yra didesnė problema. Dažnai būna fiktyviai deklaruota gyvenamoji vieta, kad būtent mano vaikas patektų į tą mokyklą.

Šiuo atveju, aš manau, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kurdama taisykles ir nustatydamas kriterijus, pateikdamas aprašą, visą šitą reikalą, šitą įstatymą suderins. Manau, kad ir komitetas gaus informaciją, nes labai svarbu šiandien, iš tikrųjų galbūt ir tas centralizuotas priėmimas bus vienoje rankose. Dabar norint gauti informaciją, kartais ir pačiai ministerijai sudėtinga surinkti visą informaciją.

Aš sutinku su gerbiamo kolegos S. Tumėno pasisakymu, kam reikalinga ta papildoma įstaiga „Mokausi Lietuvoje“. Sutinku. Aš tokį pat klausimą uždaviau Švietimo ir mokslo komitete. Bet buvo pasakyta, kad tai bus viena viešoji įstaiga, nes LAMA'os BPO nebėra, tai vien dėlto ir reikia įkurti šitą įstaigą. Todėl tikrai manau, kad protingai žiūrėdami į šituos teisės akto pakeitimus mes jiems galėtume ir pritarti. Tikrai yra (...) klausimų, bet kai kurie dalykai irgi bus numatyti apraše. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir, matyt, paskutinė – I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šiandien svarstome net ne vieną Švietimo įstatymo paketą. O šiame kalbama apie mokinių, mokytojų pareigas ir teises, taip pat ir tėvų, taip pat apie centralizuotą priėmimą į visas ugdymo

įstaigas nuo darželio iki aukštosios mokyklos. Iš tikrųjų apie kiekvieną įstatymą norėtusi trumpai pakalbėti atskirai. Jau atkreipiau ir pirmininko dėmesį, kad derėtų balsuoti dėl kiekvieno įstatymo atskirai, nes jie yra tikrai labai skirtingi.

Pirmame įstatyme kalbama apie tai, kad mokiniai privalo lankyti mokyklą. Labai sutinku su bendromis nuostatomis, kad savalaikis informavimas turi būti, jeigu vaikas nelanko mokyklos, turi būti informuojamas atitinkamai ir vaiko teisių tarnybos. Tačiau matau tam tikrą riziką (ir čia tikrai išsakė ne vienas tėvas, esantis net ir šioje salėje), kad bus labai apribotos galimybės turėti kokių nors šeimos planų, kurie yra pamokų metu, paprastai liaudiškai tariant, ugdymo metu. Nors pati esu šalininkė, kad ugdymo metu vaikai turėtų tik mokytis ir ne kitaip, tačiau čia galbūt neatliepiama kita nuostata, kurioje, pavyzdžiui, kalbama apie mokinių ir tėvų atsakomybę už ugdymą, galimybę turėti tam tikrą laikotarpį personalizuotus ugdymo planus ir pasiekti tų pačių rezultatų. Štai šiuo aspektu įstatymas tikrai galėtų būti tobulinamas.

Antras įstatymo projektas yra apie centralizuotą priėmimą į aukštąsias mokyklas. Lietuvos universitetų rektorių konferencija nuosekliai prašė išbraukti žodelį „centralizuotas“, o palikti tik „priėmimas“. Pasakysiu, kodėl. Ji mano, kad to žodžio įrašymas tam tikra prasme riboja aukštųjų mokyklų autonomiškumą. Ir su tuo galima sutikti. Čia labai priklauso nuo mūsų turimos vertybinės pozicijos, ar aukštosios mokyklos yra pasirengusios, pačios gali atsirinkti studentus ir priimti juos, ar mes padarome labai centralizuotą ir griežtą sistemą, kokius studentus ir kas gali priimti. Štai mes nuosekliai einame to centralizavimo ir gana didelio griežtinimo keliu, nepalikdami jokių galimybių aukštosioms mokykloms pačioms atsirinkti studentus. Mano požiūriu ir Darbo partijos požiūriu, tai nėra teisingas kelias.

Trečiajame įstatyme kalbama apie šiuos metus. Tam, kad aukštosios mokyklos galėtų priimti užsieniečius, aš manau, jį reikia palaikyti, ir jį palaikau.

O ketvirtajame kalbama apie savivaldos tam tikrų teisių ribojimą, kai visas priėmimo, vadiname, koordinavimas vyks per valstybinę centralizuotą sistemą pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytus kriterijus. Šiuo metu mes turime net subūrę darbo grupę, kokie tie kriterijai galėtų būti ir kokius kriterijus savivalda galėtų nusistatyti, atsižvelgdama į savo specifiškumą. Niekas nesiginčija, kad gyvenamoji vieta yra ir turi būti pagrindinis kriterijus vaikui gauti mokyklą arčiausiai namų. Bet yra ir daugiau niuansų. Štai, dirbame prie 29 straipsnio ir dar iki priėmimo tikrai turėtume pasižiūrėti, ar ministro numatomi kriterijai ir tvarkos aprašas tikrai atliepia savivaldybių galimybes geriau sureguliuoti vietoje esančias priėmimo sistemas.

Ką galima apibendrintai pasakyti: visas įstatymų paketas ir apskritai švietimo sistema toliau nuosekliai šios valdančiosios koalicijos dėka juda centralizacijos keliu. Jums, mielieji, ir apsispręsti, ar jūs palaikote viso švietimo centralizavimą, ar ne. Pagal tai ir kviečiu nuspręsti, kaip balsuoti.

V. VALKIŪNAS (DPF). Darbo partija palaiko.

PIRMININKAS. Dėkui. Netrukus kaip tik ir apsispręsimė. Yra pareikštas kai kurių frakcijų pageidavimas balsuoti dėl kiekvieno projekto atskirai. Nedaug mes čia sugaišime, greituoju būdu balsuosime.

13.27 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2741(3) (svarstymo tęsinys)

Tada dėl pirmo projekto motyvai. Tai yra Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2741(3). (*Balsai salėje*) Motyvai pirma. Taip, L. Nagienė – už.

L. NAGIENĖ (DFVL). Būtent aš palaikau šį pirmąjį Švietimo įstatymo projektą. Mokyklos pareiga informuoti tėvus (globėjus), jeigu vaikas neatėjo į mokyklą ir nebuvo suderinta ar informacijos jokios negavo. Kitas momentas. Jeigu ilgiau negu, sakysim, 1 savaitę ar 2 savaites tėvai net nereaguoja, tokiu atveju iš tikrųjų informuoti: nesudaromos sąlygos vaikui siekti išsilavinimo. Tai yra Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai pranešti apie tai, kad ši šeima galbūt galimai nesirūpina savo vaiku ir vaikas neatlieka tos pareigos. Iš tikrųjų neužtikrina tos pareigos.

Aš siūlau iš tikrųjų šiam įstatymo projektui pritarti, nes tai bus sietina su kitu įstatymų pakeistu, kurį pateikė E. Jovaiša. Iš tikrųjų tikrai siūlau dabartiniam šitam pritarti.

PIRMININKAS. Nepaisant jūsų lūkesčių, V. Fiodorovas agituos prieš. Nėra.

Tada balsuojame dėl šio projekto, ar pritariame po svarstymo.

Už – 78, prieš nėra, susilaikė 4. Po svarstymo šiam projektui pritarta.

13.29 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2742(3) (svarstymo tęsinys)

Mokslo ir studijų įstatymo projektas Nr. XIVP-2742(3). Dėl motyvų nebuvo užsirašiusiųjų? (*Balsai salėje*) Tuoj patikrins, Sekretoriatas paskubėjo paleisti. (*Balsai salėje*)

E. Pupinis – už.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, daug kas buvo pasakyta diskusijų metu. Iš tikrųjų vis tiek turėtume eiti prie tokios suprantamos sistemos, kurios savininkė bus valstybė, o iš tikrųjų operatoriais... ir turbūt naudosis ja tiek ir aukštosios mokyklos. Iš tikrųjų čia buvo baimių dėl autonomijos. Iš tikrųjų šiuo metu jos yra delegavusios dalį savo autonomijos vadinamajai LAMA'į BPO ir nieko neatsitiko. Šiuo atveju tikrai valstybė turi turėti tam tikras informacines sistemas dėl finansavimo, dėl tam tikro kontroliavimo, šiek tiek priežiūros, nes viskas remiasi į finansus. Šiuo atveju taip pat yra priimti įstatymai, kur užduotos tam tikros sąlygos aukštosioms mokykloms, tai be tokios sistemos praktiškai neįmanoma kontroliuoti. Todėl prašom pritarti.

PIRMININKAS. I. Kačinskaitė-Urbonienė – prieš.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Motyvuodama diskusijoje aš jau sakiau, kad iš principo čia yra judama centralizacijos griežtėjimo keliu. Taupydamą visų laiką, pasakysiu taip: kas balsuos už šią įstatymą, balsuos už aukštųjų mokyklų autonomiškumo mažinimą ir naikinimą, kas balsuos prieš, tas – už autonomiškumo didinimą. Mano požiūriu. Kviečiu apsispręsti.

PIRMININKAS. Balsuojame ir tuoj pamatysime, kaip kas balsuos. Balsuojame, ar pritariame po svarstymo. Iš karto pasakau, kad pratęsiu balsavimo laiką dar 10 minučių.

Už – 73, prieš – 3, susilaikė 14. Pritarta po svarstymo.

13.31 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2678(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas – Mokslo ir studijų įstatymo 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2678(2). Nėra kalbančių prieš, gal Seimo narė J. Šiugždiniene nebeagituos už? Norite agituoti.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Aš noriu pasakyti, nes tikrai labai myliu savo kolegę, bet neteisybės sakyti vis tiek negalima. Priėmimą vykdo aukštosios mokyklos ir tai yra tik įrankis, platforma, priėmimo aptarnavimas. Šita sistema tikrai nėra ta, kuri kaip nors apriboja aukštųjų mokyklų galimybę priimti studentus, su jais pasirašyti sutartis. O visiems stojantiems į aukštąjį mokslą yra taikomi vienodi minimalūs reikalavimai.

PIRMININKAS. Dabar balsuosime, ar pritariame po svarstymo šiam projektui.

Balsavo 93: už – 90, prieš nėra, susilaikė 3. Pritarta po svarstymo.

13.32 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2788(2) (svarstymo tęsinys)

Ir paskutinis iš šio paketo – projektas Nr. XIVP-2788(2). Replika po balsavimo – I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū. Atsakymas mano labai mylimai Seimo narei gerbiamai Jurgitai ir taip pat mylimai buvusiai ministrei dėl to autonomiškumo. Jeigu nebūtų klausimų dėl žodelio „centralizuotai“, tai mes čia šiandien nediskutuotume. Ir jeigu aukštosios mokyklos mano, kad tai mažina jų autonomiškumą, mes turėtume tai tiesiog gerbti. Kolegos, aš nekalbėjau netiesos, aš tiesiog ištransliavau tai, ką sako aukštosios mokyklos.

PIRMININKAS. Iš klausėme repliką, dabar balsuosime dėl projekto Nr. XIVP-2788(2), ar pritariame po svarstymo? (*Balsai salėje*) Po to suteiksiu žodį replikoms. Nepamirškite pabalsuoti.

Balsavo 90: už – 63, prieš – 1, susilaukė 26. Pritarta po svarstymo. Dabar daug replikų matau. A. Žukauskas.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Vis dėlto noriu pasakyti, kad gerbiama Seimo narė I. Kačinskaitė-Urbonienė neteisi. Aukštosios mokyklos išsakė nuogaštavimus, kad jeigu būtų tas žodis „centralizuotai“, teoriškai gal susidarytų galimybė kaip nors pažeisti jų autonomiją. Bet finalas – tai, ką mes dabar priimame, niekaip nepažeidžia, o tokios teorinės galimybės, jeigu kas kažkaip kada būtų, tai būtų Konstitucinis Teismas, ir tiek žinių.

PIRMININKAS. Ir E. Jovaiša, taip pat replika ar dėl vedimo tvarkos?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Aš taip pat negaliu nereaguoti. Balsuodamas už, jokia būdu nemenkinu autonomijos teisių ir čia nieko bendro neturi su autonomijos teisėmis, nes mes sprendžiame grynai technologinį klausimą. Buvo LAMA BPO, ji maitinasi iš projektinių lėšų. Projektinių lėšų neliuko, Vyriausybei reikia duoti pinigų. Vyriausybei norint duoti pinigų, reikia, kad būtų dalininkas. Universitetai įsileisti į LAMA BPO kaip dalininką Vyriausybę atsisakė, tai Vyriausybei teliko ruošti, imti atskirą instituciją, tą pavadintą, ir duoti pinigų. Nereikia painioti technologinių dalykų su idėjos ir autonomijos neigimu. Niekas jos neneigia. Ačiū.

PIRMININKAS. Dar replikų. Na, tikrai.

D. GRIŠKEVIČIUS (DFVL). Toks žanras, pirmininke, replikos. Gal jūs girdėjote, kodėl Socialdemokratų frakcija nedalyvauja šitame svarbiame balsavime?

PIRMININKAS. Kas nedalyvauja?

D. GRIŠKEVIČIUS (DFVL). Socialdemokratų frakcija. Įdomu, ar po sąskrydžio savaitės sunku atsigauti, ar tiesiog švietimo klausimai neįdomūs?

PIRMININKAS. Na, nebuvau jų sąskrydyje, nežinau, ar gali būti tam tikrų sunkumų. Yra, kaip yra.

13.35 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2) (svarstymas)

Kitas projektas – Švietimo įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2743(2). A. Vyšniauskas dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, kadangi mes jau gerokai esame pietų pertraukoje, tai frakcijos vardu norėčiau paprašyti pertraukos iki kito posėdžio dėl šio klausimo. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Galime bendru sutarimu? Matau pritarimą. Bendru sutarimu pertrauka iki kito posėdžio.

13.36 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2), Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2760(2), Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761(2) (svarstymas)

Liko dar vienas švietimo paketas, 1-12 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) ir du lydymieji. A. Vyšniauskas taip pat dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Taip pat norėčiau pertraukos iki kito posėdžio. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ar bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Bendru sutarimu pertrauka iki kito posėdžio. Tad liko tik Seimo narių pareiškimai, kurie užpildys likusią pietų pertraukos dalį.

O šitie švietimo klausimai po pietų pertraukos, po ministro atsakymų, bus pirmiausia.

13.36 val.

Seimo narių pareiškimai

Dabar žiūrime, kas užsirašė skaityti pareiškimus. Pirmasis Č. Olševskis. Prašau.

Č. OLŠEVSKI (MSNG). Gerbiamieji kolegos, vakar Lietuvos Respublikos Seimo delegacijos darbo vizito Lenkijoje metu, įvažiuojančius į Punkską, mus pasitiko lenkiškas-lietuviškas užrašas „Punšk. Punkskas“, kuris mane nepaprastai nudžiugino. Panašiai atrodė ir užrašai ant parduotuvių, kavinių. Gražu, galima pajusti lietuviškumo dvasią, o svarbiausia – jaučiasi, kad gyventojai vieni kitus gerbia.

Tautinės mažumos nekelia pavojaus Lietuvai. Priešingai, jos yra aktyvios viešojo gyvenimo dalyvės ir pripažįsta valstybę kaip savo tėvynę, kuri leidžia joms išlaikyti ir mylėti savo kultūrą, kalbą, tradicijas. Deja, kartais tautinės mažumos Lietuvoje pasigenda tinkamo valdžios dėmesio. Lietuvių kalbos inspekcija, siaurai aiškindama tautinės mažumos teisę viešai vartoti savo kalbą kompaktiškoje gyvenamoje vietovėje, ypač tarptautiniu aspektu, reikalauja panaikinti kai kuriuos Vilniaus krašto vietovių topografinius pavadinimus, kurie greta oficialios valstybinės versijos pateikiami tautinės mažumos kalba.

Šiuo atžvilgiu verta turėti omenyje šiuos faktus: Vilniaus regione lenkai sudaro apie 50 % visų gyventojų. Šis skaičius turėtų įpareigoti tinkamai elgtis su šiame regione, ar rajone, gyvenančiais lenkais pagal Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus. Būtent dėl šios priežasties Lietuvos ir Lenkijos sutarties 13 straipsnyje numatyta, kad susitariančios šalys įsipareigoja laikytis tarptautinių tautinių mažumų teisių apsaugos principų ir normų, visų pirma, įtvirtintų Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, tarptautiniuose žmogaus teisių paktuose, atitinkamuose ESBO dokumentuose ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje.

Vis dėlto, siekiant didesnio aiškumo, dviejuose ankstesniuose sutarties straipsniuose buvo paaiškinta ir apibrėžta konkreti teisė laisvai vartoti tautinės mažumos kalbą privačiai ir viešai bei vartoti savo vardus ir pavardes tautinės mažumos kalba. Sutartyje taškus ant „i“ sudėliojo nuostata, kurioje aiškiai nurodyta, kad šalis susilaiko nuo bet kokių veiksmų, kurie galėtų lemti tautinės mažumos narių asimiliaciją prieš jų valią. Iki šiol dvikalbystė buvo leidžiama pagal Lietuvos tautinių mažumų įstatymą, kurio galiojimas 2010 metais, praėjus 19 metų, nebuvo pratęstas. Tai beprecedentis atvejis Europos Sąjungoje, kai valstybėje narėje, kurioje gyvena daug tautinių mažumų, panaikinta numatyta teisinė apsauga. Tai akivaizdus teisinis regresas, prieštaraujantis ESBO ir Venecijos komisijos rekomendacijoms, ir, svarbiausia, prieštarauja tarptautinės teisės dvasiai.

Lisabonos sutartyje taip pat daug dėmesio skiriama kultūros ir kalbų paveldo apsaugai, skatinant kalbų įvairovę kaip vieną iš pagrindinių Europos Sąjungos principų. Ši teisė Europos Sąjungos piliečiams suteikiama Pagrindinių teisių chartijos 21 ir 22 straipsniais, o tai reiškia, kad bandymas įvesti tam tikros kalbos išskirtinumą yra sąmoningas pagrindinių vertybių apribojimas ir pažeidimas. Be to, pati kalbų įvairovės sąvoka Sąjungos teisėje apima oficialias kalbas, taip pat bendras oficialias kalbas, regionines kalbas ir kalbas, kurios valstybėje narėje nėra oficialiai pripažįstamos.

Taip pat pasakytina ir apie Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją, kurią Lietuvos valdžios institucijos pasirašė ir ratifikavo be jokių išimčių, tačiau prieštaraudama tarptautiniams principams ir geriems įpročiams Lietuva neįgyvendino šio dokumento savo teisinėje sistemoje, nors konvencijos 2 straipsnis įpareigoja Lietuvą ją įgyvendinti gera valia. O konvencijoje aiškiai nurodyta, kad vietovardžiai, gatvių pavadinimai ir kiti viešo pobūdžio topografiniai ženklai mažumos kalba bus pateikiami ir tose vietovėse, kuriose tradiciškai gyvena daug tautinei mažumai priklausančių žmonių.

Verta pabrėžti, kad Europoje integracijos modelis, taikomas autochtoninėms mažumoms, yra standartizuotas. Tokių mažumų kultūrinės kalbos, švietimo, tikėjimo identitetas yra apsaugomas ypatingu būdu. Kiekviena Europos valstybė finansuoja anksčiau minėtus autochtoninių mažumų poreikius, sukuria joms specialias privilegijas jų tautinių kalbų apsaugos srityje.

Bent jau nuo paskutinio pasaulinio karo Europoje laikomasi standarto, kuris buvo patvirtintas daugeliu tarptautinių dokumentų, tokių kaip Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija ar Europos korta dėl regioninių ir mažumų kalbų, kad autochtoninės tautinės mažumos savo kompaktiškoje gyvenamojoje vietovėje turi teisę viešai vartoti savo gimtąją kalbą kaip pagalbinę greta valstybinės kalbos. Tai pasireiškia rašant dvigubus topografinių objektų, gatvių, gyvenamųjų objektų, gatvių ar gyvenviečių pavadinimus, vartojant šią kalbą vietinėse valstybės įstaigose. Pripažinta, kad tai yra geriausias būdas siekiant garantuoti konkrečios tautinės mažumos kalbos apsaugą, nes tik viešas kalbos vartojimas suteikia garantijas išlikti kalbai kitoms kartoms.

Pabrėžtina, kad tautinių mažumų kalbų šalinimas iš viešojo vartojimo yra neišvengiamo išnykimo pradžia. Kita vertus, Europos valstybės pradėjo pragmatinę politiką savo tautinių mažumų atžvilgiu, pripažindamos, kad jei konkreti tautinė mažuma jaučiasi saugiai, jei kalbame apie tautinį identitetą, ir patogiai savo mažoje tėvynėje...

PIRMININKAS. Stipriai viršijate laiką.

Č. OLŠEVSKI (MSNG). (Tuoj baigiu.) ...taip pat bus atviresnė ir draugiškesnė dominuojančios daugumos atžvilgiu. Lojalumas ir susitapatinimas su valstybe, kurioje gyvena tautinė mažuma, ir kalba nebus tuomet išankstinė prievartos priemonė, o tik natūralus poreikis, tarpusavio pagarbos ir draugystės aktas. Labai ačiū, atsiprašau, kad šiek tiek užtęsiaiu laiką.

PIRMININKAS. R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Lietuvos piliečiai, neseniai girdėjome, kaip šioje tribūnoje kalbėjo Jo Ekscelencija G. Nausėda. Tai buvo ketvirtas metinis jo pranešimas. Prezidentas savo kalboje paminėjo ištis nemažai Lietuvos politikos piktžaidžių, kurios, kad ir kaip būtų gaila, yra vedamos politikos galimai net sąmoningo neefektyvumo realybė.

Man asmeniškai viena jautresnių temų – tai narkotikai mokyklose. Situacija jau dabar yra daugiau nei tragiška. Narkotinių medžiagų pėdsakų randama daugelyje Lietuvos mokyklų. Kaip Prezidentas sakė, narkotikų plitimas mokyklose negali tapti statistine eilute policijoje. Vis dėlto kelių Seimo narių iniciatyva siekiama dar labiau sušvelninti, tiksliau, dekriminalizuoti narkotinių medžiagų vartojimą. Nė neabejoju, kad tokiu atveju raudonai nusidažytų ir ta likusi vienintelė iš 28 mokyklų, kurioje dar nerasta narkotikų, nes 27 uostamiesčio mokyklose rasta.

Užuoat siekė dekriminalizuoti narkotikus, geriau užsiimkime vaikų sportiniu užimtumumu. Vaikų užimtumą skatinti ir polinkį narkotikams mažinti galime ir per šeimos politiką, kuri, kaip sakė Prezidentas, šiuo metu yra Lietuvos politikos pagrindyje. Į šią problemą reikėtų žiūrėti plačiai: peržiūrėti lengvatų taikymą šeimoms, kompensacijas būstui, vaikų užimtumui ir kita. Neatmestina idėja ir užtikrinti šeimų nemokamą kultūros įstaigų lankymą.

Anot Prezidento, „Kauno – Europos kultūros sostinės 2022“ renginiai parodė, kiek svarbi Lietuvoje yra kultūra ir kiek svarbu Lietuvos kultūrą įtraukti į Europos kultūros kontekstą. Nors anais metais Prezidentas tik pagarsino idėją dėl mėnraščio „Aušra“ perleidimo, šiemet jau galime pasidžiaugti jo realiu perleidimu ir pristatymu į švietimo įstaigas. Čia turime būti dėkingi mecenatui gerbiamam P. Kizniui. Tokie žmonės tik parodo, kad Lietuvoje dar yra asmenybių, kurioms svarbu lietuviškos šaknys ir tradicijos, svarbi ateities karta, kuriai reikia perduoti Lietuvos šaknų istoriją.

Kalbant apie kultūrą, privalu puoselėti ne tik ją, bet ir kultūros politiką. Gaila, tačiau dar 2016–2020 metų Seimo kadencijoje Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Vyriausybės parengtas Kultūros politikos pagrindų įstatymas jau trejus šios Seimo kadencijos metus guli Kultūros ministerijos stalčiuose. Šis ministerijos neveiknumas užkliuvo ir Prezidentui, savo metiniame pranešime pastebėjusiam, kad Kultūros politikos įstatymas turi būti kuo greičiau priimtas. Tikėkimės, kad šią pranešimo dalį išgirdo ir Kultūros ministerija.

Taigi, nors ir trumpai, bet labai taikliai Prezidentas savo kalboje įvardijo šios Seimo kadencijos vedamos politikos žaizdas, tačiau Seimo dauguma nesiima priemonių joms sutvarkyti. Prie-

šingai – teikia įstatymų projektus, kurie šias žaizdas tik dar labiau didina. Anot Vydūno, turime visi skubėti talkon, net kasdien, kad stiprėtų dvasiniai augančios valstybės pamatai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dar V. Ažuolui suteiksime žodį pareiškimui. Jis tvirtina, kad dėl techninių kliūčių jo užsirašymas dingio. Patikėsime.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Šiandien išklausėme Prezidento kalbą ir įstrigo kai kurie dalykai. Prezidentas labai gerai paminėjo, kad šios valdančiosios daugumos, liberalų ir konservatorių, tikslas yra švietimo komercializavimas. Na ir, žinoma, reformos dėl reformų. Reformos reikalingos ES pinigams įsisavinti. Pažiūrėkime, kaip realiai vyksta švietimo komercializavimas. Prezidentas labai gerai paminėjo. Dar 2020 metais Prezidentas pateikė Švietimo įstatymą, kad būtų suteikta galimybė kuo daugiau vaikų įtraukti į priešmokyklinį, darželio, ugdymą ir kad visi vaikai turėtų teisę gauti šį ugdymą.

Ką daro Švietimo, mokslo ir sporto ministerija? Tame įstatyme yra aiškiai parašyta, kad per metus Švietimo, mokslo ir sporto ministerija turi duoti ne mažiau kaip 30 mln. eurų šioms grupėms, klasėms įsteigti. Buvo apskaičiuotas lėšų poreikis ugdymui tose grupėse užtikrinti.

Kokią turime situaciją? Iki šios dienos neskirtas nė vienas euras. Vadinasi, per dvejus su puse metų Švietimo, mokslo ir sporto ministerija jau turėjo būti skyrusi apie 75 mln., o šiandien neskyrė nė vieno euro. Biudžetą priimant, pernai prieš Naujuosius metus atėjo tokia džiugi žinia – neva jau ministerija pagaliau skirs tam pinigų. Žadėjo gal apie 20 mln., bet nei tvarkos, nei kam tos lėšos bus skirtos, nei kada bus skirtos – nieko nėra. Rugsėjo 1 diena jau labai greitai. Vadinasi, rugsėjo 1 dieną nė vienos grupės mes neturėsime, bet įstatyme yra nurodytos datos, kada tos grupės turi būti įsteigtos ir tą ugdymą turi gauti. Ministerija, vadinasi, tyčia, tam, kad vaikai būtų priversti eiti į privačius darželius, ką Prezidentas ir sakė, kad yra švietimo komercializavimas, tu lėšų neskyrė.

Eikime toliau. Aukštasis mokslas. 2021 metais Švietimo, mokslo ir sporto ministerija gavo, buvusi valstiečių Vyriausybė davė dvigubai daugiau pinigų nemokamam aukštajam mokslui. Realiai turėjo būti visas aukštasis mokslas nemokamas, bet Švietimo, mokslo ir sporto ministerija dvigubai padidino įkainį ir netgi padarė atvirkščiai – kad tų nemokamų vietų būtų dar mažiau. Toks šūkis kaip „Mokytojas – prestižinė profesija!“ buvo tyčia padarytas, kad netgi mokytojai, kurie norėtų studijuoti ir įgyti tokią profesiją, negautų nemokamo švietimo.

Eikime į kitą sritį. Sveikatos apsauga, sveikatos sistema, reforma dėl reformos, mistiniai 800 mln. Europos Sąjungos lėšų prižadėti. Jau pirma savivaldybė papuolė į A. Dulčio pinkles, Akmenės savivaldybė. Šiandien kaip tik komitetuose yra svarstomas pasiūlymas sujungti pirminį sveikatos centrą su antriniu sveikatos centru, tiksliau, A. Dulčio svajonė grįžti į tarybinių laikų sistemą bus įgyvendinta. Ir ką mes vėl girdime? A. Dulkyš pažadėjo kažką, jeigu sujungsite, kažkokius mistinius pinigus. Bet tas pažadas liko pieštas šakėmis ant vandens, nes jokio rašto, jokio įsipareigojimo, konkrečios sumos, jeigu taip bus, nėra.

Pažiūrėkime, kas atsitiko su Klaipėda. A. Dulkyš taip pat Klaipėdos bendruomenei žadėjo, kad jeigu sujungs dvi ligonines, gaus daug pinigų, visi bus užpilti pinigais ir bus laimingi. O finalas toks, kad pinigų nėra, bet pasiūlyta: tai jūs dalyvaukite bendrai kažkokiuose Europos Sąjungos projektuose – pagal bendrą eilę ką nors gausite. Dabar turbūt liūdniausia yra tai, kad savivaldybėms įstatyme yra parašyta, kad tai yra savanoriškas sprendimas jungti pirminį su antriniu sveikatos apsaugoje žadant, kad kas nors bus, o finale nieko savivaldybės negaus. Vadinasi, atsitiks tokia situacija, kad, gerai Prezidentas ir pasakė, projektai dėl projektų, kažkokie mistiniai planai, bet gaila, kad viskas lieka tik popieriuje. Vadinasi, kaip sakant, viskas, kas yra popieriuje, ir visas šios Vyriausybės ir valdančiosios daugumos darbo brokas liks ant savivaldybių ir eilinių žmonių pečių. Taigi, siūlyčiau savivaldybėms nepriimti skubotų sprendimų, o geriau ramiai palaukti metų, nes po metų gali kardinaliai viskas keistis ir tą, ką priėmėte šiandien savanoriškai, gali tekti atšaukti. Nedarykite skubotų sprendimų.

PIRMININKAS. Dėkui. Visi pareiškimai išklausti. Tuo galime baigti rytinį posėdį. (*Gongas*)

Vakarinio posėdžio pradžia įprastu laiku – 14 valandą. Ministro atsakymai į klausimus, po to, kaip minėjau, dėl švietimo vienas projektas ir trijų projektų paketas, kaip buvo rytinio posėdžio darbotvarkėje. Baigėme posėdį. Registracijos neskelbsime.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 289 STENOGRAMA

2023 m. birželio 20 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
J. JARUTIS, J. SABATAUSKAS ir P. SAUDARGAS*

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Sveiki, gerbiami kolegos. Labai atsiprašau už pusantros minutės vėlavimą. Mano kaltė, tiesiog buvo labai trumpa pertrauka likusi, nes labai daug dirbome, tikiuosi, kad antroje dalyje irgi daug dirbsime.

Vakarinį plenarinį posėdį skelbiu atidarytą. (*Gongas*) Registruojamės. Kairė pusė aiškiai laimės registracijos žaidimą.

Užsiregistravo 57 Seimo nariai.

14.02 val.

Vyriausybės pusvalandis

Žemės ūkio ministro Kęstučio Navicko pranešimas

Kviečiu žemės ūkio ministrą K. Navicką. Darbotvarkės 2-1 klausimas – atsakymai į klausimus. Prašom.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Vyriausybės pusvalandis.

PIRMININKAS. Vyriausybės pusvalandis. Jums pusvalandis. Prašom.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Aš klausimų neturiu. Tema – sausra. Gerbiamos Seimo narės, gerbiami Seimo nariai, tikrai daugeliu progų man teko šia tema kalbėti įvairioms auditorijoms ir įvairiomis progomis. Jau net nuo 1992 metų, kai buvo priimta Bendroji klimato kaitos konvencija, mokslininkai įspėjo, kad keičiantis klimatui pasieksime tokią situaciją, kai klimato ekstremumai tik intensyvės ir jų ne tik valdyti, bet net ir nuspėti bus neįmanoma. Tai tas kritinis pašiltėjimas plius 2 laipsniais, link kurio mes einame šimtamyliais žingsniais, vis artėja.

Šie metai mums prasidėjo nuo neįprastai šalto pavasario, turėjome per 60 metų rekordines šalnas, vietomis šalnos siekė iki minus 9–12 laipsnių. Tai reiškia, kad sodams ir uogynams tai yra milžiniškas poveikis. Jau šiandien galima konstatuoti, kad apie 80 % derliaus gali būti prarasta dėl šitų šalnų. Su gailėsčiu reikia paminėti, kad netgi birželio pradžioje buvo pasiektas šalčio, negalima sakyti „šalčio“ – žemos temperatūros rekordas – minus 1 laipsnis. Taigi prasidėjo nuo šalnų, dabar turime sausrą. Ir štai esame visi atsakingi, aš tikrai neskirstysiu nei į politikus, nei į ne politikus – visi kaip žmonės esame atsakingi. Kiekvienas, pildamas rytinę kavą į vienkartinį indelį ar važiuodamas automobiliu ten, kur nebūtinai reikia, prie šito prisideda.

Dėl ko tenka apgailestauti, kad, aišku, didžiausias poveikis klimato kaitos tenka mūsų žemdirbiams, nes nė vieno kito ūkio sektoriaus nėra tiek priklausomo nuo gamtinių sąlygų. Kuo man tenka pasidžiaugti ir aš tikrai tuo didžiuojuosi, kad Lietuvos ūkininkai, net nesant Europos Sąjungos paramos, jau taikė didelę dalį klimato kaitai palankių priemonių. Ir dabar besibaigiantis deklaravimo laikotarpis dar kartą parodė, kad tos priemonės, kurios mažina klimato kaitą, kurios prisideda prie klimato kaitos mažinimo, tarp ūkininkų yra pačios populiariausios. Kalbu apie be ariminės žemdirbystės technologiją, apie augalų kaitą, kuri reikalinga išsaugoti, tausoti organinę anglį, kas yra CO₂ sugėrimo segmentas, taip pat ir tarpinius augalus. Tai iš tikrųjų didžiuojuosi.

Didžiuojuosi Lietuvos ūkininkais ir dar kartą reikia apgailestauti, kad mūsų visų elgesio jiems šiandien tenka daugiausiai. Aš tikrai kviečiu kiekvieną Seimo narį, visus prisiminti šią temą, kai mes kalbėsime apie klimato kaitos mažinimo priemones. Iš tikrųjų mes daug padarėme kaip Lietuva, kaip valstybė dėl to pažangaus žingsnio klimato kaitos mažinimo srityje. Tikrai pa-

minėčiau energetikos sektorių su didelės dalies atsinaujinančių energijos šaltinių instaliavimu. Tas pats yra žemės ūkio. Tačiau transportas, aišku, liko paraštėse ir prie to, matyt, anksčiau ar vėliau mes turėsime grįžti.

Ką mes kalbame apie šiuos metus, kadangi tema yra šių metu sausra? Jau pirmuosius jos ženklus Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba pradėjo fiksuoti gegužės 9 dieną, o gegužės 22 dieną užfiksavo (daugiausia Vakarų Lietuvoje) vadinamąjį stichinį meteorologinį reiškinį – sausrą. Ką tai reiškia žemės ūkiui? Žemės ūkiui tai reiškia, kad yra paveikiami pasėliai. Bet dabar kam labiausiai atsiliepia, tai didžiulis poveikis yra pievoms ir ganykloms ir ūkininkai jau dabar signalizuoja, kad čia galimi dideli praradimai.

Ką mes padarėme, jau padarėme, ir kas dar bus daroma? Nelaukdami, kol bus paskelbtas visose savivaldybėse ar Lietuvos mastu ekstremalus įvykis, kurio, beje, nėra didelio poreikio skelbti, nes ekstremalaus įvykio institutas yra skirtas pirmiausia valstybės ištekliams ir pajėgumams sutelkti, žmonių gyvybei ir turtui apsaugoti, bet žemės ūkyje buvo ir taip, kad lyg ir yra prielaida taikyti įvairias *force majeure* arba sąlygų neatitikimo prielaidas. Bet to nereikia, tą mes padarėme ministro įsakymu ir jau penktadienį buvo pateiktas pavedimas Nacionalinei mokėjimo agentūrai netaikyti nuobaudų dėl reikalavimų, kurie neįvykdomi dėl sausras. Iš Hidrometeorologijos tarnybos NMA gauna ir gaus duomenis apie stichinės sausras paveiktus regionus, tai yra daugiau negu pusė Lietuvos teritorijos. Ūkininkai iš tų regionų be papildomų pažymų, be papildomų vaikščiojimų po savivaldybes nusiųs vadinamąją NMA agroprogramėle duomenis apie savo pasėlius ir, įvykdžius fotofiksaciją, sankcijos nebus taikomos. Tas pats, tos pačios išimtys taikomos ir bus taikomos dėl ypač mažo derliaus ar nenuimto derliaus atvejų lygiai tomis pačiomis sąlygomis be papildomų...

Dėl šalnų ir sausras jau įspėjome paskutinėje Taryboje. Dar kartą pakartotinai išsiuntėme tą patį penktadienį, birželio 16 dieną, Europos Komisijos žemės ūkio komisarui J. Voicechovskiui prašymą taikyti papildomas išimtis, kad galėtume mes, tiksliau, Lietuvos ūkininkai, nusiimti derlių, kad ir skurdų, bet vis tiek labai reikalingą iš vadinamųjų negamybinių plotų, tai yra žalių pūdymų, žalių juostų ir kitos negamybinės veiklos. Kitą savaitę, pirmadienį, bus Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba Liuksemburge. Taip pat ministerijos įgaliotas viceministras šį klausimą kels. Mes keliame kartu su latviais. Latvijoje ta pati situacija, taip pat prašo išimčių. Manau, kad čia operacija yra labai svarbi.

Kas dar? Komisija yra sprendimo tiesiojoje, nes visus komitetus jau perėjęs sprendimas, bus leidžiama, tikimasi, kad bus leidžiama išmokėti iki 70 % avanso, o ūkiams, kurie laiko gyvulius, iki 80 % avanso anksčiau, negu yra baigiamas visas patikrų laikotarpis. Tas irgi tikrai padės ūkininkams veikti.

Na ir dar viena priemonė, kuri yra, kuri ne vienus metus saugo, tai yra pasėlių draudimo priemonė. Deja, reikia konstatuoti, kad šiais metais labai mažas procentas, tik 9 tūkst. hektarų, arba mažiau negu 1 %, apdrausti nuo sausras. Aišku, ūkininkai vertina rizikas ir draudžiasi nuo kitų rizikų, tai iššalimo per žiemą ar krušos poveikio, ar dar kitų dalykų. Turime tai, bet šis instrumentas irgi veikia. Valstybė kompensuoja iki 70 % draudimo sumos, taip pat ir draudikai turi instrumentą, kuris vadinamas perdraudimo dalyku. Tai reiškia, kai draudikai išmokos gali pasiekti didesnes sumas, negu buvo surinkta už draudimus, tokiu atveju valstybė gali tą skirtumą padengti. Tai tokios priemonės.

Mes vakar turėjome dar pasitarimą su ūkininkų atstovais. Vėlgi dėl tos sausras kai kurie ūkininkai norėtų taisyti deklaracijas, tai sutarėme, kad tokiems paprastiems pakeitimams pratęsiame terminą be sankcijų iki birželio 30 dienos. Dėl to nekyla avansų išmokėjimo rizikos, tas mums buvo pagrindinis dalykas, ir tokios priemonės yra numatytos.

Tai tiek iš manęs. Ačiū ir esu atviras klausimams. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar atsakymai į klausimus Vyriausybės pusvalandžio formatu. Tai pirmasis – gerbiamas D. Kepenis. Prašau.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Na, ne pirmą kartą matome, kaip sausra naikina žemės ūkio kultūras. Bet gal yra pagalvota, kodėl nėra skatinamos kitos žemės ūkio šakos, kurios yra kur kas

atsparesnės klimatologiniams šuoliams, gamtos stichijoms? Pavyzdžiui, Lietuva puikiai sutverta auginti lazdynų riešutus, pluoštines kanapes, na, taip pat gerai dera uogos, vaisiai. Dabar einame pačiu lengviausiu keliu: derlinga žemė užsodinama techniniais rapsais, o po to jie gausiai purškiami pesticidais, ekonominė nauda nedidelė, o stichijų atveju dar ir kompensacijas reikia mokėti. O riešutų, uogų ir vaisių atveju kiekvienas užsodintas hektaras teikia ne tik gerokai didesnę ekonominę naudą, bet ir ekologinę naudą. Taigi ar apie tai yra galvojama, ar visgi einama lengviausiu keliu ir toliau alinama Lietuvos žemė ir valstybės biudžetas? Ačiū.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Gerbiamas Dainiau Kepeni, aš nekomentuosiu dėl žemės alinimo ir visų kitų dalykų. Aš pasakiau ir tikrai matau krūvą pavyzdžių, kaip tarsi žemdirbystė skinasi kelią net ir be paramos.

Esminis klausimas, arba atsakant į jūsų tikrai pagrįstą ir taiklų klausimą, pagrindinis, kaip čia, antras klausimas, iš to kylantis: ar yra realizacijos rinka, kur realizuoti tą produkciją? Ūkininkai, Lietuvos ūkininkai, žinodami, turėdami ilgametės patirties, turėdami rinkas, pasirenka tas kultūras, kurios jiems yra naudingiausios. Mažiems ūkiams diversifikuotis, mažiems ūkiams įsikurti, ypač mišrioms kultūros auginti, yra valstybės papildoma parama ir priemonės taikyti arba auginti įvairias kultūras numatytos, bet reikia nepamiršti, kad galiausiai vis tiek rinka diktuoja, kokią kultūrą ar ūkininkavimo formą konkretus ūkininkas pasirinks.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų kai kurios savivaldybės jau yra kreipusios ir paskelbė ekstremaliąją situaciją. Tos savivaldybės, kurios jau paskelbusios... Lietuva dar... Dar nesate taip tvirtai pasakę, kad jau viskas, ekstremalioji situacija ir bus papildomos išmokos. Ar yra numatyta, kiek būtų kompensuojama papildomų išmokų? Jūs ten kalbate apie draudimą ir panašiai, bet būtent, kad kai kurie jų netenka derliaus, bet labiausiai, suprantate, nukentės pienininkystė. Kaip tokiais atvejais, nes jie nepasigamins šienainio ir viso kito? Žolės faktiškai neliko, jos ir nebuvo. Kaip tokiais atvejais jūs spręsite tuos klausimus, nes tai yra labai svarbu? Ar mes gal visai pienininkystę sunaikinsime ir atiduosime lenkams išsi-vežti? Jau fermas vežasi, tiesiog visas naikina.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Gerbiama Laima, aš tai sakiau kalboje ir dar kartą atsakysiu – ekstremalios situacijos paskelbimo instrumentas nėra susijęs su kompensaciniais mechanizmais. Kompensaciniais mechanizmais yra vertinamas konkretus poveikis ir rizika. (*Balsas salėje*) Nėra. Leiskite pabaigti. Nėra susiję. *Force majeure* prasideda daugiausia mūsų strateginio plano priemonėmis ir užtenka žemės ūkio ministro pavedimo, kad *force majeure* priemonės galėtume taikyti.

Dar kartą sakau, kad ekstremalių situacijų paskelbimas nėra tas instrumentas, nes ekstremalios situacijos paskelbimas reiškia, kad atsiranda prielaidų operacijų vadovui, kuris būtų paskirtas, sutelkti ten ugniagesių komandas, policiją, kariuomenę, savivaldybes kažkokiai situacijai gelbėti. Visos priemonės, kurios gali būti nuostoliams padengti, visa kita, eina bendra tvarka, ką mes ir darome. Dėl pieno paramos, tai tikrai yra tinkamas klausimas, vis laukiame ir dar kartą laukiame, ir dar kartą laukiame Komisijos sprendimo. Žinome, kad yra pasiūlymas, bet vis nėra priimtas sprendimas dėl paramos tiek Lietuvos, tiek Latvijos pieno ūkiams. Tai tikrai mums padėtų ir mes tikimės artimiausiu metu šito sprendimo sulaukti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausimą užduos gerbiama O. Leiputė. Prašau.

O. LEIPUTĖ (LSDPF). Gerbiamas ministre, mums, neseniai kartu (čia, kairė pusė, jums dešinė) buvome Ūkininkų sąjungos susirinkime, suvažiavime, ir jums buvo išsakyta nemažai pastabų ir dėl dokumentų rengimo, ir dėl perteklinių reikalavimų, kurie lyg turėtų būti taikomi nuo 2024 metų, o taikomi dabar. Koks būtų jūsų komentaras dėl tų pastabų, kurios buvo išsakytos to susirinkimo metu?

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Aš sakiau ir suvažiavimo metu, ir galiu tai pakartoti, kai yra teiginys „pertekliniai reikalavimai“ arba pasiimamas vienas reikalavimas, tačiau nutylima dėl kitų, kur yra lengviau, tai yra tik manipuliaciniai dalykai. Mes vakar vėl tą patį turėjome ir lyginome. Tai vienose šalyse yra vienaip, kitose – kitaip. Yra keletas dalykų, kuriuos mes matome ir galėtume, nes kitos šalys turi daugiau išimčių. Tai mes šituos veiksmus dėl palengvinimo esame padarę.

Kitas dalykas, kurį mes matome iš deklaravimo ir dėl kurio gal turėjome didžiausią nerimą, kad tos ekologinės schemos, kurios yra privalomos, nebus tiek populiarios, kad mes turėsime tada žiūrėti kažkokių kitų priemonių. Jau šiandien, nors nesibaigė deklaravimas, mes matome, kad mes tą minimumo slenkstį esame peržengę ir tai yra gerai.

Ką aš minėjau ir ūkininkų suvažiavime, ir vakar, ir galiu šiandien dar tą patį patvirtinti – pasibaigus deklaravimo laikotarpiui tikrai sėsime ir peržiūrėsime iš esmės kitus dalykus: populiarumą, prielaidas, dėl ko nepavyko tam tikri dalykai. Kaip tik ieškosime sprendimų, ypač dėl tų negamybinių plotų, kaip padaryti, kad kraštovaizdžio elementai realiau atlieptų realią Lietuvos situaciją ir nereikėtų dirbtinai daryti kažkokių negamybinių plotų. Iš tikrųjų tie dalykai yra matomi. Mes jau visą paketą esame numatę strateginiam planui keisti. Tai dokumentas, kuriuo mes remiamės, ir po deklaravimo turėsime dar papildomų pasiūlymų vieną paketą, kad jau kitam deklaravimo laikotarpiui būtų gerokai pakeista. Šiuo atveju nėra balta ir juoda. Visą laiką vienas reikalavimas, jį turi matyti visame kontekste. Kad mes labai labai stipriai esame *užlankstę*, tikrai nėra. Bet yra vietų, kur matome, kad ta šalis dar pasilengvintų. Mes tą darome, tuos žingsnius jau esame padarę netgi formaliai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas A. Gedvilas klausimą užduos dabar. Prašau.

A. GEDVILAS (MSNG). Gerbiamas ministre, pabandykite dar kartą atsakyti, nes manęs neįtikina jūsų sprendimas nereaguoti į ekstremalią situaciją. Jūs matote, kad daugelis savivaldybių, jų net 11, skambina pavojaus varpais ir skelbia tą ekstremalią situaciją. Jūs vis tiek atsisakote skelbti tą situaciją ir sakote, kad nėra pavojaus žmonių gyvybėms ir turtui, tačiau ekstremalią situaciją skelbėte ir kai buvo pabėgėlių krizė, ir per pandemiją. Bent jau tokios situacijos paskelbimas padėtų žemdirbiams gauti kompensaciją. Kodėl jūs delsiate, ar neįžvelgiate, kad tai gali sužlugdyti dar vieną sektorių?

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Ačiū už klausimą. Aš truputį patikslinsiu, nes to nepaminėjau ir, matyt, iš to ir kyla jūsų klausimas, pagrįstas klausimas. Ekstremalią situaciją skelbia Vyriausybė. Ekstremalią situaciją Vyriausybė skelbia, kai Nacionalinis krizių valdymo centras priima tokią rekomendaciją Vyriausybei ją skelbti. Kaip žinoma, penktadienį buvo susirinkęs Nacionalinis krizių valdymo centras ir ekspertai nematė prielaidų ekstremaliai situacijai skelbti. Jie renkasi šią savaitę. Aš nežinau dienos, greičiausiai rytoj ar šiandien. Koks bus ekspertų pasiūlymas, mes, politikai, tikrai atsakingai vertinsime.

Vieną dalyką noriu pabrėžti ir jis yra tikrai svarbus, kad pagalbai, europinei pagalbai, ekstremalios situacijos nereikia. Mes turėjome situaciją su pieno sektoriumi. Mes šiuos metus nuo pradėjome ir ten, pieno sektoriuje, ekstremalios situacijos nebuvo skelbta, nes su Europos Komisija remdamiesi objektyviais kriterijais pateikėme skaičius ir nurodėme sąlygas, kodėl mes tokioje situacijoje atsidūrėme. Gamtinės sąlygos yra objektyvus kriterijus. Mes tą tikrai darysime nepaskelbus ekstremalios situacijos, tam techniškai nereikia to instrumento.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau klausimą užduos gerbiamas J. Baublys.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tiesų, sausra paveikė ir pasėlius, ne tik pievas, ypač pasėlius, ką jūs paminėjote, kad mažai gauta iš pievų žolės, bet ir pievas tikrai mažiau investuojama, mažiau trąšų pilama. Jų nereikia sėti, arti, o pasėliai paveikti tikrai negrįžtamai. Ūkininkai jau seniai pavojaus varpais skambina ir prašo tokios realios pagalbos, pavyzdžiui, iš negamybinių plotų, kuriuos ekoschemos privertė 5 % atidėti, kai kitos šalys 1 % apsiribojo ir panašiai.

Ką reikėtų padaryti, kad galėtų pasinaudoti tais negamybiniais plotais dėl sausras, kad sušvelnintume padėtį? Ką kito, realiesnio galite pasiūlyti? Jūs rajoninėje spaudoje paskelbėte, kad paankstinsite tuos avansinius mokėjimus, kad bus didesnis procentas, iki 70 %. Bet tai ne reali pagalba, tai yra šokia tokia pagalba, sakyčiau, ar ten mėnesiu anksčiau, ar vėliau ateis tie pinigai. Reikia tos realios pagalbos, kad kuo mažiau patirtų nuostolių. Ką galėtumėte ūkininkams pažadėti, atsakyti į tuos jų keliamus klausimus? Ačiū.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Aš paminėjau, kad į komisarą mes kreipėmės ir pirmadienį Taryboje su latviais papildomai keliamo tą klausimą kaip atskirą klausimą dėl išimčių taikymo. Aš tiktai noriu patikslinti dėl to vis spekuliuojamo 1 %. Šiuo laikotarpiu negamybinių plotų privalomam

reikalavimui 4 % taikoma išimtis, bet nė vienai ekologinei schemai nėra taikoma išimtis. Ir nesvarbu, ar mes parašėme 5 %, ar vokiečiai parašė 4+1, net ir vokiečiai tą patį turi taikyti, 4+1. Kai tu eini į papildomą ir įsipareigoji kaip ūkininkas investuoti, ne investuoti, o prisidėti prie gamtinių paramų, deja, privalomiesiems reikalavimams išimčių nėra. Taip, mes papildomai strateginio plano keitimo procedūrą esame perėję, visus nacionalinius vertinimo dalykus, turėsime tą patį 4+1 kitu deklaravimo laikotarpiu. Taip, mums bus saugiau, bet tai, ką mes gavome oficialiai iš Europos Komisijos, yra taip, kaip sakau. Šiuo atveju mes dėl tų išimčių kreipėmės, aš prieš tai buvau kreipęsis neformaliai, dabar formaliai penktadienį. O pirmadienį, tai yra 27 dieną tikriausiai, Taryboje atskiras klausimas, kad mums būtų leidžiama iš negamybinių plotų. Aš tai, tarp kitko, paminėjau ir savo kalboje, kad būtų leidžiama taikyti išimtis ir leisti nusiimti derlių.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas V. Ažuolas. Prašom.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų žemdirbiams dabar yra sudėtinga, nes Lietuvos žemdirbių išmokos yra vienos mažiausių Europos Sąjungoje ir konkurencines sąlygas mes jau dabar pralaimime. Tai iš tikrųjų, gal ką jūs ir minėjote, kad peržiūrėsite reikalavimus, visus kitus dalykus. Gal jau turite kokių džiugių žinių, kaip sakant, kuriuos punktus jau pavyktų peržiūrėti ir padaryti minimalius reikalavimus, kad bent jau tais atvejais būtų lengviau?

Ir antras klausimas, kadangi jūs suteikėte galimybę dar 10 dienų be nuoskaitų deklaruoti, tai gal pavyktų išspręsti valstybinės žemės klausimą, nes ten yra viena iš bėdų, kad žemdirbiai yra pridavę dokumentus, viską, bet paaiškėjo, kad NŽT jiems duoda atsakymą, kad negalės deklaruoti valstybinės žemės, bet mokestis už tą žemę bus atsiunčiamas? Gal būtų koks greitas sprendimas? Aš suprantu, kad aplinkos ministras turėtų išspręsti tą problemą, dėl tų vadinamųjų laikinų žemės nuomos sutarčių, duoti tokią galimybę žemdirbiams, kad galėtų deklaruoti tuos valstybinius sklypus, arba kažkaip kitaip paprašyti, įsiterpusius, besiribojančius ar kitaip.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Ačiū už klausimą. Tai, kas yra aptarta, bet, kaip ir sakiau, tikrai ne galutinis palengvinimų sąrašas. Dėl augalų kaitos reikalavimo, aš dabar neatsiminsiu procento, bet kad didesniai procentui būtų galima netaikyti privalomosios augalų kaitos. Kadangi kitos šalys tą pritaikė, mes tuo pačiu instrumentu pasinaudojome ir pateikėme. Dėl kraštovaizdžių elementų plotų pasitarėme, kad tikrai tie, kurie yra numatyti, dabar yra per maži. Ir kaip pavyzdys – sodybos, jeigu jos yra senos, turėtų turėti bent jau hektarą, tie patys *gojeliai* ir visa kita.

Aptarėme, bet dar nepriėmėme galutinio sprendimo dėl juostų, įrašyti į tą 3 koeficientą, jeigu yra platinama juosta iki 10 metrų, ir tada daugeliui yra priimtinas tas dalykas. Tai šiuos dalykus taip. Bet dėl ko sakau, kad nebaigtinis sąrašas? Todėl, kad kai baigsis deklaravimo dalykas, mes, matydami bendrą vaizdą, sutarėme, kad sėsime su ūkininkais dar kartą prie stalo ir žiūrėsime, kur kokius dalykus galime padaryti. Bet čia jau pamokos iš deklaravimo, iš šio deklaravimo laikotarpio.

Tikrai norisi, ką aš ir minėjau, kad *de facto* esantys negamybiniai plotai būtų tinkamai įskaitomi ir mes turime šitą įvairovę tikrai nemažą, kraštovaizdį turime nemažą, ir tai reikia išnaudoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ministre, vieną sekundę, nors klausti numatytas laikas kaip ir baigėsi, bet jūs neišnaudojote savo 15 minučių, tai iš viso šiam klausimui 30 minučių. Gal dar bent į vieną klausimą atsakykite, padarykime kompromisą. K. Mažeika.

K. MAŽEIKAI (DFVL). Ačiū, pirmininke. Ministre, jūs daug vilčių dedate į Europos Komisiją, bet būkime realistai, bendra situacija Europoje – sausra. Italija, Portugalija, Prancūzija ir Lietuva. Ir tų lūkesčių, kiek žmonių... dabar reikia padėti ūkininkams, matome, kad jeigu ir gausime, tai ta parama bus tik tiems pienininkams, kurie už praeitą laikotarpį negavo tų pinigų. Būkime realistai, nesitikėkime kažko.

Bet turbūt dėl deklaravimo turiu klausimą. Ir tai, kad deklaravimas pratęstas, rodo, kad jūs premjerės tokių iššūkių, keltų aukštų reikalavimų neįgyvendinote. Ir matome, kad viskas taip atsitiko dėl pačios ministerijos sukkelto chaoso, dėl tų deklaravimo pakeitimų, kurie vyko, dėl tų pačių kraštovaizdžio elementų, ką kalbėjome, kurių net neįmanoma įbraižyti, dabar dar vyksta atvira diskusija ir aš viceministrui nusiuntęs, jis neatsakęs į paprastus klausimus, kad mažėja būtent ekologinių žemės plotų deklaravimas, gyvulių skaičius. Galbūt atsakysite...

PIRMININKAS. Laikas!

K. MAŽEIKKA (DFVL). ...į klausimą, kada jau dėsime jūs tą parkerį su portfeliu ir pasakysite – ačiū, nieko nepadariau.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Jeigu dėl to pasibaigtų sausra, krušos ir visi kiti globalūs reiškiniai, gal būtų lengviausias sprendimas. Turbūt puikiai suprantame, kad tai nenulems. Aš tik noriu pasakyti skaičius. Šio ryto duomenimis, techniškai deklaravimas jau yra baigtas. 99,5 % yra įbrėžtų plotų, bet deklaravusių yra 92 %. (*Balsai salėje*) Nesvarbu, bet tiesiog mes matome dalyką.

Dėl kraštovaizdžio elementų ir kitų techninių dalykų, taip, yra kur tobulėti, čia aš galiu priimti tą pastabą. Norisi sistemiškai kai kuriuos dalykus keisti, tai labai aišku. Tai viena. Strateginiame plane atsisakyti visokių smulkių dalykų kaip terminai, skaičiai. Tai tikrai suriša rankas. Čia, nežinau, ta tradicija tęsiasi. Bet aš noriu tą kultūros dalyką pakeisti, su kraštovaizdžio elementais taip pat yra, mes dar ir daugiau išplėstume. Kraštovaizdžio elementus galima įbraižyti, tai ūkininko rizika, jeigu jie nenuvaišyti sistemoje, juos galima. Aš manau, kad ūkininko rizika taip pat ir sutvarkyti plotai, ir visa kita, turėtų būti leista daugiau, iš principo daugiau laisvės turėti ūkininkams deklaravimo metu. Dabar tų saugiklių yra pridėta, paskui jie užkerta kelią mums patiems įgyvendinti priimtus tikslus. Tikrai yra pastabų centrui, bet baigsis deklaravimas ir turime tobulinti. Bet iš esmės techniškai, kaip minėjau, deklaravimą aš laikau baigtu, sėkmingu, nes dėl ekologinių schemų paraiškų turime daugiau, negu tikėjomės. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamam ministrui. Tikrai išsamiai atsakėte į klausimus.

14.32 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2) (svarstymo tęsinys)

Dabar, gerbiami kolegos, toliau turime grįžti prie mūsų darbotvarkės 1-11 klausimo – Švietimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2743(2). Buvo padaryta pertrauka. Turime grįžti prie svarstymo toliau. Pranešėjas gerbiamas E. Pupinis jau pasiruošęs žengti į tribūną. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Komitetas svarstė Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2743. Apsvarstė Teisės departamento išvadas. Kai kurioms pritarė, kai kurioms nepritarė. Taip pat priėmė sprendimą bendru sutarimu pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar diskutuoti kviečiu gerbiama L. Nagienę. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, šiandien eina įstatymo pataisos, ne viena švietimo pataisa, matome, kad jos yra viena su kita susijusios. Mes ką tik priėmėme, praėjo kai kurių pataisų svarstymas, ten kaip tik buvo pareiga informuoti tėvus apie tai, kad vaikas nelanko mokyklos ir panašiai, o šiandien mes kalbame apie tai, kokie turėtų būti tėvai, kokie turėtų būti vaikai, kokios jų pareigos ir teisės. Vaikas auga šeimoje ir atsineša viską iš savo šeimos. Atsineša dažniausiai nuo mažumės. Tai yra požiūrį į savo tėvynę, į savo kraštą, į savo kalbą. Tai yra labai svarbu. Jeigu tėvų nuostata kitokia – nemylėti savo tautos, savo tautos tradicijų, savo krašto, savo kalbos, vaikas su tokiomis pat nuostatomis ateis ir į mokyklą. Ačiū tiems, kurie teikia, tai mūsų akademikui E. Jovaišai. Iš tikrųjų viena iš tėvų teisių ir pareigų yra vaiko vertybės. Mes apibrėžiame, kokias vertybes turi atsinešti mokinys ir kokios yra tėvų vertybės. Dažniausiai mes užmirštame, sako, vaikas... Tėvai turi mylėti savo kraštą ir suteikti, užtikrinti tas vertybes: vaiko parengimą, užduočių atlikimą, priemonių įsigijimą, pagarbą mokytojui, bendruomenei, pagarbą savo kraštui, savo tėvynei. To neturėtų nė viena šeima užmiršti. Mes užmirštame ir, dažnai su mokytojais bendraujant, jie sako: užmiršome ir mokinio pareigą. Kokios yra mokinio pareigos ir teisės, kad jis savo elgesiu ir veiksmais nediskredituotų mokyklos, stropiai mokytus, vykdytų pavestas mokytojo užduotis, dalyvautų atskirose prevencinėse programose, jeigu reikalinga psichologinė pagalba? Tai yra būtinybė, kad mes galėtume kartais ir padėti vaikui, jeigu tai yra reikalinga. Šiandien mes išgirdome ir dar vieną pasisakymą: kai kalbėjome apie cigaretes ir visus skysčius, tai girdėjome, kad mokytojas neturi teisės patikrinti, kas yra kuprinėje, nors mes

žinome, kokių nelaimių jau atsitiko mokyklose. Diskutavau su pedagogais, todėl aš manau, tai irgi turi būti apibrėžta sutartyje tarp tėvų, vaikų ir mokyklos. Tai turėtų apibrėžti.

Kitas momentas – mokytojo dalyvavimas visuomeninėje veikloje. Šiame įstatyme jau yra apibrėžta, kad jis gali dalyvauti profesinėje veikloje, kad jo darbo vertinimas turi būti nešališkas, nes dažniausiai būna taip, kad iš tikrųjų, kai mokytojai yra vertinimai, kartais būna ir politinis požiūris. Tai irgi nėra labai gerai, aš manau, mokytojas turi turėti teisę ginti savo teises įstatymų nustatyta tvarka. Mes tikrai esame už tai, kad kokią šiandien mes užauginsime visuomenę, kokios mes siekiame, tokią mes ir turėsime ateityje savo tautą – mylinčią, gerbiančią savo šalį, savo kraštą, savo himną galų gale, savo vėliavą žinančią. Dabar dažnai būna nelabai gražių atsitikimų, kad negerbiame savo tautos ir neparodome meilės savo kraštui. Artėja didžiulė šventė – liepos 6 diena, turime ir kitų tradicinių mūsų valstybės švenčių, kurios yra labai svarbios, todėl mūsų vaikams žinotina, kokios yra valstybinės šventės. Ir istorija dar labai svarbu, į tą irgi šiame įstatyme atkreipiame dėmesį. Tai tikrai kviečiu palaikyti. Manau, tai yra tęstinumas visų priimtų šiandien jau perėjusių svarstymą teisės aktų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiama L. Nagienei. Dabar, kadangi pasiūlymų dėl šio projekto nebuvo, tai motyvai už, prieš. Už užsirašė gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė, bet, jeigu aš neklystu, jos nėra salėje, bent jau aš nematau. Tada laikome, kad motyvai išsakyti. Balsuosime tam numatytu metu.

14.38 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2), Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56^a straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2760(2), Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 1-12.1, 1-12.2 ir 1-12.3 klausimų paketas – projektai Nr. XIVP-2259, Nr. XIVP-2760 ir Nr. XIVP-2761. Tai vėlgi pranešėjas – gerbiamas Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas A. Žukauskas. Prašau į tribūną. Taikoma skubos tvarka. Švietimo įstatymo keletu straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Prašau.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Gerbiama Seimo nariai ir narės, Švietimo ir mokslo komitetas birželio 16 dieną svarstė šiuos projektus ir komiteto išvada yra pritarti su tam tikromis pataisomis: „Pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms.“ Yra pateikti komiteto siūlymai ir šitoms išvadoms yra gautas komiteto pritarimas bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pristatėte visus tris, taip? Nes čia kitas Švietimo įstatymo ir Profesinio mokymo.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Ten yra kiti du, tai ten nebuvo... Buvo tik Teisės departamento siūlymų, ten viskam pritarta.

PIRMININKAS. Pritarėte ir kitiems. Dėkoju. Labai ačiū už pristatymą. Čia svarstymas. Ar buvo pasiūlymų?

A. ŽUKAUSKAS (LF). Buvo komiteto siūlymas, apibendrinant visas išvadas, visus siūlymus. Komitetas pasiūlė šiek tiek palengvinti sąlygas mokykloms, kuriose yra dėstoma nevalstybine kalba, taip pat esančioms tam tikruose regionuose su tam tikra specifika ir esančioms tam tikrose geografinėse vietose. Čia omenyje buvo turima Neringos savivaldybė.

Taip pat buvo aiškiai apibrėžta, kokių kriterijų nevykdymas kokias pasekmes...

PIRMININKAS. Gerbiamas pirmininke, dabar tada gal pasiūlymus atidėkite. Dabar pakvieskime atskirąją nuomonę turintį gerbiama E. Jovaišą ir paskui... Prašau.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamas Seime, aš esu įpareigotas perskaityti šešių Švietimo ir mokslo komiteto narių atskirąją nuomonę, kurią pasirašė I. Kačinskaitė-Urbonienė, L. Nagienė, A. Norkienė, B. Pietkiewicz ir profesorė V. Targamadžė. Noriu pasakyti, kad šitas įstatymo projektas, kurį mes dabar svarstome, yra be galo reikšmingas. Grupės...

PIRMININKAS. Prašau, gerbiamas kolega, ne jums čia buvo replika, čia kolegę priėjo. Jūs tęskite. Prašau.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Labai jums ačiū. Kaip žinome, savo laiku mes turėjome didelį ginčą dėl anksčiau priimto įstatymo. Buvo paduotas skundas Konstituciniam Teismui ir Konstitucinis Teismas pripažino, kad daug straipsnių neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos. Todėl teko Seimui ir Švietimo ir mokslo komitetui grįžti prie šito įstatymo, nes Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad įstatymų leidėjas įstatymu turi įtvirtinti aiškius kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklos gali vykdyti savo veiklą. Pauliau, ar negerai kas nors?

PIRMININKAS. Viskas gerai. Atsiprašau, čia Sekretoriatas.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerai, atsiprašau. Ir tik įstatymu nustačius kriterijus, kuriuos turi atitikti mokyklos, vykdančios bendrojo ugdymo programas, atskirų kriterijų reikšmė gali būti sukonkretizuota ir detalizuojama poįstatyminiuose teisės aktuose.

Kas čia yra tokio esminio, ką vis dėlto užginčijo Konstitucinis Teismas? Vienas postulatas akivaizdus – apie Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio II skyriaus pažeidimą, kuriame kalbama apie tai, kad negalima pažeisti valstybėje nustatyto valdžių perskyrimo principo – yra valstybinė valdžia ir savivaldybių valdžia, o taisyklės, kurios buvo priimtos Vyriausybės nutarimu, pažeidžia šią normą.

Kitas dalykas. Konstitucinis Teismas iš tikrųjų pasigedo kokybinių kriterijų. Tai yra reikia matuoti mokyklos kokybę ir tada pasakyti, kad štai, gerbiamoji mokykla, jūsų kokybinis rodiklis pagal įvairias patikras, sakysime, PISA'ą, PUPP'ą ar kasmetines apklausas, yra mažesnis negu, tarkim, nustatytas balas. Tada įsitraukia savivaldybė. Savivaldybė žiūri ir klausia, kas, brangioji mokykla, su jumis atsitiko: ar jums reikia naujo mokytojo, ar jums reikia naujos mokyklos, ar jums reikia autobusiukų, ar jums reikia atvežti mokytoją, ar išvežti vaikus į kitą, geresnę, mokyklą? Visa tai turi spręsti savivaldybė, bet negalima kiekybiniais kriterijais, nustačius klasės dydį, tvarkyti tinklo.

Beje, priminsiu tai, apie ką niekada nebuvo kalbėta, nors šioje valstybėje yra ratifikuota Europos savivaldybių chartija. Europos savivaldybių chartija, kaip ir Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis, labai stipriai kalba apie vietos žmonių apsisprendimą dėl savo būtent svarbiausių dalykų, o švietimas, ar reikia man kaime mokyklos ar miestelyje mokyklos, ir yra tos bendruomenės apsisprendimo klausimas. Šitokių tyrimų visiškai nedaryta, šitokių apklausų visiškai nedaryta ir tokios praktikos Lietuvoje nėra. Nežinau, ar čia vieta tą paminėti, ar ne vieta, bet yra taip, kaip yra.

Aš galbūt apsiribosiu, nevarginsiu Seimo, nes šita atskiroji nuomonė yra paviešinta žiniasklaidoje, yra paviešinta atskiroje konferencijoje ir nematau didelio reikalo skaityti atskirus punktus, nes jie jau yra žinomi, o svarbiausia, išsakyti.

Baigdamas aš tik noriu atkreipti dėmesį, ką mes manome. Pirmiausia, ta atskiroji nuomonė atsirado ne šiaip sau, o atsirado dėl to, kad nėra atsižvelgiama į Europos vietos savivaldos chartijos svarbiausią nuostatą, kuri skelbia, kad reikalai sprendžiami vadovaujantis vietos žmonių interesais.

Toliau. Šiame projekte, kurį mes šiandien svarstome, deramai neįvertinta Konstitucinio Teismo nuostata, nurodyta Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis, ir toliau yra neįvertinti tie kokybiniai rodikliai, kuriuos supranta Konstitucinis Teismas, o tie postulatai, kurie turi būti įstatyme...

PIRMININKAS. Laikas, gerbiamas kolega!

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Jūs mane nutraukiate?

PIRMININKAS. Gal 2–3 sekundes jūs sugaišote. Laikas, dabar jau yra 1 minutė praėjusi, visiems vienodas. Nieko nepadarysi.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Ačiū. Man labai patinka tradicija. Paulius visada nutraukia, kai aš kalbu, ir man tiesiog net malonu. Aš užbaigdamas pasakysiu paskutinį sakralinį žodį: mokyklų tinklo pertvarka galimai prieštarauja ir šios Vyriausybės regioninei politikai. Ačiū jums, ačiū, Pauliau, atskirai už nutrauktą kalbą.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas kolega. Tikrai visus vertiname vienodai, visi yra nutraukiami, kai jie viršija Statute numatytą laiką. Nepykite, bet, deja, taip yra. (*Balsai salėje*) Kartais taip. Aš atsakysiu į repliką. Iš tikrųjų kartais dėl posėdžio pirmininko, taip pat ir mano, darbo broko

leidžiama pasisakyti ilgiau nepastebėjus, kad jau užtemptas laikas. Iš tikrųjų Statutas yra vienas ir čia ne tai, kad jūsų atžvilgiu kokie nors neigiami jausmai, bet tiesiog visų kitų kolegų darbo laikui pagarba taip pat turi būti.

Taigi, gerbiami kolegos, toliau diskusija. Apsitarkime, kiek laiko skiriame diskusijai. Gal 20 minučių? (*Balsai salėje*) Daugiau norite? Pusvalandį nebent. (*Balsai salėje*) Gerai, kompromisas – pusvalandis, sutinkame? (*Balsai salėje*) Kolegos, raskime kompromisą. Vieni sako 20 minučių, aš siūlau pusvalandį, tikrai yra daug užsirašiusių frakcijos vardu. Galime sutarti? Gerai, dėkoju. Pirma gerbiama J. Šiugždinienė. Kviečiu į tribūną. Diskusija. Prašom.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Dar kartą sveiki, mieli kolegos. Atidžiai klausiausi, ką gerbiamas akademikas kalbėjo, ir, manau, aš pritarčiau, kad Lietuvoje tikrai reikalinga diskusija dėl atsakomybių pasidalinimo tarp vietos savivaldos ir centrinės valdžios, ypač švietimo srityje. Šiandien mes, sakydami, kad per mažai sprendimo galių turi savivalda, turime iš karto galvoti, kas šiandien atsakingiausias už švietimo kokybę ir už švietimo rezultatus.

Taip, tikrai yra ne viena valstybė, kurioje už švietimo kokybę visiškai atsakinga yra savivalda. Ir tai jau yra nebe deleguota funkcija kaip pas mus, tai yra savarankiškoji funkcija ir tik tam tikrus standartus nustato centrinė valdžia. Tai čia yra skirtingi modeliai. Šiuo metu švietimas yra deleguota valstybės funkcija ir tai yra pasidalinta atsakomybė, kai tikrai didžiausia atsakomybės dalis tenka ministerijai ir Vyriausybei.

Aš noriu reflektuoti dėl siūlomų pakeitimų ir dėl Konstitucinio Teismo sprendimo. Pirmiausia, noriu pasidžiaugti, kad Konstitucinis Teismas nurodė, kad bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kriterijai, ne tik kiekybiniai, bet ir kokybiniai, turi būti perkelti į įstatymą. Aš manau, kad tai yra labai svarbu, ir pasakysiu, kodėl yra labai svarbu. Tai reiškia, kad mes įstatymo lygmeniu nustatome ir dar kartą pabrėžiame, kad kiekvienas vaikas mums yra svarbus, kaip šiandien sakė ir Prezidentas. Nesvarbu, kur vaikas gyvena, ar mažame kaimelyje, ar Vilniuje, ar Kaune, ar Ariogaloje, jis turi turėti vienodas galimybes. Vienodas galimybes patirti sėkmę ir vienodas galimybes gauti tinkamą, kokybišką ugdymosi paslaugą. Tai čia yra pats svarbiausias dalykas ir mes, perkeldami kriterijus į aukštesnį lygį, dar kartą patvirtiname, kad tai mums visiems yra labai svarbu.

Įstatyme šiuo metu yra nurodyti aštuoni kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai. Iš jų du yra kokybiniai kriterijai (ir aš norėsiu juos įvardinti) ir yra du kiekybiniai kriterijai... Taigi, kaip mes dažnai girdime, kai sako, kad nėra perkelta kokybinių kriterijų, tikrai tai yra netiesa. Šiandien, man atrodo, daugiau yra kokybinių. Jau girdėjau ir iš kai kurių opozicijos kolegų, kad tikrai atsirado daug kokybinių kriterijų ir jie yra labai aiškiai įvardinti. Yra numatyta, jog mokykla privalo vykdyti visus šiuos kriterijus.

Tai pirmiausia kokybinis kriterijus yra dėl to, kad mokykloje vykdomos programos turi atitikti bendrojo ugdymo planus. Ir ką tai reiškia? Čia visiems gal atrodo labai formalu, bet tai reiškia, kad nesvarbu, ar tu gyveni Rokiškyje, kaip jau sakiau, ar tu gyveni Vilniuje, tu turi turėti galimybę turėti visą ugdymosi tinklėlį, tai yra tu turi galimybę, jeigu tu nori per vidurinį ugdymą mokytis chemijos, nesvarbu, koks skaičius mokinių, bet turi turėti galimybę mokytis chemijos aukščiausiu lygiu ir laikyti valstybinį brandos egzaminą.

Šiandien dauguma, labai daug vaikų mokyklose, tai rodo aiškiai tyrimai ir duomenys, šios galimybės neturi. Kai kuriose mažose rajonų mokyklose, gimnazijose vaikai nelaiko nei fizikos, nei chemijos, nei informatikos egzamino. (Aš turiu lentelę, jeigu norėsite, galėsiu net ir pailiustruoti, komitetui jau tai iliustruovome.) Vaikai turi turėti vienodas galimybes. Vaikai turi turėti vienodas galimybes mokytis ne tik šių mano minimų dalykų, bet taip pat mokytis, jeigu nori, trečiosios kalbos, gauti konsultacijas, dalyvauti neformaliojo ugdymo veikloje, lankyti būrelius. Nes kas yra svarbu? Ne vien ugdymosi pasiekimai yra svarbu. Yra svarbu atpažinti mokinio profesinius polinkius, yra svarbu atpažinti, kam mokinyš gabus, nebūtinai matematikai, chemijai, fizikai, nebūtinai lietuvių kalbai ir literatūrai, galbūt menams, galbūt muzikai. Taigi, mes privalome šias galimybes sudaryti kiekvienoje mokykloje. Ir tai yra labai svarbu, nes mes tą pasakome įstatymu.

Kitas kriterijus yra užtikrintas mokymosi ir švietimo pagalbos teikimas. Aš čia šiek tiek trumpinu, neskaitau viso teksto. Tai tas yra pasakyta, kad mes turime mokiniams, kurie turi įvairių poreikių, užtikrinti visą švietimo pagalbą. Tai yra kokybinis, labai aiškus kokybinis kriterijus.

Kitas yra, kad mokytojas turi turėti tinkamą išsilavinimą. Tai taip pat yra kokybinis kriterijus, nes mokytojai, kurie moko mūsų vaikus, turi turėti tinkamą išsilavinimą. Materialieji ištekliai turi atitikti švietimo aprūpinimo standartus, kad mes taip pat turime turėti laboratorijas. Taip, tai yra ugdymosi aplinka ir pagal geros mokyklos koncepciją yra vienas iš geros mokyklos bruožų. Čia profesorei komentuoju, kuri yra viena iš autorių.

Taip pat yra du kokybiniai kriterijai, tai yra galimybė numatyti leistiną mažiausią ir leistiną didžiausią mokinių skaičių klasėje. Dar noriu garsiai pasakyti, kokie skaičiai jau šiandien yra Vyriausybės nutarime. Mažiausias leistinas yra aštuoni, tai yra pradinio ir pagrindinio. Ir didžiausias yra 24. 8 ir 24. Vidurinio yra 12 ir 30. Yra labai daug išimčių, ką mes sutarėme dėl tautinių mažumų mokyklos. Tautinių mažumų mokykloje mažiausias leistinas yra penki. Tai mes visi turime sau pasisakyti, ką tai reiškia penki mokiniai klasėje. Ar tai yra didelis reikalavimas? Ar tai yra didelis reikalavimas dėl minimalaus leistino mokinių skaičiaus?

Esu labai dėkinga kolegoms, taip pat ir iš prezidentūros, prezidentūra dalyvavo ir kolegoms, ir tikrai buvo atsižvelgta į ne vieną pasiūlymą. Noriu pabrėžti, kad prie kiekybinių kriterijų, jų, kaip sakiau, iš aštuonių yra du, yra numatyta, kad taip pat reikia atsižvelgti, apsisprendžiant dėl mažiausio leistino ir didžiausio leistino mokinių skaičiaus klasėje reikia atsižvelgti į mokinių poreikius, kalbą, geografinę padėtį ar regiono specifiką. To anksčiau nebuvo, su kolegomis tikrai ilgai diskutavome ir tai šiandien jau yra įstatyme.

Kolegos, noriu dar kelis žodžius apie patį Konstitucinio Teismo sprendimą, tai jis...

PIRMININKAS. Laikas! Nepykite, bet dabar kolegos labai principingai žiūrės į laikrodį, nes gerbiama E. Jovaišai nedaviau pasisakyti, tai dabar jau prašom. Jau pasisakėte, labai ačiū, laikas baigėsi, nepykite. Bet, deja, dabar jau griežtai, nes jau užfiksavome, tad kitiems irgi...

Gerbiama V. Targamadzė. Prašom į tribūną. 7 minutės.

V. TARGAMADZĖ (DFVL). Ačiū. Mokyklų kriterijų įvardinimas Švietimo įstatyme yra labai svarbus, nes jais remiantis bus nustatomi Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių kriterijai. Būtent dėl jų buvo kreiptasi į Konstitucinį Teismą ir nuo jų priklausys, ar bus vykdoma antiregioninė politika ir bus dar didesnis postūmis mokyklų, ypač gimnazijų, naikinimui regionuose. Į tai aš ir noriu atkreipti dėmesį.

Taip, regionuose mokyklos yra brangios. Čia premjerė man yra tokią repliką pasakiusi. Bet galbūt reikia keisti požiūrį ir reikia galvoti apie švietimą ne kaip apie išlaidas, o kaip investiciją į ateitį? Ir štai keletas momentų. 4 straipsnis, 43 straipsnio pakeitimas. „Mokykla bendrojo ugdymo programas gali vykdyti, jeigu atitinka visus šiuos bendruosius kriterijus.“ Taip, penki yra higieniniai kriterijai ir su jais galima sutikti. Bet 11 pozicijoje yra rašoma, pavyzdžiui: „Nevalstybinė mokykla ugdymą gali grįsti švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtinta savitos pedagoginės sistemos samprata.“ O valstybinė ar savivaldybės mokykla gali įgyvendinti pedagoginės sistemos elementus ir yra trys ribojimai: bendrosios programos, bendrieji ugdymo planai, tėvų (globėjų) sutikimas. Taigi unifikacija. O turėdami omenyje, kad dabar reikalinga ugdymo institucijų įvairovė ir ypač kad alfa karta yra atėjusi į mokyklas, mes turime ieškoti savitų pedagoginių sistemų ir ieškoti įvairovės.

Šio straipsnio 8, 15 dalyse nurodytų kriterijų reikšmės, tiek kiekybinės, tiek kokybinės, nustatomos Vyriausybės patvirtintose Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse. Noriu priminti, kad būtent dėl to buvo kreiptasi į Konstitucinį Teismą, nes tose taisyklėse yra numatyta gimnazijų trečiose klasėse, tai yra bendrojo ugdymo mokyklų 11 klasė, 21 vaikas nuo 2025 metų, o vėliau nuo 2026 metų – 31 vaikas. Tai reiškia, kad miesteliuose ir kaimiškose vietovėse gimnazijų klasės išnyks. Nepamirškime, kad nuo 2024 metų po 10 klasės dar bus privalomas PUPP'as. Reikia platesnį kontekstą matyti.

Be to, mažiausias mokyklos mokinių skaičius šiose taisyklėse buvo nurodytas 60. Kodėl būtent tokie skaičiai? Klausiau ne vieną kartą. Negali atsakyti. Aišku, čia yra finansiniai, ekonominiai rodikliai, bet reikia suprasti, kad mažai skaitlingos mokyklos gali būti labai pravarčios organizuojant ugdymą, ypač sėkmingai veikiančios mažosios mokyklos. Jos yra ypač reikalingos, nes bus įtraukusis ugdymas ir nėra taip paprasta važinėti, kai yra nesutvarkyta infrastruktūra. Ir šiandien aiškinimas, kad jei klasėje bus mažiau nei 21 vaikas ar vėliau – 31, yra keistai įdomus.

Juk galima organizuoti ugdymo procesą ir kitaip: tam reikalingi, galimi ir baseinai bendrojo ugdymo dalykų mokyklose, ir įvairios formos. Netgi EBPO pasiūlė keturis mokyklų modelius: plečiamas mokyklų ugdymas; ne mokykliniai, o išorės šaltiniai; mokyklos kaip eksperimentavimo vieta; mokymasis visur. Iš tiesų, man labai keista, kad, kai buvo svarstoma Švietimo ir mokslo komitete, nenori įsileisti naujų kriterijų ir netgi ignoruojamas pažangos kriterijus, kuris buvo pasiūlytas Savivaldybių asociacijos, o jis yra ypač svarbus įtraukaus ugdymo įgyvendinimo kontekste. Na, man primena vaikystėje matytus arklius, bėgančius su akidangčiais, tik ši kartą akidangčiai dengia regionus. Regionai yra nematomi ir jie silpninami.

Drįstu priminti, kad regionuose taip pat gyvena vaikai ir jiems turi būti garantuotas ugdymas ir ugdymasis, jis turi būti prieinamas. Aš griauanu mitą, kad jie gaus tokį patį kokybišką ugdymą, kadangi nėra sutvarkyta infrastruktūra, taip pat jie negaus konsultacijų. Aš ne vieną kartą mačiau apsiverkusį vaiką, kai autobusiukas nelaukia ir vaikas verkia, kadangi nebus konsultacijų, negaus iš švietimo pagalbos. Mažos mokyklos nėra blogis.

Toliau reikėtų nepamiršti ir politinių partijų susitarimo dėl švietimo. Jame yra numatytas savivaldybių savarankiškumo didinimas, o čia, atvirkščiai, – yra apribojamas savarankiškumas. Juk savivaldybės ir turėtų spresti, kam, kurioms mokykloms reikalingas didesnis finansavimas, kurioms yra mažesnis finansavimas, kur reikia išlaikyti klases, o kur nereikėtų. Reikėtų galvoti apie proporcingą finansavimą sąlyginėms klasėms, kad ir mažesnis mokinių skaičius būtų finansuojamas. Tai yra numatyta nevalstybinėms mokykloms, aš turiu omenyje, taisyklėse. Beje, pamiršamos mažos, kaip mes vadiname tarpusavyje, bendruomeninės mokyklos, kurios turi ir vaidina labai teigiamą vaidmenį mūsų švietimo sistemoje.

Reikėtų, iš tiesų, dar diskutuoti apie bendruosius ir specialiuosius kriterijus ir, įvertinus jų adekvatumą, mokyklų tinklo plėtotės poveikį skirtingoms savivaldybėms, įtvirtinti įstatymu. Tai gi dar reikalingos diskusijos. Aš tikrai kviečiu ir merus, ir Savivaldybių asociaciją, ir tėvų organizacijas, ir visus nebūti abejingus, nes šitie kriterijai yra antiregioniniai ir jie turės labai didelį poveikį regionams. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau diskusijoje pasisakyti kviečiu gerbiamą R. Tamašuniene.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Ačiū, pirmininke. Mieli kolegos, pratešdama gerbiamos profesorės mintį ir alegoriją su arkliais, noriu pasakyti, kad švietimo bendruomenė, laukdama eilinės reformos, tikisi Pegaso, kuris suteiks sparnus mūsų švietimo bendruomenei, bet dar kartą tampa tuo asiliuku, traukiančiu didelę našta, kuriam po kojomis metamos naujos kliūtys ir stebima, kaip jis įveiks tas kliūtis. Taigi, Vyriausybės teikiamas įstatymo projektas, kuris švietimo bendruomenei turėjo suteikti daugiau aiškumo ir galbūt išsvajoto stabilumo, kas mažai realu, atneša vėl didelį netikrumą ir net baimę dėl išlikimo, ypač regionuose. „Patirti sėkmę“, – buvo paminėta buvusios ministrės. Patirti sėkmę galime ir vietoje, bet pasirenkamas visai kitas kelias ir kriterijai, kuriuos numatoma perkelti į Švietimo įstatymą. Iš esmės jie yra skirti ne siekti pažangos ar ją pamatuoti, įvertinti kokybiniais rodikliais, o iš tikrųjų yra kiekybė, mokinių skaičius klasėje, mokinių skaičius mokykloje.

Mokyklos misija, ypač regionuose, yra daug platesnė, daug prasmingesnė nei žinių suteikimas, vertinimas pažymiais ir egzaminų rezultatai. Ir ne dešimtukai ar chemijos laboratorijos (nes mūsų buvusi ministrė yra chemijos mokytoja, galbūt dėl to ir tas akcentas – per tuos ketverius metus mes vis girdime žodžius „chemija“ ir „laboratorija“ ugdymo kontekste) išugdo asmenybes, ne tai. Todėl nei unifikuotos, nei standartizuotos švietimo įstaigos ir jų vertinimas nėra tinkamas ir net nėra leistinas, mano vertinimu. Apima toks *déjà vu* jausmas, kad grįžtame į tarybinę mokyklą, kurioje visi lygūs ir visiems po lygiai. Ar tokią asmenybę mes išugdysime, kūrybingą asmenybę, kuri vėliau kurs valstybės ateitį tokioje mokykloje? Vargu.

Sakoma, kad mokinys negalės mokytis dalyko ir nepasirenka fizikos, nesusidaro grupė, negali pasirinkti chemijos, nes vėl yra per maža klasė, kad nėra mokytojo. Ar mes taip sprendžiame mokytojų trūkumo problemą? Galbūt, kaip taip pat minėjo V. Targamadžė, reikia sudaryti kitokius mokymo planus, bendrus ugdymo planus su didžiosiomis mokyklomis arba su tomis mokyklomis, nebūtinai didžiosiomis, kur yra mokytojų profesionalų metodininkų, sudaryti sąlygas

mokytojui atvykti pas vaiką, sudaryti sąlygas mokytis nuotoliniu būdu ir vis dėlto jam likti savo aplinkoje ir savo regione.

Įstatymas taip pat užprogramuoja (ne kartą čia paminėta) savivaldos teisės siaurinimą. Būtent savivalda atliepia bendruomenių lūkesčius ir poreikius. Ką mes darome? Mes siauriname ir bendruomenių galimybę išsakyti dėl švietimo poreikio savo regione, savo miestelyje. Iš tikrųjų šie kriterijai ilgainiai gimnazijai, tai yra tai tradicinei mokyklai – 1–12, iškelia didelius tiesiog išlikimo iššūkius.

Po svarstymo, tiesa, komitetas taip pat suprato, kad ne tuo keliu einama. Tos finansinės sankcijos, kurios gresia savivaldybėms, yra diferencijuotos, bet vis viena net ir diferencijavimas neatliepia Europos vietos savivaldos chartijos, o tai, ką galima spręsti savivaldos lygmeniu, paliekama Vyriausybės diskrecijai.

Taip pat savivaldybei užtikrina šitie kriterijai, mano vertinimu, teisę virsti mokyklinių autobusų garažais, servisais ir vežioti vaikus, o ne mokytis savo krašto jaunąją kartą, kuri jaustų ryšį su savo regionu, su to regiono tradicijomis ir planuotą čia, gavusi išsilavinimą, savo ateitį.

Kalbant apie tautines mažumas, buvo paminėta ir, ačiū Dievui, po svarstymo jau galima šiek tiek kvėptelti, kad bent jau atsiminta, kad yra apie 100 bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų, kuriose mokomoji kalba yra ne lietuvių kalba, bet kuri įgyvendina švietimo bendrojo ugdymo planus mūsų Respublikoje, ir tai yra apie 20 tūkst. mokinių. Išvis nebuvo paminėtos kriterijuose tos mokyklos. Ačiū komitetui, kad vis dėlto bent tiek patobulino. Mano vertinimu, valstybė turi suteikti galimybę ugdytis gimtąją kalbą, ir mes turime tokią tikrai unikalią, gerą sistemą, vertėtų ir pasigirti tuo įstatyme, ir nepraleisti progos paminėti tautinės mažumos mokyklos, tautinių mažumų ugdomosios kalbos šiame įstatyme. Mes bandome kitais žodžiais kažkaip ten pamulinti, pakišti po straipsniais, kad reikia dar geros fantazijos atrasti, kur čia apie tave kalbama įstatyme.

Svarstant įstatymo projektą neteko girdėti mokslinių argumentų, tyrimų arba ekspertinės nuomonės, kurios čia siekia opozicijos atstovai, kad iš tiesų kokybė iš dalies yra kiekybinė išraiška. Todėl aš galvoju, kad privačios mokyklos, kurios yra išskirtos tarp kriterijų, kurios gali pasirinkti savo ugdymo planus, pritraukia į savo švietimo įstaigas būtent tuo, kad klasėje nėra daug mokinių, mokymas yra individualizuotas ir kiekvienas vaikas pagal savo gebėjimus, pagal savo gabumus gali maksimaliai atsiskleisti. Ar tai bus matematinio mąstymo ugdytinis, ar galbūt humanitaras, turintis dovaną žodžiais gražiai reikšti mintis, – kiekvieno vaiko gebėjimai yra skirtingi. Tai, kad vaikai kelerius metus nepasirenka chemijos ar fizikos valstybinio egzamino, nėra rodiklis...

PIRMININKAS. Laikas!

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). ...mums būtent tokiais skaičiais vadovaujantis...

PIRMININKAS. Dėkoju.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). ...tuos kriterijus tvirtinti.

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas! Dabar gerbiama L. Nagienė kviečiama diskutuoti. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų daug padaryta. Konstitucinis Teismas pripažino, vis dėlto po pusantrų metų mes diskusiją turime, kad Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės prieštaravo Konstitucijai. Aš gerai atsimenu pačią pradžią. Ironizavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija: ką jūs čia pasieksite, ko jūs čia siekiate? O mes siekėme, kad tai būtų įtvirtinta įstatyme, tai yra kad bet kuriai valdžiai keičiantis nebūtų labai lengva taisykles pakeisti ir labai lengvai uždaryti mūsų regionų mokyklas. Ledus pralaužėme, bet ar viską padarėme keisdami šį įstatymą? Gerbiama ministrė Jurgita paminėjo, sako, kokybiniai rodikliai jau atsirado įstatyme, bet ar tikrai to mes šiandien siekiame? Mes visą laiką akcentuojame kokybinius rodiklius, tai yra kokie vertinimai, kaip išlaiko mūsų abiturientai abiturės egzaminus, tai yra baigiamuosius, kokius rezultatus pasiekėme. Praėjusiais metais tikriausiai visiems matematika buvo smūgis, kokie buvo rodikliai. Ar šiandien mes tą numatėme šiame pateiktame įstatymo projekte?

Bandėme mes siūlyti į įstatymą įrašyti ugdymo kokybės standartus, tai yra numatyta ir partijų susitarime dėl švietimo klausimų, tačiau buvo pasakyta, kad ugdymo kokybės standartų mes

neturime, tai yra tikrai fikcija. Aš vis dėlto siūlyčiau grįžti prie šitų standartų, kad kokybiniai rodikliai atsirastų. Galbūt kai kuriuos kokybinius rodiklius dabar galėtų nustatyti ir pati Vyriausybė, įvertindama, pasitelkdama mokslininkus, ekspertus, praktikus. Tai galėtų būti padaryta. Vis dėlto priėmimo stadijoje šią įstatymo pataisą mes siūlome.

Kitas momentas. Aš kalbėsiu apie 14 straipsnį (8 dalies pakeitimą). Jeigu jūs atkreiptumėte dėmesį, kažkodėl kalbama išskirtinai apie gimnazijas. Aš kalbėsiu apie ilgąsias gimnazijas. Ilgosios gimnazijos nėra išskirtos Švietimo įstatyme, paminėtos, bet tai yra nuo 1 klasės. Šitos ilgosios gimnazijos, mes žinome, yra gyvenvietėse, tose didesnėse gyvenvietėse. Ten yra numatyta... Kodėl išskyrė 14 punktą, negaliu pasakyti, mes jam nepritarėme. Nustatyta, kad yra atsižvelgiama, ar atitinka klasių skaičių. Ką reiškia klasių skaičių? Mes klasių skaičių jau turime numatytą Vyriausybės nutarime. Gimnazijos trečioji ir ketvirtoji klasės turi turėti dvi paralelias klases. Tokiu atveju pasižiūrėjus daugiau negu 100 gimnazijų, ilgujų gimnazijų, jos tokių dviejų klasių kompleksų tikrai niekada nesudarys. Jei nebus pakeistas šis nutarimas, faktiškai tokiu atveju šios gimnazijos virs progimnazijomis ir tokiu atveju gyvenvietėje, to regiono didesnėje gyvenvietėje, nebus gimnazijos. O ką reiškia, kai tokiame didesniame miestelyje, kur 4 tūkst., 5 tūkst., 3 tūkst. gyventojų, nėra gimnazijos? Kur tėvai kraustosi ir kur išsikelia? Ten, kur jų vaikams patogiau lankyti mokyklą. Mes sakome dabar apie šią reformą kartais kai kuriais klausimais, kad mes matome ne priartinamą prie vaiko reformą, o tolinamą nuo vaiko.

Aš ačiū sakau Švietimo ir mokslo komitetui. Iš tikrųjų į daug pastabų buvo atsižvelgta, yra daug pataisyta, jeigu pažiūrėtume į pirminį projektą, koks buvo pateiktas pirminis variantas. Tikrai yra ir gerų dalykų. Atsižvelgta ir į kai kuriuos kokybinius kriterijus. Įrašyta bent kokybė 28 straipsnyje, ji paminėta. Atsižvelgta į regionų specifiškumą, kaip ir paminėjo gerbiama Rita, kad vis dėlto mes turime ir Neringą, mes turime ir mažąsias savivaldybes, ten irgi tie klausimai yra sprendžiami. Iš tikrųjų yra ir gerų dalykų, bet mes iki galo dar to, ko mes siekėme, kad kokybės kriterijai turi atsirasti įstatyme, nepadarėme. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir dal galėčiau pakviesti diskutuoti gerbiama I. Kačinskaitę-Urbonienę, bet jūs jau tikrai būsite paskutinė ir jau viršysite numatytą laiką. Aš prašysiu kuo glausčiau. Prašom.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mes dėl tinklo taisyklių, dėl mokyklų tinklo ir savivaldos santykio čia diskutuojame jau turbūt dvejus ir gal šiek tiek daugiau metų. Visą laiką tas pats klausimas: ar iš viršaus turėtume reguliuoti, ar suteikti daugiau teisių savivaldai pačiai reguliuoti ir spręsti, kaip tvarkytis tinklą? Mano supratimu, šis įstatymų pakeitimo paketas ne visai dėl tinklo, jis yra dėl keliamų kriterijų kiekvienai mokyklai – būti ar nebūti? Ir tai bus nuspręsta Vyriausybės nutarimu ir taip pat kai kuriais kriterijais, kurie yra dabar numatyti projekte.

Gal su dalimi kriterijų ir būtų galima sutikti, nes tikrai gera mokykla yra ir ta, kurioje yra visi ugdymo planai, ir ta, kur yra geras pasirinkimas ir taip toliau. Bet ko labai pasigedau šito įstatymo svarstymo metu, tai tiesiog diskusijos, diskusijos su visomis suinteresuotomis šalimis, ypač su regionais, nes, kaip jau ir minėjo čia kolegės prieš tai, didžiausią įtaką šitie pokyčiai turės būtent regionų teisei spręsti dėl mokyklų tinklo, dėl mokyklų išlikimo regionuose. Tos diskusijos tikrai pritrūko, nes ir laiko buvo labai mažai.

Taip pat buvo siūlymas atlikti ekspertinį vertinimą, poveikio vertinimą, tas irgi nebuvo padaryta, būtent didžiausias fokusas turėjo būti į regioninę politiką. Nebuvo suburta ir darbo grupė švietimo susitarimo kontekste, kai mes 18 punkte esam įsipareigoję suteikti daugiau galių savivaldai spręsti ir prisiimti atsakomybę už savo ugdymo įstaigas. Tai nebuvo padaryta ir tai, atvirai sakant, netenkina. Klasių dydžiai, komplektai ir visa kita nenulemia, ar tai yra gera mokykla. Čia tarsi preziumuojama, kad mažą mokyklą negali būti gera mokykla. Tačiau turime gražių pavyzdžių, kai yra užtikrinama kokybė, užtikrinami geri rezultatai ir mažose mokyklose. Dabar pagal šias įstatymo nuostatas mažų mokyklų arba tokio lankstumo dėl mažų mokyklų išlikimo nebeliks.

Taip pat antrinu, kad nesusitarta ir dėl ugdymo kokybės vertinimo, ką mes laikysime, kad tenkinami tie kokybės kriterijai, ar oficialius Nacionalinės švietimo agentūros turimus duomenis

dėl, tarkim, pažangos vertinimo, ar kokius kitus dalykus. Dėl to nėra susitarta nei su politikais, nei su švietimo bendruomene, todėl tas taip pat netenkina.

Na, ir ta masinė centralizacija, apie kurią minėjau jau praeito įstatymų paketo svarstymo metu. Valstybinių mokyklų unifikavimas ir bendras fonas tai yra labai daug vykstančių švietimo sistemoje pokyčių: tiek bendrojo ugdymo programų atnaujinimas, įtraukiojo ugdymo pradėjimas visose mokyklose, taip pat įvairių papildomų patikrinimų įvedimas, galų gale tokių fizinių, mechaninių, kaip finansavimas, centralizuotas priėmimas – tie visi pokyčiai tikrai kelia didžiulį nerimą ir dar prie šių pokyčių atsiranda šitie pakeitimai.

Raginu susilaikyti dėl šio įstatymo projekto. Iki Konstitucinio Teismo sprendimo įsigaliojimo turime dar visą pusmetį. Galime padiskutuoti, suburti darbo grupę ir tada apsispręsti. Dabar, kolegos, siūlau neskubėti ir siūlau geriau susitarti tiek tarpusavyje, tiek su visa švietimo bendruomene.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar į tribūną kviečiu grįžti Švietimo ir mokslo komiteto pirmininką gerbiamą A. Žukauską. Jeigu galėtumėte jį atlaisvinti, gerbiamą komiteto pirmininką... Kviečiu jus į tribūną, svarstysime pasiūlymus dėl 1, 2, 3, 4 straipsnių.

Dėl 4 straipsnio buvo Seimo narės L. Nagienės pasiūlymas, jam komitetas nepritarė. Aš sudarysiu galimybę gerbiamai L. Nagienei. Ai, jos nėra. Bet ji buvo, ji ką tik pasisakė diskusijoje. Atkreipkite dėmesį, kad mes svarstome jos pasiūlymą, tiksliau, svarstyjume, jei ji būtų salėje. Labai negerai, kad jos nėra. Gal pakvieskite, nes mes negalime eiti toliau.

Gerai, jeigu nesusiję, galbūt R. Tamašunienės ir Č. Olševskio galime? Gerbiamas komiteto pirmininke, paklauskiau taip: ar R. Tamašunienės ir Č. Olševskio siūlymas yra susijęs, ar mes galime pirmiau svarstyti jį? Jeigu galime, tai mes galbūt galime tada pirma dėl šito apsispręsti, o paskui... Galime. Gerai, tada gerbiama R. Tamašunienė galėtų mums pristatyti.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSG). Šiaip komitetas parašė, kad nepritarta, bet iš tikrųjų šio pasiūlymo pirmajai daliai komitetas šiek tiek pritarė ir visus šiuos bendruosius kriterijus pakeitė, nes dabar yra šeši privalomi, kiti du jau yra su išimtimis. Mano idėja ta ir buvo.

Antras dalykas, kad aš noriu įtvirtinti, kad bendrojo ugdymo mokykla, kurios nuostatuose numatytas mokymas tautinės mažumos kalba, užtikrina Švietimo įstatymo nustatytą asmenų teisę mokytis gimtąja kalba ir valstybine kalba, būtent bendrojo ugdymo programas ji vykdyti gali tada, kai atitinka 50 % leistino mažų... minimalaus skaičius. Tai nėra mano pateikiamas skaičius, tai būtų procentinė išraiška, jeigu Vyriausybė nustatytų tokius skaičius, kurie projektuojami dabar, kad būtų galima mokytis, sudaryti mažesnes klases, nes vaikai tose vietovėse, Vilniaus krašte, kitur, pasiskirsto į srautus pagal mokomąją kalbą... Yra kelios mokyklos ir jie pasirenka. Vaikų yra tiek, kiek yra, ir jų dėl to, kad mes nustatysime didelius skaičius, neatsiras daugiau. Aš labai prašau atsižvelgti. Šiaip iš dalies komitetas jau kitaip suformulavo, bet vis dėlto neįrašė dar – nepamirėjo atskirai mokyklų su tautinės mažumos kalba.

PIRMININKAS. Dėkoju. Bet jūs sakote – atsižvelgti. Jūs siūlote balsuoti? Gerai. Reikalaujate balsuoti dėl visos apimties jūsų pasiūlymo. Tada gerbiamas komiteto pirmininkas komiteto nuomonę. Prašom.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas nepritarė šitam siūlymui, tačiau jis pataisė tuos kiekybinius rodiklius įrašydamas, kad Vyriausybė, tvirtindama tuos kiekybinius rodiklius dėl minimalaus vaikų skaičiaus klasėje, dėl minimalaus skaičiaus mokykloje, atsižvelgtų į mokymo kalbą, regiono ypatybes ir geografinę padėtį. Iš dalies kaip ir kitokia formuluote buvo atsižvelgta į tai, bet konkrečiam siūlymui nustatyti procentus, kad 50 % nuolaida būtų skaičiams... tautinių mažumų mokykloms – šitam komitetas nepritarė.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar prieš kalbės gerbiamas E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, iš tiesų iš dalies sprendimas buvo surastas, kaip ir sako komiteto pirmininkas. Daug kas gal bus numatyta ir Vyriausybės nutarimu patvirtintose taisyklėse. Tačiau vėlgi tautinių mažumų vaikai taip pat turi gauti gerą išsilavinimą. Nereikia užsiimti politika, na, išlaikymo tam tikroje vietoje nesudarant galimybių srautus pritaikyti, gauti tam tikrą išsilavinimą, mokytis ne tik vieną dalyką, kurio yra mokytojas, bet ir kitus dalykus, ypač svarbu dabar tikslieji mokslai. Iš tikrųjų negalime mes, politikai, padaryti įkaitais tų

vaikų vien todėl, kad kažkam patinka, kad šioje vietoje būtų mokyklėlė, nors ten kokybės nėra. Vaikai turi gauti normalų išsilavinimą ir iš tikrųjų pretenduoti į aukštesias mokyklas lygiai taip pat iš kiekvieno kaimelio, kaip ir iš kiekvieno miesto.

PIRMININKAS. Dėkoju. Balsuojame. Balsuojame dėl R. Tamašunienės, gerbiamo Č. Olševskio pasiūlymo. Kas pritaria pasiūlymui, balsuoja už, kas nepritaria, balsuoja kitaip. Pasiūlymas ką tik buvo aptartas. (*Balsas salėje*) Tuoj leisime. Gali būti tik replika po balsavimo, nes motyvus mes jau išsakėme.

Užsiregistravo 116, balsavo 115: už – 46, prieš – 24, susilaikė 45. Pasiūlymui nepritarė.

Dabar gerbiama Rita.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš noriu repliką kolegai konservatoriui. Įdomu, kokį jis tokį didelį licėjų pabaigęs, kad jis jaučia, kad toje mažoje mokykloje labai prastas ugdymas. O gal jis baigęs vis dėlto nedidelę regioninę mokyklą ir kažkodėl jaučiasi gerai čia tarp Seimo narių, gavęs kokybišką išsilavinimą? (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau grįžtame prie gerbiamos Seimo narės L. Nagienės pasiūlymo. Sudarykime galimybę jums pristatyti. (*Šurmulyš salėje*) Tylos salėje. Prašau. Gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tikrųjų nesinorėtų, kad vien tik ugdymo kiekybiniai rodikliai nulemtų mūsų tinklo pertvarką, todėl ir siūliau įrašyti punktą: vadovaujantis Vyriausybės patvirtintu ugdymo kokybės standartu. Jis, beje, yra apibrėžtas ir partijų susitarime, būtent tas punktas yra įrašytas. Buvo paaiškinta, kad tokio neturime ir panašiai. Aš siūlau, kad kokybė įstatyme turi atsirasti, ar kokybės standartas, ar panašiai, tai neturėtų būti vien tik skaičius. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūs siūlote balsuoti dėl savo pasiūlymo irgi visos apimties?

L. NAGIENĖ (DFVL). Taip.

PIRMININKAS. Gerai. Komiteto nuomonė.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komiteto nuomonė – nepritari, nes komitete nutarta, kad diskusijoms dėl ugdymo kokybės standarto reikia skirti daugiau laiko, o šio įstatymo projekte neįrašyti šios sąvokos. Iš tikrųjų mes turime iki sausio 1 dienos turėti visas naujas tvarkas, reikia dar aprašus paruošti, taisykles rudenį, todėl tikrai siūlome diskusijas dėl kokybės standartų pratęsti ateityje. Juolab komitetas dabar į įstatymą įtraukė tam tikras pataisas dėl ekspertinio vertinimo. Taip sakant, startas tam duotas, bet dėl konkrečių dalykų reikia daugiau laiko.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar gerbiama J. Šiugždinienė dėl vedimo tvarkos? Prašau.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Ne, aš norėjau repliką. Tai turbūt po...

PIRMININKAS. Po balsavimo replika. Dabar dėl motyvų E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, atrodo, kad mes čia pirmą kartą susirinkome, ir Švietimo ir mokslo komitetas, ir gerbiami profesoriai. Kiek laiko nenustato standartų, nesuranda formuluotės! Tai dabar nori per šitą įstatymą paimti ir surasti. Akademikas pasakė, kad laukia gilios diskusijos, iki šiol dar nesutarėme, o jūs norite įrašyti į įstatymą nesutarimą dalyką. Šiuo atveju, manyčiau, iki kitų naujų metų yra gražaus laiko, padiskutuokime šia tema ir padiskutuokime dėl kitų temų, dėl mokyklų pasirinkimo ir kitų dalykų. Iš tikrųjų įstatymą priimti turime, nes jūs žinote, kad Konstitucinis Teismas taip liepia.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir už – gerbiama V. Targamadžė. Prašau.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Ačiū. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad apie ugdymo kokybę yra kalbama, nežinau, kiek aš esu Seime, kiekvieną kartą primenu ir tai buvo galima padaryti. Čia ne Seimo narių darbas yra, profesorių. Galbūt jūs iš tikrųjų esate baigęs labai stiprią mokyklą ir galėtumėte tai padaryti. O Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir pavaldžios institucijos privalo tą padaryti, negalima žaisti muilu tviskančiais burbulais, ugdymo kokybė yra neapibrėžta.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuojame dėl Seimo narės L. Nagienės pasiūlymo. Trumpąjį balsavimą paleidžiu, vis tiek, man atrodo, visi salėje ir jau susėdę į savo vietas ramiai laukia balsavimo. Neveikia kažkas. Pakartojame balsavimą. Čia kažkas nusimušė. Na va, skubos darbą velnias renka. Balsuojame dėl Seimo narės L. Nagienės pasiūlymo, jam komitetas nepritarė. Motyvai ką tik buvo išsakyti.

Užsiregistravo 108, balsavo 108: už – 50, prieš – 19, susilaikė 39. Taigi pasiūlymui nepritarta.

Toliau buvo kitas Seimo narės L. Nagienės pasiūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies. Tenkina? Aha, nereikalaujate balsuoti. Gerai. Tada pagal komiteto redakciją. Dėkoju.

Toliau čia buvo R. Tamašunienės, Č. Olševskio, jau apsvaistė. Tada dar buvo vienas gerbiamos L. Nagienės pasiūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies. Taip pat jūs sutinkate, nereikalaujate balsuoti. Gerai.

Toliau dėl 5, 6, 7 straipsnių nebuvo pasiūlymų. Dėl 8 straipsnio yra gerbiamos L. Nagienės pasiūlymas, jam komitetas nepritarė. Čia dėl 8 straipsnio. Ar jūs norėsite pristatyti? Čia yra žodis „proporcinei“.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ten yra dabar „sąlyginis“ įvertintas, tai aš faktiškai atsiimu, nes diskusija buvo dėl proporcingumo, bet galvoju, jeigu 63 straipsnyje įrašėme „sąlyginis“, tai sutinku su šiuo pataisymu. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Sutinkate, nereikalaujate balsuoti. Gerai. Dėkoju komiteto pirmininkui. Daugiau jokių pasiūlymų nebuvo.

Taigi motyvai dėl viso projekto. Už – E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tiesų šiandien paklausėme daug politinių kalbų, bet gaila, kad jos daugiau politinės. Gerbiama R. Tamašunienė buvo... Aišku, čia esame politikai, tai gerai, kad politinės kalbos, bet iš tikrųjų R. Tamašunienė buvo ministrė. Praeitą kadenciją 150 mokyklėlių paėmė ir užsidarė. Ir kažkaip stebuklas neįvyko, niekas nieko nepadarė. Kodėl nepadarėte? Mokyklos yra, o žmonės išvažiuoja, vaikai išvažiuoja. Kaip čia taip būna, kad jie paima ir išvažiuoja, nors mokykla yra? Jūs dabar norite atvirkščiai pasakyti, kad jie sugrįš į tuos kaimus?

Gerbiama ministrė ir visi gerbiamieji, žmonės gyvena pradžioje ten, kur yra ekonominės sąlygos gyventi. Jeigu nėra tų ekonominių sąlygų, asfaltuokite keliu, kiek norite, gausite politinių dividendų, o tais asfaltuotais keliais, kaip buvo praeitą kadenciją, tie vaikai išvažiuoja į geresnes mokyklas. Pasaulio neapgausi. Iš tikrųjų mokyklos yra svarbu, bet ekonominės sąlygos svarbesnės.

Šiuo atveju tikrai šiuo metu reikia daryti... Vis dėlto pamatėme, kad iš tikrųjų pirmiausias dalykas – ekonominėms sąlygoms sukurti reikalingas kokybiškas išsilavinimas, o ne ten, kur vaikai ateina pavalgyti ir eina sau laimingi namo. Šiuo atveju darykime, gerbiamieji, viską, kad iš tikrųjų sutelktume pinigus, kad mokytojams mokėtume didesnius atlyginimus, kad iš tikrųjų vaikai turėtų pasirinkimus, kad būtų po kelis srautus, kad iš tikrųjų mokytojai ne tik tai, kokie mokytojai yra, kaip matome dėl rusų kalbos. Jeigu rusų kalbos mokytojas yra, tai 75 % Lietuvos vaikų mokosi rusų kalbą, nes yra toks mokytojas.

Sudarykime sąlygas sutelkę pinigus parengti gerus specialistus, sudaryti vaikams sąlygas ir tada kalbėsime apie tai, kad vaikai norės ten gyventi, šeimos ekonomiškai bus stiprios ir niekas nenorės iš ten išvažiuoti, o ne atvirkščiai. Siūlau pritari tam įstatymo projektui. Daug kam ministerija nustatys tam tikrus kriterijus. Dar galimybių yra, nes sąlygos nevienodos ir savivaldybės pagal dydžius...

PIRMININKAS. Dėkoju.

E. PUPINIS (TS-LKDF). ...nevienodos, bet yra...

PIRMININKAS. Laikas!

E. PUPINIS (TS-LKDF). ...numatytos sąlygos ir, mačiau, ministerija...

PIRMININKAS. Dėkoju. Laikas! Prieš kalbės gerbiama B. Pietkewicz.

B. PIETKIEWICZ (MSNG). Gerbiami kolegos, matau, kad diskusijų karštis pasiekė ir Seimo salę, bet iš tikrųjų šiam klausimui svarstyti turėtume skirti daugiau laiko. Kaip ir visi Švietimo ir mokslo komiteto opozicijos atstovai manau, kad tiesiog perkelti švietimo kūrimo taisykles į Švietimo įstatymą nepakanka. Tikrai reikia platesnių diskusijų ir kompromisinių sprendimų, jų laukia ir savivalda, ir regionų švietimo bendruomenės, ypač tautinių mažumų. Taigi tai pabrėžiame pateikę atskirąją nuomonę kaip Seimo nariai. Skubotai priimdami įstatymo pataisas nebūtinai gausime garsiai valdančiosios koalicijos deklaruojamą švietimo kokybę, užtat sulauksime Lietuvos regionų intelektualaus nuskurdinimo, važinėjimų išsvargintų vaikų, tylaus, bet spartaus Lietuvos regionų nykimo. Iš tikrųjų kokybė yra svarbi, finansiniai rodikliai yra svarbūs, bet švietimas buvo ir yra labai brangus malonumas, nes jis yra kertinis mūsų visuomenės akmuo.

Šiandien Prezidentas labai žaismingai pasakė, kad valdantieji turi savo leitmotyvą – viskas nuspręsta. Taigi, vis tiek kviečiu susimąstyti, ar balsuoti už šį projektą, kol nėra nuodugnai išdiskutuotos nei šio įstatymo pakeitimo pasekmės, nei jo reali pridėtinė vertė. Labai ačiū. Susilaikysiu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar, gerbiami kolegos, buvo anksčiau reikalavimas atskirai dėl šitų projektų balsuoti. Ar vis dar toks yra, ar galėsime už bendrą paketą, nes nežinau, kaip leisti pasisakyti. Jeigu mes sutartume, kad balsuojame dėl visų trijų paketo, tai dabar galėčiau dar suteikti dėl motyvų tiems, kurie yra užsirašę. Jeigu tinka ir nereikalaujate atskirai balsuoti, tada už gerbiamas K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Kolega Edmundas turbūt ir yra pavyzdys, kad ir kaimo mokyklose žmonės ne tik žemdirbiais tampa. Žinau, jo mokykloje net keturios klasės buvo sujungtos ir, žiūrėkite, žmogus, Seimo narys, atrodo, dar kartais kalba ir nepadaro tokių loginių klaidų. Iš tikrųjų turbūt nereikia taip jau visiškai pagal vieną kurpalių lyginti ir priešinti miestą su kaimu. Turbūt šiuo atveju reikia pagirti tas kaimo mokyklas, kurios stengiasi. Dabar baigėsi egzaminai ir turbūt galėsime įvertinti, kiek tų šimtukininkų, kiek ten gerai besimokančių tų mokinių ir kiek įstos į universitetus. Turbūt tikrai tas skirstymas yra negražu ir turbūt negerai, todėl tikrai balsuojant kviečiu vadovautis ne tuo, iš kokio miesto ar kaimo esate, ne pagal regioniškumą balsuoti, bet pagal tai, kad žmonės tikrai turėtų galimybę pasirinkti ir galimybę mokytis galbūt arčiausiai namų, galbūt kam nors nepatogu, galbūt kas nors nori toliau. Tas ribojimas turbūt yra sąlyginis ir turėtume kalbėti, kad visgi žmonės turėtų arčiau namų tą mokyklą. Kolegos, tikrai balsuokite pagal sąžinę ir pagal širdį šiuo klausimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tikrai džiugu, kad Seimo nariai kartais kalba, o kartais ir be klaidų. Gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė – prieš. Prašom.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų kriterijus mes turime nustatyti ir jie turi būti aiškūs, nustatyti įstatyme, taip, kaip Konstitucinis Teismas pasisakė. Visgi šiame kontekste pritrūko laiko mums padiskutuoti. Padiskutuoti, kokie tie kriterijai turi būti, kas ta ugdymo kokybė. Šiandien čia, salėje, mes nesutariame ir tarp bendruomenės narių nesutarta, ką jau kalbėjome. Dar daugiau, neužsakytas joks poveikio ekspertinis vertinimas. Kokią įtaką vis dėlto tai turės tiek pačiai ugdymo kokybei, tiek švietimo sistemai, tiek ir regionų politikai? Įvertinus visą šitą kontekstą manytina, kad mes dar tikrai turime laiko išdiskutuoti šiuos klausimus iki kitų metų sausio 2 dienos ir padaryti taip, kad vis dėlto sutartume, kokie tie kriterijai turėtų būti taikomi tam, kad nuspręstų mokyklų likimą. Kaip aš jau minėjau diskusijoje svarstant, kad nekalbama apie tinklą, labiau kalbama apie keliamus reikalavimus kiekvienai mokyklai. Tie reikalavimai iš principo yra unifikuojami, visoms mokykloms tarsi nubrėžiamas vienas standartas ir tai nėra visiškai teisinga bendruomeninių, privačių mokyklų kontekste, nes jos turi galimybę pasiūlyti įvairovę, skirtingas kažkokias ugdymo sistemas, na, o valstybinės iš esmės pagal vieną kurpalių sustatomos. Štai nėra taip, kad visas įstatymas būtų blogas, tačiau jis neaprepia visų svarbių klausimų, kurie ateina kartu su šituo įstatymu, o turint mintyje, kad vyksta ir šiaip labai daug pokyčių su bendrojo ugdymo programomis, įtraukiuoju ugdymu ir taip toliau, tiek tų pokyčių atnešti vienu metu gali būti labiau žalinga, negu naudinga. Kolegos, todėl siūlau susilaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Už – gerbiama I. Šimonytė. Prašau.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš pradėsiu nuo to, kuo baigė gerbiama Ieva. Tai būtent tokia esmė ir yra, kad jokių pokyčių nėra siūloma, yra siūloma tiesiog įstatyme įtvirtinti kriterijus, kurie šiuo metu yra numatyti Vyriausybės nutarimu. Ir tie iš jūsų, kolegos, kurie buvo diskusijose dėl nacionalinio susitarimo, kas jau kas, bet tikrai turėtų prisiminti, kad, kai ten buvo diskutuojama dėl tinklo ir tinklo kriterijų, galiausiai buvo sutarta nesutarti. Buvo sutarta, kad tinklo klausimas yra Vyriausybės atsakomybės ir savivaldybių atsakomybės reikalas, nes mes galime diskutuoti metus, galime diskutuoti dvejus, trejus ir penkiasdešimt ir vis tiek greičiausiai tų diskusijų rezultatai bus tokie patys, – kad kas bebūtų pasiūlyta, tikrai netiks kiekvienam, kuris ten mato tam tikrą savo išlikimo aspektą. Kai aš dabar girdžiu apie tą prieššinimą miesto, kaimo, regionų, dar ką nors, prieštaravimą regionų politikai...

Aš pacituosiu vieną iš mano labai gerbiamų Seimo kolegų, kuris prieš keletą metų, kai buvo valdančiojoje daugumoje, komentuodamas tą patį klausimą, pasakė štai ką: mes gyvename ir tos

mokyklos gyvena tokiaame politiniame lauke, kur yra partijų programos, kurios nusako vienokią ar kitokią liniją, ir tada kitos partijos stebi tas partijas ir sako: na va, tie naikina mokyklas, jeigu jas uždaro. Toliau buvo klausiama apie tas 170 mokyklų, kurios buvo uždarytos praėjusioje kadencijoje: ar politikai daro vaikams gera, neleiddami uždaryti mokyklų, arba prisidėdami, kad jos nebūtų uždarytos? Atsakykite atvirai. Ir tas pats žmogus sako: atvirai? Žinoma, kad ne.

Ir man atrodo, kad labiausiai šitos diskusijos turinys yra lemiamas to, kur konkretus kalbėtojas yra šiuo metu vykdomosios valdžios atžvilgiu. Tai Vyriausybė nesiūlo jokių naujų kriterijų, nesiūlo pradėti naujų diskusijų dėl tautinių mažumų mokyklų, ką čia kolegės bando daryti, nei dėl kitų dalykų, tiesiog siūlo išspręsti konstitucingumo problemą ir toliau judėti pirmyn. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš pasisakys gerbiama L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tikrųjų, nesu prieš visą projektą. Yra labai daug gerų dalykų atliepta, ką ir nusakė Konstitucinis Teismas. Bet gerbiamas Edmundas savo kalboje akcentavo kokybę. O kur yra kokybiniai kriterijai, kuriuos Laima ir kelia dėl ugdymo proceso? Pažanga. Kur mes šitą apibrėžėme? Todėl šiandien aš keliu klausimą. Ir dar vienas mano akcentas, kam išskirti gimnazijas? Dėl to Laima šiandien turi susilaikyti ir kviečia susilaikyti visą opoziciją vien dėl to, kad mes neturime kokybinių kriterijų. Geografiją, specifiškumą, regioniškumą – mes tai jau atliepiame įstatyme, bet yra kai kurių dalykų, kurie yra neatliepti. Apie tai kalbėjo ir akademikas E. Jovaiša, išsakydamas atskirąją nuomonę.

Iš tikrųjų, tai galėjo būti atskira diskusija gal ir savaitės, dviejų ar kiek. Paskui mes galėtume papildyti įstatymą, rudenio labai ramiai priėmę, sudarę komisiją ar darbo grupę. Ne komisiją, o darbo grupę, kuri būtų tikrai atliepusi tuos pagrindinius kriterijus ir tikrai būtume įgyvendinę visas Konstitucinio Teismo nuostatas. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuojame dėl viso šio 1-12 paketo, tai yra projektas Nr. XIVP-2759(2), Nr. XIVP-2760(2) ir Nr. XIVP-2761(2). Tai yra Švietimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2), kitas Švietimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2760(2) ir Profesinio mokymo įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2761(2). Balsuojame.

Užsiregistravo 120, balsavo 120: už – 68, prieš – 11, susilaikė 41. Taigi projektams yra pritarta po svarstymo. Dabar gerbiamas V. Ažuolas per šoninį mikrofoną. Replika po balsavimo. Prašau.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Aš premjerės norėčiau paklausti, kodėl jūs nustatėte tokią finansavimo tvarką, kad, pavyzdžiui, A. Landsbergienės mokyklai, kurioje mokėsi septyni vaikai, skyrėte finansavimą, o tiems patiems septyniems vaikams, kurie mokosi savivaldybės mokykloje, neskiriate finansavimo? Plius, savivaldybei draudžiate net prisidėti prie tokios klasės. Taip pažeidžiamos savivaldos teisės! Nepabėkite, atsakykite, kodėl diskriminuojate ir tyčiojate?

PIRMININKAS. Dėkoju. Ačiū. Dabar gerbiamas V. Valkiūnas per centrinį mikrofoną.

V. VALKIŪNAS (DPF). Mano balsą įskaitykite prieš.

PIRMININKAS. Jūsų balsą įskaitysime prieš tada. Gerai.

15.45 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2) (svarstymo tęsinys)

Dar, gerbiami kolegos, esame apsvarstę 1-11 klausimą – Švietimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2743(2). Balsuojame dėl šio projekto.

Užsiregistravo 113, balsavo 112: už – 98, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 14. Taigi yra pritarta po svarstymo.

15.45 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2750(2), Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2751(2) (svarstymas)

Dabar, gerbiami kolegos, judame pagal darbotvarkę toliau. Darbotvarkės 2-2.1 klausimas ir 2-2.2 klausimas – tai yra Vietos savivaldos įstatymo projektas Nr. XIVP-2750(2) ir Konkurencijos

įstatymo projektas Nr. XIVP-2751(2). Ekonomikos komiteto pranešėjas – gerbiamas K. Starkevičius, bet, kiek aš žinau, jo nėra. Galbūt kas nors iš Ekonomikos komiteto galėtų pagarsinti komiteto išvadą? Gerbiamas A. Kupčinskas pagarsins išvadą. O toliau posėdžiui pirmininkaus Pirminko pavaduotojas gerbiamas J. Jarutis. Prašom. Dar kol kas dar balsavimo langas, jeigu apsvaistysime, galėsime balsuoti.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, komitetas svarstė, pastabų negavo. Sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bendru sutarimu. Dėl lydimąjo įstatymo – analogiškai.

PIRMINKAS (J. JARUTIS, LVŽSF). Ačiū, kolega. Bendroji diskusija. Prašom. Gerbiamas V. Semėška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Mieli, gerbiami kolegos, šiandien teikiamas savivaldybėms toks svarbus įstatymo projektas, tai yra joms pačioms per savo įstaigas valdyti už savo biudžeto lėšas pastatytus nekilnojamojo turto objektus, deja, bet netaikant konkurencingumo procedūros. Kalbant apie konkurenciją ir apie konkurencingumą, be jokios abejonės, konkurencija yra rinkos variklis, yra mūsų rinkos ekonomikos gerovės variklis. Tačiau neretai mažose savivaldybėse susidaro situacija, kai mes turime problemą, kad savivaldybė nori pastatyti, įsteigti viešuosius objektus ir teikti viešąsias paslaugas, kurios nebūtinai ūkiškai, komerciškai yra apsimokančios, todėl tenka ieškoti nelengvų sprendimų.

Asmeniškai man, daug metų dirbusiam versle, yra labai sudėtinga pritarti, kad tokiu sprendimu iš principo mažinama konkurencija. Bet įstatyme aiškiai numatoma, kad taikomos tam tikros išimtys, tai yra tik švietimo, kultūros ir sporto objektams. Iš principo yra pateikiamas baigtinis sąrašas: koncertų salės, muziejai, parodų rūmai, bibliotekos, kultūros namai, sporto salės, maniežai, stadionai ir baseinai.

Deja, paliktas žodelis „ir kita“, dėl to manyčiau, kad jeigu pritarisite, teksime mes siūlymą, galbūt ir daugiau Seimo narių norės pasirašyti, žodelį „ir kita“ išbraukti vien tam, kad prie baseinų, kino teatrų visiškai netyčia negalėtų prilipti viešbutis. Kadangi reikia tą baseiną prižiūrėti ir prie stadiono reikia apgyvendinti sportininkus, staiga jis jau tampa ne tik stadionu, bet visa verslo imperija.

Aš jums, mieli kolegos, pasakysiu labai įdomų pavyzdį. Yra tokia stebuklinga Druskininkų savivaldybė. Nepatikėsite, tai yra pats didžiausias pramogų verslininkas Alytaus apskrityje, turintis du viešbučius. Druskininkų savivaldybė per savo akcines bendroves valdo du viešbučius, naktinį klubą, „AQUA parką“ su visomis pramogomis ir, žinoma, užsiima komercija nuomodama patalpas, tai yra nekilnojamojo turto vystytoja. Taip nutiko, nes įsteigė akcines bendroves ir puikiai maitinasi. O maitinasi dėl to, kad prie viso šito sugeba už tas pajamas finansuoti savo propagandinį leidinį, vietos valdžios leidinį „Mano Druskininkai“, reklamomis, dotacijomis.

Ką tai reiškia? Noriu atkreipti dėmesį, kad yra tam tikras pavojus, kai savivaldybė gauna tam tikras pajamas, netiesiogiai susijusias su veikla, gali tas pajamas įvairiai manipuliuodama ir naudoti siauriems grupiniams interesams tenkinti. Tai yra rizika. Bet jeigu mes pasiektume ir išbrauktume siūlymus „ir kita“, aš manau, mes turime blaiviai vertinti, kad patys stadionai arba patys baseinai nepasistato, tikrai komerciškai, ūkiškai jie neapsimoka, tačiau jie yra reikalingi gyventojams. Tam tikroms išimtimis su skausmu širdyje, nes tai tikrai su konkurencija tam tikrais atžvilgiais prasilenkia, vis dėlto reikėtų pritarti. Tiek trumpai. Ačiū, kolegos.

PIRMINKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Toliau kalba G. Paluckas. Prašau, Gintautai. Ruošiasi K. Masiulis. Jo nematau.

G. PALUCKAS (LSDPF). Mieli kolegos, aš galbūt diskutuoti nebūčiau užsirašęs, bet pamačiau, kad du labai radikalių nuostatų kolegos užsirašė. Vienas su labai prasta, neigiama patirtimi iš Druskininkų, mėgina ją primesti visai Lietuvai, o kitas paprastai tiesiog neigiamai atsiliepia apie daugelį, sakykime, bendros logikos, racionalios logikos reikalaujančių, sveiko proto reikalaujančių klausimų.

Kolegos, šis pasiūlymas kyla iš labai praktinių problemų, iš labai praktinių sumetimų, kai į už valstybės, savivaldybių ar europines lėšas išvystytas įvairios infrastruktūros objektus, į jų eksploatavimą, operavimą ima pretenduoti privatūs (juridiniai) subjektai, kurie iki tol ten nematė jokio biznio, jokios racionalios ekonominės logikos ten investuoti. Būtent dėl šios priežasties gimė

šis projektas. Aš galiu priminti aibę atvejų nuo pat tų laikų, kai buvo sudievinata rinkos ekonomika, buvo priimti įstatymai, o paskui jie buvo švelninami dėl daugelio savivaldybių teikiamų paslaugų, kai atliekų vežėjai pradėjo terorizuoti ir skandinti miestus arba dideliais įkainiais, arba šiukšlėmis. Tokių atvejų buvo ne vienas. Todėl aš tikrai nepritariu, kad išbrauktume arba siaurintume pačią sąvoką, dabar numatytą įstatyme.

Tikrai, kolegos, kviečiu pasitikėti tais kolegomis, kurie turi ir praktinės viešojo administravimo, paslaugų teikimo ir valdymo patirties savivaldybėse, ne tokios dramatiškos kaip kolegos iš Druskininkų, bet normalios, racionalios ir ekonominės. Todėl kviečiu palaikyti įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Kviečiu K. Masiulį pasisakyti. Prašau, gerbiamasis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Kolegos, čia liberalai man replikuoja, kad aš turėčiau būti labai liberalus. Aš toks ir esu. Bet dėstydamas ir susidūręs, kaip ir kolega G. Paluckas, su gyvenimo tikrove aš žinau, jau iš teorijų, iš knygų žinojau, kad viešajame sektoriuje tikrai nebūtina viską privatizuoti. Viešasis sektorius daug kur pats efektyviau ir geriau suteikia viešąsias paslaugas. Jeigu mes atiduodame verslui, jos pabrangsta. Vadinasi, už tai sumokės gyventojai. Verslas pradžioje apauksina pažadais, o realybė yra labai prasta.

Mano patirtis truputį senesnė negu pono G. Palucko, aš atsimenu A. Zuoko laikus, buvau vicemeru. Tuomet ir mačiau, kaip buvo nuomojami „Vilniaus šilumos tinklai“, kuo tai baigėsi. Aš turėjau porą bylų su ta nuostabia įmone „Dalkia“ ir visokiomis „Litesko“, mačiau, kaip jie buvo apraizgę visas savivaldybes ir kuo tai virto. Lygiai taip pat teoriškai žinau, kad jei pati savivaldybė tiekia maitinimo paslaugas moksleiviams, ligoninėms ar dar kam nors, tai ir verslas, restoranai turėtų tiekti. Irgi pigiau išeina, skaniau ir sveikiau. Tai tikrai taip yra. Nereikia esant liberaliai ekonomikai siekti, kad visas paslaugas, viešąsias paslaugas – viską valdytų vien tik verslas. Kviečiu pritarti šiai idėjai.

Lygiai taip pat mačiau, kad tie žodžiai „ir kita“ kai ką gąsdina. Aš noriu pasakyti, kad nereikėtų ir to bijoti. Labai aiškiai po to pasakyta, kad kultūros ir kituose panašiuose sektoriuose, tai tikrai paslaugų sektoriuje. Siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Dabar svarstymas. Nuomonės už, prieš. Tuoj, minutėlę. Už kalba A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Matau, kad įžūlūs verslininkai, pasikinkę Konkurencijos tarybą, verčia už mokesčių mokėtojų pinigus įrengtą infrastruktūrą atiduoti jiems eksploatuoti. Na, turbūt įžūlumas peržengia visas ribas? Mane tiesiog stebina, žvelgiant į pagrindiniame Ekonomikos komitete svarstomą šį klausimą, kada inovacijų viceministrė kalba tarsi tie verslininkai, tarsi ji būtų įmonės „Infrastruktūra LT“ darbuotoja. Žodis į žodį, ką nepatenkinti akcininkai surašė Seimo nariui, kuris teikė šias pataisas.

O kas vis dėlto yra „Infrastruktūra LT“? Pažvelgus į istoriją matyti, kad akcininkai įkūrė Rusijoje banką „Capital bank“. Kažkaip tas bankas užsilenkė. Taip pat tai susiję su „Litexpo“ valdymu. Man nieko nuostabaus, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija gulasi kryžiumi už šį projektą. Asmeniškai aš esu prieš vidaus sandorius, tačiau tokio įžūlumo, kada pasikinkoma tokia taryba ir toks teisinis reglamentavimas ir taip meistriškai bandoma žongliruoti...

Man kelia nerimą ir ta situacija, kad su šia įmone yra susijęs ir Nacionalinės sporto agentūros vadovas ponas M. Špokas ir jo šeima. Vyriausybė iki rytojaus jau baigs svarstyti projektą, kad sporto infrastruktūrą perduotų šiai agentūrai. Ar neiškils tų pačių problemų nacionaliniu mastu ir ar ne ši įmonė inicijavo šį projektą, kad būtų perduoti ne tik baseinai, bet ir nacionalinė infrastruktūra privačiam koncesininkui? Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Ir prieš kalba A. Armonaitė. Prašau.

A. ARMONAITĖ (LF). Aš keletą dalykų norėčiau pasakyti. Visų pirma, nepaneigdama praktinės problemos, kuri kilo vienai, gal kitai konkrečiai nedidelei savivaldybei, aš noriu truputėlį atkreipti dėmesį, kad įstatymo pakeitimais *de facto* yra įteisunami vidaus sandoriai. Tai turės efektą ne tik sporto, kultūros, švietimo infrastruktūrai ir paslaugoms, bet tai turės efektą ir kitai ūkinei veiklai, nes pagal formuluotę, kurią dabar turime įstatyme, juodu ant balto yra parašyta „ir kita“.

Aš ne visai suprantu, kodėl yra taip skubama. Galima būtų ir aš rytoj paprašysiu Seimo valdybos kreiptis į Vyriausybę išvados. Tuo labiau kad yra ir Specialiųjų tyrimų tarnybos labai aiškių nuogąstavimų, Konkurencijos tarybos labai aiškių nuogąstavimų, Konstitucinio Teismo išaiš-

kinimai ir jurisprudencija, kuriuos vis dėlto turėtų atitikti šis įstatymo projektas, nepaisant jo pozityvių tikslų.

O ponui A. Skardžiui noriu pasakyti: kreipkitės į STT, jeigu turite kokios nors informacijos, ir čia tiesiog nemanipuliuokite, nežongliuokite, nedarykite visokių užuominų. Jeigu turite, eikite į tarnybas ir tarnybos išsiaiškinkite. Aš agituojau šitame etape vis dėlto nepalaikyti.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, nuomonės išsakytos. Kadangi dar tebesame balsavimo lange, tai svarstymo stadijoje balsuojame dėl šio įstatymo projekto. Prašau balsuoti dėl dviejų: dėl Vietos savivaldos įstatymo ir Konkurencijos įstatymo.

Užsiregistravo 110, balsavo 109: už – 93, prieš – 4, susilaikė 12. Po svarstymo pritarta.

Repliką po balsavimo – A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Aš gerbiamai ministrei A. Armonaitei norėčiau atsakyti, kad faktas kaip blynas, nežinau, kodėl tarnybos miega, tai akivaizdi sąsaja, akivaizdus protegavimas ir akcininkų grynas šantažas pataisų teikėjo. Akivaizdžiai akcininkai „Infrastruktūra LT“ spaudžia Seimo narius, kad nebūtų teikiama pataisa. Akivaizdu. Galite dar kartą pasitikrinti, ponija Aušrine Armonaite. Prašome neproteguoti vienos bendrovės, kad jai būtų perduotas savivaldybės ir galbūt valstybės turtas Vyriausybės nutarimu.

PIRMININKAS. Gerai. Ačiū, kolegos. Nuomonės išsakytos, sprendimas priimtas. Noriu pasitarti, kolegos, mes gerokai vėluojame pagal darbotvarkę ir kai kurie klausimai iš popietinės darbotvarkės... Kiek žinau, rezervinį 3 klausimą norėtų pristatyti ponas R. Juška, jeigu leistumėte, nes yra suplanuoti susitikimai ir matosi, kad nespės. Jeigu... (*Šurmulyš salėje*) Galime bendru sutarimu pritarti? Gerai. Ričardai, prašom į tribūną. Ir gal dar spėsime pabalsuoti dėl šito, nes vis dar yra balsavimo langas. Prašom.

16.01 val.

Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908 (pateikimas)

Prašom. R. Juška. Rezervinis 3 klausimas, tuoj pagarsinsiu – Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Prašom.

R. JUŠKA (LSF). Gerbiami kolegos, regionų plėtros tarybos jau yra patvirtinusios regionų plėtros planus, kuriuose numatomi regionų plėtros tikslai ir uždaviniai. Pagal tai planuojamos įgyvendinamos pažangos priemonės ir projektai. Regionų plėtros planuose numatyti tikslai ir uždaviniai yra labai įvairūs ir apima platų diapazoną projektų, juos įgyvendinant kartais reikia vykdyti specifines, sunkiai iš anksto numatomas funkcijas.

Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti regionų plėtros tarybų funkcijas nustatant, kad regionų plėtros tarybos gali vykdyti ir kitas regionų plėtros tarybų nuostatuose nustatytas funkcijas, kurios neatsiejamai susijusios su Regioninės plėtros įstatymo 12 straipsnyje nurodytais regionų plėtros tarybų veiklos tikslais. Jei vertintume tai, daugelis ministerijų yra patvirtinusios regionų pažangos priemonių finansavimo gaires ir netrukus bus skelbiami kvietimai dėl projektų. Siūloma šį įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka. Komitetas pritarė bendru sutarimu, vieningai.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Klausti jūsų niekas nenori.

R. JUŠKA (LSF). Ačiū.

PIRMININKAS. Nuomonės už, prieš? Taip, R. Tamašunienė kalba už. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš tikrai komitetui noriu padėkoti, kad vis dėlto jie įgyvendina buvusios Vyriausybės priimtus gerus sprendimus būtent dėl regionų ir regionų plėtros. Per metus buvo parengtas Regionų plėtros įstatymas, kuris leido susiformuoti regionų plėtros taryboms, ir tai sudaro sąlygas savivaldybių merams ir tarybų nariams spręsti savo regionų klausimus, pasirinkti būdus, įgyvendinti Nacionalinio pažangos plano strategiją tais būdais, kurie jų regionui dėl jų regiono specifikos ir unikalumo yra reikalingi. Bet iki šiol (jau trejus metus pasibaigę) niekaip negalime parengti pažangos priemonių gairių. Kai kurios šitos Vyriausybės ministerijos iki šiol stabdo ir savivaldybių merai nuolat kreipiasi į VVSK, į kitas institucijas sakydami, kad tie investiciniai projektai, kurie svarbūs jų gyventojams ir dėl viešųjų paslaugų suteikimo, brangsta, kaskart brangsta, prarandamos lėšos. Dėl sprendimų nebuvimo tai ir vyksta. Todėl iš tikrųjų šis

įstatymo projektas yra reikalingas, yra laukiamas. Labai siūlau balsuoti ir pagreitinti tuos procesus, kurių nesugebėjo padaryti Vyriausybė.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama kolege. Gal galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? (*Triukšmas salėje*) Dar ministrė nori. Prašom per šoninį mikrofoną.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Aš tiesiog norėčiau kreiptis ir pasakyti dėl gairių, kad 8 iš 14 jau yra patvirtintos. Taip, tikrai dar dėl keleto vyksta procesas, bet procesas juda į priekį ir tai bus padaryta artimiausiu metu.

PIRMININKAS. Ačiū. Bendru sutarimu, nėra ginčų? Norite balsuoti? Balsuojame. Prašom. Kas už tokį sprendimą, prašom balsuoti.

Kažkas prašė balsuoti. Balsuota vienbalsiai: už – 115. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Komitetas siūlo skubos tvarka. Galime pritarti skubai? Bendru sutarimu. Ir svarstyti birželio 27 dieną. Tinka taip? (*Balsai salėje*) Birželio 22 dieną. Spėsite apsvarstyti komitete? Gerai. Tada svarstymo data – birželio 22 diena. Ačiū, kolegos.

16.06 val.

Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 5 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15¹, 15² straipsniais ir priedu įstatymo projektas Nr. XIVP-1457(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 5 straipsnio pakeitimo ir papildymo kai kuriais straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-1457(2). Pašom. K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Frakcijos vardu noriu paprašyti valdančiųjų, kurių čia nėra, pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Prašo pertraukos iki kito posėdžio. Galime bendru sutarimu? Galime. Ačiū. Pertrauka iki kito posėdžio.

16.06 val.

Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹, 35¹, 35² ir 66 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2765(2), Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2766(2), Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2767(2), Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2768(2), Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2770(2), Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 16, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2771(2), Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2772(2), Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2773(2), Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 15¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2774(2), Želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2775, Vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2776, Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2777(2), Statybos įstatymo Nr. I-301 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2778(2), Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2779(2), Kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2780(2), Geležinkelių transporto kodekso 9, 23¹ ir 30² straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2782(2) (svarstymas)

Dabar kitas įstatymų projektų paketas. Darbotvarkės 2-4.1, 2-4.2, 2-4.3, 2-4.4, 2-4.5 – 2-4.16 klausimai. Tai yra Žemės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2765(2). Svarstymas. Komitetas. Parašytas Aplinkos apsaugos komitetas. Kas pristatys komiteto

išvadą? Kasparas. Prašom, gerbiamasis. Aplinkos apsaugos komiteto išvada dėl visų įstatymų projektų. Po to dar bus Kaimo reikalų komitetas – J. Gudauskas. Dar minutėlę luktelkite, tada. Prašom, Kasparai.

K. ADOMAITIS (LF). Aplinkos apsaugos komiteto sprendimas yra pritarti įstatymo projektui. Už – 7, susilaikė 2. Dėl visų. O dėl visų kitų lydimųjų – bendru sutarimu. (*Balsas salėje*) Teisingai, dar du buvo atmesti. Kadangi juose nebuvo jokių aktualių pakeitimų, po Teisės departamento pastabų ir kitų pastabų jie buvo atmesti. Tai yra Želdynų įstatymo projektas buvo atmestas. Tik Želdynų buvo.

PIRMININKAS. Gerai. Ačiū. Daugiau nėra?

K. ADOMAITIS (LF). Ir Vandens įstatymas dar buvo.

PIRMININKAS. Dėl visų įstatymų projektų. Ačiū, gerbiamas Kasparai. Ir J. Gudauskas – Kaimo reikalų komiteto išvada.

J. GUDAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Kaimo reikalų komitetas kaip papildomas šių metų birželio 7 dieną nusprendė pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui Nr. XIVP-2545, pasiūlyti pagrindiniam Aplinkos apsaugos komitetui tobulinti įstatymo projektą pagal Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas ir nustatyti įstatymo įsigaliojimo terminą nuo šių metų liepos 1 dienos. Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu, už – 7.

PIRMININKAS. Ir Audito komitetas, ponas Z. Balčytis. Prašom į tribūną. Kolegos, baigėsi mūsų balsavimo langas. Ar galime pratęsti? Kitas balsavimo langas bus 17 valandą. Galėtume apsvarstyti pasiūlymus. Ne? Prašom pristatyti.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, Audito komitetas šių metų birželio 7 dienos posėdyje svarstė Žemės įstatymo projektą ir priėmė sprendimą jam pritarti, taip pat pasiūlė pagrindiniam komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Teisės departamento pastabas, kurioms Audito komitetas pritarė, ir Audito komiteto pasiūlymus. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū, gerbiamas kolega. Bendroji diskusija. R. Tamašunienė. Prašom į diskusiją. Informuoju visus, kad kitas balsavimo langas prasidės 17 valandą. Taip, J. Razma. Prašom. Minutėlę, Rita, palaukite. Prašom, Jurgi.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, man atrodo, mes labai greitai baigsime diskutuoti dėl šio paketo, ten visai nedaug projektų lieka. Ar tikrai mes turėsime ką veikti iki 17 valandos? Ar nebūtų paprasčiau jums pratęsti balsavimo langą, dabar balsuotume dėl pasiūlymų po vieno pasisakymo ir...

PIRMININKAS. Aš tokį pasiūlymą buvau pateikęs, bet iš jūsų daugumos reakcijos supratau, kad ne, tai dėl to. Dabar dar A. Skardžius. Atsiprašau, ponai Rita.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Gerbiamas pirmininke, kadangi reakcijų buvo įvairių, mes siūlėme kai kurie pratęsti, tai gal balsuodami apsisprendžiame, ar pratęsiame, ar ne.

PIRMININKAS. Gerai. Dabar leiskime ponai Ritai pasisakyti, tada nuspręsimė, ar tęsiame balsavimą.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Planavau trumpai, bet matau, kad dar daug laiko yra, tai galiu užpildyti tą laiką diskusija. (*Triukšmas salėje*) Juokauju, juokauju, mieli kolegos!

Aš noriu paliesti vieną žemės reformos aspektą, tai yra piliečių nuosavybės teisių atkūrimą, žemės gražinimą tiems piliečiams, kurių žemė sovietiniais laikais buvo nacionalizuota. Restitucijos procesas tęsiasi kartu su nepriklausomybe. Ir vienas iš valstybės pažadų piliečiams buvo žemės gražinimas, tai yra restitucijos proceso įgyvendinimas.

Kas iš viso yra restitucija, galime pažiūrėti, tai iš tikrųjų turto gražinimas buvusiam savininkui, kai turtas buvo užvaldytas neteisėtai. Restitucija turi būti vykdoma natūra, o jei neįmanoma – piniginiu ekvivalentu. Ekvivalentu, tai yra tos pačios vertės, koks turtas buvo.

Kokią turime situaciją Lietuvoje? Restitucijos procesas vyksta jau 30 metų. Ar jaučiasi atgavę savo turtą žmonės, kuriems žemė nėra gražinama natūra? Man atrodo, kad jie negali jausti teisingo restitucijos įgyvendinimo, nes iki šiol, pirmiausia, jiems nesudaromos galimybės pasirinkti atitinkamo dydžio ir vertės sklypą už turėtą turtą, jeigu tai yra jau užstatytas ir valstybei reikalingas žemės sklypas. Jiems taip pat pinigine išraiška yra 300 kartų mažesnė, negu dabar yra tam tikrų

sklypų rinkos vertė. Ypač kalbant apie tas dvi savivaldybes, kur restitucijos procesas dar vis nepasibaigia. Tai yra Vilniaus miestas ir Trakų rajono savivaldybė.

Iškeltas ministerijos tikslas ir iš tikrųjų Aplinkos ministerijos, kaip naujos visą procesą koordinuojančios institucijos, požiūris, mano vertinimu, yra tikrai naujas, gaivesnis. Bent kiek siekiama surasti kompromisus, nei kad buvo iki šiol, bet vis dėlto, mano įsitikinimu, reikia...

Dabar klausimą taip keliamo: ar mes greitai norime pabaigti, ar mes teisingai norime pabaigti? Mano vertinimu, kai užtruko 30 metų, apie greitį jau neturėtume kalbėti. Mano vertinimu, pagrindinis rodiklis turėtų būti teisingumo jausmas ir teisingas restitucijos proceso užbaigimas. Todėl vis dėlto siūlau palikti galimybę už miestuose turėtą žemę gražinti mišku. Tas miškas, reikia įsivaizduoti, nėra gražus Druskininkų krašto miškas, pušynas. Tai yra jau urėdijai nebereikalingas miškas, nei privatininkams įdomus miškas, tai tokie šabakštynai, kurie kaip kompensacija už turėtą žemę mieste, noriu pabrėžti, yra galima dabar iki lapkričio mėnesio savininkams pretendentams. Aš siūlau iššęsti tą laiką, nes vis dėlto miestuose yra pakankamai žemės, yra taip pat numatyta Vilniaus miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose, kad tą žemę būtų galima atiduoti pretendentams, projektuoti maksimaliai žemės sklypus ir suteikti galimybę pagalvoti, gal net ne vieną sklypą, galbūt du mažus sklypus po 12 arų ir žmogus jaustų daugiau teisybės, negu jam siūlomi kiti būdai, tai yra arba miškas, arba pinigine kompensacija. Pinigine kompensacija tokia išraiška, kokia yra dabar, tiesiog piktna žmones. Tikrai labai siūlyčiau ministerijai ir NŽT atkreipti dėmesį, nesiūlyti žmonėms, tai kraštutinė priemonė, o pasiūlyti galbūt už labai nedidelį likutį žemės, kur neįmanoma suformuoti arba neadekvatu, nes ten 0,0 kažkiek arų suformuoti mieste, tik tuomet pasiūlyti tą pinigine kompensacija. Todėl labai prašau, mieli kolegos, svarstysime pasiūlymus, pabalsuoti už tuos pasiūlymus, nes jie nepažeidžia lygiateisiškumo principo, neišplečia...

PIRMININKAS. Laikas, kolege.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). ... neišplečia būdų, bet bent tie adekvatūs būdai būtų galimi pretendentams pasinaudoti ir tuomet tas restitucijos procesas bus pasibaigęs ir greitai, ir teisingai.

PIRMININKAS. Ačiū, kolege. Na, kaip ir žadėjau, teikiu balsuoti dėl balsavimo lango pratęsimo. Kas balsuojate už, balsuojate už pratęsimą, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad būtų 17 valandą.

Už – 67, prieš – 1, susilaikė 4. Dirbame... Po kiekvieno klausimo pristatymo balsuojame iki posėdžio pabaigos. Kviečiu į tribūną vėl K. Adomaitį.

Yra dėl Žemės įstatymo Nr. I-446 pasiūlymų. Yra 3 straipsnio pakeitimas, yra Audito komiteto pasiūlymas. Prašau.

K. ADOMAITIS (LF). Audito komiteto pasiūlymas buvo gautas dėl 3 straipsnio, buvo gauti keli susiję siūlymai. Mes komitete pritarėme iš dalies, nes buvo rasta kitokia formuluočių. 10 straipsnio pakeitimas.

PIRMININKAS. Dėl 3 straipsnio yra Audito komiteto pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). 3 straipsnis – 10 straipsnio pakeitimas. Audito komitetas siūlė išbraukti.

PIRMININKAS. Pritarė iš dalies. Ar Audito komitetas sutinka su komiteto nuomone? Gerbiamas Zigmantai, prašau.

Z. BALČYTIS (DFVL). Labai trumpai. Audito komitetas siūlė suderinti svarstomo Žemės įstatymo projekto nuostatas su jau paminėtu Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojų...

PIRMININKAS. Kolegos, gal galite garsiau kalbėti, nesigirdi, į mikrofoną.

Z. BALČYTIS (DFVL). Na, negaliu garsiau, kadangi visi kalba.

PIRMININKAS. Į mikrofoną.

Z. BALČYTIS (DFVL). Gerai. Mes balsuoti neprašome.

PIRMININKAS. Gerai, supratau. Toliau yra Seimo narių V. Pranckiečio ir S. Gentvilo pasiūlymas. Prašau.

K. ADOMAITIS (LF). Buvo gautos...

PIRMININKAS. Palaukite, minutėlę. Dar pristatys pasiūlymą V. Pranckietis. S. Gentvilo nėra.

V. PRANCKIETIS (LSF). Yra S. Gentvilas ir jis norėjo pristatyti šitą pasiūlymą.

PIRMININKAS. Prašau, tada S. Gentvilas. Na, profesorius liepė, tai prašau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Čia buvo diskusija dėl to, kur įskaityti teisę statyti mokesčių ir buvo pasiūlymas, kad reikia 100 % įskaityti į valstybės biudžetą.

PIRMININKAS. Taip, komiteto nuomonė? Aš matau, nepritarti.

K. ADOMAITIS (*LF*). Komiteto nuomonė buvo nepritarti ir palikti esamas nuostatas.

PIRMININKAS. Čia turbūt reikėtų balsuoti, taip? Kas balsuojate už pasiūlymą, balsuojate už, kas už komiteto nuomonę, balsuojate prieš. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Pagal komitetą – prieš ar už?

PIRMININKAS. Pagal komitetą – prieš. Jau balsavimas baigėsi.

Už balsavo 7, prieš – 34, susilaikė 31. Pasiūlymui nepritarta.

Kadangi auditas pasiūlymas buvo iš trijų dalių, jau dėl kitų nebebalsuosime, nes nubalsavome.

Seimo narys J. Razma pristato savo pasiūlymą dėl 3 straipsnio. Prašau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Taip. Aš tik norėčiau patikslinti prieš apsisprendamas, nes komitetas dviprasmiškai suformulavo, parašydamas: atsisakyta Žemės įstatymo papildymo 9 dalimi. Aš norėčiau tiksliai žinoti – ar šita dalis yra išbraukiama ir jos neliks galiojančiame įstatyme, ar liks ta redakcija, kuri dabar yra įstatyme ir kuri lieka nekeičiama?

K. ADOMAITIS (*LF*). Šitą diskusiją dėl žodžio „atsisakyti“ mes turėjome komitete, tai buvo aiškiai pasakyta, kad šita dalis išbraukiama, jos nebus, neliks.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Ir ji liks, kaip šiandien galiojančiame įstatyme, kokia yra 9 dalis, tiesiog liks be pakeitimų?

K. ADOMAITIS (*LF*). Mes kalbame apie...

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Aš sakau, kad būtumėte parašę, jog 9 dalis išbraukiama, tai būtų viskas aišku. Dabar taip... Na, pasikliausime, kad jūs ją išbraukėte...

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė yra pritarti iš dalies.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Jeigu ta dalis išbraukiama, aš tikrai tiesiog net nebeturiu dėl ko teikti pasiūlymą.

K. ADOMAITIS (*LF*). Taip, savivaldybių...

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Viskas gerai, aš neprašau balsuoti.

K. ADOMAITIS (*LF*). Savivaldybes atleisti nuo mokesčių negalės – ir šita dalis yra išbraukta.

PIRMININKAS. Kolegos, dar bus viena įstatymo priėmimo stadija, tai bus galima, jeigu bus dar neaiškumų, taisyti priėmimo metu. Šiandien turbūt galime pritarti komiteto nuomonei bendru sutarimu? Z. Balčytis. Prašau.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Dėl vedimo tvarkos. Vis dėlto būtų prašymas, kad jūs įvardintumėte, koks tai yra straipsnis, kokia tai yra dalis, nes dabar kažką...

PIRMININKAS. Tai 3 straipsnis. Mes įgarsiname visas...

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Visas 3 straipsnis?

PIRMININKAS. Taip.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Taip. Kadangi buvo nubalsuota prieš, bet dabar kitas būtų labai gerai, kad...

PIRMININKAS. Žinoma, pagarsinsime. Ačiū už pastabą. Pritariame iš dalies. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū.

Taip, toliau. Dėl 4 straipsnio 2 dalies yra Seimo nario J. Razmos pasiūlymas.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Čia turbūt bus vienintelis atvejis, kai aš prašysiu vis dėlto balsuoti už mano pasiūlymą taip, kaip suformuluota, nes manęs netenkina komiteto pritarimas iš dalies, ir paaiškinsiu, kodėl. Čia aš siūliau, kad tie sklypai juridiniams asmenims būtų parduodami lengvatine tvarka, kai sklypas ir naudojamas, ir būtinas statiniams eksploatuoti. Komitetas nepriėmė žodžio „naudojamas“. Pagal komiteto redakciją liks kaip „būtinus“. Bet jeigu koks nors apsileidęs statinio savininkas vis tik nenaudoja dalies sklypo, tai kodėl jam jį duoti lengvatine tvarka? Mano manymu, turi būti abi sąlygos: ir būtinas, ir naudojamas. Dėl to aš prašau balsuoti, kaip suformuluota.

PIRMININKAS. Ačiū. Už kolegos Jurgio pasiūlymą kalbėti niekas nenori. Galime balsuoti. Už pasiūlymą visa apimtimi balsuojame už, už komiteto nuomonę – pritarti iš dalies – balsuojame prieš arba susilaikome. Prašau.

Balsavo 80: už – 38, prieš – 13, susilaikė 29. Lieka komiteto nutarimas pritarti iš dalies.

Dėl kitų straipsnių nėra pasiūlymų. Ir dar vienas pasiūlymas, minutėlė!

Z. BALČYTIS (DFVL). Dar gautas pasiūlymas dėl 29 straipsnio.

PIRMININKAS. Taip, tuoj, tuoj. Yra dėl 28 straipsnio, atsiprašau, 29 straipsnio Audito komiteto pasiūlymas. Prašom, gerbiamas Zigmantai. Gerbiamas Z. Balčytis pristatys pasiūlymą dėl 3 dalies.

Z. BALČYTIS (DFVL). 29 straipsnio 66 straipsnio pakeitimas dėl *ex post* vertinimo.

PIRMININKAS. Komitetas siūlo nepritarti. Čia dėl datos, taip? Ne 29 dieną, o sausio 27 dieną?

Z. BALČYTIS (DFVL). Galiu trumpai pristatyti.

PIRMININKAS. Taip.

Z. BALČYTIS (DFVL). 66 straipsnio pakeitimas, tiksliau – papildymas 66 straipsniu. Audito komitetas siūlė sutrumpinti *ex post* vertinimo laikotarpį nuo penkerių iki trejų metų, kad jis būtų atliktas iki 2027 m. sausio 1 d. Komiteto nuomonė buvo nepritarti, vadovaujantis Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodika.

PIRMININKAS. Ar prašote balsuoti dėl šio klausimo, gerbiamas Zigmantai? Taip, norite balsuoti. Gerai. Tada motyvai už. A. Skardžius – prieš tai, prieš balsuojant. Prašom.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Aš, gerbiamas posėdžio pirmininke, manau, kad treji metai – pakankamas laikotarpis, per kurį būtų galima jau turėti tam tikrą duomenų bazę ir vertinti, nes po to atsibusime po penkerių metų ir sakysime: *soriukas*, neišėjo arba išėjo kaip visada. Todėl ta galiojanti metodika, žvelgiant į patį įstatymą ir į pataisų svarstymą, kaip matome, kad toks, na, likęs didžiausias turbūt valstybės turtas, perduodamas 60 šeiminkų, ir mes taip lengva ranka atiduodame eksperimentuoti... Tai gal per 30 metų pakankamai prisieksperimentavome su valstybės turtu? Gal įvertintume anksčiau? Ačiū. Palaikau šią pataisą.

PIRMININKAS. Prieš kalba S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Pagal teisėkūros nuostatus ir rekomendacijas nominalusis terminas yra dveji metai. Rengdami įstatymą pasiūlėme, kad per penkerius metus. Ir Vyriausybės, ir kitur programoje yra iš esmės pasiūlymai kuo ilgesnius terminus nustatyti, tad vos įstatymui įsigaliojus nenorėtume iš karto imtis to vertinimo. Todėl manome, kad treji metai yra per trumpas terminas, prašome palikti penkerius metus ir nepritarti Audito komiteto siūlymui.

PIRMININKAS. Ačiū. Balsuojame: kas pritariate komiteto siūlymui, balsuojate už, tai yra kas pritariate Audito komiteto pasiūlymui, balsuojate už, kas komiteto – prieš.

Už Audito komiteto pasiūlymą – 30, prieš – 37, susilaikė 19. Nepritarta. Liko Aplinkos apsaugos komiteto pasiūlymas. Taip, viskas.

Kitas įstatymo... Atsiprašau, motyvai dėl viso įstatymo projekto. S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gal čia svarstymo stadijoje mažai pasisakančių buvo, bet noriu padėkoti Audito komitetui už konkrečias pastabas, Kaimo reikalų komitetui už konkrečias pastabas, tikrai kompromisai rasti. Savivaldybės perims sausio 1 dieną žemės įgyvendinimą, bus numatyti tinkami kontrolės instrumentai. Įstatymas taip pat liečia labai daug miestų, ypač statybas, statinius, teisę vykdyti. Mokestinė aplinka nesikeičia, likome prie tos pačios 50 ir 50 valstybės ir savivaldybių biudžetų proporcijos.

Tikrai laukiamas įstatymas. Tikrai dėkoju visiems, prisidėjusiems prie įstatymo kūrimo tiek tarpinstitucinėse grupėse, tiek komitetams svarstant. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš kalba A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Gerbiami kolegos, mane stebina tokio rimto valstybės turto perdavimo svarstymas komitete. Tribūnoje stovintis žmogus, pagrindinio komiteto atstovas, nelabai gaudosi, ką svarstome. Pataisų autoriai taip pat. Kalba vėlgi nesuprasi ką. Audito komitetas aiškiai buvo sudėliojęs saugiklius. Pritarimas iš dalies nereiškia, kad pritarta ar nepritarta. Jeigu pritarta, tai kuriai daliai pritarta, o kuriai nepritarta, dėl ko nepritarta. Pavyzdžiui, 4 straipsnis. Aiškiai buvo pritarta Audito komiteto siūlymui iš dalies, o po to prirašyta: „perduotų valstybės žemės sklypų dydis apskaičiuojamas aplinkos ministro nustatyta tvarka“. O kodėl ne Vyriausybės nustatyta tvarka? Kodėl aplinkos ministro? Suprantate, tokių saugiklių ten pridėta. Aš manau, kad Audito komitetas prieš priimant teiks tas pastabas. Tikrai nereikia daryti cirko iš svarstymo Seime. Labai

rimtas laikotarpis labai trumpam laikui, liko pusantrų metų. Aš manau, kad savivaldybės, kol baigsis Seimo kadencija, tikrai neppureiks penkerių metų, staigiai pasitvarkys kiekviena pagal savo sumanymą, pagal išradingumą. Tikrai nenoriu sakyti, kad bus piktnaudžiaujama, bet landų piktnaudžiauti šiame įstatyme palikta gana daug. Jei Seimas nesudės saugiklių nacionaliniu lygiu, mes turėsime tokį variantą, kad po to tikrai reikės ilgai raudonuoti prieš visuomenę. Čekiu, kai tai yra tokia smulkmena žvelgiant, ar milijonas, ar kitas, čia mes kalbame apie valstybės turta, iš vienu rankų perduodama žarstyti į kitas rankas.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, nuomonės išsakytos.

Kitas lydimasis – Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2766(2). Kolegos, balsuosime dėl viso lydimųjų paketo. Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo projektas. Yra Audito komiteto pasiūlymas dėl 7 straipsnio. Prašom. Jam komitetas pritarė iš dalies. Prašom, gerbiamas Zigmantai. Ar tenkina pritarimas iš dalies?

Z. BALČYTIS (DFVL). Taip, tenkina.

PIRMININKAS. Gerai, nebalsuojame. Toliau yra kitas pasiūlymas dėl to paties. Dar vienas Audito komiteto siūlymas, jam komitetas nepritarė. Prašom.

Z. BALČYTIS (DFVL). Manau, kad argumentai yra išsakyti. Manau, kad reikėtų balsuoti, ar iš tikrųjų mes čia pritariame, ar ne? (*Šurmulyš salėje*) Taip, labai sudėtinga, nes iš visų pusių... Apie kokį straipsnį mes čia dabar kalbame?

PIRMININKAS. 7 straipsnio 3 dalis ir 4 dalis, turbūt dabar 7 dalis.

K. ADOMAITIS (LF). Siūlymo esmė, kad Nacionalinė žemės tarnyba...

Z. BALČYTIS (DFVL). Taip, Nacionalinė žemės tarnyba privalo peržiūrėti, kad Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimas ar Vyriausybės nutarimas, kuriuo buvo perduoti valstybinės žemės sklypai, valstybinė žemės teritorija, kurioje nesuformuoti ir panašiai, būtų tinkamai vykdomi, jeigu savivaldybė nebenaudoja Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendime nurodytomis reikmėms jai patikėjimo teise perduodamo žemės sklypo. Siūlau balsuoti.

PIRMININKAS. Komitetas nepritarė. Argumentus išsakėte. Gerai, balsuojame.

K. ADOMAITIS (LF). Atsiprašau, ne taip pristatėte, ne tą siūlymą. Aš galiu trumpai pakomentuoti?

PIRMININKAS. Kolegos... (*Balsai salėje*) Prašom pristatyti.

K. ADOMAITIS (LF). Siūlymo esmė. Mes svarstome antrą siūlymą dėl 7 straipsnio. Audito komitetas siūlo, kad Nacionalinės žemės tarnybos vadovo priimami sprendimai turėtų būti suderinti su Aplinkos ministerija. Komiteto nuomonė buvo nepritariama šiam siūlymui pasitikinti, kad Nacionalinė žemės tarnyba gali priimti savarankiškai sprendimus ir prisiimti už juos atsakomybę.

PIRMININKAS. Tiksliai taip, gerbiamasis? Gerai. Jūs norite balsuoti, nesutinkate su komiteto nuomone?

Z. BALČYTIS (DFVL). Nebereikia balsuoti jau. Nebereikia balsuoti.

PIRMININKAS. Nebalsuoti – gerai, tvarka. Ačiū.

Yra dėl 10 dalies taip pat Audito komiteto pasiūlymas, kuriam taip pat Aplinkos apsaugos komitetas nepritaria.

Z. BALČYTIS (DFVL). Turi būti pritariama...

PIRMININKAS. ...„suderinus su Aplinkos ministerija“. Jūsų taip buvo prieš tai, kai skaitėte. Nebalsuojame ar balsuojame?

Z. BALČYTIS (DFVL). Kadangi pagrindinis komitetas nepritaria, tai siūlau nebalsuoti.

PIRMININKAS. Nebalsuoti, gerai.

Z. BALČYTIS (DFVL). Oi, atsiprašau, reikia balsuoti dėl Audito komiteto pasiūlymo. Atsiprašau.

PIRMININKAS. Kolegos, kažkaip... Gerai, prieš kalba S. Gentvilas. Prašom. Prašom, Simonai, įjungti. Prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Čia trys Audito komiteto pasiūlymai iš eilės. Ką Audito komitetas nori padaryti, tai politizuoti Nacionalinės žemės tarnybos sprendimus, tai yra kad Nacionalinės žemės tarnybos patikrinimai ir teisės aktai būtų suderinti su Aplinkos ministerija. Čia yra blogai. Niekas Finansų ministerijoje nederina Mokesčių inspekcijos sprendimų dėl mokesčių priemonių

ar nepriemokų, niekas Statybų inspekcijoje nederina statybos leidimų su aplinkos ministru. Tai bus blogoji praktika, jeigu mes pradėsime derinti sklypų formavimą, patikėjimo teisę, nuomos konkursus. Tam ir yra nepriklausomos įgyvendinančios institucijos, kurios turi savo savarankiškumą. Aš griežtai prieš tokią nuostatą, kad ministerija ištrauktų į sprendimų priėmimą. Ministerija nustato gaires ir taisykles, įgyvendinanti institucija priima. Tai prašau neįtraukti ministerijos ir nepolitizuoti proceso. Mes pasisakome prieš pasiūlymą.

PIRMININKAS. Gerai, balsuojame. Kas už Audito komiteto pasiūlymą, balsuoja už, kas už Aplinkos apsaugos komiteto, balsuoja prieš. Jau buvo motyvai išsakyti. Vienas buvo prieš, daugiau nebuvo. Dėl prieš tai buvusio buvo.

Už pasiūlymą – 26, prieš – 47, susilaukė 15. Pasiūlymui nepritarta. Lieka komiteto.

Ir dar dėl 7 straipsnio 12 dalies taip pat Audito komiteto yra pasiūlymas, kuriam komitetas nepritarė. Gal trumpai? Tik greičiau.

Z. BALČYTIS (DFVL). Čia susijęs, mano nuomone.

PIRMININKAS. Zigmantai, prašom pristatyti.

Z. BALČYTIS (DFVL). Kadangi nebuvo pritarta prieš tai mūsų pateiktiems pasiūlymams, siūlau nebalsuoti.

PIRMININKAS. Supratau, gerai, pagal komiteto nuomonę. Dėl 8 straipsnio taip pat yra. Dėl 8 straipsnio 7 dalies yra Audito komiteto pasiūlymas. Prašom.

Z. BALČYTIS (DFVL). Projekte yra numatoma, kad savivaldybės dėl sudaromų valstybinės žemės panaudos sandorių teisėtumo į Nacionalinę žemės tarnybą kreipiasi po sandorių sudarymo. Mūsų komiteto nuomone, toks reguliavimas yra nelogiškas, nes, pirma, sudarius valstybinės žemės panaudos sandorį, o tik tuomet tikrinant jo teisėtumą, programuojami teisiniai ginčai ir yra neapsaugomi teisėti sandorių šalių lūkesčiai. Be to, gali kilti nuostolių ir valstybei. Tokių ginčų gali kilti, nes kita sandorio šalis, rengdamasi sandorių sudarymui ir planuodama tam tikrą savo veiklą, valstybinės žemės sklype gali būti patyrusi tam tikrų išlaidų, todėl ateityje gali kilti klausimų dėl patirtų išlaidų kompensavimo. Todėl Audito komitetas siūlo Nacionalinės žemės tarnybos išvadą dėl galimybės sudaryti valstybinės žemės panaudos sandorį gauti tik sutarties sudarymo metu, o ne po sutarties sudarymo. Be to, Aplinkos apsaugos komitetas pritarė su šiuo pasiūlymu susijusiems Audito komiteto siūlymams, todėl prašau balsuoti.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, aš noriu techninio dalyko paprašyti: arčiau prie mikrofono kalbėkite, nes nesigirdi beveik nieko. Prašau, Kasparai, komiteto nuomonė.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė buvo nepritarti tokiam siūlymui ir palikti pradinę redakciją tuo tikslu, kad jeigu Nacionalinė žemės tarnyba neduotų išankstinio sutikimo, o tikrintų sandorius po jų sudarymo, tokiu atveju būtų išsaugota galimybė ginti viešąjį interesą, galimybė kreiptis į teismą dėl sudaryto sandorio ir pasekmių pašalinimo. Priešingu atveju, jeigu priimtume nuostatą, kaip siūlo Audito komitetas, tai yra derintume iš anksto, tai tokių galimybių Nacionalinė žemės tarnyba neturėtų. Dėl to komitetas nepritarė.

PIRMININKAS. Taip. Už pasiūlymą kalbės A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Na, aš pakalbėsiu tiesiog iš praktikos. Mes turime čia pašonėje 60 hektarų Ozo gatvės sklypą, kuris buvo išdalintas gražiai užstatymo teise draugų grupei. Savivaldybė išdalino, parengė tokį įstatymą ir šaukštai po pietų. Jūs siūlote perduoti valstybės turtą savivaldybei iš nacionalinio lygmens, suteikti teisę jį parceliuoti, o po to gražiai sakyti, na, gindami viešąjį interesą mes galėsime po to kažką daryti. Tada jau šaukštai po pietų. Tai rodo praktika. Matydamas, kaip atsainiai buvo svarstytos pataisos Audito komitete, kurias teikė ir STT, ir Audito komitetas, aš apstulbęs, kaip galima taip, prabėgus vos keletui metų po buvusių aferų, vėl leisti be jokių saugiklių į galimas naujas aferas. Gerbiami Seimo nariai, tai yra valstybės turtas ir neparceliuokite jo.

Kad neparceliuotumėte, turi būti aiškiai sudėliotos žaidimo taisyklės – ne ministro nustatyta tvarka, o bent jau Vyriausybėje turi būti ta tvarka patvirtinta ir negalima taip paleisti. Aš manau, kad labai gražiai čia viskas pajudės skubant tą įstatymą priimti, ir manau, kad Audito komitetas bent jau per priėmimą dar kartą teiks tuos savo pasiūlymus, kad kuo mažiau būtų pagundų kišti

rankas prie valstybės turto, didžiausio valstybės turto – žemės, nes turime labai blogą 30-ies metų praktiką ir labai daug prarasto valstybės turto. Todėl siūlau įsiklausyti į Audito komiteto siūlymus, kai jie bus užregistruoti ir pagrindinis Aplinkos apsaugos komitetas rinksis dar kartą.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Prieš kalba S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Čia du susiję Audito komiteto siūlymai. Vienas yra dėl panaudos sutarčių sudarymo, antras yra dėl nuomos, todėl jie yra susiję. Bet dėl to, ką A. Skardžius vardina kaip grėsmes, aš norėčiau nuraminti. Šiandien, jeigu NŽT duos sutikimus dėl kiekvieno sandorio, tai nebus valstybėje institucijos, išskyrus prokuratūrą, kuri gintų viešąjį interesą ir naikintų sandorius. Ką mes darome – NŽT įpareigojame sandorius patikrinti po jų sudarymo, bet prieš registravimą Registrų centre. Registrų centras negalės registruoti, jeigu bus neigiama NŽT išvada. NŽT privalomai turės patikrinti. Dėl jūsų, Artūrai Skardžiau, minimo Ozo projekto masto ar kito masto yra keletas kriterijų įstatyme, kurie apibrėžia, kada NŽT turi privalomai patikrinti: jeigu sandoris vykdomas saugomoje teritorijoje, jeigu sandoris vykdomas dėl išterpusios žemės, jeigu sandoris vykdomas arba žemės nuomos sutartis vykdoma prie apleisto pastato, jeigu sandoris vykdomas dėl nekilnojamojo turto, kurio masinio turto vertinimo vertė yra 300 tūkst. eurų. Didžiuosius rizikingiausius sandorius visada NŽT patikrins ir neleis jų registruoti Registrų centre. Todėl mes manome, kad yra perteklinis NŽT įtraukimas į visų visų visų sandorių patikrinimą prieš, nes tada nebebus galimybės niekam kitam realiai kompetentingai ginčyti sandorių. Mes norime, kad NŽT ginčytų galimus neteisingsus sandorius, todėl norime palikti *ex post* jų patikrinimą, o ne sankcijas. Todėl kviestume abiem pasiūlymams nepritari.

PIRMININKAS. Ačiū. Nuomonės išsakytos. Balsuojame dėl pasiūlymo. Kas balsuoja už pasiūlymą, balsuoja už, kas – prieš, balsuoja kitaip.

Už pasiūlymą – 29, prieš – 37, susilaikė 25. Pasiūlymui nepritarta.

Turbūt galima manyti, kad nepritarta ir kitam pasiūlymui dėl 9 straipsnio 11 dalies, kuri yra dėl nuomos sutarties sudarymo. Argumentai tie patys turbūt, tik sandorio forma skiriasi. Ar norite?.. Z. Balčytis. Prašau.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke.

PIRMININKAS. Tai yra susiję. Tikrai sandorio forma kita – panauda ir subnuoma.

Z. BALČYTIS (DFVL). Kadangi forma yra kita ir kadangi nebuvo tam...

PIRMININKAS. Prašau pasakyti į mikrofoną.

Z. BALČYTIS (DFVL). Kadangi forma kita, bet esmė iš tikrųjų yra labai panaši, tai siūlau nebalsuoti.

PIRMININKAS. Gerai. Ačiū. Ir yra pasiūlymas dėl 9 straipsnio... Audito komiteto pasiūlymas dėl 3 dalies.

Z. BALČYTIS (DFVL). 25 dalis, 1, 2 ir 3 punktai.

PIRMININKAS. Taip. Komitetas nepritarė.

Z. BALČYTIS (DFVL). Gal galėčiau motyvus?

PIRMININKAS. Taip, taip, prašau.

Z. BALČYTIS (DFVL). Audito komitetas siūlo atsisakyti nuostatų, kurios numato, jog valstybinės žemės nuomotojas išnuomoja valstybinės žemės sklypą eksploatuoti statiniams ir įrenginiams, kurių paskirtis neatitinka valstybinės žemės sklypų pagrindinės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo. Dėl šito labai griežtai yra pasisakiusi Specialiųjų tyrimų tarnyba, ji ne kartą pabrėžė, kad toks teisinis reguliavimas suteikia galimybę piktnaudžiauti valstybinės žemės nuoma, nes fiziniai ir juridiniai asmenys, įsigiję pastatus ir statinius, išsinuomoja valstybinės žemės sklypus jiems eksploatuoti, tačiau faktiškai ir realiai tokie pastatai pagal jų tiesioginę paskirtį nėra naudojami. Todėl siūlau balsuoti už šitą Audito komiteto pasiūlymą.

PIRMININKAS. Ačiū. Pasiūlymas pateiktas. Komiteto nuomonė – nepritari.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė – nepritari, nes šia dalimi taip pat, jeigu žemės sklypas neatitinka pastato paskirties ir sudaroma valstybinė nuomos sutartis, sudaromas taip pat terminas, kada turi būti suderinta ir pakeista paskirtis. Šiuo metu praktikoje susiduriama su situacijomis, kuomet pakeitus statinių ar žemės paskirtį ir, pavyzdžiui, asmeniui bankrutavus, par-

duodant turtą iš varžytynių, naujasis turto įgijėjas nebegali sudaryti valstybinės žemės nuomos sutarties, todėl visos situacijos sprendžiamos tik teismuose. O šia dalimi būtų palikta galimybė per tam tikrą laiko tarpą suderinti pastato naudojimo paskirtį.

PIRMININKAS. Prieš pasiūlymą kalba S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Joks pastatas negali gyventi savo gyvenimo be sklypo. Lietuvoje yra tūkstančių tūkstančiai pastatų, kurie neturi sklypo. Todėl mes nenorime, ypač miestų centruose, centrinėse dalyse, turėti išaldytų nuosavybės objektų be sklypo, nes jie faktiškai naudojami, kas ten bebūtų – išėjimas ar kiemas. Mes sudarome galimybę sudaryti sklypo nuomos sutartį, per dvejus metus privalomai gauti statybos leidimą, per penkerius metus užbaigti statybas ir tuo laikotarpiu mokamas net didesnis nuomos mokeskis, negu savivaldybės nustatyta. Tai sankcijos jau yra.

Gerbiamas Zigmantai, paneigsiu – su STT yra suderinta šita nuostata ir siūlymas, todėl kvieščiau nepritarti, nes negali pastatai be žemės egzistuoti, o valstybė tokių pastatų niekada neišpirkinės, nes nėra pagrindo imti visuomenės poreikiams tiesiog privačios nuosavybės. Todėl sudarykime sutartį, nustatykime terminus, tegul moka padidintus mokesčius, saugikliai sudėti. Kvieščiau nepritarti.

PIRMININKAS. Už kalba Z. Balčytis. Prašau.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų, kaip sakoma, arkllys yra statomas prieš vėžimą, nes pirmiausia mes išnuomosime... kurie neatitinka sąlygų, po to per keletą metų, tai yra dveji metai, turės pateikti, kaip ir gerbiamas ministras buvo paminėjęs, tam tikrus dokumentus įforminti, ir dar treji metai. Iš viso penkeri metai, kai šitas žemės sklypas atitiks sąlygas, pagal kurias jis turėtų išnuomoti pirminiame etape... Todėl aš tikrai labai abejoju ir čia man nauja, kad STT pritarė jūsų šitam pasiūlymui, tačiau Valstybės kontrolė taip pat yra pasisakiusi neigiamai, todėl aš pasisakau už šią nuostatą ir prašau palaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Kolegos, balsuojame.

Už – 31, prieš – 31. O, geras! Deja, gražūs skaičiai, bet pasiūlymui nepritarta, gerbiamas Zigmantai.

Dabar dėl viso šio lydimosio įstatymo. Prašom. Motyvų už, prieš nėra. Balsuosime, kai balsuosime dėl viso įstatymų paketo.

Dėl darbotvarkės 2-4.2, 2-4.3, 2-4.4, 2-4.5, 2-4.6 klausimų nebuvo jokių pasiūlymų. Ar norėtumėte išsakyti nuomones? Ne. Ačiū.

Darbotvarkės 2-4.7 klausimas – Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2772(2). Yra R. Tamašunienės pasiūlymas dėl 2 straipsnio. Prašom, gerbiama kolege Rita. 2 straipsnio 4 dalis.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Taip, šis pasiūlymas yra susijęs su tuo, kad ir miško plotai iš Laisvos valstybinės žemės fonde esančių valstybinių miškų, rezervuotų nuosavybės teisėms atkurti kaimo vietovėje, būtų perduoti... galima perduoti net ir be termino savininkams, jie galėtų apsispręsti ilgą laiką, turėti daugiau laiko ir pasirinkti ne pinigine kompensacija, bet už likusią dalį, kurios neįmanoma gražinti Vilniaus mieste ar natūra, ar kitoje vietoje, leisti pasirinkti miško plotu.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė. Prašom.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė buvo pritarti iš dalies. Esmė – vis dėlto nustatyti terminą iki 2024 m. vasario 1 d., iki kada dar galima pakeisti savo valią dėl atlyginimo būdo.

PIRMININKAS. Galime pritarti, sutikti su komiteto nuomone? Ne?

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Ne, aš siūliau, tai žodinis pasiūlymas svarstymo metu – bent iki birželio 1 dienos. Tas yra labai logiška, nes visų susirinkimų NŽT negalės įgyvendinti...

PIRMININKAS. Aš supratau.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Todėl aš registruosiu tikriausiai kitą pasiūlymą per priėmimo stadiją, bet dabar aš siūlau balsuoti be termino pasirinkimo.

PIRMININKAS. Gerai, supratome. Prieš kalba S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Valstybė bus padariusi visus namų darbus ir mes nebeturime teisės tempti žemės užbaigimo, nes stoja rezervinių miškų atidavimas ir urėdijai, ir savivaldybėms. Galų gale savivaldybės turi teisę realizuoti žemę, tai kam dirbtinai išstėti iki birželio, jeigu galime restitucijos procesą užbaigti iki vasario?! Visada galima pavėlinti, bet mes dabar, susiderinę gra-

fiką tiek su Vilniaus rajono, tiek su Vilniaus miesto savivaldybe, matome, kad visus sprendimus galime priimti iki vasario 1 dienos. Kviesčiau nevēlinti.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiami kolegos. Teikiu balsuoti. Kas už visos apimties pasiūlymą, balsuojate už, kas už komiteto nuomonę, balsuojate kitaip. Prašom balsuoti.

Už pasiūlymą balsavo 34, prieš – 34, susilaikė 25. Pasiūlymui nepritarta. Bus galima priėmimo metu dar teikti pasiūlymus.

Ir dėl to paties straipsnio tos pačios dalies yra kolegos J. Razmos pasiūlymas. Prašom, gerbiamas Jurgi.

J. RAZMA (TS-LKDF). Šį kartą aš būsiu geras ir nė dėl vieno iš trijų mano pasiūlymų neprašysiu balsuoti. Sutinku, kaip komitetas pritarė iš dalies. Dėl kitų net neklauskite, tiesiog fiksuokime, kad dėl visų mano sutikimas yra.

PIRMININKAS. Gerai, supratome. Supratau, komiteto nuomonė – pritari iš dalies. Galime pritari? Nereikia balsuoti. Pritariame komiteto nuomonei. Yra R. Tamašunienės pasiūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies. Tai gal taip pat neprašote?

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Mieli kolegos, aš noriu pristatyti, kaip realiai atrodo situacija. Dabar savivaldybių administracija paskelbia, kokius sklypus planuoja, atkreipiu dėmesį, planuoja perduoti Aplinkos ministerijos institucijai NŽT, ir NŽT tuomet duoda piliečiams, pretendentams pasirinkti, o kai įstatyme nustatoma, kad gražinama plotu, skaičiuojame ne sklypus kaip vienetus, bet plotą, tai savivaldybė, kiek paformavo, kiek perdavė, ir sustos. O žmonės matė informacinėje sistemoje savivaldybės planus ir ketinimus, todėl aš siūlau, kad po to, kai Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos bus perduoti visi sklypai, kurie yra patvirtinti savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, kad jie ir būtų realizuoti, tai yra būtų suteikta galimybė pretendentams pasirinkti, o ne apsiriboti tiksliai tais jau dabar suformuotais sklypais, ir būkit malonūs, plotas atitinka, pasirinkite tai, kas yra, ir užtenka. O toliau arba pinigai, arba dar labai trumputė galimybė mišku. Tai aš labai prašau įvertinti, nes jau lūkestis žmonėms sukurtas, kad būtų Liepikalnyje, būtų Žirmūnuose yra tie sklypai ir ten planuojama juos skirti būtų žemei gražinti. Tai labai prašau palaikyti, suteiktų daugiau aiškumo.

PIRMININKAS. Ačiū, kolege. Prieš nori kalbėti S. Gentvilas. Gal galime apsieiti be nuomonių?

S. GENTVILAS (LSF). Kaip tik suteiktų daugiau neaiškumo, nes sklypų yra pakankamai, ploto yra pakankamai, ir kam dabar nurodinėti planuojamus sklypus, kurių nėra aiškaus suformavimo momento, tai kaip tik žmonėms sukeltų papildomų lūkesčių, kad palaukime dar kažko. Ne, sklypų yra pakankamai, ploto pakankamai. Apsispręsti jau reikia dabar. Kviestume nepritari.

PIRMININKAS. Gerai, balsuojame. Dar atsiprašau, R. Tamašunienė – už. Nebuvo įjungta, tai dėl to. Nors sufleruoja, kad Statutas neleidžia kalbėti pristatytojams. Gerai, balsuojame. Nebent replika per šoninį mikrofoną po balsavimo. Prašom.

Už pasiūlymą balsavo 32, prieš – 37, susilaikė 24. Lieka komiteto išvada. R. Tamašunienė, prašom, replika.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš dar noriu vis dėlto ministrą pataisyti. Taip, kaip buvo iki šiol galiojančiame įstatyme, tai buvo sklypai, tiek pretendentų, tiek sklypų, nesvarbu, kokio jie dydžio, jie savo dalį iš to sklypo pasiims. Procesas, aišku, ilgas. Bet lygiai tas pats bus dabar, dabar užteks ploto visų savininkų pretendentų plotą sudėjus *in corpore*, tiek sklypų priplanuota tokio ploto. Bet jūs įsivaizduokite – žmonėms tapti bendrasavininkiais. Ar tai yra paprastas sprendimas, visų pirma? O vėliau teisinis momentas? Vis dėlto kuo mes daugiau duosime pasirinkti, o ta galimybė jau dabar yra, jau dabar savivaldybė yra pasisakiusi dėl teritorijų, tai tą ir suteikime. Tie suformuoti sklypai, suprojektuoti su visais padarytais... bus valstybei, tai valstybė jais vėliau disponuos, jeigu tokių liks. Arba savivaldybė turės galimybę perduoti, pasiūlyti verslininkams plėtoti. Tai labai labai prašom dar iki priėmimo pagalvoti, nes iš tikrųjų būtų daug geriau ir efektyviau organizuotas procesas.

PIRMININKAS. Gerbiama kolege, žinoma, jūs dar turite galimybę įtikinti kolegas priėmimo metu. Taip, kadangi daugiau yra tik gerbiamo J. Razmos pasiūlymų, dėl jų jis neprieštarauja, manykime, kad pritarta komiteto nuomonei. Dėl motyvų dėl viso lydimąjo įstatymo motyvų nėra. Balsuosime tada, kai balsuosime už visą.

Darbotvarkės 2-4.8 klausimas – Geodezijos ir kartografijos įstatymas, pasiūlymų nebuvo, tai turbūt net niekas nenori pasisakyti.

Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2774(2). Dėl 1 straipsnio yra kolegos J. Razmos pasiūlymas, kuriam komitetas nepritaria. Prašau, gerbiamas Jurgi.

J. RAZMA (TS-LKDF). Ir dėl šio projekto aš būsiu geras ir sutiksiu su visais komiteto pritarimais iš dalies, nors ir turėčiau argumentų dėl atskirų detalių, kurios buvo mano pasiūlyme, bet negaišinsiu dėl to laiko. Džiaugiuosi, kad komitetas bent iš dalies pritarė.

PIRMININKAS. Neprašo nei diskutuoti, nei balsuoti. Ačiū, gerbiamas Kasparai. Atlikome. Dėl kitų daugiau nėra.

Dabar dėl viso įstatymų projektų paketo. Dar yra 2-4.10 ir 2-4.11 klausimai, dėl šitų dabar nebalsuojame, jie yra atmesti. Atmesime arba paskui atskirai balsuosime. Dabar dėl viso, be šitų dviejų, balsuojame. (*Balsas salėje: „Už ką balsuojame?“*) Už visą Žemės įstatymo ir visų lydimųjų paketą be dviejų, kuriuos aš paskui įgarsinsiu.

Užsiregistravo 94, balsavo 93: už – 72, prieš – 1, susilaikė 20. Po svarstymo pritarta visam įstatymų paketui.

Dabar 2-4.10 klausimas – Želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2775(2) ir 2-4.11 klausimas – Vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2776(2). Yra siūloma atmesti. Komitetas siūlo atmesti. Motyvų nėra. Balsuojame. Kas už tai, kad pritarėtume komiteto nuomonei – kad atmesime, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 90: už – 87. Prieš nesant, susilaikius 3, projektai atmesti.

17.03 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos laisvės lygos 45-mečio“ projektas Nr. XIVP-2895(2) (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 2-6 klausimas – Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos laisvės lygos 45-mečio“ projektas Nr. XIVP-2895(2). Pateikimas, svarstymas ir priėmimas. Pranešėjas – L. Kasčiūnas, bet jo nėra. Tai kas?.. Gal A. Ažubalis pristatys ar kas? Rezoliucija dėl Laisvės lygos 45-mečio. Prašau, gerbiamas Audroniau.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, jums pateikiamas Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos laisvės lygos 45-mečio“ projektas. Kaip žinote, šiais metais mes minime Lietuvos laisvės lygos įkūrimo 45-metį. Prisimename, kad prieš penkerius metus mes lygiai taip pat rezoliucija paminėjome 40-metį, ir galiu tik pasakyti, kad, 2020 metais minint Lietuvos sovietinės okupacijos 80-metį, Vilniaus miesto skverui Senamiesčio seniūnijoje suteiktas Lietuvos laisvės lygos vardas.

Mes šia rezoliucija taip pat pažymime, kad Lietuvos laisvės lygos pagrindinis tikslas pogrindyje buvo kova dėl nepriklausomos Lietuvos atkūrimo, ir pabrėžiame, kad vienas ryškiausių kovotojų už tėvynės laisvę – A. Terleckas, Lietuvos laisvės lyderis – visada buvo ir bus geležinis dvasios ir drąsos pavyzdys, iš kurio mūsų jaunuomenė turėtų imti pavyzdį. Mes šita rezoliucija prašome Lietuvos miestų savivaldybių Vilniaus mieste tinkamu būdu įamžinti A. Terlecko atminimą, nes iš šio žmogaus ir šiandien galima mokytis ištikimybės savo idėjoms ir pasiryžimui bet kokiomis aplinkybėmis ginti žmogaus teises. Čia pasirašė kolegos iš beveik visų, sakyčiau, frakcijų. Tai L. Kasčiūnas, E. Gentvilas, V. Aleknaitė-Abramikienė, A. Kupčinskas, P. Kuzmickienė, S. Tumėnas, S. Skvernelis, V. Mitalas, D. Šakalienė ir T. V. Raskevičius. Prašau pritari.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti R. Žemaitaitis, bet jo nematau. Tada diskusija. Ačiū, niekas nenori diskutuoti, labai aiškiai pristatė gerbiamas kolega. Priėmimas. Tuoju, minutėlę, karšta technikai, perkaito. R. Žemaitaičio nėra. Kalba V. Aleknaitė-Abramikienė. Prašau.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Turbūt neatsiras nė vieno, kuris paspaus kitokį mygtuką nei „už“. Aš tik noriu priminti labai taiklius žodžius, kuriuos viename interviu man išsakė kompozitorius O. Balakauskas. Kolegai L. Kasčiūnui labai patinka šie išsakyti jo žodžiai ir tik dalį jų priminsiu. O. Balakauskas Laisvės lygą pavadino Lietu-

vos išlikimo instinktu ir paragino mesti šalin savo estetines matuokles, nes Laisvės lygos lūpomis kalbėjo labai rūsčių vietų ir rūsčių laikų liudininkai.

Aš manau, kad ta rūsti tiesos faktūra, kuria bandė gąsdinti visuomenę anais laikais komunistinė propaganda, slepia savyje kažką esmingą. Galbūt ir mes turėtume šiais laikais savo klausą nustatyti taip, kad labiau girdėtume turinį, o ne pasisakymo formą, ir gerbtume tiesą, išsakytą įvairiomis formomis. Ko gero, tai yra svarbu kiekvienoje visuomenėje, net ir toje, kurioje yra laisvas žodis, kurioje galioja konstitucinė susirinkimų laisvė, tiesiog gerbti žmones, mylinčius tiesą.

Man Laisvės lyga būtent sukelia tokius prisiminimus ir, manau, tas tiesos sakymas, neatsižvelgiant į nieką, nepaisant pavojų, yra labai ryškus pavyzdys, sektinas pavyzdys šiais ne mažiau Lietuvai pavojingais laikais. Tad raginu balsuoti už.

PIRMININKAS. Ačiū. Ir dar už kalba R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Rezoliucija yra tikrai svarbi, ypač šiuo metu, kai vėl kalbama apie laisvę ne tik Lietuvoje, bet ir kitoje Europos širdyje – Ukrainoje. Mano tik pastaba būtų, nes pranešėjas tribūnoje pareiškė, kad visi pasirašę partijų atstovai. Aš noriu akcentuoti, kad tikrai ne visi, ir dėl tokio dalyko, manau, visi Seimo nariai turėtų pasirašyti šitą rezoliuciją. Gaila, kad buvo pasirašyti nešama tik keliems Seimo nariams iš skirtingų partijų. To išskirtinumo, kuris liečia laisvę, šitą rezoliuciją, tikrai neturėtų būti. Ir būtent tai, kas susiję su Lietuvos laisvės lygos 45-mečio projektu, norėtusi, kad ateityje būtų taip pat paminima ir turėtų tam tikrą datą. Ačiū. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Pateikimas įvyko, nuomonės išsakytos, diskusija, sakykime, įvyko. Siūlau vadovautis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 184 straipsnio 1 dalimi ir priimti rezoliuciją be pataisų. Kas už tokį sprendimą, prašom balsuoti.

Šios rezoliucijos priėmimas

Užsiregistravo 88, balsavo 88, už – 88. Rezoliucija priimta. (*Gongas*)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – įstatymo „Dėl Pietryčių Azijos valstybių asociacijos... Atsiprašau.

17.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl 2028 metų paskelbimo Lietuvos laisvės lygos metais“ projektas Nr. XIVP-2894 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl 2028 metų paskelbimo Lietuvos laisvės lygos metais“ projektas Nr. XIVP-2894. Prašau. Turbūt vėlgi Audronius. Prašau, kolega. Atsiprašau.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas vicepirmininke. Kolegos, logiškai išplaukia iš prieš tai priimtose rezoliucijos idėja ir siūlymas, 2028 metais mes minėsime Lietuvos laisvės lygos įkūrimo 50-metį, kad šitas Seimas, vertindamas Lietuvos laisvės lygos kaip rezistencinės organizacijos svarų indėlį į Lietuvos valstybingumo istorijos tąsą, paskelbtų 2028 metus Lietuvos laisvės lygos metais. Taip pat siūlome Vyriausybei pradėti rengti Lietuvos laisvės lygos metų programą ir ją patvirtinti, o jau po kitų rinkimų, aišku, jau kitos arba ta pati Vyriausybė biudžetuose numatytų lėšas šiai Vyriausybės patvirtintai Lietuvos laisvės lygos metų programai įgyvendinti. Čia būtų pateikimas.

PIRMININKAS. Ačiū. A. Bagdonas nori paklausti.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už suteiktą žodį. Tikrai ši data yra prasminga, dėl jos turbūt nėra diskusijų, tačiau aš norėčiau atkreipti dėmesį. Šioje kadencijoje mes priėmėme sprendimą, kad per metus gali būti trys tokios atmintinos dienos. Praėjusioje kadencijoje ir šios kadencijos pradžioje buvo 10, 12, kartais ir 15. Matome, kad tų atmintinų dienų skaičius kitais metais vis mažėja iki trijų, iš esmės mes jau baigiame užpildyti visos ateinančios kadencijos dienas. Vadinas, greičiausiai kitos kadencijos Seimas apskritai negalės tokių dienų teikti. Kaip galvojate, ar nereikėtų peržiūrėti tvarkos, kad ir kitos kadencijos Seimas visgi turėtų galimybę vieną kitą datą dar įtraukti? Toks neviseiška su pačiu įtraukimu susijęs klausimas, tam aš tikrai pritariu, bet apie pačią tvarką.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Kai šitą nutarimo projektą svarstys, aš tikiuosi, tai svarstys Kultūros komitetas, Laisvės kovų komisija, žinant, kad mes esame priėmę atmintinų dienų, švenčių ir taip toliau programą, aš manau, šitas dalykas bus subalansuotas ir bus atsižvelgta, kaip šie metai atrodys bendrame mūsų minėtinų datų kontekste.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Už kalba V. Aleknaitė-Abramikienė. Prašau.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (TS-LKDF). Nekalbėčiau, bet tik noriu atsakyti kolegai dėl jo abejonų. Iš tiesų aš nesu didelė metų skelbimo entuziastė, dažnai susilaikau, neretai man atrodo, kad mes pernelyg susmulkiname, tačiau šis atvejis – Laisvės lygos 50-metis – labai svarbus tautos istorinei atminčiai. Jeigu mes nepriminsime svarbių dalykų, užmarštis gali užkloti labai svarbius tautos gyvenimo, išsilaisvinimo kovos įvykius. Čia paskelbti tokius metus būtų ir reikalinga, ir, aš net sakyčiau, būtina, nes ateina naujos kartos, nepatyrusios nei Sąjūdžio, nei sovietmečio. Išplėtojus programą, visoje Lietuvoje tinkamai paminėjus Laisvės lygą, aš manau, tai būtų labai didelis indėlis į tautos sąmonėjimą, į patriotiškumo ugdymą mokyklose. Tikrai verta ir teisinga. Balsuosiu už.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Gal galime bendru sutarimu pritarti? Ačiū, pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

17.16 val.

Įstatymo „Dėl Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus oro susisieki mo susitarimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-2889 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – įstatymo „Dėl Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus oro susisieki mo susitarimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-2889. Pranešėjas – viceministras J. Skačkauskas.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas J. Sabatauskas.

J. SKAČKAUSKAS. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, leiskite man pateikti įstatymo „Dėl Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus oro susisieki mo susitarimo ratifikavimo“ projektą. Taigi, įstatymo tikslas – ratifikuoti Pietryčių Azijos valstybių, kitaip, trumpinant, – ASEAN valstybių narių, ir Europos Sąjungos ir jos valstybių narių pasirašytą išsamų oro susisieki mo susitarimą. Šiuo metu oro susisieki mas tarp Europos Sąjungos ir ASEAN valstybių teikiamas remiantis dvišaliais atskirų valstybių narių susitarimais. Lietuva yra sudariusi tik tai vieną oro susisieki mo sutartį su Singapūru ir su keliomis ASEAN valstybėmis narėmis. Dvišalių oro susisieki mo sutarčių daugiau nėra.

Taigi, siekdama užtikrinti oro transporto rinkos plėtrą, Europos Sąjungos Taryba 2016 metais suteikė Europos Komisijai įgaliojimus derėtis dėl išsamaus susitarimo su ASEAN valstybėmis. Derybos buvo baigtos 2021 metų birželio mėnesį, o susitarimas pasirašytas 2022 metų spalio mėnesį Balyje, Indonezijoje. Susitarimu siekiama pakeisti galiojančius dvišalius Europos Sąjungos ir ASEAN valstybių narių susitarimus dėl oro susisieki mo ir, laikantis abipusiškumo principų, palaipsniui atverti rinką, tai yra suteikti galimybę vykdyti skrydžius atitinkamais maršrutais ir naudotis pajėgumais.

Kitas dalykas – užtikrinti, kad nei Europos Sąjunga, nei ASEAN oro vežėjai nebūtų diskriminuojami ir kad jiems būtų sudaromos vienodos veiklos sąlygos. Priėmus šį įstatymą ir ratifikavus susitarimą, bus įgyvendinti Lietuvos Respublikos įsipareigojimai dėl Europos Sąjungos teisės perkėlimo, taip pat sudarytos sąlygos reguliariajam oro susisieki mo vykdymui tarp Lietuvos ir ASEAN valstybių, jeigu toks poreikis ateityje kiltų. Ačiū. Prašyčiau pritarti.

PIRMININKAS (J. SABATAUSKAS, LSDPF). Ačiū, gerbiamas viceministre. Jūsų... Per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos – kolega V. Rakutis.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, dėl praeito klausimo – dėl Laisvės lygos 50-mečio. Būtų gerai, kad būtų ir Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija.

PIRMININKAS. Supratau, jūs norite, kad papildomo komiteto teisėmis...

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Taip, nes ir pranešėjas tą pristatė, kad būtų logiška.

PIRMININKAS. ...būtų Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija. Gerai.

Kolegos, ar galime pritarti, kad dėl Laisvės lygos nutarimo projekto papildomo komiteto teisėmis būtų Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

Ačiū, gerbiamas viceministre. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas viceministre, laba diena! Iš tikrųjų lyg ir būtų, kaip aš matau, viskas neblogai, atvertų mums vartus į Pietryčių Aziją. Prašom pasakyti, bus iš Vilniaus skrydžiai ar čia mes tikėsime, kad mūsų Vilniaus, Kauno oro uostai turės galimybę, nes jūs rašote, kad 14 skrydžių per savaitę? Kaip iš tikrųjų, ar yra tikimybė, kad būtent tie skrydžiai, ypač tuo laikotarpiu, ten yra, nes ir žiemos sezonu, kaip sakant, mūsų lietuvių, yra noras keliauti ir pamatyti Pietryčių Azijos šalis?

J. SKAČKAUSKAS. Deja, kol kas skrydžių nėra. Čia kalbama apie galimybę ateityje supaprastinta tvarka juos vykdyti, turėti. Bet šiuo metu iš tikrųjų tokios informacijos apie ketinimus vykdyti skrydžius šiomis kryptimis neturime. Tai tikrai yra per toli ir turbūt, žinant orlaivių dydį, yra gana sunku tokius transatlantinius orlaivius užpildyti ir turėti skrydžius iš Lietuvos į Pietryčių Azijos valstybes.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia V. Gapšys.

V. GAPŠYS (DPF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų pritardamas, aišku, susitarimui, nors tai yra ir techninis dalykas, turbūt praktinės naudos mes dar iš to gal greitai ir nepajusime tiesiogiai, bet aš norėčiau išplėsti tą klausimą ir ne apie Pietryčių Aziją paklausti. Ar jau yra su mūsų artimesniais kaimynais ir ypač su Londonu užtikrintas normalus susisiekimasis, sutarta? Nes, kiek paskutinį kartą girdėjome iš ministro, yra toks lyg laikinas pratęsimas ir kalbama apie ateitį, kad turėtų toks būti. Tai ar mes jau turime Londoną, ar turime nuolatinį Briuselį ir kitus pagrindinius taškus?

J. SKAČKAUSKAS. Ačiū už gerą klausimą. Atsakysiu dėl Londono. Šiuo metu vyksta derybos dėl pastovaus skrydžio į *London City* pratęsimo. Kaip žinome, yra sprendimas iki spalio mėnesio, tuomet baigs galioti PSO sutartis. Šiuo metu yra derybos su konkrečia oro kompanija dėl pratęsimo, sakykime, penkeriems arba dešimčiai metų. Dėl Briuselio yra gera žinia, kad iš tikrųjų, ką ir skelbia spauda, „Air Baltic“ pradės skraidyti nuo lapkričio 1 dienos ir dabartinis operatorius „Brussels Airlines“ taip pat skraidys žiemą, jau galima įsigyti bilietų. Tikimės, kad kryptis į Briuselį bus geresnė, daugiau skrydžių ir geresnis reguliarumas šią žiemą tikrai.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiamas pranešėjau, viskas gerai, bet ar sunku įstatyme išvardinti konkrečias valstybes? Kažkaip reikia... Ar čia visos? Mums tada reikia žiūrėti, kas įeina į visą šią grupę? Kiek iš viso valstybių čia yra Pietryčių Azijos? Čia minėjote tik Singapūrą ir dar vieną ar dvi valstybes, o kiek iš viso yra? Nes rašote, kad yra 14 dvišalių sutarčių ir numatoma 14 maršrutų. Tai kiek iš viso valstybių?

J. SKAČKAUSKAS. Taip, iš tikrųjų yra pažymoje, aš tik neįvardinau dėl laiko stokos – dešimt valstybių. ASEAN valstybių grupei priklauso dešimt valstybių. Tiesiog turbūt gali kiekvienas susirasti. Kolega padėjo, taip, dešimt valstybių.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų paklausė visi, kurie norėjo paklausti. Dėl balsavimo... Ačiū, viceministre. Turite omenyje, kad... Dabar dėl motyvų. Už kalba V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Labai prašė Ministrė Pirmininkė nekalbėti, bet, kolegos, čia net nežinoma, kiek valstybių į ASEAN įeina. Įeina dešimt valstybių. O iš kur aš žinau? Nes, kolegos, būtent Seime įkurta Tarpparlamentinių ryšių grupė su ASEAN ir esu jos pirmininkas. Kviečiu jungtis. Mes tą ekonominį ir politinį bendradarbiavimą su šita didele Pietryčių Azijos sąjunga tik stiprinsime. Kviečiu palaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėl balsavimo motyvų prieš – S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Taip, aš nesu prieš, bet noriu ir kolegai Viliui atsakyti. Tikrai įstatyme... Man visada nepatinka įstatymai, kurie arba varinėja po kitus įstatymus, arba verčia geogra-

fijos vadovėlius studijuoti ir panašiai. Kai nėra daug valstybių, tai, man rodos, visai būtų gerai, kad būtų surašytos konkrečios valstybės. Juoba kad iš viso 140 dvišalių sutarčių ir nebeaišku, ar čia su tomis dešimt, ar čia iš viso Lietuva tiek pasirašiusi, ne tik su Pietryčių Azija. Aš tiesiog norėčiau, kad įstatyme būtų truputį tiksliau. Suprantu, kad kokiam nors poįstatyminiame akte yra, bet... Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, ar galime pritarti bendru sutarimu po pateikimo? Ačiū, pritariama bendru sutarimu. Siūlomas pagrindinis komitetas – Užsienio reikalų komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritariama komitetams ir svarstymo laikui.

17.25 val.

Kelių transporto kodekso 8, 8³ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2917 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-9 klausimas – Kelių transporto kodekso 8, 8³ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2917. Pateikimo stadija. Pristato viceministras J. Skačkauskas. Prašom, gerbiamas viceministre.

J. SKAČKAUSKAS. Kelių transporto kodekso 8, 8³ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas. Pagrindinis tikslas yra perkelti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2022/738, kuria iš dalies keičiama direktyva 2006/1/EB dėl transporto priemonių, išnuomotų be vairuotojų, naudojamų kroviniams vežti keliais, nuostatas.

Pagrindinė šio pakeitimo esmė. Šiuo metu galiojančiame Kelių transporto kodekse nustatyta, kad kiekviena vežti krovinius naudojama transporto priemonė turi būti registruota Lietuvos Respublikoje, turi turėti transporto priemonės bendrojo naudojimo valstybinę registracijos numerį. Kitaip tariant, dabartinis teisinis reguliavimas nesuteikia vežėjams galimybės naudotis transporto priemonėmis, išnuomotomis be vairuotojų kitoje Europos Sąjungos valstybėje. Perkeliant direktyvą ši galimybė bus suteikta.

Visų pirma bus leista vežėjams naudoti transporto priemones be vairuotojų, išsinuomotas iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių teritorijoje įsisteigusių įmonių, ir taip pat bus leista vežėjams jų nuosavybės ar kitais teisės pagrindais valdomas ar naudojamas transporto priemones be vairuotojų išnuomoti kitoms Europos Sąjungos valstybių narių teritorijose įsisteigusioms įmonėms. Taip pat nustatomos sąlygos tokio, sakykime, sandorio galimybei.

Tai čia turbūt pagrindinis dalykas, kad kiekviena įmonė, kuri nuomosis tokius vilkikus, negalės viršyti 25 % bendro parko, tai yra 25 % bendro parko transporto priemonių galės būti išnuomos iš kitos Europos Sąjungos valstybės. Nauda turbūt ta, kad iš tikrųjų tai suteiks daugiau lankstumo Europos Sąjungos ir Lietuvos vežėjams spręsti vilkikų trūkumą ir panašiai, reaguoti į rinkos pokyčius ir tą disbalansą susireguliuoti. Tai turbūt tiek. Prašyčiau pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų labai noriu išgirsti plusus, kiek finansiškai valstybei tai yra, kokie yra plusai. Aš suprantu, vežėjų, kurie dirbs vairuotojais, mokesčiai čia, bet jeigu jie transportą išnuomos kitai Europos Sąjungos valstybei, tai kur nukeliaus mokesčiai? Pas mus liks ar kaip? Kokie finansiniai plusai valstybei, man labai svarbu.

J. SKAČKAUSKAS. Jūs turbūt gerai žinote, kad Lietuvos yra stiprus vežėjų sektorius. Čia mes visų pirma kalbame apie galimybę Lietuvos vežėjams išsinuomoti papildomas transporto priemones ir vykdyti operacijas tiek Lietuvoje, tiek Europos Sąjungos valstybėse. Tokia galimybė, įgyvendinus šią direktyvą, perkėlus, atsiras. Tiesiog Lietuvos vežėjai galės išsinuomoti, tarkime, iš Lenkijos ar Prancūzijos esantį vilkikų parką ir vykdyti operacijas. Be abejo, tada mokesčiai bus Lietuvoje naudojami, surenkami.

PIRMININKAS. Ačiū. Jau paklausė visi, kas norėjo paklausti. Dėl balsavimo motyvų nėra norinčių kalbėti. Kolegos, galime pritarti bendru sutarimu projektui?.. Ačiū, pritariama bendru sutarimu po pateikimo Kelių transporto kodekso projektui Nr. XIVP-2917. Siūlomi komitetai. Pagrindinis – Ekonomikos komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti dėl komitetų ir sesijos? Ačiū, pritariama.

17.29 val.

Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 18, 33 ir 39 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2887, Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2885, Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 papildymo 7¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2886 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Konkurencijos įstatymo 18, 33 ir 39 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2887, Teisėkūros pagrindų įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2885 ir Lobistinės veiklos įstatymo papildymo 7¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2886. Pateikimo stadija. Pranešėjas – J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji Seimo nariai, kartu su kolegomis K. Starkevičiumi, E. Gentvilu, V. Mitalu, L. Savicku teikiame tris nedideles trijų įstatymų projektų pataisas, kurios kyla vertinant Konkurencijos tarybos santykius su verslu, iš dalies ir su viešaisiais juridiniais asmenimis, tokiais kaip savivaldybės. Konkurencijos taryba išsiskiria iš kitų verslą prižiūrinčių institucijų tuo, kad praktikoje ji iš esmės neteikia metodinės pagalbos ir nevykdo šiuo metu itin akcentuojamos pažangios ūkio subjektų veiklos priežiūros. Galima paminėti, kad tas matoma ir viešajame sektoriuje, tą mes patyrėme, kai svarstėme M. Skritulsko inicijuotas įstatymo pataisas. Todėl manome, kad ši situacija yra taisytina ir vis dėlto Konkurencijos įstatyme reikėtų numatyti Konkurencijos tarybai tokią pareigą konsultuoti, patarti, teikti metodinę pagalbą, o ne tik įsivaizduoti, kad įves tvarką kuo griežtesnėmis baudomis.

Konkurencijos taryba dar išsiskiria iš kitų institucijų, kurios gali skirti pinigines baudas, tuo, kad po jos sprendimo atitinkamas subjektas per 3 mėnesius privalo sumokėti visą sumą į valstybės biudžetą net ir tais atvejais, kai dėl tos skirtos baudos vyksta ginčas teisme. Dėl kitų baudų, kaip žinome, kreipimasis į teismą sustabdo baudos mokėjimo poreikį, kol teismas priima galutinį ir neskundžiamą sprendimą. Šiuo atveju prieš keletą metų buvo kitaip sureglamentuota ta vieta, po to ji buvo pakeista, matyt, nuogaustaujant, kad verslo subjektai gali kaip nors reorganizuotis, likviduotis ir išvengti baudos, bet kitų baudų atveju kažkodėl toks požiūris nėra taikomas.

Dar kitas dalykas, kaip rodo ūkinės veiklos priežiūros institucijų praktika, kuri būtent vykdoma Konkurencijos tarybos, už atvejus, kai asociacijos, jų nariai ir kiti asmenys dalyvauja teisėkūros procesuose, teikia pasiūlymus dėl teisės aktų, diskutuoja apie tai, gali susilaukti tos priežiūros institucijos sankcijų, mat toks susirašinėjimas, derinimas pozicijos, kuri po to pateikiama per asociaciją, gali būti įžvelgiamas kaip kartelinis susitarimas. Dėl to, matant tokią situaciją ir matant tuos verslo ir asociacijų nuogaustavimus, yra siūlymų Teisėkūros pagrindų įstatyme aiškiai pažymėti, kad tokios teisinės konsultacijos, kai turintys teisę inicijuoti teisės aktų projektus konsultuojasi su asociacijomis ar verslo subjektais, nelaikomos ūkine komercine veikla.

Na, Teisės departamentas parašė, kad tai savaime suprantama, kad čia perteklinis siūlymas, bet jeigu kas nors to taip nesupranta kaip Teisės departamentas, aš manau, kad geriau yra tai parašyti aiškiai. Taip pat Lobistinės veiklos įstatyme siūloma parašyti, kad pats lobistinės veiklos užsakymas nebūtų laikomas ūkine komercine veikla. Žinoma, lobisto veikla, kai jis gauna atlyginimą, kai jis dirba stengdamasis, taip sakant, užsakymą įvykdyti, be abejo, yra ūkinė komercinė veikla, šiam aspektui tai netaikoma.

Taigi minėta Konkurencijos įstatymo pataisa būtų labiau orientuojama visų pirma į problemų prevenciją ir pagalbos teikimą, o ne verslo ir viešųjų subjektų persekiojimą ir baudimą. Būtų užtikrinta, manau, stabilesnė verslo aplinka ir pasiekti pažangios ūkio subjektų priežiūros tikslai. Tai galbūt tiek trumpai apie teikiamą paketą.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Jūsų nori klausti penki Seimo nariai. Pirmasis – V. Gapšys.

V. GAPŠYS (DPF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Iš karto paprašysiu neskubėti ir bendru sutarimu šito projekto nepraleisti, tikrai balsuosiu kitaip. Aišku, man net nekyla abejonių, kad jums turbūt farmacijos srityje susiklosčiusi situacija pametėjo šią idėją parengti aptariamą projektą. Tiktai man kyla klausimas, ar jūs išnagrinėjote užsienio šalių praktiką? Ar įvertinote tokių pažeidimų latentiskumą, kai juos labai sunku atskleisti? Ar jūs įvertinote tai, kad tie lobistai gali nety-

čia dabar ir tapti kai kuriais atvejais tais tarpininkais, kurie padės susitarti dėl tų draudžiamų susitarimų? Ar jums neatrodo, kad toks projektas, liečiantis konkurencijos teisę, turėtų ateiti po labai išsamių diskusijų su konkurencijos teisės specialistais, ir ne tik lobistais, bet ir specialistais iš Konkurencijos tarybos, kad ji galėtų pasakyti, su kokiais iššūkiais jie susiduria?

J. RAZMA (TS-LKDF). Jūs kažkaip labai plačiai žiūrite į mano įstatymų turinį, lyg aš čia turėčiau būti išnagrinėjęs konkrečius atvejus, bylas teismuose. Žiūrėkite, dėl Konkurencijos įstatymo yra dvi paprastos pataisos. Pirmą pataisa, kad Konkurencijos taryba teiktų konsultacijas ir metodinę pagalbą. Kas čia blogo, kuo čia dėtos kažkokios bylos ar kokie farmacininkai?

Kitas pasiūlymas yra grįžimas prie to, kas buvo, rodos, iki 2018 metų ar 2019 metų, kad baudą reikėtų sumokėti tik tada, kai teismas priima sprendimą. Vėl kuo čia dėti kažkokie ten subtilumai dėl Konkurencijos įstatymo taikymo?

Dėl Teisėkūros pagrindų įstatymo. Jūs pažiūrėkite – Teisės departamentas pasakė, kad mano net perteklinis siūlymas, kad tai savaime suprantamas dalykas, jog, tarkim, kai Vyriausybė, sakykim, svarsto nutarimo projektą dėl minimalios mėnesinės algos didinimo ir pasiūnčia Trišalės tarybos dalyviams verslo subjektams nuomonę pareikšti. Jie ten susirašinėja, paskui jų asocijuotos struktūros atstovauja, pasako bendrą nuomonę. Apie tokius dalykus mes kalbame. Kaip minėjau, Teisės departamentas pasakė, kad tai yra trivialus galiojantis dalykas ir ko čia aš apskritai dar rašau pataisą.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia K. Vilkauskas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Kad visi taip suprastų, todėl ir aš...

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, taip, suprantama jūsų logika, bent jau man, bet aš matau, kad pati Konkurencijos taryba yra labai daug kritikuojama būtent dėl to, kad ji daugeliu atvejų nemato ir neįžvelgia konkurencijos. Taip, sutinku, kad pakonsultuoti, teikti pagalbą ir panašiai, bet ar mes šituo jūsų įstatymo projektu nepalengviname, nes jie kaip tik dabar turėtų dar aktyviau dirbti savo tiesioginį darbą? Dėkoju.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš niekaip jų tuo projektu neatpalaiduoju nuo tiesioginio darbo. Aš kažkaip jokiū būdu nesakau, kad jie turi būti mažiau griežti. Mes kaip tik turbūt kartais ir viešai priekaištaujame, kad štai kokios nors degalinės, kai tik kainos išauga didmeninėse rinkose, iškart padidina degalinėse, o kai jos sumažėja, tai neskuba sumažinti. Sakome, ar čia nėra kokių nors susitarimų? Tokių pavyzdžių yra daug, kai mes patys tikrai keliamo abejones ir norime matyti aktyvesnio Konkurencijos tarybos veikimo, kai galima įžvelgti kartelinių susitarimų požymius. Bet man nepriimtina, jeigu verslo subjektai gyvens kažkokioje baimėje, kad jie negalės dalyvauti diskusijose dėl teisės aktų projektų. Jeigu teikia kokia nors asociacija, kad ir suinteresuota, aš matau, kad teikia ji pagal savo interesus, bet tegul teikia be baimės, kad čia bus „apdovanoti“ baudomis už tai, kad derino tą poziciją ir kažką susirašinėjo. Aš manau, kad mes Lobistinės veiklos įstatyme ten viską esame gerai reglamentavę. Tiesiog nedidelė ta pataisa ten siūloma, ir tiek.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš, kolega, kiek bandau atsiminti, tai iš tokių situacijų, kai jūs bandote sureguliuoti, buvo Lietuvoje viena vienintelė situacija, tai įtariamą draudžiamą susitarimą farmacijos kompanijų, kurios veikė per asociaciją bandydamos reguliuoti kainas. Joms, kaip žinote, Konkurencijos taryba skyrė baudą, kurią jūs su savo reguliavimu bandytumėte kaip ir sustabdyti. Paneikite tuos nuogastavimus ar patvirtinkite, nes tikrai Lietuvoje daugiau tokių atvejų nebebuvo. Ką jūs bandote sureguliuoti?

J. RAZMA (TS-LKDF). Buvo ir daugiau tokių atvejų, bet aš sąmoningai neminėsiu konkrečių atvejų, kad kartais nebūtų įžvelgiama, kad politikai įsikiša į konkrečias bylas su savo kokia nors nuomone. Bet jūs puikiai suprantate, kad nuo jūsų minimo atvejo 3 mėnesiai jau tikrai yra praėję ir ten baudas privalėjo sumokėti. Tas mano projekto pateikimas jų jau niekaip neišgelbsti nuo tų baudų sumokėjimo.

Nežinia, kada tą projektą priimsime, jeigu bus pritarta po pateikimo. Ką sakė V. Gapšys, kad tikrai nereikia skubėti, tikrai aš labai pritariu. Čia galime išsamiai diskutuoti kad ir metus, gauti ir europinių institucijų nuomonę, nes tikrai konkurencijos teisė yra stipriai prižiūrima Europos Sąjungos. Jokios skubos aš čia nesiūlau, su jokiomis bylomis tikrai nesieju ir neįsivaizduoju, kaip čia

kas galėtų palankiai veikti atgaline tvarka. Čia ne baudžiamoji teisė, kad priimi Baudžiamojo kodekso pataisą ir nusikaltėliui, jeigu jinai yra palankesnė, ji padeda kaip nors išvengti atsakomybės.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiamas kolega, iš tiesų konkurencijos pažeidimai yra sunkūs pažeidimai, tai yra ir konkurenciją ribojantys susitarimai, ir piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, ir koncentracijų priežiūra. Tai yra arti tokių nusikalstamų veiksmų, kurie savo pasekmėmis sukelia labai sudėtingų pasekmių ekonomikai, žmonėms. Jūs dabar siūlote, kad Konkurencijos taryba ir konsultuotų, ir teiktų metodinę pagalbą, be to, siūlote stabdyti sprendimo vykdymą, kada vyksta teismai. Kitaip tariant, Konkurencijos tarybą mes įstumsime į labai sudėtingą padėtį, kada jie potencialius pažeidėjus, kurie planuoja riboti konkurenciją, siųs eiti tartis su Konkurencijos tarybos žmonėmis (tokių pavyzdžių yra buvę), kaip išvengti tų sunkių veikų. Tai tas pats, jei dabar FNTT pradėtų konsultuoti tuos, kurie vengia PVM arba plauna pinigus, kaip juos geriau išplauti. Tai vienas toks nelogiškas aspektas, man atrodo.

Kitas – kai jūs siūlote atidėti, stabdyti sprendimo vykdymą. Teismai gali užtrukti daugelį metų. Per tą laiką žmonės, kurie padarė pažeidimus, gali, pavyzdžiui, išvengti tų baudų, bankrutuoti, restruktūrizuoti ir taip toliau. Aš manyčiau, šiuo atveju mes apsunkintume Konkurencijos tarybos veiksmus, ar taip nemanote? O konsultuoti gali Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Ten yra krūva agentūrų, kurios gali konsultuoti. Verslą, kuris galbūt nežino kokių nors aspektų, gali konsultuoti privačios advokatų kontoros. Ar nemanote, kad čia būtų galima rasti kitų sprendimų? (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Kolegos!

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aš tikrai pritariu jums, kad konkurencijos pažeidimai yra sunkūs nusikaltimai. Jūs pastebėkite, kad aš nesiūlau kaip nors mažinti baudų dydžių, nei ko nors keisti dėl baudų skyrimo aplinkybių.

Konsultacijas aš suprantu ne taip, kaip jūs čia traktavote, kad išryškėja koks nors pažeidimas ir tada Konkurencijos taryba pasikviečia ir pradės konsultuoti, kaip čia tau išvengti atsakomybės. Mes kalbame apie tokius atvejus, ką daro Mokesčių inspekcija. Jeigu verslo subjektas iš anksto nori ką nors išsiaiškinti, pasikonsultuoti, tai Mokesčių inspekcijai kažkodėl tai nėra problema. O kodėl Konkurencijos tarybai čia turi būti problema? Kodėl ji negali pakonsultuoti, jeigu kam nors kyla klausimų? Jeigu tai pačiai Palangos savivaldybei kyla klausimų, ar yra kokios nors galimybės visgi jai, kaip viešam juridiniam asmeniui, tą baseiną valdyti dar iki tol, kol buvo pradėtas pažeidimas. Jeigu norėtų pasikonsultuoti, kas čia blogo? Tų siūlymų netraktuokite kaip nors ne-teisingai.

Sako, didelės baudos čia, gali reorganizuotis. Mokesčių inspekcijos atveju dėl PVM grobstymų taip pat kartais yra daugiamilijoninės baudos, bet mes vis tiek nukreipiame į teismus. Teismuose turi galimybę reikalauti ir apsaugos priemonių, jeigu yra kokių nors požymių, ir taip toliau. Yra visos tos teisinės galimybės teismuose ir Konkurencijos tarybai apsiginti savo interesus.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, laikas, skirtas šiems projektams pristatyti, baigėsi. Dėl balsavimo motyvų yra keturi norintys, bet, kaip žinome, galės kalbėti tik tai du. Dėl balsavimo motyvų už – E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, čia iš tikrųjų ir ponas V. Bakas, ir kiti teisingai kalba apie kartelinius susitarimus ir taip toliau, kai kalbama apie veikloje vykdomus, dėl veiklos vykstančius susitarimus.

Dabar gi yra kita medalio pusė. Teisėkūros pagrindų įstatymas sako, kad įstatymų leidėjai ar teisės aktų leidėjai privalo tartis su asocijuotomis struktūromis. Mes, kaip įstatymų leidėjai, turime tartis su asocijuotomis struktūromis. Asocijuotos struktūros tarpusavyje tariai, kokią savo narių poziciją pateiks įstatymų leidėjui. Natūralu, kad jie apklausė savo narius ir asociacijos vadovybę. Pavyzdžiui, ateina į Seimo posėdžius ar ministerijos posėdžius su bendra pozicija dėl teisės aktų rengimo. Ir štai čia juos pagauna Konkurencijos taryba, sako: jūs tariatės dėl savo veiklos. Jie tariai ne dėl veiklos, ne dėl antkainių, bet kaip ateis ir pateiks vieną poziciją šiuo atveju, buvusiu atveju, Sveikatos apsaugos ministerijai, kitais atvejais Seimui, Seimo komitetui per klausimus ir taip toliau. Jeigu asociacijų būtų ne bendra pozicija, tai kam tada reikalingos asociacijos?

Tada eina kiekvienas verslo subjektas ir dėsto savo požiūrį, o asociacijos yra tam, kad turėtų bendrą požiūrį. Kai tik jie pabando bendrą požiūrį suformuoti, sako: jūs tariatės ir tai yra kartelinis susitarimas. Tai čia šito precedento atvejis.

Niekas čia nelenda į Konkurencijos tarybos veiklos lauką, kad ji pagauna realius susitarimus dėl veiklos tarp asociacijos narių ar tarp tos veiklos sferos narių. Todėl aš palaikau šitą projektą, kaip ir Teisėkūros pagrindų įstatymą, ir Lobistinės veiklos įstatymo lydimuosius įstatymų projektus. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl balsavimo motyvų prieš – V. Gapšys.

V. GAPŠYS (DPF). Dėkoju. Greičiausiai vis dėlto lenda tas klausimas, kad būtent dėl farmacijos bendrovių šitas projektas yra pateikiamas – specifiskai, tiksliai, praėjus keliems mėnesiams nuo to, kai kilo visas tas šaršalas, galima taip pavadinti.

Bet reikia patikslinti kelis dalykus. Pirmiausia ten ne šiaip sau buvo dėl teisės aktų, Eugenijau. Bet buvo ten ir skaičiukų, kurie turbūt ir užkliuvo labiausiai Konkurencijos tarybai šiuo atveju. Ir ne šiaip paprastai, kad jos pateikė bendrą poziciją dėl įstatymo, bet tai turėjo turbūt ir reikšmę vartotojams dėl galutinės kainos dalyko.

Taip pat reikia atkreipti dėmesį dėl baudų – jos nėra sumokėtos. Yra pateiktos bankų garantijos, išskyrus Vaistinių asociaciją. Kaip suprantu, faktiškai sumokėjo baudą, kelis tūkstančius eurų, o visos kitos įmonės teikia bankų garantijas. Todėl čia reikėtų dar labiau vertinti, ar jūsų pateiktas projektas nepadarys įtakos būtent šiam konkrečiam procesui, po to naikinant tas bankų garantijas ir panašiai.

Aš manau, kad šitas projektas yra netgi ir labai rizikingas, ir šiuo atveju reikėtų bent jau antikorupcinio vertinimo. Šiuo atveju būtinai.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Dėl motyvų pasisakyta. Balsuojame dėl trijų įstatymų projektų – Konkurencijos įstatymo projekto Nr. XIVP-2887, Teisėkūros pagrindų įstatymo projekto Nr. XIVP-2885 ir Lobistinės veiklos įstatymo projekto Nr. XIVP-2886, ar pritariame po pateikimo?

Užsiregistravo 68, balsavo 68: už – 29, prieš – 7, susilaikė 32. Projektams nepritarta po pateikimo. (*Balsas salėje*) Turime apsispręsti, ką darome su projektais. Kai apsispręsimė, aš leisiu replikas pasakyti, gerai, kolega Vytautai? Po apsisprendimo ir balsavimo. Kolegos, jeigu balsuojame už, gražiname iniciatoriams tobulinti, jeigu balsuojame prieš, atmetame.

Užsiregistravo 64, balsavo 64: už – 39, prieš – 25. Gražinta iniciatoriams tobulinti.

Turiu atsiprašyti kolegos Vytauto. Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Aš galiu...

PIRMININKAS. Be eilės. Jums visada be eilės.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū. Kalbėsiu tuomet be eilės, kad jūs tokie malonūs. Aš vis dėlto norėčiau atkreipti dėmesį, kad išties po baudų paskyrimo farmacijos kompanijoms buvo kilę tokie, nežinau, sakyčiau, spekuliatyvūs debatai, kad dabar jau asociacijos negalės teikti pasiūlymų, negalės dalyvauti teisėkūroje, neva ištiko kažkas labai ypatingo. Bet vis dėlto reikia suprasti, kad toji byla yra konkrečiai susijusi ne šiaip su dalyvavimu teisėkūroje, bet su tarimusi dėl labai konkrečių dalykų, tai yra dėl kainų, kur galima konstatuoti kartelinių susitarimą. Niekas jokių apribojimų asociacijoms, nevyriausybinėms organizacijoms dalyvauti teisėkūroje tikrai nenustatė. Mes buvome susitikę su verslo asociacijomis, su kitomis organizacijomis. Tai buvo labai aiškiai mano pačios ir raštu deklaruota, kad tikrai laukiame pastabų skaidriai nustatyta tvarka, be jokių apribojimų. Ko neturėtų būti? Neturėtų būti Konkurencijos įstatymo pažeidimų.

Aš nežinau, kaip greitai kolegos čia norėtų tuos įstatymus tobulinti. Mes turime tam tikrą darbo grupę sukūrę Vyriausybėje. Ji galbūt taip pat pateiks Seimui pasiūlymų dėl Lobizmo įstatymo, tarkime, ir dėl kai kurių dalykų, galbūt sukuriančių tokių nepatogumų ir perteklinių procesų. Bet džiaugiuosi, kad šiems projektams Seimas nepritarė. Šį kartą net mudvi su A. Širinskiene turėjome vieną nuomonę. Ačiū. (*Šūksniai, plojimai*)

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiami kolegos, aš pirma dėl E. Gentvilo noriu reaguoti ir jūsų paprašyti. Šis paketas pateiktas labai klastingai, sakyčiau. Buvo pakišti trys skirtingi klausimai, kurie tarpusavyje nedera. Aš sutinku, kad asociacijų negalima riboti. Kaip tik reikia skatinti dalyvauti teisė-

kūroje. Dėl Asociacijų įstatymo galime tartis. Bet kai mums yra teikiami projektai, kuriais institucijos, turinčios saugoti rinką, privalo konsultuoti potencialius, dažniausiai sąmoningai kuriančius schemas pažeidėjus, kai mums siūloma atidėti nuobaudų, bausmių vykdymą, kol nagrinės teismas, nors pats teismas gali tai padaryti, čia jau yra rimtesni dalykai. Klausimas, kas čia vyksta? Kodėl mes grįžtame į tuos 2000-uosius, tokius korupcinius laikus?

Dėl asociacijų viskas gerai. O dėl to, kas buvo šalia jų, tikrai ačiū, kolegos, kad mes sureagavome. Čia Seimas vis dėlto neleido mūsų grąžinti atgal, į tai, kas buvo.

PIRMININKAS. Ačiū kolegoms už replikas.

Kadangi posėdžiui skirtas laikas baigėsi, 17 val. 40 min., jeigu nebus siūlymų, aš tuomet skelbsiu posėdžio pabaigą. (*Balsai salėje*) Matau, nėra siūlymų. Kolegos, registruotis norite? (*Balsai salėje*) K. Adomaitis.

K. ADOMAITIS (LF). Žiūrėkite, yra labai trumpas rezervinis 4 klausimas. Būtų galima padaryti... Čia yra tik lydimieji. Jei Seimas leistų, yra lydimieji...

PIRMININKAS. Ar jūs siūlote frakcijos vardu?

K. ADOMAITIS (LF). Taip. (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. Bet mes negalime vieno svarstyti, kitų nesvarstyti. Jūs siūlote pratęsti šios dienos posėdį? Jei jūs siūlote ir frakcija pritaria, aš teiksiu balsuoti. K. Adomaitis frakcijos vardu siūlo pratęsti posėdį. (*Balsai salėje: „Balsuojame!“*) Balsuojame. Bet tada, kol visi klausimai bus apsvarstyti. (*Balsai salėje: „Ne, ne!“*) Mes negalime dėl vieno padaryti išimties.

Užsiregistravo 61, balsavo 61: už – 19, prieš – 31, susilaikė 11. Kolegos nubalsavo už tai, kad posėdis būtų baigtas, nepratęstas. Ačiū visiems.

Birželio 20 dienos popietinis posėdis baigtas. Gero vakaro! (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 290 STENOGRAMA

2023 m. birželio 22 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pavaduotojai V. MITALAS ir P. SAUDARGAS*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiamieji kolegos! Pradedame birželio 22 dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.00 val.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Valerijono Šadreikos 85-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Posėdį pradėsime nuo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro V. Šadreikos 85-ųjų gimimo metinių paminėjimo. Gerbiami kolegos, pradedame minėjimą, skirtą Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputato, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro V. Šadreikos 85-osioms gimimo metinėms. Prašau pagerbti signataro atminimą tylos minute.

Tylos minutė

Kviečiu pasidalinti savo prisiminimais Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatą, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą R. Rudzį. Kviečiu į tribūną.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Romualdo Rudzio kalba

R. RUDZYS. Gerbiamas Lietuvos Respublikos Seime, Pirmininke Viktorija Čmilyte-Nielsen, Seimo valdyba, Seimo nariai, laba diena, o gal dar labas rytas visiems. Gerbiami, malonūs susirinkę Kovo 11-osios signatarai, apžvelgiu ir esančius balkone. Šviesios atminties Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputato, Nepriklausomybės Akto signataro V. Šadreikos giminės, artimieji (irgi nedaug matau), posėdžio svečiai, dalyviai!

Jaučiu didelę man suteiktą garbę stovėti šioje reikšmingiausioje ir garbingiausioje Lietuvos valstybės tribūnoje, užimti jūsų dėmesį ir laiką, kad pasidalinčiau kukliais tolydžio blėstančiais prisiminimais ir išpūdžiais apie puikų, gabų ir geraširdišką žmogų – šviesios atminties V. Šadreiką. Kalbėdamas apie gerbiama signatarą Valerijoną, prisimindamas vieną kitą epizodą iš Valerijono gyvenimo ir veiklos Aukščiausiojoje Taryboje (AT) ar mūsų bendravimą (sakyčiau, bendrą gyvenimą tarp AT narių, frakcijų, komitetų, komisijų), jį vadinsiu bičiuliu Valerijonu, žymiu advokatu arba tiesiog kolega signataru. Apie gerbiama kolegą signatarą, praėjus daugiau kaip trims dešimtmečiams nuo jo išėjimo anapilin, deja, negaliu ryškiau „atgaivinti ar sukurti“ asmeninių prisiminimų, todėl belieka juos pristatyti ar citomis iš Aukščiausiosios Tarybos publikuojamų stenogramų, ar Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo 2004 metais išleistos knygos puslapių, netgi iš daug žinančios jutubo informacijos. Asmeniškai nieko nauja nesukūriau, nebent paskutinį šio trumpo pasisakymo *abzacą* (pastraipą).

Pirmiausia kolega signataras – darbštus žemės vaikas nuo mažumės, pagalbininkas ūkyje, kurį tėveliai P. Šadreika ir M. Šadreikienė (mergautinė pavardė Lužytė) augino septynių vaikų būryje. Valius tarp jų – šeštas, priešpaskutinis. Paaugęs septynmetis pasuko į mokyklą pirmu platesnio gyvenimo vieškeliu, 6 kilometrus nutolusiu nuo gimtojo Ulbinų kaimo. Pradinę ir pagrindinę mokyklą Valerijonas lankė Panočių kaime (buvęs Slučajus). 1952 metais, baigęs septynias klases, įstojo į Vilniaus bibliotekininkystės technikumą ir jį sėkmingai baigė 1955 metais. Keletą

metų dirbęs Vilniaus aukštosios karo mokyklos bibliotekos vedėju, 1957 metais 19-metis Valerijonas pradėjo studijuoti teisę Vilniaus universitete. Baigęs studijas, jau 1962 metais, gavo pirmas pareigas juridinių reikalų aplinkoje ar sferoje – priimtas Juridinės komisijos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos konsultantu, toliau jau 30-metis, 1970 metais – Lietuvos TSR teisingumo ministro padėjėju. Nuo 1973 metų teisininkas V. Šadreika buvo Lietuvos advokatų kolegijos narys, jau tampantis žymiu advokatu. Nuo 1981 metų – Kolegijos prezidiumo pirmininko pavaduotojas ir tai iki pat 1990 metų.

Pasisukus palankesniems M. Gorbačiovo inicijuotos pertvarkos (...) vėjams, advokatas V. Šadreika visa energija, širdimi, entuziazmu pasiduoda juridiniam darbui, ypač aktyviai veikia dėl jaunuolių, tarnaujančių tarybinėje, sovietinėje armijoje už Lietuvos ir Baltijos valstybių ribų, tarnavimo sąlygų, sveikatos reikalų, jaunųjų kareivių išnaudojimo, nepakenčiamos *dedovščinos* – nuo seržantų ir leitenantų iki dažniausiai į viską pro pirštus žiūrinčio majoro. *Dedovščina*, turbūt mažai kas atsimenate ją, yra senių valdžia. Terminas žodyne apibūdintas kaip nestatutiniai santykiai, vyravę Tarybų Sąjungos kariuomenės daliniuose būtent tarp tarnybą atliekančių kareivių.

Vienas ryškiausių V. Šadreikos, 1988 metais paskirto Respublikos Jaunuolių karinės reikalų tarybos komisijos pirmininku, darbų tuo laiku – kova už Lietuvos jaunuolių išlaisvinimą nuo priimestos pareigos tarnauti sovietinėje kariuomenėje. Jo vadovaujamos komisijos parengtame Aukščiausiosios Tarybos nutarime jau 1989 metais reikalauta, kad jaunuoliai tarnautų mūsų šalies teritorijoje, kad jaunuoliai nebūtų siunčiami į vadinamuosius ginkluotų pajėgų *strojbatas*, statybos dalinius, ir šaukimas dėl sveikatos būklės ar religinių įsitikinimų būtų suteikiamas kaip tarnybos alternatyva. Nutarimas, sukėlęs didžiulį visuomenės dėmesį, priimtas 1989 m. rugsėjo 29 d.

1990 metų vasarį į tada dar LTSR Aukščiausiąją Tarybą prasidėję rinkimai pažadino Lietuvos žmonių dvasią ir ryžtą su savo išrinktais deputatais siekti jų tėvų ir senelių puoselėtos Lietuvos Nepriklausomybės 1918 m. vasario 16 d. Atkūrimo Aktą lydėjusios dvasios. Kandidatų iškėlimas vadinamuosiuose darbo kolektyvuose vyko įtemptai ir audringai, daugeliu atvejų kandidatais tapo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio atstovai, kitur – nepriklausomi atsinaujinančios Komunistų partijos iškelti kandidatai.

Šilalės rinkimų apygardoje tarp visuomenei žinomų Sąjūdžio ir nepriklausoma žiniasklaida tapusių žmonių Komunistų partijos Tarybų rajono komitetas iškėlė atvykusį iš Vilniaus advokatą V. Šadreiką. Rinkimuose į AT vyravo audringi susirinkimai, mitingai, vidaus debatai kultūros įstaigose, darbovietėse, nevengta tokių šūkių: „Su Sąjūdžiu už Lietuvą“ ar „Šalin komunistus“. Į antrąjį rinkimų turą tų metų kovo 8 dieną pateko V. Šadreika ir šilutiškis, žinomas kandidatas V. Juknius. Galima drąsiai teigti, kad antrajame rinkimų ture Šilutės rinkimų apygardoje kandidatas V. Šadreika, prieš rinkimus pirmavus Šilalės krašte žinomam Persitvarkymo Sąjūdžio ir rajono ūkininkų sąjungos iškeltam ir remiamam kandidatui, galimai laimėjo Kareivių Motinų balsais. „Kareivių Motinos“ aš čia rašau didžiąja raide. Jis per balsavimą gavo 327 balsus (kandidato V. Šadreikos naudai) iš 16 tūkst. 800 balsadėžėse atsidūrusių balsų.

1990 metais Šilalės rinkimų apygardoje išrinktas Aukščiausiosios Tarybos deputatu dalyvavo reformuojant Lietuvos komunistų partiją į socialdemokratinės orientacijos Darbo partiją. Čia aš paėmiau citatą iš knygos. Aukščiausiosios Tarybos nariu dirbo Teisinės sistemos komisijoje.

Frakcijoje ir už jos ribų mes dažnai konsultuodavomės su signataru Valerijonu daugeliu teisiųjų ir organizacinių Aukščiausiosios Tarybos veiklos klausimų, tiek man esant Mandatų komisijos nariu, tiek „Kaitros“ gamykloje, kurioje tuo metu dirbau ir darbo kolektyvo buvau išrinktas į AT struktūros pertvarkymo įteisinimo klausimais. Ši gamykla dar keletas metų prieš nepriklausomybės paskelbimą, veikama *perestroikos* vėjų, darbo kolektyvo sutartimi su TSR statybinių medžiagų ministerija buvo perduota kolektyvui disponuoti ir valdyti.

Kaip žinoma, pačiais pirmaisiais Aukščiausiosios Tarybos teisės aktais visas sąjunginis turtas buvo perduotas valstybei disponuoti. Buvo nacionalizuota viskas teisingai. Ta tema tariantis su tuometine finansų ministre gerbiama E. J. Kunevičiene, oponuojančiųjų, visur viską stebinčių buvau įtartas rožių puokštės įteikimu per apsilankymą pas gerbiama finansų ministrę, ekonomikos daktarę. Tuomet nei čekucių, nei vokelių bangos tradicijos valstybės institucijose tikrai dar nebuvo.

Trumpai prisimenu, kaip teko su Aukščiausiosios Tarybos deputatu, patyrusiu advokatu Valerijonu bendrauti su (aš jį pristačiau) mano labai geru pažįstamu, draugu trakiškiu, visų žinomu aktyviu Sąjūdžio visuomenės veikėju šviesios atminties R. Lanku. Iš daugelio Respublikos nepriklausomybės įtvirtinimo dalykų jam ypač rūpėjo Lietuvos kareivių, nublokštų nuo Afganistano iki Murmansko ar net Norilsko, likimas, jų apsaugojimas, kuo sveikesnių grąžinimas į tėvynę. Tik dėl R. Lanko atkaklumo (apie jį tiek kalbu dėl to, kad tikrai aš juos pristačiau ir dabar atsimenu, kaip jie bendravo kartu atidžiai) buvo pasiekta, kad karybos sovietinėje kariuomenėje laikas būtų įtrauktas į darbo stažą. Šios bylos pagrindu išleista knyga „Kareivis ieško teisybės“, sudarė A. Šiušaitė. „Buvęs kareivis atrado teisybę ne tik sau, bet ir dešimtims tūkstančių sovietinių rekrutų“, – taip rašė knygos sudarytoja.

Jeigu leistų laikas, įvardinčiau daugumą R. Lanko organizuotų akcijų, dalyvavimą mitinguose, laiko neištrintą užrašą „Laisvė Lietuvai“ ant pastato, ant Seimo barikadų prie Aukščiausiosios Tarybos. R. Lanko, vadinamo mūsų Sąjūdžio muškietininku, kovotojo už Lietuvos laisvę, vardu kaip tik neseniai Trakų mieste pavadinta gatvė rajono tarybos ir miesto bendruomenės bendru sutarimu. Čia aš metu žvilgsnį į sėdinčią Seimo narę gerbiamą Editą, kurios tikrai didelę pagalbą ir dėmesį bendraujant ir sujungiant teko patirti.

Nors signataro Valerijono gimtinė – Dainavos šalis, garsi gyventojų pilietiškumu ir tautiškumu, puikiomis žmonių bendruomenėmis, Kaniavos seniūnijoje – tai Panočių kraštas, Vydenių, Dubičių ar Rudnios kaimas – man nepavyko nei gūgle, nei jutube, deja, aptikti signataro V. Šadreikos gatvės pavadinimo. V. Šadreika Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu 2005 metais apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino medaliu.

Sugrįžtu prie paskutinės pastraipos, kuria ruošiausi pakalbėti. Ilgametis buvęs Seimo narys ir Seimo Pirmininkas Č. Juršėnas, visai neseniai apdovanotas Prezidento Aleksandro Stulginskio aukso žvaigžde, prieš dešimtmetį prisimindamas šioje garbingoje salėje signataro V. Šadreikos gimimo jubiliejų, už jo mokėjimą išklausti kitus, priešingos nuomonės gerbimą pavadino šviesios atminties signatarą pirmuoju Seimo džentelmenu. Aš pritariu, kartu Seimo džentelmenais siūlydamas įvardinti ir šviesios atminties signatarus K. Antanavičių, B. Lubį, K. Glavecką, dar kitus buvusius bičiulius ir kolegas, atsidavusius laisvos tėvynės atstatymui, jos gerovės kūrimui. Noriu tikėti pabaigdamas, kad tarp Seimo narių, balsavusių 103 balsais už, 6 balsais susilaikiusių dėl šiais metais gegužės 1 dieną įsigaliojusios „desovietizacijos“, labai toks ilgas, sudėtingas pavadinimas, atsiras tiek džentelmenų, kad jų sudaromos komisijos nesigriebs naikinti ar atšaukti taip atidžiai ir skrupulingai raštu... V. Šadreikos įstatymo dar Lietuvos TSR laikais. Dėl asmeninių motyvų čia įstatyme yra tokia eilutė. Nes Lietuvos Kareivių Motinų dėka signataras Valerijonas garbingai tarnavo Tėvynei Lietuvai. Dėkoju už dėmesį. (*Plojimai*) Galima neploti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju Nepriklausomybės Akto signatarui R. Rudziui už kalbą. Dėkoju visiems dalyvavusiems šiame minėjime, skirtame Nepriklausomybės Akto signatarui V. Šadreikai atminti. Skelbiu minėjimą baigtą.

Gerbiami kolegos, vakar, eidamas 79 metus, mirė buvęs Seimo narys V. Šustauskas. Kviečiu pagerbti jo atminimą tylos minute.

Tylos minutė

10.16 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Dėl darbotvarkės yra norinčių pasisakyti. T. V. Raskevičius. Prašom.

T. V. RASKEVIČIUS (LF). Labas rytas, gerbiami kolegos. Frakcijos vardu norėčiau paprašyti į rytinę darbotvarkę įtraukti projektą Nr. XIVP-2877 – Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Nors šis projektas antradienio posėdžių darbotvarkėje buvo įrašytas prie įprastų, ne rezervinių, klausimų, jo, deja, apsvarstyti mums antradienį nepavyko. Todėl būtų tikslinga, kad jis šiandien grįžtų į darbotvarkę.

PIRMININKĖ. Prašote įtraukti. Dėkoju. Tuomet apsispręskime balsuodami dėl projekto Nr. XIVP-2877, tai yra Rinkliavų įstatymo pakeitimo. Kas pritariate, kad būtų įtrauktas į šios dienos darbotvarkę, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Tai yra pateikimas. (*Balsai salėje*) Rinkliavų įstatymo projektas Nr. XIVP-2877.

Balsavo 104: už – 67, prieš – 5, susilaikė 32. Pasiūlymui pritarta, bus šios dienos darbotvarkėje.

Taip pat yra opozicinės darbotvarkės keli klausimai, jų nebuvo Seimo pavasario darbų programoje. Tai pirmiausia 2-1 klausimas – projektas Nr. XIVP-2737, 2-3 klausimas – projektas Nr. XIVP-2736, 2-9 klausimas – projektas Nr. XIVP-2912, 2-11 klausimas – projektas Nr. XIVP-1343. Nė vienas iš šių klausimų nebuvo įtraukti į pavasario sesijos darbų programą. Matau A. Kubilienę. Prašau.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Pirmininke, mes jau kelintą kartą jūsų prašome pasakyti pavadinimus. Kol mes sueškome čia tuos numeriukus, mes norėtume žinoti pavadinimus, apie ką tie įstatymai.

PIRMININKĖ. Gerai, žinoma. Gerbiama kolege, anksčiau buvo toks mūsų nerašytas sutarimas, kad klausimai, kurie į Seimo sesijos darbų programą neįrašyti, bendru sutarimu įtraukiami. Aš atkreipiu dėmesį, kad jūs įvedate naują praktiką, bet, žinoma, jūsų valia. Perskaitysiu ir dėl kiekvieno atskirai.

Pirmiausia 2-1 klausimas – Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2737. Jį teikė J. Pinskus. Jis yra opozicinėje darbotvarkėje. Ar galime pritarti bendru sutarimu, kad jį svarstytume? Ne. Prašote balsuoti. Balsuokime. Kas pritariate, kad būtų šios dienos darbotvarkėje, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 101: už – 63, prieš – 8, susilaikė 30. Svarstysime.

Kitas 2-3 klausimas – Vienišo asmens išmokos įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2736. Pranešėjas – J. Pinskus. Balsuokime. Kas pritariate, kad šis klausimas būtų šios dienos darbotvarkėje, nors jo nėra darbų programoje, kad būtų įtrauktas į šios dienos darbotvarkę.

Balsavo 103: už – 70, prieš – 6, susilaikė 27.

Darbotvarkės 2-9 klausimas – Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2912. Pranešėjas – V. Valkiūnas. Kas pritariate, kad šiandien mes svarstytume šį klausimą, jis nėra įrašytas į pavasario sesijos darbų programą, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 103: už – 55, prieš – 9, susilaikė 39. Klausimas bus darbotvarkėje.

Kitas 2-11 klausimas – Regioninės plėtros įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-1343. Pranešėjas – A. Mazuronis. Kas pritariate, kad šiandienos darbotvarkėje mes svarstytume šį klausimą, jis nėra įrašytas į Seimo pavasario darbų programą, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 105: už – 88, prieš – 2, susilaikė 15.

Taigi daugiau tokių klausimų neturime ir galime apsispręsti dėl visos darbotvarkės. Ar galime bendru sutarimu? Dėkui. Girdžiu balsus, kad, aišku, galima. Ačiū.

10.22 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4¹, 8⁴, 8⁵, 9¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2630(2)ES (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-3 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2630(2). Priėmimo stadija. Gerbiami kolegos, ypač tie, kurie dabar išeinate, primenu, kad balsavimas šiandien numatytas nuo 10 val. 50 min. iki 12 val. 30 min.

Taigi priėmimo stadija. Priėmimas pastraipsniui. Yra septyni straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta nė dėl vieno. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Motyvai. Už kalba A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Siūlomo įstatymo projekto pakeitimai yra svarbus žingsnis siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą ir sprendžiant su šiais gaminiais susijusią galimą riziką. Nesu tikras, kad tuo viskas bus išspręsta, tačiau visų pirma draudimo pateikti

rinkai tabako gaminius, turinčius papildomą kvapą ir skonį, išplėtimas ir pašildytiems tabako gaminiams yra esminė priemonė siekiant apsaugoti pažeidžiamas gyventojų grupes, ypač jaunimą, nuo aromatizuotų tabako gaminių žavesio. Taip sumažiname patrauklumą ir galimą tabako vartojimo pradžia tarp nerūkančiųjų, padedame naujai kartai nepakliūti į priklausomybes nuo nikotino gniaužtų.

Antra. Pašalindami kaitinamiems tabako gaminiams taikomą išimtį, užtikriname, kad visiems tabako gaminiams, nepaisant jų formos, būtų taikomi tokie patys griežti reglamentai. Šis vienodumas yra labai svarbus siekiant suteikti vartotojams tikslią informaciją apie sveikatai galimą pavojų, susijusį su kaitinamojo tabako gaminiais.

Būtina paminėti, kad siūlomas įstatymo projektas yra pagirtinas žingsnis siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą ir skatinti nuoseklumą mūsų reguliavimo sistemoje. Išplėsdami kvapiųjų komponentų draudimą ir atitinkamai ženklindami šiuos produktus, teikiame pirmenybę mažinti galimą riziką, susijusią su kaitinamojo tabako gaminiais.

Priimkime šiuos pokyčius kaip priemonę mūsų visuomenės gerovei apsaugoti, todėl kviečiu balsuoti už ir palaikyti įstatymo projektą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Vinkus – motyvai už.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, siūlomi pakeitimai ir numatomos priemonės yra teisingi ir ateityje turėtų duoti atitinkamą efektą.

Kokia siūlomų pakeitimų esmė? Labai glaustai ir paprastai: pirma, kaitinamajam tabakui, kaip ir kitiems tabako gaminiams, siūloma drausti sudėtyje turėti pridėtinio kvapo ar skonio. Kaitinamajam tabakui, kaip ir kitiems tabako gaminiams, siūloma taikyti ženklinimo reikalavimus dėl žalos sveikatai. Kitaip sakant, kaitinamajam tabakui siūloma naikinti tam tikras šiuo metu egzistuojančias „lengvatas ir privilegijas“. Turėdamas omeny žmonių sveikatą, dėkoju iniciatoriams ir siūlau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. V. Mitalas – motyvai už.

V. MITALAS (LF). Dėkoju, gerbiamoji Seimo Pirmininke. Aš iš esmės pritariu šitam įstatymo projektui. Jis sulygina sąlygas tarp skirtingų, taip sakant, rūkymo rūšių. Tiesiog noriu atkreipti Seimo narių dėmesį, kad vis dėlto šioje srityje, kurioje yra daug ką veikti, mes nepamestume šalto proto. Šiandien į darbotvarkę yra įrašytas įstatymo projektas, kuriuo yra jau visiškai, atrodo, nušokama nuo proto, siūlant, kad būtų galima elektronines cigaretes pardavinėti tiktai vaistinėse, dar papildomai apkraunant ir farmacininkus, papildomai apkraunant visą sveikatos apsaugos sistemą. Tai yra ne kas kita kaip šliaužiantis valstietizmas, kuris randa kelią į mūsų Seimo darbotvarkę. Mes nuo tokių dalykų turime rasti vaistą patys, – reguliavimams, esantiems tabako srityje, neleisti pavirsti visiška komedija. Todėl balsuojant už šį projektą taip pat kviečiu įsipareigoti kito projekto nepalaikyti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręsimе balsuoti numatytu laiku.

10.27 val.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39² ir 39³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2). Šį pakeitimą sudaro keturi straipsniai, dėl jų pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta bendru sutarimu. Motyvai. Už kalba J. Džiu-gelis. Ne. Dėl motyvų daugiau užsirašiusių nėra. Taigi, apsispręsimе balsuoti numatytu laiku.

10.27 val.

Baudžiamojo kodekso 100¹, 100³ ir 113¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Baudžiamojo kodekso trijų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547(2). Priėmimo stadija. Šį pakeitimą sudaro trys straipsniai, dėl jų pasiūly-

mų nėra gauta. Ar galime kiekvienam pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime vėliau.

10.28 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2548(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5.1 klausimas – lydimasis Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2548(2). Pakeitimą sudaro vienas straipsnis. Dėl jo pasiūlymų nėra gauta. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų dėl šio lydimosio taip pat niekas neužsirašė.

10.28 val.

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-6 klausimas – Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2). Priėmimo stadija. Šį pakeitimą sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta bendru sutarimu. Dėl motyvų dėl darbotvarkės 1-6 klausimo niekas neužsirašė. Balsuosime vėliau.

10.29 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911(2). Svarstymo stadija. Norėčiau pakviesti gerbiamą R. Jušką, kad pristatytų Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą.

R. JUŠKA (LSF). Sveiki, kolegos. Komitetas svarstė ir pritarė komiteto patobulintam Seimo nutarimo projektui ir komiteto išvadai. Pritarta bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą išvadą. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų po svarstymo taip pat užsirašiusių nėra. Balsuosime vėliau, numatytu laiku.

10.30 val.

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2769(2), Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2781(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas yra 1-8 klausimas, bet vos vos lenkiame laiką, todėl siūlau apsvarstyti 1-9.1 klausimą – Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2769(2). Kviečiu pranešėjus. Pirmiausia K. Adomaitis pristatys Aplinkos apsaugos komiteto išvadą dėl Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas pritarė bendru sutarimu Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dabar norėčiau pakviesti J. Gudauską, kad pristatytų Kaimo reikalų komiteto išvadą dėl to paties darbotvarkės 1-9.1 klausimo.

J. GUDAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Kaimo reikalų komitetas kaip papildomas šių metų birželio 7 dieną nusprendė pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir pasiūlyti pagrindiniam Aplinkos apsaugos komitetui tobulinti įstatymo projektą pagal Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas ir pasiūlymus, jiems komitetas pritarė arba pritarė iš dalies. Balsavimo rezultatai: už – 7, bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Tuomet norėčiau pakviesti I. Haase. Ji pristatys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą dėl lydimąjo darbotvarkės 1-9.2 klausimo – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 333¹ straipsniu įstatymo projekto. Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis nagrinėjo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2781. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms su komiteto pasiūlymais. Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu, už – 8 komiteto narių balsai.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą išvadą. Po svarstymo diskutuoti nėra užsirašiusių. Dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė. Taigi apsispręsimė balsuoti numatytu laiku.

10.33 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2892(2) (svarstymas ir priėmimas)

Grįžtame prie darbotvarkės 1-8 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2892(2). Svarstymas ir priėmimas. Kviečiu Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininką R. Jušką, kad pristatytų VVSK išvadą. Gerbiamas Ričardai, pristatykite išvadą dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos klausimo. Prašom.

R. JUŠKA (LSF). Informuoju, kad komitetas svarstė ir pritarė Seimo nutarimo projektui Nr. XIVP-2892(2) ir komiteto išvadai. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą išvadą. Ir dabar diskusija. Diskutuoti nori V. Semeška. Prašom, kviečiu į tribūną.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, balsuosime dėl naujos VRK pirmininkės L. Petronienės paskyrimo į pareigas.

VRK – svarbi konstitucinė komisija, galinti stiprinti demokratiją šalyje arba silpninti, pasitikėjimą rinkimais ir politine sistema kelti arba menkinti. Nuo institucijos vadovo, tai yra komisijos pirmininko, priklauso labai daug. Komisijos pirmininkas ne tik organizuoja VRK veiklą, pirmininkauja posėdžiams, bet yra ir viso Sekretoriato, kuris realiai atlieka sunkiausią darbą per rinkimus, vadovas, asignavimų valdytojas ir rinkimų veidas. Turėjome legendinį Z. Vaigauską, vėliau – savo šališkumu ir komandiruočių turizmu liūdnai pagarsėjusią L. Matjošaitytę. Neseniai atsiveikinta su pirmininke J. Petkevičiene. Kolegos, kaip išgirdau iš Seimo Pirmininkės, 10 ar net 12 pretendentų į šias pareigas dėl įvairių priežasčių atsisakė kandidatuoti. Kokia vis dėlto liūdna situacija dėl lyderių, norinčių ir galinčių vadovauti valstybės įstaigoms. Priėmus valstybės tarnybos reformą, tikiuosi, padėtis bus geresnė.

Kandidatę L. Petronienę pažįstu nuo tada, kai buvau komisijos nariu šimtmečio VRK kadencijoje. Kiek žinau, kandidatė buvo patikima skyriaus vedėja dar prie Z. Vaigausko nuo 2007 metų. Pamenu, kaip vykdė įvairius tyrimus prie L. Matjošaitytės: seriale „Naisių vasara“, mobiliosios kraujo laboratorijos, Prezidento rinkimų finansavimo ir kitus tyrimus. Jau girdžiu partijų deleguotų narių į VRK ir ne tik liaupses kandidatėi. Norinčių daryti įtaką bus iš visų pusių, pataikūnų taip pat. Kaip ir įvairių politikų pageidavimų koncertų. Tvirtas stuburas ir atsparumas politiniams vėjams šiai pozicijai labai svarbu. VRK, būtent komisijoje, saugoma demokratija. Klausimas tik, kaip jaustis esamiems VRK nariams, pavaduotojams, kurių sprendimus čia pat vykdė Sekretoriato vedėja, o dabar pati pirmininkaus visai komisijai ir vadovaus Sekretariatui. Autoriteto klausimas lieka atviras. Taip, kandidatė yra be vadovavimo institucijai patirties, bet tikrai turi pakankamai kompetencijos politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo srityje, nes su rinkimų organizavimu juk plūša kita skyriaus vedėja, buvusi VRK narė, visiems gerai pažįstama R. Daniškevičiūtė.

Šalies demokratijai svarbu, kad VRK pirmininkas neorganizuotų šešėlinių posėdžių, vadinaimų pasitarimais, kas ir už ką pasisakys, kaip balsuos, o viešame posėdyje tik formaliai būtų kelia-

mos rankos, be galimybės viešai sužinoti sprendimų motyvus ir atskiras narių pozicijas. Tokia praktika juk buvo prie kai kurių pirmininkų. VRK yra lyg mini Seimas, bet ne komanda-monolitas su komendantiniu valdymu priešakyje. Ir priešingai – VRK Sekretoriatas. Prašau kandidatės atskirti.

Žvelgiant iš šalies į VRK, nors anksčiau buvau ir kitos nuomonės, vis dėlto manau, kad jau pribrendome komisiją visiškai depolitizuoti. Politinių partijų, politikų, Prezidento, teisingumo ministro deleguoti nariai galėtų būti atstovai prie VRK. Nereikėtų nario teise naudotis tampant demokratijos paklodę į narių delegavusios politinės organizacijos pusę ar Rinkimų kodeksui nusižengusius partijų narius gėdingai ginti, kai faktai akivaizdūs, bet pažeidėją tenka užstoti tik todėl, kad esi tos partijos deleguotas narys.

Prisimenant kandidatę L. Petronienę dar iš VRK nario perspektyvos, svarbu palinkėti pagaliau VRK vesti Vakarų kryptimi, pagaliau nusimesti tą buvusio pirmininko Rytų draugystės kryptį ir užstalės komandiruotes. Svarbu gerbti ir įsiklausyti į kitų VRK narių nuomones ir be kerštavimo priimti daugumos sprendimus. VRK pati turi tapti modernesnė, drąsesnė, siūlydama naujoves su XXI amžiaus balsadėžėmis, automatizuota balsų skaičiavimo sistema ir kitomis kokybės, apskritai kitos kokybės, galbūt net žanro rinkimų agitacinėmis laidomis.

Taip, institucijai reikia vadovo. Kodėl negalėjo juo tapti vienas iš dabartinių ne partijų deleguotų narių ar koks nors buvęs VRK narys, aš nežinau. Toks tikrai gerbiama Seimo Pirmininkės pasirinkimas arba jo nebuvimas šioje situacijoje. Paprastai retai nariams nepritariama, kuomet yra siūlomi kaip kandidatai mūsų Seime. Todėl jau dabar linkiu candidatei, kad artėjantys net treji kitų metų rinkimai mūsų jau brandesnei demokratijai būtų ramūs ir patikimi. (...) šimtmečio VRK kadencijai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pasisakymą. Diskutuoti daugiau užsirašiusių nėra. Kandidatė pasisakyti taip pat nepageidauja. Dėl motyvų priėmimo stadijoje užsirašiusių yra. A. Navickas – motyvai už. Prašom.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Labai dėkoju Pirmininkei už galimybę pasisakyti. Galbūt būčiau nekalbėjęs, negaliu pasigirti, kad labai asmeniškai pažįstu kandidatę, tik esu girdėjęs daug atsiliepimų, bet po mano kolegos Viliaus pasisakymo, kuris kalbėjo kaip prokuroras, kažkaip labai norėjosi pasisakyti, nes bent aš jau vadovaujuosi nuostata, kad jeigu žmogus tikrai dirba nuoširdžiai, gerai ir nėra padaręs kažko, už ką aš galėčiau nepasitikėti, tai tikrai pasitikėjimas augina kitus žmones ir augina patį santykį. Šiuo atveju aš tikrai džiaugiuosi, kad atsirado žmogus, kuris sutinka dirbti labai sudėtingą darbą labai sudėtingoje situacijoje, žmogus, apie kurį esu girdėjęs, kad puikiai moka ir bendradarbiauti, ir dalyvauti diskusijose, gerai įsigilinęs į visus, sakysime, procesus. Šiuo atveju, aišku, galima kalbėti bendromis frazėmis, kad VRK turėtų dirbti geriau, oras turėtų būti geresnis, saulė turėtų šviesti *sauliau*, bet, man atrodo, šiuo atveju nematau jokio pagrindo nebalsuoti už kandidatę. Labai dėkoju Seimo Pirmininkei, kad atrado kandidatą sudėtingoje situacijoje, labai dėkoju candidatei, kad sutiko prisiimti atsakomybę.

PIRMININKĖ. Ačiū. E. Pupinis – motyvai už.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama kolegos, iš tiesų turbūt čia buvo pasakyta nemažai žodžių apie kompetenciją, nors buvo ir tam tikrų abejonių, bet turbūt mes matėme, kad vis dėlto kompetencija reikalinga dirbant VRK. Šiuo atveju klaidų buvo padaryta turbūt dėl to, galbūt tikėjome, kad vadybinė patirtis viską gali išspręsti. Deja, taip neįvyko, reikalingos kompetencijos, reikia išmanyti visą sistemą, o kandidatė, dirbusi daug metų VRK ir siūliusi nemažai pakeitimų dėl įstatymų projektų, tikrai verta šios vietos. Tikrai palaikysiu ir siūlau visiems taip pat palaikyti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Veryga.

A. VERYGA (LVŽSF). Taip, dėkoju, gerbiama Pirmininke. Na, mane irgi šiek tiek nustebino tas pasisakymas jau avansu, savotiškai kažkuo apkaltinant žmogų, kuris dar net neturėjo galimybės pademonstruoti savo kompetencijos. Tikrai turbūt visi sutiksime, kad turėjo problemų, ir labai rimtų, Vyriausioji rinkimų komisija per praėjusius rinkimus. Tikrai sutiksiu su kolega Edmundu, jis paminėjo labai svarbų dalyką, kad kartais vadybinių kompetencijų neužtenka. Mes tą matome turbūt ne vienoje srityje, Vyriausioji rinkimų komisija nėra vienintelė tokia sritis. Dabar tokia savotiška mada kai kur tampa, kad nereikia specialistų, o tiesiog reikia vadybininkų. Tai pamatėme,

kad nebūtinai visada yra taip. Aš girdėjau irgi visokių įdomių pasisakymų, kad kaip čia taip žmogus, kuris dirbo kaip darbuotojas, dabar vadovaus kolektyvui. Galvoju, kad tai yra labai gražus pavyzdys, net ir kariuomenėje visi pradeda nuo eilinio, o užauga paskui iki vadovo, iki karininko. Tas pats yra mokslo pasaulyje, kai pradeda nuo studijų, pradeda nuo kokio nors paprastesnio darbo, paskui užauga iki vadovo, gauna vardus ir panašiai. Aš manau, kad tai yra labai geras pavyzdys, kai žmogus, sukaukęs didelę patirtį šioje institucijoje, ryžtasi imtis tokios atsakomybės. Man tikrai kandidatė paliko gerą įspūdį, kai susitikome frakcijoje. Aš taip pat noriu padėkoti, kad ji ryžtasi kandidatuoti. Tikiuosi, kad Seimas jūsų kandidatūrą palaikys.

PIRMININKĖ. Motyvai už – V. Targamadzė.

V. TARGAMADZĖ (DFVL). Ačiū. Mes labai dažnai kalbame apie kompetencijas, bet kompetencijos nėra tik veiklos turinys, jos yra ir vertybinės nuostatos, todėl labai norėčiau, kad pretendente iš tikrųjų į tai atsižvelgtų. Manau, kad tai žmogus, kuris turi patirties, turinio patirties ir tikrai gali lipti karjeros laiptais. Ačiū ir Pirmininkei, ir pretendentei, kad sutiko, ir linkiu objektyvumo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Gerbiami kolegos, turime pasitvirtinti standartinį slapto balsavimo biuletenį. Ar tinka visiems, galime patvirtinti? Dėkoju. Balsų skaičiavimo grupė nesikeitė, keisis po birželio 23 dienos, bet ją primenu: V. Ažuolas – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija, P. Gražulis – iš Mišrios Seimo narių grupės, L. Jonaitis – Socialdemokratų partijos frakcija, I. Kačinskaitė-Urbonienė – Darbo partijos frakcija, I. Pakarklytė – Laisvės frakcija, A. Petrošius – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija, E. Rudelienė – Liberalų sąjūdžio frakcija ir T. Tomilinas – Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“. Slaptas balsavimas prasidės 13 val. 10 min., baigsis 13 val. 30 min. Dėkoju kandidatėi.

10.45 val.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2681(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-10 klausimas – Šilumos ūkio įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2681. Svarstymo stadija. Kviečiu A. Kupčinską į tribūną, kad pristatytų komiteto išvadą.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiama Pirmininke, kolegos, komitetas svarstė, patobulino projektą ir pritarė visoms išvadoms. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti užsirašiusių nėra. Dėl motyvų po svarstymo taip pat niekas neužsirašė.

10.46 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2715(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-11 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2715(2). Kviečiu Žmogaus teisių komiteto pirmininką T. V. Raskevičių, kad pristatytų Žmogaus teisių komiteto išvadą. Nematau jo sa-lėje. Galbūt gerbiamas A. Navickas galėtų pristatyti komiteto išvadą?

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Žmogaus teisių komitetas svarstė šią klausimą ir bendru sutarimu buvo pritarta. Sprendimas – pritarti komiteto patobulintam Lietuvos Respublikos Seimo nutarimui „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėkoju už pristatytą komiteto išvadą. Diskusijoje kalbėti niekas neužsirašė. Dėl motyvų po svarstymo taip pat užsirašiusių nėra.

10.47 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 11, 15, 17, 24, 28, 30, 33, 39, 55¹, 57, 59, 59² ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2577(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-12 klausimas – Farmacijos įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2577. Pranešėjas – Sveikatos reikalų komiteto atstovas būtų reikalingas. A. Matulas. Prašau. Gerbiamas pirmininkas pristatys išvadą dėl Farmacijos įstatymo pakeitimo.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, prieš pasakydamas komiteto išvadą, noriu pasakyti, kad projektą teikė Vyriausybė, bet komitete išaiškėjo, kad minėtas projektas gali apsunkinti neregistruotų vaistų paskyrimą pacientams. Todėl mes, padarę pertrauką, paprašėme Sveikatos apsaugos ministerijos suderinti su medikų organizacijomis, pacientų organizacijomis ir tikrai išties pasiekėme labai gerą sutarimą, rezultatą – nėra prieštaraujančių. Medikų visuomenė, pacientų visuomenė sako: įstatymo projektas dabar taip suderintas, kad jeigu gydytojų konsiliumas nutars skirti tam tikrą neregistruotą vaistą ypatingais ligos atvejais, tai kliūčių įstatymas nesudarys. Komitetas buvo pritaręs, bet yra viena kolegės M. Danielės pataisa. Nežinau, gal jinau pristatys ją ir tada aš pasakysiu, koks yra komiteto sprendimas. Aš ir sakau, kitų pasiūlymų nebuvo priėmimo stadijoje. Buvo viena kolegės Seimo narės M. Danielės pataisa...

PIRMININKĖ. Gerai.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...ir komitete 1 pritarus, 6 nepritarus šitai pataisa nepritarta.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Tuomet priėmimas pastraipsniui. Ačiū už pristatytą komiteto nuomonę. Dėl 1 straipsnio yra M. Danielės pasiūlymas. Prašau, gerbiama... Dėl 1 straipsnio nėra. Ar galime 1 straipsnį priimti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju. Dėl 2 straipsnio yra M. Danielės pasiūlymas. Gerbiama Morgana, ar galėtumėte pristatyti savo pasiūlymą dėl 2 straipsnio?

M. DANIELĖ (LF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Farmacijos projektas buvo surašytas tam, kad taptų lankstesnis vardinių vaistų ir taip pat tiriamųjų vaistų skyrimas pacientams pagal poreikį. Tačiau šiandien matome, kad tie poreikiai nėra iki galo atliepiami. Įstatyme yra numatyti saugikliai, labai aiškūs saugikliai, kad tokie vaistai gali būti skiriami tik sergant sunkia, sekinančia arba gresiančia gyvybei liga arba tokia liga, dėl kurios gali išsivystyti ilgalaikis ir reikšmingas neįgalumas. Vadinasi, nustatoma sąlyga, kad žmogus turi labai sunkiai sirgti arba būti priešmirtinės būklės. Taip pat turi būti nepasiteisinęs joks kitas jo gydymas, joks kitas gydymas pripažintas kaip neveikiantis. Tokiu atveju gydytojų konsiliumas galėtų skirti vardinį preparatą, o pacientas turėtų būti informuotas apie tokio preparato veikimą, galimą pagalbą ir riziką ir pasirašyti paciento sutikimą. Tačiau taip pat yra įrašoma išvada, kad jeigu vaistinio preparato sudėtyje yra narkotinių medžiagų arba psichotropinių medžiagų, tai, nepaisant to, kad žmogus serga mirtina liga, kad jam nepadedą joks kitas gydymas, jis vis tiek negali gauti tokių vaistų.

Mano pasiūlymas yra atsisakyti tokios išimties, nes žmogui, kuris susiduria su mirtimi, turėtų būti prieinami visi Žemės planetoje sukurti vaistai, jis turėtų teisę tokius vaistus gauti, turėtų teisę pasirašyti tokį sutikimą ir gydytojų konsiliumas, jeigu matytų poreikį, taip pat turėtų galėti tokį vaistą skirti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar yra salėje 29 Seimo nariai, kurie pritaria šio pasiūlymo svarstymui? Balsuokime. M. Danielės pasiūlymo.

Už – 24. Nesvarstome. Tuomet turime apsispręsti dėl viso 2 straipsnio. Dėkoju komiteto pirmininkui. Dėl viso 2 straipsnio. Ar galime jam pritari bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėl straipsnių nuo 3 iki 16 pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš šių straipsnių pritari bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų dėl Farmacijos įstatymo niekas neužsirašė. Kadangi jau yra balsavimo intervalas, balsuokime.

Kas pritariate darbotvarkės 1-12 klausimui – Farmacijos įstatymo (projektas Nr. XIVP-2577) pakeitimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 111: už – 106, prieš nebuvo, susilaikė 5. Farmacijos įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.54 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 4¹, 8⁴, 8⁵, 9¹¹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2630(2)ES (priėmimo tęsinys)

Grijtame dabar į pačią posėdžio pradžią. Apsispręskime balsuodami dėl darbotvarkės 1-3 klausimo – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIVP-2630(2). Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 108: už – 103, prieš – 1, susilaikė 4. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2630) priimtas. (*Gongas*)

10.54 val.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 37, 39² ir 39³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Užimtumo įstatymo trijų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2854(2). Balsuokime.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 113: už – 112, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2854) priimtas. (*Gongas*)

10.55 val.

Baudžiamojo kodekso 100¹, 100³ ir 113¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2547. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 115: už – 113, prieš nėra, susilaikė 2. Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.55 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2548(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės lydimasis 1-5.2 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2548. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 114: už – 114, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2548) priimtas. (*Gongas*)

10.56 val.

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-6 klausimas – Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2354. Priėmimo stadija. Balsuokime.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 120: už – 118, prieš – 1, susilaikė 1. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2354) priimtas. (*Gongas*)

10.57 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911. Balsuokime.

Balsavo 119: už – 119, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pritarta po svarstymo.

10.57 val.

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2769(2), Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2781(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-9.1 klausimas – Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2769. Svarstymas. Balsuojame. Ir lydimasis darbotvarkės 1-9.2 klausimas. Balsuokime.

Balsavo 120: už – 116, prieš nėra, susilaikė 4. Pritarta po svarstymo.

10.58 val.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2681(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-10 klausimas – Šilumos ūkio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2681. Svarstymas. Balsuojame.

Balsavo 119: už – 119, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pritarta po svarstymo.

10.58 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2715(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės 1-11 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2715. Svarstymas. Balsuojame.

Balsavo 120: už – 118, prieš nėra, susilaikė 2. Pritarta po svarstymo.

10.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2663(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės klausimas. Vis dar yra balsavimo intervalas, taigi balsuosime iš karto. Darbotvarkės 1-13 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2663. Priėmimo stadija. Sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta nei dėl vieno, nei dėl kito. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl motyvų užsirašė daug Seimo narių. Už pirmoji kalba ministrė A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Laba diena, gerbiami kolegos. Pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį, kad ši strategija, tai yra strategija, kokį mes norime matyti ir turėti viešąjį saugumą 2030 metais. Pagrindiniai ramsčiai, sudėlioti šioje programoje, yra šie: pirmiausia tai yra Europos Sąjungos išorės sienos apsauga. Čia mes kalbame apie tolesnį pasienio infrastruktūros apsaugos stiprinimą. Kalbame apie aprūpinimo, kad būtų atliepiami esami iššūkiai, gerinimą. Kalbame apie tai, kad turi būti dedamos tolesnės pastangos, kad Europos Sąjungos migracijos ir prieglobsčio politika atitiktų pasikeitusius iššūkius ir kontekstą.

Antrasis ramstis, numatytas šioje programoje, tai yra nusikaltimų prevencija ir kontrolė. Yra numatyta skirti didžiulį dėmesį nusikaltimų prevencijai, tai yra reaguoti ne į tai, kas yra pasekmės, o į priežastis.

Taip pat kalbame apie inovacijas ir technologijų prieinamumą viešojo saugumo institucijoms. Taip pat kova su finansiniais nusikaltimais yra labai svarbus prioritetas.

Ir trečias ramstis, tai yra viešojo saugumo institucijos. Tai yra institucijų parengtis veikti krizių ir hibridinių grėsmių akivaizdoje. Tarnybos patrauklumas ir pareigūnų ugdymo sistemos sukūrimas. Taip pat efektyvi priešgaisrinė apsauga.

Kolegos, reaguojant į naujus geopolitinius iššūkius, viešojo saugumo stiprinimas yra privalomas ir turi būti atsižvelgiama į tai, kad kontekstas yra pasikeitęs. Taigi labai kviečiu palaikyti ir numatyti labai aiškias kryptis, kokį mes viešąjį saugumą turime turėti ateityje.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Stončaitis.

A. STONČAITIS (DFVL). Gerbiami kolegos, aš praeitą kartą jau pasisakiau frakcijos vardu, kad iš tikrųjų tokios programos poreikis tikrai yra ir jau seniai ji turėjo būti. Mes tikrai vėluojame. Tačiau mūsų frakcija negali pritarti tokio turinio dokumentui. Keli pagrindiniai momentai: pirmas dalykas – čia pagrindinis kriterijus ne saugumo užtikrinimas, o pinigų taupymas. Gerbiami vienmandatininkai, kaip jūs paaiškinsite savo rinkėjams vietose, kai net apskričių centruose faktiškai nebebus policijos komisariatų?

Lygiai taip pat yra silpnoji vieta, aš manau, šios programos, kad yra numatoma sunaikinti gerai parengtą ir karo tarnybai, jeigu reikėtų, konflikto metu pritaikytą Viešojo saugumo tarnybą. Po kokiais gražiais žodžiais čia būtų vynuojama, bet iš esmės, deja, mes tokią šiandien parengtą tarnybą paprasčiausiai prarasime ir taip bus užkaišytos skylės ten, kur dabar trūksta pareigūnų.

Ir pats svarbiausias. Programoje tikrai yra nurodoma, kad nepatrauklios vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo sąlygos ir nepakankamas aprūpinimas. Čia nieko iš principo apie tai nekalbama, kad į priekį bus geriau ir kad padėtis pasikeis. Šiandien yra tarnybų tuštėjimo metas. Mielieji, pažiūrėkite, rehabilitacija faktiškai sunaikinta. Tarkitės, kad nebūtų nereikalingų įtampų tarp pareigūnų artimiausiu metu. Lygiai taip pat pažiūrėkime, kad pareigūnai paprasčiausiai nesuinteresuoti toliau tarnauti, o kuo greičiau išeiti iš tarnybos. Deja, pritarti tokiam turiniui negalėsime. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Aš norėčiau pirmiausia reaguoti į gerbiamo A. Stončaičio žodžius. Šiame dokumente mes nesprenžiamo dėl Viešojo saugumo tarnybos ateities, dėl komisariatų ateities, daugybės dalykų, kurie buvo išvardinti. Šis dokumentas – tai tam tikra ilgalaikė strategija, kaip turi vystytis mūsų policija ir kitos pajėgos, kaip turime užtikrinti nusikaltimų tyrimą, kaip turime užtikrinti kovą su tokiomis gana aktualėjančiomis grėsmėmis kaip narkotikų plitimas, ypač tarp jaunimo, ir tai yra geras dokumentas, apibrėžiantis visą tą situaciją, kurioje esame ir kur turėtume eiti.

Apie atskirus sprendimus – Viešojo saugumo tarnyba, komisariatai, kiti dalykai – diskusija bus. Diskusija bus tada, kai bus įstatymų projektai. Tada bus galima pasisakyti ir bus galima nusibrėžti savo pozicijas. Dabar mes kalbame apie ilgalaikę viziją ir kryptį. Tiesą pasakius, svarstant komitete, nebuvo kokių nors didelių pastebėjimų ir iš opozicijos. Visi supranta, kad dokumentas parengtas su institucijomis, parengtas tikrai labai kokybiškai, atliepiantis šių dienų lūkesčius, numatantis net ir tam tikras finansines kryptis, kur bus investuojama. Be šio dokumento būtų labai sunku įsivaizduoti, kaip mes toliau vykdytume kokias nors kitokias pertvarkas policijoje ir kitose institucijose. Kviečiu pritarti. Tai yra strateginis dokumentas, brėžiantis kryptį. Bet nebalsuojame šiandien dėl tų, na, tokių labiau kontroversiškų klausimų. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – K. Mažeika.

K. MAŽEIKAI (DFVL). Ačiū, Pirmininke. Kolegos, iš tikrųjų tai yra strategija, bet tie dokumentai ir įstatymo pakeitimai bus kitas žingsnis, bus argumentas, kad Seimas jau pritarė strategijai ir jau lyg ir apsisprendė pasirinkti kryptį, kad regionuose neliks komisariatų, kad saugumo srities žmonių ateitis, na, visiškai neaiški. Dabar žiūrint praktiškai, prieš tai kalbėjęs kolega A. Vyšniauskas

kas... Na, žiūrint į Marijampolės regiono situaciją, tai tiek Kalvarijos, tiek Marijampolės savivaldybėje nelieka policijos komisariato. Jis iškeliamas į Kauną pagal šią strategiją ir ateityje laukiančius projektus. Tai reiškia, kad jūs kaip vienmandatininkas iš tiesų nuvertinate policijos darbą šiuo atveju. Komisariatas šiandien, jeigu jūs nestebite socialiniuose tinkluose, skelbia informaciją apie gausybę narkotikų kontrabandos sulaikymų, kas ypač aktualu būtent pasienio savivaldybėse. Tai, kokį viešąjį saugumą mes turėsime, priklausys būtent nuo šitos programos.

Tai iš tiesų, jeigu programoje numatoma ir jau brėžiami kontūrai, kad bus mažinami komisariatai, liks tik penki stambūs padaliniai, į žmones investuoti visiškai nenorima arba norima investuoti tik iš tų pačių resursų, kurių ir dabar yra jau nepakankamai, tai tikrai ne tokios programos Lietuvai reikia. Žmonės jau dabar regionuose skundžiasi, kad prisikviesti policiją sudėtinga, sunku ir kartais net neįmanoma. Tyrimai vyksta labai lėtai. Tai iš tiesų turbūt atsigręškime į tai, ko reikia žmonėms, ir pateisinkime lūkesčius, o ne dar tolinkime policiją nuo žmonių.

PIRMININKĖ. Laikas. A. Vyšniauskas norėtų replikuoti.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Taip. Kadangi buvo pasakyta netiesa, aš tiesiog noriu faktus patikslinti. Bet kokioms reformoms vykstant, lieka visų savivaldybių komisariatai: tiek Kalvarijoje, tiek Marijampolėje, tiek Vilkaviškyje, ir visur kitur. Jeigu turite abejonių dėl policininkų pasiekiamumo, tai už jūsų sėdi kolegos, kurie įvykdė tas reformas, lemiančias dabartinę situaciją. Mes tai bandome ištaisyti.

PIRMININKĖ. I. Šimonytė – motyvai už.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Vienas propagandos klasikas yra pasakęs, kad jeigu daug kartų kartosi tą patį melą, tai kam nors pasirodys, kad tai yra tiesa. Dabar aš vėl girdžiu pastabas, kad ne tokios programos reikia, ne taip reikia daryti ir taip toliau, ir panašiai. Bet kažkodėl, kai komitetuose buvo svarstoma strategija, pastabų dėl strategijos niekas neįregistravo. Tiesiog viskas yra blogai, viskas yra negerai, arba kaip tik – viskas yra gerai, tiesiog jūs kalbate visiškai apie kitus dalykus.

Kai kalbėjo kolega A. Stončaitis, jis kalbėjo apie įstatymų projektus, kurie bus pateikti Seimui, dėl jų Seimas galės diskutuoti, bet jų nėra. Apie tai išvis nekalbama šioje strategijoje, nepaisant to, kad ji vadinasi panašiai kaip tarnyba, apie kurią jūs kalbate. Tiesą sakant, jūsų priimtas Strateginio planavimo įstatymas lėmė, kad šitas programos reikia patvirtinti. Dėl pačios programos ir jos turinio konkrečių pastabų nugirsti nepavyksta, daug paralelinių diskusijų, kurios kalba visiškai apie kitus dalykus ir kurios bus tada, kai atitinkami įstatymai bus pateikti, nepriklausomai nuo to, ar liks šita strategija tokia, ar ji būtų šiek tiek pataisyta.

Tiesą sakant, man atrodo, kolegos, reikėjo arba pataisas registruoti, jeigu jums atrodė, kad kažkas strategijoje ne taip, arba nelabai gebu kaip nors atsakyti į jūsų pastabas, nes pastabos yra ne apie strategiją. Siūlau pritarti strategijai ir judėti į priekį. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – D. Gaižauskas.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Kolegos, ne tik kad nepritari, bet tikrai negalima balsuoti už. Kodėl? Kalbama apie viešojo saugumo strategiją. Tikrai jos reikia. Bet žiūrėkite, ką mes girdime: premjerė sako, kad viskas išnagrinėta, išdiskutuota, pasiūlymų nėra – pasiūlymų aibės. Tiek profesinės sąjungos, tiek Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai prašosi į diskusijas – niekas jų nekvieta ir niekas jų neklausė. A. Vyšniauskas sako: liks komisariatai. Taip, komisariatai liks. Reikia pasakyti tik pastatai liks, o tų pareigūnų, kurie užtikrindavo funkcijas, jau nebelieka. Iš esmės policininko regionuose nepamatysite normaliai, kaip dabar matėte, o matysite tik periodiškai, jeigu sureaguos į įvyki.

Bet kalbant apie viešojo saugumo strategiją, čia ne strategija, gerbiamieji. Kolegos, naikinama viena pagrindinių Viešojo saugumo tarnyba, pagrindinė, kuri turėtų užtikrinti, ypač sudėtingomis sąlygomis, kai šitiek kartų tęsėme nepaprastą padėtį, kai karas Ukrainoje, ir jūs kiekvieną kartą tai akcentuojate, bet naikinate profesionaliai parengtą tarnybą ir negirdite argumentų, kodėl to nereikia daryti.

Šiandien tai tikrai skubotas dokumentas, tam tikros strategijos vietos tikrai parengtos pakankamai... galbūt reaguojant į aktualijas, ir gerai parengtos tam tikros dalys, bet ne visos. Šiandien tokios strategijos priimti negalima, nes ji neparengta ir neparuošta, tuo labiau kad neatsižvelgta į

žmones, kurie tą strategiją turės įgyvendinti. Pakartoju: profesinių sąjungų absoliučiai nė vienas argumentas neatsigulė į šią strategiją. Todėl prašau ne tik kad susilaikyti, bet balsuoti prieš, nes šitą dokumentą reikia peržiūrėti iš naujo.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Šiaip norėčiau taip nusistebėti girdėdamas ir premjerės balsą iš tos pusės, ir pono A. Vyšniausko, kad čia nesprenžiami policijos klausimai. Paskaitykite 26.5 punktą ir jo papunkčius. Čia kalbama konkrečiai apie tai, kad policija trauksis, ir trauksis į didžiuosius miestus. Gerai, kad didieji miestai bus saugūs, bet jeigu mes sukoncentruojame saugumo aspektus ir mūsų strategija – užtikrinti saugumą didžiuosiuose miestuose, tai taip ir pasakykite, kad siūloma strategija siūloma ir toliau traukti policiją, jos įstaigos pareigūnus nuo mažų miestelių, gyvenamųjų vietovių. Apie tai šita strategija.

Kolegos, jeigu mes norime matyti daugiau policininkų gatvėse, reikia ne strategijas rašyti – reikia skirti finansavimą, ir taškas. Šiuo atveju aš nematau nieko apie aktualiausias problemas, pavyzdžiui, narkotinių medžiagų paplitimą tarp vaikų. Suraskite žodžius „vaikai“ šioje strategijoje, „mokyklos“. Suraskite joje ir parodykite.

Žinote, man šita strategija primena dar vieną popierinę šitos daugumos reformą, kai neturi idėjų, neturi supratimo ir kompetencijos, tada į kadencijos pabaigą neši strategijas ir parodai, ponია Bilotaite, kad kažką veiki. Šita strategija apie nieką. Šita strategija nuskurdins Lietuvos viešąjį saugumą.

Nacionalinio saugumo aspektu, jeigu Laurynas šitą strategiją pristatytų, taip, joje būtų gerų dalykų stiprinti nacionalinį, bet jūsų, ministre, darbas rūpintis kiekvieno Lietuvos gyventojo kasdieniu saugumu. Tai ir darykite, o mes jums galime padėti atmesdami tokias strategijas.

PIRMININKĖ. Ministrė A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš pirmiausia norėčiau, kad jūs susipažintumėte su turiniu. Aš tikrai labai abejoju, kad jūs paskaitėte, kas yra turinyje. Ten nėra kalbama apie Viešojo saugumo tarnybą. Aš suprantu, kad pavadinimas skamba labai panašiai, bet siūlau susipažinti. Taip, projektai yra parengti, jie vakar buvo apsvarstyti Vyriausybėje, bet šioje strategijoje apie tai nekalbama.

Jūs minėjote klausimą, susijusį su vaikais ir narkotikais. Šioje strategijoje yra kalbama apie nusikaltimų prevencijos naują modelį, kurį Vidaus reikalų ministerija jau parengė ir atidavė Vyriausybei. Prašau pirmiausia susipažinti su dokumentais, išigilinti, o tada teikti. O šita strategija yra labai svarbi, nes joje yra atliepiami nauji geopolitiniai iššūkiai viešojo saugumo sistemoje ir sudėlioti pagrindiniai akcentai ir kryptys, kur turėtų judėti mūsų viešojo saugumo sistema.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kitos replikos bus po balsavimo.

Dabar balsuojame dėl Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 124: už – 70, prieš – 20, susilaikė 34. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Replikos. Pirmasis buvo D. Gaižauskas. Prašom.

D. GAIŽAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Bet jeigu leidote prieš tai replikuoti ministrei, reikėjo leisti ir kitam oponentui. Bet, gerai, po šio balsavimo.

Gerbiama ministre, jeigu jūs dalyvautumėte nors viename Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto posėdyje, jūs tikrai būtumėte girdėjusi, kad mes ne tik susipažinę, mes jums ir klausimų žėrėme ir norėjome atsakymų apie Viešojo saugumo tarnybą ir taip toliau. Plius apie narkotikus šnekate. Ką jūs šnekate apie narkotikus, jeigu jūs kitą dieną teikiate įstatymų projektus dėl narkotikų dekriminalizavimo? Esmė, aš pasakysiu, nedūsaukite, iš tikrųjų situacija labai sudėtinga ir labai bloga. Kalbant apie šią strategiją, tai visiškai ne strategija. Jūs griaunate mūsų viešąjį saugumą. Būtent šiandien jūs tą nutarimą ir priėmėte, bet nieko tokio, mes jį atšauksime, pakoreguosime kitais metais.

PIRMININKĖ. Replika po balsavimo – V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Žinokite, man atrodo, šiandien net ministrė nėra skaičiusi šios strategijos. Dar kartą kartoju, pasižiūrėkite į 26.5.1 punktą, jame programuojamas policijos įstaigų skaičiaus mažinimas. Cituoju: „Didelis policijos įstaigų juridinių asmenų skaičius apsunkina...“. Aš formuluočiau kitaip – menkas finansavimas apsunkina. Šiandien policija yra viena optimaliausių struktūrų. Jūs ką tik nubalsavote, kad Alytuje, Marijampolėje, Utenoje neliktų policijos įstaigų. Jūs dėl to balsavote.

PIRMININKĖ. K. Masiulis. Paskutinė replika ir einame toliau.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš noriu paprieštarauti ponui V. Bakui. Policinių struktūrų jūs rasite... Prancūzijoje yra žandarmerija ir policija, jiems to užtenka. Pas mus yra STT, FNTT ir dar septynios.

11.17 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24¹ ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740(2) (priėmimas)

PIRMININKĖ. Kitas darbotvarkės 1-14 klausimas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740(2). Kviečiu pranešėją Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininką R. Jušką. Priėmimas.

Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1, 2, 3, 4 straipsnių pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl 5 straipsnio yra gautos dvi Teisės departamento pastabos. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

R. JUŠKA (LSF). Komitetas pritarė.

PIRMININKĖ. Komitetas pritarė abiem pastaboms. Gerbiami kolegos, ar galime pritarti 5 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabas? Dėkoju, pritarta.

Dėl 6 straipsnio pasiūlymų nėra. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl 7 straipsnio yra V. Semeškos, J. Razmos, A. Kupčinsko ir A. Vyšniausko pasiūlymas. Prašom. Matyt, V. Semeška, taip?

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Mieli kolegos, mes, grupė Seimo narių, siūlome, asmeniškai prašau atsižvelgti, kad ir toliau Vyriausioji tarnybinės etikos komisija galėtų tirti asmenų pranešimus, skundus dėl savivaldybių merų ir savivaldybių tarybų narių, o ne atiduoti visus tyrimus savivaldybių etikos komisijoms. Ką tai reikštų? Jeigu visus tyrimus dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų tirtų tik savivaldybių etikos komisijos, matyt, ir vakar nebūtume išgirdę svarbaus VTEK'o sprendimo dėl vieno iš savivaldybių merų.

Dar daugiau, mes puikiai žinome, kad savivaldybių etikos komisijos neretai būna politizuotos ir valdomos daugumos, todėl merų ir savivaldybių tarybų narių tyrimas gali būti neribotą laiką, gali būti tampomas į įvairias puses, priimami neaiškūs sprendimai, ginami merai, tarybų nariai. Tik vėliau VTEK'as galėtų tokius sprendimus įvertinti. Tai yra tikrai pavojingas precedentas demokratijai. Labai kviečiu visus palaikyti mūsų pasiūlymą. Tikiuosi, kad jis ir bus palaikytas. O šiam geram įstatymui tuomet pritaršime visi kartu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Gerbiami kolegos, balsuokime, kad patikrintume, ar yra 29 Seimo nariai, pritariantys šio pasiūlymo svarstymui. Taip, yra. Prašom, komiteto nuomonė.

R. JUŠKA (LSF). Komitetas siūlo nepritarti, nes Seimo narių pasiūlymas – palikti šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą. Atkreipiu dėmesį, kodėl komitetas siūlė tokį pakeitimą, atsižvelgdamas į VTEK'o prašymą. Dabar vyksta taip: yra savivaldybių Etikos komisijos, yra VTEK'as ir teismas. Tapo jau madinga, kad savivaldybių tarybų nariai skundžia vieni kitus, tiesiogiai apeidami savivaldybių Etikos komisijas, iš karto VTEK'ui. Apkrauna VTEK'ą. Dažnu atveju VTEK'as grąžina atgal savivaldybių Etikos komisijoms tirti ir tik po to vėl grįžta, jeigu nepatenkinti sprendimu, o tada tiria VTEK'as ir galutinė instancija teismas. Komiteto nuomone, reikia pasitikėti Vietos savivaldos įstatyme numatytais Etikos komisijomis ir žiūrėti sistemiškumo eilės tvarka: pirmiausia savivaldybių Etikos komisijos, po to VTEK'as ir po to teismas, kad tos mišrainės, galiojusios

iki šiol, nebūtų. Tai toks yra siūlymas. Priešingu atveju, šitą straipsnį, jeigu bus pritarta Seimo narių siūlymui, siūlau laikyti nepakeistu.

PIRMININKĖ. Dėl motyvų už kalba J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš kaip tik nesutinku su išsakyta komiteto pirmininko pozicija, kai jis pavadino mišraine mūsų siūlymą. Kaip tik liks mišrainė, jeigu nepriimsite mūsų siūlymų, nes pagal liekantį pagrindinį projektą vicemerų interesų konfliktus nagrinės VTEK'as, o merų interesų konfliktus pradžioje nagrinės savivaldybių komisijos. Tai čia tikrai nėra jokios logikos. Dabar jūs realistiškai įsivaizduokite, kas dedasi savivaldybėse. Ten yra merų gana didelė kontrolė, tai ar jūs įsivaizduojate, kad savivaldybių Etikos komisijos ką nors neigiamo priimtų dėl mero? O jeigu jau bus tiek aiški situacija, kad tas neigiamas sprendimas yra labai aiškiai matomas, tai ta komisija labai ilgai dirbs, kad nebūtų sprendimo ir nebūtų ką skųsti VTEK'ui. Kolegos, tikrai iš karto nusiųskime tuos skundus į VTEK'ą. Jie ten nepersidirbs – statistika rodo, kad yra kokie vienas, du skundai per mėnesį. Ar čia jau yra tiek daug? Matykime tą realią situaciją savivaldybėse, kai dabar už kokių nors čekiuokų iš savo mamos degalinės prisirinkęs Seimo... tai yra tarybos narys bus nagrinėjamas kitų tų pačių čekiuokų rinkėjų sudarytoje Etikos komisijoje. Vis dėlto iš karto atiduokime į VTEK'ą tokius reikalus.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – D. Griškevičius.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Akivaizdu, kad Jurgis ir kolegos šiuo atveju turbūt nelabai įsigilinę į galiojantį įstatymą ir į tai, kas yra siūloma ir kur yra tas šuo pakastas. Juk esmė ir yra, kad Etikos ir procedūrų komisijos yra nustatytos Vietos savivaldos įstatyme. Tokiu atveju, jeigu mes eliminuojame Etikos ir procedūrų komisijas iš savivaldybių, tai mes turime apskritai išbraukti iš Vietos savivaldos įstatymo, kad jos nereikalingos. Lygiai ta pati analogija, kai sako, kad dauguma gali priimti sprendimus ir ginti vieną ar kitą merą. Tiesiog noriu pasakyti, kad gal tada keiskime ir Seimo statutą ir panaikinkime Etikos ir procedūrų komisiją, nes ten irgi dauguma priima sprendimus, ir tada perduokime VTEK'ui tirti tuos dalykus.

Antras dalykas, jūs kalbate apie vicemerą. Tiesiog, Jurgi, primenu, kad vicemero teisinis statusas yra pasikeitęs – dabar tai yra valstybės tarnautojas, tai ne politikas. Žiūrėkime sistemškai, niekas neeliminuoja VTEK'o iš vertinimo sistemos. Tiesiog pirmas žingsnis yra kreiptis į tam sukurtas ir įstatyme numatytas vietines savivaldybių Etikos ir procedūrų komisijas, jeigu netenkina ten priimti sprendimai, galima tokį priimtą sprendimą apskųsti VTEK'ui. Sisteminiis požiūris, o ne taip, kad vienu metu svarsto VTEK'as, kitu kažkodėl – vietinės komisijos. Žiūrėkime sistemškai. Šitam pasiūlymui vien dėl to negalima pritarti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami dėl Seimo narių pataisos, jai komitetas nepritarė. Kas pritariate pataisai, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 58, prieš – 20, susilaikė 42. Pasiūlymui nepritarta. Dabar turime apsispręsti dėl viso 7 straipsnio. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Nėra reikalaujančių balsuoti, pritarta bendru sutarimu.

Dėl 8, 9, 10, 11, 12 straipsnių pasiūlymų nėra gauta, ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl 13 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba. Aš tiesiog pasakysiu, kad ji yra techninio pobūdžio ir jai komitetas pritarė. Ar galime pritarti visam 13 straipsniui, suredugotam pagal Teisės departamento pastabą? Dėkoju, pritarta.

Motyvai dėl viso. A. Stončaitis kalba už.

A. STONČAITIS (*DFVL*). Mielieji kolegos, mes dabar apsvaustėme 7 straipsnį, kuris iš tikrųjų truputį tokių diskusijų sukėlė, bet šiaip aš siūlyčiau pritarti teikiamam įstatymo projektui, nes įstatymo pakeitimai yra reikalingi, kad būtų užtikrintas sklandus, efektyvus VTEK'o darbas. Mes, Antikorupcijos komisijos posėdžiuose nagrinėdami klausimus dėl galimos lobistinės įtakos, galimų interesų konfliktų, daug kartų atkreipėme dėmesį, kad neaiškus reglamentavimas kartais esamą situaciją leidžia vertinti labai dvejopai. Ypač esame atkreipę dėmesį į klausimus, susijusius su lobistinės veiklos sritimi, todėl sveikintina galimybė įstatymo pakeitimu suteikti VTEK'ui teisę teikti lobistams raginimus pateikti, patikslinti ar papildyti skaidrią teisėkūros procesų deklaraci-

ją. Taip pat susitikimuose su VTEK'o nariais komisija yra diskutavusi dėl VTEK'o posėdžių viešumo ir todėl yra sveikintina numatoma galimybė, kad būtų posėdžių ir garso, ir vaizdo įrašai, jei suinteresuotiems asmenims kiltų dvejonų dėl VTEK'o narių veiksmų ar argumentų priimant sprendimus, ir kad įstatymo projekte numatyta, kad bus daromi VTEK'o posėdžių vaizdo ir garso įrašai. Taigi, mieli kolegos, išsprendus 7 straipsnio problematiką, aš tikrai nematau jokių trukdžių palaikyti šį projektą.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, kadangi nebuvo pritarta mūsų pasiūlymui, tikrai dabar negaliu balsuoti už teikiamą projektą, jame liko ir prieštaravimų. Aš minėjau, kad dabar vicemerų interesų konfliktus nagrinės VTEK'as, o merų interesų konfliktus nagrinės savivaldybių Etikos komisijos. Tai ar čia matote daug logikos? Aš nelengvai įsivaizduoju, kaip, pavyzdžiui, dabartiniai Pagėgių savivaldybės tarybos nariai savo sudarytoje Etikos komisijoje nagrinės visokius galimus interesų konfliktus čekiuok istorijoje. Galėjome tikrai priimti principingą sprendimą, nukreipti tą interesų konfliktų nagrinėjimą iš karto į VTEK'ą ir nebūtų taip, kad vietinė Etikos komisija priima valdančiųjų atstovus visada išteisinančius sprendimus, juos plačiai išreklamuoja vietos spaudoje. Kas iš to, jei paskui VTEK'as priima kitokį sprendimą, jis menkai viešinamas ir niekas to gal nebepastebi? Manau, kad nueita klaidingu keliu, ir dėl to už projektą negaliu balsuoti.

PIRMININKĖ. Motyvai už – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiami Seimo nariai, aš irgi apgailestauju, kad J. Razmos ir kitų Seimo narių pasiūlymui nebuvo pritarta. Labai akivaizdu, kad vietos savivaldybėse yra vis tiek kaip Seime – Etikos komisijos daugumą turi valdančioji dauguma, ją yra suformavęs meras. Ten faktiškai yra niekiniai sprendimai ir labai retu atveju priims sprendimą, kad yra pažeista viešųjų ir privačių interesų deklaracija, supainioti interesai. Man atrodo, kad reikėjo priimti šį pasiūlymą, nes argumentų labai daug J. Razma išdėstė, bet mes neišgirdome. Aš nežinau, manau, vis dėlto reikėtų balsuoti už šią įstatymą.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Tikrai situacija kiek liūdnoka. Na, teikėme lyg ir logišką pasiūlymą. Tai nepamirškite, kad Kauno mero VTEK'as daugiau niekada nebetirs, ir kitų merų nebetirs, ir savivaldybės tarybos narių. Tirs tik Etikos komisija. Kiek ji tirs: ar metus, ar pusantrų, ar dvejus, kiek ji norės, tiek ir tirs, kaip norės, taip ir tirs, norės – po gabalėlį išviešins, norės – neišviešins. Ir štai, kolegos, aš sveikinu mūsų jaunąją demokratiją su viena didžiausių klaidų. Dėl to negaliu balsuoti už šį įstatymą, nors ir pritariu kai kurioms jo nuostatom, kurios skaidrina VTEK'o veiklą, bet ši mūsų klaida brangiai kainuos mums visiems. Aš tikiuosi, kad mes ją ištaisysime visi kartu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuokime dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas V. Mitalas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 117: už – 75, prieš – 4, susilaukė 38. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.31 val.

Žvalgybos kontrolierių įstatymo Nr. XIV-868 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2662(2) (priėmimas)

PIRMININKAS (**V. MITALAS**, *LF*). Gerbiami kolegos, darbotvarkės 1-15 klausimas – Žvalgybos kontrolierių įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto priėmimas. Vienas straipsnis. Pastabų nėra. Galime jam pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. Dėl motyvų nori kalbėti I. Pakarklytė už. Prašau.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Išties tai yra geras, taiklus projektas. Lietuvoje iki šiol nėra ir nebuvo įprasta praktika, kad ombudsmenams yra taikomas toks

reikalavimas, kad jie turėtų darbinės patirties konkrečioje specifinėje srityje, kurioje jie turi užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių apsaugą. Todėl žvalgybos kontrolierius neturėtų būti ta vienintelė išimtis, kaip dabar yra. Žvalgybos kontrolieriaus darbas yra užtikrinti piliečių žmogaus teisių apsaugą nuo netinkamo institucijų veikimo, todėl patirtis ginant žmogaus teises šiame darbe yra be galo svarbi ir galbūt netgi svarbesnė negu patirtis nacionalinio saugumo ar gynybos institucijose. Taigi raginu palaikyti šį projektą ir turėti nuoseklią sistemą, kad vis dėlto iš ombudsmenų mes reikalaujame teisinės patirties, žmogaus teisių patirties, o ne specifinės – kokio nors vieno konkretaus sektoriaus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš nelabai sutinku, kad būtina įrašyti dar žmogaus teisių gynėjus, nes mes žinome, ką žmogaus teisių gynėjai šiandien Lietuvoje gina – ogi paprasčiausiai homoseksualus ir genderistus, nieko jie daugiau negina ir jiems kita dalis visuomenės visiškai nerūpi. Man atrodo, tai yra perteklinis siūlymas, jo nereikėtų, jo reikia atsisakyti. Mano yra tokia pozicija.

PIRMININKAS. Ačiū. Už kalbės V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiami kolegos, iš tiesų P. Gražulis suprimityvina žmogaus teises ginančius asmenis. Aš noriu pasakyti, kad tai nėra vien tik atskiros visuomenės grupės, bet tai yra teisininkai, kurie atstovauja teismuose, dirba valstybės institucijose, dirba nevyriausybinėse organizacijose, jie kiekvieną dieną atstovauja, ar tai būtų teismo procesas, ar tai būtų kokia nors vieša konferencija, ar moksliniai tyrimai, žmogaus teisių standartams. Tai štai mes, priimdami anksčiau Žvalgybos kontrolierių įstatymą, nors savo esme žvalgybos kontrolierius yra skirtas būtent žmogaus teisių apsaugai užtikrinti, pastatėme tokias tvoras visiems, kurie dirba žmogaus teisių srityje, netgi pretenduoti į žvalgybos kontrolieriaus poziciją. Tai yra nelogiškas sprendimas. Viena vertus, Seimas apsisprendė užtikrinti žmogaus teisių standartus žvalgybos srityje, kita vertus, Seimas uždraudžia tiems, kurie turi patirties žmogaus teisių srityje, dalyvauti kandidatuojant į žvalgybos kontrolieriaus pareigas. Ši pataisa tą problemą išsprendžia ir mes, ją priimdami, tikrai turėsime subalansuotą žvalgybos kontrolieriaus institutą, kuriame dirbs ir žmogus, kuris išmano nacionalinio saugumo klausimus, ir žmogus, kuris išmano žmogaus teisių klausimus. Šiuo atveju mes tik sustiprinsime savo žmogaus teisių apsaugos sistemą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Kviečiu balsuoti, ar pritariame, kad būtų priimtas Žvalgybos kontrolierių įstatymo pakeitimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 114: už – 112, prieš nebuvo, susilaikė 2. Įstatymas yra priimtas. (*Gongas*)

Replika po balsavimo – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiamas Vytautai, tai ne aš supaprastinu arba suprimityvinu šią nuostatą, kad šiandien yra ginamos tik seksualinės mažumos. Pažiūrėkite, kada ginama jau iškreipta visai mintis, nes reikia gerbti žmogaus laisves, reikia legalizuoti narkotikus. Tegul daro, ką nori, tegul elgiasi pagal savo supratimą...

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, šie dalykai nesusiję su žvalgyba.

11.36 val.

Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 5 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15¹, 15² straipsniais ir priedu įstatymo projektas Nr. XIVP-1457(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 1-16 klausimas – Medžioklės įstatymo 5 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo projektas. Svarstymo stadija. Kviečiu J. Urbanavičių, kaip Aplinkos apsaugos komiteto paskirtą pranešėją, į tribūną, nes yra... Prašau pristatyti komiteto svarstymo išvadą.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Mes dabar eisime pastraipsniui?

PIRMININKAS. Išvadą pristatykite, kokia yra komiteto pozicija dėl viso įstatymo, o vėliau...

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Komiteto sprendimas...

PIRMININKAS. Taip, taip, taip, bendra išvada.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Komiteto sprendimas: pritarti patobulintam įstatymo projektui. Išvada dėl šio projekto: teikti Medžioklės įstatymo 5 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo dviem straipsniais ir priedu įstatymo projektą. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš – 4, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar vyks bendroji diskusija. Gerbiamieji kolegos, mūsų darbotvarkėje yra parašyta, kad balsavimas dėl projektų vyks iki pat 12 val. 30 min. Aš manau, kadangi yra pasiūlymų, ar galime sutarti, kad diskutuoti skiriame ne daugiau negu 20 minučių? (*Balsai salėje*) Yra norinčių pasisakyti. (*Balsai salėje*) Ar galime sutarti dėl 20 minučių? (*Balsai salėje*) Gerai. Gerbiamieji kolegos... Prašom. J. Urbanavičius.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Po kiek laiko tada skiriame? Gal po kokias 2 minutes?

PIRMININKAS. Pagal užsirašiusių eilę po 5 minutes. Taip, pagal Statutą. Gerai. Galime fiksuoti 20...

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Gal trumpiname pasisakančių laiką? Sakyčiau, po 3 minutes, kad dar daugiau galėtų pasisakyti.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, aš negaliu riboti papildomai pasisakančių laiko, nes tai yra nustatyta Statute, bet dėl ko mes galime sutarti – dėl bendro diskusijos laiko. Matydamas, kad yra norinčių kalbėti, aš siūlau jį šiek tiek didesnę – 20 minučių. Prašau visų supratimo. Gerbiamas... Sutariame? Gerai. 20 minučių.

Pradedame bendrąją diskusiją. Pirmasis į tribūną yra kviečiamas A. Vyšniauskas. (*Balsai salėje*)

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Mielieji kolegos, tikrai smagu, kad turime tokią aistringą diskusiją. Iš tikrųjų šią diskusiją aš norėčiau pradėti nuo padėkos sąžiningiems ir atsakingiems medžiotojams, nes tikrai tikiu, kad tokių yra dauguma – tų, kurie rūpinasi gamta, tų, kurie rūpinasi krašto saugumu, kuriems tikrai nuoširdžiai rūpi ir miškas, ir žvėrys, ir visi kiti dalykai. Tikrai dėkoju medžiotojams. Visgi man kelia abejonę šio įstatymo teisėkūrinė pusė. Priminsiu, kad šito įstatymo iniciatyva buvo visiškai priešinga, buvo siekis įstatymu įtvirtinti naktinių taikiklių ir kitų medžioklei skiriamų įrengimų... tiesiog uždrausti jų naudojimą medžioklėje. Šiuo metu tai yra daroma ministro įsakymu. Tačiau komitete dėl pasiūlymų įstatymas buvo pakeistas visiškai į priešingą pusę ir tai yra labai blogas teisėkūros pavyzdys. Norint, kad naktiniai taikikliai būtų įteisinti, reikėtų eiti priešingu keliu, reikėtų teikti naują įstatymo projektą, pradėti nuo pateikimo stadijos, gauti Teisės departamento pastabas, gauti Europos teisės departamento pastabas ir tokiu būdu siekti tuo sąžiningu, nuosekliu būdu įteisinimo. Tai nebuvo padaryta ir todėl, man atrodo, pati praktika yra bloga, todėl aš labai kviečiu palaikyti visgi I. Pakarklytės ir kitų kolegų pasiūlymą, kuris įstatymą sugrąžina į pirminę jo būseną.

Kitas dalykas, man labai nepatinka argumentas dėl krašto gynybos. Kai mes turėjome diskusiją dėl naktinių taikiklių prekybos įteisinimo, tada buvo argumentuojama, kad tai yra reikalinga šauliams, savanoriams, kitiems žmonėms, ir to, tikrai aš sutinku, reikia. Tačiau tada buvo duotas pažadas, kad medžiotojams nebus reikalaujama leisti naktinių taikiklių įteisinimo. Buvo toks pažadas, buvo jis pasakytas ir viešai. Ir šiandien turime, visiškai po kelių mėnesių, situaciją, kai yra prašoma medžioklei. Tie argumentai, kai svarstėme tada, buvo nenuoširdūs ir man dėl to labai apmaudu. Juo labiau kad Krašto apsaugos ministerija aiškiai pasakė, kad jie nemato jokios pridėtinės vertės iš to, kad medžiotojai turės naktinio matymo taikiklius. Juo labiau kad jeigu mes kalbame apie krašto saugumą, krašto gynybą, turime suprasti, kad ne tik naktinio matymo taikiklio turėjimas lemia šalies apginamumą. Reikia, kad tas medžiotojas būtų sistemoje, kad jis būtų šaulys ar jis būtų savanoris, ar būtų kitoje krašto saugumo sistemos dalyje, kad jis žinotų, ką daryti karo metu, kad jis žinotų, kaip reikia gintis, kaip reikia bendrauti su (...) skyriumi, būriu, kokios jam užduotys keliamos. Apie tai nekalbama. Jeigu mes norime, kad miškas taptų tokio praktika-vimosi šaudyti vieta, tai galime įteisinti, bet aš su tuo kategoriškai nesutinku.

Ir paskutinis mano argumentas. Šitas Seimas pasižymi labai ryškia aplinkosaugine darbotvarkė. Darbotvarkė, kuri ateina, tiesą pasakius, iš visų politinių jėgų: socialdemokratų, valstiečių, kurie save vadina žaliaisiais, iš demokratų, kurie stoja į Europos žaliųjų aljansą, liberalų, Laisvės partijos ir konservatorių, kurių darbotvarkėse yra labai daug žaliųjų dalykų. Šituo sprendimu,

vienu šituo sprendimu visa tai, ką mes nuveikėme per daugiau nei dvejus metus, mes galime išmesti, tuos padarytus darbus, į šiukšlių dėžę, nes tai yra principinis balsavimas, tai yra principinis dalykas, dėl kurio daug iečių buvo sulaužyta jau dvi kadencijas prieš tai. Aš kviečiu nepalaisyti komiteto redakcijos, kitaip tariant, palaikyti kolegų pasiūlymą ir sugrąžinti įstatymą į pirminę jo būklę, o tada apsispręsimė – reikia jo ar nereikia. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu į tribūną M. Ošmianskiene.

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Gerbiami kolegose Seimo nariai, matyt, aš irgi norėčiau atkreipti dėmesį pirmiausia į tai, kokia gi buvo šio įstatymo projekto esmė. O esmė ir buvo apsaugoti miškus nuo naktinių taikiklių ir termovizorinių matymo taikiklių. Tai šiuo metu yra reguliuojama tik ministro potvarkiu. Deja, pats įstatymas tapo visiškai priešingas. Tai, tiesą sakant, yra absurdiška ir šiam Seimui, sakyčiau, nedaro garbės.

Įstatymo projekto stūmėjai turi keletą argumentų, kodėl jie manytų, kad tie naktiniai taikikliai medžioklėje yra būtini, tačiau jie niekaip nėra pagrįsti. Tiesą sakant, per visą šitą laiką visavertis argumentų, kodėl vis dėlto mums tikrai reikėtų šių taikiklių miškuose, išgirsti taip ir nepavyko. Vienas iš jų argumentų yra: neva tai bus taiklesnė medžioklė, lengviau pataikyti į žvėrį ir jį taip nukauti. Jis nebus sužeidžiamas. Matyt, vienu tauriausių ir etiškiausių poelgių nuo seno buvo laikomas būtent susilaikymas spausti šautuvo nuleistuką, kai šaulys nėra tikras, jog žvėris bus nukautas. Deja, tokių šūvių neišvengiama šiandien ir tai yra visiškai medžiotojo etikos ir profesionalumo klausimas. Nėra jokių priežasčių manyti, kad, įteisinus naktinio matymo arba termovizorinius taikiklius, azartas medžiotojui dažniau šauti, matant žvėrį už krūmo, net ne taip gerai jį išžiūrint, bet matant jo šilumą, kūno šilumą, neprivers jo taip pat atlikti to šūvio, kurį jis atlieka šiandien su prožektoriais, nebūdamas tikras. Tai yra visiškai paties medžiotojo etikos klausimas.

Kitas jo argumentas yra, kad neva tai būtina sureguliuoti šernų populiacijai ir suvaldyti afrikinį kiaulių marą. Tačiau kiekvienas medžiotojas net ir šiandien žino, kad tam yra visai kitų būdų ir naktiniai taikikliai visiškai nebūtini. Dėl to galima sumažinti paršavedžių patelių kiekį ir yra kitų būdų. Bet medžiotojai, deja, nėra tuo suinteresuoti. Medžiotojai suinteresuoti, kad jų valdomuose plotuose būtų medžiojamų žvėrių, ir tai yra tikroji priežastis. Dar 2013 metais Lietuvoje medžiojome 50 tūkst. šernų ir nebuvo jokių problemų. Šiomet medžiojame 13–20 tūkst. šernų ir jau, supraskite, būtini taikikliai, kad suvaldytume populiaciją. Tai vėlgi yra absurdiška.

Trečias jų argumentas yra, kad tai naktinių taikiklių nauda tėvynei. Prieš tai buvęs kolega jau labai gerai išdėstė argumentus, kodėl šis argumentas yra niekam tikęs. Aš tik norėčiau pridurti, kad, matyt, geriausia vieta naktiniams taikikliams ir termovizoriniams taikikliams šiuo metu yra Ukrainoje, o ne mūsų miškuose.

Tuo tarpu argumentų prieš, kodėl šių taikiklių nereikia mūsų medžioklėje, yra. Visų pirma, tai yra gyvūnų gerovės klausimas, nes nakties metas yra vienintelis paros laikotarpis, kai laukinė fauna turi šią tokį atokvėpį nuo nuolatinės žmogaus veiklos. Įteisinus naktinius arba termovizorinius taikiklius, medžiotojai užplūs miškus, vaikščiodami po juos ir medžiodami.

Kitas argumentas tai yra kontrolė, kuri pasunkėtų. Aplinkos apsaugos inspektoriai šiuo metu turi gerokai griežtesnes gyvūnijos apsaugos ir nelegalios medžioklės kontrolės užkardymo priemones ir vis tiek nesugeba sukontroliuoti brakonierių – jų esti beveik kiekviename miške. Tuo tarpu, įteisinus termovizorinius taikiklius ir naktinio matymo taikiklius, ši kontrolė taptų išvis neįmanoma.

Dar trečiasis argumentas, kodėl gi nereikėtų šių taikiklių miške, yra būtent medžioklės etika, kultūra ir tradicijos. Tikro medžiotojo tikslas ne kiškio žudymas – jo tikslas priversti žvėrį varžytis arba stoti į dvikovą. Jis džiaugiasi, jei gyvūnui pavyksta pabėgti, – taip rašė dar II amžiuje gyvenęs Romos konsulas F. Arianas. Ir iš tiesų meilė gyvūnams, gyvūnijos apsauga, humanizmas medžioklėje yra nerašytas medžiotojų garbės kodeksas.

PIRMININKAS. Laikas!

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Medžiotojams visada buvo svarbu ne technologijos, ne termotaikikliai, o ištvermė, kantrybė, gamtos pažinimas, tai, kaip sugebi orientuotis, kaip pažinti gyvūną, jo įpročius ir panašiai.

PIRMININKAS. Laikas, atsiprašau.

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Ir kiekvienas tokio medžioklės proceso palengvinimas tiesiog menkina pačią medžioklę. Todėl tikrai kviečiu palaikyti Laisvės frakcijos teiktą siūlymą ir gražinti įstatymo projektą prie jo esmės.

PIRMININKAS. Dėkui. Kviečiu į tribūną I. Pakarklytę. Taip, dėl vedimo tvarkos – Andrius.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Aš turėčiau tiesiog patikslinti savo prieš tai buvusią kalbą, pamiršau, kad ir Darbo partija turi ryškią aplinkosaugos darbuotoją.

PIRMININKAS. Dėkui, dėkui.

I. PAKARKLYTĖ (LF). Ką gi, gerbiami kolegos, nuo 2015 metų mes vis matome bandymus įteisinti naktinius taikiklius medžioklėje, bet, deja, šią lobistinę veiklą aktyviausiai vykdo būtent ginklų parduotuvių savininkai, ginklų prekiautojai, kurie ir prekiauja tokiais taikikliais, ir, be abejo, tai reikštų didelį pelną jų įmonėms.

Aš šiek tiek dar noriu sugrįžti į projekto pradžią, kaip atrodė projekto eiga. Tai buvo L. Jonausko inicijuotas projektas ir jo tikslas, aš norėčiau perskaityti jį: įstatymo pataisomis siekiama įtvirtinti saugiklius, kad Rusijos karo Ukrainoje... atsiradus galimybei civilinėje apyvarčioje naudoti naktinius taikiklius, jie būtų naudojami išimtinai tik šalies teritorinei gynybai ir nebūtų sudaroma galimybė vienašališkai įteisinti jų naudojimo medžioklėje. Kitaip tariant, projektu buvo siekiama tą reguliavimą perkelti iš ministro tvirtinamų Medžioklės taisyklių į Medžioklės įstatymą.

Ir ką mes matome toliau? Kad Seime esančių Medžiotojų draugijos tarybos narių ir kitų prijauniančių iniciatyva buvo užregistruotas absoliučiai įstatymo projekto tikslą paneigiantis visiškai priešingas pasiūlymas. Jeigu norėtumėte turėti tą normalų teisėkūros kelią, reiktų patiems pateikti projektą, o ne bandyti kolegos ir kitų mūsų teiktą projektą absoliučiai paneigti.

Svarstant mums čia, Seime, leidimą plačiau naudoti A kategorijos ginklus ir sudarant galimybę jais prekiauti privačioms parduotuvėms, įsigyti civiliams, tikrai buvo dievogojamasi, žadama ir viešai, ir privačiai, kad ne, ne, ne – apie medžioklę tai mes jau nekalbėsime, šito pasiūlymo nesvarstysime ir neteiksime. Kalbame tik apie profesinės karo tarnybos karius, tik apie šaulius, tik apie savanorius. Apie medžiotojus mes nekalbėsime – toks projektas nebus siūlomas. Šiandien matome, kad tai buvo tiesiog netiesa.

Bet koks yra esminis momentas? Pasiūlymo iniciatoriai, kurie siekė įteisinti naktinius taikiklius, teigia, kad tai yra vienas iš įrankių norint geriau suvaldyti afrikinį kiaulių marą. Tai yra netiesa. Tiek Aplinkos ministerija, tiek kitos kontroliuojančios institucijos teigia, kad tai niekaip neprisidės prie afrikinio kiaulių maro valdymo. Tiesa, taip, iš Maisto ir veterinarijos tarnybos atstovo buvo pasisakymas komitete, kad tai galėtų prisidėti, tačiau turiu pažymėti, kad tas atstovas, pasisakęs komitete, taip pat yra Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos tarybos narys. Tai jų asocijuoto organo narys.

Dėl krašto gynybos išsakyti jau argumentai. Krašto apsaugos ministerija teigia, kad esminio poveikio toks reguliavimas neturės. Taigi medžioklė šiaip jau turėtų būti susijusi su profesionalumu, su sugebėjimų tobulinimu. Ir jeigu mes siekiame medžiokle imituoti natūralią atranką, tai tuomet reikia investuoti labiau į tuos asmeninius gebėjimus, į gyvūnų elgesio pažinimą, į buvimą gamtoje, nes naktiniai taikikliai tikrai nieko bendro su natūralia atranka neturi.

Ištis ačiū ir tiems medžiotojams, kurie ir viešai, ir privačiai rašė dėl to ir kreipėsi, kad vis dėlto nepritaria tokiam reguliavimui.

Raginu, kolegos, palaikyti pasiūlymą, kuris sugražintų projektą į pradinę jo versiją, kai buvo kalbama apie reguliavimo perkėlimą iš ministro įsakymo į įstatymą, ir nepritarti naktinių taikiklių medžioklėje įteisinimui. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu J. Urbanavičių.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Mieli kolegos, prisiminkime, Lietuvoje pirmą kartą dar 2014 metais buvo paskelbtas afrikinio maro židiny. Kiek praėjo šiandien metų po to, kai mes vis dar nesunitvarkome su tuo židiniu: netekome 80 tūkst. kiaulių, padaryta 30 mln. eurų žala. Šiandieną ir dabar kaimuose negali žmonės laikyti kiaulių vien tik dėl to, kad mes nesunitvarkome su šia liga. Tam, kad sutvarkytume ir suvaldytume šią ligą, mes turime palikti 1,2 šerno kv. kilometre. Vadinasi, vis dėlto mes turime reguliuoti fauną, tą turime daryti tikrai nuolatos. Mes turime, sa-

kykime, atranką daryti ne bet kokią, mes turime atrinkti žvėriuką, mes turime galbūt pasaugoti ir pateles, mes turime medžioti antramečius, kuomet židinyš baigsis, sakykime, susitvarkys gamtoje, kad ta banda ir toliau augtų, gausėtų, žvėrys atsistatytų. Tam ir reikia įteisinti tuos naktinius taikiklius.

Aš noriu pasakyti paprastą pavyzdį, galbūt jūs nesate medžiotojai. 95 % šernų juda nakties metu. Šiuo metu medžiotojai ištiesą parą taip pat gali medžioti, bet jie naudoja lempas, sakykime, įsijungia prožektorių, apšviečia žvėrį. Įjungus lempą, žvėrys iš karto reaguoja ir staigiai bėga. Būna tikrai nemažai atvejų, kai taikantis medžiotojas nepataiko į tą vietą, į kurią turėtų pataikyti, kad kristų čia pat vietoje žvėris, bet jis būna sužeidžiamas ir vėliau reikia jį persekioti. Sakyčiau, tai būtų humaniška medžioklė, jei mes naudotume naktinius taikiklius, nusitaikytume į žvėrį, atrinktume žvėries amžių, lytį ir galėtume jį sumedžioti.

Noriu pabrėžti, kad šiandieną būtų medžiojami šernai ir invazinės rūšys. Invazinės rūšys, kurios taip pat plinta ir plečia įvairias ligas. Taip pat noriu pasakyti, kad visos aplinkinės Europos šalys yra priėmusios ir leidžia naudoti naktinius taikiklius. Vienintelės Lietuva ir Graikija dar neįteisino. Na, kolegos, reikia labiau pasitikėti medžiotojais. Pažiūrėkime, gamtoje fauna didėja, žvėrių skaičius auga ir panašiai. Ką, mūsų Lietuvos medžiotojai yra kitokie, ką, jie išnaikins gamtą? Šiandieną jie kaip tik priešingai – rūpinasi ir išaiškina visus brakonieravimo ir kitus atvejus. Tie išsakyti argumentai bent manęs tikrai neįtikino. Turime tikrai rasti tą balansą gamtoje tarp žvėrių, tarp ūkininkų, tarp privačių savininkų ir tarp visų kitų dalykų, nes dar yra daroma žala. Aš noriu pasakyti, kad šiandieną medžiotojams yra skirta atsakomybė reguliuoti fauną, taip pat vykdyti selekciją. Tai be galo svarbu, kad žvėris išaugintų gerus ragus, kad žvėris būtų sveikas, neligotas. Taip pat medžiotojų atsakomybė mokėti mokesť. Kaip sakyti, šiandieną baigiu darbą 17 valandą, o temsta, kada medžiotojas gali reguliuoti tuos žvėris tamsiu paros metu. Ir tęsi tuos darbus. Reikia suprasti ir šiuos dalykus.

Taip pat noriu pasakyti, kad šiandieną septynis kartus yra padidėjusios elnių bandos. Jūs, važiuodami, sakykime, iš Vilniaus į kitus regionus, pasidairykite, dažniau pasižiūrėkite į laukus, kokia stirnų gausa. Pažiūrėkime vieną atvejį, kažkada buvo sakoma, panaikinsite stirnų, šernų licencijas, žvėrių nebus. Panaikino stirnų, šernų licencijas, priešingai – žvėrių skaičius didėja, reikia dar labiau reguliuoti. Atkreipkite dėmesį į tai.

Taip pat noriu pasakyti dar vieną argumentą. Kažkada buvo sakyta, graižtviniais šautuvais negalima medžioti miškuose, nes neliks žvėrių. Įvedė graižtvinius šautuvus, šiandieną priešingai – ministerija skatina ir išleidžia tvarkas, kad tik kanopinius stambius žvėris medžiotų būtent tais pačiais graižtviniais šautuvais. Daugiau pasitikėjimo medžiotojais.

Nacionaliniai klausimai. Gerbiamas Arvydas, matyt, čia pasisakys. Negalime užsimerkti, turime būti atsakingi ir už valstybės saugumą. Taigi patirtis, praktika, tu naudoji tą naktinį nebūtinai šaudamas, bet jau jauti, tu žinai, kaip su juo elgtis. Tai yra svarbūs dalykai. Mes, parlamentas, turime priimti ir už tai atsakomybę. Gyvūnų gerovė, žinoma, visą laiką pirmoje vietoje. Mes, medžiotojai, kaip tik prižiūrime juos: ir šeriamo, ir saugome. Jeigu, sakau, koks įvykis, visą laiką pirmi reaguojame, važiuojame, informuojame. Medžiotojai ir daro tą darbą, kurį privalo daryti. Mes esame gamtos mylėtojai. Mes, būdami gamtoje, miške, nebūtinai žiūrime pro tą optiką, kad sumedžiotume tą žvėrį. Mes gerimės ta gamta...

PIRMININKAS. Laikas!

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). ...bet pamatę, kad ateina selekcinis žvėriukas, jį tikrai turime pašalinti iš bandos. Aš pasakiau tai, ką mes jaučiame, ir tikrai prašyčiau palaikyti. Ir prašyčiau nepalaikyti gerbiamos levos siūlymų, nes ji atkuria tai, ką mes komitete buvome priėmę. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Dėl vedimo tvarkos – Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Tikrai yra kelios pusės – viena ir kita, bet aš šiandieną tikrai nelabai išgirdau, apie ką yra kalbama. Naktiniai taikikliai bus naudojami medžiojant tris rūšis: šernus, mangutus ir lapes.

PIRMININKAS. Gerai. Dėl argumentų bus galima pasisakyti.

Kolegos, mūsų diskusijos 20 minučių laikas pasibaigė. Aš siūlau pereiti prie pasiūlymų, nes jų yra daug ir tikrai bus galima pasisakyti dėl pasiūlymų. Kviečiu J. Urbanavičių vėl į tribūną, nes

reikės pristatyti komiteto nuomonę. Dėl 2 straipsnio yra du Vyriausybės siūlymai. Ji čia vienam pritaria iš dalies, kitam nepritaria. Suprantu, kad komitetas įvertino ir kadangi jie nėra labai konkretūs, tai dėl jų balsuoti nereikia. Seimo narių A. Pocius ir kitų yra pirmasis siūlymas. Komitetas pritarė iš dalies.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKAS. Jūs norėtumėte pristatyti siūlymą? Prašau. Tada A. Pocius.

A. POCIUS (TS-LKDF). Dėkoju. Gerbiamas pirmininke, gerbiami Seimo nariai, aš dar kartą noriu jums visiems padėkoti už 2022 metų liepos mėnesį priimtas Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pataisas, kurios suteikė galimybę atsargos kariams, kariams savanoriams, šauliams, sportininkams ir medžiotojams įsigyti ir laikyti naktinio matymo taikiklius. Dabar šis sprendimas suteikia galimybę būtent Lietuvos piliečiams rengtis, o prireikus kartu su mūsų šalies ginkluotomis pajėgomis dalyvauti valstybę ginant. Tačiau po šių pataisų priėmimo, kaip žinome, atsirado iniciatyva ir buvo įregistruota Medžioklės įstatymo pataisa, kuria siekiama ne Medžioklės taisyklėmis, bet įstatymu drausti medžioklėje naudoti naktinio matymo taikiklius. Į mane kreipėsi ne tiktai medžiotojai, bet ir ūkininkai, kurių laukuose siautėja didžiulės bandos šernų, nuknisa jų derlių ir taip toliau. Taigi pasižiūrėkime ir iš šios pusės. Taigi šioje situacijoje aš ir keletas Seimo narių dėl šio projekto pateikėme pasiūlymą, kad naktiniai taikikliai tam tikrais atvejais medžioklėje galėtų būti įteisinti, ir svarstymo metu Aplinkos apsaugos komitete tam buvo pritarta. Pagal dabartinę įstatymo redakciją nustatyta, kad naktinius taikiklius medžioklėje būtų galima naudoti, kai Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba paskelbia gyvūnų užkrečiamųjų ligų epidemijas ir nustato papildomas gyvūnų gausos reguliavimo priemonės, atskirų gyvūnų rūšių gausos mažinimą, siekiant užkirsti kelią užkrečiamosioms ligoms plisti. Apie tai irgi reikia kalbėti.

Tai, ką ponas Z. Balčytis paminėjo, yra tiktai apie šernų populiacijos mažinimą, apie manguotų ir apie lapių. Taigi aš tikiu, kad medžiotojai įsigis naktinio matymo taikiklius ir garbingai, pagal nustatytas taisykles...

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar jūs...

A. POCIUS (TS-LKDF). ...naudos juos.

PIRMININKAS. ...prašysite balsuoti dėl šio pasiūlymo, ar sutinkate su komiteto redakcija, kurioje parašyta – pritari iš dalies?

A. POCIUS (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKAS. Sutinkate? Suprantu, iniciatorių vardu mums balsuoti dėl šio pasiūlymo nereikės? Ačiū, gerbiamas Arvydai. Aš suprantu, kad tai yra komiteto redakcija, dėl jos komitetas buvo apsisprendęs. Teisingai, gerbiamas Justinai? Taip.

Tada yra kitas dar pasiūlymas dėl to paties straipsnio ir yra vėlesnis pasiūlymas Seimo narių I. Pakarklytės, M. Ošmianskienės ir kitų, šitas yra susijęs su kitu siūlymu. Galime svarstyti galbūt kartu tuos siūlymus? Prašom, dar S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Posėdžio pirmininke, Vyriausybės pasiūlymai yra konkretūs ir norėtume dėl jų apsispręsti. Jūs peršokote neleidamas pasisakyti dėl jų.

PIRMININKAS. Gerai. (Balsai salėje)

S. GENTVILAS (LSF). Atsiprašau, girdžiu replikas, kad pritarta iš dalies. Vyriausybė nesutinka, kad būtų pritarta iš dalies.

PIRMININKAS. Gerai. Gerbiami kolegos, man čia yra Sekretoriato pateikta informacija, kad tie pasiūlymai nėra pakankamai konkretūs, bet jeigu jūs sakote, kad dėl jų reikia diskutuoti, tai mes tada galime diskutuoti.

Dėl 2 straipsnio yra pirmas Vyriausybės siūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies. Kas norėtų iš Vyriausybės pristatyti šį siūlymą? Prašom, S. Gentvilas. Po to mes išklausysime komitetą.

S. GENTVILAS (LSF). Mes referuojame į tai, kad Europos Sąjungos įvairios direktyvos nustato, kaip ir kokie būdai gali būti naudojami. Todėl norint, kad būtų užtikrintas minėtos direktyvos įgyvendinimas, turėtų būti nurodyti tie būdai ir prieduose, bet čia yra siūloma komiteto, kad būtų palikta Medžioklės taisyklių reguliavimo sričiai. Na, mes tam nepritartume ir prašytume visgi balsuoti dėl Vyriausybės redakcijos.

PIRMININKAS. Taip, prašom, ką komitetas mano dėl šio pasiūlymo?

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Mes komitete tikrai svarstėme ir aš galvoju, kad mes čia lyg ir radome sutarimą ir nebuvo kokių nors ginčų. Berno konvencija nereglamentuoja to, ką jūs minėjote, manome, kad tai perteklinis siūlymas, siūlome šį reglamentavimą perkelti ir palikti Medžioklės taisyklėse, nekelti į tą aukštesnį lygį. Manau, ministras galės visiškai reglamentuoti. Čia tikrai, kaip sakyti, ne ta vieta.

PIRMININKAS. Supratau. Komiteto...

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Pritarti iš dalies mes siūlome.

PIRMININKAS. Pritarti iš dalies. Aš suprantu, kad tada... (*Balsai salėje*) Tuoju, minutę. Simonas siūlys balsuoti. Prašom, R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš noriu paklausti dėl vedimo tvarkos. Vyriausybė pateikė poziciją dėl visų klausimų ir dėl visų įstatymų projektų, bet niekada neegzaminuojame pasisodinę ministro, kokia dabartinė Vyriausybės pozicija yra svarstant ir balsuojant. Mes balsuojame dėl komiteto išvados ir tą turi padaryti paskirtas pristatyti išvadą J. Urbanavičius.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, priimu pastabą, bet jeigu yra siūlymas iš salės Seimo nario, kad yra ne pritarimas iš dalies, o norima pritarti visam pasiūlymui tokiam, koks buvo registruotas, tai mes... (*Balsai salėje*)

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Bet čia ne Seimo nario...

PIRMININKAS. Mes dėl jo turime spresti. Prašom, P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Bet mes norėtume žinoti, jeigu čia bus skelbiamas balsavimas, dėl ko mes balsuojame. Ar buvo Vyriausybės konkreti formuluotė, siūlymas, dėl kurio mes galėtume čia balsuoti, jeigu Vyriausybė to reikalautų? Ar buvo tiktai pamąstymai, nuomonė, komitetas suredagavo ir išėjo komiteto redakcija? Ar buvo konkreti atėjusi iš Vyriausybės redakcija? Nes jeigu to nebuvo, tai balsuoti negalime.

PIRMININKAS. Taip. Gerbiami kolegos, mano suvestinėje redakcijoje yra parašyta taip (tekstas paryškintas): „Siūlytina palikti medžioklės būdų reglamentavimą Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių reguliavimo sričiai.“ (*Balsai salėje*) Šitas yra tai, ką siūlo Vyriausybė.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Tai viskas, uždarytas klausimas. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Taip. Gerai, kolegos, dar kartelį aš prašysiu tada, kadangi kolega aplinkos apsaugos ministras šitą klausimą iškėlė, patikslinti ir tada duosiu žodį A. Mazuroniu. (*Balsai salėje*) Gerai, ar yra?.. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Ieškodamas kompromiso, jeigu galiu kalbėti taip, kaip suformuluota Vyriausybės išvada, tai dėl pirmo Vyriausybės pasiūlymo galima ir nebalsuoti, galima pritarti iš dalies.

PIRMININKAS. Gerai.

S. GENTVILAS (LSF). Bet antras Vyriausybės pasiūlymas yra konkretus, kad dėl šunų medžioklės draudimo būtų apsispręsta įstatyme. Komitetas nusprendė, kad tenai visgi reikėtų Medžioklės taisyklėse palikti. Dėl antro Vyriausybės pasiūlymo yra labai aišku, kad į įstatymą įkeltume draudimą medžioti koviniais...

PIRMININKAS. Puiku, dėl pirmo nebalsuojame, visa diskusija liks tik dėl protokolo. Yra Vyriausybės antras siūlymas, taip pat dėl to paties straipsnio, dėl šunų taisyklių. Kviečiu pristatyti komiteto poziciją šiuo klausimu. Prašom, dar A. Mazuronis iki to.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš tik norėjau klustelti. Kaip aš suprantu, čia iš dalies pritarti Vyriausybės pozicijai, čia eigoje sprendžiama, ar tenkina, ar netenkina. Aš tik norėjau paklausti, ar aplinkos ministras turi įgaliojimus kalbėti ir priimti sprendimus už visą Vyriausybę, kad ir čia, posėdžių salėje, tenkina ar netenkina komiteto priimta formuluotė? Ar neturėtų tai daryti Ministrė Pirmininkė?

PIRMININKAS. Dėkoju. Matau, pasisakys Ministrė Pirmininkė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Galiu patikinti, kad aplinkos ministras kalba man žinant. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai. Gerbiami kolegos, antras Vyriausybės siūlymas, kviečiu pristatyti komiteto poziciją.

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Aš noriu pasakyti, kad Vyriausybė siūlė drausti medžioti su koviniais pavojingų veislių šunimis. Komitetas apsvarstė šį siūlymą ir mes pažiūrėjome, kad nei Europos Sąjungos teisė, nei kiti dokumentai neprieštarauja. Tai siūlome, kad būtų vis dėlto įrašyti taisyklėse šie ribojimai ir nebūtų pakelta į aukštesnį lygmenį. Siūlome nepritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerai, komitetas siūlo nepritarti. Dėl motyvų dėl šio pasiūlymo. Ar P. Gražulis dėl šio pasiūlymo nori? Ne. Už – S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (*LSF*). Posėdžio pirmininke, aš turėjau pristatyti pasiūlymą, bet pasisakysiu už.

PIRMININKAS. Prašom.

S. GENTVILAS (*LSF*). Iš esmės tai pati įstatymo logika, ar ministrui leidžiame apsispręsti dėl Medžioklės taisyklių, ar vis dėlto įkeliame kai kuriuos draudimus į įstatymą. Tai Vyriausybė prašo įkelti vis dėlto į įstatymą, kad kovinių šunų medžioklėje nebūtų galima naudoti. Ką komitetas sako – apsispręskime Medžioklės taisyklėse, tai mes vis dėlto laikomės taisyklės įstatyme numatyti, kad koviniais šunimis medžioklėje negalima būtų naudotis. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar K. Mažeika dėl šio siūlymo kalbės prieš? Prašom.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, pirmininke. Tikrai ne prieš, manau, logiška drausti medžioti su koviniais šunimis, tačiau tikrai nėra poreikio tai įrašyti į įstatymą. Kodėl? Pasakysiu. Kovinių šunų, kaip ir visų kitų, vis yra išvedamos naujos veislės, tai tą veislių sąrašą turėsime keisti arba Medžioklės taisyklėse jis turės būti nuolat koreguojamas ir papildomas. Ar iš tiesų tai keičia kokią nors esmę? Manau, kad ne, tai yra įstatymų teisėkūros elementorius ir turbūt tie dalykai nustatomi, kaip, kokiais įrankiais, priemonėmis ir būdais medžiojama. Tai yra Medžioklės taisyklės. Todėl tikrai nėra logikos dabar tą kelti į įstatymą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti, kviečiu apsispręsti. Kas pritaria Vyriausybės siūlymui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 112: už – 51, prieš – 19, susilaikė 42. Pasiūlymui nepritarta.

Kitas siūlymas yra Seimo narių I. Pakarklytės, M. Ošmianskienės ir kitų. Galime svarstyti juos kartu, nes tai yra iš esmės apie tą patį. Kviečiu pristatyti siūlymą.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Pirmuoju pasiūlymu yra siūloma naktinius taikiklius ir jų priedus įtraukti į draudžiamų medžioklės įrankių ir priemonių sąrašą, nenumatant išlygų. O antruoju pasiūlymu atitinkamai siūloma naktinius taikiklius ir jų priedus išbraukti iš leidžiamų medžioklės įrankių ir priemonių sąrašo. Kitaip tariant, šie abu pasiūlymai sugražina įstatymo projektą į jo pradinę būklę, toks ir buvo įstatymo projektą inicijavusių ir teikusių Seimo narių tikslas.

Dar vienas momentas, apie ką šiandien buvo irgi daug kalbėta, tai yra kad ta išimtis galios tik tam tikroms rūšims gyvūnų. Tačiau kontroliuojančios institucijos teigia, kad efektyvi kontrolė yra neįmanoma ir praktiškai to įgyvendinti nebus įmanoma. Todėl raginu pritari mano pasiūlymui ir vis dėlto palikti tą bent minimalų etinį balansą tarp medžiotojo ir medžiojamo gyvūno, nebeveikti taip stipriai gamtos, kaip jau ir taip stipriai ją veikiame. Dabartinės priemonės yra tikrai pakankamos suvaldyti afrikiniam kiaulių marui ir šis papildomas naktinių taikiklių naudojimas niekaip nepadėtų labiau spręsti šios problemos. Raginu palaikyti ir įsiklausyti į argumentus ir institucijų, kurios praktiškai turės įgyvendinti šį įstatymą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prašau pristatyti komiteto nuomonę.

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Seimo Aplinkos apsaugos komitetas tikrai nemažai diskutavo šiais klausimais. Iš pradžių komitetas buvo apsisprendęs, kad būtų leista naudoti naktinius taikiklius. Vėliau buvo įregistruotas kolegės siūlymas ir komitetas pabalsavo, kad pritaria. Pakeitė savo nuomonę. Bet aš tikiuosi, kad čia, salėje, tikrai apsispręsimė ir priimsime reikalingą sprendimą.

PIRMININKAS. Ačiū. Komitetas, kaip suprantu, pritarė.

Dabar dėl motyvų už kalbės A. Gedvilienė.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, tikrai skatinu palaikyti I. Pakarklytės pataisą, nes ji gražina į pirminę stadiją, tokia, kokia ji buvo pateikta Seime ir kokiai buvo su griausmu pritariama Seime, tai yra L. Jonausko iniciatyva.

Noriu truputėlį priminti, kad priimdami Ginklų ir šaudmenų įstatymą mes buvome patikinti, kad apie optinius taikiklius medžioklėje mes tikrai nekalbame. Mes kalbame tik apie civilinėje

apyvartoje atsirandančią galimybę, galimybę šauliams ir Lietuvos gynėjams įsigyti naktinius taikiklius.

Negana to, Aplinkos ministerija, rengdama išvadą dėl pasiūlymų, kreipėsi į Krašto apsaugos ministeriją. Iš Krašto apsaugos ministerijos mes gavome patikinimą, kad leidimas naktinius taikiklius įsigyti medžiotojams neprisidės, nedarys įtakos krašto gynybai ir saugumui. Be to, mes, tie, kurie rūpinamės miškais, žvėrimis, žvėrių populiacija, iš Aplinkos apsaugos departamento, atsakingo už kontrolę, gavome patikinimą, kad įvedus naktinius taikiklius nebus galima užtikrinti kontrolės. Nebus aišku, kas yra medžiojama su naktiniais taikikliais ir kas ne su naktiniais taikikliais. Kitaip sakant, jeigu medžiotojas vešis elnią, briedį ar šerną, jis negalės niekaip būti paklaustas ir nebus užtikrintai pasakyta, ar jis tikrai be naktinio taikiklio jį nušovė.

Taigi, gerbiami kolegos, nesame pasirengę dar šiandien turėti tų naktinių taikiklių. Tikrai raginu palaikyti I. Pakarklytės pasiūlymą ir atsukti įstatymą į pradinę poziciją. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, noriu pasakyti, kad nebuvau ir nesu medžiotojas, todėl visiškai nesu suinteresuotas, bet dirbdamas Aplinkos apsaugos komitete mačiau, kaip manipuluojama, kad vis dėlto priimtos įstatymo nuostatos būtų atmetos. Laukia, gal kokio Seimo nario nebus, gal nedalyvaus komitete, kad tik turėtų balsų daugumą.

Mane įtikino medžiotojų visi argumentai. Vienas argumentas – kalba apie gyvūnų, šernų, ramybę, o pasirodo, šernai vaikšto naktį, dieną miega. Antras dalykas, kad nesikankintų gyvūnas, taikliau į jį pataiko naktiniu taikikliu. Trečias dalykas, visos Europos Sąjungos šalys, išskyrus vieną, turi tokį įstatymą.

Aš noriu pasakyti: pritariu... nepritariu I. Pakarklytės siūlymui. Čia kažkoks... Jokių ji argumentų neturi. Jokių ji argumentų neturi. Nebent argumentas, kad kankintųsi pašautas gyvūnas ir kad būtų ilgesnės kančios. Kitų argumentų nematau.

PIRMININKAS. Na ką, balsuojame. Kas pritaria I. Pakarklytės ir kitų siūlymui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas paskelbtas.

Balsavo 115: už – 42, prieš – 40, susilaikė 33. Pasiūlymui nepritarta.

Analogiškai laikome ir kitą pasiūlymą. Dėl paskutinio straipsnio yra Vyriausybės pasiūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies, dėl įsigaliojimo datos. Ar čia galime pritari komiteto redakcijai? Galime.

Dėl vedimo tvarkos A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Aš prašau mano balsą įskaityti už, kažkodėl neįskaitė.

PIRMININKAS. Gerai, dėl protokolo balsas už. Tai pritariame Vyriausybės redakcijai dėl įsigaliojimo datos. Dabar dėl viso. Motyvai už – K. Mažeika.

K. MAŽEIKAI (DFVL). Ačiū, pirmininke. Gaila, negalėjau iš tribūnos pasisakyti, bet, na, turbūt šitas projektas kalba ne apie naktinius taikiklius, o apie populizmą. Iš tiesų nė vienas Seimo narys, kuris kalbėjo prieš naktinius taikiklius, neturi nieko bendro nei su medžiokle, nei su miškininkyste, nei su veterinarija, nes visi būtent specialistai kalba vienu balsu, didžioji dalis. Ir iš tiesų kalbėti apie dalykus, kurių neišmanai, manau, yra žema. Kolegos, jeigu patikėjo valstybė medžiotojams valdyti populiaciją, tai turbūt reikia išgirsti apie priemones, būdus ir apie raidą, kokia vyksta pasaulyje. Jeigu kalbama apie kompetenciją, tai kolega veterinarijos gydytojas M. Masiulis, kuris čia buvo išvadintas lobistu ir atstovu, vis dėlto yra Švedijos karališkosios žemės ūkio ir miškų akademijos garbės narys, vienas iš septynių pasaulyje labiausiai pripažintų veterinarų. Tai turbūt įvertinkime kompetenciją.

Kitas dalykas apie politiką šiuo atveju, kiek yra populizmo. Labai keista matyti, kad socialdemokratai elgiasi kaip Laisvės partija. Kažkada socdemai su B. Bradausku keturis kartus buvo teikę šį projektą, šiandien, na, jau dabar L. Jonauskas – visiškai priešingai. Iš tiesų norėtųsi, kad jie padarytų išvadą kaip ir Medžiotojų ir žvejų draugija, kuri padarė didžiulį pokytį per tuos keletus metus, bet socdemai, matau, švytuoklės principu visiškai priešingai balsuoja. Kolegos, padarykite išvadą šiuo atveju ir, jeigu norima apsunkinti medžioklę ir kalbama apie išvermę, kantrybę, senas tradicijas, tai, kolegos, registruokite lankus, ietis, spąstus, akmenis ir kitus tuos pirmūkščius būdus, tada galbūt jūsų tie lūkesčiai ir pasiteisins. Iš tikrųjų, kolegos, kviečiu balsuoti ne emocijomis, o pasikliauti būtent išmanančių, suprantančių ir argumentais kalbančių žmonių kalba.

PIRMININKAS. Prieš kalbės M. Ošmianskienė. Prašau.

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Kolegos, šiaip atsėdus naktį bokštelyje su naktinio matymo taikliu pyškinti prie šėryklos atbėgusius gyvūnus yra jau ne medžioklė, o primityvus žudymo aktas. Tikrai apgailėtina, kad Seimas atmetė Laisvės partijos siūlymą išbraukti naktinius ir šiluminius taiklius iš leistinų naudoti medžioklėje. Dabartinė įstatymo versija prieštarauja gyvūnų gerovei, apsunkina aplinkosaugos kontrolę, sumenkina medžioklės amatą kaip tokį ir visiškai prieštarauja įstatymo projekto tikslams. Na, o tie, kurie jau seniai šiuos prietaisus naudoja, akimirksniu iš brakonieriaus su bilietu taps garbingu medžiotoju. Tikrai kviečiu, kolegos, nepalaikyti dabartinės įstatymo versijos ir balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Apsispręskime, ar pritariame įstatymui po svarstymo.

Balsavo 115: už – 70, prieš – 28, susilaikė 17. Po svarstymo yra pritarta.

Gerbiami kolegos, tuoj bus Vyriausybės pusvalandis. Dar tik vieną projektą reikia pateikti.

Replika po balsavimo – J. Jarutis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Na, norėčiau paprašyti gerbiamų kolegų nedaryti tokių pareiškimų, kad čia dabar brakonieriai taps legaliais medžiotojais. Medžiotojų bendruomenė, kurią vienija daugiau kaip 30 tūkst. Lietuvos piliečių, yra tikrai atsakinga bendruomenė ir laikosi visų nustatytų taisyklių, nurodytų Medžioklės įstatyme, Medžioklės taisyklėse, kurias tvirtina aplinkos ministras. Prašyčiau nedaryti baubų iš mūsų, kurie medžiojame. Medžiotojai yra kaip tik tie, kurie saugo gamtą, išaiškina brakonierius ir daro taip, kad viskas būtų tvarkingai. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Taip pat replika – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Kaip sritį kuruojantis ministras, kaip ne medžiotojas, kaip mėsos nevalgantis asmuo, aš irgi noriu prisidėti, kad medžiotojai yra esminiai partneriai gyvūnų reguliavimo srityje. Labai svarbu ir tikrai susilaikykime nuo bet kokio piktžodžiavimo medžiotojų atžvilgiu. Absoliuti jų dauguma dirba su Aplinkos apsaugos departamentu, identifikuodami nelegalius brakonierius, dirba su ūkininkais, dirba su miškininkais. Tad pagarbos medžiotojų bendruomenei, nepaisant to, kad kai kuriais atvejais nuomonės gali išsiskirti.

PIRMININKAS. Ir replika – T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (DFVL). Aš tik Jonui norėjau pasakyti repliką. Jonai, prašau pasižiūrėti ir jums į save: kaip jūs reiškiate nuomonę, kaip jūs pasakote apie kitus, kurie turi kitą nuomonę. Medžiotojai taip pat turi skirtingas pozicijas. Tiesiog gerbkime vieni kitus. Aš priimu jūsų pastabą. Aš nepasakiau nė vieno žodžio prieš medžiotojus. Tai, ką šiandien girdėjau iš tos salės pusės, kurioje dominuoja medžiotojai, tai tikrai irgi nebuvo labai malonūs žodžiai. Todėl būkime reiklūs kitiems ir būkime reiklūs sau.

12.25 val.

Rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2877 (pateikimas)

PIRMININKAS. Dėkui. Dabar kviečiu M. Ošmianskienę pateikti Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo projektą. Pateikimo stadija. Vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Prašau pateikti.

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Gerbiami kolegos, noriu pateikti Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama savivaldybėms sudaryti sąlygas automatizuotai vykdyti parkavimo pažeidimų priežiūrą. Šiuo metu žmonių su negalia automobiliai yra žymimi kortelėmis ir vykdant automatizuotą automobilių parkavimo priežiūrą yra neįmanoma identifikuoti, ar šis automobilis turi lengvatą, ar neturi. Todėl šiuo pakeitimu ir yra siūloma sudaryti sąlygas savivaldybėms, kurios nori automatizuoti priežiūrą, tokią galimybę turėti, leidžiant žmonėms užregistruoti automobilius, kurie būtų susieti su jų turimomis kortelėmis. Galėtų būti du būdai: arba jie įregistruotų platformoje, arba pačioje savivaldybėje, arba pirkdami nemokamą bilietą jį pažymėtų, nurodydami kortelės numerį ir automobilio numerį. Tokiu būdu būtų galima automatizuoti. Tai, be abejo, ypač aktualu didžiosioms savivaldybėms, kuriose automobilių yra labai daug ir ta priežiūra tikrai aktuali.

Tai padėtų išvengti piktnaudžiavimų. Netgi šiandien, deja, ir pati pažistu ne vieną asmenį, naudojantį artimųjų korteles. Žinau, kad yra netgi grožio salonų, kurių darbuotojai dalina netikras neįgaliųjų korteles, kad klientai Senamiestyje galėtų pasistatyti automobilius nemokamai.

Automatizavimas išties padėtų. Technologijos eina į priekį, todėl teikiu šį įstatymo projektą, kurio iniciatyva atėjo iš Vilniaus miesto savivaldybės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Sakykite, gerbiama kolege, kiek tai kainuos, nes aš jaučiu, tokios programinės įrangos net nėra? Jeigu reikės identifikuoti, kiekviena savivaldybė, spręsdama tuos klausimus, turės papildomai investuoti.

Kitas momentas, ar kortelės (aš tikrai neįsigilinus), ar kortelės šiandien atitinka ir gali būti, sakysim, pritaikytos identifikuoti? Galbūt prie įrangos reikėtų? Tik priėjau, pasižymėjau, ir viskas, kaip yra vilniečio kortelė ar panašiai, ar yra apie tai galvota? Įstatymą priimti lengva, bet kiek tai bus savivaldybei papildomų išlaidų?

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Norėčiau atkreipti dėmesį, kad tai nėra jokia prievolė, tiesiog atrišama galimybė toms savivaldybėms, kurios nori automatizuotis, kad tai teisiškai būtų bent jau galima. Šiuo metu tai neįmanoma, neįmanoma automatizuoti pačios priežiūros.

Kainuoti nieko nekainuos, nebent pačios savivaldybės nori tą automatizavimą daryti savo savivaldybėse, tai atitinkamai tiek ir kainuos, kiek tas automatizavimas kainuoja, o pati kortelė yra labai paprasta, tai yra europinė kortelė, jinai visoje Europoje naudojama vienoda ir tikrai neturi jokių RFID, kaip jūs klausiate, kad priėjus būtų galima kaip nors su ja pačia pasižymėti. Labai svarbu, kad patį numerį reikia susieti su kortele, kad tas, kuris vykdo priežiūrą, nuskenavęs automobilio numerį, žinotų, kad su šiuo automobiliu tikrai yra susieta žmogui su negalia priklausanči kortelė.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų po pristatymo nėra norinčių kalbėti. Gal bendru sutarimu galime pritarti po pateikimo? (*Balsai salėje*) Galime, pritariame bendru sutarimu. Pagrindinis komitetas – Biudžeto ir finansų komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime tam pritarti? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

Kviečiu Vyriausybę Vyriausybės pusvalandžio į Vyriausybės narių vietas. I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Aš tikrai dėl buvusio projekto prašyčiau vis dėlto Vyriausybės išvados, nes reikėtų su Savivaldybių asociacija dar paderinti dėl praktinių įgyvendinimo dalykų, bet per vasarą tikrai išvadą pateiksime.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar galime pritarti dėl Vyriausybės išvados? (*Balsai salėje*) Ačiū, pritarta ir dėl Vyriausybės išvados.

12.31 val.

Vyriausybės valanda

Gerbiamieji kolegos, pirmasis užsirašęs klausti yra Seimo narys A. Vinkus. Kviečiu gerbiamą Antaną jau pradėti klausti.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerai, atsiprašau. Noriu paklausti gerbiamo sveikatos ministro. Pirmiausia, gerbiamas ministre, šiandien perskaitėme jūsų Sveikatos apsaugos ministerijos žinią, kad yra naujas universiteto ligoninės vyriausiasis gydytojas, po ilgo ilgo laukimo šiandien gavome tą žinią. Aš noriu jūsų paklausti. Pasižiūrėjau, išeina trys etapai: iki konkurso paskelbimo laikinai pareigas ėjo puikus vadovas ponas J. Šalyga. Toliau – du konkursai, du konkursai iš eilės – retas atvejis vadybos istorijoje. Jie atėmė ir daug laiko. Ir trečias etapas: išrinktas vadovas darbą pradės tik spalio 9 dieną! Aš, kaip buvęs toje teritorijoje, kurioje dabar yra tos ligoninės, nuo nulinio ciklo pradėjau darbą geodeziniais kasinėjimais, trejus metus statėme, septynerius metus vadovavau...

PIRMININKAS. Laikas, kolega! Jūsų klausimas?

A. VINKUS (LVŽSF). Bus klausimas. Ir vyriausiasis gydytojas yra be galo svarbus instrumentas, kaip sako, kas yra ligoninė? Yra daugiabalsis orkestras, kuriame kiekvienas groja savo partiją, o vadovas diriguoja.

PIRMININKAS. Išeikvojote laiką!

A. VINKUS (LVŽSF). Kodėl taip ilgai, nes ir po rinkimų tik po 4–5 mėnesių pradės dirbti?!

A. DULKYS. Ačiū už klausimą. Konkursas baigėsi. Apie konkursą aš esu pasakojęs šioje Seimo tribūnoje, nes buvo tam skirtas irgi specialus laikas, bet tikrai galime pasidžiaugti, kad pavyko pritraukti tikrai labai išskirtinį specialistą. Labai džiaugiuosi, kad šitoje dvasioje, kada sakoma, kad Lietuvą palieka geriausi specialistai, į Lietuvą iš Jungtinės Karalystės ir jos universitetų sugrįš dirbti žmogus. Žmogus, kažkada gyvenęs Klaipėdoje, dirbęs Klaipėdos gydymo įstaigose, turėjęs 13 metų vadovaujamojo darbo patirtį tiek universitetuose, tiek vadovaujamas pareigas Jungtinės Karalystės gydymo įstaigose. O tai, kad yra tokia data, žmogus turi daug išipareigojimų. Aš jam jaučiu labai didžiulę pagarbą. Mes pritraukiame žmogų, labai atsakingai žiūrintį į savo pareigas. Jis dabar turi rezidentų Jungtinėje Karalystėje, užbaigs visus darbus, susitvarkys su savo organizacija, kurioje dabar atsakingai dirba, nes nenumeta tų darbų, su visu įkarščiu grįš į Lietuvą ir imsis šito atsakingo darbo. Jam linkiu labai didžiulės sėkmės. Džiaugiuosi už Klaipėdą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Mano klausimas susisiekimui ministrei. Gerbiamas ministre, gavome laišką, gal galite jį pakomentuoti. Paprasčiausiai rašo, nori pasidalinti abejonėmis apie akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ organizuojamą pirkimų konkursą, jo vertė 200 mln. eurų. Rašo: šveicarų kompanija „Stadler“ turi gamyklą Minske, jos vadovas palaiko gerus santykius su Baltarusijos neteisėtu prezidentu A. Lukašenka. Gal galite pakomentuoti, ar tai yra tiesa, ar ne?

M. SKUODIS. Kadangi kiekvieną sandorį vertina komisija, tai ir dėl traukinių pirkimo sandoris buvo leistas. Nė viena detalė, gaminama mūsų traukiniams ar kitiems, toje gamykloje nebus pagaminta. Kiek aš žinau bendrą informaciją, gamyba ten ir nevyksta, kompanija iš ten yra pasitraukusi arba vyksta pasitraukimo procesas.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (LSDPF). Dėkoju. Mano klausimas būtų finansų ministrei. Matome pingančius energetikos resursus, žaliavas, tačiau prekybininkai ir perdirbėjai kažkaip neskuba mažinti maisto produktų kainų. Ar esate numatę kokių nors priemonių, kad maisto produktai būtų įperkami visiems žmonėms?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Pastarųjų mėnesių duomenys rodo, kad maisto infliacija visgi slopsta. Pastarąjį mėnesį net ir pagrindinių maisto produktų krepšelis šiek tiek buvo linkęs atpigti. Tam tikrą stabilizavimą matome. Lietuvos bankas buvo atlikęs ir vertinimą, ar jų vertinimu, visos dedamosios maisto kainų reiškia, kad kainos kyla objektyviai, ar yra tam tikrų spekuliacijų. Jų išvada buvo, kad kainos vis dėlto kyla gana objektyviai, vertinant kitų išteklių brangimą, tai yra ir energetika, ir darbo užmokesčio kaštai. Mūsų Vyriausybės strategija nuo pat kadencijos pradžios buvo vis dėlto didinti gyventojų pajamas ir taip suteikti jiems galimybę įsigyti kokių jie nori prekių, paslaugų, tarp jų ir maisto, kad nenukentėtų perkamoji galia. Augo ir pensijos, ir minimalioji mėnesinė alga, ir vidutinis darbo užmokestis auga gana sparčiai. Tas pats prognozuojama ir šiais metais. Nagrinėdami kitų metų biudžetą taip pat stengsimės atsižvelgti į pažeidžiamiausių grupių poreikius.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Mano klausimas būtų susisiekimui ministrei. Gerbiamas ministre, akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ grupei priklausančios įmonės UAB Geležinkelio tiesimo centras ir UAB „LTG Wagons“ skundžia Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimą, kuriuo ji nurodė pripažįstanti jas perkančiais subjektais ir įpareigojo taikyti Viešųjų pirkimų įstatymą. Pirmiausia, ar jūs žinote, kad tai vyksta? O jeigu vyksta, tai mes kalbame apie valstybę valstybėje, kurioje negalioja Viešųjų pirkimų įstatymas. Aš kalbu apie geležinkelio valstybę. Geležinkeliui „Rail Baltica“ tiesti, jūs žinote, bus išleisti milijardai. Tiesimo centras nori juos žarstyti be viešųjų pirkimų procedūrų.

PIRMININKAS. Laikas.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ką jūs darysite?

M. SKUODIS. Aš galiu užtikrinti, kad tie pirkimai, kurie turi būti vykdomi laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo, aš neabejoju, ne tik geležinkeliai, bet ir įmonės, kurios visos priklauso mano kompetencijos sričiai, tikrai jos vykdo. O jeigu ir yra kokių nors teisinių nesutarimų, nežinau,

man atrodo, ten įvairių praktikų yra. Bet peržiūrėsiu šį klausimą detaliau. Bet tikrai pirkimai, kurie turi būti vykdomi, bus vykdomi laikantis visų Viešųjų pirkimų įstatymo procedūrų.

PIRMININKAS. Klausia V. Fiodorovas.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas irgi susisiekimo ministru. Jūs galbūt matėte informaciją socialiniuose tinkluose, aš pacituosiu pačią pradžią: „Lietuva per naktį iš vienos draugiškiausių balionams šalių tapo viena priešiškiausių balionams šalių Europoje.“ Turbūt girdėjote problemą ir apskritai tai buvo matyti, kad Vilniuje būdavo pilna balionų, kas buvo įprasta visą praėjusią vasarą arba geru oru įvairiu metų laiku, bet dabar yra tie reikalavimai, kuriuos nustatė valdininkai, reglamentuojantys ir prižiūrintys oro balionų pilotų veiklą, kad tie balionai praktiškai nebegali pakilti ir skraidyti nebegali. Ar jūs matėte, ar jūs girdėjote apie tokią problemą? Galbūt ir kokie nors žingsniai pradėti daryti, kad būtų sutvarkyta, atkurta ta situacija?

M. SKUODIS. Žinote, aš vieną dalyką norėčiau patarti visiems, kurie turi kokių nors problemų, ar oreiviams, kurių nuomonės dėl reguliavimo skiriasi, kad pirmiausia klausimus reikia spręsti ne socialiniuose tinkluose, o susėdus su atsakingomis institucijomis, kurios ir priima sprendimus. Aš matau nesusikalbėjimą dėl paprastų dalykų, tai yra kaip vertiname oro greitį, kokiame aukštyje. Tai čia šiuo atveju tiesiog ekspertai su ekspertais turi susėsti ir tą padaryti. Kiek žinau, tai bus daroma. Deja, dabar kartais dažniau aiškinamasi socialiniuose tinkluose, o ne atsisėdus ten, kur ir turėtų būti tie dalykai padaromi. Taip, nauja tvarka yra. Taip, ji bus adaptuojama. Aš tą girdžiu iš atsakingų institucijų. Taip, pokalbiai toliau vyks. Tai čia labai svarbu, norėčiau paprašyti ir pačių oreivių susiderinti pozicijas ir sėsti grynai su „Oro navigacija“, kita iš mūsų atsakingų įstaigų, prie bendro stalo. Kiek žinau ir girdėjau, Ekonomikos komitetas planuoja tą klausimą svarstyti. Irgi bus proga visiems susėsti dar kartą prie bendro stalo.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiamas sveikatos ministre, ne pirmą kartą ir ne pirmi metai šnekame apie vis prastėjančią vaikų, moksleivių, studentų sveikatą. Apie tai prieš 2 dienas šioje salėje ir pirmą kartą Lietuvos istorijoje, darydamas Prezidento metinį pranešimą, pasisakė G. Nausėda taip pat. Aš noriu jūsų paklausti: kur galima susipažinti su priemonių planu šiai problemai įveikti? Kas kuruoja šią problemą? Jeigu yra taip, kaip mes visi iki šiol matome, tai kada šis asmuo atiduos savo įgaliojimus, atsistatydins ir jūs imsitės šito plano sudarymo? Ačiū.

A. DULKYS. Nesu užtikrintas, kad viską supratau, ką jūs čia pasakėte, bet buvau informuotas, kad jūs čia rodėte kažkada kažkokią skaidrę, kurioje neva nėra viceministro sveikatos apsaugos srityje, Sveikatos ministerijoje atsakingo už visuomenės sveikatą. Tai ne, jis yra. Taip, Sveikatos apsaugos ministerijoje vic ministrų skaičius yra sumažėjęs, bet tuos darbus yra persiskirstę esami vic ministrai.

Na, o ką darome dėl sveikos gyvensenos, tai aš, matyt, tada jus informuosiu raštu. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKAI (*DFVL*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama premjere, jau baigėsi deklaracijų laikas, oficialiai turėjo baigtis. Iš pratęsimo matyti, kad vis dar yra problemų, kad jų buvo viso laikotarpio metu, jūs turbūt irgi viską žinote, tai klausimas: ar jau atsiprašėte buvusio savo patarėjo I. Jankausko, nes vis dėlto jis buvo teisus dėl ministro, kad jis negali dirbti? Galbūt jau ir su Prezidentu aptarsite naują kandidatūrą, kartu kaip ir dėl švietimo, mokslo ministro pozicijos? Gal jau turite ką nors pasiūlyti?

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Dėl deklaravimo gal ministras papildys, bet dėl jūsų klausimų tai visą laiką stebiuosi, kad jūs labai greitas daryti išvadas. Aną kartą liepėte man susirasti J. Voicechovskio kažkokį labai paslaptinę raštą, kuriame yra atskleista daug teisybių. Aš tą raštą susiradau. Na, žinokite, nieko ten neparašyta. Parašyta tik tai, kad daug dalykų gali spręsti pati, vadovaudamasi savo teisės aktų nuostatomis. *Liuks!* Tą mes ir taip labai gerai žinome. Man atrodo, kad tokie procesai niekada nebūna be jokių problemų, neatsimenu, kada nebūtų buvę jokių problemų. Dėl pačių problemų buvimo, man atrodo, čia yra natūralus dalykas, visą procesą vis dėlto norėtusi vertinti ne iš atskirų epizodų, o per visą laiką. Tikrai tą padarysiu ir jus būtinai informuosiu.

PIRMININKAS. Prašau, ministre, jeigu norite papildyti.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Trumpai. Vakar dienos duomenimis, lyginant su praeitais metais, yra deklaruota 96,8 %, įbraižyti plotai – 99,8 %. Bet kas yra svarbiausia ir dėl ko mes turėjome didžiausią nerimą, tai privalomųjų ekologinių schemų populiarumas. Šitą rodiklį pasiekėme ir, aš manau, deklaravimas yra sėkmingas. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Pirmadienį grupė parlamentarų iš Lenkijos ir Lietuvos asamblėjos lankėsi Seinuose, Punske, Suvalkuose ir ten pagrindiniai klausimai buvo švietimo, bet Ewelinos netrukdyčiau, nes tai būtų... palauksiu naujo ministro. Ten buvo klausimų ir apie kelius. Mes žinome, kad 109 ar 108 kilometrų ruože į Lenkiją yra du keliai asfaltuoti, o kiti savo laikais, tarybiniais, suarti. Žmonės skundėsi, kadangi ten pamaldos dažniausiai lenkiškai, net į bažnyčią turi, taip sakant, dulkinais keliais riedėti į Lietuvą. Tai mano klausimas būtų, aš suprantu, kad viskam pinigų trūksta, bet ar yra planuojama atkurti susisiekimą tuose ruožuose, kur kažkada buvo normalus susisiekimas tarp Lenkijos ir Lietuvos bažnytkaimių ar kaimų, kad kitą kartą mes galėtume pasakyti, ar yra kokių nors planų, ar nėra? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Na, jūs į mane taip žiūrite reikšmingai, kad, atrodo...

A. SYSAS (LSDPF). Ne į jus, aš į ministrą.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Na, tiesiog mes turbūt vienoje linijoje. Bet truputėlį aš vis dėlto norėčiau atsiliepti ir dėl švietimo. Nesvarbu, kad nėra dar paskirto švietimo ministro ar ministrės, bet turbūt jums taip pat buvo pasakyta, kad Lietuvos Vyriausybė ir Lietuvos valstybė daug daro dėl lietuviškų mokyklų Lenkijoje. Galbūt tai nevisiškai atitinka paritetą, kurį mes čia turime ir dėl kurio labai dažnai sulaukiame priekaištų, jie nebūtinai yra pagrįsti, bet ir ta nauja mokykla, nupirktą už Lietuvos Respublikos mokesčių mokėtojų pinigus, ir tikrai mes stengsimės palaikyti ir padėti.

O dėl kelių ministras, aišku, papildys, bet bent vieną gerą kelią į Lenkiją jau turėtume greitai turėti.

M. SKUODIS. Tikiuosi, kad „Via Balticos“ statybas matėte, nes pravažiuojant tikrai visiems įspūdi daro. Su Lenkija mes turime labai aiškią komisiją, viceministrai vadovauja, kaip tik ką tik buvo susitikę. Mes su Lenkija esame sutarę dėl dviejų kelių tvarkymo – vieno Kalvarijos savivaldybėje, šiuo metu jis jau yra projektuojamas. Mes, Vyriausybė, iš savivaldybės perėmėme tą klausimą, kad galėtume projektuoti, lygiai taip pat Lenkija tvarko. Ir vienas kelias Lazdijų savivaldybėje, jis irgi šiuo metu yra projektuojamas. Būtent iš visos programos mes išsirinkome du prioritetinius, kad galėtume susitvarkyti. Yra ir daugiau, bet šiuo atveju buvo suderinta su Lenkija, ką jie lygiai taip pat gali padaryti ir mato kaip prioritetą. Tai du keliai, nekalbant apie „Via Baltica“ ir nekalbant apie Lazdijų pasienį, kuris lygiai taip pat yra projektuojamas, kad susitvarkytume ir reprezentatyviai Lietuva lygiai taip pat atrodytų įvažiavus į Lietuvą.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Ačiū. Aš norėsiu atsakymo iš premjerės ir iš vidaus reikalų ministrės. Ne kartą girdėjome, kaip trūksta policijos pareigūnų Lietuvoje. Tuo tarpu generalinis komisaras sako, kad padėtis įtempta, ir ypač Vilniuje, o Vidaus reikalų ministerija ir Vilniaus valdžia turi minčių netgi vilioti policininkus, pavyzdžiui, nemokamu viešuoju transportu. Tuo tarpu mes stebime susirinkusias gausias policijos pajėgas saugoti Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos sąskrydį. Neaišku, nuo ko juos saugoti reikėjo. Kadangi jūs pati visai neseniai inicijavote įstatymo pakeitimą, kad premjerė ir Seimo Pirmininkė galėtų nesinaudoti Vadovybės apsaugos tarnybos paslauga ne darbo valandomis, tai prašau tada atsakyti, kodėl būtent į šį sąskrydį, kuris vykdo ne darbo dieną, jūs vykote ne asmeniniu transportu, o pasinaudojote savo privilegijomis?

Ir antras klausimas, kiek iš viso...

PIRMININKAS. Laikas.

A. GEDVILAS (MSNG). ...kainavo policijos pajėgos mokesčių mokėtojams per šį renginį?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, jūs puikiai žinote, kodėl. Aš būčiau galėjusi nuvažiuoti į tą renginį ir pati savo automobiliu, bet tą dieną aš buvau renginiuose Rumšiškėse ir tai

jums taip pat turbūt yra žinoma. Aš buvau renginyje Rumšiškėse, ten buvo renginys lapteviečiams pagerbti. Aš suprantu, kad jums tokie renginiai yra nesvarbūs, bet tai jau yra jūsų problemos. Jeigu jūsų gerbiamas kolega nebūtų užsimojęs ateiti į renginį, kuris su juo visiškai nesusijęs, ir pamosikuoti tenai aplinkui kameromis, *matiugalniskais* ir dar kažkokiais kitais dalykais, tai, tiesą sakant, turbūt aš būčiau galėjusi nuvažiuoti tenai ir pati. Bet mano saugumo situaciją vertinu ne aš, o tie žmonės, kurie yra atsakingi už mano saugumą.

PIRMININKAS. Dėkui. Dar ministrė.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aš pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į mūsų visas viešojo saugumo tarnybas, kurios yra mūsų sistemoje, kad tokio finansavimo ir tokio dėmesio nėra buvę. Jeigu kalbėtume apie policijos biudžetą, koks jis yra skirtas, vien darbo užmokesčio dalis, skirta 2023 metais, yra tokia, koks buvo 2020 metais visas policijos biudžetas. Tai rodo, kad šita Vyriausybė tikrai ne tik kalba, bet ir daro realius veiksmus finansuodama mūsų tarnybas ir gerindama situaciją, nes pareigūnų motyvacija ir aprūpinimas yra mums ypatingos svarbos prioritetas.

Kalbant apie situaciją Vilniuje. Taip, mes turėjome pasitarimą su nauju Vilniaus meru ir aptarėme, koks galimas bendradarbiavimas, nes Lietuvoje yra gal penkios savivaldybės, kuriose yra bendradarbiaujama, savivaldybės ištraukia į tą procesą ir prisideda vienokiomis ar kitokiomis priemonėmis, pritraukdamos ir motyvuodamos naujus pareigūnus dirbti vienoje ar kitoje savivaldybėje. Sutarėme su Vilniaus savivaldybe, kad sujungsime pajėgas ir ieškosime, kas galėtų būti tame motyvaciniame pakete. Šiuo metu ir dabar Vilniuje dirbantys pareigūnai gauna papildomą Vilniaus priedą, tai yra plius 150 eurų. Galbūt apsvartę su Vilniaus savivaldybe taip pat sutarsime dėl kokio nors ir finansinio priedo, ir kitų motyvacinių priemonių, kurios leis paskatinti ir pritraukti daugiau pareigūnų dirbti čia.

PIRMININKAS. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Mano klausimas būtų kultūros ministrui. Šiandien nuo pat ryto apskriejo meno ir muzikos pasaulį žinia, kad Lietuvos kultūros taryba neskyrė nė cento M. K. Čiurlionio muzikos festivaliui „Fortepijoninės muzikos vasara“.

Mano klausimas būtų, ar Lietuvos kultūros taryba, tie vertinimo ekspertai žino Vyriausybės prioritetus, kad 2025 metai yra paskelbti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio metais? Ačiū.

S. KAIRYS. Ačiū už klausimą. Jeigu įsivaizduojame visą sąrangą šitų procesų, tai tiksliausiai šis klausimas turėtų būti skiriamas Kultūros tarybos pirmininkei. Tai yra viena medalio pusė.

Kita medalio pusė. Mes, be abejo, irgi analizuosime, ko ten pritrūko ekspertams, kas ten atsitiko, ir tokiu dialogo būdu, nepažeisdami pagarbaus atstumo principo, irgi bandysime tuos klausimus kelti ir kalbėtis.

PIRMININKAS. Klausia Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Norėčiau labiau tokio žemiško klausimo paklausti žemės ūkio ministro. Kaip žinome, prieš porą savaitių Šilutės rajono savivaldybė, po to dar tame regione devynios savivaldybės paskelbė ekstremalią situaciją dėl sausros. Jūs taip pat ne kartą buvote minėjęs, kad mėginsite ieškoti būdų ir spresti.

Dabar norėčiau paklausti, ar jau yra numatyti tam tikri keliai, principai, kaip tas dalykas bus sprendžiamas, ar numato valstybė prisidėti prie šitų nuostolių kompensavimo ir kada būtų galima tikėtis jau pačios pradžios? Ačiū.

K. NAVICKAS (TS-LKDF). Ačiū už klausimą, bet sprendimai kalbant čia suponuoja arba išsiplėčia, nes kaip spresti klimato kaitos dalykus ir kaip įtikinti Seimo narius balsuoti už Akcizų įstatymą ar automobilių taršos mokestį, tai yra daug platesnis klausimas, nes tai yra pasekmė, ką mes turime. Ekstremalių situacijų dažnėjimas, klimatinė ekstremalių reiškinių dažnėjimas yra klimato kaitos padarinys. Tai būtų tokia pirma dalis.

Antra dalis yra ta, kad mes iš karto įvedėme nemažai išimčių ir mums nereikia... ir nelaukdami, kol savivaldybės paskelbs ekstremaliąją situaciją visoje Lietuvoje dėl įsipareigojimų nesilaikymo, vadinamojo *force majeure*. O kalbant apie nuostolius, tai yra pasėlių draudimo instrumentas, valstybė kofinansuoja, padengia dalį draudimo išlaidų. Jeigu bus kokių nors nuostolių, kurie gali vesti ūkių bankrotų link, tada Vyriausybė svarstys. Ministerija tą svarstys, ne Vyriausybė. Negaliu kalbėti Vyriausybės vardu. Bet dabar mes tokių duomenų neturime. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mano klausimas finansų ministrei. Gerbiama ministre, norėčiau paklausti. Lietuvos centriniame banke komerciniai bankai laiko daugiau negu 18 mlrd. eurų ir už tai gauna dar palūkanas, o gyventojams ir verslui, naujai įsikūrusiems, vis sunkiau gauti paskolas. Ir ekonomistai pažymi, kad gal centrinis bankas turėtų imtis didesnės bankų kontrolės ir gyventojų interesų gynimo. Dėkoju už atsakymą.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). O koks klausimas? (*Balsai salėje*) Centrinis bankas, viena, yra nepriklausoma institucija, kuri savarankiškai priima sprendimus. Šioje situacijoje ką mes padarėme, tai visgi inicijavome Solidarumo įnašo įstatymo priėmimą dėl tų lėšų, būtent dėl tų lėšų, kurios yra laikomos centriniame banke ir kur gauna Europos Centrinio Banko nustatytas palūkanas. Iš tų pajamų mokės tiesiog solidarumo įnašą, kuris kelias į valstybės biudžetą, ir bus finansuojami karinio mobilumo ir karinės infrastruktūros projektai, reikalingi visiems Lietuvos žmonėms.

O bankų veikla yra nepriklausoma, aišku, prižiūrima Lietuvos banko, tačiau visgi reikėtų jūsus klausimą adresuoti tokiu atveju Lietuvos bankui, ar jie gali kokių nors papildomų priemonių imtis. Jie yra išanalizavę dabartinę situaciją ir pateikę siūlymų, kaip būtų galima padidinti apimtį, tarkim, sutarčių, kurios yra sudaromos ne kintamomis palūkanų normomis, o fiksuotomis, ir tam tikras rekomendacijas yra pateikę, kad žmonės galėtų įsivertinti. Tai turbūt tam tikras darbas yra atliekamas, tačiau tobulumui ribų nėra. Matyt, jeigu yra kokių nors papildomų iniciatyvų, reikėtų kreiptis į Lietuvos banką.

PIRMININKAS. Klausia R. Šalaševičiūtė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Noriu paklausti sveikatos apsaugos ministro. Visose sektorinėse grupėse, ten, kur renkasi ekspertai parengti nacionalinį sveikatos sustarimą, buvo keliamas klausimas, nes turėjome forumą, visos grupės pristatė, apie visuomenės sveikatą ir konkrečiai apie visuomenės sveikatos specialistus mokyklose. Turime tokią situaciją, kad vienas specialistas, jeigu sugeba, dirba ir trijose mokyklose. Jokios naudos iš tokio darbo nėra. Ir apmokėjimo klausimas. Ką planuojate galbūt gero iki naujų mokslo metų padaryti šioje srityje?

A. DULKYS. Turiu pripažinti, kad praėjusiais metais mums buvo šiek tiek pavykę pagerinti visuomenės sveikatos specialistų situaciją mokyklose, bet, aišku, turėjome sunkius pandemijos prieš tai metus. Bet, kaip sakoma, nėra to blogo, kas neišeitų į gera. Apskritai visuomenė sužinojo, kad tokie žmonės yra ir kokį sudėtingą ir svarbų darbą daro. Šiuo metu esu prašęs komandos ieškoti finansavimo galimybių ir tai yra tikrai daroma, nes turime ne tik valstybės finansavimą, bet yra ir tam tikrų Europos Sąjungos finansavimo šaltinių. Tikrai esu tą išgirdęs, tuos sunkumus, ir mėginsime šiais metais surasti papildomą finansavimą. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia V. Targamadžė.

V. TARGAMADŽĖ (*DFVL*). Ačiū. Žemės ūkio ministru klausimas. Remiantis jūsų metodika, teoriškai sausros nėra, bet praktiškai važiuojant per Kėdainių kraštą ir kitus kraštus matomi rezultatai. Ūkininkai yra pasiėmę paskolas ir kitų įsipareigojimų turi. Kaip jūs ruošiatės jiems pagalbėti, juk nereikia laukti bankrotų, *a priori* reikia dėlioti žingsnius? Ačiū.

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Sausros metodika yra ne mūsų, yra Hidrometeorologijos tarnybos arba Pasaulinės meteorologijos organizacijos metodika nustatyta, tai dar kartą reikia ir aš turiu grįžti prie to paties. Instrumentas – ekstremalaus reiškinio paskelbimas – nereikia, kad automatiškai atsiranda kažkokie paramos instrumentai. Taip, *force majeure* taikomas ir mes tą galime daryti, mums net nereikia paskelbti, aš tai jau minėjau, ministro įsakymu yra išimčių. Nacionalinei mokėjimo agentūrai yra duotas pavedimas taikyti išimtis dėl sausros. Ir taip pat yra susiję su visais, jeigu gauta europinė parama, projektais, ta pati *force majeure* taisyklė taikoma. Tai du dalykai dar kartą. Metodika yra Hidrometeorologijos tarnybos, ji automatiškai netinka, ir ne tik žemės ūkiui, dėl keleto dalykų. Kaip pavyzdys, iki 2018 metų buvo tik kritulių rodiklis matuojamas, po 2018 metų sausros buvo apsispręsta, kad reikia dviejų: temperatūros ir kritulių. Šiais metais turime šaltą pavasarį, šaltą birželio pradžią ir šitas rodiklis nebeveikia. Tai vėlgi gamta turi, ypač žemės ūkis, savo principus ir Pasaulinės meteorologijos organizacijos metodika *pilnai* netinka žemės ūkiui. Jeigu mes matysime, kad reikia turėti atskirą metodiką, kurios nereikia, tarp kitko, pasėlių draudikams, jie turi savo metodikas ir dėl sutartinių dalykų jiems valstybės pagalbos nereikia, bet jeigu atsiras kažkoks poreikis turėti savo, tai tikrai patobulinsime.

PIRMININKAS. Dėkui. Vyriausybės pusvalandis išseko. Ačiū už klausimus ir atsakymus.

13.01 val.

Seimo narių pareiškimai

Dabar Seimo narių pareiškimai. Slaptas balsavimas prasideda 13 val. 10 min. Pirmą į tribūną kviečiu E. Jovaišą. Prašom.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamas Seime, netrukus mes svarstysime pateikimą įstatymo projekto, kuriuo iš tikrųjų siekiama įteisinti lotynišku pagrindu sukurtus visus diakritinius ženklus. Bet pirmiausia noriu pastebėti, kad skaitydamas įstatymo projektą surandu tokių keistenybių, kad nesuprantu, kaip tai padaryti, nes teigiama, jog Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmenybę, tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės akto įrašuose gali būti nurašomi arba perrašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis išbraukiant... be diakritinių ženklų. Ką tai reiškia? Mes turime žinoti, kad lotyniška abėcėlė turi 28 ženklus ir iš jų tik vienas yra su diakritiniu ženklu – mažoji i raidė. Vadinasi, šitaip užrašius, kitataučiai Lietuvos piliečiai, ar jie būtų lenkai, ar jie būtų vokiečių kilmės, ar jie būtų čekų kilmės, ar kitos kilmės, neturi tokios galimybės. Čia įstatymo rengėjai turėjo visai ką kita, turėjo omenyje lotyniškų rašmenų pagrindu padarytas sistemas, kurių yra kelios. O ta sistema, apie kurią mes kalbame, yra tokia, kad joje, be pagrindinių ženklų, yra 128 diakritiniai ženklai. Ką tai reiškia Lietuvos kultūrai, ką tai reiškia lietuvių kalbai, valstybinei lietuvių kalbai, yra labai nesunku suvokti, kai žinai, jog užrašymas ne šiaip sau yra užrašymas, bet užrašymas yra toks, kuris patenka į mūsų registrus, kuris patenka į vartojamąją kalbą, kuris patenka į visas registrų sistemas. Bepigu lyginti su Lenkijos pavyzdžiu, kai daugelis net nežino, jog Lenkijos Respublika leidžia užrašyti pavardę, tarkime, Jovaiša su š raide. Bet Lenkijos įstatymai neleidžia į registrą įvesti papildomo diakritinio ženklo ir toks pilietis Jovaiša, nors pase ir yra įrašytas, registruose neegzistuoja. Tokia yra tiesa ir jos reikia paisyti. Mes gi...

Nežinia kada nežinia kas nežinia kaip padarė, kad į mūsų registrus atėjo ženklai, kurie nėra būdingi lietuviškai, lotynišku pagrindu padarytai abėcėlei, ir dabar mes įleisime dar 128 ženklus. Juk nepasakys įstatymo rengėjai, kad įleiskite tik tas kelias raideles, kurios patenkins, tarkime, lenkišką asmenvardžių rašybą, o kitų mes neleisime. Taip, demokratiškai žmonės daro teisingai – 128 ženklai. Žinote, aš negaliu to suprasti kaip vargų. Ar gali suprasti visa lietuvių tauta, kaip šitaip yra stumiama valstybinė lietuvių kalba iš mūsų viešojo gyvenimo?

Aš perskaičiau Teisės departamento išvadą, ji yra labai teisinga, ji yra parašyta iš esmės. Noriu priminti Seimui ir teikėjams, Konstitucinis Teismas yra nustatęs, kad tik esant Valstybinės lietuvių kalbos komisijos siūlymui įstatymu gali būti nustatytos tokios asmens vardo ir pavardės rašymo piliečių pase taisyklės, pagal kurias kai kuriais atvejais rašant nelietuviškus vardus ir pavardes galima vartoti ne tik lietuvių kalbos abėcėlės raides, bet ir kitus lotyniško pagrindo rašmenis (pabrėžiu – lotyniško pagrindo rašmenis, bet ne lotyniškos abėcėlės rašmenis) tiek, kiek jie dera su lietuvių kalbos tradicija, nepažeidžia lietuvių kalbos sistemos, lietuvių kalbos savitumo. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Kviečiu V. Valkiūną į tribūną.

V. VALKIŪNAS (DPF). Mieli žmonės, šiandien istorinis Lietuvos raidos laikotarpis, kuris parodys, ar mes pasiruošę keisti mąstyseną ir grįžti prie tradicinės šeimos su motyvacija auginti puikius šalies piliečius – pavyzdžius, talentingus, kaip pavyzdį Vakarų ir Rytų pasauliui. Šiandien pristatysiu įstatymo projektą, kuris gali pakeisti mąstyseną einant į gerovės Lietuvą.

Tėvų pensija – tai daugiau psichologinis momentas negu ekonominis. Labai liūdna ir graužu, kai tėvų pensijos įstatymą komentuoja ne specialistai, ne specialistai psichologai, o ekonomistai ir kiti mėgėjai pakritikuoti, norintys susilaukti dėmesio. Dabar reikšmingesnės tapo homoseksualų santuokos, kokiais priedais užpildytas cigaretės rūkysime, o ne tradicinė šeima, civilizacijos tęsėja. Pensinis amžius vis ilginamas ir ilginamas be jokio žmoniškumo, o tik dėl ekonominių sumetimų, tik dėl pinigų. Šiandien spręsis, ko mes norime, kokios mūsų vizijos ir svajonės.

Daug kalbame apie vaikus, tačiau demografinė situacija negerėja, vaikų nedaugėja, nes tai tik apsimestinės diskusijos dėl diskusijų, o ne dėl rezultatų. Technokratinės asmenybės, užsiiman-

čios ne savo sferos veikla, deformuoja visuomenės mąstymą ir elgesį, klaidina. Kas toliau? Ko mes siekiame? Ar tai mūsų ateities norai globalizuotojį pasaulyje? Ar Lietuva nori ir gali turėti savo vizijas ir siekius? Mano įsitikinimu, Lietuva verta gyventi geriau. Mes tai galime. Kviečiu eiti kartu.

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu R. Šarknicką.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, gerbiami Lietuvos žmonės, Seime ir Vyriausybėje dažnai mėgstama pabrėžti meilę ir dėmesį lietuviškoms vertybėms bei tradicijoms. Visgi gaila, kad dažnai tie žodžiai ir lieka tik žodžiais, o atėjus laikui, kai reikia imtis veiksmų, yra nueinama priešinga kryptimi. M. K. Čiurlionis – su Lietuva neatsiejama asmenybė, palikusi gilų pėdsaką lietuviško meno ir muzikos istorijoje.

Viena iš tų tradicijų – muzikos festivalis „Fortepijoninės muzikos vasara“ Druskininkuose įkurtuose M. K. Čiurlionio namuose-muziejuje kiekvieną vasarą nuo Joninių iki rugsėjo 1-osios dienos. Kiekvienos savaitės trečiadienį ir šeštadienį skamba fortepijono garsai. Tai dar prieš 120 metų M. K. Čiurlioniui gimusi unikali muzikavimo tradicija sėdint sode po obelimis klausytis fortepijono muzikos, sklindančios pro atvertą svetainės langą. Kadaisė šeimynykščiai ir kaimynai klausydavosi M. K. Čiurlionio improvizacijų, o dabar, kai M. K. Čiurlionio jau nebėra, žymiausi Lietuvos, Europos, užsienio pianistai, M. K. Čiurlionio pianistų konkurso laureatai tęsia ir puoselėja šią tradiciją.

Vis dėlto šiai unikaliai tradicijai gali ateiti pabaiga. Šiomet Kultūros taryba pirmą kartą istorijoje festivaliui neskyrė nė euro. Motyvų kaip visada pateikiama nėra. Tai jau antras kartas, kai dabartinės sudėties Kultūros taryba tiesiog naikina lietuviškuosius tradicinius festivalius. Dar 2021 metais kilo skandalas, kai Kultūros taryba finansavimo neskyrė ir kitam žymiam festivaliui, tarptautiniam folkloro festivaliui „Skamba skamba kankliai“, kurio programos meno vadovė ir veidas buvo šviesaus atminimo Z. Kelmickaitė.

Kiek dar ilgai Kultūros taryba naikins lietuviškąsias tradicijas? Ironiška, bet finansavimas M. K. Čiurlionio muzikos festivaliui „Fortepijoninės muzikos vasara“ neskirtas faktiškai M. K. Čiurlionio metinių išvakarėse – 2025 metais minėsime 150-ąsias M. K. Čiurlionio gimimo metines.

Jau ne viename savo pareiškimė skirtingomis temomis sakiau, kad mes patys naikiname savo identitetą. Šiandien Seimo salę jau pasiekė ir diakritinių ženklų rašyboje įteisinimo projektas. Kultūros taryba masiškai stabdo finansavimą Lietuvos folkloriniam ir tradiciniam muzikos pasauliui. Kas toliau, kur link judame?

Šiuo pranešimu viešai kreipiuosi į Kultūros tarybą prašydamas pateikti išsamius motyvus ir argumentus, kodėl buvo atmesta paraiška finansavimui gauti. Kultūros taryba kaip visuomet pateikė tik ekspertų vertinimo balus, tačiau ekspertų motyvai ir pačių ekspertų sąrašas laikomas po devyniais užraktais. Iš viešai prieinamos informacijos galiu pasakyti, kad labai stebina, kaip 120 metų gyvuojanti „Fortepijoninės muzikos vasara“ – festivalio tradicija, paraiškos vertinimo skiltyje „Svarba kultūros ir meno srities raidai“ gali būti verta tik kiek virš 50 % galimo balo. Tradicija, kuri suformavo Lietuvos kultūros raidą, anot ekspertų, yra pati visiškai neverta kultūros istorijos raidos.

Kaip nurodė festivalio rengėjas ir M. K. Čiurlionio proanūkis R. Zubovas, festivalis šiuo metu yra prie katastrofos ribos. Todėl prašau Kultūros tarybos viešai paaiškinti situaciją, kaip šitiek metų teiktas finansavimas šiais metais buvo netikėtai nutrauktas ir kas pasikeitė, kad šiems ekspertams pasirodė, kad festivalis, kuris vyksta jau 58-ąjį kartą, tapo nebevertas finansavimo? Ar Lietuvos kultūros tarybos vertinimo ekspertai žino Vyriausybės prioritetus, kad 2025 metai bus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio metai? Greičiausiai ne. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Taigi mes baigėme visus Seimo narių pareiškimus.

Pertrauka

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Gerbiami kolegos, galime užbaigti rytinį plenarinį posėdį. Oficialiai skelbiu jį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 291 STENOGRAMA

2023 m. birželio 22 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Kadangi jau yra 14 valanda, galime pradėti vakarinį plenarinį posėdį. Pradedame. (*Gongas*)

14.00 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. XIV-320 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2892(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar turiu džiaugsmo pagarsinti balsų skaičiavimo protokolą dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“. Dėl gerbiamos L. Petronienės skyrimo komisijos pirmininke.

Šio nutarimo priėmimas

Iš viso išduota biuletenių – 86, rasta biuletenių – 86, galiojančių – 86, negaliojančių – 0. Už – 68, prieš – 9, susilaikė 9. Taigi sveikiname gerbiamą L. Petronienę. (*Plojimai*) Gėlės po priesaikos, nes jūs dar ateisite oficialiai prisiekti. Tai bus birželio 27 dieną. O dabar linkime jums visokeriopos sėkmės einant naujas pareigas.

Dabar skelbiu registraciją. Pasižiūrėkime, kiek čia mūsų pasiryžusių produktyviai dirbti. Užsiregistravo 66 Seimo nariai.

Opozicinių Darbo partijos frakcijos ir Mišrios Seimo narių grupės darbotvarkė

14.01 val.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2737 (pateikimas)

Taigi toliau darbotvarkės 2-1 klausimas – Valstybinių pensijų įstatymo 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2737. Pranešėjas – gerbiamas J. Pinskus. Pateikimas. Jūs galite, gerbiamas Jonai, neskubėdamas, mes palauksime, ramiai ateiti į tribūną ir pateikti mums projektą.

J. PINSKUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Įstatymo projekto pristatymas bus gana trumpas. Projekto rengimą paskatino esama situacija. Nepaisant to, kad motinos (įmotės), tėvai (įtėviai), išauuginę (vaikų mirties atveju – ne mažiau kaip iki aštuonerių metų) penkis ir daugiau vaikų, turi teisę į Lietuvos Respublikos antrojo laipsnio valstybinę pensiją ir keletą kitų lengvatų, tačiau manytina, kad esamos išmokos nėra pakankamos. Daugelis politinių sprendimų įstatyme orientuoti į nedideles šeimas, tarsi pamirštant gausias šeimynas. Daugiau vaikų turintiems tėvams, ypač mamoms, sudėtinga įsidarbinti, o vyresnio amžiaus žmonių įdarbinimo problema Lietuvoje ypač opi.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje mažėja gyventojų tiek dėl emigracijos, tiek dėl mažo gimstamumo, būtina imtis ryžtingų priemonių pagerinti minėtų asmenų grupių ir apskritai šeimų socialinę padėtį šalyje. Šiuo įstatymo projektu siekiama pagerinti daugiavaikių tėvų socialines garantijas, skatinti gimstamumą ir pagarbą tokioms šeimoms. Siūlau pakeisti Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymą ir nustatyti, kad motinoms (įmotėms), tėvams (įtėviams), išauginu-

siems (vaikų mirties atveju – ne mažiau kaip iki aštuonerių metų) penkis ir daugiau vaikų, būtų skiriama pirmojo laipsnio pensija. Pritarus siūlomiems pakeitimams, anksčiau minėtų asmenų valstybinė pensija padidėtų dvigubai – nuo 136 eurų iki 273 eurų. Prašome įstatymo projektu palaikyti daugiavaikes šeimas, mamas ir tėvus.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Pirmasis klausia gerbiamas A. Sysas. Prašau.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas autoriau, mano klausimas, kiek pernai buvo išmokėta pirmojo ir antrojo laipsnio pensijų Lietuvoje? Gal galite pasakyti?

J. PINSKUS (MSNG). Mes domėjomės, kiek dabar yra išmokama motinoms antrojo laipsnio pensijų, nes joms priklauso antrojo laipsnio valstybinė pensija. Šių duomenų mes neradome, nes jie kinta. Todėl įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų poreikį turėtų įvertinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Pagal papildomą poreikį.

PIRMININKAS. Gerai. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, pratęsiu kolegos Algirdo klausimą: kiek papildomai reikėtų lėšų? Kiek tai kainuotų, nes čia eis iš valstybės biudžeto, čia yra valstybinė pensija – ne socialinio draudimo, o valstybinė pensija. Gal turite statistiką, sakysime, kiek Lietuvoje mes turime šeimų, kurios augina penkis ir daugiau vaikų? Ačiū.

J. PINSKUS (MSNG). Aš prieš tai ir atsakiau į klausimą, kad tos statistikos surasti nepavyko, nes tas skaičius yra kintamas, nes miršta ir taip toliau. Šitą papildomą poreikį pinigų iš biudžeto turės įvertinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dėkoju. Galite jau į savo vietą po truputį grįžti.

Aš noriu pasidžiaugti mūsų Seimo svečiais – Taivano menininkų delegacija. Džiaugiamės, kad jūs su mumis. (*Plojimai*)

Dabar dėl motyvų prieš kalbės gerbiamas A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū. Aš nebalsuosiu prieš, aš susilaikysiu. Gerbiama kolegos, ne vienas sprendimas priimtas, kad, pateikiant tokius siūlymus, visada reikėtų pasidomėti, kiek tai kainuoja. Visų dėmesiui noriu priminti, kad pirmojo laipsnio valstybinės pensijos Lietuvoje neteikiamos nuo 2008 metų, tai yra jau 15 metų nė viena pirmojo laipsnio pensija Lietuvoje nebuvo skiriama. Noriu priminti, kad Lietuvoje yra priimti trys nutarimai dėl valstybinių pensijų mažinimo arba neplėtimo, rezoliucijų dar daugiau. Paprasčiausiai yra kitų būdų padėti ir daugiavaikiams – ir vaiko pinigai, ir neapmokestinamasis minimumas, ir visi kiti, nes valstybinės pensijos iškreipia visą mokesinę, išmokų sistemą. Mes likome tarybinės sistemos spąstuose, kai valstybė pradeda už kažką mokėti. Yra kitų sistemų ir kitaip turėtų būti tvarkoma, todėl nors ir labai gerbiu savo kaimyną Joną, susilaikysiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti, o balsuosime tam numatytu laiku.

14.07 val.

Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 304 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2618 (pateikimas)

Dabar darbotvarkės 2-2 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2618. Gerbiamas V. Gapšys galėtų jį pateikti. Ar jūs galėtumėte gerbiamo V. Gapšio dėmesį atkreipti, kad jis galėtų pateikti savo įstatymo projektą? Gerbiamas Vytautai, suprantu, kad jus kolegos intensyviai kalbina, matyt, dėl projekto, kurį dabar mums norite pateikti. Prašom pateikti.

V. GAPŠYS (DPF). Dėkoju. Gerbiama kolegos, noriu pateikti iš tikrųjų gana nesudėtingą projektą, dėl kurio diskutavau ir su teisingumo ministre. Šiandien, manau, galime surasti šiuo atveju bendrą sutarimą, tai yra išbraukti, kad teismo nuosprendžiuose privalomai yra įrašoma tautybė. Šis klausimas kilo labai atsitiktinai. Tiesą sakant, skiriant teisėjus dažnai tenka paprašyti, kad parodytų savo priimtus nuosprendžius, sprendimus, kad įvertintume, kaip jie dirbo, kokia filosofija rėmėsi, surašydami savo procesinius dokumentus. Viename iš tų sprendimų, byloje, kuri nebuvo

niekuo susijusi su tautybe, buvo tiesiog pirmuosiuose sakiniuose įrašyta, kad lenkas padarė ten... kad tas asmuo, kuris yra įtariamas, kaltinamas padaręs nusikaltimą, yra būtent lenkų tautybės. Aš tada net nešiau į Seimo salę, rodžiau Žmogaus teisių komiteto pirmininkui tą klausimą ir sakiau: kam to reikia? kaip susijusi tautybė su tuo nusikaltimu? Tada jau kilo diskusija, kad to nereikia. Ir pasirodo, kad teisėja buvo teisi – mūsų įstatymas to reikalauja, reikalauja įrašyti tautybę. Daugelis teisėjų to nedaro, o teisėja, sąžiningai žiūrėdama į įstatymo raidę, tai padarė ir buvo visiškai teisi, todėl tikrai kilo nuo to laiko susitikus su teisėjais pažadas, kad mes tą nuostatą pataisysime. Mano manymu, ji yra visiškai perteklinė, nereikalinga, nebeatitinka šiuolaikinių įstatymų dvasios, gal net ir taip galima pasakyti, todėl teikiu šitą projektą, siūlau pritarti jam ir svarstymo stadijoje įvertinti.

PIRMININKAS. Dėkoju, tačiau jūsų nori paklausti dar vienas Seimo narys – gerbiamas A. Navickas. Prašom.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Labai dėkui, gerbiama. Aš labiau netgi norėčiau padėkoti jums, nes gerai pamenu, kai ir praeitoje kadencijoje išryškėjo problema, kai dar buvau Žmogaus teisių komitete. Iškilė natūrali problema, kai su romų tautybės žmonėmis kalbėjome, sakė, dažniausias pranešimas, kuris atsiranda antraštėse, – „Romų tautybės žmogus kažką nužudė“, nors apie lietuvių tautybės žmogų tarsi taip nesakome. Ir tada pradėjome klausiti, iš kur? Pasirodo, kad tikrai policija turi taip įrašinėti, bet mums tada buvo vis dėlto žadėta (dėl to jums ačiū, kad jūs pasirūpinote), buvo žadėta, kad policija pati sutvarkys tuos reikalus, panaikins tuos reikalavimus, bet turbūt tikrai reikėjo įstatymo pataisos. Palaikysiu ir tikrai noriu padėkoti už svarbią iniciatyvą.

V. GAPŠYS (DPF). Ačiū. Nieko negaliu... Aš manau, kad tai turėtų būti komitete įvertinta, galbūt ir kituose procesiniuose dokumentuose ta tautybė įrašoma pertekliniu būdu. Aš šiuo atveju paėmiau nuosprendžius, bet aš manau, kad dar pasitaiko pas mus. Aš beveik neabejoju, kad labai retas nusikaltimas yra susijęs su tautybe, gal vienas kitas tautinės nesantaikos kurstymo, kur galėtų turėti prasmę, o kitur yra visiškai beprasmis, visiškai nesusijęs su tauta dalykas. Todėl manau, kad jis turėtų tiesiog išnykti iš įstatymo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti. Tada balsuosime ir apsispręsime per numatytą laiką. (*Balsai salėje*) Jeigu taip viską būtų galima...

14.11 val.

Vienišo asmens išmokos įstatymo Nr. XIV-352 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2736 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Vienišo asmens išmokos įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2736. Gerbiamas J. Pinskus. Kviečiame jus į tribūną. Neskubėkite, kadangi nebuvo motyvų, nebuvo daug klausimų, sutaupėme laiko, tai ramiai, pasaugokite koją ir prašome pateikti mums įstatymo projektą.

J. PINSKUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Mieli kolegos, teikiu dar vieną įstatymo projektą, tai Vienišo asmens išmokos įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Skurdas ir pajamų nelygybė – didžiausios Lietuvos socialinės politikos problemos. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, remiantis 2021 metų gyventojų pajamomis, žemiau skurdo rizikos lygio esančių gyventojų 2022 metais šalyje per metus išaugo 1,2 %. Skurdo rizikos riba vienam gyvenančiam asmeniui 2022 metais yra vertinama 516 eurų, o namų ūkiui, susidedančiam iš dviejų suaugusių asmenų ir dviejų vaikų iki 14 metų, tokia riba yra 1 tūkst. 84 eurai. Absoliutaus skurdo riba yra lygi 267 eurams vienam gyvenančiam asmeniui – nustatyta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Pagal ją vertinamas absoliutaus skurdo lygis šalyje beveik nepakito ir išaugo 0,1 % – nuo 3,9 % iki 4 %. Vyresnio amžiaus žmonių skurdo rizikos lygis yra didžiausias tarp įvairaus amžiaus grupių: net 37,9 % asmenų nuo 65 metų gyveno žemiau skurdo ribos. 2022 metų pabaigos „Sodros“ duomenimis, vienišo asmens išmoką Lietuvoje gauna beveik ketvirtis milijono, tai yra 223 tūkst. žmonių.

Todėl šiuo įstatymo projektu siūlau padidinti vienišo asmens išmokos dydį iki 1,5 Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtini-

mo įstatyme nustatyto našlių pensijos bazinio dydžio. Išmoka padidėtų nuo 34 eurų 89 centų iki 52 eurų 34 centų. Tokiu pasiūlymu siekiame atkreipti Vyriausybės dėmesį taip pat ir į nepakankamas našlių pensijas. Planuojant 2024 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymo dydžius jas didinti, atsižvelgiant į šio įstatymo projekto nuostatas.

Įstatymo projekto tikslas. Pakeitimas padidintų socialinį teisingumą pažeidžiamiausių visuomenės grupių atžvilgiu, apsaugotų jas nuo neigiamo infliacijos poveikio, būtent ji sukuria joms daugiausia sunkumų. Mes puikiai suprantame, kad kai yra du vyresnio amžiaus žmonės ir vienas miršta, tai visos buto išlaikymo, komunalinės paslaugos, materialinė našta gula ant vieno žmogaus. Iš tikrųjų net padidintos vienišų žmonių, našlių išmokos tikrai būtų dar per mažos. Bet reikia pradėti žingsnį po žingsnio. Tikiuosi jūsų visų palaikymo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Gerbiamas A. Sysas vėl klausia jūsų. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū. Pradėsime nuo šios tokios istorijos. Pirmiausia noriu priminti gerbiama pranešėjui, kad ši pensija, ši išmoka susieta su mažiausia našlių pensija. Tai reikėtų dar suskaičiuoti, kiek gauna mažiausią našlių pensiją. Jūs kažkodėl kuklinatės parodyti savo matematinius gebėjimus. Jūs vėl neparašėte, kiek reikės pinigų, ir siūlote tą padaryti ministerijai. Aš apytiksliai suskaičiavau, aišku, jeigu neskaičiuotume našlių atskirai, tai reikėtų 130 mln. Tik 130 mln. eurų.

Bet mano klausimas šiek tiek apie ką kita. Praeitą kartą jūs pasiūlėte padidinti dvigubai, tai yra iki 250 eurų. Kodėl taip kukliai siūlote šį kartą, tik iki 50 eurų? Kodėl ne du kartus ar tris kartus? Skurdas vis tiek, net ir padidinus, nesumažės.

PIRMININKAS. Dėkoju.

J. PINSKUS (MSNG). Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų šeimų, arba tėvų ir mamų, kurie augina penkis ir daugiau vaikų, nėra toks didelis kiekis, kokie 227 tūkst. yra šiuo atveju. Tai nesudarytų didelės sumos. Šiuo atveju beveik ketvirtis milijono žmonių, kurie gauna šias išmokas, todėl padidinimas pusantrą karto bus ženklus biudžetui, bet jis yra būtinas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Realiai žiūrint, mes žinome, kad vienišo asmens išmoka, kai buvo priimtas įstatymas skirti visiems vienišiams, buvo tikrai didelis indėlis, ir aš manau, kad teisingai buvo padaryta. Tikiu, kad salėje nebuvo nė vieno, kuris nepritarė. Tačiau šiandien dar yra ir skirtumų tarp našlių pensijų. Tikriausiai žinote, kad pačioje pradžioje buvo 20 %, 25 % buvusios sutuoktinio pensijos, dar dėl sutuoktinio gaudavo išmoką. Tai dabar pasakykite, iš kokio biudžeto, kaip galvojate, iš socialinio draudimo, o gal viską atiduoti iš valstybės biudžeto, kad būtų skiriama?

J. PINSKUS (MSNG). Ačiū už klausimą, gerbiama Laima. Iš tikrųjų dabar žmonės turės galimybę pasirinkti tiek vienišo žmogaus, tiek našlių pensiją, kuri bus didesnė. Čia vienas momentas.

O antras momentas. Gal nereikėtų painioti, biudžetas turėtų būti iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nes čia jų kompetencijos ribos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar motyvai. Niekas nenori kalbėti. Taigi apsispręsimė balsuodami tam numatytu laiku.

Gerbiami kolegos, kadangi mes gana spėriai einame pagal darbotvarę, gal kartkartėmis galime rezervinius įtraukti, jeigu nieko prieš? (*Balsai salėje*) Po vieną. Gerai.

14.18 val.

Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922 (pateikimas)

Galbūt galime rezervinį 4 klausimą, nes turės išvažiuoti. Jeigu galime, gerbiamo ministro prašysime pateikti rezervinį 4 klausimą.

S. GENTVILAS (LSF). Ačiū gerbiama opozicijai už galimybę akimirksniu patekti į darbotvarę. Tai Nekilnojamojo turto registro įstatymo pataisa kaip lydimasis žemės paketo. Kadangi nuo

sausio 1 dienos atiduodama žemės panauda, nuoma savivaldybėms, mes sukuriame kontrolės mechanizmą, kad Nacionalinė žemės tarnyba patikrina rizikingesnius atvejus. Tais atvejais, kai sandoris netinkamas, Nacionalinė žemės tarnyba pažymi, kad netinkamas sandoris, bet šiuo įstatymu mes įpareigojame Registrų centrą neregistruoti panaudos arba nuomos sutarčių, jeigu yra Nacionalinės žemės tarnybos pažyma ir privalomas nurodymas pataisyti sutartį.

Kviestume pritarti ir pridėti šitą projektą prie viso paketo, kuris jau kitą savaitę bus teikiamas priimti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nenori paklausti nė vienas Seimo narys. Dėkoju gerbiama ministrai už pateikimą. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Taigi balsuosime tam numatytu laiku. Labai greitai susisukome.

14.19 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 81 straipsnio papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-202 (svarstymas)

Toliau darbotvarkės 2-4 klausimas – Mokslo ir studijų įstatymo 81 straipsnio papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-202. Čia jau svarstymas. E. Pupinis. Prašom komiteto išvadą. Gražinti tobulinti čia bus siūlymas. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Taip, jūs esate teisus. Atsižvelgdamas į tai, kad projekte siūlomas reglamentavimas nesudaro galimybių iš esmės gerinti studentams teikiamų paskolų gražinimo sąlygų ir neskatina aukštojo mokslo prieinamumo, komitetas nusprendė ir siūlo Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 81 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr. XIVP-202 gražinti iniciatoriams tobulinti. Už – 7, prieš – 5, susilaikė 1.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai. Prieš – gerbiamas V. Gapšys.

V. GAPŠYS (DPF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, niekaip kitaip negalima prisišaukti Švietimo ministerijos išspręsti vieną iš aktualesnių problemų, tai yra kad po studijų, kai reikia pradėti mokėti už studijų paskolas, nėra kompensuojamos palūkanos. Šiuo atveju įstatymas buvo parengtas – pasižiūrėkite į datą – tik 2021 metais.

Buvo kalbėta su švietimo ir mokslo ministre, buvo klausta per Vyriausybės valandą, kada jie parengs tvarką, kurią parengus neberekėtų šio projekto. Tai buvo žadama, žadama, žadama. Peržiūrėjau vakar teisės aktų registrą ir pamačiau, kad ta tvarka vis dar nėra parengta. Kovo mėnesį man atsiuntė lyginamąjį variantą, kad derinama, bet vis dar ji nėra priimta.

Tai todėl, kad ministerija taip ir nesugebėjo, o ministrė kartu ir nebeteko pareigų per tą laiką, kad ministerija nesugeba problemos išspręsti pati, aš siūlau padaryti vieną labai paprastą dalyką – tiesiog atmesti pagrindinio komiteto išvadą. Biudžeto ir finansų komitetas, beje, kuris čia yra svarbesnis, pritaria projektui, kad kompensuoti galima, kad išlaidų nereikia čia tiek jau daug tas palūkanas... Gal tai privers ministeriją Vyriausybės nutarimu pakeisti pagaliau tvarką per dvejus su puse metų ir sutvarkyti šią problemą. Jie turi sprendimą, aš su juo netgi ir sutinku, bet jie nesugeba padaryti.

Todėl šiuo atveju Vyriausybės neveiksmingumas, neveikimas mane privertė net ir šį projektą, kurį siūloma atmesti, įtraukti į opozicinę darbotvarkę. Todėl aš labai prašau visus susivienyti, atmesti pagrindinio komiteto išvadą ir suteikti galimybę Vyriausybei pačiai greičiau pasitaisyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Turėsime galimybę per balsavimo langą, bet E. Pupinis dar kalbės už.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, na, iš tikrųjų žodžiais galbūt lengviau spręsti problemas, negu kai kada rengiant teisės aktus. Jis pradėtas rengti, bet užkliuvo dėl aukšto meistriško sportininkų, kur buvo į tą patį nutarimo projektą padaryta, vėl derinimas prasidėjo iš naujo. Tai, savaime suprantama, iš tikrųjų ta tvarka yra rengiama. Turbūt matė ir pats V. Gapšys, yra tam tikros priimtinos sąlygos dėl galimybių pratęsti gražinimą ir netgi numatyta, kad gražinti galbūt nereikės, esant tam tikroms sąlygoms.

Iš tikrųjų tas vyksta, bet, savaime suprantama, na, šiek tiek, reikia pripažinti, užsitęsė, bet tai nereikia, kad turime pritarti įstatymo projektui, nes jis reglamentuos tą, ką reikia reglamentuoti Vyriausybės nutarimais. Manysčiau, vis tiek turime gražinti tobulinti arba atmesti. Na, gražinti to-

bulinti – vien iš to mandagumo toks gestas, iš tikrųjų tiesos yra, kaip ir sakiau, tas bus reglamentuota Vyriausybės nutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. O jūs dėl vedimo tvarkos norėtumėte? Replika po balsavimo neišei-
na, nebuvo balsavimo. Gerai, gerbiamas Vytautai, prašau.

V. GAPŠYS (DPF). Žinote, deja, dėl vedimo tvarkos. Kadangi negaliu atsistoti į šią tribūną dis-
kusijoje sudalyvauti, tai tenka dėl vedimo tvarkos pasisakyti per šoninį mikrofoną.

Dvejus metus nesugebėjote, nuo jūsų kadencijos pradžios, pasižiūrėjau, tas nutarimas yra
keistas gal kokius penkis ar šešis kartus, bet taip ir nesugebėjote padaryti to, apie ką mes su mi-
nistre kalbėjome, aš nežinau, n kartų siuntė n projektų, mes sutikome ir sakėme, kad tikrai neblo-
gas. Bet jūs taip ir nesugebate. Tai kiek metų jums dar reikia?

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas Vytautai.

14.24 val.

**Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 35 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2044(2)
(pateikimas)**

Dabar kviečiu į tribūną gerbiama A. Palionį, jis jau pasiruošęs.

Darbotvarkės 2-5 klausimas – Loterijų įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projek-
tas Nr. XIVP-2044(2). Prašau.

A. PALIONIS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Turiu garbės antrą kartą pristatyti šį proje-
ktą po patobulinimo. 2022 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komi-
teto posėdyje atliekant parlamentinę kontrolę, Lošimų priežiūros tarnybos direktorius komite-
to nariams pateikė tarnybos sukaupią informaciją apie skirtumų pagal pateikimo būdą, formą,
turinį bei prasiūsimų galimybes tarp internetinių lošimų ir internetu teikiamų momentinių lote-
rijų nebuvimą. Priežiūros tarnybos direktoriaus poziciją taip pat palaikė ir tarnybos specialistas
psichologas, dirbantis su Apribojusių savo galimybę lošti asmenų registru bei konsultuojantis
prašymus teikiančius asmenis. Yra konstatuota, kad interneto ryšio loterijos iš esmės atkartoja
nuotolinių lošimų paslaugų automatų turinį ir turi neribotą teikiamų paslaugų sklaidą.

Taip pat ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba pateiktose antikoruptioninio verti-
nimo išvadose ne kartą nurodė, jog tam tikros interneto loterijos savo turiniu labai panašios į loši-
mų automatus, kurie priskiriami azartinių lošimų kategorijai. Šituo įstatymu ir siekiame įteisinti
kiekvieno asmens teisę Lošimų priežiūros tarnybai arba loterijų organizatoriui pateikti prašymą
neleisti jam dalyvauti interneto ryšio loterijose jo prašyme nurodytą laikotarpį, taip pat asmenims,
pateikusiems prašymus neleisti lošti Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo 10 straips-
nio 21 dalyje nustatyta tvarka ir kurie įtraukti į Apribojusių savo galimybę lošti asmenų registrą,
bus draudžiama dalyvauti ir interneto ryšio loterijose.

Noriu tikrai dar pridėti, kad tai negalios toms loterijoms, kai įsigyja nuotoliniu internetiniu ry-
šiu bilietėlį ir tas žaidimas vyksta po dienos ar po dviejų dienų, ar dar po ilgesnio laikotarpio. Čia
yra kalbama tik apie tas momentines, kada gali įsigyti ir iš karto arba laimėti, arba pralošti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų norėjo paklausti gerbiama M. Danielė, bet jos nėra. Tada dėko-
ju jums už pateikimą.

Dėl motyvų gerbiamas J. Džiugelis buvo užsirašęs kalbėti prieš, bet aš jo nematau. Gerai. Ta-
da balsuosime tam numatytu metu.

14.27 val.

**Pensijų kaupimo įstatymo Nr. I-1691 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas
Nr. XIVP-2544 (pateikimas)**

Toliau tada 2-6 klausimas – Pensijų kaupimo įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo
projektas Nr. XIVP-2544. Pranešėja – gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė. Jau galite ruoštis. Patei-
kimas. Prašom, gerbiama Ieva, į tribūną pateikti.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Kartu su kolegomis V. Giraityte-Juškevičiene, V. Bukausku parengėme pakartotinai (taip turbūt galima sakyti) Pensijų kaupimo įstatymo 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Juo siūlome, kad pensijų dalyviai prie pensijų išmokų turėtų teisę pasirinkti įsigyti pensijų anuitetą, taip, kaip yra dabar reguliuojama, gauti iš pensijų kaupimo bendrovės vienkartinę ir periodinę pensijų išmoką. Turbūt daugelis iš mūsų esate gavę prašymus, informaciją apie tai, kad žmonės nėra patenkinti dabartine sistema, kad kaupimas privačiuose fonduose ir po to išmokėjimas anuiteto būdu neatliepia tų lūkesčių, kuriuos turėjo pensijų kaupimo fondų dalyviai, ir dėl tos priežasties manytų, kad tie pinigai, kuriuos sukaupe, tai yra tie, kurie buvo nuskaičiuojami iš atlyginimo, o kartu pridėjo ir valstybė, galėtų būti daug prasmingiau ir galbūt efektyviau panaudojami, jeigu būtų galimybė nebūtinai anuitetu, tai yra pridėdant kas mėnesį po kažkiek, bet ir vienkartinio būdu juos pasiimti. Kadangi šiuo metu vyksta diskusijos dėl tam tikrų pakeitimų, kuriuos yra inicijavusi Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, manytume, kad būtų prasminga grįžti prie tų idėjų ir galbūt sudaryti tokias laisvesnes, geresnes galimybes žmonėms patiems spręsti, ką daryti su savo sukauptais pinigais. Tai būtų toks trumpas pristatymas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Pirmas – gerbiamas E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Šiek tiek yra problemų, kad ne tik to žmogaus pinigai, bet buvo šiek tiek iš pradžių kompensuojama iš „Sodros“, o dabar iš valstybės biudžeto. Kaip daryti su tais pinigais, nes iš esmės tam, kad būtų skatinami žmonės pasirūpinti savo senatve, šiek tiek, teisybės dėlei galima pasakyti, buvo paimta pinigų iš dabartinių „Sodros“ gavėjų ir paskutiniu metu iš valstybės biudžeto. Ką daryti su tais pinigais, ar juos nusavinti ir atiduoti kaip premiją už tai, už kažką, ar administruoti ir gražinti tik tai, ką pats žmogus sukaupe?

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Dėkoju. Gerbiamas kolega, aš ir savo pristatyme paminėjau, kad tai nebuvo vien tik tai žmonių pinigai, kad tai buvo ir valstybės prisidėjimas, ar tai per „Sodros“ sistemą, ar per valstybės biudžetą. Yra geras jūsų pastebėjimas, kad reikėtų geriau diskutuoti, ką padaryti, nes iš tiesų tai nebuvo vien tik žmonių sukauptos lėšos. Vienkartinio išsimokėjimo atveju galbūt būtų galima diskutuoti apie dalies pinigų gražinimą arba panaudojimą kitiems tikslams. Galbūt įvairūs variantai yra galimi. Aš būčiau už tai, ką žmogus sukaupe, kur fondai investavo, kokia yra situacija, tokia ir galėtų visa apimtimi pasinaudoti – ar išsipirkdamas anuitetą, ar susitvarkydamas tam tikrus, na, svarbius buitinius, sveikatos ar kitus klausimus, gaudamas vienkartinę išmoką.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taip pat jūsų klausia gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Pirmiausia, gerbiamieji, neklaidinkite visuomenės. Iš „Sodros“ biudžeto nieko nebuvo mokama, buvo mažinama ta dalimi išmoka. Būtent jį ir pensiją savo sumažino, jis, žmogus, susumažino asmeniškai. Jo privalomo mokesčio dalis nueidavo į privatų pensijų fondą, tai viena. Mokesčio dalis, dar kartą akcentuoju. Paskui buvo valstybės prisidėjimas, o po to jau buvo nutraukta... mažinti socialinio draudimo mokesčio dalį, kuri nukeliautų vėl į privačius fondus.

Ar nemanote, kad mes kitaip turėtume spręsti klausimą? Kad atsirastų tik privatus, tai yra savanoriškas, draudimas kaupti privačiame fonde ir norint nutraukti sutartį, vadinasi, nutraukti valstybės mokesčius, ir reikėtų mokėti į privatų fondą. Jeigu mes šiandien pasižiūrėsime metinius rezultatus, aš jaučiu, kad matysime dar liūdnesnius. Kaip jums, Ieva, atrodo?

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Gerbiama kolege Laima, kadangi jūs esate tikrai šitos srities ekspertas, specialistas, tai aš puikiai suprantu, kad jūs daug plačiau ir giliau išmanote šią sistemą. Tai, kaip jūs atskleidėte, kiek kartų buvo keičiama ir kaip keičiama sistema, tik tai ir parodo, kad ši sistema nebuvo ir nėra tvari, ji nepasiteisino. Todėl mums tikrai reikia ieškoti alternatyvų, o dabar sudaryti galimybes žmonėms tvarkytis su savo pinigais taip, kaip jie nori.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ačiū už pristatymą. Daugiau nėra norinčių paklausti. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime tam numatytu laiku.

Gerbiami kolegos, mes gerokai lenkiame darbotvarkę. Gal galime dar kokį vieną rezervinį apsvastyti ta proga? Gal tada darbotvarkės rezervinį 1 klausimą? Bet K. Adomaičio nėra. Tada gal darbotvarkės rezervinį 2 klausimą? Ar galime? (*Balsai salėje*) Čia irgi opozicija, čia A. Veryga,

jeigu jūs leisite. Tai prašau, gerbiamas kolega, nes mes gerokai lenkiame darbotvarkę. Aš manau, mes čia viską spėsime greitai.

14.33 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2920, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės pakeitimo įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo ir pakeitimo įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2921 (pateikimas)

Darbotvarkės rezervinis 2-2.1 ir 2-2.2 klausimai – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pora projektų: projektas Nr. XIVP-2920 ir projektas Nr. XIVP-2921. Prašom.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Ačiū kolegoms už supratingumą ir galimybę pristatyti šią projektą. Šitas projektas yra parengtas reaguojant į iš tikrųjų labai greitai blogėjančią situaciją, kuri, deja, blogėja ne tik Lietuvoje, nors Lietuva ir kitos Baltijos šalys blogėja prasme išsiskiria iš kitų pasaulio valstybių. Čia kalbu apie sparčiai blogėjančią situaciją ir augantį elektroninių cigarečių vartojimą, augantį apsinuodijimų skaičių. Natūralu, kad augs ir kitų problemų skaičius, kurio mes šiandien dar pamatyti negalime, nes tam, kad pamatytume ilgalaikius, su ilgalaikiu vartojimu susijusius sveikatos sutrikimus, užtrunka laiko. Šitos pataisos yra parengtos reaguojant į labai aiškų visuomenės poreikį ir palaikymą. Iki šiol jūsų galbūt matytos visuomenės apklausos rodo, kad visuomenė pritaria ir netgi reikalauja iš politikų teikti tokius siūlymus. Tai tikrai noriu padėkoti visiems kolegoms, net kelioms dešimtims, kurie pasirašėte dėl šių įstatymo pataisų ir pritariate tokiems siūlymams.

Kas yra siūloma? Siūloma Lietuvoje atsisakyti įprastinėse prekybos vietose prekybos elektroninėmis cigaretėmis, tiek prietaisais, tiek pildyklėmis, tiek pačiais skysčiais, ir sudaryti tokią teorinę galimybę, kad jeigu šitie prietaisai kada nors būtų registruoti kaip vaistiniai preparatai, o tai reiškia, kad reikėtų įrodyti jų klinikinį efektyvumą, saugumą, registruoti pagal farmaciniams preparatams keliamus reikalavimus, kad jie tokiu atveju, kaip dabar parduodami vaistinėje, pavyzdžiui, nikotino pleistras arba nikotino guma – toks prietaisas su labai aiškiai dozuotu nikotinu, galėtų būti skiriami nikotino pakaitinei terapijai.

Aišku, aš matau, kiek tai sukėlė įvairiausių jau dabar diskusijų visuomenėje, nes aš manau, kad net Seimo Teisės departamentas neteisingai suprato šią idėją, todėl įrašė tokią pastabą, kad ne vieta šiems prietaisams vaistinėje. Tai, matyt, buvo suprasta labai tiesiogiai, kad stalus su visomis lentynomis ir prietaisais perneš į vaistinę, o visi norintys pagarinti ateis pas daktarą, gaus receptą ir galės ten eiti ir pirkti. Tai tikrai nieko čia panašaus nėra siūloma.

Tai yra modelis, kurį mes nusižiūrėjome nuo Australijos, jie iš esmės uždraudė prekybą elektroninėmis cigaretėmis ir jas paliko tik pagal gydytojo paskyrimą vaistinėje. Aš suprantu, kad kai kuriems kolegoms šita nuostata netinka, jau girdėjau kai kurių pasisakymus, kad čia bus apkraunama sveikatos sistema, tai suprantu kaip prašymą dar griežčiau reglamentuoti. Aš manau, kad niekas iš šias įstatymo pataisas teikiančių kolegų tikrai neprieštarautų, kad mes ir vaistines išbrauktume. Jeigu būtų pritarimas apskritai duoti eiga šiam įstatymų paketui, mes tikrai galėtume svarstyti ir išbraukti net ir vaistinių galimybę, o jas įrašytume arba ištrauktume tik tada, kai atsirastų tokių preparatų, registruotų kaip vaistiniai preparatai.

Tikrai kviesčiau kolegas palaikyti, pritarti, nes šitas vartojimas auga dabar jau nebe procentais, o kartais. Taip, Lietuva būtų pirmoji Europos Sąjungos valstybė, kuri tokį siūlymą teiktų, ji tektų notifikuoti Europos Sąjungoje. Tai nebūtų lengvas procesas, bet kažkuri iš valstybių visada būna pionierė, būna pirmoji, kuri praskina kelius, manau, ir kitoms valstybėms. Kviesčiau palaikyti ir pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti gerbiama I. Pakarklytė, bet jos nėra, gerbiama M. Danielė, bet jos nėra, gerbiamas J. Džiugelis, bet jo nėra. Taigi klausia gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė, ji tikrai yra. Prašom.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Labai ačiū. Gerbiamas kolega, ar nemanote, kad atsitiks panašiai kaip su tais dabartiniais visais skysčiais ir taip toliau? Nes kuo mes daugiau draudžiame, tuo didesnė pasidaro šešėlinė rinka: įvežama, atsisiunčiama iš įvairių šalių, tuo labiau kad jeigu mes kalbame apie Australiją, kuri yra net fiziškai atskirta nuo kitų valstybių. Šiuo atveju mes esame Europos Sąjungoje, Šengeno zonoje, kur laisvai judame ir laisvai galime viską atsivežti.

Ar nemanote, kad nieko neišspręs toks pasiūlymas, galimai tiktai sukels visokių neigiamų pasekmių dėl to, kad bus atsivežti vėl produktai, tie, kurių mes negalime sukontroliuoti, nes jie yra šešėlyje?

A. VERYGA (LVŽSF). Aš suprantu jūsų pastabas, bet tiktai noriu atkreipti dėmesį, kad tai, kas atsitiko dabar su tais visais kvapais ir skoniais, vyksta ne kokiam nors šešėlyje – vykdo legalus verslas, kuris aiškiai pademonstravo, kad jam visiškai vienodai, ką valstybė sako, ir visiškai vienodai, kas darosi su vaikais. Jie tiesiog atvirai, akiplėšiškai, suprasdami, kad tai reikalauja didžiulių administracinių išteklių, laboratorijų, sudėtingų tyrimų, tiesiog piktnaudžiauja ir apeidinėja. Tai įvyko legaliam versle, ne kažkur šešėlyje.

Dabar kalbant apie šešėlį. Aš tikrai nesu naivus ir negalvoju, kad priėmus tokį reguliavimą viskas išnyks. Ir dabar, ir šiandien yra dalis atsisiunčiama, dalis yra nuperkama visiškai legaliam versle, paskui perduodama nepilnamečiams, perparduodama ir panašiai. Problema yra ne tik tai, kas yra atsisiunčiama, bet net ir patys prietaisai iš esmės jau yra problema, nes juos net ir legaliai nusipirkęs gali ten visko prisipilti, sumaišyti. Tą patikrinti yra labai sudėtinga. O tėvai arba net ir visuomenė sako, kad jie šiandien negali prisidėti prie kontrolės, nes visiškai neaišku, ką reikia kontroliuoti. O ką kontroliuoti? Kiekvieną žmogų dabar stabdyti, aiškintis, kas ten yra? Taip, tai būtų sudėtinga įgyvendinti. Nemanau, kad tai ką nors pablogintų. Taip, kaip dabar blogėja, tikrai yra rekordinis greitis. Nėra matyta, kad tokia skvarba būtų kokios nors kitos psichoaktyvios medžiagos. Mes privalome tai stabdyti. Tai būtų stabdymas. Tikrai kažko nepablogintų. Aš manau, kad kitos valstybės irgi ieško sprendimų. Jeigu atsirastų viena, aš manau, kiti pradėtų galvoti apie panašius sprendimus. Tada kontrolė būtų lengvesnė. Jeigu tai daro kelios šalys, tuomet yra paprasčiau kontroliuoti judėjimą, kaip jūs ir sakote, tarp valstybių.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, šiandien ilgai ir frakcijoje vyko diskusija. Diskutavo būtent apie medikus, kad medikų didžiulis krūvis. Sako, mirga visa žiniasklaida, kad medikai turės papildomo darbo. Kokia būtų jūsų nuomonė, jei mes visiškai, taip, kaip kitose šalyse, uždraustume? Suprantu, kai reikalinga gydymui, tai yra aerozoliai, taip toliau, jie tikrai būtų parduodami vaistinėse vienaip ar kitaip. O mano tokia nuomonė – visiškai uždrausti. Galbūt šiek tiek suvaldytų situaciją. Į šią bėdą yra patekusios visos ugdymo įstaigos. Pradinukai tai rūko.

A. VERYGA (LVŽSF). Aš jau šiek tiek minėjau pristatydamas, kad yra ne visai teisingai supras-ta ta nuostata, ką čia reikėtų. Aš suprantu medikų rūpestį. Jie, kaip ir sakau, suprato turbūt labai tiesiogiai, kad bus perkelta prekyba į vaistinę, o jiems teks išrašinėti receptus, kad galėtų kas nors pagarinti. Šiandien Lietuvoje nėra tokio produkto, kuris galėtų būti net teoriškai parduotas vaistinėje. Aš tikrai nematyčiau jokios problemos, jei ir kiti pataisų bendraautorai pritartų išbraukti net ir tas vaistines. Tuomet nekeltų tokio sąmyšio, nes mes dabar ne tiek diskutuojame apie pačią elektroninių cigarečių problemą, bet visa tai persikėlė į tokį visiškai netikėtą kampą – perėjo prie gydytojų, vaistinių, o tai šiaip yra tik teorinė galimybė. Aš tikrai nematyčiau bėdos imti ir išbraukti iš viso tas vaistines.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia S. Jovaiša. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega, aš truputį skepticizmo. Jūs jau minėjote, kad gal būtų gerai, jei pirma būtų nustatytos savybės, kurios tiktų kaip medicininiams preparatams ir pardavinėti vaistinėse. Ar mes čia neskubame, ar nereikėtų lukterėti, taip sakant, arklį nuvesti į vežimo priekį?

Toliau. Jūs prisimenate, priėmėme įstatymą dėl leidimo kai kuriuos elementariausius vaistinius preparatus pardavinėti ne tik vaistinėse, degalinėse ir panašiai. Gali ateiti metas ir šioms prekėms.

Dar vienas dalykas. Jeigu vaistinėse bus leidžiama pardavinėti, o mes matysime gatve einančių jaunuolių, pučiančių dūmus, mes jo negalėsime labai ir klausti, iš kur jis gavo. Sakys, vaistinėje. Ir įrodykime kitaip.

A. VERYGA (LVŽSF). Sutinku, kolega. Labai teisingi yra jūsų klausimai. Aš gal tik paaiškinsiu, kodėl čia tos vaistinės, apskritai tokia galimybė atsirado. Čia mes kalbėtume tik apie nikotino pakaitinę terapiją. Jo formų yra pačių įvairiausių. Jų ir šiandien yra vaistinėje. Pleistras, guma, purškalai, nikotino turinčios pastilės, skirtos norintiems mesti rūkyti. Ne kaip nors pakramtyti, bet tiems, kurie iš tikrųjų nori mesti rūkyti. Tai visai nepatrauklu vaikams, nei jų perka, nei jų kramto, nes visai ne ta paskirtis, niekam tai nėra įdomu. Bet tikrai sutinku su jumis, kad mes galime šito punkto atsisakyti, nes, kaip aš ir sakiau, nėra šiandien registruota tokių produktų. Tai yra, sakau, labiau teorinė galimybė. Sutinku su jumis, kad būtų tuomet keblumų. Žmogus turėtų receptą, vadinasi, tarkime, pareigūnas, norintis sukontroliuoti, ar tai yra teisėtas naudojimas, galėtų gauti kokią nors prieigą. Žmogus gali išsispausdinti tą receptą, nes čia kalbame, kad tada reiktų išrašyti medikui. Sakau, nematau jokios problemos, kad apskritai iš įstatymo išbrauktume tokią nuostatą dėl vaistinių ir prie jos grįžtume tada, jeigu tokių produktų apskritai atsirastų, jeigu jie būtų įregistruoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis klausia gerbiamas R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Čia girdėjau ir apie arklį, ir apie vežimą, ir kad bus tos kontrabandos, ir panašiai. Vis dėlto turime žiūrėti į patį turinį, kurį pats, gerbiamas Aurelijau, pristatai čia, turime matyti ir žaizdas, kurios yra dabar, matėme apsinuodijusį ne vieną moksleivį vos ne iki mirties ir panašiai, ir ne vieną, ir ne penkis, ir ne šešis mokinius. Aš norėjau paklausti jūsų dėl to pavyzdžio, kurį paėmėte iš Australijos. Kiek ten metų veikia ši sistema? Ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Tai yra visiškai šviežias sprendimas. Australai išsakė lygiai tuos pačius argumentus, kuriuos aš čia dabar jums, stovėdamas tribūnoje, išsakiau. Jie mato, kad buvo tikrai didžiulis augimas tarp vaikų, mato, kad neįmanoma sukontroliuoti turinio, pasipylė taip pat apsinuodijimų, todėl jie visiškai neseniai šitą sprendimą priėmė. Jie tikrai dar neturi patirties, kad mes galėtume sakyti, kaip ten viskas veikia, bet mes neturime prabangos laukti, nes tie apsinuodijimai vyksta dabar. Ir ko aš bijau labiausiai? Kad mes, neduok Dieve, nesulauktume mirčių atvejų, nes iš tikrųjų galima susimaišyti tokius kokteilius, kai galų gale negali žinoti, koks ten yra tas turinys, ir kad neatsitiktų taip, kad kažkas tikrai nusinuodys – ne apsinuodys, bet visiškai nusinuodys. Australai yra šviežiai priėmę šitą sprendimą, mes būtume irgi iš pirmųjų valstybių, kuri žiūrėtų, kaip sekasi įgyvendinti.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar dėl motyvų. Už – gerbiamas J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, šiaip aš nesu didelis draudimų, ribojimų, smulkmeniškos kontrolės šalininkas ir vengiu teikti tokius projektus, bet dėl elektroninių cigarečių tikrai, man atrodo, esame Lietuvoje tokioje gana beviltiškoje situacijoje. Čia teikiame projektus – tai cukrų uždrausti dėti, tai kvapus panaikinti, tai dar kažką, na, bet kas visa tai sukontroliuos? Taigi nenešime į laboratorijas, kad išsiaiškintume dėl kiekvieno tokio sugauto abejotino atvejo, na, tiesiog neįsivaizduojama yra ta reali kontrolė. Jeigu iš tikrųjų Lietuvoje taip jau susiklostė, kad pavojingu būdu tos elektroninės cigaretės yra labai išplitusios ir, kaip sakė pranešėjas, yra grėsmė sulaukti žinių ir apie mirtį, tai aš manau, kad reikia radikalių sprendimų.

Na, nežinia, ar pavyks notifikuoti, bet pabandyti, aš manau, reikia. Aišku, aš nesu idealistas, neįsivaizduoju, kad jei tą priimtume, čia ir dingtų elektroninės cigaretės. Aišku, bus slaptų atsiuntimų ir atsivežama iš kaimyninių šalių, kur tai neuždrausta, bet bendras vartojimas tikrai sumažės, kontrolė tikrai supaprastės, kai galėsi tiesiog, matydamas, kad mokinys vartoja, iš karto fiksuoti pažeidimą, nesiaiškindamas, ar ten yra kažkokių nuodų, ar nėra. Aš kviečiu po pateikimo pritarti, diskutuoti, žiūrėti. Na, dėl tų vaistinių galima irgi dar pagalvoti, ar čia reikia, ar nereikia.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir A. Bagdonas – prieš.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, be jokios abejonės, jaunimas, vaikai yra mūsų šalies ateitis ir mūsų pareiga apsaugoti juos nuo žalingų įpročių. Tačiau nejaugi tikrai tikime, kad, atimdami galimybę iš suaugusiųjų įsigyti elektroni-

nes cigaretės, išspręsimė šį vaikų ir jaunimo vartojimo klausimą? Pagal pateiktą draudimų projektą elektroninėmis cigaretėmis būtų leidžiama prekiauti tik vaistinėse. Būkime realistai, paaugliai labai retai bando pirkti elektronines cigaretes fizinėse parduotuvėse, nepilnamečiai šiuos produktus perka nelegaliai internetu. Seimas jau uždraudė šių prietaisų prekybą internete. Aiškiai matome, kad šie draudimai neveikia. Dabar taikomasi elektronines cigaretes iš viso išmesti iš prekybos ir parduoti tik vaistinėse. Ar panašiai elgsimės su kitais neigiamą poveikį sveikatai turinčiais produktais, ar į vaistines perkelsime alaus ar vyno prekybą, o galbūt nuvykę į „McDonald’są“ paprašysime mediko pažymos ar recepto, kad būtų galima tokią žalą keliantį produktą įsigyti? Nepasiduokime siūlomam absurdui. Tabakas ir elektroninės cigaretės nėra skirtos sveikatai gerinti ir tikrai joms nėra vieta vaistinėse. Ieškokime ilgalaikių ir veiksmingų sprendimų, kaip apskritai apsaugoti jaunimą nuo rūkymo. Tikrai kviečiu nepalaikyti šio įstatymo projekto, nes šis įstatymo projektas labiausiai atspindi visus tuos draudimus, kuriuos mes jau priėmėme dėl elektroninių cigarečių naudojimo, jie nedavė visiškai jokios naudos. Aš kviečiu balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Balsuosime tam numatytu metu jau netrukus.

14.50 val.

Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2623 (pateikimas)

Dabar 2-8 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2623. Gerbiamas Petrai Gražuli! Atkreipkite gerbiamo Petro dėmesį, jis ten gale... Ar galite kas nors P. Gražulį pakviesti? Ačiū. Gerbiamas Petrai, aš jus kviečiu į tribūną. Jūs negirdėjote, nes bendravote su kolegomis. Prašome pateikti Baudžiamojo proceso kodekso įstatymo projektą.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, mano įstatymo tikslas yra, kad jeigu nukentėjusi pusė sutinka, pedofilijos bylos būtų viešos. Net šiandien skaitau du „Delfio“ straipsnius, juose rašo: didžiulės problemos dėl to, kad tie pedofilų kaimynai net nežino, kas jie tokie. Pavyzdžiui, mano Klaipėdos rajone šiandien rašo: Agluonėnuose irgi tvirkino tris mažamečius vaikus. Aš manau, tikrai tuo atveju, jeigu nukentėjusi pusė nenorėtų, kad būtų vieša byla, taip, sutinku, jinai neturėtų būti vieša. Šiandien įstatyme yra įslaptinta visiškai, jokio kitokio teismo posėdžio negali būti.

Man labai gaila, kad, pavyzdžiui, dar šiandien nėra pedofilų registro įstatymo, nors lyg buvo registruotas, rengiamas. Koks jo likimas? Daugelyje pasaulio šalių yra, o pas mus to nėra. Matome, kad teismai taiko gana mažas sankcijas ir net mažesnes sankcijas, negu numatyta įstatyme. Šiandien problema yra didelė. Aš manau, kad ta problema didelė, nes mes propaguojame tą seksualinį iškrypimą ir tokiu būdu daugėja tų nusikaltimų. Aš tikiuosi, kad Seimo nariai pritars mano įstatymo projektui po pateikimo ir atsakys į klausimą – dangsto valdančioji dauguma pedofilų klaną ar ne?

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų niekas nenori klausti, tai galite grįžti į savo darbo vietą.

Dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė. Balsuosime tam numatytu metu. Gerai.

14.52 val.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2912 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-9 klausimas – Socialinio draudimo pensijų įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2912. Pranešėjas – gerbiamas V. Valkiūnas. Irgi netikėtai kažkaip užkluptas. Nors einame pagal darbotvarkę, bet jūs labai nustembate, kad reikia jums kažką pateikti. Prašom.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiami kolegos, teikiu istorinį Lietuvos raidos projektą ir ačiū tiems, kurie dalyvauja šiandien čia, Seime, kad spręstų dėl ateities raidos. Liūdna ir graudu, nes gal tik

Ateities komitetas, vadovaujamas R. Lopatos, nuolat mąsto ir diskutuoja, kaip Lietuvoje gyvensime toliau, kai dirbtinis intelektas jau čia, kaip neprarasti žmogaus. Dėl to aš, kaip Seimo narys, noriu prisidėti prie įstatyminių iniciatyvų didindamas ir gerindamas Lietuvos demografinę situaciją, išlaikydamas tradicijų tęstinumą, mažindamas socialinę atskirtį, puoselėdamas šeimos tarpusavio santykius.

Gerbiami ir mieli kolegos, aš nustebęs, kad ir tie, kuriems aš nelabai patinku, neturėjo jokių rimtų argumentų prieš mano inicijuotą įstatymo pataisą. Buvo tik dažnos replikos – aš juristas, todėl nepalaikau.

Įstatymu siekiama įtvirtinti vaikų pareigą išlaikyti savo tėvus nustatant gaires ir pagrindinius principus, kuriais remiantis bus siekiama užsibrėžtų tikslų.

Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse yra įtvirtinta tėvų ir vaikų tarpusavio išlaikymo pareiga. Tačiau remiantis teismų praktika pastebima tendencija, kad vaikų ir tėvų tarpusavio išlaikymo pareiga vieniems kitus išlaikyti yra labiau siejama su tėvų pareiga išlaikyti vaikus. Galima teigti, kad taip yra todėl, kad nepilnamečiai vaikai yra socialiai silpnesni ir labiau pažeidžiami. Jeigu nepilnamečių vaikų tėvai nevykdo pareigos materialiai išlaikyti savo nepilnamečių vaikų, teismas išlaikymą priteisia pagal vieno iš tėvų ar vaiko globėjo (rūpintojo) arba valstybės vaiko teisių apsaugos institucijos ieškinį. Išlaikymas priteisiamas, kol vaikas sulaukia pilnametystės, išskyrus atvejus, numatytus Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

Tačiau neretai socialinės paramos prireikia ir vaiko tėvams. Vadovaujantis visų lygybės prieš įstatymą principu, turėtų būti įstatymu užtikrinta vaikų pareiga išlaikyti savo tėvus. Siekiame pagerinti socialinę tėvų padėtį. Vaikų pareiga išlaikyti savo tėvus ir jais rūpintis Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nėra detalizuojama. Taip pat nėra specialaus įstatymo, numatančio, kaip realizuojama vaikų pareiga išlaikyti tėvus. Dar trukdo ir etiniai momentai. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas numato tik vieną vaikų pareigą, tai yra kad vaikai turi gerbti ir tinkamai atlikti savo pareigas. Šios pareigos smulkiau nedetalizuojamos, todėl specialaus įstatymo, numatančio vaikų pareigą išlaikyti savo tėvus, būtinybė yra neabejotina.

Įstatymo prasmė orientuota į tėvų socialinės padėties gerinimą, solidarumo principo šeimoje vystymą, skatinant šeimos narius vieni kitais rūpintis. Tai tėvų socialinės padėties gerinimas, solidarumo principo šeimoje skatinimas, turtinės padėties tarp vaikų ir tėvų atotrūkio mažinimas, gimstamumo didinimas, teisminių ginčų dėl vaikų pareigos išlaikyti savo tėvus mažinimas – juos reguliuotų numatomas įstatymas, valstybės finansinės naštos mažinimas – mažėtų valstybės išlaidomų vaikų skaičius, nedarbo mažinimas – tėvai skatintų savo vaikus dirbti, įvaikinimo skatinimas – mažėtų socialiai išlaidomų vaikų skaičius, nusikalstamumo prevencija – mažėtų šešėlinė ekonomika, valstybės biudžeto didinimas ir, aišku, sąmoningumo ugdymas. Tą visi ir šiandien kalba, ir nuolat kalbama.

Mielai padiskutuočiau su tais, kurie nori rimtai padiskutuoti, o ne pokštauti. Pasiruošęs atsakyti į visus pateiktus klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju už pateikimą. Jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. Pirmasis klausia gerbiamas K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega, ar jūs rengdamas projektą naudojote kitų šalių praktikos pavyzdžius, galbūt galite pasakyti, kaip ten keitėsi demografija, ar Kinija, Indija, ar, nežinau, gal kurios kitos šalys, kur populiacija staiga šovė į viršų? Ir galbūt atsakysite į klausimą, ar nebus pavojinga patiems tėvams galų gale vienu momentu, kai suskaičiuos, ypač dėl daugiavaikių vaikų, tarkime, jeigu turi dešimt vaikų arba penkis, kai suskaičiuoja, tikrai didžiulė suma pinigų, ir kai tie vaikai suskaičiuos, kad tėvams turi atiduoti tikrai didelę dalį savo pajamų, galbūt kokių nors apsaugos priemonių ir tėvams reikėtų, kad jiems nebūtų kokios nors grėsmės dėl po to gresiančių sveikatai problemų ar net gyvybei kai kuriais atvejais?

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiamas kolega, kaip aš minėjau, čia nėra esmė pinigai – čia yra psichologinis, etinis momentas, tą aš ir įvardijau. O dėl pavojingumo. Po pateikimo mes galėsime tuos apsaugos mechanizmus patvirtinti ir jūs galėsite siūlyti visi, tačiau tas bendras šio įstatymo projektas, kaip aš minėjau, yra istorinis, todėl bus pavyzdys visai Europai. Ypač kurie verkšlena, kad viskas blogai, blogai, bet niekas nepateikė, kaip iš tos situacijos išeiti. Yra priežastis, yra pa-

sekmė. Tai pasekmė, kad yra labai blogai visose srityse, o mes kartu, kolegos, šiandien čia ir dar Seime sukursime priežastį, kai situacija gerės ir iš Lietuvos pavyzdį ims ir Rytai, ir Vakarai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiama I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Klausydama pristatymo neabejoju, kad dirbtinis intelektas jau čia. Taip jau būna, kad vaikai tėvams sveikatą sugadina, bet jūs kažkodėl tik socialinės pensijos klausimą siūlote spręsti, gal ir daugiau būtų galima kokiose srityse istorinių sprendimų pasiūlyti. Bet man, klausant jūsų, kilo vienas klausimas. Jūs sakote, tai ne pinigų klausimas, tai psichologinis, etinis klausimas, reikia stiprinti šeimos saitus. Kodėl jūs norite juos stiprinti per valdiškus namus?

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiama premjere, todėl, kad mes rengiame įstatymus, valstybė atsakinga ir už emocinius, taip sakant, plusus ir minusus, ką tautai mes pateikiame. Ir mes turime sukurti tokius projektus, kad jie duotų Lietuvai naudos, o ne... Socialinių, aišku, mechanizmų, kaip sakoma, yra ir aš visiškai palaikau tuos mechanizmus, kas yra. Bet čia yra papildymas to, kaip sakoma, pažvelgti psichologiniu aspektu. Taip, pinigai tik motyvacijos instrumentas. Suprantate, mes visur turime turėti, toms piktžolėms iš gėlių išravėti irgi turite turėti instrumentą. Čia tik instrumentas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas S. Jovaiša. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, šiaip Konstitucijoje ir Civiliniame kodekse jau yra nuostatos, kad tėvams vaikai privalo padėti, jeigu yra būtinybė tai daryti. Ir aš dar vieną techninį klausimą prie to. O kaip bus su tais vaikais, kurie gyvena užsienyje, ypač jeigu jie susituokę su užsieniečiu? Ar reikės gauti leidimą iš jo? O jeigu dar ir dvigubą pilietybę gavę, kaip tada?

V. VALKIŪNAS (DPF). Pradėsiu nuo pabaigos. Tai mes kaip tik, kolega, tuos teisinius niuansus išspręsimė. O kad jie užsienyje, tai yra tarptautinės sutartys, yra, negražus tas žodis, alimantai, kurie išieškomi ir sumokami. Tai ne pretekstas mums šios idėjos ir šio įstatymo atsisakyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausų gerbiama O. Leiputė, bet jos lyg nėra salėje? Taip, aš teisingai, nesimato. Tada gerbiamas E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas kolega. Iš tikrųjų jūs neatsakėte į klausimą. Ar čia jūsų sugalvotas dalykas, o gal jūs kažkur matėte tam tikrą tarptautinę patirtį? Tai čia vienas iš tų klausimų. O kitas, na, buvo kažkada kalbama sieti su „Sodros“ biudžeto įmokomis, tai tas skatinimų neva tam tikrą drausmingumą žmonių, kurie moka mokesčius. Kodėl jūs būtinai nuo atlyginimo? Ačiū.

V. VALKIŪNAS (DPF). Matote, „Sodra“ jau ir taip braška ir to patikimumo nėra. O į tai, kad aš neatsakiau, kieno sugalvotas, jūs neklausėte apie tai, kieno sugalvotas, tai yra subrandinta idėja. Dar, gerbiamas kolega, kai mes dirbome anoje kadencijoje su jumis, taip buvo, kur kitose valstybėse yra. Deja, deja, Lietuva, mes, lietuviai, nelabai norime būti avangarde, būti pirmieji kur nors, kad iš mūsų imtų pavyzdį, kad pasakytų: va, matote, lietuviai. Tai mes sakome: estai sugalvojo tą, estai įgyvendino tą. Aš noriu, kad sakytų: Lietuva pagirtina, šaunuoliai lietuviai, sugalvojo taip, kad veža šis įstatymas, ir visi imtų pavyzdį, ir įvestų visose valstybėse tokį įstatymą. Man negaila.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Kadangi kolegos iš dalies paklausė, kaip jūs įsivaizduojate šito įstatymo įgyvendinimą, algoritmą? Iš ko paims, suprantu, bet kaip paims, kaip perves, kaip skaičiuos, kaip įsitikinsime, kad tai teisinga, kad nėra apgaulės, jeigu iš dviejų? Kaip jūs įsivaizduojate tą algoritmą? Ačiū.

V. VALKIŪNAS (DPF). Apie algoritmus detalai analizuosime po pateikimo patvirtinimo, gerbiamas kolega, ir tada diskutuosime ir su tais, kurie dabar replikas sako, kad aš juristas ir visų šių psichologinių elementų nesuprantu. Taip sakant, kartu sėdėsime. Algoritmai yra techniniai dalykai. Nenuėikime į technokratišką gyvenimą. Aš suprantu, daug tarp mūsų kolegų yra technokratų, kuriems žmogus aštuntoje ar penktoje vietoje. Bet ir jūs, kolega, supraskite, kad mums svarbu, kaip sakė premjerė, dirbtinis intelektas – čia, bet ir mes, žmonės, – dar čia. Todėl būkime žmonės ir sureguliuokime sau, žmonėms, tinkamus įstatymus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausimą užduos gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Pirmiausia, gerbiamas kolega, jums toks vienas – „Sodra“ nebraška, „Sodra“ normaliai darbuojasi, dirba, atlieka funkcijas ir surenka pakankamai mokesčių. Kitas momentas, ar jūs žinote, kiek alimentininkų, kurie turėtų mokėti išmokas vaikams ir vengia mokėti vaikų išlaikymo išmokas. Valstybė ir taip prisideda prie to išlaikymo. Mano konkretus klausimas: įsivaizduokite, kokia atskirtis bus tarp tų pačių tėvų, kurių vaikai galbūt gyvenime uždirba tik minimalią algą ir išlaiko savo šeimą, ir jie dar turėtų mokėti? Ar nemanote, kad tie vaikai, kurie bus pasiekę ir gerai uždirba, mokės savo tėvams ir taip padeda, ir padės, o jūs dar didinsite vis didesnę socialinę atskirtį, būtent jei būtų priimtas toks teisės aktas?

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiama kolege, aš kaip tik sakiau, kad mažintų atskirtį ir tėvai didžiuosis ir skatins mokytis, ir kelti kvalifikaciją, kad vaikai uždirbtų dar daugiau ir tas grįžtamas ryšys bus nuolatinis ir nuoširdus. Todėl „Sodra“... Čia ne valstybė, čia eina daugiau ir tarpusavio santykiai, nes valstybė negali atlaikyti. Mes žinome, mes nuolat keičiame įstatymus, kurie neveikia nei „Sodros“, nei kitų, papildymai ir papildymai ir efektyviai neveikia. Sukurkime kartu priežastį, kad šis įstatymas padėtų subalansuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Turbūt jau paskutinis klausia R. Šarknickas. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas Valdemarai, aš dėkoju jums už drąsą vis dėlto, nes salėje tikrai matote priešais save daug visokių šypsenų. Matyt, viduje yra, su kokia intencija, aš nežinau, bet drąsos tikrai reikia turėti šitam dalykui. Kadangi aš šiek tiek ir socialiai domiuosi, ir dirbu, kalbant apie vienišas šeimas arba paliktus vaikus, norėjau paklausti, ar tie tėvai, kurie išsižada vaikų... ar jie taip pat turėtų rūpintis tėvais? Čia daugiau, aišku, moralinis klausimas. Ačiū jums.

V. VALKIŪNAS (DPF). Aš sakiau, kad ir vaikai... Visi turi rūpintis vaikais. Aš norėjau pabrėžti, kad nesukeltų pykčio. Dar ko nepasakiau. Sako, tai mes ir taip padėsime savo tėvams. Bet, matote, kur galima pyktis. Šiandien vienas Seimo narys čia man nuomonę pareiškė, nesakysiu jo pavardės, kad jei jo tėvai padeda daugiau seseriai, tai kyla pavydas. O įsivaizduojate, jei to, kuris remia savo tėvus, žmona sakys, o kodėl tu padedi, turime padėti tik tavo tėvams. O mano tėvams? O jeigu jiems nereikia. Ir tarpusavyje gali kilti pyktis ir skyrybos. Pagal šį įstatymą viskas sureguliuota bus taip, kad jokio pykčio nebus, kaip ir mokama kiti mokesčiai valstybei, todėl čia turi būti avangarde ir iniciatorius.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas kolega, jūs atsakėte į visus klausimus. Galite užimti savo darbo vietą. O dabar motyvai už – gerbiamas A. Matulas. Prašau.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, kolega pristatydamas įstatymą sakė apie istorinius įvykius, o kas nenori būti istorijos dalimi? Aš tikrai norėčiau. Noriu priminti, kad Lietuvos Konstitucijos 38 straipsnio 7 dalyje yra sakoma: vaikų pareiga – gerbti tėvus, globoti juos senatvėje ir tausoti jų palikimą. O kas gi nenori, kad tas palikimas būtų pagausintas? Čia būtent ir yra siūloma, kaip tą palikimą pagausinti. Galbūt dar ir į Konstituciją tą pataisą įrašysime. Aš pasiskaičiavau, žinote, turiu tris sūnus, pasiskaičiavau, kad man visai neblogai išeitų: kokie 500 per mėnesį, o jeigu dar pavyktų *įkalti* į įstatymą, kad marčios su anūkais po kokius 2–3 % mokėtų, visai neblogai išeitų. Aš galvoju, kad reikia gal pabandyti ir pabalsuoti, gal vaikai mane į namus įsileistų. *(Juokas salėje)*

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas V. Semeška kalbės prieš.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas posėdžio pirmininke. Kolegos, iš principo nesu prieš, bet esu prieš 5 %. *(Juokas salėje)* Kodėl tik 5 %? 10, 15 % – tik tada galėsite oriai atostogauti Maldyvuose ar Meksikoje.

Bet trumpa pasakėčia apie dirbtinį intelektą. Nešė dirbtinis intelektas ant kupros tris vaikus ir klausė: ką darysi su savo vaikais, kai užaugs, – neši juos ant kupros ar ne? Ir pirmas vaikas atsakė: nešiu. Tuomet jį numetė nuo skardžio. Antras vaikas taip pat atsakė: nešiu, jį taip pat numetė nuo skardžio. O trečias vaikas pasakė, kad apmokėsiu savo vaikų išlaidas, ir tuomet tas dirbtinis intelektas paliko gyvą paskutinį vaiką. Ką tai reiškia? Kad reikalaudami iš savo vaikų galime netyčia būti per greitai nukaršinti, todėl 5 % tikrai mažai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir kadangi dabar yra balsavimo lango laikas, tai skelbiu istorinį balsavimą dėl šio ką tik apsvarstyto klausimo. Galime apsispręsti. Taigi 2-9 klausimas – Socialinio draudimo pensijų įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2912.

Užsiregistravo 104, balsavo 103: už – 35, prieš – 22, susilaikė 46. Taigi po pateikimo nepritarta.

Gal bendru sutarimu tobulinti? (*Balsai salėje*) Ne. Visi pritaria? Visi pritaria. Siūlo balsuoti. Gerai, balsuokime. Kas už, tai tobulinti, kas prieš, tai atmetame. Balsuojame dėl įstatymo projekto tobulinimo ar atmetimo.

Užsiregistravo 106, balsavo 105: už – 67, prieš – 38. Taigi galėsite tobulinti, vilties yra, nes aš irgi turėdamas tris vaikus jau tikiuosi to gero gyvenimo.

Gerbiamas E. Gentvilas. Prašau.

E. GENTVILAS (LSF). Dėl balsavimo motyvų. Balsavau už tobulinimą, nes norisi dažniau girdėti tokius projektus, tuo labiau kad Valdemaras yra garsiausiai Seimo salėje kalbantis žmogus. A. Sysas tik antroje vietoje. (*Juokas salėje*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Kitą kartą galėsime net mikrofono neįjungti, man atrodo. Pataupysime elektrą.

Gerbiami kolegos, dabar balsuosime toliau, nes mes labai daug klausimų apsvarstėme.

15.14 val.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2737 (pateikimo tęsinys)

Tai nuo darbotvarkės pradžios: darbotvarkės 2-1 klausimas – Valstybinių pensijų įstatymo 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2737. Balsuojame. Jeigu gerbiami kolegos neprieštarauja, galime leisti trumpuosius balsavimus. (*Triukšmas salėje*) Galime. Gerai. Tada bus kitas. (*Balsai salėje*)

Užsiregistravo 111, balsavo 108: už – 49, prieš – 23, susilaikė 36. Taigi vėl nepritarta.

Gerbiami kolegos, reikia apsispręsti, ar gražinti tobulinti, ar atmesti. Vėl balsuojame. Bus greičiau – trumpasis balsavimas. Ai, techninės galimybės neleidžia alternatyvų balsavimą padaryti trumpąjį. Tad nepykite, teks palaukti. Tobulinsime sistemą.

Užsiregistravo 110, balsavo 109: už – 59, prieš – 50. Taigi gražinama tobulinti.

Gerbiamas V. Valkiūnas – per centrinį mikrofoną. Prašau.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ačiū visiems, kurie palaikė ir kurie dalyvavo teikiant tėvų pensijos įstatymą, ir tiems, kurie balsavo už tobulinimą. Suregistruosime visus, kurie nori tobulinti, ir paskirsime visus šiam darbui, kad rudenį būtų galima jau priimti šį įstatymą. Ačiū visiems. Sveikatos, sėkmės ir darniai sugyvenkite. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju.

15.16 val.

Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 304 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2618 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso įstatymo projektas Nr. XIVP-2618. Balsuojame. Baudžiamojo proceso kodekso 304 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2618.

Užsiregistravo 112, balsavo 111: už – 104, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 7. Taigi po pateikimo yra pritarta. Siūlomas komitetas yra Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.17 val.

Vienišo asmens išmokos įstatymo Nr. XIV-352 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2736 (pateikimo tęsinys)

Toliau 2-3 klausimas – Vienišo asmens išmokos įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2736.

Užsiregistravo 107, balsavo 106: už – 46, prieš – 25, susilaikė 35. Nepritarta.

Dabar balsuojame, ar gražiname tobulinti, ar atmetame. Kas už – tobulinti, kas prieš – atmesti. (*Balsas salėje: „Kodėl ne greitas balsavimas?“*) Neišeina padaryti greitą alternatyvų – kai tik du pasirinkimai, taip jau yra.

Užsiregistravo 111, balsavo 111: už – 61, prieš – 50. Taigi gražinamas tobulinti.

15.19 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 81 straipsnio papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-202 (svarstymo tęsinys)

Toliau 2-4 klausimas – Mokslo ir studijų įstatymo 81 straipsnio papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-202. Čia balsuosime dėl komiteto išvados gražinti iniciatoriams tobulinti. Taigi, kas balsuoja už, balsuoja už komiteto išvadą gražinti tobulinti.

Užsiregistravo 112, balsavo 111: už – 62, prieš – 32, susilaikė 17. Taigi gražinama iniciatoriams tobulinti.

15.19 val.

Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 35 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2044(2) (pateikimo tęsinys)

Toliau 2-5 klausimas – Loterijų įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2044.

Užsiregistravo 104, balsavo 101: už – 31, prieš – 38, susilaikė 32. Nepritarta. Taigi, vėl balsuojame alternatyviai, ar atmesti, ar gražinti tobulinti. Kas už – tobulinti, kas prieš – atmesti.

Užsiregistravo 104, balsavo 104: už – 54, prieš – 50. Taigi, gražinama tobulinti.

15.20 val.

Pensijų kaupimo įstatymo Nr. I-1691 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2544 (pateikimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 2-6 klausimas – Pensijų kaupimo įstatymo trijų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2544.

Užsiregistravo 111, balsavo 108: už – 50, prieš – 26, susilaikė 32. Taigi, nepritarta. Vėl balsuojame alternatyviai, ką toliau daryti. Gražinti tobulinti – už, atmesti – prieš.

Užsiregistravo 109, balsavo 108: už – 61, prieš – 47. Gražinama tobulinti.

15.21 val.

Baudžiamojo proceso kodekso Nr. IX-785 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2623 (pateikimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės 2-8 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2623. Balsuojame.

Užsiregistravo 110, balsavo 108: už – 39, prieš – 44, susilaikė 25. Nepritarta. Vėlgi balsuojame alternatyviai, ką daryti su įstatymo projektu. Gražinti tobulinti – „+“, atmesti – „-“.

Užsiregistravo 105, balsavo 105: už – 43, prieš – 62. Taigi, yra atmesta.

P. Gražulis per šoninį mikrofoną.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, ir atsakymas Etikos ir procedūrų komisijai. Ar tai nėra pedofilų dangstymas, ar tai nėra dangstymas? Kas jums atsitiko, ypač valdančiajai daugumai, kad juos taip išimylėjote? Pažiūrėkite, vien tik šiandien jau trys straipsniai apie pedofilų siautėjimą. Vienas Klaipėdos rajone, Agluonėnuose, kitas – Šakiuose, trečias teismo paleistas vėl tvirkina vaikus. Kas jums yra, kodėl jūs juos taip dangstote? Nejau tarp jūsų tiek daug tų pedofilų? (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau balsuosime dėl apsvaistytų kelių rezervinių klausimų.

15.23 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2920, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės pakeitimo įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo ir pakeitimo įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2921 (pateikimo tęsinys)

Rezerviniai 2.1 ir 2.2 klausimai – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymų projektai Nr. XIVP-2920 ir Nr. XIVP-2921. Balsuojame.

Užsiregistravo 107, balsavo 101: už – 69, prieš – 18, susilaikė 14. Taigi po pateikimo yra pritariama. Pagrindiniu komitetu siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritariama. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritariama.

V. Mitalas per centrinį mikrofoną.

V. MITALAS (LF). Dėkoju. Dėkoju, posėdžio pirmininke. Aš prašyčiau Vyriausybės išvados dėl šio projekto. (*Šurmūlys salėje*)

PIRMININKAS. Pritariame? (*Balsai salėje*) Gerai, Seimas nori balsuoti dėl Vyriausybės išvados. Balsuojame dėl Vyriausybės išvados.

Užsiregistravo 111, balsavo 111: už – 60, prieš – 34, susilaikė 17. Taigi prašome Vyriausybės išvados.

15.25 val.

Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922 (pateikimo tęsinys)

Toliau darbotvarkės rezervinis 4 klausimas – Nekilnojamojo turto registro įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922, pateiktas ministro. Balsuojame.

Užsiregistravo 108, balsavo 98: už – 87, prieš – 1, susilaikė 10. Pritarta po pateikimo. Siūlomas kaip pagrindinis Aplinkos apsaugos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritariama. Ir kaip papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritariama. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Galime bendru sutarimu? Dėkoju. Niekas – nei ministras, nei teikėjai kitaip nesiūlo, vadinasi, yra toks siūlymas A. Matyt, kad galime tam pritari. Tikslios datos nėra – rudens sesijoje. Tai, jeigu bus komiteto išvada... kai ji bus, tai ir apsvaistysime. A. Gedvilienė – per šoninį mikrofoną.

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Aš prašau jį skirti šioje sesijoje, nes jis tikrai turi pasivyti visą žemės paketą. Reikalingas lydimasis.

PIRMININKAS. Tai siūlykite tada, pavyzdžiui, datą.

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Jeigu galima, skubos tvarka, o mes apsvaistysime kitą savaitę jį.

PIRMININKAS. Gerai, kitą savaitę jį apsvaistysite komitete. Tai tada kitą ketvirtadienį?

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Ne.

PIRMININKAS. Gerai. Tai gal antradienį?

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Įrašykite į antradienį.

PIRMININKAS. Įrašome į ateinantį antradienį.

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Įrašykite į antradienį.

PIRMININKAS. 27 dieną, antradienį. Galime bendru sutarimu? Dabar jau visiems tinka? (*Balsai salėje*) Ilga darbotvarkė, o ką? Ne pirmą kartą. (*Balsai salėje*) Dabar jau paskyrėme kaip papildomą. (*Balsai salėje*) Palaukite, aš jums įjungsiu centrinį mikrofoną. Prašom.

V. PRANCKIETIS (LSF). Siūlau neskirti kaip papildomo Kaimo reikalų komiteto, nes tarnaujantis komitetas parašys reikalingą išvadą.

PIRMININKAS. Siūlyte, kad nereikia papildomo ir taip bus greičiau, taip? Galime pritarti bendru sutarimu? Gerai. Patiksliname, susitarėme visi vieningai. Tvarka.

Toliau. Dabar jau nėra dėl ko balsuoti šiame etape, bet su rezerviniais liko dar keturi klausimai. Tai gal, gerbiami kolegos, po kiekvieno ir balsuojame, čia jų daug neliko? Gerai.

15.28 val.

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2426(2) (pateikimas)

Darbotvarkės 2-10 klausimas – Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2426(2). Gerbiama Rita Tamašuniene, prašom į tribūną. Pateikimas.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Ačiū, pirmininke. Mieli kolegos, teikiu įstatymo projektą, kad bent iš dalies padidintume ir taip menką finansavimo dalį, skiriamą savivaldybėms ir vietinės reikšmės keliams. Mano pasiūlymas dėl įstatymo projekto – panaikinti rezervą, kuriuo disponuoja Susisiekimo ministerija. Jis yra sudarytas būtent iš 33 %, skiriamų savivaldybėms, ir yra skiriamas svarbiems valstybės objektams, vietinės reikšmės keliams. Vos kelios savivaldybės, be abejo, gali atitikti tokius kriterijus, bet jeigu kartą jau valstybė pasakė, kad šis objektas yra svarbus valstybei, tai, mano vertinimu, finansavimą ir turėtų skirti Vyriausybė, valstybė iš rezervo, iš papildomo fondo arba bent iš dalies, skiriamos valstybinės reikšmės keliams, o ne iš savivaldybių dalies. Todėl aš siūlau tuos 9 %, kurie šiais metais sudarė 16 mln. Kiekvienais metais ta suma gali kisti, nes yra žodelis „iki“. Nė karto nebuvo tai padaryta ir maksimalus procentas yra išnaudojamas būtent iš savivaldybių dalies, sudarant rezervinį fondą. Ir tie 16 mln. proporcingai, nekeičiant taisyklių, pagal gyventojų skaičių ir kelių ilgį būtų paskirstyti atitinkamai visoms savivaldybėms. Siūlau pritarti po pateikimo ir galbūt svarstant, be abejo, rudens sesijoje, atsiras daugiau pasiūlymų, kaip mes galėtume iš esmės didinti finansavimą šiai svarbiai sričiai. Kodėl jūs man išjungėte? Ačiū už netyčia. Ji yra svarbi gyventojams ir mes visą laiką sulaukiame daugiausia klausimų būtent dėl šitos srities. Prašau po pateikimo pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų niekas nenori paklausti, tai dabar bus iškart motyvai. Už – gerbiamas Č. Olševskis.

Č. OLŠEVSKI (MSNG). Labai ačiū. Įstatymo projektu siekiama panaikinti Kelių priežiūros ir plėtros programos rezervą, kuris sudaromas, kaip matome, iš savivaldybėms skiriamos 33 % lėšų dalies. KPPP rezervo lėšos paskirstomos Vyriausybės nustatyta tvarka, kaip matome, tik atrinktiems valstybei svarbiems vietinės reikšmės kelių objektams. Išeina taip, kad pagal nustatytus kriterijus vos kelios savivaldybės gali pretenduoti į šią lėšų dalį, tačiau likusioms savivaldybėms taip pat nepakanka lėšų būtiniams kelių priežiūros darbams. Tuo labiau, išaugus kelių darbų kainoms, vis mažiau įrengiama naujų asfaltuotų dangos kelių, kitų kelių infrastruktūros objektų. Todėl mes su kolege gerbiama ponija Rita ir siūlome 9 %, šiais metais, kaip buvo paminėta, apie 16 mln. eurų padidinti savivaldybių KPPP lėšų dalį nedidinant bendrojo programos finansavimo. Prašome šį teikiamą projektą palaikyti. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš – gerbiama I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Mes jau šitą klausimą svarstome turbūt kokį ketvirtą kartą ir vis tas pats klausimas: kaip atsitinka taip, kad iki rajono savivaldybės kelio sutvarkyti nėra iš ko, o paskui jau kažkaip nuo rajono savivaldybės *rubežiaus* tie keliai ima ir susitvarko. Jūs puikiai suprantate, apie kokius projektus čia kalbama. Taip, jie dažnai yra didžiuosiuose miestuose, tačiau tai yra labai svarbios komunikacijos visiems, įskaitant ir tų pačių rajonų žmones. Man atrodo, kad aš čia matau tokį gudravimą ir bandymą tiesiog *kaldra* persitempti į savo rinkimų apygardas. Vis dėlto kas mums turėtų rūpėti – mums turėtų rūpėti, kad infrastruktūra būtų tinkama visiems gyventojams, verslams ir kad būtų pirmiausia finansuojama ta infrastruktūra, kuri amžinai chroniškai iki šiol kažkaip sulaukdavo per mažai dėmesio, tai yra ta infrastruktūra, kuri yra nacionalinė. Tos gatvės, kurios techniškai yra gatvės savivaldybėse, vis dėlto yra daugiau negu tik gatvės kokio nors didžiojo miesto savivaldybėje.

Aš siūlyčiau prie tos diskusijos negrįžti, siūlyčiau šį projektą atmesti. Kaip ponia Rita sakė, galima svarstyti, kaip iš esmės padidinti kelių finansavimą, tai aš galiu pasakyti labai paprastą atsakymą: iš esmės padidinti kelių finansavimą bus galima tik tada, kai iš esmės bus padidintos valstybės biudžeto pajamos ir valstybė galės daugiau lėšų skirti atskiroms sritims, įskaitant ir kelių priežiūrą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Galime apsispręsti balsuodami dabar dėl šio projekto iš karto. Prašom.

Užsiregistravo 94, balsavo 92: už – 39, prieš – 34, susilaikė 19. Taigi nepritarta projektui. Ką darysime, ar atmesime, ar gražinsime tobulinti? Balsuojame. Už – tai gražinti tobulinti, o prieš – tai atmesti. Alternatyvus balsavimas.

Užsiregistravo 91, balsavo 90: už – 46, prieš – 44. Taigi gražinama tobulinti.

15.34 val.

Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1952(3) (pateikimas)

Toliau 2-12 klausimas – Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1952. Vėl gerbiama R. Tamašunienė. (*Balsas salėje: „O regionai...“*) Regionai, sakė, neteiks šitų. Neteiks, sakė, šitų. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Mieli kolegos, kartą jau buvau priversta patobulinti įstatymo projektą – tą ir padariau. Mano vertinimu, sesijos pabaiga yra labai tinkamas laikas. Juo labiau kad ir Konstitucinis Teismas, atsižvelgdamas į kolegų pateiktą kreipimąsi, ėmėsi proceso dėl vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybės dokumente ir vertins, ar neprieštarauja Lietuvos Konstitucijai. Taigi po pateikimo pasivyti iš esmės galimybė užrašyti vardą ir pavardę originaliai kartu su diakritiniais ženklais ir tuomet arba mes iš esmės pasakytume ne, arba iš esmės išspręstume problemą ir kiekvienas galėtų užsirašyti savo vardą ir pavardę kaip identifikacinį žymenį, kuris tikrai kalbant apie lietuvių kalbą, apie įtvirtintą Konstitucijoje pagarbos mūsų valstybinei kalbai principą... nepažeidžia, nes niekas nesikėsina į lietuvių kalbą, jos vartojimą arba vartojimo sušaurinimą...

Aš dar kartą noriu pabrėžti, kad, mano įsitikinimu, tai yra mūsų identifikacinis žymuo, kuris parodo mano sąsają su konkrečia tauta ir šeima, su šeimyniniais ryšiais, apie kuriuos čia irgi kolega šiandien kalbėjo iš šios tribūnos. Todėl aš siekiu, kad būtų galima padaryti vienodą principą visai grupei, kuriai yra skirtas ir dedikuotas Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymas, ir neiškirti tos grupės dar į dvi grupes: į tuos, kurie neturi diakritinių ženklų ir tą daro arba turi galimybę padaryti, ir į tuos, kurie, turėdami vieną ar kitą diakritinį ženklą, nerašys asmens tapatybės dokumente kažkokio mišraus varianto, nes ir taip tos painiavos yra labai daug. Dėl to prašau po pateikimo pritarti.

Tikrai nei skubos tvarka, nei kokiomis ypatingomis sąlygomis neverta priimti svarbaus įstatymo projekto. Tikrai verta pasitelkti ekspertų nuomonę, išdiskutuoti komitetuose šį klausimą, sulaukti Konstitucinio Teismo sprendimo, tiesiog parodyti gerą valią, kad vis dėlto vieną kartą pasakę – taip, mes gerbiame savo piliečius kitos tautybės ir leidžiame turėti pase vardą ir pavardę originalo kalba – mes tą principą išlaikytume iki galo. Todėl prašau pritarti įstatymo projektui, kuris leistų įrašyti vardą ir pavardę ir tų piliečių, kurie turi diakritinius ženklus varde arba pavardėje. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar jūsų nori paklausti gerbiamas S. Tumėnas. Prašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama pranešėja, stebinate savo užsispyrimu. Ką tik premjerė pasakė, kad praeitą savo projektą teikėte ketvirtą kartą. Šitą projektą, kurį pristatote, teikiate jau irgi ne pirmą kartą.

Tai pirma. Prašom paneigti arba patvirtinti mūsų su kolega R. Šarknicku išsakytą teiginį, kai Seimas jūsų teikimu patvirtino, įteisino tris svetimas raides, kad tai bus tik Pandoros skrynios atidarymas, kad tai bus tik savotiškas pasitreniravimas. Pirma.

Antra. Aš suprasčiau, jeigu jūs būtumėte buvusi kitos ministerijos vadovė, bet dabar buvote VRM vadovė, kur teisės aktai, įstatymai yra šventas dalykas, ypač Konstitucinio Teismo spren-

mai. Konstitucinis Teismas tris keturis kartus jau išsakė savo poziciją, savo nuomonę ir jūs visa tai ignoruojate.

PIRMININKAS. Laikas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Kaip galima tyčiotis tiek iš Konstitucinio...

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). ...Teismo? Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Apie Pandoros skrynią. Na, ne tokia jau didelė ta Pandoros skrynia. Tai viso labo ženklai. Mūsų valstybėje tikrai nerashme visų galimų tautybių piliečių, nes čia kalbame apie piliečius, o yra, sakykime, kelių tautybių žmonės (tos raidės su diakritiniais ženklais, lenkų kalboje jų viso labo gal keturių reikia) ir galėtų užsirašyti originalo kalba.

Mielas kolega, mūsų posėdžių salėje yra dvi kolegės, kurios jau turi nelietuviškas pavardes. Ar mes čia pajutome didelį diskomfortą, ar kaip nors nukentėjo mūsų kalbinė raiška Seime? Ne-manau.

Antras dalykas. Jūs minėjote Konstitucinio Teismo sprendimus. Jie nėra pasisakę, kad taip įvykdyti negalima. Jie kaip tik yra pasisakę, kad net ir mūsų Kalbos komisijos, Kalbos inspekcijos sprendimai nėra privalomi, o yra rekomendacinio pobūdžio.

Vis dėlto įstatymo projektą, kurį parengė su trimis raidėmis, tai parengė Vyriausybė. Kelio tokį retorinį klausimą: ar Vyriausybė nesilaiko Konstitucijos? Tikriausiai ne. Man atrodo, tas kompromisas buvo rastas.

Aš noriu pasakyti, kad ta viena raidė, kalbant apie lenkų tautybės žmones, tikrai išsprendė dalį klausimų, dvigarsiai išsprendė tuos klausimus, bet taip pat suskirstė žmones į tuos, kurie gali įgyvendinti savo teisę, ir į tuos, kurie tiesiog negali įgyvendinti. Mano vertinimu, jinai turi būti vienodai tai grupei, kuri turi teisę pasinaudoti, traktuojama. Dabar mes vieną grupę diskriminuojame, kitai leidžiame.

Štai čia aš išvelgiu prieštaravimą Konstitucijai, nes Konstitucijoje parašyta, kad piliečiai turi vienodas teises ir pareigas savo valstybėje. Man atrodo, aš jums atsakiau į tuos klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Po S. Tumėno klausimo jūsų atsakymas manęs tikrai, gerbiama Rita, neįtikino. Jūs bandote išlietuvinti mūsų kalbą jau gal ketvirtą kartą, kad mūsų identitetas ir toliau taptų silpnas. Visų pirma tai buvo pasas, dabar piliečiai, raidės ir panašiai.

Aš tikrai prašyčiau čia, salėje, esančių Seimo narių, kurie dėjo ranką ant Konstitucijos, laikytis Konstitucijos ir saugoti valstybinę lietuvių kalbą, ir gerbti tautines mažumas taip, kaip gerbia Prancūzija, pati Lenkija ir kitos valstybės.

Mano klausimas būtų toks: ar sutiktumėte, jeigu lietuviai Lenkijoje taip teigtų? Manau, kad tai būtų tikrai nerimtas atsakymas, bet politiškai, norėdama, kad įvyktų šis jūsų projektas, ko gero, atsakysite taip. Bet žinau, kad lenkai stipriai laiko savo valstybinę kalbą ir neleidžia svetimoms raidėms ateiti į jų kalbą. Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Labai ačiū. Aš noriu pasakyti: mano sulietuvinta pavardė ir tokia gal labiau lietuviška, nei kad buvo pirminė mano vyro senelio pavardė, nesuponavo, kad aš jaučiuosi mažiau lenkė arba kitaip savo tradicijas puoselėju. Visai ne. Aš turiu sulietuvintą pavardę ir man nedarė įtakos mano apsisprendimui ir mano tapatybei. Aš noriu tai pasakyti. Vienas dalykas.

Antras dalykas. Ar Lenkija? Taip, Lenkija dabar ir jau seniai, kai lietuviai norėdavo arba Lenkijos piliečiai, susituokę su lietuviais (tokių mes savo krašte turime nemažai šeimų), lietuvišką pavardę įrašyti, tą pačią Urbanovič, bet lietuviškai, nes vyro pavardė yra su lietuviška č, tai tą net ranka padarydavo pase ir užklijuodavo tą laminatą. Ir dabar Lenkijoje yra tokia teisė. Reikia ja naudotis ir tikrai raginu visus lietuvius, nes jų tame krašte taip pat nėra daug, yra mišrios šeimos, tą savo tapatybę puoselėti visais įmanomais būdais.

Aš manau, kad mūsų valstybės būtent valstybinės kalbos, lituanistinio švietimo ir pasaulio lietuvių identiteto išsaugojimo kryptis ir turėtų būti ta, kad lietuviai, kad ir kur gyventų pasaulyje, tapdami net ir tos valstybės piliečiais, galėtų lietuviškais rašmenimis turėti asmens dokumen-

tuose savo vardą, pavardę, turėtų galimybę pase užrašyti: lietuvis, lietuvė. Man atrodo, tai tikrai yra ir tos sąsajos su savo valstybe, su savo šaknimis, su savo tauta būtent viena iš išraiškų.

O kalbant apie lietuvių kalbą, taip, ją mylime, mes čia gyvename, ją puoselėjame, mokomės, bandome, kiek įmanoma, taisyklingumui skirti dėmesį. Iš tiesų tai nėra kalbos dalykas, tai yra asmens identitetas, asmens žymuo ir aš noriu, kad mano žymuo atitiktų mano tautybę, rodytų mano priklausomumą tam tikrai tautai, todėl aš tikrai galvoju, kad mūsų Konstitucija ir tas įrašas, kad visų tautinių mažumų piliečiai savo valstybėje yra gerbiami, tai tie įstatymų projektai yra tam ir skirti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiama R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (DFVL). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Gerbiamoji kolege, daugelį metų ir daugelį kartų esame kalbėję įvairiausiose konferencijose apie pagarbą valstybinei kalbai, kaip prioritetą visų čia, Lietuvoje, gyvenančių tautų žmonių. Ar nemanote, kad visgi tikslingiausia būtų siekiant santarvės, o ne supriešinimo, leisti rašyti visų pirma valstybine kalba ir šalia rašyti ta kalba, kuria pageidauja pilietis, taip, kaip daro Latvijoje? Būtų sprendimas.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Jau čia pabaiga, taip? Aš vis dėlto manau, kad jeigu jau yra dokumentas, o pasas yra svarbiausias kiekvieno žmogaus dokumentas, tai jame įrašai yra skaitomi ir kaip pagrindiniai įrašai yra pirmame puslapyje, nes jeigu jūs kalbate apie tą pasiūlymą rašyti antrame puslapyje arba kitur, tai visi kiti puslapiai yra skiriami vizoms, kitiems įrašams, jeigu reikėtų piliečiui. Bet, tarkime, yra dar asmens tapatybės kortelė, kuria dažniausiai naudojasi dabar ir senyvo amžiaus žmonės, ir jauni žmonės, tuomet tokios galimybės ir neliktų, nes tiek informacijos sutalpinti tokiam nedideliu, sakykime, formato dokumente taip pat nebūtų galimybės. Aš vis dėlto manyčiau, kad dar kartą... Pabrėžiant priklausomumą tam tikrai tautai, turbūt reikėtų parašyti taip, kaip dera, nes dokumentas yra dokumentas ir visi kiti puslapiai... Iš viršaus galima ant tos pavidės kokią Egipto vizą priklijuoti ir tiek tos pavidės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia A. Ažubalis.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Pirmiausia, kolege, mane nustebino tas naujadaras identifikacinis žymuo. Koncentracijos stovyklose būdavo identifikaciniai žymenys, tai yra kalinių skaičiai, tai pirma. Antras dalykas, pavardės nėra vien šeimos privataus gyvenimo dalis, na, toks totemas. Jos yra ir kalbos, tautos kultūros, valstybės istorijos dalis. Štai kur yra esmė. Dėl to aš natūraliai klausiu, iš kur ta nepagarba mūsų tautos kalbai, kultūrai ir istorijai? Jūs gyvenate Lietuvos valstybėje, Lietuvos žemėse ir dabar jūs keičiate ir bandote, bandote be referendumo, siaurinti valstybinės kalbos vartojimo realą, jeigu taip galiu pasakyti. Aš tiesiog tik stebiuosi tuo, net ne atkaklumu, o tiesiog tokiu požiūriu. Nes mane, kaip lietuvių, tai žeidžia.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš labai noriu atsiprašyti, jeigu jus tai žeidžia, nes neturėtų abso-
liučiai tai jūsų žeisti. Jeigu jūsų pavardę norėtų iškraipyti, tikriausiai tai jus labiau žeistų, ne tai, kad jūs turėtumėte tą pavardę pratęsdamas ryšį su savo gimine, palikuonimis, palikdamas tokią pavardę, kokią turėjo jūsų proproseneliai, taip? Vienas dalykas.

Antras dalykas, kalbant apie identitetinį žymenį, tai mes jį turime kiekvienas. Asmens kodas yra taip pat skaičių kombinacija ir taip pat, jeigu jūs išžeidžiate dėl savo asmens kodo, aš negaliu pakomentuoti, kaip jus įžeidžia asmens kodas, įrašytas jūsų pase. Tai vienas dalykas. Niekaip negalėčiau palyginti originalios pavidės turėjimo pase su istoriniais įvykiais. O kad Lietuvos lenkai, pavyzdžiui, turės originalias pavides savo dokumentuose... Mūsų kraštas, mūsų, sakykime, šitas kraštas tikrai išskirtinių pavidžių, dažnai pavadina kilmingų pavidžių, būtent čia, Lietuvoje, gyvena tie žmonės, kurie turi pavides, atsiradusias esant Abiejų Tautų Respublikai. Tai istorinę sąsają, man atrodo, irgi labai gražiai tuo įstatymo projektu aš siūlau išsaugoti. Ir nežinau, ar susiaurino jūsų buvimą lietuviu dvi mūsų kolegės, pasikeitusios pavidės? Nes jūs sakote, kad čia siaurina ir kalbos vartojimą. Aš nesakyčiau, nes manau, kad mes tikrai nesiuolome drausti. Ir dabar, cituodami mokslininkus, menininkus, vartodami savo rašytinėje kalboje kitas garsias pavides, mes galime parašyti lietuviškai. Jūs turite tokią teisę ir toliau tai daryti. Bet jūs galite parašyti ir originalo kalba, jeigu jūs matote, kad taip bus aiškiau, apie ką jūs norite pasakyti ir ką cituojate, negu parašyti vien lietuviškais rašmenimis. Bet savo kalboje, sakykime... Taip, institucijo-

se tai bus asmens vardas ir pavardė tokia, kaip yra dokumente. Bet parašydamas, pavyzdžiui, pacituodamas vieną iš kolegų, jūs tikrai galite parašyti lietuviškai ir čia niekaip nesusiaurins mūsų gražios, senos kalbos vartojimo Lietuvoje.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar už – gerbiamas Č. Olševskis.

Č. OLŠEVSKI (MSNG). Labai ačiū už galimybę eilinį kartą pasisakyti. Lietuvos Respublikos piliečio vardo ir pavardės rašymas lotyniško pagrindo rašmenimis su diakritiniais ženklais leistų geriau išlaikyti piliečio asmens tapatumą ir tinkamai nustatyti vardą bei pavardę, kurie yra svarbūs oficialaus dokumento apyvartoje. Tačiau jeigu jau valstybė vieną kartą iš tikrųjų leido rašyti vardą ir pavardę lotyniškais rašmenimis – taip, kaip yra originale, ta teisė turi galioti visiems, o ne tapti selektyvia teise. Pavyzdžiui, kodėl Evelina, Beata, Voldemar gali tai padaryti, o, deja, aš to padaryti negaliu. Ir tokių yra tikrai nemažai.

Taigi, pirmiausia norėčiau padėkoti tiems 48, norėčiau pabrėžti, skirtingų partijų mano kolegoms, kurie praeitų metų gruodžio mėnesį palaikė mūsų teikiamą iniciatyvą, ir tai daugumai, kuri leido ją patobulinti. Todėl labai prašau teikiamą projektą palaikyti, kadangi tokia pakeista rašybos sistema, mano manymu, padėtų užtikrinti tarptautinį suderinamumą ir atpažinimą, ypač siekiant integruotis į Europos Sąjungos ir kitas tarptautines institucijas, kur dažnai naudojama lietuviška rašyba su diakritiniais ženklais. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš – gerbiamas S. Tumėnas. Prašom.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, neįprasta neparemti opozicijos projekto. Bet, deja, šį kartą negaliu to daryti ir kviečiu jus nepritari šitam projektui. Nevarginsiu jūsų ir nekalbėsiu daug apie tradicijas, vertybes, apie tai ne kartą kalbėjau ir rašiau. Bet man nesuprantama, kam reikia griauti nusistovėjusią kalbinę sistemą, griauti savo išskirtinumą, savo tapatybę.

Vos ne vienintelis argumentas – žmogaus teisės. Bet aš, kaip valstybiškai bandantis mąstyti žmogus, manau, kad teisės pirmiausiai turi koreliuoti su pareigomis, su pareigomis tai valstybei, kurioje tu gyveni. Dabar vos ne pagrindinis argumentas – aš noriu, bet tai neturi būti lemiantis argumentas. Pranešėja sakė, kad tarsi ateityje dar reikia argumentų, išvadų. Visa tai jau tris, penkis kartus išsakė Konstitucinis Teismas 1999, 2009, 2014 metais. Ir dabar Konstituciniame Teisme svarstoma! Konstitucinis Teismas aiškiai pasakė: reikia remtis specialistų išvadomis. O mes prie Seimo turime savo instituciją, savo lituanistų komisiją, tačiau kažkodėl neprašoma jų išvadų. Šį kartą irgi neprašyta išvados. Visa tai yra keista ir šaunuolis mūsų Seimo Teisės departamentas. Aš galiu kalbėti truputį emociškai, neobjektyviai, jūsų nuomone, bet Teisės departamentas puikiai išsakė savo argumentus, kiek gali būti interpretacijų, kiek yra teisinio neaiškumo ir taip toliau, ir taip toliau. Reikėtų išgirsti ir mūsų Teisės departamento išvadas. Kviečiu nepritari šiam projektui, nes jis neprideda prie mūsų valstybės nacionalinio saugumo stiprinimo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar balsuosime dėl šio projekto. Motyvai išsakyti. Balsuojame dėl Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1952(3).

Užsiregistravo 83, balsavo 80: už – 30, prieš – 25, susilaikė 25. Vėlgi dilema, ar gražiname tobulinti, ar atmetame. Balsuojame. Atkreipiū dėmesį, kad mums liks tik du klausimai. Dar kantrybės ir baigsime posėdį.

Užsiregistravo 82, balsavo 79: už – 45, prieš – 34. Taigi gražinamas tobulinti.

Toliau – rezerviniai 1.1, 1.2 ir 1.3 klausimai. Replika po balsavimo – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Kolegos, man teko disertaciją rašyti iš pirmosios Lietuvos, nepriklausomos Lietuvos, laikotarpio. Bent pačioje pradžioje tikrai buvo naudojami labai įvairūs diakritiniai ženklai ir buvo labai lengva atpažinti, apie ką šnekama, apie kokius mokslininkus šnekama. Dabar labai sunku yra, kai taip „lituanizuota“, kai tas pats Kölnas, tarkime, rašomas Kelnu, o Römeris – rio. Kodėl taip skirtingai – ta pati ö (umliautas rašomas), man niekas negali išaiškinti ir panašiai. Man būtų daug paprasčiau, kad būtų galima rašyti kitaip. Mokslinėje literatūroje, tiesą sakant, elgiamasi daug laisviau.

PIRMININKAS. Dėkoju. R. Šarknickas – per šoninį mikrofoną.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiamas Kęstuti, jūs tikrai viską suprimityvinatė. Tai yra valstybė, tai yra Lietuva. Moraliniai dalykai yra. Kiekviena valstybė turi gerbti save. Ačiū.

15.57 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914, Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916 (pateikimas)

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiami kolegos. Dabar kviečiu K. Adomaitį. Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo, Atliekų tvarkymo įstatymo ir Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo projektų paketas.

K. ADOMAITIS (LF). Gerbiamieji Seimo nariai, trumpai pristatau projektus, tai yra lydimieji projektai dėl kito pagrindinio mokesčio – aplinkos teršimo įstatymo. Yra gauta teigiama Vyriausybės išvada. Suderinę su Teisės departamentu ir su Aplinkos ministerija, pastebėjome, kad reikia lydimųjų projektų, o jų esmė yra tiesiog redakcinė – formuluoti, kad perdirbimo tikslai formuluojami ne pagal Vyriausybės užduotis, o pagal mokesčio už aplinkos teršimą numatytą tvarką. Kviečiu palaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas K. Mažeika jau atsisako. Gerbiama L. Nagienė. Prašom klausimą.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, kas konkrečiai vykdys kontrolę, kokia nustatyta Vyriausybės institucija? Kas vykdys kontrolę, kad jie konkrečiai turės pateikti dokumentus, kad būtų atleisti nuo to mokesčio?

K. ADOMAITIS (LF). Šiuo atveju tą kontrolę, kaip vykdo, taip ir vykdys Aplinkos apsaugos agentūra ir departamentas. Čia niekas nesikeičia, čia tik formuluotė, kas nustato perdirbimo užduotis: ar Vyriausybė savo nutarimu, ar įstatymas mokesčiu už aplinkos teršimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dar jūsų nori paklausti gerbiamas S. Jovaiša. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Labai trumpas klausimas, gerbiamas Kasparai: ar atliekas perdirbantis verslas aplinkos neteršia?

K. ADOMAITIS (LF). Čia tam tikra tarša turbūt egzistuoja, bet ji yra pagal labai griežtus standartus, pagal išduotus taršos leidimus, bet kuriuo atveju perdirbimas teršia daug mažiau negu sąvartynai arba deginimas. Daugelyje dokumentų yra įtvirtinti atliekų tvarkymo hierarchijos prioritetai, kaip turėtume tvarkyti atliekas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar motyvai. Niekas nėra užsirašęs. Balsuojame iš karto. Galėsime apsispręsti balsuodami už, prieš ar susilaikyti.

Užsiregistravo 67, balsavo 67: už – 63, prieš – 1, susilaikė 3. Taigi po pateikimo pritarta.

Siūlomas pagrindiniu komitetu dėl visų projektų Aplinkos apsaugos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

16.01 val.

Seimo savaitės (2023-06-26 – 2023-06-30) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Dabar pats paskutinis mūsų šios dienos klausimas yra kitos savaitės darbotvarkė. Taigi kviečiu gerbiama J. Razmą į tribūną. Savaitės, prasidedančios birželio 26 diena, Seimo posėdžių darbotvarkė. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Seniūnų sueigoje aš iš anksto perspėjau, kad būsimos savaitės antradienio darbotvarkė gali užtrukti iki 19 valandos. Per laikotarpį iki šio momento ji, aišku, užtruks iki 20 valandos. (*Balsai salėje*) Manau, geriau kuo daugiau darbų atlikime antradienį, kad paskutiniai posėdžiai būtų laisvesni, ramesni. Paskutinis posėdis gali būti arba penktadienį, birželio 30 dieną, jei nebus aplinkybių, reikalaujančių sesiją pratęsti, susijusių su švietimo ir mokslo ministro priesaikos galimybėmis. Jei atsiras toks poreikis, nedarytume penktadienį, birželio 30 dieną, jokie posėdžio, o tie klausimai tuomet būtų keliami į liepos 4 dieną.

Dabar antradienį bus esminiai apsisprendimai dėl dviejų Švietimo ir lydimųjų įstatymų projektų paketo, dėl švietimo sistemos reformos dalykų, taip pat dėl žemės reformos tautos projektų,

dėl teismų sistemos reformos, tai bus jau popietiniame posėdyje. Taip pat numatyta, kad po pietų, iškart po Vyriausybės pusvalandžio, kuriame dalyvaus Seimo kontrolierė E. Leonaitė, bus mokesčių sistemos reformos įstatymų paketo pateikimas. Labai tikimės, kad Teisės departamentas pasistengs iki to momento parašyti išvadas. Toliau aš gal ir nevardinsiu, įvairių projektų priėmimo ir svarstymo stadijos, labai nedaug pateikimų. Jų autoriai tikisi, kad projektai bus įdėmiai pasvarstyti vasaros laikotarpiu.

Ketvirtadienį, kaip minėjau, jau būtų nelabai ilgas posėdis. Irgi dominuoja priėmimai. Jis turėtų trukti galbūt iki 18 valandos. O penktadienį tik rytinis 2 valandų trukmės posėdis, nuo 10 iki 12 valandos. Taigi, nesant sesijos pratęsimo, penktadienį visi gana anksti, manau, galės išvykti į penktadienį dažnai vykstančius įvairius renginius. Tokia maždaug situacija dėl darbotvarkių. Teoriškai yra numatytas nutarimo projekto pateikimas dėl sesijos pratęsimo. Seimo Pirmininkė pasirengusi jį pateikti, bet ar bus, ar nebus jis priimtas, kaip minėjau, priklauso nuo aplinkybių.

PIRMININKAS. Dėkoju už pateikimą. Jūsų nori paklausti gerbiamas V. Pranckietis. Prašau.

V. PRANCKIETIS (LSF). Ačiū. Beveik ir atsakėte. Jeigu iki antradienio bus pratęsta sesija, tuomet penktadienį, tikėtina, to posėdžio ir nebūtų. Bet mano klausimas kitas. Pirmiausia ačiū už tai, kad ilgai, 15 mėnesių, Aplinkos apsaugos komitete raugintą Medžioklės įstatymą vis tik iškėlėte į paviršių. Šiandien jau svarstymas perėjo. Ar dar yra stalčiuose likusių tokių rauginamų įstatymų, kuriuos reikėtų pajudinti ir iškelti?

J. RAZMA (TS-LKDF). Taip, Sveikatos reikalų komitete odontologijos praktikos (aš neatsimenu tikslaus pavadinimo) projektas yra marinuojamas. Yra vienur kitur tokių, bet čia ne aš tai darau, o atitinkamų komitetų pirmininkai. Iš tikrųjų visada geriau išsakyti konkrečią poziciją, negu taip tempti laiką ir nesvarstyti projektų.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas Jurgi. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Dabar galėtume bendru sutarimu pritarti, bet galime ir pabalsuoti. Ir tai bus šio posėdžio paskutinė registracija, nes tai yra paskutinis klausimas, nereikės registruotis. Balsuojame, kartu ir registruojamės, galėsime skelbti posėdį baigtą.

Užsiregistravo 66, balsavo 62: už – 61, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 1. Taigi pritarta po pateikimo. Pritarta darbotvarkei.

Gerbiamas V. Pranckietis per centrinį mikrofoną.

V. PRANCKIETIS (LSF). Tokią repliką. Rauginimas yra natūralus procesas, marinavimas yra dirbtinis.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gražios Rasos šventės ir visiems geros kloties! Posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 292 STENOGRAMA

2023 m. birželio 27 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA ir
Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos. Pradedame birželio 27 dienos, antradienio, rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 110 Seimo narių.

Per šoninį mikrofoną – P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, birželio 27-oji yra Lietuvos šaulių sąjungos įkūrimo diena. Taigi šiandien švenčiame 104-ąsias metines, gimtadienį. Visus brolius ir seses šaulius sveikinu su gimtadieniu. Tėvynės labui! (*Plojimai*)

10.01 val.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės Linos Petronienės priesaika

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos Seimo nariai, birželio 22 dieną mes Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke paskyrėme L. Petronienę. Įstatymas numato, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas prisiekia Seime. Prisiekęs asmuo po priesaikos tekstu pasirašo. Priesaikos tekstas negali būti keičiamas. Priesaikos tekstas yra saugomas Seime. Kviečiu L. Petronienę į prisiekdinimo procedūrą.

L. PETRONIENĖ. Aš, Lina Petronienė, prisiekiu būti ištikima Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises. Tepadedu man Dievas. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Sveikiname naująją Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkę ir linkime gerų darbų.

10.03 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 27 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Gerbiami kolegos, pereiname prie darbotvarkės. Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. A. Mazuronis nori pasisakyti šia tema. Prašau.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui, gerbiama Pirmininke. Tokie gal būtų du pasiūlymai frakcijos vardu. Vienas būtų prašymas 2-2.1, 2-2.2 ir 2-2.3 klausimų bloką, kurį sudaro trys įstatymų projektai – Gyventojų pajamų mokesčio, Pelno mokesčio ir Pridėtinės vertės mokesčio įstatymų projektai, trys skirtingi įstatymų projektai, sudėti į vieną bloką. Mes, frakcija, turime dėl jų skirtingą nuomonę. Kadangi jie yra kaip vienas blokas, tai tiek ir dėl motyvų pasisakymai, tiek ir balsavimas, kaip suprantu, bus vienas dėl trijų skirtingų projektų. Mes norėtume, kad būtų atskirai balsuojama, nes kai kuriems iš jų mes pritarėme, kai kuriems nepritarėme, o čia projektai iš principo vienas su kitu yra nesusiję. Tai, jeigu būtų galima, prašytume frakcijos vardu apsispręsti ir šituos projektus pateikti kaip atskirus.

Dar vienas prašymas frakcijos vardu yra dėl darbotvarkės 1-5 klausimo – Švietimo įstatymo projekto. Mes frakcijoje buvome užregistravę pataisą, tačiau komitetas dėl formalaus neatitikimo,

nes 48 valandų terminas buvo neišlaikytas, mūsų tos pataisos neapsvarstė ir, kaip suprantu, šiandien priėmimo stadijoje mes neturėsime galimybės jos pateikti, o, mūsų nuomone, ji yra nepaprastai svarbi dėl galimybės mokyklose policininkams patikrinti įsinešamus nelegalius daiktus ir panašiai kovojant su tuo *veipinimo* maru, kuris dabar iš tiesų labai plačiai paplitęs mokyklose. Mes prašytume, jeigu galima, frakcijos vardu šito klausimo priėmimą atidėti ketvirtadieniui. Rytų komitetas galėtų apsvarstyti mūsų pataisą, pateikti kokią nors išvadą ir Seimas ketvirtadienį galėtų apsispręsti ir dėl mūsų pataisos dėl šio projekto. Frakcijos vardu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Du prašymai frakcijos vardu. L. Savickas. Prašom.

L. SAVICKAS (DFVL). Labai ačiū. Gerbiama Seimo Pirmininke, kadangi laukėme, laukėme ir pagaliau sulaukėme mokesčių reformos pateikimo, galvojame, būtų prasminga įtraukti ir kitus mokestinius įstatymų projektus, todėl frakcijos, Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“, vardu norėtume įtraukti Pridėtinės vertės mokesčio 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2926. Ačiū.

PIRMININKĖ. T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (LF). Norėčiau pasisakyti dėl Darbo partijos frakcijos siūlymo. Tokia situacija, kai yra registruojamas pasiūlymas ir po to dėl į darbotvarkę įtraukto projekto yra siūloma daryti pertrauką, buvo nagrinėta Etikos ir procedūrų komisijoje praeitų metų lapkričio mėnesį ir šitas pasiūlymas nėra statutinis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Dumbra. Prašom.

A. DUMBRAVA (LVŽSF). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Aš tiesiog noriu tokį skelbimą. Tarparlamentinių ryšių su Austrijos Respublika grupės narius labai kviesčiau po darbotvarkės tvirtinimo susirinkti galbūt čia, už lango, ir išsirinkti pirmininką. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Dabar apsispręskime dėl siūlymų. Pirmas siūlymas. A. Mazuronis frakcijos vardu siūlo išskaidyti mokestinį paketą, kurį Vyriausybė teikia kaip bendrą paketą, tai yra pagrindinį ir lydimojusius. Darbo partijos frakcija siūlo šį paketą išskaidyti ir apsispręsti dėl kiekvieno atskirai. Taigi, apsispręskime balsuodami. Kas pritariate Darbo partijos frakcijos siūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 119: už – 59, prieš – 42, susilaikė 18. Pasiūlymui nepritarta. Lieka, kaip buvo pasiūlyta Vyriausybės.

Kitas A. Mazuronio pasiūlymas yra išbraukti iš šios dienos darbotvarkės 1-5 klausimą – Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2743 tam, kad būtų spėta apsvarstyti pataisą, dėl kurios dabar neišlaikytas terminas. Pasiūlymas yra išbraukti Švietimo įstatymo projektą. Kas pritariate pasiūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 123: už – 55, prieš – 60, susilaikė 8. Pasiūlymui nepritarta. Klausimas lieka šios dienos darbotvarkėje.

Trečias pasiūlymas L. Savicko – frakcijos vardu į šios dienos darbotvarkę įtraukti Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2926. Apsispręskime balsuodami. Kas pritariate, kad įtrauktume, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 122: už – 56, prieš – 38, susilaikė 28. Pasiūlymui nepritarta.

Taip pat norėčiau atsiklausti: ar Seimas galėtų pritarti tam, kad mes svarstytume klausimą, kuris nėra įrašytas į pavasario sesijos darbų programą? Tai yra darbotvarkės 2-14 klausimas – Maisto įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2890. Ar galime bendru sutarimu pritarti, kad jį svarstytume? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

Turėtume apsispręsti dėl visos darbotvarkės. Ar galime bendru sutarimu pritarti darbotvarkei? (*Balsai salėje: „Balsuojame.“*) Balsuojame. Kas pritariate darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 125: už – 67, prieš – 3, susilaikė 55. Darbotvarkei pritarta.

A. Mazuronis – replika po balsavimo.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui, gerbiama Pirmininke. Aš tikrai labai trumpai. Aš tikrai suprantu, kad Seimo valia, kaip sakyti, yra šventas daiktas ir virš Seimo tik dangus, bet vis dėlto gal kas nors iš Seimo valdančiosios daugumos, gal J. Razma, štai žiūri, sudarinėja darbotvarkes,

galėtų paaiškinti dabar mūsų frakcijai, kaip mes turėtume balsuoti dėl darbotvarkės 2-2 klausimų bloko. Jis susideda iš trijų įstatymų projektų, skirtingų, nesusijusių vienas su kitu, ir mes vienam iš jų pritariame, o dviem nepritariame. Kaip mums pagal Statutą dabar reikės balsuoti, kai bus balsavimas dėl viso projektų bloko?

PIRMININKĖ. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, čia yra ne naujiena, kai mes balsuojame už visą paketą. Jūs turite įvertinti visumą, jūsų manymu, teigiamų argumentų, neigiamų argumentų ir kaip jau jums susidėlios galutinis rezultatas, taip ir balsuosite. O per priėmimą, akivaizdu, galėsite jau savo valią už kiekvieną projektą parodyti labai konkrečiai.

10.12 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911(2) (priėmimas)

PIRMININKĖ. Replikos išsakytos. Darbotvarkės 1-3 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ projektas Nr. XIVP-2911(2).

Gerbiami kolegos, aš atkreipiu dėmesį, kad balsavimo intervalas prasideda jau dabar, nes dėl visų įstatymų projektų yra balsavimai dėl pasiūlymų ir tiesiog kitaip neišeina grupuoti.

Priėmimo stadija. Yra du straipsniai, pasiūlymų dėl jų nėra gauta. Ar galime pritarti kiekvienam iš jų bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

V. Valkiūnas norėtų pasisakyti už.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiami kolegos, aš, kaip suinteresuota persona, kaip irgi rinktas Kupiškio. Aišku, kupiškėnams ir kitiems nusibodo tos karuselės neperžengiant Baudžiamojo ir nebaudžiamojo kodekso ribų. Aš manau, kažkaip kitu lygiu reikėtų apsispręsti prieš ką darant. Ar nusikalto žmogus, ar nenusikalto, paskui išteisinimai vyksta, paskui reabilitacijos ir visokie kitojie dalykai, kai žmogus diskredituojamas nepagrįstai. Tai nesuprantami dalykai, jų anksčiau nebuvo Lietuvoje. Aišku, dabar tai palaikome įstatymu.

Bet aš norėčiau, žiūrėdamas į ateitį, kad nebūtų tų karuselių. Kaip sakė R. Tamašunienė apie karuseles dėl naudingumo tėvų pensijų kontekste, tai čia yra gerai, ta karuselė yra pozityvas, bet čia, kai susiję su Baudžiamuoju kodeksu ir kaltybe, nekaltybe, diskreditacija, autoriteto diskreditacija, nėra nieko gero. Norėtusi, kurie užsiima teise ir visos kitos organizacijos... kad daugiau nesikartotų, nes kas dabar bus su Anykščiais, vėl gal kas išlįs, nuolat tos negatyvios karuselės, neturi būti to Lietuvoje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Kolegos, balsuokime. Kas pritariate Seimo nutarimui „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 95: už – 95, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Seimo nutarimas „Dėl pirmalaikių Kupiškio rajono savivaldybės mero rinkimų paskelbimo“ priimtas. (*Gongas*)

10.14 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2741(3) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-4.1 klausimas – Švietimo įstatymo keliolikos straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo nauju straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2741(3). Tai yra priėmimo stadija. Pakeitimą sudaro vienas straipsnis. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl motyvų užsirašė kalbėti V. Targamadžė. Kalba už. Prašom, gerbiama Vilija Targamadze, dėl Švietimo įstatymo.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Ačiū. Aš tiesiog noriu paprašyti, kad balsuotumėte už, nes tai yra labai svarbus dalykas, kad laiku sužinotų tėvai arba globėjai ir būtų informuotos vaikų teisių tarnybos. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. L. Nagienė taip pat užsirašė kalbėti už, tačiau šiuo metu... L. Nagienė. Motyvai už dėl pirmojo Švietimo įstatymo, tai yra projekto Nr. XIVP-2741.

L. NAGIENĖ (DFVL). Manau, kad dėl švietimo... pranešimo apie lankomumą mes turime problemą visose ugdymo įstaigose. Tai yra labai svarbu, kad tėvai žinotų. Šiandien mes negalime užtikrinti, kad tėvui iš karto ateitų informacija ir jam būtų pranešta, ar šiandien jis yra mokykloje, nes ne visose mokyklose mes turime *praėjimą*, vaikai neturi kortelių. Norint išspręsti šią lankomumo problemą ir žinoti, ir kad tėvai prisiimtų atsakomybę, jei vaikas nelanko mokyklos, jeigu jis nepateikia informacijos, kad tėvai tikrai žinotų... Nes yra pasitaikę atvejų, tėvai lyg ir atveža į mokyklą, o vaikas išeina iš mokyklos pro kitas duris. Iš tikrųjų labai svarbu esant tai tvarkai nebijoti, kad jie gaus informaciją. Sako, dabar tėvai negalės išvažiuoti atostogų. Galės išvažiuoti, jei tėvas prisiims atsakomybę ir savarankiškai dirbs su vaiku.

Tai iš tikrųjų siūlau pritarti. Aš manau, kad kiekvieno, tiek tėvų, tiek vaikų, atsakomybė šiuo atveju bus griežtesnė ir visi supras, kad lankomumas yra labai svarbu. Tuo mes siekiame kokybės, tai yra ugdymo rezultato. Tikrai kviečiu pritarti šiam siūlymui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami dėl 1-4.1 klausimo – Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2741.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 99: už – 96, prieš nebuvo, susilaikė 3. Švietimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.17 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2742(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-4.2 klausimas, tai yra lydimasis, – Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2742. Priėmimo stadija. Šį pakeitimą sudaro vienas straipsnis. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl motyvų užsirašė kalbėti A. Navickas. Kalba už. Prašom.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Labai dėkui. Tikrai norėčiau palaikyti projektą, bet kadangi aš matau, kad nėra pasisakančių prieš, tai aš manau, kad tada galiu atsisakyti žodžio.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, apsispręskime balsuodami dėl 1-4.2 klausimo – Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 115: už – 112, prieš nebuvo, susilaikė 3. Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.19 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2678(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-4.3 klausimas – Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2678. Tai yra lydimasis. Sudaro vienas straipsnis. Pasiūlymų nėra. Ar galime straips-

niui pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. Apsispręskime balsuodami dėl 1-4.3 klausimo – Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 59 straipsnio pakeitimo. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 116: už – 114, prieš nebuvo, susilaikė 2. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2678(2)) priimtas. (*Gongas*)

10.20 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2788(2) (priėmimas)

Kitas 1-4.4 klausimas – lydimasis Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2788(2). Pakeitimą sudaro trys straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl motyvų užsirašė L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Iš tikrųjų, aš manau, šis įstatymo projektas galbūt yra aktualiausias ir tiksliausias vien dėl to, kad didžiuosiuose miestuose šiandien iš tikrųjų daug kas iš tėvų norėtų vaikus vesti ten, kur yra geriausia ugdymo kokybė, ir pasirinkti tą mokyklą. Tačiau mes žinome, kad mokykla yra ne guminė, klasių komplektų skaičius irgi yra ribotas, todėl dabar yra pagrindinis kriterijus, kad centralizuotas priėmimas būtų į visas ugdymo įstaigas numatant pagal gyvenamąją vietovę. Švietimo ir mokslo komitete svarstant šią klausimą buvo ir protokoliniame įrašė paminėta, kad reiktų dar grįžti galbūt išimtiniais atvejais prie šito projekto, nes yra mokytojų, pedagogų, dirbančių toje pačioje ugdymo įstaigoje, tačiau jie negali savo vaiko kartu atsivežti į šią mokyklą. Pirmas žingsnis – mes padarome centralizuotą priėmimą, siūlau palaikyti, o po to kitais metais dar pažiūrėsime ir, aišku, iki rugsėjo 1 dienos sudaryta darbo grupė galės spręsti kai kuriuos klausimus. Manau, kad bus išspręstas klausimas, kad tikrai nebus tos vadinamosios korupcijos, kaip kartais girdime, kad per pažįstamus gali patekti į vieną ar kitą geresnę ugdymo įstaigą. Kviečiu visus pritarti šiam projektui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Apsispręskime balsuodami dėl 1-4.4 klausimo – Švietimo įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIVP-2788(2). Čia yra 1-4.4 klausimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 119: už – 119, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.22 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 16, 29, 46, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2743(2). Kviečiu E. Pupinį, jis yra Švietimo ir mokslo komiteto pranešėjas. Tai yra priėmimo stadija. Pradedame priėmimą pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio yra viena Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, Teisės departamentas pateikė redakcinio pobūdžio pataisą, jai komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Ar galime pritarti 1 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Ačiū, pritarta.

Dėl 2 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti jam bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. Dėl 3 straipsnio yra gauta Seimo nario A. Žukausko pataisa. Prašom pristatyti ją. Gerbiamas Artūrai, pristatykite savo pataisą.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Gerbiamieji Seimo nariai, šia pataisa siūloma atsižvelgti į Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos nuostatas, kuriose teigiama, kad mokslas yra skirtas tam, kad būtų ugdoma pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms. Todėl yra siūlymas atitinkamai papildyti įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalį – gerbti, šalia Lietuvos valstybės, Lietuvos konstitucijos, istorijos, lietuvių kalbos simbolių, žmogaus teises ir pagrindines laisves. Taip pat ten, kur mokytojo pareigos, irgi įrašyti tą pačią nuostatą.

PIRMININKĖ. Galime bendru sutarimu pritarti, kad svarstytime šią...

E. PUPINIS (TS-LKDF). Komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Taip, matau, kad nėra reikalaujančių balsuoti, komitetas pritaria. Ar galime bendru sutarimu pritarti pataisai, kuriai komitetas pritarė? Nematau reikalaujančių balsuoti. Dėkoju, prirta. Ir dėl viso 3 straipsnio. Ar galime pritarti jam bendru sutarimu? Dėkoju, prirta bendru sutarimu.

Dėl 4 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti jam bendru sutarimu? Ačiū.

Dėl 5 straipsnio yra gauta A. Žukausko pataisa. Prašau pristatyti.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Jau pristatė. A, gerai.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Čia tas pats.

PIRMININKĖ. Tas pats.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Dabar prie mokytojo pareigų.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar galime pritarti pataisai, kuriai komitetas pritarė bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

Ar galime visam 5 straipsniui pritarti? Ačiū, prirta.

Turime apsispręsti dėl viso įstatymo. Primenu, kad tai yra 1-5 klausimas – projektas Nr. XIVP-2743. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Taigi apsispręskime balsuodami dėl Švietimo įstatymo pakeitimo. Darbotvarkės 1-5 klausimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 119: už – 111, prieš – 3, susilaikė 5. Darbotvarkės 1-5 klausimas. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2743) priimtas. (*Gongas*)

D. Šakalienė. Prašau.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Ar kolegos įsigilino dabar balsuodami? Vienas iš dalykų, numatytų šiame įstatyme, yra prievolė vaikui pranešti, jeigu prieš jį smurtauta. Mes nubausime auką, jeigu nepraneš apie smurtą prieš save? Nežinau, ką jūs galvojate.

10.26 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (priėmimas)

PIRMININKĖ. Kitas darbotvarkės 1-6.1 klausimas – Švietimo įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2759(2). Priėmimo stadija. Kviečiu A. Žukauską, jis yra komiteto pranešėjas dėl šio klausimo. Kaip ir sakiau, tai yra priėmimo stadija, tai yra priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio yra gauta viena Teisės departamento pastaba. Prašau pristatyti komiteto nuomonę.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė.

PIRMININKĖ. Dėkui. Ar galime pritarti 1 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą, bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Pritarta.

Dėl 2 straipsnio pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui, prirta.

Dėl 3 straipsnio yra viena Teisės departamento pastaba. Prašau.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė.

PIRMININKĖ. Ar galime pritarti 3 straipsniui, suredaguotam pagal Teisės departamento pastabą? Ačiū, prirta.

Dėl 4 straipsnio yra gauta L. Nagienės ir E. Jovaišos pataisa. Prašau, gerbiama Laima, pristatyti.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Manome, kad šitame straipsnyje yra perteklinis reikalavimas gimnazijai. Jame yra išskirtinai numatytas klasių skaičius. Manau, kad šituo specialiuoju kriterijumi yra neproporcingai apsunkinamas gimnazijų klasių formavimas šio tipo mokykloms keliant gerokai griežtesnes sąlygas.

Taip pat manytina, kad siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka regioninės politikos. Tai gali lemti kaimiškų gimnazijų, kurios dažnai yra vietovės kultūrinis centras, uždarymą. Be to, toks teisinis reguliavimas yra ypač formalizuotas, atima iš savivaldybių ir pačių ugdymo įstaigų teisę spręsti mokinių ugdymosi poreikių tenkinimą individualiais atvejais bei tinkamiausiais būdais.

Todėl siūlau šitą punktą išbraukti vien dėl to, kad visi šitie bendrieji kriterijai, kurie yra apibrėžti, jie jau yra apibrėžti šitame 43 straipsnyje. Jau nuo 8 dalies šitie kriterijai yra apibrėžti. Tai yra visos mokyklos. Todėl aš manau, kad tai yra perteklinė nuostata ir siūlau ją išbraukti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar yra 29 Seimo nariai, kurie pritaria? Gal bendru sutarimu galime sutarti svarstyti šią... Galime. Niekas neprieštarauja. Ačiū. Prašau, komiteto nuomonė.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė. Už – 8, prieš nėra, susilaikė 5.

PIRMININKĖ. Ačiū. Balsuokime dėl pataisos, kurią pateikė L. Nagienė ir E. Jovaiša ir kuriai komitetas pritaria.

Balsavo 120: už – 120, prieš nebuvo, susilaikiusių nebuvo. Vienbalsis šios pataisos palaikymas. Tuomet turime apsispręsti dėl J. Razmos pataisos, bet galbūt jis neprašys balsuoti?

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, kai dabar yra pritarta L. Nagienės pataisai ir neliko to punkto, formaliai kaip ir nebelieka galimybės svarstyti mano pasiūlymo, nes nėra vietos, kur jį siūlyti, kaip sakant. Aišku, aš savo pasiūlymu norėjau gal dar tvirtesnius saugiklius įkelti, kad išliktų kaimų ir miestelių gimnazijos, kad Vyriausybė savo tinklo taisyklėse nenustatytų perdėtai aukštų reikalavimų dėl mokinių skaičiaus klasėse, dėl pačių klasių skaičiaus, bet dabar tiesiog yra tokia situacija, kad, kaip minėjau, nėra galimybės svarstyti mano pasiūlymo.

PIRMININKĖ. Dėkui, nesvarstysime. Yra gauta viena Teisės departamento pastaba dėl šio straipsnio. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Teisės departamento pastabai yra pritarta.

PIRMININKĖ. Dėkui. Gerbiami kolegos, apsispręskime dėl viso 4 straipsnio su L. Nagienės ir E. Jovaišos pataisa bei atsižvelgę į Teisės departamento pastabą. Ar galima pritari bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Ačiū, pritarta.

Dėl 5 straipsnio yra gautos dvi Teisės departamento pastabos. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas abiem pastaboms pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Taip pat yra gauta L. Nagienės ir E. Jovaišos pataisa. Prašom pristatyti ją, gerbiama Laima.

L. NAGIENĖ (DFVL). Labai ačiū, gerbiama Pirmininke. Iš tikrųjų mūsų siūlymas įsigaliojtu nuo 2026 metų ir vienas iš bendrųjų kriterijų – numatyti mokyklos veiklos rezultatus, kad būtų ir mokinių ugdymosi pasiekimų, ir pažangos kriterijai. Šiandien mes turime bendruosius kriterijus, kurie faktiškai neapima rezultatų rodiklių, todėl noriu ir prašau pritarimo, kad atsirastų išskaidytas 43 straipsnio 8 dalies punktas ir būtų papildytas 9 punktu – mokinio ugdymosi pasiekimai ir pažanga atitinka Vyriausybės nustatytus mokyklos veiklos rezultatų kokybės rodiklius.

Tikrai tai būtų labai teisinga, nes mes dabar iki šios dienos šiuo įstatymu kokybės rodiklių ir pažangos nematuojame. Siūlyčiau, kad tas punktas įsiteisėtų, kai būtų nustatyti kriterijai, nuo 2026 metų. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ar yra 29 Seimo nariai, palaikantys šią pataisą? Balsuokime.

Yra. Komiteto nuomonė. Prašom.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komiteto nuomonė nepritarti ir argumentai: manytina, kad siekiant pasiūlymo tikslų pakanka įstatymo projekte numatyto mokyklos išorinio vertinimo, kur yra jau pakaitimai padaryti – 36 straipsnio 6 dalis papildyta. Balsavimo rezultatai: už siūlymą 6, prieš – 7, susilaikiusių nėra.

PIRMININKĖ. Ačiū. Motyvai. J. Šiugždinienė kalba už.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Aš norėčiau kalbėti prieš, ne tą paspaudžiau.

PIRMININKĖ. Tuomet negaliu leisti, nes E. Pupinis buvo užsirašęs prieš. E. Pupinis kalba prieš.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos...

PIRMININKĖ. Nebent jis užleistų vietą.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Galėčiau užleisti ministrę kalbėti, bet iš tikrųjų daug diskutavome apie tuos visus kriterijus, apskritai apie ugdymo proceso kokybės vertinimą. Šiuo atveju turbūt reikėtų iš pradžių susitarti, tiksliai nustatyti, nes mes matome su kai kuriais vertintojais, kurie verslo pagrindais vertina mokyklas, kad iš tikrųjų pasirinkti tam tikri kriterijai daug daugiau piktnažmones, nes jie nėra pakankamai produktyvūs ir gilūs, pakankamai išanalizuoti. Todėl manome, kad komitete būtų galima svarstyti šį klausimą, tačiau kol kas neapriboti įstatymu, nes visi kiti kriterijai yra kur kas tikslesni. Siūlome nepritari ti tam pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Dėkui. Dėl motyvų už užsirašę L. Nagienė, bet kadangi tai yra jūsų pataisa, tai negaliu leisti jums kalbėti. Balsuokime. Apsispręskime ir balsuokime dėl L. Nagienės ir E. Jovaišos pataisos, jai komitetas nepritarė. Kas pritariate pasiūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 56, prieš – 34, susilaikė 30. Pasiūlymui nepritarta. Apsispręskime dėl viso 5 straipsnio. Ar galime pritari ti jam bendru sutarimu? Galime. Taigi dabar... Balsuojame? Norite balsuoti dėl straipsnio. Gerai, balsuojame dėl straipsnio. Kas pritariate įstatymo 5 straipsniui, balsuojate už, kas nepritariate jam, balsuojate kitaip.

Balsavo 121: už – 68, prieš – 9, susilaikė 44. Pritarta 5 straipsniui.

Dėl 6, 7 straipsnių pasiūlymų nėra. Ar galime jiems pritari ti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl 8 straipsnio yra viena Teisės departamento pastaba. Prašom pristatyti komiteto nuomonę.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė.

PIRMININKĖ. Taip pat Seimo narių L. Nagienės ir E. Jovaišos pasiūlymas. Prašom pristatyti.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Pritarsiu iš dalies įstatymo pataisai, nes dabar nei iš šio, nei iš to įstatyme atsiranda sąvoka „sąlyginė klasė“. Niekam nėra aišku. Todėl ir siūlėme šią sąvoką išplėsti ir išaiškinti, kad įstatyme būtų aišku, kas tai yra sąlyginė klasė. Dėl to Teisės departamentas šiek tiek kitaip suformulavo. Manau, aš pritarsiu iš dalies šiai pataisai.

PIRMININKĖ. Komiteto nuomonė. Prašom.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė iš dalies. Tiesiog perkėlė tą apibrėžtį į kitą vietą, iš karto po paminėjimo. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar galime bendru sutarimu pritari ti komiteto redakcijai? Jai iniciatoriai pritaria. Galime, nematau prieštaraujančių. Ačiū.

Dėl to paties straipsnio yra dar dvi Teisės departamento pastabos. Prašom pristatyti komiteto... Ne, atsiprašau, viena Teisės departamento pastaba.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Taip pat yra Seimo nario V. Ažuolo pasiūlymas. Prašom pristatyti savo pasiūlymą.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Sveiki. Pasiūlymo esmė yra labai paprasta. Ankstesnė Vyriausybė ne-skirstė vaikų, ar jie yra privačioje klasėje besimokantys, ar savivaldybės klasėje besimokantys. Finansavimas būdavo vienodas. Pasikeitus Vyriausybei, nustatyta diskriminuojanti tvarka, kai privačios mokyklos klasė yra finansuojama, o tokia pati savivaldybės klasė nėra finansuojama. Siūlau tą diskriminavimą panaikinti, kad būtų Vyriausybės skiriamas vienodas finansavimas tiek privačios mokyklos klasei, tiek savivaldybės mokyklos klasei. Siūlau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Ar yra 29, kurie palaiko tokį pasiūlymą? Balsuojame.

Taip, yra. Prašom. Komiteto nuomonė.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas nepritarė. Argumentavo tuo, kad valstybinių ir nevalstybinių mokyklų finansavimo sąlygų suvienodinimas būtų nepagrįstas, siekiant užtikrinti švietimo įvairovę, kuri yra įtvirtinta Švietimo įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje. Dėl ribotų išteklių valstybinės ir savivaldybių mokyklos tam tikrais atvejais negali užtikrinti švietimo įvairovės, nes jų steigimas ir išlaikymas būtų ekonomiškai nepagrįstas, o švietimo paslaugos, stokojant finansavimo,

būtų nekokybiškos. Šiuo atveju švietimo įvairovę gali atliepti nevalstybinės mokyklos, kurios turi papildomų finansavimo šaltinių ir gali suteikti visuomenės paklausą atliepiančias kokybiškas švietimo paslaugas. Visiškai suvienodinus valstybinių ir nevalstybinių mokyklų finansavimo sąlygas, nevalstybinių mokyklų galimybės teikti visuomenės poreikius atliepiančias švietimo paslaugas, kurių negali suteikti valstybinės ir savivaldybių mokyklos, gerokai susiaurėtų, todėl tam tikrais atvejais nevalstybinėms mokykloms tikslinga taikyti išimtis.

Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš – 5, susilaikė 3.

PIRMININKĖ. Ačiū. Dėl motyvų užsirašė Seimo narių. Už kalba V. Targamadzė.

V. TARGAMADZĖ (DFVL). Ačiū. Visų pirma valstybinėse ir nevalstybinėse mokyklose mokosi Lietuvos vaikai, reikia šitą dalyką įvertinti, ir jie turi teisę gauti atitinkamas mokymosi galimybes netoli namų.

Jeigu mes žiūrėsime finansavimą, tai gali būti proporcingas finansavimas. Jei nėra atitinkamo vaikų skaičiaus, tai galima mažiau finansuoti. Sąlygų finansavimas, ką pirmininkas sako, nėra visiškai tai, nes čia kalbama tik apie klasės krepšelio finansavimą, o ne tik ir visas aplinkos lėšas, todėl aš siūlau už.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – J. Šiugždinienė.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Aš noriu pritarti komiteto sprendimui ir priminti kelis tokius dalykus. Kuomet mes turėjome ne klasės krepšelių, o turėjome mokinio krepšelių, šios problemos nebuvo, nes kiekvienas mokinys turi teisę gauti valstybės finansavimą ir gauti savo krepšelį. Šiuo metu mes turime klasės krepšelį ir valstybė turi teisę nustatyti, kokias klases ji finansuoja mokesčių mokėtojų pinigais. Šiuo atveju nevalstybinės mokyklos, kurios apima ir bendruomenines mokyklas, ir mažas mokyklėles, ten tėvai, tą ir komiteto pirmininkas minėjo, finansuoja papildomai, dažnai finansuoja papildomai specializuotą ugdymą ir turi teisę, moka iš savo atlyginimo. Tai yra visai kitas finansavimo būdas, todėl siūlyčiau pritarti komiteto sprendimui.

PIRMININKĖ. Ačiū. Motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami. Kas pritariate V. Ažuolo pasiūlymui, kuriam komitetas nepitaria, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 117: už – 57, prieš – 41, susilaikė 19. Pasiūlymui nepritarta. V. Ažuolas norėtų repikuoti.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Labai gaila, kad pritrūko tik 3 balsų. Bet tai akivaizdžiai ir parodė, ką Prezidentas sakė, kad ši valdančioji dauguma stumia švietimo komercializavimą. Jūs proteguojate privatų švietimą ir nepainiokite to su galimybe prisidėti ir neprisidėti. Jūs savivaldybėms net neleidžiate prisidėti prie tokių klasių, tėvams neleidžiate prisidėti. Kaip galima išrūšiuoti teisingesnį finansavimą? Gėda!

A. ŽUKAUSKAS (LF). Norėčiau replikuoti gerbiamam Valiui. Iš tikro savivaldybės turi dideles teises ir mes buvome liudininkai, kai jūsų rinkimų apygardoje viena mokykla dėl jūsų protekcijos gauna penkis kartus didesnę finansavimą vienam vaikui negu kitos mokyklos. (*Balsai salėje*) Taip.

PIRMININKĖ. A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš tai stebiuosi, nuo kada pranešėjas pradeda skaityti replikas, kai jo pareiga yra pristatyti komiteto išvadą. Tai būtų malonu, kad laikytumėtės Statuto. O kad G. Landsbergio mokyklas norite apginti, tai aš tą suprantu.

PIRMININKĖ. Pranešėjas neskaito replikų. Kadangi jis taip pat yra komiteto narys ir pirmininkas, pasakė repliką. Prašau, J. Šiugždinienė.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Aš atsiklausiau Pirmininkės.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Kolegos, aš tik noriu papildyti, ką reiškia, jog savivaldybė prisideda ir *prifinansuoja*. Mes visi turime suprasti, kad tai reiškia, kad ji nefinansuoja kitų dalykų. Šiandien mes matome, kad švietimo pagalbą Vyriausybė finansuoja 80 %, tai yra savarankiška savivaldybių funkcija. Jeigu mes turėtume daugiau lėšų ir nereikėtų, taip sakant, *prifinansuoti*, tai mes galėtume teikti normalią švietimo pagalbą. Aš tikrai visų prašau gražiai suprasti tą dalyką, ką reiškia – perskirto lėšas, ir pačiai savivaldybei leisti *prifinansuoti*. Tai reiškia, kad apskritai lėšos švietimui mažėja, o ne didėja. Atkreipkite dėmesį tiesiog į šitą dalyką.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, reikėtų jau apsispręsti balsuojant, bet matau, kad V. Targamadzė dar nori repliką pasakyti. Prašau.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Aš tiesiog noriu paprašyti, kad nemaišytume kelių dalykų – kur švietimo pagalbos specialistų finansavimas, kur klasės krepšelio finansavimas. Tai yra visiškai skirtingi dalykai ir proporcingai galima būtų finansuoti. Aš manau, kad valstybė turėtų prisidėti. Aš tikrai labai prašau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Ačiū. Apsispręskime dėl viso 8 straipsnio. Ar galime pritarti jam bendru sutarimu? Balsuojame dėl 8 straipsnio. Kas pritariate straipsniui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 124: už – 67, prieš – 24, susilaikė 33. Straipsniui pritarta.

Dėl 9 straipsnio yra viena Teisės departamento pastaba. Prašau pristatyti.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komitetas pritarė: už – 7, prieš – 2, susilaikė 3.

PIRMININKĖ. Dėkui. Ar galime 9 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkoju. Ar galime 10 straipsniui, dėl jo nėra pasiūlymų, pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Motyvai dėl viso įstatymo. Už kalba J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Nors nebuvo pritarta kai kurioms mano idėjoms, nes aš norėjau, kad įstatymo lygiu būtų pasisakyta aiškiau dėl mokyklų tinklo kriterijų, kad jau iš Seimo išeitų aiški žinia, kaip mes nusprendžiame dėl to mokyklų tinklo, vis dėlto aš santūriai pasisakau už, turėdamas vilčių, kad dabar Vyriausybė, išlaikusi gana plačias galimybes nuspręsti dėl mokyklų tinklo savo nutarimu, jautriau ir teisingiau pasižiūrės į šį klausimą: kad neliks reikalavimų gimnazijų baigiamosiose klasėse po metų, po dvejų turėti 31 mokinį, kad jeigu skelbiama, kad kaimų, miestelių gimnazijose blogesnė ugdymo kokybė, sprendžiant dėl tų mokyklų baigiamųjų klasių naikimo bus žiūrima ne tik į kiekybinius kriterijus, bet bus įvertinama ir ugdymo kokybė. Pavyzdžiui, sumažėjus mokinių skaičiui nereikėtų uždaryti pirmaujančios visoje Lietuvoje Užpalių gimnazijos, kuri yra mano kolegos E. Pupinio tėviškėje, kur lietuvių kalbos mokymas yra pirmoje vietoje Lietuvoje. Būtų puiku, kad būtų žiūrima ir į gimnazijų ugdymo kokybę, ne tik į kiekybę, kai jau sprendžiamas jų likimas. Su ta viltimi balsuoju už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, trumpai pertraukiu motyvų išsakymą. Šiandien, kaip ir vakar, Seime svečiuojasi, o dabar yra balkone Airijos Atstovų Rūmų ir Senato visa delegacija, vadovaujama Š. O'Farelo. Pasveikinkime. (*Plojimai*) Dėkoju.

Motyvai prieš – V. Targamadžė.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Ačiū. Tai yra daug kur bendriniai, aiškumo stokojantys kriterijai, ypač aštuntas kriterijus. Nėra aiškiai įvardintas pažangos kriterijus, ypač jis yra svarbus įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo kontekste. Žiūrint sisteminiu požiūriu ir įvertinant įgyvendinimą, reikia atkreipti dėmesį ir į kitus dokumentus, kurie jau šiandien yra parengti. Pavyzdžiui, į Mokyimo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą, kuriame yra nurodytos sąlyginės klasės. Artimiausioje ateityje sąlyginė klasė yra nurodyta 21 vaikas. Aš turiu omenyje 3 ir 4 gimnazijos klases. Paskui, matyt, atsiras ir 31 vaikas. Taigi bus tikrai šienaujamos gimnazijos regionuose. Nepamirškime, kad mokymasis šiandien yra privalomas įstatymo tvarka iki 16 metų. Šitie vaikai neturės galimybės mokytis gimnazijoje arčiau namų. Infrastruktūra, pavežėjimas nėra sutvarkytas ir tos žadamos konsultacijos taip pat nebus gaunamos vaikų, nes vadinamieji geltonieji autobusiukai jų nelauks. Taigi kviečiu balsuoti prieš. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – E. Rudelienė.

E. RUDELIENĖ (LSF). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tiesų mokyklų tinklas, pertvarka, matyt, yra viena sudėtingiausių ir jautriausių temų, bet visi turime pripažinti, kad mokinių skaičius iš tiesų mažėja, mokyklose mokinių skaičius mažėja, ir matome šiandien labai didelius skirtumus tarp skirtingų mokyklų, skirtingus mokinių rezultatus. Man atrodo, kiekvieno politiko tikslas yra sudaryti vienodas sąlygas besimokantiems vaikams, kad ir kur jie mokytųsi: ar mieste, didmiestyje, ar miestelyje, kad mokinys galėtų pasirinkti norimus dalykus, galėtų pasirinkti, kokias pamokas mokytis, o ne su bendru srautu galėtų tik keliauti mokytis gimnazijoje. Įstatyme yra numatyti kriterijai, kurie švietimo įstaigas įpareigos, kokia mokykla turi būti, ir tai suteiks visiems mokiniams vienodas sąlygas mokytis, nesvarbu, kur mokykla būtų – kaime, mieste ar kaimelyje.

Taip pat patobulintas įstatymas, kuris yra šiandien atkeliavęs su visomis pataisomis, suteikia galimybę ministerijai formuluojant taisykles atsižvelgti į savivaldybę, į specifiką, į tai, ar yra tautinių mažumų toje savivaldybėje, ar nėra, ir nebūtinai taikyti visiems vienodas be jokių išlygų. Todėl šiandien tikrai raginu kolegas balsuoti už šį įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Mielie kolegos, iš tikrųjų, kaip Jurgis sakė, kad atnešame žinią iki mokslo metų pradžios. Tai ir noriu pasakyti, kad tos nežinios ir netikrumo lieka labai daug.

Reikia pripažinti, kad po pirminio varianto, pateikto Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Švietimo ir mokslo komitetas tikrai patobulino įstatymą ir bent kiek leido, sudarė galimybes regionuose ar tautinių mažumų mokykloms išlikti ten, kur jos yra dabar, ir tos ugdymo kokybės ir pažangos siekti toje vietoje, kurioje ta mokykla yra. Vis dėlto yra Švietimo įstatymo kriterijai ir 67 straipsnyje numatomos sankcijos savivaldybėms, kurios pasiryžusios atliepti bendruomenių lūkesčius ir išlaikyti mokyklas. Mano vertinimu, mes turėtume prizus steigti, jeigu savivaldybė geba turėti švietimo įstaigą ir teikti kokybiškas paslaugas, o ne bausti finansinėmis sankcijomis. Šitas pasirenkamas kelias, mano vertinimu, visų pirma tikrai yra siaurinant savivaldybių teises ir niekaip neatliepia Vietos savivaldos chartijos – Europos svarbaus dokumento.

Kitas svarbus momentas. Dabar visų švietimo bendruomenių akys bus nukreiptos į rengiamus poįstatyminius aktus, nes jais turėtų būti vis dėlto atsitraukta nuo unifikuoto, standartizuoto ir atkirsto visiems po vienodai... o atsižvelgta į realius poreikius, galimybes ir tų bendruomenių lūkesčius. Jeigu mes sudarome sąlygas privačioms mokykloms užsidirbti pinigų ir išsiskirti tuo, kad mažoje klasėje bus teikiamas kokybiškas ugdymas, tai lygiai tą patį mes galime taikyti savi valdai. Todėl aš labai linkėčiau Vyriausybei rengiamus poįstatyminius aktus parengti taip, kad tų abejonių ir įtampų nebūtų keliami.

PIRMININKĖ. Motyvai už – J. Šiugždinienė.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Dėkoju kolegoms iš Švietimo ir mokslo komiteto už tikrai didžiulį nuveiktą darbą ir už tuos pasiūlymus, kuriuos teikia tiek opozicijos, tiek pozicijos nariai. Manau, tikrai turime subalansuotą variantą, ir aš labai dėjuosi, kad įstatyme nugula net aštuoni mokyklų veiklos kriterijai, iš kurių net šeši yra kokybiniai ir apibrėžiantys kokybę.

Tikrai sutinku su tuo, ką sako L. Nagienė, kad reikia pasižiūrėti dar giliau ir, ko gero, pasistengti apibrėžti pažangą ir kokybės standartą, tačiau manau, kad šiuo klausimu reikia mums labai stipriai padirbėti ir tikrai čia mums nepavyks to padaryti nei per vieną, nei per kelis mėnesius, reikia susitarimo. Siūlyčiau tą daryti mūsų politinių partijų susitarimo kontekste ir dirbti, padirbėti, tuomet galbūt, jeigu mes rasime kokį nors sprendimą, grįžti ir su įstatymo pataisomis. Bet šiuo metu mes tiesiog patys siūlydami nežinome, ką iš tiesų siūlome ir ką tai reiškia mūsų mokykloms, ką tai reiškia mūsų savivaldybėms.

Kitas dalykas. Aš labai dažnai girdžiu bendruomenių interesus ir tai, kad būtų išsaugotos mokyklos, bet labai retai girdžiu, kai argumentuojama, vaiko interesą. Mums turi būti svarbiausias vaiko interesas. Tai, kad vaikas neturi vienodų galimybių pasirinkti mokytis dalykus, kuriuos jis nori, tai, kad jisai neturi galimybių turėti turtingą ugdymosi procesą, konsultacijas, neformaliojo ugdymo būrelius, – viskas yra kokybės ribojimai. Mes ribojame jo galimybes.

Mes visi šiandien puikiai žinome, kad yra mokyklų, kuriose vaikams, gimnazijose, tiesiog neleidžiama laikyti valstybinių brandos egzaminų būtent dėl to, kad mokykla bijo prastai pasirodyti, dėl to, kad yra labai mažai mokinių, neleidžiama išeiti, pasirinkti profesinio mokymo, nes bijoma, kad nesusidarys tas mažiausias klasės komplektas. Tikrai mes šiandien daugeliu atveju ignoruojame vaiko interesus. Tad aš kviečiu visus pasižiūrėti būtent iš šios perspektyvos ir rūpintis vaiko interesais.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – G. Kindurys.

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Yra toks posakis: įstatymas dėl įstatymo. Tik šiuo atveju šis įstatymas dėl dviejų nutarimų, dėl Vyriausybės nutarimo dėl Mokyklų tinklo kūrimo taisyklių ir dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, kuriuo ir nustatyta, kad minėto Vyriausybės nutarimo nuostatos prieštarauja Konstitucijai. Lyg teisinio proceso rūbo apvilkinimas logiškai nepaaiš-

kinamai tvarkai, tai yra draudimui veikti mažesnėms klasėms, vadinasi, ir mokykloms gyventi. Be to, įstatymu nustatomos skirtingos veikimo galimybės valstybės, savivaldybės mokykloms ir privačioms.

Prezidentas metiniame pranešime atkreipė dėmesį, kad šiuo metu priimami sprendimai ir dėl mokyklų tinklo pertvarkos kriterijų lydimi leitmotyvo, kad viskas nuspręsta ir nieko naujo sugalvoti negalima. Gaila, kad nesirengiame sugalvoti geresnių sprendimų, juk, pavyzdžiui, prievolė gimnazinėse klasėse turėti 21 mokinį tikrai nesisieja su ugdymo kokybe. Atskiriems mokslo dalykams klasės dalinamos per pusę. Taigi būtent tuo ir parodoma, kad taip geriau yra išmokstama. Tai tik parodo, kad mažesnės klasės gali tikrai sėkmingai veikti ir vaikai jose pasiekti gerų rezultatų.

Siūlau balsuoti prieš ir nežlugdyti nedidelių, bet šiuo metu tvirtų gimnazijų, nenustatyti išskirtinių sąlygų finansavimu ir klasių dydžiais privačioms mokykloms.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai už – A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Dėkoju. Iš tiesų mažesnės klasės gali daug ką padaryti. Apskritai, kad būtų kuo daugiau mokytojų ir kuo didesnę dėmesį gautų vaikas, tuo būtų visada geriau. Bet kai aš girdžiu kalbant apie mokyklą opozicijos atstovus, iš tikrųjų girdžiu kalbant apie socialines funkcijas, apie kultūrinės funkcijas, apie tai, kas patogiau savivaldybei, kaip būtų patogiau, kur arčiau, kas būtų... Aš girdžiu žodį „patogumas“. Toks noras, kad gal kaip nors nekeiskime, nes ką žinome, ką pagalvos žmonės. Permainos nėra patogios.

Iš kitos pusės, turime vaiką, kuris norėtų, aš manau, kur mes esame įsipareigoję, kad mokykla būtų švietimo įstaiga ir kad mokykla, nepaisant to, kadangi tikrai privalomas yra švietimas, ar ji yra Vilniuje, ar regione, galėtų suteikti jam pačias geriausias galimybes būtent mokytis. Tai yra turbūt svarbiausia įveika ir tos nelygybės, apie kurią dabar dažniausiai kalbame. Todėl noriu labai padėkoti J. Šiugždinieniui už tą darbą, didžiulį darbą, kuris atliktas rengiant šitą įstatymą, rengiant šiuos visus dalykus, tariantis. Atsirado daug kliūčių, bet man atrodo, kad šiandien mes žengiamo žingsnį į priekį, o švietimo sistemoje reikia labai labai daug ką permąstyti. Įtraukusis mokymas keičia pačią paradigmą, keičia pačius filosofinius pamatus ir šiuo atveju tikrai reikės labai daug revoliucijų mūsų galvose, daug kolūkių galvose sugriauti. Bet aš tikiuosi, kad tai padarysime, o šitas teisės aktas tikrai leidžia tarnauti vaikui, leidžia sudaryti visiems vaikams lygias sąlygas, geresnes sąlygas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Iš tikrųjų negalėčiau sakyti, kad esu visiškai prieš. Iš tikrųjų, gerbiamas Andriau, noriu pasakyti, kad šita įstatymo pataisa nebūtų buvusi, jeigu nebūtų buvę Konstitucinio Teismo sprendimo. Komitetui be galo dėkinga, atsižvelgta iš dalies į kai kurias pastabas. Tačiau pasigendu vieno vienintelio dalyko – tai kokybės vertinimo. Ugdymo kokybės vertinimo. Man labai svarbus šitas pažangos kriterijus. Taip, sutinku, kad galbūt jo negalime taip staigiai, todėl aš ir siūliau nuo 2026 metų. Galėjome nuo 2027 metų, būtume visiškai pasirengę numatyti ugdymo pažangos kriterijus. Koks yra mūsų tikslas? Vaikas ateina į mokyklą, kad pasiektų ir gautų visa geriausia ir pasiektų geriausius rezultatus.

Kitas momentas dėl galimybių pasirinkti. Nebijokime šiandien taikyti kitų metodų. Mes žinome, buvo nuotoliniai mokymai, kai mes galėjome kitaip mokytis. Lygiai taip pat ir toje nedidelėje gimnazijoje, kur bus viena ugdymo klasė, 3 ar 4 (dėkoju, kad išbrauktas 14 punktas), kad vaikas galėtų lygiai taip pat gauti pasirinkimą. Jis gali ir nuotoliu susijungti su kita klase kurios nors gimnazijos, kur yra fizika, chemija ar biologija, yra geras mokytojas, kuris irgi gali suteikti pakankamai gilių žinių tam vaikui, kad jis galėtų laikyti abitūros egzaminą. Mūsų tikslas – vaikui duoti galimybę pasirinkti, bet visada mes kažkodėl įspraudžiame į vieną mokyklą, tik toje mokykloje pasirinkimas. Bet šiandien yra visai kitokios galimybės, todėl iš dalies iš tikrųjų pritarčiau, bet jeigu būtų visiškai atsižvelgta į kokybės standartus. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti, apsispręskime balsuodami dėl darbotvarkės 1-6.1 klausimo – Švietimo įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIVP-2759(2). Priėmimo stadija.

Užsiregistravo 66, balsavo 66, už – 66. Audringi V. Ažuolo plojimai. Pabalsuosime kažkuriuo metu vėliau.

R. Tamašunienė norėtų pasisakyti.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Taip, aš noriu replikos po balsavimo. Labai noriu kreiptis į vaiko teisių gynėjus, kurie čia mini vaiko interesą. Aš nežinau, ar tikrai vaikas bus laimingesnis, kasdien važiuodamas po 40 kilometrų į vieną pusę? Ar tai tikrai yra jo interesas pasiekti tą išsvajotą kokybę, nuvažiavus tam tikrą atstumą? Noriu pasakyti, kad vis dėlto tėvai neatiduos vaiko į blogą mokyklą, nekokybišką mokyklą. Jeigu tėvai, bendruomenė stoja ginti savo mokyklos, kurioje mokosi jų vaikas, ir tos ugdymo kokybės, vadinasi, tą mokyklą ir reikia vertinti individualiai, atsižvelgti į tą poreikį, į tai, ką teikia mokykla, ir į bendruomenės lūkestį. O mes dabar pasakome, kad ne, mes nuvešime ir ten vaiko laukia laimė ir ten jo interesas. Tą interesą galima labai gerai įgyvendinti vietoje. Atsiminkime savo mokyklas. Daug čia Seimo narių esame iš tokių regioninių mokyklų, galėjome pasiekti ir aukštąjį mokslą, ir studijuodami puikiai pasirodyti, atėję iš nedidelių regioninių mokyklų. Tai ne atstumas yra vaiko interesas, o tikrai žinios, gebėjimas gyventi ir būti gyvenime. Ir nebūtinai aukštasis mokslas yra gyvenimo sėkmė.

PIRMININKĖ. J. Šiugždinienė – replika po balsavimo.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (TS-LKDF). Tikrai pritariu gerbiamai Ritai, kad tikrai nebūtinai aukštasis mokslas yra gyvenimo sėkmė. Čia ir glūdi dalis problemos, kad mes, norėdami suformuoti klasę, vaikų neišleidžiame į profesinę mokyklą. Mes puikiai matome. Čia mes kalbame ne apie vaikus. Mes kalbame iš esmės apie suaugusius žmones, tai yra 11, 12 klasė. Mes tikrai galime rasti sprendimų kartu su savivaldybėmis.

Mes šiandien matome, kad kai kuriose savivaldybėse miestų centruose yra leidžiama po septynis, po šešis, kai kur – po aštuonis klasės komplektus, o rajonų pakraščiuose yra gimnazijos, kuriose nesusidaro net 12 mokinių. Ir kas atsitinka? Tie mokiniai, ta maža klasė... Juk paskutinėse gimnazijos klasėse yra mokomasi grupėmis. Nesusidaro galimybės jiems mokytis chemijos, fizikos. Užtai šiandien jie nelaiko šių egzaminų. Gal keli iš jų išlaiko ir labai gerai, bet didelė jų dalis nelaiko. Pasižiūrėkite skaičius, mes juos siuntėme.

Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad mes neturime inžinierių. Kiek pas mus laiko fiziką? Apie 2 tūkst. vaikų per visą Lietuvą, chemiją – apie 800. Mes neturime tikslųjų ir gamtos mokslų mokytojų, nes paprastai šių dalykų tose gimnazijose niekas nesirenka. O mokiniui, kuris jau yra suaugęs, kuriam yra 18 metų, ne 16, kaip profesorė kalbėjo, pavažiuoti keletą kilometrų?.. Lietuva nėra tokia valstybė. Žiūrėkite, kas vyksta kitose valstybėse. Visur yra pavežėjimas, visur yra geltonieji autobusiukai.

Mes kalbame apie suaugusius žmones ir jų galimybes. Mes apribojame jų galimybes. Gimnazija yra startas į aukštąjį mokslą, o profesinis mokymas taip pat yra labai gerai ir perspektyvus pasirinkimas. Tai duokime vaikui pasirinkti. Tai yra vaiko interesas, kuris yra labai labai svarbus.

PIRMININKĖ. V. Ažuolas. Aš prašau trumpinti replikas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerai, labai trumpai. Pagal jus yra švietimo komercializacija, bet aš buvusios švietimo ministrės norėčiau paklausti: kodėl pagal priimtą Prezidento įstatymą, kuriame yra nurodyta, kad turi būti sukurtos priešmokyklinio ir darželių ugdymo grupės, per dvejus su puse metų nė 1 euro neskyrėte? Kur jau iki šandienos turėjote būti paskyrę 75 mln. Kodėl? Tam, kad nepakenktų privačiam švietimui, kad jis turėtų daugiau pelno. Ir šiais metais, kur žadėjo skirti, iki šandien irgi dar nieko nepaskyrė? Tai kodėl?

PIRMININKĖ. V. Targamadzė.

V. TARGAMADZĖ (DFVL). Ačiū. Taigi nesudaromos galimybės. Kodėl? Dėl labai paprastos priežasties. Pamirštama, kad gyvename XXI amžiaus trečiajame dešimtmetyje, kai galimos ir kitos mokyklų formos, ir baseinų kūrimas, ir taip toliau. Vadinasi, reikia ne vaikų galvas skaičiuoti, o iš esmės kitaip organizuoti ugdymą ir apie tai galvoti, nes mes esame atsilikę maždaug XX amžiaus viduryje. Na, geriausiu atveju kokiame šeštajame, septintajame dešimtmetyje su dabartine sistema. Tai vienas dalykas.

Kitas dalykas. Jeigu norite profesinį mokymą papildyti, tai gal nereikia vaikų stumte stumti, o duoti pasirinkimo galimybę.

Ir trečias dalykas. O kodėl jūs galvojate, kad regione kur kas prastesnės mokyklos negu Vilniaus mieste? Vilniaus mieste irgi yra įvairių mokyklų: į vienas labai veržiasi, o į kitas visiškai nenori eiti. Ačiū.

PIRMININKĖ. J. Šiugždinienė buvo paminėta, tai prašau trumpai replikuoti.

J. ŠIUGŽDINIENĖ (*TS-LKDF*). Kolegos, profesorė labai teisingai sako apie kitokias ugdymo formas. Turbūt pagrindinis klausimas: kodėl iki šiol mes netaikėme tų kitų ugdymo formų, kokios jos buvo galimos? Todėl tai mes ir siūlome: formuokime jungtines gimnazijas. Kai mes suformuosime jungtinę gimnaziją, tai mes galėsime taikyti įvairias formas toje jungtinėje gimnazijoje. Jeigu mes jos nesuformuosime ir paliksime taip, kaip šiandien yra, tai bus taip, kaip šiandien yra.

O V. Ažuolui atsakysiu. Visų pirma, lėšos yra ir regioninė priemonė, ir struktūriniuose fonduose yra numatytas finansavimas. Tai dar priminsiu, kad ikimokyklinis ugdymas yra savarankiška savivaldos funkcija. Čia yra mūsų bendra atsakomybė ir mes tikrai skiriame pakankamai lėšų stiprinti. (*Balsai salėje*) Na, kaip nė 1 euro? Tai jūs sakote, kad nė 1, nes, kaip sakant, jūs viską žinote iš kažkur.

PIRMININKĖ. A. Skardžius. Paskui L. Nagienė. Ir baigsime diskusiją.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, Pirmininke. Aš tai niekaip nesuprantu valdančiųjų. Imasi tokios rimtos, esminės reformos švietimo sektoriuje, kai pati Vyriausybė sėdi ant lagamino – nėra nė švietimo ministro. Iki rinkimų liko metai. Įgyvendinti tikrai nieko nebespėsite, o sujaukti – be abejo. Aš manau, kad jūs įjunge buldozerį surinksite tą reikiamą balsų skaičių, bet nedarykite to. Tiesiog matote, net ir opozicija, kuri tikrai perims valdžią, po to turės renovuoti ir bus nepatenkinti pedagogai, ir vėl viskas iš naujo.

PIRMININKĖ. L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Šiandien mes pamatėme, kokie svarbūs švietimo klausimai. Tai už to yra mūsų jaunoji karta ir mes turime galvoti apie tai, kad vaikas gautų kokybiškas žinias. Labai teisingai galų gale pasakė – yra kitų metodų. Aišku, kodėl mes anksčiau negalėjome taikyti – vien dėl to, kad mes neturėjome hibridinių klasių, mes neturėjome nuotolinio mokymo. Šiandien mes tai galime ir apie tai galvokime, kad vaikas bet koku atveju, kad ir kur jis gyventų, galėtų turėti tiek chemijos, tiek fizikos pasirinkimą – tai yra galimybė. Ir kiekvienas mokyklos vadovas turėtų prisimti atsakomybę, taip pat savivaldybė turėtų prisimti atsakomybę už tai, kad švietimo kokybė būtų aukštesnio lygio. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Judame toliau.

11.11 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 16, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2760(2) (priėmimas)

Lydimasis 1-6.2 klausimas – Švietimo įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2760. Priėmimo stadija. Trys straipsniai, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. E. Gentvilas. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiama Pirmininke, aš dėl vedimo tvarkos. Kadangi nepriimtas pagrindinis, ar būtų gerai, jeigu mes priimtume?

PIRMININKĖ. Ne, mes nebalsuosime dėl lydimųjų, tačiau straipsnius apsvarstysime, o vėliau žiūrėsime, ar yra įmanoma pakartoti balsavimą. Dėl motyvų užsirašiusių dėl lydimojo nėra. Kaip ir sakiau, balsuoti dabar neteikiu, nes pagrindiniam nėra pritarta, jis nėra priimtas.

11.11 val.

Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-6.3 klausimas – Profesinio mokymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761(2). Du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl šio lydimojo dėl motyvų užsirašiusių nėra. Balsuosime šiek tiek vėliau.

11.12 val.

Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2054(4) (priėmimas)

Dabar siūlau apsvarstyti darbotvarkės 1-7 klausimą – Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2054(4). Tai yra priėmimo stadija.

Kviečiu posėdžiui pirmininkauti savo pasipuošusį pavaduotoją P. Saudargą. Taip pat norėčiau pakviesti į tribūną pranešėją A. Skardžių, nes čia yra vienas kitas pasiūlymas, kuriuos reikėtų apsvarstyti. Toliau pirmininkauja P. Saudargas.

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Taigi, gerbiamas Artūrai, prašom į tribūną. Pastraipsniui. Čia yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Prašom truputį pristatyti.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Pasiūlymas dėl 4 straipsnio 1 dalies, ją Vyriausybė siūlo papildyti 6 punktu. Komitetas bendru sutarimu pritarė, turinys yra toks: Audito komitetas bendru sutarimu pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlymui nustatyti Turto banko teisę parduoti viešųjų įstaigų nekilnojamąjį turtą kartu su viešajai įstaigai arba valstybei nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu. Bendru sutarimu: už – 6, prieš ir susilaikiusių nėra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi taip vieningai komitetas pritarė, ar galime bendru sutarimu laikyti, kad yra 29 palaikantys ir kad mes galėtume svarstyti šį pasiūlymą? Pritariame. Gerbiami kolegos, o gal mes tada galime ir pačiam pasiūlymui bendru sutarimu pritarti? Nematau, kad kas nors nori diskutuoti, pasiūlymas buvo pristatytas, komiteto nuomonė išsakyta. Galime bendru sutarimu pritarti pasiūlymui? Dėkoju, pasiūlymui pritarta.

Toliau tada. Dėl 1 straipsnio buvo Seimo kanceliarijos Teisės departamento, jam pritarė.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Teisės departamentas pasiūlė papildyti 4 straipsnio 2 dalį nauju 10 punktu ir faktiškai čia yra 10 punkto išbraukimas, 2 dalies 10 punkto išbraukimas. Tai taip pat rezultatai buvo: už – 5, prieš ir susilaikiusių nėra. Dėl Teisės departamento pastabos tada balsuoti nereikia turbūt.

PIRMININKAS. Taip, jai komitetas pritarė, informavome. Toliau Seimo nario J. Razmos pasiūlymas, jam komitetas pritarė iš dalies. Ar gerbiama Jurgį galbūt tenkina toks variantas? Gerbiamas Jurgis, įjungsimė tuoj jums mikrofoną. Čia ką tik susikeitė. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, mano siūlymas iš esmės buvo techninio pobūdžio. Žinome, kad tose viešosiose sveikatos įstaigose lygiai 50 % turi universitetas, lygiai 50 % valstybė per atitinkamą ministeriją. Dėl to vietoj žodžio „daugiau“ aš ir siūliau parašyti „ne mažiau“, kad būtent įstatymas galėtų būti taikomas tokioms įstaigoms. Kaip suprantu, komitetas vietoj „daugiau“ priėmė „ne mažiau“.

PIRMININKAS. Tai jus tenkina?

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš nieko kito ir nesiūliau, tik...

PIRMININKAS. Jei jus tenkina, vadinasi, jūs nereikalaujate balsuoti, ir taip, kaip komitetas pritarė. Ar galime bendru sutarimu pritarti šiam komiteto variantui? Dėkoju.

Toliau tuomet Lietuvos Respublikos Vyriausybės, jam komitetas pritarė iš dalies.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Tai buvo papildyti 4 straipsnį 7 dalimi. Čia objektyvumo dėlei reikėtų pasakyti, kad gerbiamo Jurgio pataisa būtent ir buvo integruota į 4 straipsnio 7 dalį, nes 2 dalies 10 punktas buvo išbrauktas. Dėl jo gerbiamas Jurgis siūlė pataisą. Jo pataisa, skambėjusi „ne mažiau kaip pusė visų balsų“, virto Vyriausybės siūlymu „pusė ar daugiau kaip pusė balsų visuotiniame viešosios įstaigos dalininkų susirinkime“. O komiteto dar papildomai 7 dalies 2 punkte tas iš dalies yra toks, kad Vyriausybės nustatyta tvarka gali sudaryti sutartis su viešosiomis įstaigomis dėl viešųjų įstaigų nuosavybės teise priklausančių, tačiau jos funkcijoms atlikti nenaudojamų statinių, patalpų ar jų dalių pardavimo kartu su viešajai įstaigai nuosavybės teise arba valstybei nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu. Pakoregavo Vyriausybės teiktą siūlymą: išbraukė žodžius „tačiau jos funkcijoms atlikti nenaudojamų“ ir papildė „arba valstybei nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu“. Šiuo atveju tokia buvo korekcija. Tas pritarimas iš dalies atrodė taip. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nėra, susilaikiusių nėra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Vyriausybę tenkina šis pritarimas iš dalies ir ši komiteto redakcija, kaip aš suprantu? Tuoj įjungsiame, gerbiama premjere, galėsite tiksliai pasakyti, kad...

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Tenkina.

PIRMININKAS. Dėkoju. Galime bendru sutarimu pagal komiteto redakciją, Seime? Dėkoju.

Toliau čia buvo Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Atsiranda iš esmės naujas straipsnis. Komitetas pritarė. Galime bendru sutarimu čia? Dėkoju.

Dėl 2 straipsnio buvo Seimo nario J. Razmos pasiūlymas.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Atsiprašau, pirmininke, kalbant apie tą Vyriausybės siūlymą...

PIRMININKAS. Taip.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). ...jūs apie jį ką tik kalbėjote, dėl to paties siūlymo. Komitetas dar savo sprendimu papildė, pavadinime įrašė ne tik 4 straipsnį, bet ir 6 straipsnį. Įstatymas buvo tik dėl 4 straipsnio.

PIRMININKAS. Taip, aš matau. Sakiau, ir 6 straipsnio pakeitimo įstatymas tuomet išeina. Tvarka. Pagal komiteto redakciją Seimas jau ir pritarė.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Taip.

PIRMININKAS. Galime visam 1 straipsniui su pakeitimais pritarti bendru sutarimu?

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Galime.

PIRMININKAS. Dėkoju, pritarta.

Dabar 2 straipsnis. Seimo nario... Tuomet 2 straipsniui irgi galime pritarti, nes čia jau tas naujas. Dėkoju, pritarta.

Dabar dėl 2 straipsnio, tampančio 3 straipsniu, Seimo narys J. Razma teikia pataisą, jai komitetas pritarė.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Dėl įsigaliojimo.

PIRMININKAS. Dėl įsigaliojimo.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Dėl datų nukėlimo. Gal pats Jurgis pristatys? Aš galiu tai pristatyti.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Kolegos, manau, kad užsitęsęs projekto svarstymui neišvengiamai čia mes turime sutvarkyti įsigaliojimo datas. Pirminiame projekte buvo šių metų sausio 1 diena, dabar yra pasiūlyta racionali data – rugsėjo 1 diena, o iki 31 dienos parengti teisės įgyvendinamuosius aktus. Kviečiu pritarti bendru sutarimu.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Komitetas pritarė. Už – 6, prieš nėra, susilaikiusių nėra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar galime bendru sutarimu pritarti šiam pasiūlymui? Dėkoju, pritarta. Ir visam 3 straipsniui? Dėkoju pranešėjui. Ir visam 3 straipsniui galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar dėl viso už – gerbiamas A. Stončaitis.

A. STONČAITIS (*DFVL*). Mieli kolegos, aš siūlau tikrai pritarti šiam įstatymo projektui, nes mes, svarstydami įvairias temas Seimo Antikorupcijos komisijoje, matėme, kad yra spraga. Kadangi turime situacijų, kai valstybė perduoda gana paklausų, didelės finansinės vertės turta valdyti viešosioms įstaigoms ir kai šis turtas tampa nelabai reikalingas, tai viešosios įstaigos susiduria su didele šio turto profesionalaus realizavimo problema, o Turto bankas, kaip šiandien matyti, sukaupusi valstybės pagrindinę kompetenciją institucija, negali tokio turto perimti realizuoti, todėl aš manau, kad čia pralošė tiek tos įstaigos, tiek ir valstybė, tiek ir piliečiai dėl to. Manau, kad buvo gana racionali siūlymai pateikti, įvertinti, todėl aš ir siūlau palaikyti šitą įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tuoj pažiūrėsime, ar visas Seimas jį palaikys, nes mes dėl jo dabar balsuosime.

Gerbiami kolegos, atkreipiu dėmesį, dabar vyks balsavimas dėl Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2054(4). Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 103, balsavo 103: už – 102, prieš nebuvo, susilaikė 1. Taigi, įstatymas yra priimtas. (*Gongas*) Taigi, pliusas.

11.22 val.

Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektas Nr. XIVP-2822(2), Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2824(2), Teismų įstatymo Nr. I-480 57, 101 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2826(2), Civilinio proceso kodekso 62¹, 304, 441 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 62², 62³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2827(2) (*svarstymas*)

Toliau darbotvarkės 1-8 klausimų paketas, tai yra 1-8.1, 1-8.2, 1-8.3, 1-8.4 klausimai – Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektas Nr. XIVP-2822(2) ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XIVP-2824(2), Nr. XIVP-2826(2), Nr. XIVP-2827(2). Prašome gerbiamą I. Haase, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkę, pateikti išvadą dėl viso šito paketo. Prašom. Dėl viso komiteto išvadą.

I. HAASE (TS-LKDF). Gerai. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, pagrindinis komitetas, Teisės ir teisėtvarkos komitetas, apsvarstė Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektą Nr. XIVP-2822(2) ir priėmė sprendimą pritarti komiteto patobulintam Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektui Nr. XIVP-2822 ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš ir susilaikė 3.

PIRMININKAS. Dėkoju. Čia jūs tik dėl vieno perskaitėte.

I. HAASE (TS-LKDF). Tikrai dėl vieno.

PIRMININKAS. Prašom pagarsinti dėl visų.

I. HAASE (TS-LKDF). Taip pat pagrindinis komitetas svarstė papildomą išvadą dėl gautų naujų pastabų ir pasiūlymų dėl Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2824(2), dėl jo buvo pateikti Seimo nario J. Razmos pasiūlymai. Čia man apie tuos pasiūlymus kalbėti?

PIRMININKAS. Dėl pasiūlymų paskui. Dabar išvadą perskaitykite.

I. HAASE (TS-LKDF). Papildoma išvada – visiems pasiūlymams nepritarta. Čia papildoma išvada su pasiūlymais.

PIRMININKAS. Tik išvadas dėl projektų, mes paskui turėsime diskusiją, o paskui per pasiūlymus eisime.

I. HAASE (TS-LKDF). Taip pat komitetas svarstė Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 57, 101 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2826(2). Komitetas pritarė komiteto patobulintam Teismų įstatymo projektui Nr. XIVP-2826 ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nėra.

Taip pat buvo svarstomas ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 62¹, 304, 441 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 62², 62³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2827. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju, viskas. Taip, visas paketas. Labai ačiū. Dabar diskusija. Į diskusiją patį pirmą kviečiu gerbiamą S. Tumėną. Prašom. Taip, frakcijos vardu.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Teisingumo ministerija ir Teisėjų tarybos atstovai susitikimuose su Seimo frakcijomis neįtikino, kad po kitų metų sausio 1-osios teismų ir teismo rūmų reformos situacija pagerės ir bus išspręstos problemos, kurias dar 2020 metais nustatė Valskybės kontrolė valstybinio audito ataskaitoje. Atvirksčiai, tai vertinu kaip dar vieną antiregioninės politikos žingsnį. Esu įsitikinęs, kad Teisingumo ministerija ir Teisėjų taryba galėjo pademonstruoti lyderystės poziciją, tvirtą stuburą, kokį pastaruoju metu rodo Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, be kita ko, aiškiai įvardijusi, kad skirtingose apskrityse esančių teismo rūmų sujungimas į vieną apylinkės teismą apsunkins ir sutrikdys prokuratūros ir visų ikiteisminio tyrimo įstaigų, veikiančių apygardų principu, darbą.

Kviečiu neiti paskui, nekartoti tų Lietuvos žmonių pagrįstai keiksnojamų žodžių su priesaga -acija: konsolidacija, optimizacija, reorganizacija. Retas iš jūsų, nebent mūsų tėvai, seneliai, jau prisimena šią baisiąją priesagą vienkiemius naikinusiu žodyje „melioracija“. Kai matai tą įvairių institucijų gujimą iš regionų, norisi užpatentuoti dar vieną terminą – vyksta jau ne sodybų

tuštėjimo metas, bet, mokslškai įvardijus, vyksta antiregionalizacija. Pastarosios taikiklyje šį kartą atsidūrė apylinkių teismų reorganizavimas. Ir šiandien svarstomas teismų reorganizavimo projektas liudija, kad tai dar vienas kirtis atokesniems rajonams.

Tai sakau ne aš, o noriu pasiremti Pakruojo rajono mero S. Margio žodžiais. Tas kirtis, be kita ko, bus suduotas Pakruojo, Joniškio rajono, kitų rajonų teismo rūmams. Pakruojo rajonas neslepia, kad jaučiasi apgautas, nes bandė derėtis, aiškintis su Teisingumo ministerija, iš kurios savivaldybė tebuvo išgirdusi du priekaištus, kad neracionaliai naudojamas didelis teismo pastatas, kad didės administracinės infrastruktūros sąnaudos. Tuos Teisingumo ministerijos pastebėjimus ar priekaištus, kad neracionaliai naudojamos infrastruktūrai skirtos lėšos, rajonas išgirdo, sunešiojo visas kurpaites, kad sprendimas nebūtų vykdomas. Ieškodama kompromiso, pavyzdžiui, Pakruojo rajono savivaldybė perėmė dalį teismo pastato sąnaudų. Į teismo pastatą perkėlė Pakruojo rajono Juozo Paukštelio bibliotekos skyrių. Teismo rūmai buvo palikti ir tarnavo Pakruojo rajono gyventojams. Deja, tai, kas svarstoma dabar, liudija, kad Pakruojo teismo rūmai nuo kitų metų sausio 1 dienos užvers duris, o rajono gyventojams, ko gero, teks vykti į Šiaulių apylinkės teismo Radviliškio rūmus.

Kad išvengčiau subjektyvaus požiūrio, pasiremsiu dar vienu Pakruojo rajono mero, kuris gina savo gyventojų teisėtus interesus, argumentu. Pakruojo rajono savivaldybės vadovai su peršama reforma nesutinka. Meras S. Margis brukamas pertvarkas vadina sąmoningu mažesnių miestelių naikinimu, o gyventojus – įkaitais. Žmonių sąskaita kelti teismo darbuotojams atlyginimus, kaip dabar bandoma teigti, negalima.

Ką tik, birželio 13-ąją, Lietuvos Prezidentas G. Nausėda pasirašė dekretą ir Šiaulių apylinkės teismo Pakruojo rūmų teisėja paskyrė D. Jakubėnę, ji nuo birželio 14 dienos pradėjo darbą Pakruojuje. Nežinau, ar ji žino, kad po reformos jai ir padėjėjai teks dirbti važiuoti į Radviliškį. Bet Radviliškio rūmuose, kuriuose šiuo metu dirba penki teisėjai, mano duomenimis, net nėra neužimtų kabinetų. Taigi bus ieškoma naujų lėšų.

Tiek to, teisėja į Radviliškį iš Pakruojo nuvažiuos. Bet policijos pareigūnai nerimauja, kad jie gali būti verčiami tapti taksistais, nes asocialesni piliečiai vargu ar sugebės patys nuvažiuoti į teismo posėdį, o nuotoliu posėdžiauti jie tiesiog neturi techninių galimybių.

Pakruojo meras mini ir dar rimtesnes problemas: nyksta kaimai, mažėja autobusų maršrutų. Vadinasi, gyventojams, kurių dauguma vyresnio amžiaus ir nevairuojantys, tektų samdyti arba taksi, arba kaimyną arba juos vežiotų policija, kuri tai daro ir dabar, tik dabar – savo rajone.

Taigi aš įsitikinęs, kad ši reforma galimai pažeis vienodą visų asmenų teisę į teisingumą. Europos veiksmingo teisingumo komisijos Teisingumo kokybės užtikrinimo darbo grupės pateiktose teismų sistemos rekomendacijose parašyta ir tai, ko nenorėjo matyti reformos rengėjai – kad turėtų būti atvirksčiai: turėtų būti mažinami atstumai nuo teismo įstaigos iki teismo kompetencijai priskirtos teritorijos gyvenviečių.

Deja, Teisingumo ministerija, kartu su Teisėjų taryba parengusi teismų reformos įstatymų paketą ne tik neva teismų resursus optimizuoti, bet ir darbo krūvį, mato tik plusus. Teisingumo ministerija Seimo nariams ir visuomenei turėjo ir turi pasakyti, ką konkrečiai padarė, kad tų teismų nereiktų reorganizuoti. Aš negirdėjau. Ką aš girdėjau, tai Valstybės kontrolės valstybinio audito „Teismų sistema“ ataskaitos išvada, kad pertvarkos didinant teismų sistemos veiksmingumą turėtų būti daromos tik tokiu atveju, jeigu jos yra neišvengiamos ir pagrįstos ekonominiais ir kokybės kriterijais.

Baigdamas noriu pasakyti, kad ši išvada, manyčiau, tebegalioja. Tad kviečiu stabdyti šią ne tik regionams pražūtingą reformą, juk po kelerių metų ateis eilė kitiems teismo rūmuose, ir pirmiausia pradėti nuo to, ką 2022 m. rugsėjo 16 d. rezoliucija paragino padaryti Visuotinis teisėjų susirinkimas: pasirašyti nacionalinį valdžių susitarimą, skirtą Lietuvos teisingumo sistemos finansavimo ir vystymosi problemoms spręsti. Taigi kviečiu nepritarti šitam antiregioniniam projektui. Ačiū.

PIRMININKAS. Laikas, kolega! Labai atsiprašau, bet aš irgi, posėdžio pirmininko klaida, nepastebėjau, kad jūs užvėlinote.

Gerbiamą E. Dobrowolską kviečiu į tribūną diskutuoti.

E. DOBROWOLSKA (LF). Dėkoju už galimybę pasisakyti ir tikrai pasinaudosiu galimybe atsakyti į kolegų išsakytas pastabas ir užduotus labai teisingus klausimus.

Visų pirma turbūt verta priminti šios pertvarkos, ar teismų žemėlapių pokyčių, tikslus. Tikslas yra būtent užtikrinti, kad visoje Lietuvoje – ir regionuose, ir sostinėje – mes turėtume vienos kokybės teisingumą. Šiandien, deja, mes to padaryti negalime. Nėra tikslas šitos reformos, taupant lėšas, padaryti pigų teisingumą. Mes jo negalime sau leisti. Mes kalbame apie tai, kad net regione turėtume teisėjus, kurie gali specializuotis. Šiandien mes to užtikrinti negalime. Yra teismų, kuriuose mes turime vieną teisėją, kelis kartus didesnę personalą ir komandą. Tokiu atveju tas teisėjas negali specializuotis. Vienas teisėjas visame regione nagrinėja tiek baudžiamąsias, tiek civilines ir administracines bylas. Tokiu atveju kiekvienas žmogus, gyvendamas tame regione, iš karto žino, kuris teisėjas nagrinės jo bylą. Mes negalime užtikrinti bylų pasiskirstymo.

Taip, ieškota ir kitų sprendimų, kad mes galėtume įsivertinti visas alternatyvas. Būtent todėl su jūsų išvardintais merais asmeniškai kartu su Teisingumo ministerija, Teisėjų tarybos atstovais mes važiuojame į regionus. Mes ieškujome tarpinio sprendimo. Mes taip pat priėmėme sprendimus, kad ir teismo įsakymus galėtume paleisti per visą Lietuvą, pamėginti suvienodinti krūvius. Matome, kad vis dėlto to pokyčio neįvyko tokio, kokio mes būtume galėję tikėtis, tokio, kuris mums būtų leidęs specializuoti teisėjus, tokio, kuris mums būtų leidęs sakyti, kad visoje Lietuvoje mes turime vienodą teisingumo kokybę.

Ir taip, labai svarbu kalbėti apie tuos pokyčius, kurie laukia. Būtent tie pokyčiai, kaip yra dėliojamas visas teismų žemėlapis šiame projekte, turi labai aiškius kriterijus. Į šiuos kriterijus Teisėjų taryba, Nacionalinė teismų administracija ir kitos darbo grupėje dalyvavusios institucijos... Noriu atkreipti dėmesį, kad darbo grupėje dalyvavo tiek Generalinė prokuratūra, tiek prezidentūros atstovas, tiek kitų institucijų atstovai būtent tuo tikslu, kad mes darome pertvarką, kuri liečia visą Lietuvą, ir mums yra be galo svarbu suprasti, kur link einame ir ką mes galime užtikrinti kiekvienam gyventojui, tai yra kokybišką teisingumą.

Verta atkreipti dėmesį, kad mes kalbame išimtinai apie penkių pastatų infrastruktūros atsisakymą. Jeigu mes kalbėsime apie Plungę, kalbėsime apie kitus miestus, infrastruktūra ten lieka, teisėjai ten lieka, žmogui pokyčių nėra. Mes kalbame išimtinai apie penkis pastatus, tai yra Lazdijai, Akmenė, Pakruojis, Pasvalys, Skuodas, kur infrastruktūros atsisakoma, nė vienas teisėjas dėl to nėra atleidžiamas. Noriu atkreipti dėmesį, kad ten, kur yra keičiamas teisingumas, žmogus to nepajaučia, bet tokiu atveju teisėjų didesnė komanda, tai yra bent jau 20 teisėjų teisme, tiek septyni rūmuose, įgauna specializaciją, įgauna galimybę pasidalinti tomis bylomis, kelti kvalifikaciją, daryti karjerą.

Kas dar yra svarbu? Šiame pakete taip pat numatoma rašytinio proceso tvarka nagrinėjamas bylas persiųsti per visą Lietuvą. Jau Seimo dėka Vyriausybės reforma, valstybės tarnybos pirmajam etapui yra pritarta, teisėjams nuo liepos 1 dienos yra 40 % didesnės algos ir tos algos yra vienos nacionaliniu mastu. Bylų pasiskirstymas nacionaliniu mastu taip pat turėtų būti suvienodintas ir tai leis greičiau ir efektyviau nagrinėti tas bylas.

Aš taip pat norėčiau atkreipti dėmesį, kadangi ir tarp Seimo narių buvo susirašinėjimo, kur pasidalinta Generalinės prokuratūros raštu, teisėsaugos institucijų nuogastavimais. Noriu atkreipti dėmesį, kad Teisingumo ministerija, kai pateikė šią reformą Seimui, mes ją pakeitėme, prieš teikdami Seimui, mes atsižvelgėme į Generalinės prokuratūros nuogastavimus dėl Baudžiamojo proceso kodekso pataisų, todėl teikiant jau Vyriausybei ir Seimui tos dalies nėra pakete.

Lygiagrečiai verta atkreipti dėmesį, kai mes kalbame apie tuos atvejus, kai teisėsaugos institucijos privalo važiuoti, į tai, ko išmokome per kovidą, nuotoliniai teismo posėdžiai iki šiol aktyviai yra taikomi. Jau šiandien mes turime situaciją, kur nesutampa apskritys, nesutampa apygardos, ir yra labai svarbu nuspręsti dabar, kaip atrodys galutinai teismų žemėlapis, nes nuo to priklausys, kaip galutinai, būtent šiuo metu policija dar dėlioja savo reformą, galės matyti tą pokytį.

Ypač verta turbūt prisiminti, kad ir pačiame Prokuratūros įstatyme yra numatoma, kad būtent atsižvelgiant į teismų teritorijas yra dėliojamos teritorinės prokuratūros. Taip, mes girdime

teisėsaugos institucijų pastebėjimus ir mes į juos reaguojame. Vakar tiesiogiai kalbėjau su policijos atstovais, kokie yra techniniai sprendimai, koku būdu mes galime palengvinti tuos darbus.

Svarbu pažymėti, kad ir dabar jau iš esmės konvojuojama į tą patį teismą arba rūmus, kur budi ikiteisminio tyrimo teisėjas, ir jau dabar savaitgaliais budi vienas apylinkės teismo teisėjas visoje apylinkės teritorijoje, o darbo dienomis dažniausiai ikiteisminio tyrimo veiksmai atliekami su suimtaisiais centriniuose rūmuose.

Jeigu mes kalbėtume apie tuos penkis infrastruktūros pastatus, kurių atsisakome, ten jau dabar nėra areštinių, jau dabar ten nėra konvojuojama. Labai svarbu suprasti, kad šiandien tai, ką mes turime, neatliepia niekieno lūkesčių. Aš suprantu, kad tiek tas kolega, kuris jau dabar kalbėjo prieš mane, tiek tie, kurie užsirašė, dar kalbės dėl motyvų, kad mes visada kalbame apie atskirus regionus ir mes pamirštame svarbiausia – teisingumas turi būti vienodas nacionaliniu lygmeniu. Taip, Lietuva matė ne vieną reformą, kur dėl atstovavimo vienai arba kitai vienmandatei, reforma yra iškreipiama, pametami rodikliai ir tada mes grįžtame į pradinę diskusiją, o kodėl ta ar ne ta vienmandatė. Likime prie objektyvių kriterijų. Tai leis mums užtikrinti vienodą teisingumą. Yra puikių merų, su kuriais jau dabar, netgi nepaisant to, kad planuojama naikinti infrastruktūrą, yra susitarimai. Bus suteikta salė ir ne žmogus važiuos į kitą teismą, o teismas atvažiuos pas juos. Labai kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Paskutinį diskutuoti kviečiu gerbiamą A. Stončaitį. Irgi frakcijos vardu. Prašau.

A. STONČAITIS (DFVL). Gerbiami kolegos, aš pabandyčiau gal sutaupyti šiek tiek laiko, labai trumpai tik aprėpsiu siūlomą reformą ir stengsiuosi nekartoti, jau buvo gerbiamo Stasio išsakytos mintys, nes jos, mūsų frakcijos nuomone, yra teisingos ir frakcija tas išsakytas pastabas tikrai palaiko.

Pirmiausia šiandien siūloma žengti žingsnį į dar vieną reformą. Be abejo, kad reformų buvo ir bus. Kaip teigia projektų rengėjai, dėl bylų mažėjimo tendencijų, ypač tam tikruose regionuose, kyla poreikis būtent persvarstyti teismų tinklą. Reformos pristatymo metu teko girdėti, kad būtent tokia reforma užtikrintų vienodo teisingumo sampratą ir lygį visiems gyventojams, nesvarbu, kur jie gyventų, teisę į teisingumą teismo įstaigų artumo piliečiams požiūriu. Mažėtų išlaidos, kiti kaštai, tačiau kai šiandien, dabar, gerbiama ministrė pasakė apie siūlomos reformos plusus, visgi kaip pagrindinis kriterijus buvo sakoma, kad bus galima atsisakyti penkių pastatų regionuose. Aš visgi siūlyčiau svarstyti, kaip pagrindinį kriterijų imti, ar žmogui bus patogiau. Iš tikrųjų pasiūlytas modelis teismą padaro 60 ir daugiau kilometrų atstumu nuo žmogaus.

Mieli kolegos, supraskime, kad, deja, mes turime skirtingų galimybių Lietuvos piliečius. Mes visgi per kiekvieną reformą turėtume matyti tuos piliečius, kuriems 60 kilometrų patekti, kad gautų teisingumą, kad gautų advokato visavertę paslaugą, visas kitas numatytas paslaugas, ir grįžti atgal į gyvenamąją vietą, yra be galo sunku.

Kitas dalykas, mieli kolegos, supraskime, kad, kaip ir gerbiamas Stasys pasisakė, kad šiandien reformos turėtų būti derinamos ir su visomis kitomis reformomis, ir su taikomais socialiniais modeliais. Šiandien mes turime savivaldybių, kuriose tik vieną kartą per savaitę yra visuomeninis transportas, ir tai iki to rajono centro. Kartais netgi atgal nėra grįžimo. Pagalvokime, apie kokias mes vienodas piliečių galimybes galime kalbėti.

Kitas dalykas. Mes sakėme, kai svarstėme pateiktas kai kurias pataisas, gerbiamas J. Razma teikė, galbūt mes čia dar svarstysime, kiti kolegos Seimo nariai, dėl tinklo siaurinimo. Mieli kolegos, viena reforma iš teisminių institucijų, teisėsaugos negali būti išimta ir nevertinama tarp bendrų reformų. Visiškai neseniai, rodos, pereitą savaitę, Vyriausybė, kiek girdėjome, pritarė siūlymams ir į Seimą atkeliaus siūloma policijos reforma. Ten mes turime visiškai kitą geografinį modelį, yra pasiūlyta penkių apygardų. Dabar, kai yra Teisingumo ministerijos siūlomas modelis Mažeikių, Plungės ir Telšių teismų, pagal policijos reformą tai nukeliautų į Klaipėdos apygardą ir į Klaipėdos centrą, ten vyktų koordinacija. Yra Teisingumo ministerijos pasiūlymas, kad šitie savivaldybių teismai nukeliautų į valdymą, pagal policijos reformos suderinamumą, į Šiaulių apygardą. Tai yra visiškai išbalansavimas. Aš manyčiau, kad jau kas kas, bet teisėsaugos institucijų koordinavimas yra be galo svarbus ir darydami reformas mes tikrai negalime į tai neatsižvelgti.

Ir dar vienas aspektas. Svarstydami komitete mes kalbėjome, kad netgi iki reformos reikia jau turėti ir galima turėti Vyriausybės sprendimus dėl pastatų, turimų, pavyzdžiui, naudojamų policijos išvažiuojamiesiems teisiniams procesams. Negali būti, kad parduodame Akmenės pastatą ir nebus kur į vietą atvažiuoti ir daryti tą procesą. Išvažiuojamieji procesai turi būti, prieinamumas turi būti užtikrinamas, nes tai yra iš tikrųjų visuomenei labai svarbi paslauga.

Ir paskutinis dalykas. Iš tikrųjų, pažiūrėkime tą savivaldybių centrų ištuštėjimą. Iš principo nebėra valdymo grandžių, to, kas buvo savivaldybių centruose. Todėl, mieli kolegos, reformos tikrai yra būtinos, reformos yra gyvenimo ir valstybės valdymo variklis, tačiau viskas turi būti pamatuota viešąja paslauga, jos prieinamumu ir gerove mūsų piliečiams. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskusiją baigėme. Dabar kviečiu gerbiamą I. Haase grįžti į tribūną, svarstysime pasiūlymus. Dėl pirmo projekto 1 straipsnio buvo Seimo nario J. Razmos pasiūlymas, jam komitetas nepritarė. Ar gerbiamas J. Razma norėtų pristatyti ir kovoti už savo pasiūlymą?

J. RAZMA (TS-LKDF). Žinoma. Aš taip pat turiu abejonių dėl pasiūlytos apylinkių teismų sistemos reformos. Tuo lygiu yra vienintelis elementas – panaikinti Plungės apylinkės teismą. Tai bent reforma! Ir nerandu argumentų, kodėl būtent šį apylinkės teismą reikia naikinti? Jeigu žiūrėtume pagal nagrinėjamų bylų skaičių, aptarnaujamų teritorijų gyventojų skaičių, tai tie rodikliai yra mažesni ne tik Telšių, bet ir Utenos, Tauragės, Alytaus apylinkių teismuose. Jeigu jau taip iniciatoriai nori panaikinti vieną teismą Žemaitijos regione ir sutaupyti vieną kanclerio etatą ir atlyginimo priedą teismo pirmininkui, jeigu jau čia toks milžiniškas taupymas, ir nebijo tos sumaišties, kuri dėl to čia atsiranda, tai aš manau, yra daugiau argumentų, kad reikia naikinti ne Plungės, o Telšių apylinkės teismą, kur, kaip minėjau, rodikliai yra kuklesni. Tokį siūlymą aš ir formuluoju, kad patenkinčiau reformos iniciatorių sumanymus sutaupyti vieną apylinkės teismą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar komiteto nuomonė.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto nuomonė – nepritariu Seimo nario J. Razmos pasiūlymui. Komiteto argumentai. Kaip yra nurodyta aiškinamajame rašte, Lietuvos Respublikoje yra dešimt apskričių, daugumos apskričių ir apylinkių teismų centrai sutampa. Su dviem išimtimis: dėl gyventojų skaičiaus ir juos aptarnaujančių teismų dydžių atskirtas Vilniaus miesto apylinkės teismas ir Vilniaus regiono apylinkės teismas. Tačiau po įvykdytos 2018 metų reformos liko atskirti Plungės apylinkės teismas ir Telšių apylinkės teismas, turintys tik po 17–18 teisėjų etatų. Tai nėra efektyvu, vertinant valdymo aspektą, nes teismai, kaip atskiri juridiniai vienetai, greta teisėjų kiekvienas išlaiko savo atskirą administracinį personalą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal Europos Tarybos Europos veiksmingo teisingumo komisijos rekomendacijas dėl teismų žemėlapiu vertinama, jog patys neefektyviausi yra tie teismai, kuriuose yra mažiau nei 20 teisėjų. Bendra projektų siūloma pakeitimo koncepcija siekiama stambinti apylinkių teismus. Remiantis tarptautinėmis rekomendacijomis, minimalus teisėjų skaičius teisme turėtų būti 20, o rūmuose – septyni. Priešingu atveju teismai veikia neefektyviai, nes neproporcingai didėja kitų darbuotojų (personalo) skaičius, neužtikrinama teisėjų specializacija rūmuose, neefektyviai valdomi teismų skiriami asignavimai (mažo teismo rūmų kontekste), per dideli administravimo aparato išlaikymo kaštai ir panašiai, didelis atskirų asignavimų valdytojų skaičius. Buvo apskaičiuota, kad Plungės ir Telšių apylinkės teismų jungimo į vieną teismą atveju besidubliuojančio administracinio personalo darbo užmokestis kas metus leistų sutaupyti apie 139 tūkst. eurų.

2023 metų liepos mėnesį, įsigaliojus Teisėjų atlyginimų įstatymo pakeitimams, sutaupymo suma padidėtų. Nereorganizavus Plungės apylinkės teismo, tik sujungus tam tikrų rūmų teritorijas, situacija iš esmės nepakistų. Be to, sprendžiant dėl šio teismo reorganizavimo, buvo atsižvelgta ir į apskritai šiame regione mažėjančius nuolatinių gyventojų ir bylų srauto skaičius.

Siūlymas sujungti Plungės ir Telšių apylinkės teismus visa apimti neleistų užtikrinti teisminės gynybos prieinamumo teritorinio aspekto, nes teismo rūmai būtų nutolę vieni nuo kitų nepagrįstai toli, o tai apsunkintų atvykimą į bylos nagrinėjimo vietą tiek žmonėms, tiek teismui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiama Agne Širinskiene, ar jūs dėl vedimo tvarkos?

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Dėl vedimo tvarkos. Kadangi dėl balsavimo apsispręsti bus svarbu, norėčiau gerbiamojo Jurgio...

PIRMININKAS. Dėl motyvų jūs turite užsirašyti.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). ...paklausti, kuo svarbus tas teismo kancleris, kurį jūs čia bandote išgelbėti?

PIRMININKAS. Gerbiama Agnė Širinskiene, jūs turite dėl vedimo tvarkos, o jeigu jūs norite dėl motyvų, dėl straipsnio, tada jūs turite užsirašyti dėl motyvų. Ir dėl motyvų yra užsirašęs gerbiamas A. Stončaitis, pavyzdžiui, už. Prašom.

A. STONČAITIS (DFVL). Kolegos, aš nenoriu kartoti, tačiau noriu priminti, ką visiškai neseniai pasakiau iš tribūnos, kad teisėsaugos institucijų reformos turi būti suderintos ir logiškos. Šiuo atveju Plungės, Telšių ir Mažeikių policijos komisariatai veiks, tikėtina, nes Vyriausybė pritarė, taip, po policijos įvykdytos reformos veiks Klaipėdos apygardos pagrindu. Ten sprendimai, ten vyks koordinacija. Taip, koordinavimas.

O teismų – atvirkščiai – pagal šią sistemą keliaus link Šiaulių. Todėl aš manau, kad tai paprasčiausiai yra minusas. Aš siūlyčiau pritarti ir palikti apylinkių teismus – ir Plungės, ir Telšių. Tikrai būtų paslaugos pasiekiamumas, ir valdymas būtų, ir tikrai kaštai, kurie būtų sutaupomi, yra tokie menki, kad neatsveria galimų problemų ir neigiamų pasekmių, kurios ilgalaikiu požiūriu gali kilti. Tad siūlau pritarti Jurgio siūlymui, bet tam, kad abiejų apylinkių teismų būtų išlaikytas statusas. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar prieš kalbės gerbiama E. Dobrowolska. Prašom.

E. DOBROWOLSKA (LF). Norėčiau atkreipti dėmesį, kad kriterijai yra labai objektyvūs. 20 teisėjų turėtų būti teisme, o rūmuose – septyni. Ir šių kriterijų neatitinka Plungė. Tai nėra Plungės reforma, teisėjai lieka Plungėje, infrastruktūra lieka Plungėje, žmogus nepajaučia jokie pokyčio. Mes kalbame apie tai, kaip užtikriname specializaciją, kaip užtikriname bylų judėjimą ir kaip užtikriname, kad efektyviai būtų naudojami resursai. Tai nėra sutaupymas, savitiksliis sprendimas, tai yra tai, kad darydami reformą nacionaliniu mastu mes visiems taikytume vienodus kriterijus. Ir tai ne pirmas kartas, kai atsiranda vienas arba kitas vienmandatę ginantis Seimo narys, kuris nusprendžia, kad jo regionui yra kitokios taisyklės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Balsuojame dėl pasiūlymo, dėl J. Razmos pasiūlymo, jam komitetas nepritarė. Vyksta balsavimas.

Užsiregistravo 108, balsavo 106: už – 41, prieš – 28, susilaikė 37. Taigi pasiūlymui nepritarta. Daugiau dėl šio projekto pasiūlymų nebuvo.

Kitas projektas – Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2824. Čia dėl 1 straipsnio taip pat buvo Seimo nario J. Razmos pasiūlymas. Sudarykime galimybę jam pristatyti. Gerbiama Aistė Gedviliene, J. Razma dabar kalbės, atkreipkite dėmesį. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pirmasis mano pasiūlymas pagal datą dera su jau balsuotu pasiūlymu, tai yra naikinti ne Plungės, o Telšių teismą. Telšiškiečiai, kaip suprantu, salėje turi daugiau gerbėjų, aš jau čia pralošiau, na, nieko nepadarysi. Nors reformai būtų tas pats, kurį naikinti. Dėl šito jau neprašau balsuoti, bet yra kitas mano pasiūlymas.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Dabar dėl šito, kadangi susijęs, nors ir kitas įstatymas, bet jūs atsiimate ir nesiūlote balsuoti. Bet yra kitas jūsų pasiūlymas dėl to paties straipsnio, jam komitetas taip pat nepritarė. Tuomet šią pristatykite, dėl Klaipėdos apylinkės.

J. RAZMA (TS-LKDF). Šis pasiūlymas jau yra susijęs su tuo, kad vis dėlto nenaikintume nė vieno teismo – nei Plungės, nei Telšių. Taigi už jį gali drąsiai balsuoti ir Telšių mylėtojai. Palikti taip, kaip yra. Telšių apylinkės teismas priklauso Šiaulių regionui. Tai sutampa su Šiaulių prokuratūros ribomis, su Šiaulių policijos regionine struktūra. Viskas gerai dera. O Plungės apylinkės teismas pagal dabartinę padėtį yra susijęs su Klaipėda. Tai sutampa su Klaipėdos apygardos prokuratūros ir policijos regioninio komisariato ribomis. Viskas tvarkingai veikia. Nereikia, sakykime, prokurorams keistis, jei byla nukeliauja į apygardos teismą. Aš siūlau palikti abu teismus. Bus 17, 18 teisėjų...

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas!

J. RAZMA (TS-LKDF). ...bet ne 20. Čia, aš manau, tikrai maža bėda. Teisingumo ministrė kaip nors dėl to išgyvens.

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas, supratome. Komiteto nuomonė. Prašom.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto nuomonė – nepritarti. Argumentai panašūs, kaip ir buvo dėl pirmo pasiūlymo, dėl jo gerbiamas J. Razma pasiūlymą atsiėmė. Tačiau dar papildomai galėčiau paminėti būtent dėl pasiūlyme minimo Generalinės prokuratūros rašto. Generalinės prokuratūros rašte nurodomos aplinkybės neatitinka pasiūlymo dėl Seimo pateiktų ir Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto patobulintų projektų turinio. Pavyzdžiui, su Baudžiamojo proceso kodeksu susiję projektai nėra teikiami, jų yra atsisakyta, todėl papildomų lėšų poreikio tobulinant IBPS nebus.

Be to, priešingai nei nurodoma Generalinės prokuratūros rašte, Ukmergės rūmai lieka Vilniaus rajono... Vilniaus regiono apylinkės teismo dabar esančioje veiklos teritorijoje, kartu prijungiami Širvintų rūmai. Todėl rašte nurodomi argumentai neaktualūs.

Taip pat Generalinės prokuratūros atstovai dalyvavo Ministro Pirmininko potvarkiu sudarytos darbo grupės posėdžiuose. Juose buvo išsamiai pristatyti siūlomi teismų žemėlapio pakeitimai. Indikacijų apie tai, kad tai neigiamai paveiks prokuratūros veiklą, neišreiškė. Priešingai, viename iš posėdžių nurodė, kad numatomi pakeitimai valstybiniam kaltinimui palaikyti jokių sunkumų nesukels.

Taip pat teismas yra teisingumo vykdymo centras ir vienintelė Lietuvoje teisingumą vykdanči institucija. Pabrėžtina, kad apylinkių teismų teismo rūmų sujungimas tiesioginės įtakos prokuratūros darbui neturės, nes, kaip iki šiol, ikiteisminis tyrimas, kuriam vadovauja ir jį organizuoja prokuratūra, bus atliekamas nusikaltimo padarymo vietoje, vėliau prokuroro perduodamas į tyrimo atlikimo vietas apylinkės teismą arba jo rūmus. Įstatymas nesieja tyrimo atlikimo vietos su konkrečiu apylinkės teismo ar rūmų pavadinimu. Taip pat teismų žemėlapio pakeitimai neliečia teisingumo tarp apylinkių teismų pakeitimo, todėl siūlomas teritorijų pakeitimas nелеms bylų sudėtingumo padidėjimo. Dėl apylinkių teismų priimtų nuosprendžių prokurorams neteks vykti į Lietuvos apeliacinį teismą.

Na, taip pat nurodome, kad teismų veiklos teritorijų keitimas gali turėti įtakos bylas nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme, tačiau ji bus minimali. Taip pat atkreiptinas dėmesys į generalinio prokuroro poziciją, kur teigiama, kad, priėmus teismų žemėlapio pakeitimus, taptų beveik neįmanoma užtikrinti tolygaus prokurorų darbo krūvio, prokurorui atliekant procesinius veiksmus ikiteisminio tyrimo metu, tačiau visi ikiteisminio tyrimo dokumentai yra įkeliami į IBP sistemą, o per ją perduodami teismui. Be to, dėl dalies paduotų prašymų sprendžiama teismui nerengiant posėdžių, todėl tiesioginis prokurorų dalyvavimas nėra reikalingas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar jūs, kolega, dėl vedimo tvarkos, ar repliką? Ne. Jeigu bus ne dėl vedimo tvarkos, aš tikrai išjungsiu mikrofoną, nes dabar vyksta pasiūlymo svarstymas. Gerai. Ta da repliką po balsavimo. Dabar vyksta svarstymas ir užsirašė kalbėti už gerbiamas S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, kviečiu pritarti J. Razmos pasiūlymui, nes kitaip tikriausiai jau greitai turėsime Lietuvoje ne tik mobiliuosius paštininkus, bet ir mobiliuosius teisėjus – aiškinamajame rašte aiškiai parašyta, kad „numatomas teisėjo vykimasis nagrinėti bylą į arčiau asmens gyvenamosios vietos ar buveinės esančius teismo rūmus ar teismo infrastruktūrą“. Nėra teisybė ir apie finansavimą, kad čia bus sutaupoma. Tiesiog vienintelis argumentas yra nerimtas – nereikės skirti lėšų pastatui, bet aiškinamajame rašte, apie tą niekas nešneka, aiškiai parašyta, kad kiekvienais metais reikės maždaug po 20 tūkst. eurų padidėjusioms teisėjų vykimo sąnaudoms padengti. Taigi jokio sutaupymo čia nėra.

Na ir trečias dalykas. Čia dar pasitelksiu irgi Pakruojo merą S. Margį, kuris sakė, kad yra Vilniuje politikų, kurie teikia, kad tokiam rajonui, kaip Pakruojo, progimnaziją ar progimnaziją renovuoti... kam reikia tą daryti, kam kelius remontuoti, kam bankai, kam valstybės institucijai, jei viskas traukiasi? Bet štai fermas, vėjo jėgainės statyti norima būtent regionuose ir šių gyventojų sveikatos sąskaita, nors didžiausi energijos vartotojai yra didieji miestai ir jėgainę galėtų pasistatyti Vilniaus centre. Tai čia aš truputį ironizuoju, bet yra daug teisybės apie tą antiregionalizaciją. Ačiū. Kviečiu pritarti J. Razmos siūlymui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar prieš pasiūlymą – gerbiama E. Dobrowolska. Prašau.

E. DOBROWOLSKA (LF). Aš tikrai gerbiu J. Razmą, kuris nuosekliai daug kartų skirtingomis formomis ir alternatyvomis registruoja ir pristato tą patį pasiūlymą, saugodamas Plungę. Norė-

čiau tik atkreipti dėmesį, kad Plungės gyventojai gaus geresnę teisingumą, teisėjai neišnyks, infrastruktūra neišnyks. Vėlgi, aš suprantu, mėginama patraukti papildoma argumentacija dėl prokuratūros. Atkreipsiu dėmesį į Prokuratūros įstatymo 9 straipsnį, kuriame nurodyta, kad teritorinės prokuratūros nustatomos būtent atsižvelgiant į įstatymų nustatytas apygardų ir apylinkių teismų teritorijas, ne atvirkščiai. Suprantu Jurgio argumentaciją, bet labai prašau nesudaryti situacijos, kai vieną kartą yra ištraukiamas vienas regionas, nes vienas Seimo narys tiesiog nuosekliai mėgina argumentuoti bet kuriais skaičiais, o reforma iš esmės ir tie rodikliai tampa nebepaaiškinami nacionaliniu mastu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Balsuojame dėl J. Razmos pasiūlymo, kurį ką tik aptarėme. Jam komitetas nepritarė ir buvo išsakyti motyvai.

Užsiregistravo 110, balsavo 110: už – 38, prieš – 20, susilaikė 52. Taigi pasiūlymui nėra pritarė. Dabar 2 straipsnis.

Ai, gerbiamas R. Žemaitaitis – repliką po balsavimo. Prašau.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiama. Gerbiama kolegų, specialiai aš laukiau šio pasakutinio balsavimo, kad paviėščiau informaciją. 2004 metais konservatoriai, veikdami kartu su socialdemokratais, dėl vieno teisėjo priėmė įstatymą ir išimties tvarka pratęsė galimybę dirbti Civilinių bylų skyriuje. Dabar J. Razma labai intensyviai rūpinasi Plungės kancleriu gerbiama M. Kaunu. Tiesiog noriu, kad visi žinotumėte, M. Kaunas kartu su konservatoriais... 2018, 2021, 2022 metais buvo jų paskirtas administracijos direktoriumi. 2023 m. balandžio 23 d., gerbiama Ewelina, jūsų dėka jis paskirtas Plungės apylinkės teismo kancleriu. Tiesiog įdomu, kai įstatymas yra priimamas pagal vienos partijos palankumo vienam žmogui dalyką.

Gerbiama kolegų Seimo nariai, turėkite gėdos dėl vieno žmogaus priimti įstatymą.

PIRMININKAS. Dėkoju už repliką, bet nepanašu, kad mes palankiai ką nors būtume išvis čia priėmę. Tai vienas dalykas. Kitas dalykas. Turbūt daug kas yra susiję su viena ar kita partija šioje valstybėje.

Dabar grįžtu prie to, ką jau sakiau. Dėl 2 straipsnio taip pat buvo Seimo nario J. Razmos du pasiūlymai.

J. RAZMA (TS-LKDF). Ne, ne, susiję.

PIRMININKAS. Jie susiję.

J. RAZMA (TS-LKDF). Jie susiję. Vienas balsavimas ir čia viskas gerai.

PIRMININKAS. Jau įvykę. Seimas apsisprendė. Jūs atsiimate.

Toliau tada yra Seimo nario V. Ažuolo pasiūlymas. Gerbiama Valiau, prašau.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų aš suprantu, kad tai yra politinis sprendimas, o ne ekonominis. Kaip ministrė gerai paminėjo, čia nėra klausimas, kad vieną valytoją ar vieną etatą sutaupyti. Praeitoje kadencijoje buvo bandoma daryti panašius dalykus, bet atsakėme, kad teisingumo netolinys nuo žmonių. Šiandien teisingumas bus tolinamas. Bet iš tikrųjų liūdniausia yra tai, kad klastojama netgi statistika. Pavyzdžiui, bylų skaičius, kuris realiai yra apie 2 tūkst., yra parašoma, kad 1 tūkst., tam, kad įtikintų Seimo narius, kad tai yra labai blogai.

Mano pasiūlymas būtų labai paprastas, kad nenaikintume regioninio teismo, šiuo metu Akmenės, ir tą teisingumą paliktume arčiau žmonių. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkoju. Komiteto nuomonė.

I. HAASE (TS-LKDF). Komitetas nepritarė. Komiteto argumentai: gautų bylų skaičius ir pokyčiai buvo analizuojami pagal Nacionalinės teismų administracijos pateiktus duomenis. Nacionalinės teismų administracijos pateikti skaičiavimai patvirtina, kad Akmenės rūmų teisingos bylos buvo perduodamos nagrinėti šio teismo (Telšių apylinkės teismo) teisėjams, atsižvelgiant ir į tai, kad Akmenės rūmuose dirba vienas teisėjas.

Projekto aiškinamajame rašte yra paaiškinta ir pagrįsta, kodėl reikia atsisakyti neefektyvaus Akmenės rūmų pastato. Visi nurodyti pagrindiniai kriterijai, kuriais remiantis siūloma atsisakyti neefektyvaus teismo pastato, turėtų būti vertinami sistemiškai: teismo paslaugų prieinamumas, bylų srautai, teismo sudėtis, žmogiškieji išteklių, teismo infrastruktūra ir kita.

Vadovaujantis Telšių apylinkės teismo pirmininkės pateikta informacija, Akmenės rūmuose šiuo metu dirba viena teisėja, todėl nesuformuojamos teisėjų komandos, nėra teisėjų padėjėjų, o

teisėjams padeda komandos iš Mažeikių ir Telšių rūmų. Mažeikių rūmuose yra tinkama infrastruktūra, kur galėtų dirbti Akmenės rūmų teisėjai ir jų komandos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Yra tik prieš pasiūlymą kalbanti gerbiama E. Dobrowolska. Prašau.

E. DOBROWOLSKA (LF). Labai raginu išgirsti, ką gerbiama Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė įgarsino. Akmenėje mes turime vieną teisėją. Kokią specializaciją mes galime pasiūlyti teisėjui? Kaip mes galime užtikrinti skaidrumą, kai mes net negalime užtikrinti, kad asmuo nežinotų, pas ką nukeliaus jo byla? Aš suprantu V. Ažuolo rūpestį savo regionu, bet dar svarbiau, kad ir tame regione asmenys, kurie eina į teismą savo noru arba atsitinka situacijos, kai teismas yra neišvengiamas, gautų vienodos kokybės sprendimus. Taip, jeigu konkretaus regiono meras ir turi galimybę suteikti salę, teismas atvažiuotų, nes žmogui reikia, bet sudarykime vienodas galimybes turėti kokybišką teisingumą visur.

PIRMININKAS. Dėkoju. Atsirado norinčių kalbėti už – gerbiamas S. Tumėnas. Prašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Aš kviečiu pritarti kolegos Valiaus siūlymui, nes man keista, kad aiškina daugiau tik apie teisėjų darbą iš jų pozicijų, tačiau visiškai nustumiami į šoną žmonės. Aš jau pirma kalbėjau, kad policija yra visiškai sutrikusi. Policija įsitikinusi, kad ji atliks taksistų darbą, nes, būkime atviri, tie žmonės dažnai būna asocialesni, jie neturi automobilių, autobusų rajonuose sumažėję. Policininkai iš esmės taps taksistais ir vežios į teismo posėdžius tuos žmones, jeigu teisėjai netaps tais mobiliisiais teisėjais, kaip paštininkai. Čia aš turiu daug abejonių ir reikėtų abi puses pasverti, o ne tikrai vieną. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuojame dėl V. Ažuolo pasiūlymo, jam komitetas nepritarė.

Užsiregistravo 112, balsavo 111: už – 45, prieš – 45, susilaikė 21. Pasiūlymui nepritarta.

Per šoninį mikrofoną gerbiamas J. Sabatauskas. Replika po balsavimo.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš prašyčiau užfiksuoti, kad dėl praeito J. Razmos siūlymo aš norėjau balsuoti už, o išėjo kitaip.

PIRMININKAS. Gerai, fiksuojame dėl protokolo.

Dabar aš dar norėčiau atsiklausti gerbiamo J. Razmos. Jūs atsiimate visus, kurie yra dėl šio straipsnio? (*Balsas salėje*) Visi susiję, taip, taip. Nes čia buvo du, paskui Valiaus ir paskui jūsų dar du. Gerai, visus atsiimate.

Daugiau pasiūlymų čia nebuvo. Dėl kitų projektų pasiūlymų taip pat nebuvo. Galime diskutuoti. Motyvai dėl viso. Už – gerbiama E. Dobrowolska. Prašom.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiama kolegą, tikrai raginu balsuoti už ir pritarti teismų žemėlapio pertvarkai. Tai nėra vien Teisingumo ministerijos rezultatas. Kartu su Teisėjų taryba ir kitų institucijų atstovais 8 mėnesius turėjome darbo grupę tam, kad galėtume įgyvendinti ne tik Valsybės kontrolės rekomendacijas, bet ir kad iš tikrųjų galėtume užtikrinti vienodą teisingumą Lietuvoje.

Taip, aš suprantu, kad politiškai šitas sprendimas gali atrodyti nepatrauklus, ir suprantu, kad atskirose vienmandatėse yra pageidavimų, kad tai atrodytų kitaip, nes ištraukia asmenybės arba asmeniniai poreikiai. Bet priėmę šitą sprendimą artėsime link to, kad iš tikrųjų bylos bus nagrinėjamos greičiau, teisėjai turės vienodas galimybes, o bylos bus nagrinėjamos iš tikrųjų nežinant, pas kurį teisėją nukeliaus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš – gerbiamas J. Razma. (*Balsai salėje*)

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiama kolegą, pirmiausia noriu atsakyti R. Žemaitaičiui, neva čia sąmokslas atskleidusiam, kad tai, kad mūsų partijos atstovai buvo koalicijoje su kita organizacija, kurios atstovas tapo teismo kancleriu, tikrai nesukuria jokio pagrindo balsuoti už tai, už jo išlikimą darbe, nes tai yra konkuruojanti politinė organizacija su mumis – „Vieninga Plungė“ ir čia nėra ko dėl jų atstovų stengtis.

Dabar dėl pačių teismų reformos. Aš minėjau, kad nors rodikliai kai kurių kitų apylinkių teismų yra kuklesni, Utenos, Alytaus rajono, Tauragės, Telšių, bet naikinamas vienintelis Plungės apylinkės teismas, atseit, kad ne regiono centre. Visiems kitiems prijungiamas po kokius nors papildomus teismo rūmus, kad tie rodikliai pagerėtų. Aš vis tiek matau čia neteisybės momentą, kad būtent pasirinkta auka tas vienas vienintelis apylinkės teismas ir sukeliama tam tikra sumaiš-

tis, kai prijungus prie Telšių jau keliama į Šiaulių regioną, kur kita policijos, kita prokuratūros struktūra, keičiasi informacinės sistemos. Ar tikrai tai yra verta to, kad sutaupykite pusantro etato?

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi kolegos čia replikuoja garsiai, kad yra keli projektai šiame pakete, labai nori pasisakyti, tai gerai, sutarkime: du – už, du – prieš, juolab kad daugiau kaip dviejų už ir nėra. Gerbiama A. Širinskienė dar kalba už. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš tikrai džiaugiuosi, kad Seimas nepritarė toms neobebrizmo aprišioms, kurias čia matėme, kuomet tariama regionų globa yra bandoma prastumti pataisais, kurios iš esmės, kaip pats pataisų teikėjas dabar jau pripažino salėje, yra naudingos tik vienam vieninteliui Plungės teismo kancleriui. Dauguma Lietuvos žmonių tos reformos kaip tokios iš esmės nepajaus, matydami tik teismų pasikeitusius pavadinimus. Bet kur žmonės netiesiogiai ją pajaus, tai, manyčiau, per tai, kad teisėjai galės specializuotis, jų teisme skaičius bus gana didelis, kad būtų įmanoma specializacija ir kvalifikacijos tobulinimas labai siauroje srityje. Tas neabejotinai turėtų prisidėti prie teismų kokybės, prie teisėjų veiklos kokybės.

Kitas dalykas, kuris yra svarbus, tai bylų paskirstymas. Nes lygiai taip pat, kaip mes čia matėme tą neobebrizmą, mažose bendruomenėse, kur yra vos keletas teisėjų, faktiškai turint bylą jau aišku, koks teisėjas tą bylą gaus nagrinėti. Tam, kad objektyviai būtų paskirstytos bylos atsitiktine tvarka, kad nebūtų susitarimų, yra svarbus didesnis teisėjų skaičius. Tai vėlgi reforma šiuo atveju iš esmės užtikrina.

Tikrai raginu pritarti. Vargu ar mes turėtume eiti su tokiu šūkiu, kuris faktiškai čia jau buvo nuskambėjęs, kad reikia mažinti atstumą iki teismo. Tikrai ne kiekvienam kaimui reikia įsteigti po teismą, o reikia didinti teisingumo prieinamumą, finansuojant valstybės garantuojamas paslaugas, teisines paslaugas, advokato paslaugas. Tai priartina žmogaus ir teismo ryšį, priartina teisingumą...

PIRMININKAS. Laikas.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). ...bet tikrai ne 5 ar 6 kilometrai, kurie kai kuriais atvejais prisidės.

PIRMININKAS. Laikas. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas A. Matulas. Prašom.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, prieš porą metų savivaldybių teismai gavo aplinkraščių, kad ketinama naikinti kai kuriuos apylinkės teismus. Na, pasikvietėme ministrę E. Dobrowolską, ji atvažiavo į Pasvalį, Pakruojį, pažiūrėjo, susipažino ir sako: žinote, aš rinksiuosi kitą kelią, lyginsiu krūvius, iš didelių miestų kai kurias bylas perkelsime į mažesnius. Žmonės nustebę sako: štai ministrė be laipsnių, bet taip logiškai, protingai mąsto.

Kas dabar pasikeitė po dvejų metų? Dabar Lietuvoje naikinami penki teismai, ir tai yra 8 mėnesių, kaip sakė, darbo rezultatas. Dėl geresnių paslaugų naikinami teismai, dėl geresnių paslaugų naikinamos mokyklos, dėl geresnių paslaugų naikinamos, jungiamos vandentiekių įmonės, dėl geresnės kelių priežiūros praeitoje kadencijoje pakeista kelių aptarnavimo sistema.

Ministras M. Skuodis penktadienį lankydamasis Pasvalyje pamatė rezultatus, kai reikia laukti trejus metus, kol bus gauti visokie suderinimo raštai, leidimai dėl nuslinkusio Panevėžio apvažiavimo šlaito. Dėl to, kad kažkas nubrodino stulpelį, laukiama 3 mėnesius, užblokuotas kelias, sudėti ženklai ir didelės eilės. Tai to nebuvo niekada.

Kolegos, dėl geresnės urėdijų priežiūros, miškų priežiūros panaikintos urėdijos, o rezultatas – Pakruojyje neliko pelningai veikiančių medelynų ir panašiai. Dabar šie kriterijai panaikins Pakruojo teismą, važiuos į Joniškį. Panaikins Kupiškio teismą, važiuos į Rokiškį. Panaikins prie „Via Balticos“, kur dideli srautai ir bylų skaičius žymiai didesnis, Pasvalio teismą, važiuos į Biržus. Nėra tokių krypčių, nėra tokio susisiekimo. Žmonės kitais keliais važiuoja. Važiuoja į centrus – į Šiaulius, į Panevėžį. Aš tikrai manyčiau, kad pasiūlyta reforma yra niekinė.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskusija įvyko, motyvai išsakyti. Balsuojame dėl šio paketo, tai yra dėl 1-8.1, 1-8.2, 1-8.3, 1-8.4 klausimų. Tai yra nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektas Nr. XIVP-2822, Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo projektas Nr. XIVP-2824, Teismų įstatymo projektas Nr. XIVP-2826 ir Civilinio proceso kodekso įstatymo projektas Nr. XIVP-2827.

Užsiregistravo 117, balsavo 114: už – 80, prieš – 9, susilaikė 25. Taigi, po svarstymo yra priartinta. Ir gerbiama premjerė per šoninį mikrofoną. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Labai ačiū visiems kolegoms, kurie palaikė šį paketą, ir prašyčiau skubos, kad ketvirtadienį būtų galima organizuoti priėmimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Girdžiu balsus, kad balsuojame. Tai balsuojame dėl skubos.

Užsiregistravo 116, balsavo 115: už – 71, prieš – 23, susilaikė 21. Skubos tvarkai pritarta.

Gerbiamas V. Mitalas per centrinį mikrofoną. Pašom.

V. MITALAS (LF). Replika po balsavimo. Gerbiamas pirmininke, aš taip pat klausydamasis tų, kurie pasisako prieš visą projektą, puikiai supratau, kai yra keliamas, sakykime, savo miesto ar miestelio interesas prieš paslaugų kokybę ir efektyvumą, puikiai pamačiau didelį argumentą, kodėl Lietuvoje reikia naikinti vienmandates apygardas. Tikiuosi, visi pamatėme. (*Šūksniai, plovimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi dabar jau niekas daugiau... (*Šurmulyš salėje*) Dar nori. Dėkoju. Dar per šoninį mikrofoną gerbiamas J. Varkalys. Prašom.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke, mano balsą įskaitykite prieš per praeitą balsavimą.

PIRMININKAS. Jūsų balsas įskaitytas prieš – dėl protokolo. Gerai, tvarka. Jau visi pasisakė. Gerai. Grįžtame prie darbotvarkės šiek tiek anksčiau.

12.20 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-6.1 klausimas – Švietimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2). Čia likęs tik balsavimas. Galime pabalsuoti.

Užsiregistravo 68, balsavo 68, visi 68 labai vieningai balsavo už, bet tai nepadėjo priimti įstatymo. Kitų tada neteiksiu dabar iš šio paketo. Kažkaip salėje nepadaugėjo norinčių pozityviai balsuoti.

12.21 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projektas Nr. XIVP-2900(2) (svarstymas ir priėmimas)

Tada keliaujame darbotvarke ne atgal, o į priekį. Ir čia yra darbotvarkės 1-10 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projektas Nr. XIVP-2900(2). Gerbiama Irena Haase, į tribūną.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projektą Nr. XIVP-2900(2). Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam Seimo nutarimo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi po svarstymo nebalsuojame. Įjungsiu priėmimą. Yra motyvų. Gerbiamas A. Vinkus kalbės už. Gerbiamas Antanai, jūs kalbėsite už? Prašom.

A. VINKUS (LVŽSF). Taip. Noriu pasakyti, kad išstudijavau gerbiamo kandidato darbo patirtį, mokslinę ir pedagoginę veiklą, kvalifikacijos kėlimą ir kitus biografinius duomenis. Akivaizdu, kad gerbiamas A. Driukas palaiptams brendo profesionaliai, nuosekliai kilo karjeros laiptais. Pradėjęs darbinę veiklą nuo advokato, vėliau dirbo apylinkės teismo, po to Apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėju. Vertingos papildomos patirties pretendentas įgijo dirbdamas Mykolo Romerio universiteto ir Vilniaus universiteto Teisės fakulteto lektoriumi, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto docentu, profesoriumi. Eidamas įvairias pareigas įgijo patirties civilinio proceso, civilinės teisės, nemokumo teisės ir teisminės mediacijos veiklos srityje. A. Driukas periodiškai kėlė kvalifikaciją, aktyviai dalyvavo rengiant teisės aktų projektus ir įgyvendinant Europos Sąjungos projektus. Padarė daugybę pranešimų, paskelbė daug publikacijų. Prieš penkerius metus apgynė teisės mokslų daktaro disertaciją. Man atro-

do, kad tai tinkamas ir reikalavimus atitinkantis kandidatas, aš už jį balsuosiu ir agituojau kitus balsuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju pasisakiusiajam. Dabar, gerbiami kolegos, vyks slaptas balsavimas dėl šio nutarimo. Ar galime bendru sutarimu patvirtinti tradicinį balsavimo biuletenį? Dėkoju, pritarta. Taigi, balsavimo pradžia numatyta 13 valandą ir, rodos, 20 minučių, jeigu aš neklystu, yra numatytas laikas. Dabar tada kitas klausimas.

12.24 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901(2) (svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 1-11 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901(2). Kviečiu gerbiama I. Haase, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininke, į tribūną. Prašau.

I. HAASE (TS-LKDF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektą Nr. XIVP-2901. Komiteto sprendimas – pritarti iniciatorių pateiktam Seimo nutarimo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi, vėl po svarstymo nebalsuojama. Dėl motyvų priėmimo stadijoje pasisakyti niekas neužsirašė. Taigi, slapto balsavimo biuletenis yra visiškai analogiškas. Galime bendru sutarimu tvirtinti? Dėkoju. Balsuosime tam numatytu laiku – tarp 13 valandos ir 13 val. 20 min.

Dabar dar vienas aspektas dėl slapto balsavimo: iki šios dienos kaip ir baigėsi balsų skaičiavimo grupės įgaliojimai, bet mes gal nesudarykime vienai dienai naujos komisijos, gal gali ta pati komisija, kaip buvo, tai V. Ažuolas, P. Gražulis, L. Jonaitis, I. Kačinskaitė-Urbonienė, I. Pakarklytė, A. Petrošius, E. Rudelienė, T. Tomilinas, dar atlikti šį darbą? Dėkoju, gali.

12.26 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos pratęsimo“ projektas Nr. XIVP-2956 (pateikimas)

Dabar mes šiek tiek laiko esame sutaupe, tai tada galėtume imti rezervinį klausimą. Gerbiamo Seimo Pirmininkės teikimas dėl pavasario sesijos pratęsimo. Tai gerbiama Seimo Pirmininkė V. Čmilytė-Nielsen – rezervinis 2 klausimas. Prašau.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Teikiu nutarimą dėl pavasario sesijos pratęsimo iki liepos 4 dienos. Pagrindinė priežastis, kodėl teikiu tokį nutarimą, yra labai pragmatiška: dėl to, kad, kaip žinome, yra pateikta švietimo, mokslo ir sporto ministro kandidatūra Ekscelencijai Prezidentui. Turint galvoje, kokia svarbi ši sritis, kiek daug yra iššūkių, kiek daug uždavinių, norėtuši, žinoma, kad pavasario sesijoje turėtume galimybę prisaikdinti naują ministrą, tikiuosi. Tam, kad būtų tokia galimybė, iki liepos 4 dienos ir siūlau pratęsti sesiją, tai yra kitą antradienį turėti paskutinį posėdį ir pabaigti viską, ką esame suplanavę šioje sesijoje, visus darbus. Labai trumpas mano pristatymas. Kaip žinoma, buvome planavę birželio 30 dieną, tai yra penktadienį, turėti posėdį, tai šis posėdis keltųsi į liepos 4 dieną. Viliuosi, kad iki to laiko Prezidentas priims sprendimą.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Jūsų niekas nenori paklausti. Tai gal ir blogai, bet yra, kaip yra. Už kalbėti yra užsirašęs gerbiamas J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aišku, būtų smagiau baigti mūsų sesiją birželio 30 dieną, kaip numato Konstitucija, bet, na, Prezidentas, kaip žinote, sugalvojo egzaminą kandidatui į švietimo ministrus. Tikėkimės, kad tuos egzamino rezultatus kitos savaitės pirmadienį ar antradienį įvertins, neberengs naujų egzaminų ir galėsime priimti švietimo ir mokslo ministro priesaiką antradienio posėdyje. Na, antradienio posėdį mes taip pat užpildytume įrašę nemažai pateiki-

mų. Iš esmės visi, kas pageidavo ir prašė pateikimų, yra įrašyti. Taigi komitetai turės ką veikti per vasarą, dėl kai kurių pateikimų tikrai reikia diskusijų. Tai pritarkime su viltimi, kad Prezidentas jau pasakys galutinį žodį iki antradienio ir nebereikės mums priimti dar vieno nutarimo, dar kartą pratęsti sesijos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiami kolegos, kadangi nėra nei prieš kalbančių, nei klausiančių nė vieno nebuvo, gal galime bendru sutarimu šiam nutarimui po pateikimo pritarti? Dėkoju. Su-
taupėme laiko šiek tiek.

12.29 val.

Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6² straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2890 (pateikimas)

Dabar dar turime, matyt, šiek tiek laiko, galėtume kitą rezervinį, bet nematau pranešėjo. Tai gal iš darbotvarkės pabaigos 2-14 klausimą (štai, matau, ministrė yra), jo pateikimą dar padaryti. Maisto įstatymo keletą straipsnių pakeitimo projektas Nr. XIVP-2890. Manau, dar spėsime. Prašome į tribūną.

A. ARMONAITĖ (LF). Gerbiami kolegos...

PIRMININKAS. Taip, skaidres tuoj įjungsiu. Jeigu jūs siuntėte, tuoj atsiras ekranuose. Jūs galite per tą laiką pradėti.

A. ARMONAITĖ (LF). Būtent aš taip ir darysiu. Kol pavyks galbūt įjungti skaidres, aš pradėsiu pristatyti.

Siūlau kartu su kolegomis Maisto įstatymo 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, kuris yra reikalingas tiek mūsų ekonomikai, tiek aplinkosaugai. Leiskite pakviesti visus prisijungti prie pažangių Skandinavijos valstybių ir imtis pokyčių šitoje srityje.

Iš tiesų maisto sektorius yra vienas iš pagrindinių, tačiau tuo pat metu ir gana taršus. Taip yra ne tik Lietuvoje, taip yra visoje Europoje, visame pasaulyje. Štai, pavyzdžiui, mes, lietuviai, kiekvienas išmetame, iššvaistome iš esmės 141 kilogramą maisto per metus, o Europos Sąjungos vidurkis yra 131 kilogramas. Irgi gana daug. Tai yra išsivysčiusių šalių problema. Tačiau apskritai mes ir išleidžiame gana daug pinigų maistui. Kitaip tariant, mes ir išmetame labai daug, ir išleidžiame savo asmeninių pinigų maistui. Štai, matome, pagal išlaidų maistui dalį iš visų namų ūkio išlaidų Lietuva yra antra Europoje po Rumunijos ir gerokai viršija Europos Sąjungos vidurkį, kai kalbama apie išlaidas maistui vienam gyventojui per metus.

Maisto infliacija taip pat kol kas vis dar išlieka, nors jau traukiasi ir, aišku, tikimės, kad šiemet susitrauks, tačiau vis dar yra mūsų rinkoje būdingas reiškinys. Štai mes taip atrodome apskritai Europos kontekste. Kaip minėjau, išsivysčiusiems šalims būdinga problema. Lietuvoje gal kiek daugiau negu Skandinavijos valstybėse, pavyzdžiui, Švedijoje, bet panašiai kaip Europos vidurkis išmetamas 141 kilogramas per metus vienam žmogui.

Ką mes siūlome daryti? Siūlome tai pakeisti. Šiuo metu prekybos centruose parduodami produktai yra ženklinami dvejopai: „tinka vartoti iki“, pavyzdžiui, taip ženklinama mėsa, greitai gendantys produktai, produktai, kuriais galima, paprastais žodžiais kalbant, apsinuodyti, ir yra antras ženklinimas – „geriausia vartoti iki“. Šituo ženklinimu yra ženklinami bakalėjos produktai: visokie makaronai, kruopos, kiti produktai, pavyzdžiui, miltai. Šie produktai gali būti vartojami, jie nėra nuodingi, jie nekenkia, tačiau jų geriausios savybės yra nurodomos iki būtent tos datos.

Šie produktai, taip pat noriu pažymėti, jau yra apyvartoje. Kitaip tariant, prekybos centrai atiduoda kaip labdarą „Maisto bankui“ su pasibaigusia „geriausia iki“ data ir yra manoma, jog jie yra saugūs vartoti.

Paklausiū jūsų, nors, aišku, jūs paklausite ir manęs, ar esate patys kada valgę produktų, kurių pasibaigusi ženklinimo data? Aš asmeniškai tikrai taip ir manau, jog visi galime pasakyti, kad bakalėjos produkcija yra visiškai gera ir ją galima vartoti.

Ką mes iš esmės siūlome – leisti prekybos centrams parduoti produktus, kurie yra paženklininti „geriausia iki“, pasibaigusios datos, tai yra pratęsti pardavimo terminą. Jau skamba klausimai salėje, kiek ilgai? Iš tikrųjų konsultuojamės su Maisto ir veterinarijos tarnyba. Ji parengs (gal

ir parengė, nes šiuo metu tai daro) prekybininkams gaires. Tai, matyt, apie keletą mėnesių toks pardavimas yra įmanomas. Vartotojai bus apsaugoti lygiai taip pat, kaip ir prieš tai, tai yra dabar: jeigu jiems prekė nepatinka, jie galės ją gražinti, susigražinti pinigus, kokybės apsauga išlieka lygiai tokia pati. Prekybos centrai tiesiog turės daugiau laisvės pasirinkti, ar parduoti tokius produktus ilgiau, o klientai galės pasirinkti, ar pirkti tokius produktus pigiau. Būtent kaina taip pat yra tai, ką aš norėčiau akcentuoti, tokie produktai būtų parduodami geresne, prieinamesne kaina.

Taip atrodo Europos žemėlapis šiuo metu. Kaip matote, Europa įvairias praktikas naudoja. Tarkime, Didžiojoje Britanijoje, visose Skandinavijos šalyse ši praktika yra. Nyderlanduose, Italijoje, kai kur kitur, Slovakijoje. Lietuva būtų pirmoji Europos Sąjungoje, atsiprašau, Baltijos šalyse, bet ne pirmoji, toli gražu, Europos Sąjungoje. Siūlome prisijungti prie šių pažangių valstybių. Neišmesdami maisto mes valstybei sutaupyti apie 147,6 mln. eurų, tai yra svarbu, tačiau, ko gero, ne ką mažiau svarbu yra ir mažiau maisto iššvaistyti. Mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. Kaži ar visi spės. Pirmasis – gerbiamas L. Savickas. Nematau salėje. T. Tomilinas yra. Prašom.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiama ministre, jūs turbūt žinote iš mūsų ankstesnio bendravimo, kad aš iš esmės pritariu jūsų projektui, bet su tam tikra sąlyga. Jūs siūlote spręsti makaronų, miltų ir kitų panašių produktų švaistymo problemą. Tai sudaro tikrai nedidelę dalį to iššvaistyto maisto Lietuvoje. Iš esmės tie produktai vienaip ar kitaip yra parduodami, nes įmanoma pritaikyti nuolaidas ir galiausiai juos parduoti. Tačiau yra didžiulė problema, kad mes, užuot atidavę labdarai, gana dideliais kiekiais kai kuriuose prekybos centruose utilizuojame pieną, dešras, sūrius ir taip toliau. Beje, tai yra biokurui labai nebloga žaliava. Tai iš tikrųjų yra didelė problema.

Kitos šalys, bet čia jūsų neparodytos, taiko reikalavimus prekybos tinklams bendradarbiauti su labdaros organizacijomis. Mes tokį įstatymo projektą esame pateikę. Aš tikrai labai noriu pasidžiaugti jūsų iš tiesų pozityviu nusiteikimu to projekto atžvilgiu, bet man reikia tam tikrų garantijų, kad tas projektas irgi išvys dienos šviesą. Žvelgiant į projekto „Kurk Lietuvai“ rezultatus, tai buvo susiję su kitų šalių analize, būtent Lietuvoje trūksta tokių konkrečių priemonių, tokių, kaip jūs siūlote, tai yra leidimas aukoti, parduoti pasibaigus „geriausia iki“ datai, taip pat reikalavimas...

PIRMININKAS. Laikas, kolega! Jau gerokai užtempėme dėl mano aplaidumo.

T. TOMILINAS (DFVL). ...prekybos tinklams bendradarbiauti su labdara ir kitos labai svarbios priemonės.

A. ARMONAITĖ (LF). Ir įgyvendinus, pavyzdžiui, šiuos įstatymo pakeitimus, šias nuostatas, prekybos centrai galės aukoti. Neįmanoma apskritai viso maisto parduoti. Tikrai reikšminga dalis toliau liks ir jis galės būti aukojamas.

Jei klausiate konkrečiai apie savo iniciatyvą, kaip žinote, mes esame atviri, komanda tikrai dirba. Manau, kad turime gerą galimybę iš tikrųjų padaryti gerą darbą Lietuvai. Kodėl aš iš esmės taip sakau, tai yra absoliučiai pozityvi iniciatyva. Tai yra tie, kas norės, galės ir įsigyti, ir parduoti, tie, kas nenorės, galės to nedaryti. Toliau mes dirbame ir prie išvados dėl jūsų projekto. Aukojimas tikrai yra svarbus ir įmanomas. Gal tiktai pasakysiu, kad šie įstatymo pakeitimai yra svarbūs mažoms parduotuvėlėms regionuose, ypač kur neprivažiuoja „Maisto bankas“. Vis tiek tas miltų pakelis yra tiesiog išimamas ir išmetamas. Tiesiog nukainokime jį ir parduokime žmonėms, išsikęps kas nors keksų. Bus puiku. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau gerbiamas V. Ažuolas, tačiau jo nėra. Gerbiamas D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Iš tiesų skaičiai įspūdingi. Tiek išmetamo maisto tūkstančiai tonų, tiek jūsų pasiūlymas sutaupyti 147 mln. eurų. Bet ši klausimą mes išgirdome ne pirmą kartą, jau teko apie jį anksčiau girdėti, apie pasiūlymą dėl šito klausimo. Patvirtinkite ar paneikite, kad neseniai įvykęs pasenusio maisto atvežimas į kaimo parduotuvėles netyčia sutapo su tuo pasiūlymu. Ar kažkaip derino su jumis tie verslo žmonės, ar jūs netikėtai čia taip, visiškai nederinę, tą padarėte? O gal tai buvo geras, iš anksto apmąstytas projektas? Ačiū.

A. ARMONAITĖ (LF). Tiesą sakant, įstatymų projektų nederiname su sukčiais. Kiek man yra žinoma, aš labai gerai tos situacijos gal ir nežinau, bet kiek man yra žinoma, ten buvo parduoda-

mi greitai gendantys produktai, tai yra tie produktai, kurių mes neliečiame. Mes kalbame tik apie tuos, kurie yra ženklinami „geriausias iki“, tai yra bakalėjos produktus, nėra jokių mėsos produktų ir nieko panašaus. Jeigu yra kokių nors schemų, tai tarnybos turi aiškintis ir išsiaiškinti. Ir labai gerai, kad išėjo į viešumą. Tiesą sakant, aš netgi truputį nerimavau, ar nepakenks šiai iniciatyvai tokios schemos, kokios išaiškėjo, bet labai gerai, kad jos išaiškėjo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia gerbiama V. Giraitytė-Juškevičienė. Prašom.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Ačiū. Aš galvoju, kad būtent paskutinės dienos galiojimo maistas arba toks maistas, kuris yra paženklintas „geriausias iki“, yra tikrai labai didelė paskata ir pagalba toms šeimoms, kurios neturi tiek daug pajamų tam maistui įsigyti. Žinant skurdo lygį Lietuvoje, tai yra tikrai didelė parama būtent maistu. Jeigu mes leisime prekiauti toliau tokiomis produktais, tai tikrai sumažės teikiamas paramai maito produktų kiekis. Bet aš norėčiau paklausti visai ko kito. Dabar besibaigiančio galiojimo maistas yra parduodamas ženkliai pigiau. Ar kaip nors bus numatyta pagal atskiras tvarkas, kad ir šis maistas, ar šios prekės, turi būti parduodamas būtent kokiu nors mažesniu įkainiu? Kur tai bus įtvirtinta?

A. ARMONAITĖ (LF). Taip, iš tikrųjų prekybos centrai jau dabar pigiau parduoda tuos produktus, kurie yra besibaigiančio „geriausias iki“ galiojimo termino. Žinoma, kad dar pigiau parduos. Tai jau kaip ir yra visuotinai sutarta, kalbant su prekybos centrais, nes Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje tiesiogiai pati kalbėjau ir kolegos taip pat. Dirbame kartu, kad tas įstatymas kuo sklandžiau būtų įgyvendintas. Kalbant apie skurdo riziką ar panašiai, tai dar kartą: neįmanoma parduoti viso maisto ir toliau „Maisto bankui“ ir kitoms labdaros organizacijoms maistas bus aukojamas. Tačiau regioninėse parduotuvėse dalis to maisto yra išmetama, nes tiesiog neatvažiuos „Maisto bankas“ dėl to vieno miltų pakučio į kiekvieną parduotuvėlę, į kiekvieną krautuvėlę. Dar daugiau, yra žmonių, kurie galbūt nenori būti „Maisto banko“ klientais, jie gali sau leisti įsigyti, bet norėtų tą daryti pigiau, oriai prekybos centre ir panašiai. Tai irgi bus tokia galimybė. Aš pati planuoju pirkti tokias prekes, nes jos yra visiškai geros, jos yra ir bus pigesnės, mes jų neišmesime, o suvartosime. Tiesiog kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų klausia gerbiamas R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ačiū. Aišku, yra juokaujama, kad jeigu valgytojas numirs, atsakys pardavėjas. Čia taip truputį sudėtinga, bet norėjau paklausti dar ir dėl to, kas liečia miestų turgus. Kadangi dirba su kasos aparatais, čekiais, maistas taip pat turi galiojimą, ar turgūs irgi įeitų į šitą projektą, ar tai liestų tik prekybcentrius? Ačiū.

A. ARMONAITĖ (LF). Kol kas kalbame apie prekybos centrus. Galime komitetuose kalbėti. Dar noriu taip pat užbėgti dėl galimų klausimų už akių, kad, tarkime, kavinėse tas reguliavimas nebūtų taikomas. Kitaip tariant, kalbame apie prekybos centrus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis klausia gerbiamas A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Išgirdęs pradžią, netgi pagalvojau, kad turbūt tai yra pirmas projektas, už kurį galėsiu balsuoti, palaikysiu. Tiesiog turėjau tokią viltį. Sakykite, nes neišgirdau, kokiais moksliniais tyrimais rėmėtės, nes darytina išvada, kad rizika padidės gyventojų sąskaita? Kiek kainuos sveikatos gydymo problemos, jeigu vis dėlto tos rizikos, sakykime, rizikuojant bus pažeista gyventojų sveikata, pirkėjų sveikata, kas prisiims atsakomybę? Aš sutinku, kad reikia ieškoti, sakykime, efektyvesnių būdų, priemonių, kaip keisti situaciją, lygiuoti į pažangesnes valstybes, tačiau lygiagrečiai turbūt turėtų lydėti tiek atsakomybės griežtesnis klausimas, reglamentas, tiek ir kontrolė. Dabar tikrai skeptiškai atrodo. Norėčiau jūsų komentaro. Ačiū.

A. ARMONAITĖ (LF). Taip, maisto saugos klausimas yra labai rimtas. Mes su Maisto ir veterinarijos tarnyba dirbame. Jie rengia gaires, kuriomis prekybos centrai vadovausis. Jokie kiti reikalavimai nesikeičia, tai yra ir toliau produktai turi būti saugiai laikomi. Kartais juk visko atsitinka – kartais ir nepasibaigusio ženklinimo prekės kaip nors dėl netinkamo laikymo pagenda. Algoritmas bus lygiai toks pat, vartotojas lygiai tokias pat teises turės, galės kreiptis ir į prekybos centrą, ir į Vartotojų tarnybą, ir Maisto ir veterinarijos tarnyba čia yra pasiruošusi padėti. Sakyčiau, kad gal padarykime istoriją šiandien ir, gerbiamas kolega, pritarkite pirmam mano projektui šioje kadencijoje. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar motyvai. Už – gerbiamas T. Tomilinas. Prašom.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiama ministre, gerbiamas posėdžio pirmininke, noriu paraginti visus balsuoti už šį projektą. Mane motyvuoja visų pirma tai, kad ministrė kartu su aplinkos ministru tikrai rodo gerą lyderystę apskritai šioje srityje. Galbūt šiek tiek vėlokai, galėjome pradėti anksčiau. Bet mano pagrindinis motyvas vis dėlto yra tai, kad mes kartu svarstome ir reikalavimą prekybos tinklams bendradarbiauti su labdaros organizacijomis. Tą projektą šiuo metu svarsto Vyriausybė, po pateikimo Seimas jau yra pritaręs. Tik kompleksiškai galima kalbėti apie realų poveikį maisto švaistymo kiekiui ir tik taip mes galėsime iš esmės padaryti proveržį, jeigu taikysime daugiau priemonių, taikomų kitose valstybėse.

Šiandien mes turime mokestines lengvatas aukojantiesiems. Mes turime galimybę aukoti labdarai, jau pasibaigus galiojimui „geriausia iki“, tačiau nėra socialinių parduotuvių, nėra reikalavimų prekybos tinklams bendradarbiauti, visiems bendradarbiauti, su labdaros organizacijomis. Nėra privalomų nurodymų ir strategijų, kaip mažinti maisto atliekų kiekį, pavyzdžiui, prekybos sistemoje. Tos papildomos priemonės labai reikalingos ir aš tikiuosi, kad jos bus svarstomos kartu su šiuo projektu, tada mes tikrai turėsime poveikį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuosime tam numatytu laiku. Tačiau replika po numanomo balsavimo – gerbiamas A. Vinkus. Prašom.

A. VINKUS (LVŽSF). Taip. Aš noriu pasakyti, kad ministrė labai gražiai čia pasakė. Dabar, poniaministre, jūs net nesiklausote, ir nereikia, nesiklausykite – liaudžiai kalbu. Noriu pasakyti, ministrė, gerai pakalbėjote ir aš norėjau pagirti, o jūs į šoną.

Pone Tomilinau, labai puiku, kad jūs irgi pristatėte, bet aš, kaip gydytojas, buvęs Lietuvos vyriausiasis sanitarijos gydytojas, noriu akcentuoti vieną dalyką. Tegul ir Maisto ir veterinarijos tarnyba, ir tie, kurie siūlo visuomenei daugiau kalbėti, kad bus, nacionaliniai sveikatos centrai žiūrės, sveikatos biurai žiūrės, kad Maisto ir veterinarijos tarnyba tikrins, nes yra be galo daug alergizuotų maisto ir dabar šneka, iki ko nusigyveno Lietuva, kad jau pasenusių terminų duos žmonėms valgyti... Pabandykite tą įrodyti. Štai tokia mano replikėlė gerąja to žodžio prasme. Ir atsiprašau ministrės, kad pakritikavau.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiama A. Vinkui. Iš tikrųjų aš noriu apginti ministrę, ji klausėsi, jai tik kažkas sutrukdė, priėjo ir užkalbino.

12.48 val.

Seimo narių pareiškimai

Dabar lieka tik pareiškimai. Gerbiamas D. Kepenis pirmasis kviečiamas į tribūną. Kokie balsavimai? Slapti? Tai per kitą balsavimo langą, po pietų tiktai. O kaipgi? Jau baigėsi dabar balsavimas. Prašau.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Prieš mano akis naujausias žmonių požiūris į pridėtinį cukrų tyrimas. Žinote, čia retas atvejis, kai galima pasidžiaugti mūsų žmonių požiūriu į mitybos reikšmę jų sveikatai. Virš 90 % žmonių sutinka, kad pridėtinis cukrus kenkia sveikatai, ir net 72 % Lietuvoje žmonių yra pasiruošę saldumynus keisti natūraliais desertais, vaisiais ir daržovėmis. Žinoma, tam reikalingos palankios sąlygos, tai yra vaisiai neturėtų kainuoti brangiau už saldumynus su pridėtiniais cukrumi.

Ši apklausa mane paskatino atlikti situacijos kaimyninėse valstybėse tyrimą, pasižiūrėti, kokių būdu jos tai sprendžia. Tendencija yra labai aiški: faktiškai visose valstybėse niekas dviračio neišradinėja, visur aiškiai matomos tos pačios priemonės. Pagrindinė iš jų – tai vaisių ir daržovių kaina, tos kainos mažinimas. Tai daroma iš esmės per PVM'ą ir didinant konkurenciją, kartu skatinant vaisių, daržovių auginimą.

Kita aiški priemonė, kuri gali padėti įveikti šią problemą, – tai pridėtinio cukraus prieinamumo mažinimas. Gaila, kad Europoje esame beveik vieninteliai, kurie neturime jokios pridėtinio cukraus reguliavimo politikos. Pramonininkai cukraus deda į gaminius tiek, kiek jiems ekonomiškai naudinga. Prieš ketverius metus buvo Sveikatos ministerijos iniciatyva gražiuoju susitarti

su pramonininkais, ir tai buvo daroma – nuosekliai buvo mažinamas cukraus kiekis maiste, bet atėjus naujai valdžiai šis susitarimas išblėso. Šiandien vėl matome didėjančią pridėtinio cukraus naudojimo gaminiuose tendenciją.

Grįžtu prie apklausos, kurią minėjau. Labai nudžiugino tai, kad žmonės yra subrendę pridėtinio cukraus kainos didinimui siekiant, kad pridėtinio cukraus maisto produktuose būtų mažiau. Taigi jeigu atkreiptume dėmesį į šias dvi priemones: cukraus apmokestinimą bei vaisių ir daržovių kainos mažinimą, tai ryškėja graži galimybė pakeisti žmonių įpročius iš esmės ir keisti dirbtinius desertus natūraliais.

Jeigu kalbame apie vaisius ir daržoves, noriu paminėti, kad Lenkijoje vaisiai ir daržovės visiškai nėra apmokestinami pridėtinės vertės mokesčiu, visiškai neapmokestinti, Latvijoje – tik 5 %, o Lietuvoje, mes žinome, – 21 %. Netgi Švedijoje, kurios ekonomika yra gerokai stipresnė, mokesčiai vaisiams ir daržovėms yra kone perpus mažesni negu Lietuvoje.

Kadangi mes matome visuomenės pasiryžimą eiti sveikatinimo keliu, politikai neturi to ignoruoti. Todėl imuosi iniciatyvos ir kviečiu sureguliuoti tai įstatymais. Tam reikia pakeisti bent du įstatymus – PVM'o ir Akcizų. Siūlau visiškai atsisakyti PVM'u, pridėtinės vertės mokesčiu, apmokestinimo vaisių, uogų ir daržovių, kaip yra Lenkijoje. Tai leistų žmonėms daugiau nusipirkti sveikų produktų ir būtų aiškiai išreikštas valstybės požiūris į žmonių sveikatos tausojimą.

Dar kita priemonė – cukraus akcizas. To akcizo dydis yra diskusijų klausimas, bet jeigu paklaustų mano nuomonės, tai remiantis Europos šalių patirtimi tikrai reikėtų gerokai padidinti cukraus kainą ir žmonės imtų galvoti, ar tikrai jo reikia. Na, geriausia alternatyva – medus. Gali pasirodyti, kad toks drastiškas cukraus pabrangimas gali atsiliiepti žmonių biudžetui, bet aš atlikau ir tokį asmeninį tyrimą. Pasitariau su verslininkais, turinčiais regionuose maisto prekių parduotuves. Jų teigimu, pasirodo, paties cukraus per metus yra parduodama labai nedaug, pardavimų gausa išsiskiria tik tada, kai prasideda vaisių, daržovių konservavimo sezonas.

Taip pat pakalbėjau su dietologais ir išsiaiškinau dar vieną įdomų dalyką, jis tik patvirtina mano siūlomų priemonių būtinumą. Pasirodo, pastaraisiais metais kylant vaisių ir uogų kainoms žmonės, norėdami sutaupyti, stipriai pakeitė uogienių ir džemų receptus ne sveikatos naudai, tai yra anksčiau buvo dedama 80 % uogų ir 20 % cukraus, o dabar uogų dedama dėl skonio ir kvapo, iš esmės yra gaminami tik uogų skonio sirupai. Po to per metus jie yra suvartojami – tai iš esmės yra gryno cukraus vartojimas.

Taigi, mielieji, šitie tyrimai rodo, kad žmonės vis labiau supranta, kas naudinga jų sveikatai ir kas ne, bet tam reikia mūsų, mieli kolegos, pastangų ir pagalbos. Tikiu, kad tą mes kartu ir darysime. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar kviečiu gerbiamą V. Valkiūną į tribūną padaryti pareiškimą. Prašom.

V. VALKIŪNAS (DPF). Mielieji, šiandien nekalbėsiu apie tai, kad Biržai yra turizmui draugišką Lietuvos vietų penketuke, kad Biržai dalijasi savo jėga, kas juos aplanko. Jūs tai žinote. Kalbėsiu šiandien apie kitką.

Tėvų pensija – tai proveržio koncepcija, ją palaikė dauguma kolegų Seimo narių. Tobulinimas, papildymas – tai puiki proga diskutuoti dėl tobulo įstatymo. Gaunu vertingų idėjų ir pasiūlymų: *kreatyvus* procesas veiksmingai vyksta. Ačiū tiems, kurie įvertino situacijos rimtumą ir palaikė šį procesą. Ačiū už kūrybingumą kuriant įstatymus, siekiant sukurti gerovę Lietuvoje. Ačiū jums. Mūsų siekiai teisingi ir mes tai pasieksime eidami kartu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas V. Ažuolas kviečiamas į tribūną padaryti pareiškimą. Nėra gerbiamo V. Ažuolo? Jeigu nėra, tai rytinio plenarinio posėdžio nebaigėme, o baigėme dabar šios darbotvarkės klausimus ir pradėsime slaptą balsavimą 13 valandą. Dėkoju, gerbiami kolegos.

Pertrauka

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Dar nesame baigę rytinio posėdžio. Skirsime jam 1–2 minutes, per jas paskelbsiu slapto balsavimo rezultatus.

14.00 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projektas Nr. XIVP-2900(2) (priėmimo tęsinys)

Pirmasis balsų skaičiavimo protokolas dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Artūro Driuko skyrimo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininku“ projekto Nr. XIVP-2900(2) priėmimo.

Šio nutarimo priėmimas

Iš viso biuletenių išduota 83, rasta 83, galiojančių 83: už – 80, 1 – prieš, 2 susilaikė. Taigi minėtas Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*) (*Plojimai*)

Sveikiname poną A. Driuką, paskirtą į naujas pareigas. Kuo didžiausios sėkmės!

14.01 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projektas Nr. XIVP-2901(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas balsų skaičiavimo protokolas dėl Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Jadvygą Mardosevič Lietuvos apeliacinio teismo teisėja“ projekto Nr. XIVP-2901(2) priėmimo.

Šio nutarimo priėmimas

Iš viso išduota biuletenių 83, rasta biuletenių 83, galiojančių 83: už – 76, prieš – 2, susilaikė 5. Taigi minėtas nutarimas priimtas. (*Gongas*) (*Plojimai*)

Sveikiname gerbiamą Jadvygą ir turime vilties, kad Prezidentas tikrai patvirtins, nes mes tik pritarėme kandidatūrai. Sėkmės toliau dirbujantis einant naujas pareigas. (*Plojimai*) Šiais džiaugsmingais momentais ir užbaigiame rytinį posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 293 STENOGRAMA

2023 m. birželio 27 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas J. JARUTIS*

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Iškart skelbiame vakarinį plenarinį posėdį. (*Gongas*) Be abejo, registracija. Tai yra pirmas veiksmas. Kol vyksta registracija, pagirsiu paties dešiniausio sektoriaus nuo manęs Seimo narius, kurie parodė dėmesį Seimo kontrolieriui ir jos problemoms. Beveik visiškai užpildytas sektorius. Tikrai puiku, kad taip suprantame savo pareigą.

Užsiregistravo 61 Seimo narys.

14.02 val.

Vyriausybės pusvalandis

Seimo kontrolierės Erikos Leonaitės pranešimas

Kaip jau ir užsiminiau, vakarinio posėdžio darbotvarkės 1 klausimas – Seimo kontrolierės E. Leonaitės trumpas pranešimas ir atsakymai į jūsų klausimus. Kviečiu į Seimo tribūną gerbiama E. Leonaite.

E. LEONAITĖ. Laba diena, gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Pirmiausia tikrai norėčiau nuoširdžiai padėkoti už suteiktą galimybę trumpai pristatyti mūsų veiklą, nagrinėjamą problematiką, tai, ką atrandame savo veikloje, ir, be abejo, atsakyti į jūsų klausimus.

Nors kalbu čia realiai Vyriausybės pusvalandžio metu, iš karto norėčiau pasakyti, kad Seimo kontrolierių įstaiga ir aš, kaip Seimo kontrolierė, nesame vykdomosios valdžios dalis, nesame Vyriausybės dalis. Konstitucinis Teismas yra pasakęs, kad Seimo kontrolieriai yra papildomas teismams, tai yra subsidarius, žmogaus teisių ir laisvių garantas, kuris nepriklauso nei įstatymų leidžiamajai, nei vykdomajai, nei teisminei valdžiai.

Mes įgyvendiname tris mandatus, juos čia ir įvardijau. Tai yra būtent, pirmiausia, konstitucinis mandatas, tyrimas skundų dėl piktnaudžiavimo ir biurokratizmo. Įgyvendindami šį mandatą nagrinėjame individualius pareiškėjų skundus, taip pat vykdomė tyrimus savo iniciatyva, vykdomė tarpininkavimo procedūras, teikiame rekomendacijas.

Kita mūsų funkcija yra nacionalinė prevencijos institucija. Tai yra įgyvendiname funkciją, kuri yra patikėta pagal Jungtinių Tautų konvenciją prieš kankinimus. Vykdydami šią funkciją lankomės uždaruose institucijose, tai yra kalėjimuose, psichiatrijos įstaigose, socialinės globos įstaigose, migrantų registracijos centruose, žiūrimė, kokios yra sąlygos. Tikslas yra identifikuoti rizikas, kurios gali lemti nežmoniškų sąlygų atsiradimą arba žmogaus orumą žeminančių sąlygų atsiradimą, taip pat atkreipti dėmesį į jau esamas problemas ir tarptautinių standartų neatitikimą. Šiuo požiūriu teikiame rekomendacijas ir vėliau bendradarbiaujame su konkrečiomis institucijomis dėl jų įgyvendinimo.

Taip pat veikiamė kaip nacionalinė žmogaus teisių institucija, esame akredituoti Jungtinėse Tautose kaip A lygio, tai yra aukščiausio lygmens, institucija. Jos kontekste teikiame išvadas, pasiūlymus, pozicijas dėl teisės aktų projektų, pozicijas Konstituciniam Teismui, kuomet gauname tokių paklausimą. Vykdomė žmogaus teisių padėties stebėseną, rengiamė mokymus, ypač uždaru institucijų darbuotojams, apie žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį, bendradarbiaujame su tarptautinėmis organizacijomis, nacionalinėmis, pilietine visuomene. Vis dėlto šiandienos savo trumpą pristatymą norėčiau labiausiai sukcentruoti į mūsų vykdomą konstitucinę funkciją. Jeigu dėl kitų mandatų kiltų klausimų, tai tikrai esu pasirengusi atsakyti.

Dabar būtent tos problemos, kurios atsiskleidžia tiriant būtent skundus dėl piktnaudžiavimo, dėl biurokratizmo. Šiek tiek juos taip santykinai sugrupavau į atskirus blokus, problemas,

kurios atsiskleidžia mūsų veikloje, be abejo, jos tarpusavyje susipina, yra labai glaudžiai susijusios, bet tiesiog norėčiau galbūt kiekvieną iš jų iliustruoti keliais praktiniais pavyzdžiais. Tai yra visų pirma perdėtas formalizmas, tai, su kuo žmogus susiduria, kuomet kreipiasi į valstybės institucijas. Neretai nutinka taip, kad nors yra užduodamas konkretus klausimas, tačiau vietoj atsakymo yra pateikiamas konspektas ar kompiliacija įvairių teisės aktų pavadinimų, nukreipimų į juos ir to konkretaus atsakymo žmogus iš tiesų ir negauna. O tai lemia ir nepasitikėjimą, ir nusivylimą, ir supratimą, kad jam į klausimą nebuvo atsakyta. Tikrai dažnai tenka ir per tarpininkavimą prašyti, kad tai būtų paaiškinta žmogui prieinama, suprantama kalba, nes manome, kad santykiuose tarp asmens ir valstybės institucijos tikrai nereikėtų preziumuoti, kad kiekvienas žmogus turi teisinį išsilavinimą, ir tikrai užkrauti tą našta gilintis ir į skirtingų teisės aktų santyki, ir panašiai, tiesiog reikia pateikti atsakymą.

Dėl veiksmų nesiekimo. Matyt, kas ir yra tas grynasis biurokratizmas. Tarkime, irgi tokia situacija, čia būtent iš naujaisių tyrimų tą sakau, nes tikrai tų pavyzdžių yra daug, bet tiesiog, kad žiūrėtume, kuo mūsų institucija gyvena pastaruoju metu būtent konstitucinio mandato kontekste. Kai asmuo kreipėsi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos ir nurodė, kad vyksta galimai savavališka statyba poilsio paskirties pastate pajūryje, Šventojoje, buvo gautas atsakymas, kad statytojas yra pateikęs deklaraciją apie statybos užbaigimą, todėl joks patikrinimas nebus atliekamas. Kuomet pradėjome tyrimą, vis dėlto inspekcija atliko patikrinimą, nustatė, kad statybos iš tiesų savavališkos, ir kreipėsi į teismą dėl deklaracijos apie statybos užbaigimą panaikinimo. Čia tiesiog galbūt tokia iliustracija, kaip mes veikiame, kad kartais, labai dažnai jau ir skundo tyrimo metu, yra imamasi atlikti tuos veiksmus, kurie greičiausiai nebūtų buvę atlikti kitu atveju, nes jau institucija savo poziciją pareiškėjui kaip ir buvo pateikusi.

Taip pat yra viena jau ne vienerius metus besitęsianti situacija, kuomet ir šiuo metu Vilniaus miesto centre valstybinėje žemėje veikia mokama automobilių stovėjimo aikštelė. Šią paslaugą teikia privatūs asmenys valstybinėje žemėje. Mūsų atliekamo tyrimo metu buvo nustatyta, kad Nacionalinė žemės tarnyba yra išnuomojusi valstybinę žemę bendrovei statinių eksploatacijai, tačiau ši bendrovė subnuomojo šią žemę ir tie subnuomininkai tiesiog vykdo tokį visai pelningą verslą. Taigi ta situacija tęsiasi. Čia galima pastebėti, kad buvo pripažinta, kad Nacionalinė žemės tarnyba iš tiesų nevykdė valstybinės žemės naudojimo kontrolės, patikrinimai nebuvo atliekami ir tik tada, kai jau asmeniškai kreipdavausi kaip kontrolierė prašydama atlikti tuos patikrinimus, tai tada jie ir būdavo atliekami. Buvo nustatyta, dabar vyksta bylinėjimasis iš tiesų dėl tos žemės kaip ir atlaisvinimo. Bet kol kas privatus parkingas valstybinėje žemėje Vilniaus centre egzistuoja.

Dar viena, gal labiau kuriozinė, situacija susijusi su, beje, fiziniu barjeru. Tai buvo situacija, kurią mums perdavė tirti Žmogaus teisių komitetas. Pareiškėjas, tiesiog turintis du žemės sklypus netoli Baltarusijos pasienio, atvyko į savo sklypus ir pamatė, kad jie yra visi išvažinėti ir tenai, jo sklypuose, vyksta fizinio barjero statybos. Apie tai, kad įstatymu nustatytas servitutas, apie tai, kad kažkas vyksta, jisai nebuvo informuotas. Kreipėsi į mus, prašydamas tiesiog sužinoti, kas vyksta, ir tik jau vykdant tyrimą, po 6 mėnesių, po to, kai fizinis barjeras buvo realiai pastatytas, žmogus gavo sprendimus dėl servituto nustatymo. Tyrimo metu paaiškėjo, kad iš tiesų dvi valstybės institucijos, tai yra Nacionalinė žemės tarnyba ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba, nesutarė, kuri tiesiog turėtų informuoti, kurios yra atsakomybė, sakė, nėra aiškaus reguliavimo, ir rezultatas – nė viena neinformavo. Tai mes siūlėme šiek tiek pakoreguoti teisinį reguliavimą, apibrėžti, kad tikrai ta institucija, kuri priima sprendimą dėl servituto nustatymo, ir privalo pareiškėją supažindinti, asmenį supažindinti. Kol kas Aplinkos ministerija nemato tam poreikio.

Labai daug formalus požiūris pavyzdžių sutinkame kalėjimuose. Iš tiesų skundai iš nuteistųjų sudaro kone didžiąją dalį, jeigu procentiškai pažiūrėtume, mūsų gaunamų skundų. Kartais, deja, galima tiesiog matyti egzistuojančią tam tikrą profesinę ne kultūrą, bet antikultūrą, kai daroma tik tai, kas tiesiogiai numatyta taisyklėse, o jeigu tai nenumatyta, tai ir nėra daroma. Kaip pavyzdys būtų, tarkim, irgi pastaruoju metu išnagrinėta situacija, kai tikrai mažo ūgio nuteistasis prašė, kad jam būtų įrengtos kopėtėlės patekti į antrą lovos aukštą, kadangi antras aukštas. Atsakymas buvo, kad tokia funkcija kaip kopėtelių įrengimas niekur nėra įtvirtinta ir jam reikėtų kreiptis į medikus, kad būtų arba nustatytas neįgalumas, arba specialiųjų poreikių lygis, ir tada pagal

tai būtų žiūrima kaip į specialųjį poreikį. Tai mūsų išvadoje, aišku, buvo konstatuotas biurokratizmas ir atkreiptas dėmesys, kad gerai, galbūt neįmanoma teisės akte visko surašyti – ir apie kopėteles.

Čia, matyt, kai tos diskusijos vyksta apie perteklinį reguliavimą ir apie tai, kad kartais, atrodo, iki absurdo didėja reguliavimų skaičius, tikrai labai liūdina tas požiūris, kuris lyg ir reikalauja va iki tokių smulkmenų sureguliuoti, kai tiesiog, atrodo, reikėtų paimti, padaryti. Mes irgi atkreipėme dėmesį: bet juk nėra teisės akto, kuris uždraustų tas kopėteles įrengti tiesiog, kaip sakoma, be gydytojo recepto.

Kitas pavyzdys būtų susijęs vėlgi su labai formaliu požiūriu. Tai buvo su saviraiškos laisve susijęs atvejis. Buvo tyrimas, vykdytas mano iniciatyva, kai gavau informaciją, kad nuo Sakartvelo ambasados prieigų buvo nurinkti protestuotojų plakatai su užrašais *Save Misha*. Čia reaguojant buvo ir tarptautinė kampanija, skirta dėmesiui atkreipti (ir protestui surengti) į buvusio Sakartvelo prezidento M. Saakašvilio itin blogėjančią sveikatos būklę ir draudimą jam išvykti, kad gautų gydymo paslaugas, iš šalies. Šitie plakatai buvo nedelsiant nurinkti mūsų policijos pareigūnų, traktuojant, mums pasakytas pagrindas: tuo buvo siekiama užkardyti administracinę teisės pažeidimą arba nusikalstamą veiką. Nors plakatas su užrašu *#SaveMisha*, matyt, jame tikrai nebuvo nei kokių nors draudžiamų simbolių, nei viešąją tvarką kaip nors skatinama pažeisti. Tikrai nematėme pagrindo, kodėl reikėtų juos taip skubiai pašalinti, ir pateikėme poziciją, kad vis dėlto ir policijos pareigūnai turėtų dažniau atkreipti dėmesį ir į saviraiškos laisvės reikalavimus, prie užsienio valstybių atstovybių kažkur paliktų plakatų netraktuoti vien tiktai arba kaip šiukšlių, arba kaip viešosios tvarkos potencialaus pažeidimo.

Paskutinis. Tada prie kito. Nustatytų terminų nesilaikymas. Tai, aišku, yra susiję ir apskritai su gana sudėtinga situacija viešajame sektoriuje. Galbūt Migracijos departamente tikrai susiduriame su daug iššūkių, kai, pavyzdžiui, pareiškėjas kreipėsi dėl Lietuvos pilietybės suteikimo, pateikė visus dokumentus, tačiau po 8 mėnesių gauna pranešimą, kad trūksta dar vienos pažymos, ją pateikia, tada dar po 4 mėnesių gauna prašymą iš naujo pateikti visas ankstesnes, nes baigiasi jų galiojimo terminas. Taip, tas konkretus žmogus Lietuvos pilietybę galiausiai gavo, bet tam prireikė pusantrų metų.

Taupydamą laiką dar po vieną pavyzdį iš kitų blokų. Institucijų klaidų naštos perkėlimas asmenims. Galbūt ryškesnis pavyzdys būtų, kur ir su šiuo metu svarstomais Kadastro įstatymo pakeitimais susijęs, tai yra kad būtent Nacionalinė žemės tarnyba reikalavo iš asmenų savo lėšomis atlikti iš valstybės įsigytų valstybinės žemės sklypų pakartotinius kadastrinius matavimus, kai paaiškėdavo, kad būtent valstybės institucijų buvo atlikti netinkami, klaidinantys – tiesiog persidengę gretimųjų sklypų plotai. Tokiais atvejais visa našta klaidos, valstybės klaidos, ištaisymo buvo perkeliama asmeniui. Buvo nustatyta, kad tai lemia netobulus teisinis reguliavimas, ir buvo pasiūlyta tobulinti Nekilnojamojo turto kadastro įstatymą. Kiek žinau, būtent birželio 15 dieną yra registruoti šio įstatymo pakeitimai, įskaitant ir tuos, kurie šią problemą turi spręsti. Tikrai yra labai puikus pavyzdys iš bendradarbiavimo ir iš to, kad į mūsų pastebėtas problemas ir į rekomendacijas buvo atkreiptas dėmesys.

Kita vertus, čia galima pasakyti, kad neretai institucijos pačios be mūsų spaudimo, paraginiamo kartais ir nesiima proaktyvių veiksmų, siekdamos tobulinti galiojantį teisinį reguliavimą. Ir, pavyzdžiui, buvo nustatyta problema, kai asmenys, siekiantys išvengti Teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos privalomųjų nurodymų atlaisvinti neteisėtai užstatytą valstybinę žemę vykdymo, inicijuodavo pakartotinius kreipimusis į teismą, ginčydami terminus, prašydami pratęsti terminus, nors iš tiesų tokie kreipimaisi net neteismingi teismams, bet taip būdavo vilkinamas privalomųjų nurodymų vykdymas ir tuomet buvo teikiama rekomendacija, kad iš tiesų nepagrįstai inspekcija stabdo tuos nurodymus, ir pagal tai buvo patobulintas teisinis reguliavimas užkertant galimybes piktnaudžiauti.

Paskutinis pavyzdys – dėl tarpinstitucinių ginčų poveikio – galbūt ryškiausias būtų, kai dėl nesutarimų tarp Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos ir Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kilus ginčui, ar asmuo turi teisę gauti kortelę, leidžiančią statyti automobilį neįgaliojo vietoje, iš tiesų tas žmogus įsiskundavo į visiškai kafkišką procesą: nepatenkintas Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos sprendimu jis jį privalėdavo skųsti Ginčų

komisijai, Ginčų komisija pasakydavo, kad jam kortelė turi būti išduota, tada Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba vėl atmesdavo, o tada viskas sukdamosi be galo, be krašto. Buvo mūsų rekomendacija: inicijavome tarpinstitucinį susitikimą, sakėme, kad jei iš tiesų Neįgalumo ir darbingumo nustatymo komisija mano, kad Ginčų komisijos sprendimai, įpareigojantys išduoti tą neįgaliojo statymo kortelę, yra nepagrįsti, jie turėtų tai ginčyti teismui, o ne įvelti tiesiog tą žmogų į tokį nesibaigiantį... kai jis teismui skūstis negali pagal reguliavimą, bet užsisuka tikrai tokiam kafkiškame rate.

Tiesiog pabaigoje norėčiau akcentuoti, kad mūsų veikimo principai yra tokie, kad pirmiausia tai yra atstovavimas žmogui santykiyje su valdžios institucijomis, tai yra jo interesų atstovavimas, siekis, kad tikrai būtų paprasta, prieinama kalba, kad būtų jo problema išgirsta, tai yra akcentas į prevenciją. Tai vėlgi ne į tai, kad būtinai įvardinti tik tai, kas blogai, bet visada teikiamos rekomendacijos. Mes sakome, kad pagrindinis mūsų darbo rezultatas net yra ne tiek pabaksnoti pirštu, kur kas nors buvo blogai, bet ką daryti, kad tai nebesikartotų kitiems žmonėms, ypač ir per teisės aktų tobulinimų siūlymus, ir kitus dalykus, taip pat bendradarbiavimą su institucijomis ir įvairių mūsų skirtingų mandatų kontekste, kad tų žmogaus teisių problemų, ypač sisteminių, bent kažkiek sumažėtų.

Galutinis tikslas. Manome, kad šia prasme esame lyg ir valstybės institucijų sąjungininkai, nes nenorime eiti per tą konfrontaciją. Svarbu iš tiesų suprasti, kad visi turime bendrą tikslą, kad yra žmogaus teisių, kaip demokratinės valstybės pamatinio elemento, gynimas ir kartu pasitikėjimo valstybės institucijomis ir pačia valstybe stiprinimas, kad būtų kuo mažiau nusivylimo, na, kuo mažiau to, ką iš tiesų dabar dažnai ir matome visuomenėje. Tiek būtų iš manęs. Labai ačiū. Labai lauksiu jūsų klausimų.

PIRMININKAS. Dėkui. Yra užsirašiusių klausti. Pirmasis – D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiama kontroliere, jūsų įstaiga prieš trejus metus, 2021 metų vasario mėnesį, atliko skundo tyrimą Rokiškio psichiatrijos ligoninėje. Turite padėties ten vertinimo patirties. Va dabar Žmogaus teisių komitetas vėl gavo skundų iš tos ligoninės. Kadangi turite patirties, galbūt prisijungtumėte prie to proceso, prasidedančio Žmogaus teisių komitete, situacijai įvertinti. Matome, pavyzdžiui, Psichikos sveikatos priežiūros įstatyme nurodyta, kad žmogus gali būti hospitalizuojamas, bet gali ir nebūti, jei nekelia grėsmės aplinkinių sveikatai ir gyvybei. Atrodo, kad taip ir yra. Bet jeigu teismas nusprendė, metams ten uždarė, kada ir kaip čia galima peržiūrėti, kad žmogus, kuriam visiškai nėra reikalo ten būti, gali ambulatoriškai gydytis namie, o jis ten sėdi kaip kalėjime. Paskui tas laikas įrašomas, jei bus nuteistas, į jo įkalinimo laiką. Gal galime čia pabendradarbiauti toje srityje, turint mintyje jūsų patirtį? Ačiū.

E. LEONAITĖ. Man šiuo atveju, aišku, reikėtų ir konkrečias atvejo detales žinoti. Iš tiesų čia mūsų kaip nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcija, tikrai psichikos sveikatos klausimai ir tai, kad asmuo nebūtų nepagrįstai laikomas, hospitalizuojamas priverstinai, priskiriami mūsų mandatui. Tačiau, sakau, čia reikėtų žinoti konkrečią situaciją ir tuomet žiūrėti, per kurią priegią, ar per skundo priegią, ar per kokią nors kitą priegią, į tai galima pasižiūrėti.

PIRMININKAS. Toliau klaustų T. Tomilinas, jeigu būtų salėje. O. Leiputė yra salėje ir gali paklausti. Nebenori klausti, jai viskas pasidarė aišku. R. Žemaitaitis galėtų klausti, jeigu nesikalbėtų su kaimynu.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kaip tik diskutuojame šia tema. Kaip aš sakau, ačiū, gerbiama pranešėja, už tokią paskaitą, bet aš jums turiu kitą klausimą, jūs temos nepalietėte. Šiuo metu kai kurios savivaldybės, ypač Vilniaus savivaldybė, tokiems veikėjams kaip E. Jakilaičiui, A. Tapinui ir kitiems *ale* visuomenininkams skyrė pinigų tai kokiems nors vėliavų pirkimams, tai dar kitiems panašiams atvejams. Kaip jūs manote, ar savivaldybės, skirdamos visokiausio plauko veikėjams pinigų, teisingai elgiasi leisdamos valstybės pinigus? Kalba, kad reikia pirkti vėliavų, kai tuo momentu Ukrainai mes galėtume nupirkti, na, galų gale vaistinėlių. Ar neturėtų teikti ataskaitos, iš kur, kaip jie pirkė? Kaip paaiškėjo, kai „Petys už laisvę“ buvo perkamos kaukės, pirkė iš vienos įmonės, dėl to dabar vyksta ikiteisminis tyrimas, ir kaukes pirkė du tris kartus brangiau, negu buvo prekiaujama prekybos centruose, ir pirkė iš įmonės, kuri net neturi teisės verstis, na, ne tik verstis, bet ji net neprekiavo tais dalykais. Kaip jūs, kaip Valstybės kontrolės atstovė, žiūrite į tokių savivaldybių procesus?

E. LEONAITĖ. Iš tiesų aš čia turėčiau pasakyti, kad yra du Seimo kontrolieriai. Aš esu atsa-kinga už valstybės institucijas. Kita kontrolierė M. Vainiutė dirba su savivaldybėmis. Tikrai aš apie savivaldybių sritį nelabai galiu komentuoti. Bet, matyt, net jei savivaldybių srityje ir dirb-čiau, jūsų klausimas yra labiau, kaip jūs ir minėjote, Valstybės kontrolės, tai yra aukščiausiosios audito institucijos, sritis.

PIRMININKAS. Toliau klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiama valstybės kontrolierė, norėčiau paklausti klausimą dėl Euro-pos struktūrinių fondų lėšų panaudojimo. Ar šioje srityje yra kokių nors problemų? Kaip jos sprendžiamos? Ar nėra taip, kad kontrolė kai kuriais atvejais užima tokią poziciją ne į valstybės pusę, o labiau stengiasi įtikti Komisijai, kuri galbūt norėtų sumažinti finansavimą ar ką nors pa-našaus? Kaip šiame procese vyksta tie reikalai? Ar daug tokių nusiskundimų, ar daug surašote aktų dėl neteisėto panaudojimo? Ačiū.

E. LEONAITĖ. Vėlgi, matyt, turiu atsiprašyti, aš ne iš Valstybės kontrolės. Seimo kontrolierių įstaiga tiria skundus dėl piktnaudžiavimo, biurokratizmo, vykdomė uždaru institucijų stebėseną, vykdomė žmogaus teisių institucijos funkcijas. Tiesiog tie audito dalykai iš tikrųjų nepriskirti mūsų kompetencijai, kad atliktume.

PIRMININKAS. Toliau klausia V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerbiama pranešėja, kaip iš tikrųjų jūs vertinate? Pavyzdys: kiekvienas žmogus turi konstitucinę teisę į nekilnojamąjį turtą ir gauti kompensacijas, jeigu tas turtas yra su-varžytas. Šiuo metu Seimas, energetikos ministras priėmė dėl vėjo jėginių tokių nutarimą, kad žmonių konstitucinės teisės į žalos atlyginimą yra suvaržytos. Ar į jus reikia kreiptis dėl tokių da-lykų, kad jie nebegali gauti kompensacijų už to turto suvaržymą, ar reikėtų į kokias kitas institu-cijas kreiptis, kad tokie dalykai vyksta? Ačiū.

E. LEONAITĖ. Jeigu dėl norminio akto, jūs sakėte... Tai jeigu dėl įstatymo, tai mes tikrai ne-galime ko nors pakeisti. Tai yra teisėkūros procesas arba tai yra Konstitucinis Teismas. Dėl Vy-riausybės nutarimo tai yra irgi Konstitucinio Teismo kompetencija, kaip ir dėl Prezidento dekreto.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pirmininke, aš priešais jus sė-džiu. Mano klausimas labai konkretus. Į jus kreipėsi mūsų bendruomenė, konkrečiai iš Mažeikių buvo, iš to regiono, dėl perlaidojimo asmens, kuris buvo kaip benamis, nors turėjo savo kapus. Po to buvo, aišku, ir Seimo kontrolieriaus pastabų, išsakytų savivaldybei. Savivaldybė pakeitė ir sa-vo sprendimus, tvarkas pakeitė. Iš tikrųjų buvo didžiulė netvarka, tačiau atrašė jums biurokra-tiškai, nepriėmė jokio motyvuoto sprendimo. Mes to atsakymo labai ilgai laukėme, bendruomenė dar ir dabar nesulaukia galutinio sprendimo, jau greitai bus metai. Labai norėtusi to operatyvu-mo. Kodėl tiek ilgai kartais užtrunka tie tokie klausimų svarstymai ir nagrinėjimas, nes ten tikrai labai aiškus buvo klausimas ir pagalbos į jus buvo kreiptasi būtent dėl biurokratinio dalyko?

E. LEONAITĖ. Iš tiesų, kaiėjau į tą posėdį, sakiau, kad gal jums abiem kontrolierėms – ir savivaldybių – kartu būtų gerai ateiti, bet aš tikrai šitą klausimą, kaip yra, galėsiu perduoti, nes kiekviena prižiūrime savo srities rekomendacijų įgyvendinimą. Aš tiesiog perduosiu gerbiamai M. Vainiutei, kad...

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Gerbiama kontrolierė, Vidaus reikalų ministerija (aš čia, manęs nema-tote) keitė įstatymą prieglobsčio prašytojams, bet jis vis tiek prieštarauja Konstitucijai. Jūs asme-niškai kritikavote politikų retoriką – esą šiuo metu tokiomis sąlygomis gyvena tik 17 asmenų, kai kurie iš jų yra vaikai. Kaip vertinate pasirinktas priemones migracijos krizei suvaldyti? Ar ne-įžvelgiate VRM kompetencijos stokos ir ar matote realią grėsmę, kad ir likusieji migrantai bandys prisiteisti kompensacijas?

Ir dar. Prašau priminti, kokių veiksmų jūsų institucija ėmėsi, matydama sisteminius žmo-gaus teisių pažeidimus pandemijos metu? Ačiū.

E. LEONAITĖ. Atsakau dėl migracijos krizės valdymo. Tai tikrai buvo pakartotinai ir visada, sakėme labai aiškiai, aš sakiau savo poziciją gana aiškiai ir atkreipiau dėmesį ir į tas problemas, įskaitant ir dėl dabar priimtų Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo pataisų, įteisinančių ap-grėžimus, ir dėl galimos neatitikties, be kita ko, Konstitucijai ir įsipareigojimams, kylantiems iš

narystės Europos Sąjungoje, ir mūsų išipareigojimams pagal Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso. Panašu, kad tiesiog politinis sprendimas yra priimtas bent jau trumpuoju laikotarpiu, tai yra tol, kol atitinkami ar tarptautiniai teismai pasakys, pateiks savo vertinimą tokį, koks priimtas. Tačiau kartu irgi turiu pasakyti, kad šiek tiek bendradarbiaujame su Vidaus reikalų ministerija, jau žiūrime, bandome pateikti ir kalbėtis apie alternatyvas, ką vietoj to galima padaryti. Aišku, tie sprendimai, nes jų yra, tiesiog irgi kažkiek kainuoja. Čia yra tada jau prioritetų klausimas, resursų klausimas, bet tikrai negalime sakyti, kad jų nėra. Pavyzdžiui, ta pati Šveicarija, ten yra irgi didžiulis skaičius asmenų, kurie kasmet pasiprašo prieglobsčio, tačiau yra sistema, pagal kurią iš karto jau realiai per 10 dienų yra atrūšiuojama, kur, tikėtina, aiškiai nepagrįsti, kur, tikėtina, aiškiai pagrįsti ar tie, dėl kurių reikia pasigilinti. Pagal tai įjungiami ir deportacijos mechanizmai. Dabar mes dažnai turime situaciją, kuomet net jeigu manome, kad aiškiai nepagrįstas prašymas, jisai nagrinėjamas, pavyzdžiui, metus. Per tą laiką žmogus jau čia ir darbą susiranda, ir pradeda integruotis. Turime ir tų liūdnu, ir dramatiškų situacijų, kai vyksta priverstinė deportacija jau jam praleidus tarsi metus Lietuvoje. Tai neturėtų labai taip užsitęsti.

Dėl pandemijos iš tiesų, kadangi aš tuomet dar nėjau šių pareigų, bet, kiek žinau, buvo vykdomi tyrimai ir tikrai kai kurios priemonės tuo metu ankstesnės Vyriausybės buvo pripažintos kaip neproporcingos. Tas buvo daroma, ypač dėl privalomo apgyvendinimo savivaldybėse, po to jau ir prie šios Vyriausybės.

PIRMININKAS. Ir paskutinė paklaus L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Laba diena. Aš čia. Gerbiama kontroliere, jūs paminėjote savo pranešime, kad vienas iš dažniausiai gaunamų skundų yra, kad valstybinės institucijos laiku nepateikia atsakymų į paklausimus ir taip toliau. Maža to, aš pati susidūriau iš tiesų su šita problema ir susirašinėdama su ministerijomis, su institucijomis, nes tie atsakymai pateikiami yra neišsamūs.

Dokumentų rengimo taisyklėse nurodyta, kokios dalys turėtų būti išdėstytos, ar ne? Ir viena iš svarbesnių dalių yra nurodyti, kaip galima būtų apskusti raštą, atsakymą, jeigu jis manęs netenkina. Kai gauni, pavyzdžiui, iš policijos atsisakymą pradėti ikiteisminį tyrimą, kuriame tik parašyta, kad atsisako pradėti ikiteisminį tyrimą, neišdėstyti motyvai ir nenurodyta, kaip galima jį apskusti, tai iš tiesų kyla didžiulis nepasitenkinimas. Čia tik vienetiniai atvejai.

Kokių priemonių ėmėtės arba rekomendacijas teikėte, kad vis dėlto šalintumėte tokius dalykus iš valstybinių institucijų veiklos?

E. LEONAITĖ. Taip, iš tiesų dirbame irgi su tomis skirtingomis institucijomis. Tai, ką jūs pasakėte, apskundimo tvarkos nenurodytas irgi yra gana dažnas pažeidimas. Čia atkreipiame ir, jeigu prireikia, organizuojame susitikimus. Ir tos pačios... Tiesiog pokalbiai su institucijų vadovais, kad nesuprantame. Kartais pasako, kad tai yra kaita, nes pagal Viešojo administravimo įstatymo reikalavimus tai privalo būti nurodyta. Visiškai sutinku, kad tai tikrai ne visada nurodoma, ypač, kaip jūs paminėjote labai teisingai, policijos sistemoje tikrai tas egzistuoja. Taip pat įkaliniuose irgi dažnai labai sutinkame šitą problemą. Tikrai, sakau, šiuo atveju tai yra tiesiog vėlgi tie patys pokalbiai, mūsų labai aiškūs priminimai nuolatos. Taip, mes gauname atsakymą, kad buvo visi sukviesti tame konkrečiame komisariate, buvo pasakyta, kad reikia taip.

PIRMININKAS. Dėkui Seimo kontrolierei. Visi paklausė, kaip tik idealiai spėjo per numatytą pusvalandį. Toliau tęsiame darbą pagal mūsų darbotvarkę.

14.33 val.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2929, Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17², 18, 19, 46¹, 47, 56¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30² straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2930, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2931, Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2932 (pateikimas)

Dabar bene svarbiausias šios dienos projektų paketas, mokestinių projektų paketas, čia iš viso keturi projektai. Pirmas – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2929 ir dar trys lydimieji. A. Vyšniauskas dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Posėdžio pirmininke, frakcijos vardu norėčiau pusvalandžio pertraukos paprašyti.

PIRMININKAS. Yra prašymas frakcijos vardu. Balsuojame dėl pusvalandžio pertraukos.

Už – 35, prieš – 11, susilaikė 11. Skelbiama pusvalandžio pertrauka.

14.34 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo II¹ skyriumi įstatymo projektas Nr. XIVP-2934, Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2935 (pateikimas)

Kitas paketas iš dalies susijęs su tuo, dėl kurio paskelbta pertrauka. Tai Socialinio draudimo įstatymo pataisų paketas ir du lydimieji: projektas Nr. XIVP-2933, projektas Nr. XIVP-2934 ir projektas Nr. XIVP-2935. A. Vyšniauskas vėl dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Taip, gerbiamas posėdžio pirmininke, taip pat pusvalanduko pertraukos.

PIRMININKAS. Vėl balsuojame, ar skelbiama pusvalandžio pertrauka.

Už – 35, prieš – 10, susilaikė 6. Pusvalandžio pertrauka ir dėl šio paketo.

Bet neprapulsime, turime dar daug projektų darbotvarkėje ir netrukus, už 15 minučių, bus ir balsavimo intervalas. Prezidento atstovų dar nėra. Natūralu, jie žiūri į tą laiką, kuris buvo numatytas.

14.36 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2) (svarstymas)

Dabar pagal darbotvarkę 2-6 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2). Svarstymo stadija, išklausysime komiteto išvadą. Pranešėja – I. Haase.

V. Ažuolas dėl vedimo tvarkos.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Frakcijos vardu prašome pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Pakartokite.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Frakcijos vardu pertrauka iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Iki kito posėdžio. Gerai. Turime balsuoti, yra toks siūlymas frakcijos vardu dėl pertraukos iki kito posėdžio.

Už – 25, prieš – 34, susilaikė 1. Yra pakankamas balsų skaičius, kad būtų pertrauka. Matyt, norime padirbėti ilgiau ketvirtadienį. Ką padarysi, gali būti ir tokių norų.

14.37 val.

Baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270⁴ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2) (svarstymas)

Dabar Prezidento pateiktas Baudžiamojo kodekso pataisų projektas Nr. XIVP-2502(2). Taip pat svarstymo stadija. Pranešėja I. Haase pateiks Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2502. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam jungtiniam įstatymo projektui Nr. XIVP-2502(2) (sujungti projektai Nr. XIVP-2502, Nr. XIVP-2661) ir komiteto išvadoms.

PIRMININKAS. Dėkui. Išklausysime dar vieną išvadą – tai Aplinkos apsaugos komiteto išvada, kurią turėtų pateikti A. Gedvilas. Jo nėra. Kas iš Aplinkos apsaugos komiteto narių? Ateina A. Gedvilas. Atsiprašau. Prašom į tribūną.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiami kolegos, komiteto sprendimas ir pasiūlymas toks: 6.1 punktas, pritarti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bei siūlyti Seimo paskirtam pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui projektą tobulinti pagal Seimo kanceliarijos teisės aktus, taip pat departamento, Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kuriems komitetas pritarė. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

PRIMININKAS. Ačiū. Diskutuoti niekas nepageidauja. Dėl motyvų taip pat nėra užsirašiusių kalbėti. Balsuosime per balsavimo intervalą, prasidėsiantį po 10 minučių.

14.40 val.

Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės projektas – Regioninės plėtros įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2). Svarstymo stadija. Pranešėjas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas R. Juška. Kviečiame gerbiama R. Jušką į tribūną. Dėl išvados dėl Regioninės plėtros įstatymo projekto pateikimo jus kviečiame.

R. JUŠKA (*LSF*). Gerbiami kolegos, komitetas apsvarstė ir pritarė patobulintam įstatymo projektui. Pritarta bendru sutarimu.

PRIMININKAS. Dėkui. Tiesa, aš suklydau paminėdamas, kad balsavimo intervalas bus po 10 minučių, patikslinu – po valandos ir 10 minučių. Man būtų smagu matyti visą valandą prieš tai čia užpildytą salę, bet ką jau padarysi. Dėl šio projekto už pasisakyti pageidauja A. Vinkus.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiamas pirmininke, kokie mano motyvai dėl siūlomo Regioninės plėtros įstatymo pakeitimo palaikant už? Pirma, regioninė politika turi skatinti regionų prisitaikymą prie kintančių tiek ekonominės, tiek socialinės aplinkos sąlygų. Toliau. Regioninė politika turi nuolat stiprinti kiekvieno regiono konkurencinį pranašumą ir kompetenciją. Ji turi mažinti socialinius, ekonominius skirtumus tiek tarp regionų, tiek regionų viduje.

Regionų plėtros taryba yra tas organas, kuris atsakingas už regionų politikos įgyvendinimą, regionų plėtrą ir gyventojų interesų bei poreikių patenkinimą. Nesunku suvokti, kad gyvenimui nestovint vietoje, norint tinkamai vykdyti mano paminėtus uždavinius, reikia laiku pastebėti kintančias aplinkybes ir nedelsiant priimti atitinkamus sprendimus bei įgyvendinti reikiamas priemones.

Į įstatymą visko nesurašysi, todėl pritariu siūlymui suteikti teises Regionų plėtros tarybai vykdyti ne tik konkrečiai įvardintas, bet ir kitas su šios tarybos tikslų įgyvendinimu susijusias funkcijas. Toks pakeitimas būtent ir leis lanksčiau adaptuotis prie kintančių sąlygų ir operatyviau spręsti su tais pokyčiais susijusias problemas. Todėl agituojau balsuoti už.

PRIMININKAS. Dėkoju. Daugiau pageidaujančių pasisakyti nėra. Balsuosime per numatytą balsavimo intervalą. Vis žiūriu, dar prezidentūros pranešėjų neturime, tai tęsime klausimus iš tolesnės darbotvarkės dalies.

Darbotvarkės 2-10 klausimo paketas – projektai Nr. XIVP-2863...

14.43 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2790(2) (svarstymas)

Atsiprašau, praleidau 2-9 klausimą, tai yra Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2790(2). Taip pat svarstymo stadija. Pranešėjų čia keletas. Pirmiausia E. Sabutis turėtų pateikti Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą, bet teks... Gerai, jau matau tribūnoje. Prašom.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Ačiū posėdžio pirmininkui. Mielieji kolegos, birželio 23 dieną komitetas svarstė Vietos savivaldos įstatymo projektą Nr. XIVP-2790(2). Komiteto sprendimas – pritarti įstatymo projektui ir komiteto išvada ir pasiūlyti Seimui įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkui. Ir dar vieno komiteto išvada. E. Rudelienė turėtų pateikti Švietimo ir mokslo komiteto išvadą. Nėra. Tai, matyt, pirmininkas turi jau gelbėti situaciją. A. Žukauskas pateiks Švietimo ir mokslo komiteto išvadą dėl šio projekto.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Komiteto sprendimas – pritarti Vietos savivaldos įstatymo 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2790 ir siūlyti Seimui jį svarstyti. Bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkui. Diskutuoti užsirašė V. Rakutis. Jis nuosekliai, nuoširdžiai rūpinasi kadetų licėjų reikalais, nes kaip tik apie tai yra šis projektas. Prašom.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, žinoma, pritariame nuostatomis, pakeičiančioms įsigaliojimo tvarką dėl akivaizdžių priežasčių, tačiau norėčiau atkreipti dėmesį į keletą svarbių kadetų mokyklas liečiančių ypatybių. Kada mes pavasarį svarstėme apie tai, kad būtų įrašyta į Švietimo įstatymą nuostata, kad savivaldybių regioninės kadetų mokyklos, jau tada signalizavau apie problemas, kurios kyla iš tokio mokyklos statuso. Savivaldybė, nors ir vadovauja regioninei mokyklai, nėra suinteresuota spręsti specifinių kadetų mokyklų problemų, tai yra spręsti bendrabučio klausimo. Šiandien egzistuojančių dviejų su puse mokyklų, iš tikrųjų tiek Kaune, tiek Klaipėdoje, bendrabučių problema yra visiškai atvira. Tų bendrabučių ten nėra ir, atrodo, nežada atsirasti. Kodėl taip yra? Todėl, kad savivaldybei nereikia tų bendrabučių, bendrabučiai reikalingi atvažiuojantiems regiono vaikams, tai yra iš tolesnių savivaldybių. Čia yra chroniška šitos mokyklos problema. Todėl būtų labai gerai, kad Švietimo ir mokslo komitetas taip, kaip Edmundas žadėjo, vis dėlto imtųsi šitos problemos sprendimo ir išspręstų, kodėl savivaldybė turėtų tą bendrabučį įrengti, iš kokių lėšų, nes tas klausimas taip ir liko atviras.

Kita problema, susijusi su šituo keistu statusu, kai savivaldybė vadovauja regioninei mokyklai, yra direktoriaus skyrimo problema. Na, direktorius, sakykime, Klaipėdoje yra, bet Kaune šešti metai neturime nuolat paskirto vadovo, nes savivaldybei ta mokykla nėra įdomi. Ji sako, savivaldybė, Kauno miesto savivaldybė, tvirtina, kad tai yra valstybės reikalas. Buvau susitikęs su Kauno rajono meru, mes taip pat aptarėme šią situaciją, jis irgi patvirtino, kad jeigu mokykla yra regioninė, tai už jos organizaciją ir turėtų atsakyti arba valstybė, arba koks nors regioninės valdžios organas. Todėl reikėtų neužmerkti akių ir pasakyti, kad viskas yra gerai, bet reikėtų sugalvoti, kaip šitas specifines problemas būtų galima spręsti mūsų teisinės bazės pagrindu, o jeigu paaiškėtų, kad esamos teisinės bazės pagrindu problemų spręsti negalima, reikėtų peržiūrėti, ar tikrai savivaldybė turi vadovauti regioninei mokyklai. Čia galima rasti argumentų ir prieš, ir už, ir taip yra, ir taip yra, bet faktas yra vienas, kad kai vadovaujantis organas neatitinka mokyklos statuso, kyla tokių labai specifinių, bet šitoms mokykloms labai aktualių problemų. Ačiū jums.

PIRMININKAS. Dėkui. Motyvai. Nėra užsirašiusių dėl motyvų. Balsuosime per numatytą balsavimo intervalą.

14.49 val.

Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2909, Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo Nr. XIV-2011 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2910 (pateikimas)

Dabar grįžtame į darbotvarkę truputį atgal, nes jau sulaukėme Prezidento vyriausiojo patarėjo A. Kabišaičio ir jis gali pateikti Prokuratūros įstatymo 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektą ir lydimąjį projektą Nr. XIVP-2910. Kviečiu į tribūną Prezidento vyriausiąjį patarėją.

A. KABIŠAITIS. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, gerbiamas posėdžio pirmininke. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Konstitucijos 68 straipsnio 1 dalimi, teikia Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti, pirma, Lietuvos Respublikos Prokuratūros įstatymo 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo yra nustatomi prokurorų pareiginės algos koeficientai. Siekiant proporcingumo ir sistemiškumo principo įgyvendinimo, koeficientai siūlomi 10 % mažesni už atitinkamo lygmens teisėjų. Ir antra, teikia Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo nustatoma, kad šis įstatymas prokurorams pradedamas taikyti nuo šių metų spalio 1 dienos.

Teikiamų projektų parengimą paskatino šios priežastys: pagrindinės prokurorų funkcijos, nustatytos Konstitucijos devintajame skirsnyje „Teismas“. Su teisingumo sistema prokurorus sieja ne tik skirsnio pavadinimas. Jiems nustatomos analogiškos, kaip ir teismams, nepriklausomumo garantijos. Prokurorai vykdo teisingumo sistemai itin svarbias funkcijas, kurias vykdydami jie klauso tik įstatymo. Tai yra organizuoja ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauja, palaiko valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose, įstatymu nustatytais atvejais gina asmens, visuomenės ir valstybės teises bei teisėtus interesus.

Pažymėtina, kad generalinį prokurorą skiria ir atleidžia Respublikos Prezidentas Seimo priitarimu, tai yra analogiška tvarka kaip Apeliacinio teismo teisėjus ir pirmininką. Pagal Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymą, kurį Seimas priėmė 2023 m. gegužės 25 d., Konstitucinio Teismo, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams, žvalgybos pareigūnams ir Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams pareiginės algos bazinis dydis taikomas jau nuo šių metų liepos 1 dienos. Tai sąlygos ženklų šių pareigūnų darbo užmokesčio padidėjimą. Įsigaliojus minėtiems nuostatai, generalinio prokuroro darbo užmokestis, nepaisant jo turimo stažo, bus net keliais šimtais eurų mažesnis už bet kurio Lietuvos apylinkės, tai yra žemiausios grandies, teismo teisėjo darbo užmokestį.

Vyriausybė, teikdama paketą teisės aktų, susijusių su valstybės tarnybos reforma, prokurorų darbo užmokesčio pokyčius nustatančio teisės akto projekto neteikia.

Šiuo aspektu labai svarbi Konstitucinio Teismo oficialioji doktrina. Konstitucinis Teismas 2020 m. lapkričio 3 d. nutarime nurodė: „Pagal Konstituciją toks prokuratūros statusas suponuojama, *inter alia*, jos finansinį nepriklausomumą, kurį užtikrina toks teisinis reguliavimas, kai lėšos prokuratūrai yra skiriamos iš įstatymu patvirtinto valstybės biudžeto ir tokių lėšų dydis yra adekvatus prokuratūros vykdomų funkcijų apimčiai. Atsižvelgiant į tai, valstybės biudžeto proceso teisinis reguliavimas turi būti toks, kad, planuojant ir tvirtinant valstybės biudžeto asignavimus prokuratūrai, ji nepatirtų politinio spaudimo dėl prokurorų vykdomos veiklos.“

Sparčiai didėjant darbo užmokesčiui Lietuvoje ir atsižvelgiant į augantį infliacijos lygį, prokurorų atlyginimai jau šiuo metu yra nekonkurencingi ir neleidžia sistemai išlaikyti aukštos kvalifikacijos profesionalų. Prokuroro profesija tampa nebepatraukli. Šiuo metu faktinis prokurorų skaičius yra 600 prokurorų, tai yra 100 mažesnis nei teisėjų.

Teikiamais projektais Respublikos Prezidentas siekia subalansuoto, atliekamoms užduotims ir vykdomo darbo specifikai, kylančiai atsakomybei proporcingo darbo užmokesčio prokurorams. Priėmus teikiamus įstatymų projektus bus užtikrintas ne tik adekvatus prokurorų darbo užmokestis, bet ir pačios prokuratūros veiksmingas funkcijų vykdymas, papildymas kvalifikuotais teisininkais.

Šie siūlymai yra teikiami ir atsižvelgiant į patariamųjų Europos Tarybos institucijų nuomonę, kad nustatant prokurorų statusą ir jų darbo užmokesčio dydžius turi būti atsižvelgiama į būtinumą išlaikyti tam tikrą teisėjų ir prokurorų atlyginimo pusiausvyrą. Kaip minėjau, tai yra 10 % skirtumas. Panašus teisinis reguliavimas yra ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Europos Tarybos Veiksmingo teisingumo komisijos 2022 metų ataskaitos duomenimis, 21 valstybėje teisėjai ir prokurorai vidutiniškai gauna vienodą arba beveik vienodą, tai yra besiskiriantį ne daugiau kaip 10 %, darbo užmokestį.

Dėl Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabų, gautų dėl projekto apie prokurorų atlyginimo proporcingumą. Jos nėra tikslios ir joms siūlytume nepritarti. Teisėjai gauna priemokas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, o priemokos už viršvalandžius negauna, nes, kaip sako Teismų įstatymas, darbo laiką jie planuoja savarankiškai, kas nėra numatyta prokurorams. O dėl Teisės departamento kolegų pastabos apie specialųjį statusą turintiems prokurorams galima mokėti priedą, tai per visą normos galiojimo laikotarpį tokių prokurorų apskritai buvo tik tai šeši. Jiems priedai buvo sumokėti nuo 10 % iki 30 % dydžio. Dėkui.

PIRMININKAS. Dabar klausimai. Pirmasis klausia D. Griškevičius. Jo nėra. A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas būtų dėl finansavimo. Jūs aiškinaujame rašte rašėte, kad 12 mėnesių reikia beveik 16 mln. eurų. Puikiai žinote, ko reikalauja

mūsų įstatymų leidybos tvarka. Nenurodote, iš kur reikia paimti. Aš suprantu, kad tai įsigalioja spalio 1 dieną ir nereikia 16 mln., reikėtų 3 mln. su trupučiu, bet kaip jūs manote, iš kur reikėtų paimti tuos pinigus? Aš sveikinu dėl to įstatymo, mes teikėme panašius pasiūlymus. Viskas dėl įstatymo gerai. Paprasčiausiai finansavimo klausimas. Ačiū.

A. KABIŠAITIS. Trumpai atsakant, finansavimas, kai buvo planuojama... kadangi tai yra valstybės tarnybos sistemos reformos tąsa, teisėjų darbo užmokestis taip pat buvo reformuotas kartu su šia reforma, tad ją planuojant pernai metais šių metų biudžete lėšos tam buvo numatytos. Jos buvo numatytos asignavimuose, skirtuose Finansų ministerijai, iš pervedimo programos limitų. Iš šių lėšų ir būtų finansuojama, jeigu jų nepakaktų, būtų galima finansuoti iš kreditorinio įsiskolinimo, kuris būtų dengiamas kitais metais.

PIRMININKAS. Klausia L. Girskienė.

A. KABIŠAITIS. Aš atsiprašau. Jeigu galima, papildysiu trumpai. Iš tiesų šiems metams reikia kiek daugiau negu 3 mln. eurų, kad būtų nuo spalio 1 dienos galima padidinti atlyginimus prokurorams.

PIRMININKAS. Prašom.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš norėjau paklausti. Iš tiesų problema darosi pritraukti naujus specialistus, jaunus prokurorus į prokuratūrą, galbūt prezidentūroje vyko diskusijos ta tema, kokias galima būtų pasiūlyti priemones, kad pritrauktume naujų darbuotojų?

A. KABIŠAITIS. Iš tiesų, taip, diskusija vyko dar pernai. Joje dalyvavo ne tik prokurorai, bet dalyvavo ir teisėjai, taip pat STT, dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras. Iš tiesų vis dėlto kaip vienas iš pagrindinių pritraukiančių faktorių yra socialinės garantijos. Vienas dalykas – pareigūnų turimos socialinės garantijos, imkime, atostogos, turimas stažas valstybei ir daugiausia vis dėlto yra atlyginimai.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia K. Adomaitis.

K. ADOMAITIS (LF). Ačiū. Tai aš, kaip ir kolegos, džiaugiuosi šituo įstatymu, man atrodo, išspręsimė didelį gėdos klausimą – dėl teisėjų jau išsprędėme ir dėl prokurorų adekvačių atlyginimų išspręsimė pagaliau. Aš norėjau pasitikslinti tokius gal techninius, konkretesnius dalykus, čia kolegė L. Girskienė klausė, kaip pritraukti prokurorus, tad kokia vis dėlto bus startinė prokuroro alga, pradedančio prokuroro, po šio pakeitimo?

Kitas klausimas būtų dėl stažo. Kiek suprantu, vyko diskusijos tuo atžvilgiu, bet tiek teisėjams, tiek prokurorams pagal naują valstybės tarnybos reformą stažas nebebus skaičiuojamas, tiesiog pasitikslinu. Ir gal tiek būtų pasitikslinimų. Aišku, neabejoju, kad tuos 3 mln. tikrai valstybės biudžete rasime.

A. KABIŠAITIS. Kaip minėjau, atlyginimai būtų apie 10 % mažesni už atitinkamo lygmens teisėjų, nes teisėjų pareigybių yra mažiau negu kad prokuroro, ar ne, pagal lygį ir pagal rangą? Kalbant apie atlyginimą į rankas, tą vadinamąjį, tai yra po mokesčių, apylinkės teismo teisėjų yra maždaug 3 tūkst. 740 atlyginimas, na, tai 10 % mažesnis būtų apylinkės prokuroro darbo užmokestis. Ar dar koks klausimas? (*Balsai salėje*)

Stažo priedas. Pareiginę algą sudaro tikrai tos priemokos, kurias ir minėjau, tai yra už viršvalandinį darbą, naktinį darbą, taip pat priemoka už darbą švenčių dienomis ir poilsio dienomis. Tai sudarytų ir tą galimybę, kaip minėjau, ir specialųjį statusą turinčiam prokurorui gauti taip pat apmokėjimą. Bet bent jau per paskutinius metus specialųjį statusą turinčių prokurorų, kurie tuos svarbiausius, sunkiausius korupcinius nusikaltimus tiria, apskritai nebuvo tokio statuso suteikta.

PIRMININKAS. Gerai, atsakėte į visus klausimus. Ačiū. Dėl motyvų užsirašė tik už. Pirmąjį, matau, čia nėra. K. Vilkauskas turi galimybę visus agituoti balsuoti už.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kaip ir minėjo kolega Algirdas, teikėme šį projektą, tą pasiūlymą, dėl jo buvo daug diskutuota. Manau, kad jis yra labai logiškas ir teisingas. Jeigu išsprędėme šį klausimą dėl teisėjų, tai tikrai reikia spręsti dėl prokurorų. Ne vieną kartą girdėjome, kad yra problemų dėl darbuotojų, jie gali išeiti dėl mažesnių atlyginimų. Tai gi, manau, reikia pritarti šiam projektui. Jis yra sveikintinas. Ačiū.

PIRMININKAS. Kol kas viskas šioje studijoje su šiuo projektu. Balsuosime per numatytą intervalą.

15.01 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18⁶, 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2864(2), Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865(2) (*svarstymas*)

Turbūt eilės tvarka mes aptarsime svarstymo stadiją pasiekusį paketą. Pirmasis yra Alkoholio kontrolės įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2863(2) ir lydimieji projektai Nr. XIVP-2864 ir Nr. XIVP-2865. Iš viso trys projektai. Išklausysime Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą, ją pateiks komiteto pirmininkas R. Juška.

R. JUŠKA (*LSF*). Visiems trims patobulintiems Alkoholio kontrolės, Tabako ir Reklamos įstatymų projektams komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų. Tuoj pažiūrėsime. Taip pat niekas neužsirašė. O balsuosime, ar pritariame po svarstymo, per numatytą balsavimo intervalą.

15.02 val.

Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2346(3), Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2347(3), Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2348(3), Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2349(3), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2350(3), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2351(3), Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2352(3), Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2353(3), Kelių transporto kodekso 18¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2408, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 63³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2409(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 2-11.1, 2-11.2, 2-11.3, 2-11.4, 2-11.5, 2-11.6... iki 2-11.10 klausimų paketas. Dešimt projektų. Pirmasis yra Elektroninių ryšių įstatymo papildymo 98 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2346(3). Svarstymo stadijos visi šie projektai. Išklausysime Ekonomikos komiteto išvadą, ją turėtų pateikti A. Bagdonas. Dėl visų projektų, matau, Ekonomikos komitetas buvo pagrindinis, tai iš karto dėl visų klausime išvadas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dabar iš eilės svarstysime siūlymus?

PIRMININKAS. Aptarsime siūlymus. Jei yra siūlymų, aptarsime per balsavimo intervalą. Čia tik bendros išvados.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Ekonomikos komitetas išnagrino šį klausimą ir pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Visam paketui pritarė bendru sutarimu, visiems projektams?

A. BAGDONAS (*LSF*). Taip, pritarė visam paketui, visos apimties, bet dėl siūlymų, kuriems komitetas nepritarė, tikrai turėsime pastabų.

PIRMININKAS. Pastabas aptarsime ir dėl jų balsuosime vėliau. Taip pat išklausysime V. Mitalo, jis... Matau, kad komiteto atstovas nori patikslinti.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Vienas iš siūlymų dėl projekto Nr. XIVP-2408. Komitetas jam nepritarė ir siūlo atmesti.

PIRMININKAS. Priešpaskutinį projektą komitetas siūlo atmesti.

Dėl pirmojo projekto yra Biudžeto ir finansų komiteto išvada. V. Mitalas pasirengęs ją pateikti.

V. MITALAS (*LF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamieji kolegos, šitą įstatymų projektų paketą Biudžeto ir finansų komitetas svarstė kaip papildomas komitetas. Nutarė pritari įstatymo projek-

tui ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį patobulinti, atsižvelgiant į Teisės departamento, Vyriausybės pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Už – 8, prieš – 1, susilaikė 2.

PIRMININKAS. Taip pat patikslinu, kad jūsų komitetas buvo papildomas dar dėl dviejų projektų: Azartinių lošimų ir Lietuvos banko įstatymų pataisų.

V. MITALAS (LF). Taip, analogiškai visiems, dar šiems dviem, minimiems projektams komitetas pritarė ir siūlė atsižvelgti į Teisės departamento pastabas. Balsavimo rezultatai: už buvo 8, prieš – 1, susilaikė 2.

PIRMININKAS. Dėkui. Vėl pažiūrėsime, ar niekas neužsirašė dėl motyvų. Taip, dar Kultūros komiteto išvada dėl vieno iš projektų, tai yra dėl 2-11.3 klausimo – Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2348(3). V. Kernagis turėtų pateikti išvadą. Kadangi pranešėjo nėra, taupydamas laiką aš perskaitysiu. Komiteto sprendimas – iš esmės pritarti Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį svarstyti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės teikiamą pasiūlymą. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Dėl motyvų užsirašiusių nėra. Kol kas prie to projekto sustojame ir balsuosime per numatytą balsavimo intervalą.

15.07 val.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2929, Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17², 18, 19, 46¹, 47, 56¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30² straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2930, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2931, Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2932 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar praėjo jau tas paprašytas frakcijos pusvalandis ir galime kviešti į tribūną ministrę G. Skaistę. Ji pateiks mokesčių projektų paketą.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Laba diena, mielieji kolegos. Noriu pristatyti mokesčių paketą, kuris mūsų nuomone, yra tvirtas žingsnis link sąžiningesnės mokesčių sistemos. Taip pat jis prisidės prie ekonomikos augimo dėl gausių paskatų, kurios yra suteiktos investicijoms bei smulkiąjam verslui šiuo paketu, taip pat prie tiesiog patogesnės mokesčių sistemos. Jeigu žvelgtume į rodiklius, turbūt lemiančius apsisprendimą, kuria kryptimi judėti dėl mokesčių, tai esminiai rodikliai, turbūt turintys įtakos ir Europos Tarybos rekomendacijoms Lietuvai, kurias mes jau dešimtmetį gauname labai panašias, kiekvienais metais šaliai narei Europos Taryba pasiūlo dvi tris rekomendacijas, kurios yra esminės tos šalies raidai, tai mes jau dešimt metų gauname rekomendacijas, kurios yra susijusios su mūsų mokesčių sistema. Siūlymai dažniausiai yra didinti perskirstymą ir pereiti prie ekonomikai mažiau žalingų mokesčių, mažinti pajamų nelygybę bei skurdą.

Jeigu žvelgtume į objektyvius rodiklius, Lietuvoje perskirstymo lygis, tai yra tai, ką mes surenkame mokesčiais ir socialinėmis įmokomis nuo BVP, yra 32,2, kai Europos Sąjungos vidurkis yra 40,7. Mūsiškis yra kur kas mažesnis, tai riboja, natūralu, ir biudžeto galimybes prisidėti prie minėtų tikslų siekimo. Taip pat Lietuvoje pajamų nelygybės lygis pagal atnaujintus duomenis yra antras blogiausias Europos Sąjungoje. Už mus blogesnius rodiklius turi tik Bulgarija, todėl taip pat siūlomi tam tikri sprendimai, kurie prisidės prie pajamų nelygybės mažinimo. Esame apskaičiavę, kad Gini koeficientas po pakeitimų galėtų sumažėti per pusę punkto.

Taip pat Lietuvoje turto mokesčių dalis yra gerokai mažesnė nei Europos Sąjungos vidurkis, Lietuvoje – 0,3 % nuo bendrojo vidaus produkto, o Europos Sąjungos vidurkis yra 2,2. Tai yra objektyvūs duomenys, kurie yra rekomenduojami Europos Komisijos kaip sprendimai, reikalingi Lietuvai. Pagal šiuos parametrus yra pasiūlyti tam tikri pakeitimai.

Kas dar turėjo įtakos mokesčių paketo atsiradimui? Tai pastaruoju metu atsiradę du nauji susitarimai dėl finansavimo, tai yra susitarimas dėl krašto apsaugos finansavimo padidینimo nuo 2 iki 2,5 % bendrojo vidaus produkto, taip pat švietimo susitarimas dėl darbo užmokesčio didini-

mo mokytojams, dėstytojams bei mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimo didinimo. Šiuose susitarimuose, be kita ko, buvo sutarta ieškoti papildomų mokesčių šaltinių tam, kad būtų galima finansuoti šių išpareigojimų įgyvendinimą. Kadangi turime šiuos susitarimus, natūralu, kad pajamų nelygybės mažinimas vien mažinant mokesčius darosi gana sudėtingas, nes reikia užtikrinti finansavimą ir krašto apsaugai, ir švietimo susitarimui įgyvendinti. Todėl šiuo paketu yra siūlomas subalansuotas sprendimas, kuris, iš vienos pusės, šiek tiek didina mokesčių pajamas, iš kitos pusės, jas mažina, bet mažina tose srityse, kurios arba prisideda prie Lietuvos ekonomikos transformacijos, skatina investicijas, arba mažina pajamų nelygybę per neapmokestinamojo pajamų dydžio plėtrą.

Jeigu žvelgtume į dabartinę situaciją, diskusijose dėl mokesčių paketo išties dažnai pasigirsta: ar laikas, ar dabar, kai matomas tam tikras ekonomikos sulėtėjimas? Turbūt atkreiptinas dėmesys, ką tarptautinės institucijos kalba apie mūsų ekonominius rodiklius, kad visgi tai buvo ekonomikos kluptelėjimas praėjusių metų IV ketvirtį, šių metų I ketvirtį, tikėtina, kad antra metų pusė bus stipresnė. Pirmuosius atsigavimo ženklus jau matome pagal gegužės mėnesio vartojimo duomenis. Taip pat šis mokesčių paketas prisideda prie to, kad būtų skatinamos investicijos, verslo investicijos – tiek stambiojo verslo investicijos, tiek smulkiojo ar vidutinio verslo. Kas yra šiek tiek daugiau apmokestinama, tai būtent aukštos pajamos ir dažnai tos pajamos, kurios yra išimamos iš verslo asmeniniam vartojimui.

Manome, kad šiuo paketu būtų sąžiningiau paskirstoma mokesčių našta, nes šiuo metu matome netolygumą tarp atskirų verslo ar veiklos apmokestinimo formų. Ypač disbalansai yra matomi tarp aukštų pajamų ir tie sprendimai čia yra taip pat pasiūlyti. Taip pat sukuriama paskatos tiesiog patogiau mokėti mokesčius per automatines mokesčių deklaracijas ir smulkiojo verslininko sąskaitą.

Jeigu kalbėtume apie sąžiningiau paskirstomą mokesčių našta, yra atsisakoma tam tikrų pirmiausia pelno mokesčio srityje galiojančių lengvatų ir išskirtinio reguliavimo. Atsisakoma sektorinio sveikatos paslaugas teikiančių įstaigų ir draudimo paslaugas teikiančių įmonių pelno reguliavimo, nes šiuo metu, tarkime, sveikatos paslaugas teikiančios įstaigos, kurios gauna pajamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo, tų pajamų į pelno apmokestinimo režimą neįtraukia, bet neįtraukia ir sąnaudų, kurios reikalingos toms paslaugoms teikti. Šio išskirtinumo yra atsisakoma – tiesiog tiek pajamos, tiek išlaidos bus traukiamos ir į pajamas, ir į sąnaudas. Taip pat draudimo įstaigų ta pajamų dalis, kuri būdavo iš gyventojų gaunama ir skiriama ne kaip pati draudimo įmoka, bet kaip jai administruoti reikalingos lėšos, bus laikoma įmonės pajamomis ir jai teikti reikalingos sąnaudos taip pat bus traktuojamos pelno mokesčio tikslais.

Taip pat yra reguliuojamas automobilių išlaidų atskaitymas, susiejant su automobilio tarša. Už tuos automobilius, kurie yra netaršūs, tai yra CO₂ išmetimas yra 0, galima bus atskaityti į sąnaudas 75 tūkst. eurų – už tiek pirkti automobilį, kuris yra visiškai netaršus. Už tuos automobilius, kurių išmetimas yra iki 130 gramų per kilometrą, yra 50 tūkst. eurų, už taršesnius automobilius, nuo 130 iki 200, atskaityti į sąnaudas bus galima 25 tūkst. eurų. Už labai taršius automobilius, kurių tarša yra virš 200, į sąnaudas bus galima atskaityti tik 10 tūkst. eurų. Tas pats bus taikoma ir ilgalaikiai nuomai.

Taip pat yra atsisakoma tam tikro piktnaudžiavimo prestižo atskaitymų srityje. Tarp susijusių asmenų prestižo atskaitymai bus negalimi, taip pat trumpinamas prestižo atskaitymo laikotarpis nuo 15 iki 10 metų pagal tarptautinę praktiką. Taip pat nuostolių perkėlimas tarp grupės įmonių yra suvienodinamas su pačioje įmonėje perkeliama nuostoliais, kad būtų galima į nuostolius perkelti iki 70 % tų metų pajamų.

Taip pat, kalbant apie sąžiningesnių gyventojų pajamų apmokestinimą, yra išskirtos kelios grupės, tai yra darbo santykiai, individuali veikla, aukštų pajamų apmokestinimas (tai parodysiu šiek tiek vėliau kitose skaidrėse) ir neutralus investavimo instrumentas – investicinė sąskaita. Jei kalbėtume apie darbo santykius, iš principo vienas iš pagrindinių sprendinių, kuris yra šiame įstatyme, tai siūlome nuosekliai artinti neapmokestinamą pajamų dydį prie minimaliosios mėnesinės algos, kad kuo didesnė minimaliosios mėnesinės algos dalis būtų neapmokestinama pajamų mokesčiu. Per savo kadenciją Vyriausybė minimaliąją mėnesinę algą padidino 30 %, o neap-

mokestinamąjį pajamų dydį – 56 %. Tai reiškia, kad neapmokestinamoji dalis auga bemaž dvigubai sparčiau iki šiol negu minimalioji mėnesinė alga.

Tas pats yra siūloma ir šiuo sprendiniu, kuomet minimalioji mėnesinė alga augtų 10 %, o neapmokestinamasis pajamų dydis – 20 %. Tokiu atveju didesnės pajamos būtų tiems žmonėms, kurie uždirba iki vieno vidutinio darbo užmokesčio. Iki vieno vidutinio darbo užmokesčio Lietuvoje uždirba 70 % visų Lietuvos dirbančiųjų. Tai yra 811 tūkst. asmenų. Priminsiu, kad kitų metų prognozuojamas vidutinis darbo užmokestis yra 2 tūkst. 45 eurai. Tai kitais metais žmonės, kurie uždirbtų iki tokios sumos, tiesiog daugiau pajamų gautų į rankas.

Taip pat keičiamas progresinis darbo santykių apmokestinimas. Šiuo metu progresinis toks didelis tarifas yra tik darbo santykiams. Viršijus 60 vidutinių darbo užmokesčių yra galiojantis vietoj 20 % – 32 % progresinis tarifas. Siūlome, kad atsisakius šio tarifo būtų taikomas bendras aukštų pajamų apmokestinimas, apie jį papasakosiu šiek tiek vėliau.

Taip pat darbo santykiams atsiranda papildomas reguliavimas dėl nedarbo išmokų sąlygų. Tai yra trumpinamas nedarbo draudimo stažas nuo 12 iki 9 mėnesių. Tai reiškia, kad žmonės, kurie dirbo per 30 pastarųjų mėnesių bent 9 mėnesius, galės pretenduoti į nedarbo draudimo išmoką. Iki šiol tarptautinės institucijos ne kartą konstatavo, kad nedarbo draudimo aprėptis Lietuvoje yra nedidelė tiesiog todėl, kad daugelis žmonių nesukaupia reikalingo stažo ir tuomet, kai jiems reikalingos papildomos pajamos iš nedarbo draudimo išmokos, jie tiesiog jos gauti negali. Taip pat sprendimu yra šiek tiek didinama minimalioji nedarbo draudimo išmoka tam, kad būtų apsaugoti tie asmenys nuo skurdo.

Žvelgdami į trajektoriją, kaip galėtų vystytis neapmokestinamasis pajamų dydis ir minimalioji mėnesinė alga per ateinančius laikotarpius, jeigu nuosekliai būtų laikomasi tos pačios strategijos, kad neapmokestinamasis pajamų dydis auga dvigubai sparčiau nei minimalioji mėnesinė alga, manome, kad per penkerių metų laikotarpį būtų galima šiuos du dydžius suvienodinti nuosekliai didinant santykį tarp neapmokestinamojo pajamų dydžio ir minimaliosios mėnesinės algos. Sprendimas, kuris siūlomas kitiems metams, yra maksimaliai taikytiną neapmokestinamąjį pajamų dydį didinti nuo 625 iki 751 euro, tai yra 20 %, o minimaliąją mėnesinę algą – nuo 840 iki 924 eurų. Dėl tokio sprendimo žmonės, kurie gauna minimaliąją mėnesinę algą, kitais metais gautų 76 eurus į rankas daugiau.

Taip pat yra sprendimas dėl neįgalųjų neapmokestinamojo pajamų dydžio. Kadangi jis yra didesnis nei standartinis neapmokestinamasis pajamų dydis, tai žmonėms, turintiems didesnę negalią, yra siūloma neapmokestinamąjį pajamų dydį didinti nuo 1 tūkst. 5 eurų iki 1 tūkst. 131 euro, turintiems mažesnę negalią – nuo 935 eurų iki 1 tūkst. 61 euro.

Žvelgiant į individualios veiklos apmokestinimą po patobulinimų, kurie buvo atlikti derinant su visuomene, net ir įvertinus tą trejų metų pajamų augimą, koks gali būti individualios veiklos, 85 % individualią veiklą vykdančių asmenų pokyčiai iš esmės nepaliečia. Pokyčiai iš esmės paliečia 15 % individualią veiklą vykdančių asmenų, kurie turi santykinai aukštesnes pajamas. Žmonių, kurie gauna pelno iš individualios veiklos, tai yra iš pajamų atėmus sąnaudas, iki 15 tūkst. eurų per metus, tokių asmenų pokyčiai neliečia ir, kaip minėjau, tai sudaro tikrai didžiąją daugumą visų individualią veiklą vykdančių asmenų. Taip pat individualią veiklą vykdančios asmenys įgauna teisę į nedarbo draudimo išmoką. Iš principo apmokestinimo pokyčiai paliestų tik aukštesnių pajamų gavėjus.

Taip pat turbūt vienas iš papildomų sprendinių yra verslo liudijimų reguliavimo patobulinimas. Atkreiptinas dėmesys, kad viskas, kas yra susiję su individualios veiklos, verslo liudijimų reguliavimu, iš principo yra siūloma Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos atliktoje studijoje, kurią jie atliko drauge su Europos Komisijos Jungtiniu tyrimų centru. Ten buvo nuosekliai išnagrinėta Lietuvos mokestinė sistema ir pateikti pasiūlymai, kaip būtų galima padaryti sistemą tvarkingesnę.

Tai siūloma verslo liudijimo apmokestinimo ribą, na, iki kurios galima turėti pajamų, šiuo metu ta riba yra 45 tūkst. eurų, EBPO siūlo nuleisti šią ribą iki 20 tūkst. ir palikti teisę verslo liudijimais verstis tik smulkiausiems, taip sudarant galimybę išties palikti tą vadinamąją verslo liudijimo kainą santykinai žemą. Šiuo metu efektyvus tarifas, kuris yra verslo liudijimų srityje, yra tik

1,7 %, todėl norint, kad būtų galima išties palikti ir toliau tokias mažas verslo liudijimų kainas, kokios jos yra šiandien, na, fiksuotus tarifus, kuriuos nustato savivalda, iš tiesų siūloma apsiriboti tik smulkiausia veiklą vykdančiais. Iki 20 tūkst. apmokestinamųjų pajamų per metus turi 84 % verslo liudijimų turėtojų, tai iš esmės didžiosios dalies verslo liudijimų turėtojų šie pokyčiai nepaliečia.

Taip pat yra siūloma atsisakyti verslo liudijimų nekilnojamojo turto nuoma besiverčiantiems asmenims. Siūloma turto nuomai taikyti specialų pasyviųjų pajamų apmokestinimo modelį, kai yra taikomas standartinis tarifas. Tai nėra laikoma individualia veikla, tačiau yra leidžiama, na, apmokestinamoji bazė yra ne 100 %, o 80 %, sakant, kad apie 20 % tų pajamų, kurias žmogus gauna iš turto nuomos, yra, na, jo sąnaudos to turto vertei pagerinti, tarkime, padažyti, patvarkyti ir panašioms dalykams.

Tai pokyčiai, kurie buvo padaryti po diskusijų su visuomene. Kadangi keičiasi reguliavimas ir siūloma pagal EBPO rekomendacijas neleisti atskaityti į sąnaudas valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, mokestinė dalis tokiu atveju augtų 0,88 %, taip pat dėl papildomos nedarbo draudimo įmokos, kuri yra skaičiuojama nuo 90 % apmokestinamųjų pajamų, mokestinė dalis augtų 1,18 procentinio punkto, siūlome sumažinti gyventojų pajamų mokesčio efektyvų tarifą, didindami mokestinio kredito apimtį. Taigi efektyvus tarifas žmonėms, kurie gauna pajamų iki 15 tūkst. eurų per metus, apmokestinamųjų pajamų, pelno, kaip minėjau, tokių yra devyni iš dešimties šiuo metu, jiems efektyvus tarifas sumažėtų 2 procentiniais punktais. Vadinasi, mokestinė našta bent jau faktines sąnaudas deklaruojantiems iš principo nesikeistų, o tokiems žmonėms, kurie deklaruoja prezumpcines sąnaudas, na, numanomas sąnaudas, mokestinė našta galėtų išaugti nuo 1 iki 2 procentinių punktų, tai santykinai tikrai nedaug. Kartu tie žmonės įgautų teisę į nedarbo draudimo išmoką tuo metu, kai jos reikia. Matėme pandemijos pamokas, kad tuomet, kuomet pajamų yra netenkama, išties atsiranda problema, nes nedarbo draudimo išmoka tokiems asmenims nepriklauso.

Dabar žvelgiant į pajamų pasiskirstymo diapazoną (šviesiai mėlyni žmogučiai matomi skaidrėje), iš viso individualios veiklos pajamas deklaruoja 215 tūkst. žmonių. Iš jų į tą diapazoną, kurio iš principo pakeitimai neliečia arba liečia itin minimaliai, tai yra arba visai neliečia, arba nuo 1 iki 2 procentinių punktų, patenka 197 tūkst. asmenų, tai yra šiuo metu 92 % individualią veiklą vykdančių asmenų. Jų pokyčiai... jų mokestinė dalis nuo jų visų pajamų iš principo nesikeičia.

Didesni pokyčiai paliečia asmenis, kurie uždirba nuo 15 iki 35 tūkst., tokių yra 13,8 tūkst. Taip pat visą tarifą po reformos trejų metų įgyvendinimo mokėtų pagal dabartinę konsistenciją tikrai 3 tūkst. 770 asmenų. Per 2022 metus tie žmonės (raudonai pažymėti šioje skaidrėje), 3 tūkst. 770 asmenų, bendrai uždirbo 383 mln. eurų pajamų arba pelno, apmokestinamųjų pajamų. Kiekvienam iš jų vidutiniškai tenka 100 tūkst. eurų per metus, tai tikrai yra santykinai aukštesnes pajamas gaunantys asmenys, todėl manome, kad nuosaikus mokestinio tarifo augimas per trejetą metų yra pateisinamas, nes šiuo metu jie moka mažesnius mokesčius nei darbo santykius turintys asmenys ir taip pat mažesnius mokesčius nei turintys verslo santykius, nes verslo apmokestinimas yra 15 % pelno mokestis, 15 % dividendų apmokestinimas. Efektyvus tarifas yra apie 27 %. Darbo santykių, jeigu iki „Sodros“ lubų, tai yra 20 % plius „Sodra“, jeigu virš „Sodros“ lubų, yra 20 %, o individualios veiklos ir „Sodros“ lubos yra mažesnės, ir taip pat tarifas, viršijus „Sodros“ lubas, tiesiog yra 15 %, tai yra tikrai mažesnis.

Po pakeitimų visiško suvienodinimo tarp darbo santykių ir individualios veiklos vis tiek nebūtų, kadangi, tarkime, socialinio draudimo įmokos yra skaičiuojamos nuo 90 % visų apmokestinamųjų pajamų, vadinasi, ne nuo visų. Skirtumas išliktų apie 2 procentinius punktus bendros visos mokestinės dalies. Jeigu žvelgtume į pajamų pasiskirstymą, tai tie žmonės, kurių yra 197 tūkst., gauna 40 % visų pajamų, kurios yra gaunamos iš individualios veiklos. O tie 13,8 ir 3,7 tūkst. asmenų gauna 60 % visų pajamų, kurios yra gaunamos iš individualios veiklos. Tai tikrai didžioji dalis pajamų gaunama būtent tų žmonių, kurie gauna didesnes pajamas. Tie žmonės, kurie turi mažesnes pajamas, gauna santykinai mažiau. Bendrai ši grupė 2022 metais uždirbo apie 1,1 mlrd. eurų ir, kaip minėjau, iš tos dalies 383 mln. eurų yra būtent tų 3 tūkst. 770 asmenų pajamos.

Taip pat yra siūlymų dėl aukštųjų pajamų apmokestinimo, siūlymai yra susiję su tuo, kad šiuo metu mes turime skirtingus progresinius tarifus. Darbo santykių – nuo 60 vidutinių darbo užmo-

kesčių, arba kitaip maždaug 100 tūkst. eurų per metus, šiuo metu yra taikomas progresinis – vietoj 20 % taikomas 32 % tarifas. Kapitalo pajamų progresinis tarifas yra nuo 120 vidutinių darbo užmokesčių, tai yra apie 200 tūkst. eurų per metus, viršijus – vietoj 15 % yra taikomas 20 % progresinis tarifas. Individualios veiklos progresinio tarifo nėra jokio. Dividendai taip pat neturi progresinio apmokestinimo. Manome, kad visgi žmogaus gebėjimas mokėti priklauso nuo jo gaunamų pajamų kiekio, aukštų pajamų kiekio, bet ne nuo to, kokia veiklos forma jį verčiasi. Todėl siūlome visas gaunamas pajamas apmokestinti jų standartiniais tarifais, tuomet supliustruoti į vieną vietą ir, kai pajamos viršija 100 tūkst. eurų, tai daliai taikyti specialų 5 % tarifą, o kai pajamos viršija 300 tūkst. eurų per metus, arba kitaip 180 vidutinių darbo užmokesčių, tai daliai taikyti 7 % specialų tarifą. Šiuo metu pagal progresinius tarifus moka apie 8 tūkst. žmonių, po pakeitimų juos mokėtų 16,5 tūkst. žmonių, tai yra apie 0,8 % nuo visų mokesčių mokėtojų.

Kodėl siūlomas būtent didesnis kapitalo pajamų apmokestinimas, turbūt galima daryti išvadą matant šią skaidrę. Tai yra progresinio tarifo dabartinė riba yra 60 vidutinių darbo užmokesčių. Šiuo metu progresinis tarifas, kaip minėjau, yra taikomas būtent darbo santykiams, tai yra tamsiai mėlyna grafa. Bet jau matome, kad nuo 60 vidutinių darbo užmokesčių sparčiai pradeda didėti pajamos, toje grupėje gaunamos būtent iš kapitalo pajamų, tai yra daugiausia dividendų, ir kai jau peržengiama ta 180 vidutinių darbo užmokesčių riba, tai yra apie 300 tūkst. eurų per metus, tuo atveju aiškiai dominuoja kapitalo pajamos, dividendai, ir manome, kad tie žmonės taip pat galėtų solidariai šiek tiek daugiau prisidėti prie visuomenės išlaikymo.

Taip. Yra siūlomas specialus investavimo instrumentas – investicinė sąskaita, atsisakant šiuo metu esamų lengvatų. Šiuo metu yra taikomos lengvatos gyvybės draudimo sutartims ir taip pat III pensijų pakopai taikomos gyventojų pajamų mokesčio lengvatos. Manome, kad jos šiek tiek iškreipia konkurenciją tarp skirtingų investavimo instrumentų. Taip pat yra atliktas Lietuvos banko slapto pirkėjo tyrimas, jis sako, kad dažnai žmonėms yra parduodamas produktas, kalbant apie investicinę gyvybės draudimą, žmonėms dažnai yra parduodamas produktas, kuris yra nei jiems suprantamas, nei jiems reikalingas ir dažnai visiškai neaiškus, todėl siūloma atsisakyti specifinių lengvatų atskiriems investavimo instrumentams ir vietoj jų taikyti investicinę sąskaitą, kuria naudodamiesi žmonės galės investuoti į skirtingus finansinius instrumentus.

Šiuo metu žmonės gali investuoti taip pat į skirtingus finansinius instrumentus, tačiau pajamos yra apmokestinamos jų gavimo metu, o sąnaudos arba nuostoliai yra kiekvieno žmogaus asmeninis reikalas. Tai dėl šios investicinės sąskaitos vienoje sąskaitoje būtų laikomi visi investiciniai instrumentai ir jų graža būtų dedama į vieną vietą. Tai reiškia, kad iš naudos, gražos, būtų atimamas nuostolis ir apmokestinama tik ta dalis, kuri iš tos sąskaitos yra išimama. Tikimės taip paskatinti didesnę bankuose laikomų finansų vartojimą, nes šiuo metu daugelis žmonių laiko tiesiog banko sąskaitose, net ne terminuotuose indėliuose savo pinigus. Manome, kad taip būtų galima ir paskatinti kapitalo rinkos plėtrą Lietuvoje, ir paskatinti tuos žmones pinigus investuoti. Manome, kad mūsų sąskaitos modelis būtų ambicingiausias regione, kadangi būtų neribojamas nei sąskaitų skaičius, nei geografija. Būtų galima turėti tokias sąskaitas visose šalyse, kurios yra sudariusios dvigubo apmokestinimo sutartis su Lietuva, išvengimo sutartis su Lietuva. Tad reikėtų tiesiog deklaruoti Valstybinėje mokesčių inspekcijoje, kad tai yra to žmogaus turima investicinė sąskaita.

Taip pat didelė paketo dalis yra ekonomikos augimo skatinimas. Pirmiausia, tai yra investicijų skatinimas tiek stambiajam, tiek smulkiajam verslui, šiek tiek vėliau apie tai papasakosiu išsamiau. Taip pat paskatos talentams pritraukti į augančias įmones, tai yra plečiama opcijų lengvata. Šiuo metu reikia, kad žmogus dirbtų bent trejus metus įmonėje ir vis dar turėtų darbo santykius toje pačioje įmonėje, kad galėtų pasinaudoti opcijomis. Siūlome, kad jei žmogus bent trejus metus dirbo toje įmonėje, nebūtina opcijų išpirkimo metu vis dar turėti darbo santykius, nes darbo rinka tikrai yra labai dinamiška.

Yra nemažai priemonių smulkiajam verslui (apie tai turėsiu atskirą skaidrę), ekonomikos augimui palankesni mokesčiai. Ekonomikos augimui palankesniais mokesčiais tarptautinės institucijos laiko aplinkosauginius mokesčius (tai yra Akcizų įstatymas, Seime jau priimtas), taip pat nekilnojamojo turto mokesčių, apie jį taip pat papasakosiu plačiau. Siūlomas dovanų tarp giminais-

čių apmokestinimas. Iki šiol tai būdavo neapmokestinama dalis. Atsižvelgiant į tarptautinę praktiką, siūloma apmokestinti dovanas tarp giminaičių, jeigu jų vertė viršija 300 tūkst. eurų. Ten yra išlyga, kad jeigu yra artimam giminaičiui perduodamas žemės ūkio veikla besiverčiantis ūkis, jis taip pat galėtų būti neapmokestintas. Kadangi kilo diskusijų dėl to, ar traktavimas, kad tokia lengvata galima tik žemės ūkiui, nepažeidžia konstitucinio lygiateisiškumo principo, manau, kad tą dalį galima būtų praplėsti visiems šeimos verslams, kurie vieno šeimos nario yra perduodami kitam. Manau, diskusijose komitete galėsime tą pakeitimą padaryti.

Dabar kalbant apie investicijų skatinimą, išties šiuo metu, iki metų pabaigos, Lietuvoje galioja gana dosni investicinio projekto lengvata. Vis dėlto manome, kad ji prisideda prie mūsų ekonomikos transformacijos, nes investicijos yra kryptingos, jos yra nukreiptos į mašinų, kompiuterių, įvairių teisių, taip pat naujų krovinių automobilių įsigijimą. Manome, kad ta lengvata yra pasiteisinusi, nepaisant to, kad jos vertė yra apie 100 mln. eurų per metus. Bet, tarkime, 2021 metais dėl šios lengvatos buvo investuota apie 700 mln. eurų ir lengvata pasinaudojo apie 1 tūkst. 800 įmonių. Kaip minėjau, lengvatos vertė biudžetui yra apie 100 mln., bet vis dėlto tai yra investiciją skatinantis sprendinys.

Taip pat yra siūloma pratęsti dar penkeriems metams filmų gamybai taikomą lengvatą. Matome, kad ji yra pasiteisinusi, nes tikrai paskatina ir naujų filmų kūrimą ir paskatina įmones investuoti į filmų kūrimą, ir taip pat dėl savo dizaino prisideda prie ekonomikos skatinimo, nes didelę dalį filmo vertės reikia susirinkti savarankiškai ir investuoti ir didžiąją dalį filmo vis dėlto reikia sukurti būtent Lietuvoje. Per visą laikotarpį, kiek lengvata galioja, prie jos buvo prisidėjusios 228 įmonės ir, natūralu, manome, kad lengvata galėtų būti pratęsta dar penkeriems metams.

Taip pat yra siūlomas papildomas naujas sprendinys. Kadangi investicinio projekto lengvata, matome, daugiau pasinaudoja stambusis verslas, manome, kad momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo modelis galėtų labiau pasitarnauti smulkiąjam ir vidutiniam verslui. Dėl to įmonės, kurios investuoja į tas pačias turto klases kaip ir dėl investicinio projekto lengvatos, tai yra įrenginiai, mašinos, įvairios aukštesnę pridėtinę vertę generuojančios investicijos, galėtų tą turtą į sąnaudas įtraukti tais pačiais pirmaisiais metais. Šiuo laiku reikėdavo tiesiog išdėlioti brangų turtą per keletą metų, į sąnaudas traukti per, tarkime, 10, 20 metų, o po šio sprendimo galėtų į sąnaudas įtraukti tais pačiais metais, kai įrenginys yra įsigytas. Natūralu, kad taip susimąžintų tais metais mokėtiną pelno mokestį, ir manome, kad tai prisidėtų prie įmonių likvidumo.

Bendra šių dviejų lengvatų, taikomų investicijoms skatinti, kaina yra apie 200 mln. eurų, dalis iš tų sprendinių yra vidutiniu laikotarpiu neutralūs, nes, tarkime, tos įmonės vis tiek įtrauktų turtą į sąnaudas per keletą metų, šiuo metu jos įtrauktų per vienerius metus. Iš esmės sakyčiau, kad pusė tos vertės ilguoju laikotarpiu yra neutralus sprendimas ir prisidės šiuo laikotarpiu būtent prie investicijų skatinimo, nes jau 2024 metais įmonės galės daryti sprendimus investuodamos ir taip susimąžindamos mokėtiną pelno mokestį.

Kalbant apie smulkųjį verslą, taip pat yra keletas papildomų sprendimų. Vienas iš jų yra atliepiant Pasaulio banko atliktą studiją: kadangi šiuo metu 5 % lengvatinių pelno mokestį turi įmonės, kurių apyvarta neviršija 300 tūkst. eurų, siūlome sprendimą, kad įmonės neturėtų noro užstringti prie 300 tūkst. eurų ribos, siūlome, kad tarifas organiškai augtų nuo 5 % iki standartinio 15 % tarifo, kai įmonės pajamos auga nuo 300 tūkst. eurų iki 500 tūkst. eurų. Tai apie 8 tūkst. įmonių papildomai galėtų mokėti mažesnį pelno mokestį ir būtų paskatintos tiesiog nuosekliai augti iki 500 tūkst. eurų ribos, tuomet jau būtų taikomas standartinis tarifas. Tiesiog daugiau įmonių mokėtų mažesnį pelno mokestį.

Taip pat siūloma galimybė platesniam įmonių ratui nemokėti avansinio pelno mokesčio. Tokią galimybę iki šiol turėjo verslai, kurių apyvarta neviršija 300 tūkst. eurų, siūlome tą ribą praplėsti iki 500 tūkst. Tad įmonės, kurių apyvarta neviršija 500 tūkst. eurų, galėtų nemokėti avansinio pelno mokesčio, taip pat turėtų daugiau likvidumo apyvartinių lėšų.

Kitas pakeitimas. Smulkusis verslas iki 150 tūkst. eurų apyvartos galėdavo visą brangų turtą, nepaisant, kokia turto klasė, nudėvėti per vienerius metus. Siūlome šią ribą praplėsti nuo 150 tūkst. iki 300 tūkst. eurų. Taip pat būtų paskata smulkiąjam verslui ir jo likvidumo, apyvartumo didinimo sprendimas.

Taip pat siūlome atsisakyti perteklinių kriterijų, kurie yra taikomi nustatant, ar įmonė yra smulkioji, ar jai galima taikyti lengvatinį 5 % pelno mokesčio tarifą. Šiuo metu buvo du rodikliai: vienas, kad apyvarta būtų iki 300 tūkst., kitas rodiklis buvo neturėti daugiau negu dešimt darbuotojų. Siūlome darbuotojų kriterijaus atsisakyti, manome, kad jis riboja darbo vietų kūrimąsi ir yra perteklinis. Dėl šio sprendimo apie 1 tūkst. 700 įmonių papildomai galėtų pasinaudoti lengvatiniu pelno mokesčio tarifu.

Pridėtinės vertės mokesčio ribą siūlome pakelti nuo 45 tūkst. iki 55 tūkst. eurų, tad tos įmonės, kurios nepageidauja tapti pridėtinės vertės mokesčio mokėtojomis, tiesiog galėtų tokios prievolės neturėti.

Dabar, kalbant apie ekonomikos augimui palankesnius mokesčius, yra, kaip minėjau, aplinkosaugos mokesčiai, kurie jau yra perėję diskusijas Seime, taip pat nekilnojamojo turto mokesčio modelio pakeitimas. Šiuo metu Lietuvoje nekilnojamojo turto mokesčio pajamos, jeigu jos yra gaunamos iš komercinės paskirties turto, keliauja į savivaldybes, o jeigu mokestis yra taikomas nekomercinės paskirties turtui, tokiu atveju pajamos iš tokio mokesčio keliauja į valstybės biudžetą. Siūlome pagal tarptautinę praktiką tiesiog modelį suvienodinti, kad pajamos iš nekilnojamojo turto mokesčio, kaip yra turbūt didžiojoje dalyje pasaulio, keliautų būtent į savivaldybių biudžetus, kad jos galėtų iš surinkto mokesčio prisidėti prie infrastruktūros plėtros ir vertės aplink tuos konkrečius nekilnojamojo turto objektus gerinimo.

Taip pat siūloma atsisakyti tam tikrų lengvatų, taikomų komercinės paskirties turtui. Jos šiuo metu būdavo įrašytos tiesiai į įstatymą. Siūlome įstatyme palikti lengvatas, atliepančias tarptautinę praktiką, Vyriausybės prioritetus, taip pat jeigu yra nustatyti tam tikri turto ribojimai, o kitas lengvatas palikti teisę taikyti savivaldybėms jų diskreciniu sprendimu.

Taip pat yra įtraukiama į apmokestinimą nebaigta statyba, jeigu nuo statybos leidimo išdavimo praėjo daugiau kaip dešimt metų. Manome, kad tai būtų paskata susitvarkyti su tam tikrais pastatais vaiduokliais, esančiais atskiruose miestuose.

Taip pat atliepiančiam, kad visgi reikėtų aktualesnio vertinimo, yra nustatyta, kad masinis turto vertinimas yra atliekamas nebe kas penkerius, o kas trejus metus. Nekilnojamojo turto mokesčio skaičiavimai būtų atliekami ne nuo sandorių vertės, bet nuo Registrų centro masinio vertinimo vertės. Ji dažnai yra mažesnė, negu žmonės įsivaizduoja. Tiesiog reikėtų pasitikrinti Registrų centre, kiek konkrečiai masinio vertinimo būdu yra įvertintas kiekvieno asmens konkretus turtas.

Kalbant apie gyventojų turto apmokestinimą, turtas yra išskirtas į dvi grupes. Vienai grupei priklauso turtas, kuriame žmogus gyvena, jam taikomas lengvatinis apmokestinimas, o antram, trečiam ir paskesniems nekilnojamojo turto objektams būtų taikomas standartinis tarifas nuo 0,1 % iki 1 % pagal įstatyme nustatytus kriterijus. Juos įvertinusi savivaldybė galėtų nustatyti tarifą tarp 0,1 % ir 1 %. Tokia teisė yra suteikiama savivaldybėms.

O kalbant apie gyventojų turta, kuriame yra deklaruota gyvenamoji vieta, po diskusijų su visuomene buvo nuspręsta, kad 1,5 medianos neviršijanti dalis yra neapmokestinama. Mediana yra vidurinė tos savivaldybės vertė. Tai reiškia, kad pusė žmonių yra iki medianos ir jiems būtų neapmokestinama. Po tokio sprendimo, kai ši riba buvo praplėsta iki 1,5 medianos, vadinasi, du trečdaliai pirmojo būsto savininkų tokio mokesčio nemokėtų. Nuo 1,5 medianos iki 2 medianų būtų taikomas 0,06 % tarifas, virš 2 medianų vertės būtų taikomas 0,1 % tarifas. Tai reiškia, kad šiek tiek brangesnis nei vidutinis turtas toje savivaldybėje jau būtų apmokestinamas tam tikru nedideliu tarifu. Viršijus 2 medianas, būtų taikomas panašus tarifas kaip antram, trečiam ir paskesniai turtui.

Žvelgiant į pasekmes, kaip minėjau, du trečdaliai pirmojo būsto savininkų tokio mokesčio tiesiog nemokėtų. Taip pat dalis žmonių nemokėtų tokio mokesčio, nes yra taikoma minimali 5 eurų riba. Jeigu mokėtinas mokestis neviršija 5 eurų, taip pat nereikėtų tokio mokesčio mokėti. Didelė dalis žmonių patenka į tą diapazoną.

Taip pat yra nustatomas lengvatinis traktavimas socialiai pažeidžiamiems asmenims ir senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims. Jeigu jie mano, kad jiems yra sudėtinga tokį mokesčių susimokėti, jie tiesiog turėtų kreiptis į savivaldybę ir jiems mokesčio mokėjimas būtų atidėtas arba tam laikotarpiui, kuriam jie pageidauja, arba iki turto perleidimo.

Taip pat yra nustatomas minimalus nekilnojamojo turto mokesčio tarifas vėjo jėgainėms, atliepian strategiją pereiti prie atsinaujinančios energetikos ir didinti elektros generaciją iš atsinaujinančių šaltinių Lietuvoje. Siūloma taikyti 0,5 % tarifą, nes šiuo metu komercinės paskirties turtui yra nuo 0,5 iki 3. Siūlome vėjo jėgainėms taikyti minimalų 0,5 tarifą. Taip pat prižiūrimam kultūros paveldui, įveiklintam, teikiančiam kultūros paslaugas ir sudariusiam sutartį dėl kultūros paveldo priežiūros, – tokie objektai taip pat būtų atleidžiami nuo nekilnojamojo turto mokesčio.

Vidutinis mokėtinas mokestis pirmojo būsto savininkams yra apie 16 eurų. Pirmas mokėjimas būtų 2026 metais. Kadangi apmokestinimas būtų skaičiuojamas už 2025 metus, mokėjimas būtų 2026 metais. Data turbūt taip pat yra susijusi ir su kitais sprendimais, nes šiuo metu diskusijose irgi sakoma, ar laikas mokestiniams pakeitimams, bet visgi tie mokestiniai pakeitimai, kurie yra susiję su investicijų skatinimu, jų pasekmės bus jaučiamos jau 2024 metais, o tiek aukštesnių pajamų, tiek individualios veiklos apmokestinimas, jų mokėjimas išsidėlioja nuo 2025 metų ir toliau per trejus metus, todėl pasekmės tikrai bus gerokai vėliau.

Užbaigiant išties vienas iš akcentų yra patogumas, patogesnis gyventojų pajamų mokesčio deklaravimas, kuomet yra formuojamos automatinės gyventojų pajamų mokesčio deklaracijos. Didelė dalis žmonių nesusigražina gyventojų pajamų mokesčio permokos, tarkime, dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio, apie 57 mln. eurų galėtų būti sugražinti gyventojams, tačiau jie to net nežino. Siūlome, kad būtų formuojamos automatinės deklaracijos, taip pat būtų automatinės nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijos, kad žmogui teliktų tiesiog susimokėti.

Kitas sprendinys yra smulkiojo verslininko sąskaita, tai yra galimybė nepatirti administracinės naštos vykdant individualią veiklą. Žmogus tiesiog finansų įstaigoje užsiregistruotų savanoriškai, jei norėtų, kad ta sąskaita yra jo, verslininko, sąskaita, finansų įstaiga praneštų Valstybinei mokesčių inspekcijai, kad tas žmogus tampa mokesčių mokėtoju. Tada įplaukos būtų automatiškai traktuojamas kaip pajamos, būtų prezumpcinės sąnaudos pritaikytos ir Valstybinė mokesčių inspekcija automatiškai suformuotų gyventojų pajamų mokesčio deklaraciją, mokėtinus mokesčius ir socialinio draudimo įmokas, todėl gyventojų pajamų mokestį būtų galima susimokėti vienu mygtuko spragtelėjimu.

Bendras rezultatas toks, kad vis dėlto tai yra kryptingas žingsnis link sąžiningesnės mokesčių sistemos. Būtų stiprinamos paskatos dirbti, taip pat atsisakoma visuomenei didesnės vertės nekuriančių lengvatų, jas pakeičiant moderniu investavimo instrumentu – investicine sąskaita. Būtų stiprinamos paskatos pridėtinę vertę didinančioms investicijoms tiek smulkiąjam, tiek vidutiniam verslui. Taip pat taršos apmokestinimas kartu su ateinančiomis investicijomis prisidės prie sveikesnės ir žalesnės aplinkos mums visiems. Na ir didinamas savivaldos finansinis savarankiškumas, stiprinami pajėgumai investuoti į viešąją infrastruktūrą, kadangi pajamos atiteks būtent savivaldybėms ir tiesiog bus dar patogiau deklaruoti mokėtinus mokesčius.

PIRMININKAS (J. JARUTIS, LVŽSF). Ačiū. Ačiū, gerbiamoji ministre. Pirmiausia atsiprašau, kolegos, už savo balsą, bet yra toks, koks yra. Tai dar, prieš pradėdant atsakyti į klausimus, per šoninį mikrofoną Ž. Pavilionis nori pasisakyti. Prašom.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Ačiū. Kolegos, aš atsiprašau finansų ministrės. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad balkone yra M. Rotas, vienas iš pagrindinių socialdemokratų lyderių, Vokietijos Užsienio reikalų komiteto pirmininkas, kuris padarė labai daug, kad ir brigada Lietuvoje būtų, dabar stengiasi Ukrainai atverti kelius į NATO. Tai paplokime, jeigu galime, jam. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Taigi, gerbiami kolegos, kadangi paketas svarbus ir didelis, pirminis siūlymas yra 20 minučių skirti klausimams ir atsakymams, o po to matysime. Dabar, matau, yra užsiregistravę, rodos, 22 kolegos, jau 23, tai pradėdame. Pradėdame klausti. Pirmas klausia A. Bagdonas. Ruošiasi A. Butkevičius.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Tai, gerbiama ministre, dėkoju jums už pristatymą. Išties nemažai mokesčių pakeitimų daliai tikrai galima pritarti, tiems, kurie gerina mokestinę aplinką, kurie supaprastina mokesčių surinkimą. Tačiau vis dėlto norui suvienodinti individualios veiklos ir darbo santykius... Žmonėms, kurie gauna pajamas pagal darbo sutartis, kelia nemažai abejonių, juolab kad su verslo liudijimu ar individualios veiklos pažyma dirbančiųjų rizikos gerokai skiriasi. Na, pažiūrėkime į socialines garantijas, atostogas, ligos atvejus. Kartais nutinka ir taip, kad žmogus apskritai negauna tam tikrą laiką pajamų. Dar dau-

giau abejonių kelia noras apmokestinti šeimos nariams dovanojamą turta, nuo kurio jau yra sumokėti visi mokesčiai.

Tai mano klausimas būtų toks: ar nemanote, kad jeigu per pateikimo stadiją sulauks šis paketas palaikymo, ar nenukens taip, kad tie visi geri dalykai, jeigu nepasieks priėmimo stadijos, taip ir liks šiame reformos pakete? Ačiū.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Kartais paklausius viešos diskusijos atrodo, kad geri dalykai yra tikrai tie, kurie mažina apmokestinimą. Jeigu taip traktuotume, tai tiesiog jokių pokyčių daryti apskritai nėra įmanoma. Kaip minėjau, šiuo metu yra sudaryti du dideli susitarimai, kurie reikalauja papildomų lėšų. Jeigu mes norime tam tikras paskatas daryti tiek verslui, tiek turbūt didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį, didinti paskatas dirbti, reikalingi sisteminiai sprendimai, kurie padėtų tas pajamas galų gale užtikrinti, kad valstybės finansai būtų tvarūs ilguoju laikotarpiu. Jūsų minimas individualios veiklos apmokestinimo modelis yra EBPO rekomendacija ir atliepia tarptautinių institucijų praktiką. Apmokestinimas nėra suvienodinamas su darbo santykiais, aš tai jau minėjau, išlieka net ir po trejų metų laikotarpio, kuomet jis yra visiškai įgyvendinamas. Tarp aukštų pajamų išlieka apie 2 procentinius punktus skirtumas, tarp mažų pajamų skirtumas yra dar didesnis, nes mokesstinis kreditas, kuris taikomas individualiai veiklai, yra dosnesnis nei neapmokestinamasis pajamų dydis, dėl to tikrai mažesnis apmokestinimas yra individualiai veiklai – ne darbo santykiams.

Koks tas skirtumas yra pateisinamas, čia turbūt kiekvieno įsivaizdavimo reikalas. Vis dėlto EBPO, atlikusi studiją, rekomendavo atlikti tokius pakeitimus. Mes juos priėmėme ne visus, sakyčiau, kad EBPO pasiūlymai buvo ambicingesni. Matysime, kuo Seime baigsis. Mano asmeninis lūkestis, kad vis dėlto paketas išliktų subalansuotas. Jeigu bus daromi sprendimai, kurie mažins biudžeto pajamas, natūralu, kad tam tikros lengvatos taip pat turės siaurėti.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia A. Butkevičius. Ruošiasi V. Mitalas.

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama finansų ministre, kiek atsimenu, jūs Biudžeto ir finansų komitetui buvote prižadėjusi, kad 2021 metais parengsite mokesstinę reformą, 2022 metais mes galėsime diskutuoti, jūs taip pat organizuosite diskusiją su verslo organizacijomis, socialiniais partneriais, bet šiuo metu turime jau 2023 metus, turime ekonominio neapibrėžtumo laikotarpį, techninę recesiją. Tikrai laikotarpis yra visiškai nedėkingas įteikti mokesčių reformą. Tai yra vienas dalykas.

Bet mano klausimas būtų labai paprastas. Aš niekur neradau, kad būtų aiškiai pabrėžta, koks bus fiskalinis efektas? Pavyzdžiui, NPD jūs pritaikysite, aš manau, visi nubalsuos, bet 200 mln. eurų mažėjimas, taip? Skolos aptarnavimo išlaidos kitais metais augs virš 100 mln. Ar turite atliktą skaičiavimus, kaip iš tikrųjų kitais metais augs pajamos, lyginant su šiais metais, įgyvendinus ir šią mokesčių reformą, ir ekonominę situaciją? Ačiū.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Kalbant apie laiką mokesčių reformai pateikti, turbūt niekada jo nėra labai gero. Ir ar neapibrėžtumas buvo mažesnis prieš metus ar prieš dvejus, aš drįsčiau lažintis. Manau, kad tuo metu neapibrėžtumas buvo gerokai didesnis tiek dėl pandemijos, tiek dėl energetikos krizės. Manau, kad dabar prognozuoti ekonominę situaciją yra tikrai gerokai lengviau. Tarptautinės institucijos mano, kad antroje metų pusėje ekonomika atsistatys, kitais metais prognozuojamas ekonomikos augimas.

Taip pat atkreipčiau dėmesį, kada įsigalios atskiri mokesstiniai pakeitimai. Tarkime, pelno mokesčio lengvatos būtų taikomos jau nuo ateinančių metų, nuo 2024 metų, ir tai jau 2024 metais paskatins įmonių investicijas. O sprendimai dėl pajamų apmokestinimo, dėl to, kad būtų skaičiuojami mokesčiai už 2024 metus, mokėjimas būtų 2025 metais. Tai sakyti, kad šie pakeitimai, kurie yra siūlomi dabar, kažkaip neišvengiamai yra susiję su technine recesija, kuri buvo praėjusių metų pabaigoje ir šių metų pradžioje, aš nedirščiau taip teigti.

Kalbant apie bendrą paketą ir jo poveikį, jis turbūt yra skirtingas ir taip pat ateina skirtingu laiku. Jeigu žiūrėtume į trečiuosius reformos metus, perskirstymo lygis, kuris ateina iš papildomų mokesčių pajamų, yra 0,6 % BVP, bet taip pat yra kiti sprendimai, kurie mažina valstybės biudžeto pajamas. Sakyčiau, kad daugiau ar mažiau pats paketas yra neutralus, nes dalis lengvatų yra, kaip minėjau, vidutiniu laikotarpiu neutralios. Tarkime, momentinio turto nusidėvėjimo modelis per keletą metų yra biudžetui neutralus, todėl suniveluoti visų sprendimų į vieną kažkokį

taškinį skaičių tiesiog yra neįmanoma. Bet daugiau ar mažiau, sakyčiau, pats paketas yra neutralus, tačiau jisai kryptingai artėja prie sąžiningesnės mokesčių sistemos, prie pajamų nelygybės mažinimo. Jeigu žvelgtume į pajamų nelygybės rodiklius, esame apskaičiavę su EUROMOD'o modeliu, kad po šio sprendimo, jeigu jisai visos apimties būtų priimtas, Gini koeficientas galėtų sumažėti puse punkto.

PIRMININKAS. Klausia V. Mitalas. Ruošiasi L. Savickas.

V. MITALAS (LF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Aš norėčiau daug ko paklausti – ir dėl GPM įstatymo, ir apskritai dėl mokesčių reformos. Pavyzdžiui, kodėl taip išeina, kad jūs sau prieštaraujate, projekto pristatymo pradžioje sakydama, kad lyg ir įstatymų projektų paketas parengtas tam, kad didėtų perskirstymas, o dabar sakote, kad jisai yra neutralus fiskaliniu požiūriu? Bet tiek to. Aš galvoju, paklausiu apie dovanojimo aspektą ir išimtį žemdirbiams, kuri yra palikta. Kodėl sakant, kad kovojama su išimtimis, ši papildoma išimtis atsirado, kai visi žmonės, gaunantys dovanas iš artimųjų, turės mokėti GPM'ą, o perdovanojant ūkį to nebus? Aš prisimenu praėjusią kadenciją, kad buvo daug kritikuojamas stambių ūkių ir stambių ūkininkų apmokestinimas. Aš noriu paklausti, ar po išsamios peržiūros jūs esate rami, kad visos lesyklėlės ir visos išskirtinės lengvatos yra peržiūrėtos ir daugiau dėl mokesčių kažkokio išskirtinumo stambiems ūkininkams niekada nekils klausimų po šios reformos?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Aš pristatydama rodiklius, kurie lemia mokestinius sprendimus, akcentavau ne tai, kad mes labai stipriai padidinsime perskirstymą, bet, man atrodo, mes jo mažinti nebeturime jokios erdvės. Jeigu mes kalbame apie tai, kad reikia įgyvendinti švietimo susitarimą, krašto apsaugos finansavimo susitarimą, mažinti perskirstymo per biudžetą mažinant mokesčius tiesiog nebėra kur. Jeigu mes norime didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį, o tas nuosekliai buvo sakoma ir jūsų frakcijos taip pat ne kartą, kad reikia NPD sulyginti su MMA, tie sprendimai yra ypač brangūs, tiesioginis sulyginimas – apie 1 mlrd. eurų. Jeigu mes norime eiti link tų sprendinių, reikalingi kiti sprendimai, kurie leistų išlaikyti bent jau tą patį perskirstymo lygį, kurį turime šiandien.

Dabar kalbant apie dovanų apmokestinimą, tai yra tarptautinė praktika, paprastai yra apmokestinamos ne tik dovanos, bet taip pat ir paveldėjimas, to mes šiame pakete nesimame. Tokie sprendimai mažina turtinę nelygybę ir yra plačiai taikoma tarptautinė praktika. Siūlome gana aukštą ribą – 300 tūkst. eurų. Šiuo metu 95 % visų dovanojimų, kurie vyksta per metus, yra iki 100 tūkst. eurų. Tai sakyčiau, kad būtų labai siaura grupė, kuri būtų paliesta tokio sprendimo.

Diskutuojant dėl mokesčių pakeitimų su socialiniais partneriais buvo išsakyta daug pastabų. Viena iš jų buvo, kad tai kliudys perduoti žemės ūkio vienetą šeimos nariams, kadangi tai yra gėnėtinai brangus turtas, daug žemės, įvairios brangios technikos, kuri yra kaip ir nedalomas vienas vienetas, tačiau generuoja santykinai nedidelį produktyvumą, nedidelę vertę, bet pats savaime yra gana brangus dalykas.

Pasižiūrėjome tarptautinę praktiką – iš EBPO šalių tokią lengvatą taiko dešimt šalių. Nutarėme tokį sprendinį pasiūlyti, kad jeigu ūkyje būtų ir toliau vykdoma tokia veikla bent trejus metus, tai tokios dovanos šeimos nariams siūlytume neapmokestinti, bet girdžiu išsakytas pastabas, kad tai yra taikomas išskirtinumas tik žemės ūkio sektoriui. Manau, kad komitete tikrai galime padiskutuoti ir pritaikyti panašų reguliavimą visiems šeimos verslams, kurie yra perduodami vieno šeimos nario kitam šeimos nariui. Manau, kad tam tikrą formuluotę tikrai bendrai surasime.

Ar visų lengvatų, kurios yra nepagrįstos, yra atsisakoma, tai aš turbūt drąsiai galėčiau pasakyti, kad ne, nes turbūt paketas visą laiką yra priimamas toks, dėl kurio pavyksta susitarti, ir tikrai ne dėl visko pavyko susitarti. Man atrodo, tiek, kiek galime tarpusavyje surasti bendrų taškų, tokį paketą šiandien ir esame pateikę.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūs atsakėte. Toliau klausia G. Burokienė. Noriu paprašyti ir klausiančių, ir gerbiamos ministrės koncentruočiau atsakinėti į klausimus, nes trys klausėjai – 10 minučių jau praėjo. Prašom.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Labai ačiū. Ministre, aš norėčiau paklausti apie investicinę sąskaitą. Jūs čia taip gražiai viską pristatėte, bet, matyt, velnias slypi detalėse. Pasigilinę į ją matome, kad naujai pateiktas įstatymo projektas neapima visų investuotojų. Eliminuojami investuotojai, kurie investuoja per sutelktinio arba tarpusavio skolinimosi platformas. Šiems investuotojams netaiko-

mos pajamos, kurios... vis tiek lieka apmokestinamos. Jie sumoka tą patį GPM'ą, kuris buvo iki šiol. Tai yra lieka, kaip buvo iki šiol. Kaip žinoma, kai kurie investuotojai, kurie investuoja dideles lėšas, turi tą išlygą, kurią jūs dabar siūlote, o tie mažiukai neturi. Tai kodėl?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sutelktinio investavimo instrumentai turi kitas lengvatas, kurios yra taikomos ne Gyventojų pajamų, bet Pelno mokesčio įstatyme. Tai turbūt dėl atskirų instrumentų galima diskutuoti. Šis sąrašas buvo pateiktas po diskusijų su Lietuvos banku, su rinkos dalyviais kaip tie instrumentai, kurie labiausiai atitiktų kitose šalyse taikomą praktiką ir būtų naudingiausia investuoti būtent per tokį modelį. Tačiau manau, kad diskusijose komitete tikrai bus galima išsiaiškinti atskirus aspektus, kodėl vienaip ar kitaip yra reguliuojama ir ar yra prasmė praplėsti į kitus finansinius instrumentus.

PIRMININKAS. Klausia T. Tomilinas. Ruošiasi L. Nagienė.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiama ministre, ar jums neatrodo, kad visos šios reformos toks Achilo kulnas yra būtent priemonės, pasiūlytos tiems individualios veiklos vidutiniokams. Jeigu mes žiūrime į tas agreguojamas pajamas, didžiąsias pajamas, jūs siūlote papildomą 5 % tarifą nuo 60 VDU ir ten dar 2 % nuo 180. Čia kaip ir atrodo socialiai teisinga. Tačiau kai mes kalbame apie individualią veiklą, tai staiga nuo 15 tūkst. pelno iki 35 jau atsiranda papildoma mokestinė našta. Na, čia kažkur yra to socialinio teisingumo problema arba iš tikrųjų yra nusitaikyta būtent į tą vidutinę deklaruojančių ir sąžiningai mokesčius mokančių žmonių klasę, kaip tam tikrą per didelio lengvatinio verslo formą, ir ją bandoma išstumti iš rinkos. Aš dar suprantu dėl verslo liudijimų, kad jie turi likti tik mažiukams, bet individuali veikla yra normali verslo forma. Kodėl mes turime tuos vidutiniokus papildomai apmokestinti?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Na, aš visą laiką galvoju, kad vidurys yra per vidurį. Tai individualios veiklos vidutiniokai yra tikrai žemiau negu 15 tūkst. eurų. 92 % individualią veiklą vykdančių asmenų turi pajamas, mažesnes negu 15 tūkst. eurų. Tai vidurys yra labai toli nuo 15 tūkst. eurų.

Visą laiką galima žiūrėti, kad tu kažkam didini, kažkam mažini, bet turbūt reikėtų atsitraukti ir apskritai pažiūrėti į apmokestinimą iš šiek tiek toliau. Kadangi Lietuvoje tikrai yra skirtingas apmokestinimas tarp skirtingų verslo formų, man atrodo, labai svarbu atsakyti sau į klausimą, koks skirtumas mokesčių tarp skirtingų veiklos formų yra pateisinamas, o koks jau kelia klausimų.

Man atrodo, siūlymas EBPO suvienodinti... priartinti apmokestinimą individualios veiklos prie darbo santykių yra pateisinamas, suvienodinimo tikrai nėra, individualios veiklos apmokestinimas išlieka mažesnis net ir po visų pakeitimų, net ir aukštų pajamų diapazoną imant. Sakyčiau, mano pasiūlytas sprendinys leidžia sulyginti konkuravimo sąlygas tarp darbo santykių ir individualios veiklos.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, beveik prieš metus mes priėmėme proveržio paketą, tikrai investuotojai ateina ir vyksta vėjo jėgainių plėtra. Kodėl jūs įstatyme numatote turto mokesčio mokėjimo išimtį būtent vėjo jėgainėms, iki 0,5 konkrečiai nurodote, kai visam kitam turtui yra nustatytas tarifas iki 3 %? Pačios savivaldybės gali nustatyti.

Antras momentas. Jūs net išskiriate jūrinių parką, jam iš viso išimtis ir nereikės turto mokesčio mokėti. Kodėl jūs šitaip elgiatės teikdama būtent tokį įstatymą? Kas čia už to stovi? Ačiū.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Na, Vyriausybė atnaujino ambiciją dėl atsinaujinančios energetikos plėtros ir dabar strateginis tikslas – 2030 metais visą elektrą pasigaminti šalies viduje, ne mažiau kaip 90 % – iš atsinaujinančios energetikos. Vėliau tikimės tapti ir elektrą eksportuojančia šalimi. Natūralu, kad tam reikalingi sisteminiai pokyčiai, ne tik proveržio paketas, bet ir kiti sprendimai. Manome, kad tai prisideda prie strategijos įgyvendinimo ir kad būtų didinama vėjo jėgainių plėtra dabartiniu laikotarpiu.

Taip pat turbūt buvo pastebėta situacija, kad kai kuriose savivaldybėse, na, komerciniam turtui taikomas tarifas yra nuo 0,5 iki 3 % ir dažniausiai 3 % tarifas yra taikomas tik tam turtui, kuris yra apleistas, norint padaryti poveikį, kad jis būtų sutvarkytas. O kai kurios savivaldybės, nepaisydamos to, kad tokiam turtui kaip vėjo jėgainės nereikia jokios papildomos infrastruktūros, tiesiog todėl, kad patogų tokį turtą apmokestinti, taikydavo maksimalų 3 % tarifą. Tas, mano nuomone, nėra pateisinama. Manau, kad bent šiuo laikotarpiu, kol bus įgyvendinta energetikos strategija, iki 2030 metų toks lengvatinis apmokestinimas vėjo jėgainių yra pateisinamas.

PIRMININKAS. Klausia A. Navickas. Ruošiasi V. Ažuolas. Prašau, kolega.

A. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Atsisakau klausti.

PIRMININKAS. Atsisakote. V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Ministre, jūs dažnai minite teisingesnį ir vienodesnį apmokestinimą. Konkretus pavyzdys. UAB'as iki 300 tūkst., jo bendras apmokestinimas – 20 %. Ir jūs dabar siūlote jiems tuos mokesčius mažinti, tą ribą didinti iki 500 tūkst. progresyviai. O individualios veiklos, kai vykdoma ta pati veikla ir uždirbama ta pati suma, apmokestinimas 40 %, du kartus didesnis. Tai koks jūsų tikslas? Ar jūs norite individualios veiklos savininkus prievarta suvaryti į UAB'us ir taip jiems pakeisti kryptį? Kodėl taip darote, koks yra tikslas ir kur čia yra vienodumas ir teisingumas? Turbūt jūs gal gerai žinote, kad EBPO vertinimas mūsų mokesstinės sistemos yra vienas iš geriausių ir įvardijama kaip konkurencingiausia mokesčių sistema Lietuvoje, skatinanti kurti verslus, vykdyti ir mokėti mokesčius, o ne būti šešėlyje. Kodėl šito fakto niekur nepasakote? Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Individuali veikla nuo verslo pirmiausia skiriasi tuo, kad yra mokamos socialinio draudimo įmokos, privalomojo sveikatos draudimo įmokos ir jos generuoja ne tik tai papildomas įmokas, bet taip pat generuoja ir papildomas išmokas, jeigu tokia situacija susiklosto, o jiniai susiklosto arba sulaukus senatvės pensijos amžiaus, arba sulaukus ligos, arba sulaukus kitų aplinkybių, kuomet negali dirbti, jeigu, tarkime, būtų priimtas įstatymo pakeitimas dėl nedarbo draudimo išmokos. Socialinio draudimo įmokas prilyginti gyventojų pajamų apmokestinimui, man atrodo, tiesiog yra neteisinga, nes tai yra visiškai kitokio tipo įmokos ir jos taip pat reiškia ir papildomas socialines garantijas, kurias yra reikalingos.

Dabar darbo santykius turintys žmonės moka 20 % gyventojų pajamų mokestį, individualios veiklos moka 15 % gyventojų pajamų mokestį, nors iš šio mokesčio yra finansuojamos ne tiktai bendrosios valstybės paslaugos, bet taip pat ir bendroji pensijos dalis, kuri yra mokama iš valstybės biudžeto. Papildoma pensijos dalis yra mokama iš „Sodros“ biudžeto, iš socialinio draudimo įmokų, o bendroji pensijos dalis yra mokama iš valstybės biudžeto. Tai reiškia, kad darbo sutartininkai prie jos prisideda 5 %. Dėl individualios veiklos turbūt klausimas, kuo yra prisidedama, bet bendroji pensijos dalis tiek iš darbo santykių, tiek iš individualios veiklos yra išmokama vienoda. Man atrodo, jeigu išmoka yra vienoda, tai ir įmoka turėtų būti taip pat vienoda. O jeigu yra noras pereiti prie verslo apmokestinimo modelio, kuris iki 300 tūkst. eurų yra palankesnis, vėliau tarifas irgi tampa apie 27 % efektyvus, tai tokias galimybes žmonės tikrai turi.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas. Ruošiasi R. Žemaitaitis.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama ministre, mes jau iš ryto diskutavome, į daug ką atsakėte. Mano klausimas būtų, ar bandėte teikdama šituos mokesčių įstatymus kartu išspręsti veiklos rūšių skaičiaus mažinimą? Ne vienas ekspertas Lietuvoje ir tie patys užsieniečiai kalba, kad jų pas mus per daug ir tada migracija ir mokesčių, ir „Sodros“, ir kitų dalykų, paprasčiausiai keičia veiklos pavadinimus, užuot sąžiningai ir dorai mokėję tiek įmokas, tiek mokesčius. Ar buvo tokia diskusija, kad būtų apsiribota trimis, kokie yra kitose Europos Sąjungos valstybėse, ar šitas gyvulių ūkis ir toliau gyvuos? Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Kaip jau ir ryte minėjau, man atrodo, esminė kritika, kuri išsakoma dėl dabartinės sistemos, yra ne dėl to, kad turime daug pavadinimų, bet dėl to, kad yra skirtingas mokesstinis reguliavimas. Tai reiškia, kad atskiros veiklos rūšys yra apmokestinamos skirtingai ir žmonės kartais renkasi veiklos formą ne todėl, kad ji yra patogesnė dėl kitų aspektų, dėl teisinių aspektų, bet dėl to, kad yra tiesiog mažesni mokesčiai. Šiuo paketu, man atrodo, tą problemą iš esmės išsprendėme. Apmokestinimas tampa tolygesnis, tikrai atsiranda daugiau tvarkos. Žmonės yra apmokestinami arba kaip turintys darbo santykius, arba kaip verslo, bet nebelieka tam tikrų šešėlio zonų, kurios būdavo išsaugojusios tam tikras specifines privilegijas, ypač tarp aukštų pajamų. O atskiros veiklos formos turi ne tiktai mokestinį režimą, jis yra svarbus, bet ne vienintelis aspektas. Taip pat yra svarbūs aspektai, tarkim, ar tai yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, ar neribotos. Taip pat ar vienas žmogus dalyvauja jame, ar keletas žmonių. Ir taip pat kiti lankstumo aspektai, kurie, man atrodo, vaidina ne paskutinį vaidmenį pasirenkant verslo formą. Jeigu nebelieka mokesstinio arbitražo, man atrodo, pats savaime tų formų buvimas nėra kažkokia didelė blogybė.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Labai sveikinu, ministre, jus. Atlikote tikrai labai sudėtingą darbą. Aišku, pabaigoje tas jūsų projektas braukytas, taisytas ir panašiai. Tikrai užjaučiu ir kaip jaunas žmogus jus dėl to, ką jums tenka čia atlaikyti ir daryti.

Aš tokį politinį klausimą žinodamas jūsų profesiją ir žinodamas jūsų iš tikrųjų gerą finansinį raštingumą. Kaip pavyko jums įtikinti Socialdemokratų frakciją, kad jie pateikimo stadijoje už šią projektą balsuotų, Liberalų sąjūdį ir Laisvės partiją, nes jie prieš tai sakė, kad jie tikrai nepalauks tikėdamiesi, kad vėlesnėje stadijoje jūs nusileisite. Ar jau sutarėte, kurioje vietoje nusileisite ir kurioje vietoje keisite tuos procentėlius, kad jie po pateikimo balsuos?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Turbūt laikas parodys, kas balsuos po pateikimo. Man atrodo, dabartinis paketas yra pateiktas po ilgų diskusijų, ilgų konsensuso paieškų ir kompromisų. Man atrodo, toks susitarimas, kokį esame pateikę šiandien, leidžia tikėtis, kad po pateikimo projektui bus pritarta. Vėliau tikrai tos diskusijos Seime tęsis. Man atrodo, tai yra normalu. Tačiau kokio aš tikiuosi bendro rezultato svarstant šį paketą, kad visgi paketas išliks paketas, vadinasi, jeigu bus daromos nuolaidos vienoje srityje, jos taip pat turės būti daromos ir kitoje pusėje tam, kad neišbalansuotume valstybės finansų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama ministre. Kolegos, siūlau nebetęsti klausimų ir atsakymų raundo. Turėsime galimybę komitetuose paklausti. Kviečiu išsakyti nuomones prieš, už. Jau senokai yra balsavimo langas, tai dabar bus balsavimas dėl šio klausimo ir dėl kitų apsvarstytų klausimų. Prašau, M. Lingė – už.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Iš tiesų, kad galėtume toliau tęsti šį sodraus paketo svarstymą, ministrė visą valandą tribūnoje stovėjo, pristatė. Tikrai labai gausu įvairiausių pasiūlymų, ilgai lauktų pasiūlymų, bet kad tai taptų galimybe toliau svarstyti ir juos įgyvendinti, reikalinga tokiai diskusijai atverta galimybė. Reikalingas pritarimas po pateikimo paketui, kuris, pirmiausia, įgyvendina tiek Vyriausybės programą, tiek Vyriausybės programos priemonių įgyvendinimo planą, tiek „Naujos kartos Lietuvos“ planą ir galiausiai pasikartojančias ir ne vienos Vyriausybės girdėtas įvairių tarptautinių ekspertų ir organizacijų rekomendacijas.

Paketas, kuris tikrai labai... Labai daug jame visokiausių svarbių siūlymų, bet, na, juos grupuoti, matyt, galima. Galima išskirti tris svarbiausius dalykus, tai yra pirmiausia sudaro sąlygas mažinti atskirtį ir pajamų nelygybę – ar kalbėtume apie mokestinio arbitražo mažinimą, ar atotrūkio tarp kapitalo ir darbo apmokestinimo mažinimą. Tai suteiktų daugiau teisingumo, tai leistų amortizuoti recesijos pasekmes. Dažnai girdima, kad ne laikas, kad netinkamas metas, bet didelė dalis pakete esančių pasiūlymų kaip tik padėtų lengviau įveikti recesijos keliamus iššūkius, ar kalbėtume apie mažėjančią apmokestinamąją pelną per momentinius ilgalaikio turto nusidėvėjimo pasiūlymus, pratęsiama investicinio projekto lengvatą, leidžiančią atskaitymus investuoti į inovacijas, ar ten didinamą PVM mokėjimo ribą, pelno mokesčio tarifo palaipsnių augimą nuo 300 tūkst. iki 500 tūkst. Visos tos priemonės, kurios yra verslui, leidžia, pinigų išlaikant versle, skatinti verslo augimą. Na, o kalbant apie nekilnojamojo turto mokestį, tai iš tikrųjų yra svarbu, kad savivaldybėms būtų daugiau suteikta teisių ir savarankiškumo gerinti ir stiprinti vietos infrastruktūrą.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš kalba V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų bent jau pavyko gauti atsakymą, kad tikslas ir yra individualios veiklos savininkus suvaryti į UAB'us, nes individualiai veiklai mokesčiai bus didinami drastiškai, o UAB'uose galėsime mokesčių mokėti mažiau. Bet tai yra vadinama teisingiau. Paimkime nekilnojamojo turto mokestį, tai jau dar kartą įsitikinome, kad konservatoriai dirba milijonieriams.

Vėjo jėgainių savininkai. Šiandien jėgainė kainuoja 6 mln., Registrų centre ji atpinga iki 300 tūkst., savivaldybė šiuo metu gali paimti 3 % mokestį už tą turtą, bet Finansų ministerija sako: ne, ne, ne, uždėkime lubas, kad galėtų paimti 0,5 % mokesčio. Vadinasi, už vieną jėgainę, kuri kainuoja 6 mln., savivaldybė gaus 1 tūkst. 500 eurų. Valio lobistams, labai gerai dirbate. Pereikime prie darbo santykių apmokestinimo. Bankininkas N. Mačiulis bendrą apmokestinimą dabar turės mažesnę negu kasininkė, dirbanti „Maximoje“. Taip pat socialinis teisingumas, juk didžiausias algas gaunantys turi mažiau mokesčių mokėti.

Visi, kurie balsuosite už šį paketą, balsuosite už tokį teisingumą. Pritarti jam tikrai negalima. Tik man tada kyla pagrindinis klausimas: ką darbo grupėje veikėme dvejus metus, jeigu realiai susitikome, pasišnekėjome. Kaip sako, mes pasitarėme, o aš nusprendžiau ir priėmiau sprendimą visai kitą. Aišku, kontrolinis šūvis buvo pats geriausias, kad iš akcizų, pasirodo, šiai Vyriausybei 200 mln. pajamų nereikia ir atsisakė lengva ranka, nes jų nereikia. O dabar sakoma, kad labai svarbu surinkti 170 mln. neva geresnėms pensijoms. Matome, kas yra kas. Ne veltui yra sakoma: ne žodžiais, o darbais tėvynę mylime, tad balsuokite prieš.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Ir už kalba V. Mitalas.

V. MITALAS (LF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų gaila, kad nepritarė Seimas, jog atskirai būtų balsuojama dėl kiekvieno įstatymo projekto, nes Pridėtinės vertės mokesčio ir Pelno mokesčio įstatymų pakeitimams aš tikrai pritariu. Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme yra daug taisyti-
nų vietų ir jau dirbame tam, kad tuos siūlymus dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo registruotume.

O Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymui aš nepritariu iš esmės. Nepritariu mokesčio bazės plėtimui. Daug kartų girdėjau, kad yra sakoma, jog tarptautinės organizacijos nekilnojamojo turto mokestį mini ir mini Lietuvai, bet nei koalicijos sutartyje, nei Vyriausybės programoje tų įvedimų arba nekilnojamojo turto mokesčio bazės plėtimo nėra įrašyta. Kam įdomu, yra įrašyta Vyriausybės programos priemonių plane priemonė išanalizuoti Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymą. Tad tai vis dėlto yra ne koalicinis projektas dėl nekilnojamojo turto mokesčio. Esu pasirengęs ir mes tikrai būsime pasirengę teikti daug siūlymų dėl šio įstatymo projekto.

PIRMININKAS. Prieš kalba A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Visa Lietuva tapo valdančiųjų įkaite todėl, kad noras gauti RRF'o pinigus skatina Vyriausybę įvesti turto mokestį. Patys įsipareigojote – dabar visa Lietuva turi už jūsų įsipareigojimus kentėti, tai yra nesažininga.

Kalbant apie pačią mokesčių reformą, tikrai gyvulių ūkio nepanaikina ir nekaip atrodo pati finansų ministrė, gražinusi pinigus Kauno savivaldybei. Patenka tarp tų čekiukų turėtojų. Tad, manau, net ir moralškai stovėti jai tribūnoje tikrai nederėjo. O gyvulių ūkis vis tiek lieka gyvulių ūkiu – turtingieji mokės ten mažiau, o biudžetas bus pildomas tų vargšų sąskaita, kurie gauna minimalųjį atlygį.

Kalbant apie pajamas, tikrai visuotinis pajamų ir turto deklaravimas išspręstų daugelį problemų. Mokesčių tikslas yra tai, kad jie būtų visuotiniai mokesčiai. Dabar šešėlyje slepiasi 20 % ir mokesčių administratorius negeba iškrapštyti iš šešėlio tų pinigų. O kitas aspektas yra tas, kad surinkti viešieji finansai turi būti atsakingai taškomi, nes žodis „išleidžiami“ čia netinka. Kiekviename žingsnyje Audito komitetas, Valstybės kontrolė ir kitos kontroliuojančios institucijos mato tokį neūkiškumą arba nusikalstamą aplaidumą, ypač metų paskutiniame ketvirtyje, kai milijonais taškomi asignavimų valdytojų pinigai, jau nekalbant apie lėšas, skirtas savigyrai, dėl kurių niekaip negali pateikti ataskaitų. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos, nuomonės išsakytos. Teikiu balsuoti mokesčių sistemos peržiūros įstatymų paketą: Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projektą Nr. XIVP-2929, Pelno mokesčio įstatymo projektą Nr. XIVP-2930, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo projektą Nr. XIVP-2931 ir Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo projektą Nr. XIVP-2932.

Užsiregistravo 125, balsavo 125: už – 72, prieš – 31, susilaikė 22. Pritarta po pateikimo.

Siūlomi komitetai: pagrindinis dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIVP-2929 – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomi – Kaimo reikalų ir Socialinių reikalų komitetai. Galime pritarti? Galime. Ačiū.

Projektas Nr. XIVP-2930. Tuoj. Atsiprašau, per šoninį mikrofoną K. Starkevičius. Prašom.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Taip pat noriu pasiūlyti Ekonomikos komitetą.

PIRMININKAS. Galime pritarti bendru sutarimu, kad Ekonomikos komitetas papildomas? Dar trečias papildomas. Ačiū.

Pelno mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2930. Siūlomi komitetai: Biudžeto ir finansų komitetas, papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2931. Biudžeto ir finansų komitetas ir Kaimo reikalų komitetas. Ačiū, pritarta.

Dėl Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2932 taip pat Biudžeto ir finansų komitetas, papildomas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Galime pritarti? Ačiū.

Premjerė nori per šoninį mikrofoną. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Labai dėkoju kolegoms, palaikiusiems projektus ir leidusiems pradėti diskusiją Seimo komitetuose. Manau, kad tai yra būtent teisingas kelias. Iš tų klausimų, kuriuos teko girdėti, daug dalykų gali būti diskutuojama kaip pasiūlymai. Be abejo, tų diskusijų bus. Taip demokratinėje valstybėje ir turi būti.

Bet aš norėčiau truputėlį replikuoti dėl to, ką prieš tai kalbėjęs kolega sakė apie tai, kad kai kas užsimanė gauti RRF'o pinigų. Ne Vyriausybė gavo RRF'o pinigus. Tuos pinigus gavo Lietuvos Respublika. Lietuvos Respublika už juos gali padaryti daug puikių dalykų viešajame sektoriuje. Kitaip jiems turėtume naudoti savo nacionalinio biudžeto lėšas, kurių niekaip kitaip, kaip tik iš mokesčių arba skolos mes rasti negalime. Tai yra labai normalu, kad Europos Komisija, skirdama lėšas, pasiūlė taip pat išspręsti ir tam tikras problemas, dėl kurių baksnojo Lietuvai jau pastaruosius dešimt metų.

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Labai įdomus buvo pasisakymas. Lenkai RRF'o lėšas naudojo mažindami mokesčius, mes juos didiname. Bet čia jūsų yra sprendimas. Aišku, labai įdomu žiūrėti į kolegas, kurie žadėjo nepalaikyti šio paketo, bet greitai nuomonę pakeitė. Na, tarp jų socialdemokratai.

PIRMININKAS. A. Skardžius. Paskutinė replika.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Tikrai neminėsiu gerbiamos premjerės pavardės, bet pats RRF'o pinigų panaudojimo turinys, kiek kartų teko jį svarstyti Audito komitete, tikrai kelia labai didelių abejonių. Pasirodo, pinigai nėra skirti ekonomikai gaivinti. Mūsų ekonomika augo, auga ir dabar auga. Savaimė auga, nenukentėjo, todėl pinigų gaivinimui nereikia, reikia stabilumui. O dėl stabilumo, pasižiūrėkite, į kokius projektus įkišti, koku efektyvumu jie bus suvaryti. RRF'o 2,2 mlrd. ir dar 1,8 skolintų. 4 mlrd. kažkur į kamina.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Nuomonės išsakytos. Taip pat noriu patikslinti, kad šis klausimas bus svarstomas rudens sesijoje, tad visa vasara nagrinėti, klausimams užduoti ir taip toliau.

16.23 val.

Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 49 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2909, Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo Nr. XIV-2011 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2910 (pateikimo tęsinys)

Kadangi balsavimo langas, pratęsėme langą turbūt iki posėdžio pabaigos, yra apsvarstytų klausimų. Klausimų 2-4.1 ir 2-4.2 paketas – Prokuratūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2909 ir Pareiginės algos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2910. Prašom balsuoti.

Balsavo 123: už – 122, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta. Matau, kad prašo Vyriausybės išvados, tai galime fiksuoti, kad prašysime Vyriausybės išvados. Neprieštaraujate? Ačiū.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Dėl abiejų projektų. Galime pritarti bendru sutarimu. Ačiū, pritarta.

16.24 val.

Baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270⁴ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – Baudžiamojo kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2). Svarstymo stadija.

Užsiregistravo 124, balsavo 124: už – 117, susilaikė 7. Po svarstymo pritarta. Čia buvo taikoma skubos tvarka.

16.25 val.

Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Regioninės plėtros įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2).

Užsiregistravo 123, balsavo 122, vienbalsiai už – 122. Po svarstymo pritarta.

16.26 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2790(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 2-9 klausimas – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2790(2).

Balsavo 119: už – 99, prieš – 1, susilaikė 19. Po svarstymo pritarta.

Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas siūlo skubos tvarką. Galime pritarti? Galime. Ačiū, pritarta.

16.27 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18⁶, 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2864(2), Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865(2) (svarstymo tęsinys)

Ir 2-10.1, 2-10.2, 2-10.3 klausimų blokas – Alkoholio kontrolės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2864(2) ir Reklamos įstatymo 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865(2).

Užsiregistravo 120, balsavo 119: už – 109, susilaikė 10. Pritarta po svarstymo.

16.28 val.

Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2346(3), Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2347(3), Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2348(3), Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2349(3), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2350(3), Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2351(3), Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2352(3), Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2353(3), Kelių transporto kodekso 18¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2408, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 63³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2409(2) (svarstymo tęsinys)

Yra pagal darbotvarkę nuo 2-11.1 iki 2-11.10 klausimai – įstatymų projektų paketas. Dėl Elektroninių ryšių įstatymo papildymo 98 straipsniu įstatymo projekto yra kolegų pasiūlymų. Kviečiu A. Bagdoną į tribūną. (*Balsai salėje*) Nebuvo dar, dar nebuvo. (*Balsai salėje*) Tuoj, pabaikime šitą klausimą. Gerbiami kolegos, mes užtrukome prie mokestinių įstatymų paketo ir praleido-

me balsavimo langą. Aš tą langą pratęsiau ir dabar balsuojame dėl to, ką gerbiamo Jurgio esame apsvaustę, tada grįšime. Taip yra, tvarka.

Dėl 1 straipsnio yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasiūlymas, jam komitetas nepritarė. Prašau. Komiteto atstovas.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Ekonomikos komitetas svarstė šį siūlymą ir jam nepritarė. Pagrindiniai komiteto argumentai. Manome, kad teismo sprendimo priėmimo termino ilginimas pablogintų vykdomų prevencinių veiksnių efektyvumą. Atkreipiame dėmesį, kad, kalbant apie pažeidimus kibernetinėje erdvėje, reakcijos laikas yra vienas pagrindinių faktorių. Tai pabrėžia visos atsakingos institucijos, kovojančios su tokiais pažeidimais. Sprendimų dėl elektroninių pažeidimų priėmimas turi būti skubus, nes laikas gali turėti tiesioginę įtaką nelegalių paslaugų prieinamumui ir skaičiui asmenių, kurie vėliau gali patirti nuostolių.

Pažymime, kad teikiamas termino teismo nutartims priimti pailginimas pablogintų šiuo metu egzistuojančias sąlygas ir dėl itin pavojingų veiklų užkardymo. Neteisėtas vertinimas reguliuojama komercine veikla neturint licencijos yra nusikalstamas, įtrauktas į Baudžiamojo kodekso 202 straipsnį, nes tokiais pažeidimais gali būti padaroma didelė finansinė žala fiziniams ir juridiniams asmenims. Nusikalstamų veiklų nustatymo ikiteisminio tyrimo tvarka procesas yra imlus laikui, o jas internete vykdančių asmenių dažnu atveju neįmanoma identifikuoti. Komitetas iš esmės bendru sutarimu nepritarė tokiam Vyriausybės siūlymui.

PIRMININKAS. Čia yra du Vyriausybės pasiūlymai, jiems komitetas nepritarė. Gal nebekomentuosime kito, nes matau...

A. BAGDONAS (LSF). Nepritarė abiem.

PIRMININKAS. Taip, taip. Supratau. Nėra prieštaravimo komiteto nuomonei?

A. BAGDONAS (LSF). Komitetas bendru sutarimu nepritarė.

PIRMININKAS. Taip, supratau. Nėra norinčių. Ačiū.

Yra Seimo nario A. Kupčinsko pasiūlymas dėl to paties straipsnio. Komitetas irgi nepritarė. Prašau. Andriau, norite pristatyti? Gal atsiimate?

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Aš sutinku iš dalies. Iš tiesų mes komitete diskutavome ir beveik...

PIRMININKAS. Kuris vienas... Pirmam jūsų yra nepritarta, o kitam pritarta iš dalies.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerai, tinka.

PIRMININKAS. Nereikalaujate balsuoti? Ačiū.

Dėl 2 straipsnio yra Vyriausybės pasiūlymas, jam taip pat komitetas nepritarė.

A. BAGDONAS (LSF). Taip, A. Kupčinsko vienam siūlymui komitetas nepritarė. Balsavimo rezultatai: 8 – už ir 1 – prieš. Kitam siūlymui pritarta iš dalies. Atsispindi Seimo nario A. Kupčinsko siūlymas bendrame įstatyme.

O dabar, jeigu žiūrėtume į paskutinį Vyriausybės siūlymą, tai komitetas taip pat nepritarė, nes Vyriausybės išvados pirmame sakinyje rašoma: iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo projektui (nurodytas įstatymo projekto numeris), o pabaigoje... o šia pastaba netiesiogiai siūlo šį įstatymo projektą atmesti ir atitinkamą reglamentavimą numatyti kitame įstatyme. Bendru sutarimu komitetas nepritarė šiam Vyriausybės siūlymui.

PIRMININKAS. Ačiū. Matau, čia prieštaravimų nėra. Pritarta komiteto nuomonei. Ačiū, gerbiamas Andriau, už pristatymą.

Dėl motyvų už, prieš nėra. Gal galime bendru sutarimu pritarti po svarstymo paketui? (*Balsas salėje: „Galime.“*) Gerai. Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

Yra 2-11.9 klausimas – Kelių transporto kodekso... Pats komitetas pasiūlė atmesti. Taip pat galime bendru sutarimu pritarti komiteto nuomonei? Ačiū, pritarta. Tvarka.

16.33 val.

Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6² straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2890 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 2-14 klausimas – Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2890. Pateikimas. Prašau balsuoti.

Balsavo 102: už – 70, prieš – 6, susilaikė 26. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas, papildomas – Kaimo reikalų komitetas.

Dar per centrinį mikrofoną V. Mitalas. Prašau.

V. MITALAS (LF). Gerbiami kolegos, gerbiamas pirmininke, aš būtent ir norėjau pasiūlyti, kadangi tai yra žiedinės ekonomikos tema, tai Ekonomikos komitetas galėtų būti pagrindiniu komitetu, o papildomas, jeigu reikia, galėtų būti, jeigu nori... už taršą Aplinkos apsaugos komitetas šiaip jau yra atsakingas. Tada toks mano pasiūlymas ir būtų – pagrindinis ir papildomas.

PIRMININKAS. Koks pagrindinis? Ekonomikos komitetas?

V. MITALAS (LF). Taip.

PIRMININKAS. Gerai. Prašom, A. Veryga.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Aš norėčiau pasiūlyti papildomu komitetu ir Sveikatos reikalų komitetą, nes vis dėlto tai yra su maistu.

PIRMININKAS. Jis pagrindiniu komitetu siūlomas skirti, Sveikatos reikalų komitetas.

A. VERYGA (LVŽSF). Pagrindiniu? Atsiprašau.

PIRMININKAS. Dabar alternatyva, jis bus papildomas. Gerai, balsuojame alternatyviai. Kolegos, kas balsuojate, kaip darbotvarkės projekte yra, kad pagrindinis būtų Sveikatos reikalų komitetas, balsuojate už, kas balsuojate prieš, pasisakote už Ekonomikos komitetą. (*Balsai salėje*) Alternatyviai, taip.

Kolegos, alternatyvus balsavimas: už Sveikatos reikalų komitetą – 33, už Ekonomikos komitetą – 65. Pagrindiniu komitetu skiriamas Ekonomikos komitetas, papildomi komitetai yra Sveikatos reikalų komitetas ir Kaimo reikalų komitetas. (*Balsai salėje*) Čia dabar man parašytas Kaimo reikalų komitetas. (*Balsai salėje*) Gerai, stop! Vytatai, dar buvo?..

V. MITALAS (LF). Aplinkos.

PIRMININKAS. Aplinkos, gerai. Dabar siūlau balsuoti alternatyviai. Yra siūlymas: Kaimo reikalų komitetas ir Aplinkos apsaugos komitetas. Kas balsuojate už, balsuojate už Kaimo reikalų komitetą. (*Balsai salėje*) Tuoj, minutėlę! Yra siūlymas čia, mano darbotvarkėje, todėl aš negaliu... (*Balsai salėje*) Abudu gali būti, taip. Gerai, dar kartą formuluoju. Kolegos, kas balsuojate už, balsuojate už Kaimo reikalų komitetą, kas balsuojate prieš, balsuojate už Aplinkos apsaugos komitetą. O gal gali abudu būti papildomi? Ministre, prašau pasakyti savo nuomonę.

A. ARMONAITĖ (LF). Žiūrėkite, kolegos, labai paprasta iniciatyva, nepadarykime didelio biurokratinio aparato čia, parlamente. Na, daug kam, aš suprantu, Seimo nariams įdomu, tai tikrai galite teikti pasiūlymus ar dalyvauti, bet neprikraukime 100 komitetų. Vasara artėja, netikiu, kad visi papildomi komitetai svarstys. Yra Ekonomikos komitetas, yra jau net Sveikatos reikalų komitetas, nors išvis nelabai net ir matau kodėl, na, tebūnie, išsiaiškinsime, maisto sauga, ir užtenka. Dar Aplinkos apsaugos komitetą paskyrėme, viskas – per akis. Kolegos, tikrai labai prašau, paprasta iniciatyva.

PIRMININKAS. Dar Aplinkos apsaugos komiteto nepaskyrėme.

A. ARMONAITĖ (LF). Paskirsime.

PIRMININKAS. Kolegos, Seimo teisė yra siūlyti. Aš įvertinu jūsų siūlymus ir teikiu balsuoti. Tiesiog mano tokia funkcija.

Gal galime sutarti, kad abu komitetai yra papildomi, ir neprieštaraujame? (*Balsai salėje*) Gerai, balsuojame. (*Balsai salėje*) Minutėlę! Nematau prasmės balsuoti, nes... Jeigu kas nors pasiūlys išbraukti Kaimo reikalų komitetą, tada sutinku. V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (LSF). Žiūrėkite, tai yra Veterinarijos tarnybos klausimas, galbūt todėl buvo įrašytas Kaimo reikalų komitetas. Jeigu mums jį reikės svarstyti, mes apsvarstysime ir be paskyrimo. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, sutinkate, kad nebūtų paskirtas Kaimo reikalų komitetas? Gerai. Galime bendru sutarimu, kad Aplinkos apsaugos komitetas? (*Balsai salėje*) Gerai. Nutarta. Papildomu komitetu skiriamas Aplinkos apsaugos komitetas.

P. Saudargas. Prašom.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkoju. Gerai, kad išspręsta, bet dėl ateities, gerbiamas posėdžio pirmininke ir visi kolegos. Dabar jūs norėjote siūlyti alternatyvų balsavimą, kas už Kaimo reikalų

komitetą, kas už Aplinkos apsaugos komitetą, nors galbūt aš esu prieš abu. Jeigu yra siūlymas, kas nors pasiūlo papildomu komitetu Kaimo reikalų komitetą, kas nors pasiūlo Aplinkos apsaugos komitetą, reikia atskirai dėl jų balsuoti, nes žmonės gal nenori, kad nė vienas būtų iš tų komitetų. Tai vienas dalykas. Kai mes balsuojame dėl pagrindinio, taip, tada reikia alternatyviai, nes pagrindinis gali būti tik vienas, bet papildomų gali būti daug, gali nebūti nė vieno. Čia jau dabar klausimas išspręstas, bet dėl ateities. Pavyzdžiui, aš nebūčiau žinojęs, kaip balsuoti.

PIRMININKAS. Priimu pastabą. Kolega D. Gaižauskas. Čia toks, atrodo, paprastas klausimas. Prašom.

D. GAIŽAUSKAS (LVŽSF). Toks paprastas klausimas ir nepasidaliname kur. Aš tai dar pasiūlyčiau Savižudybių ir smurto prevencijos, kadangi maistas jau pasibaigęs, tai dar tokį apsvarstyti.

PIRMININKAS. Aišku, humoras gerai, bet... Prašom. A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Aš norėjau paprašyti mano balsą įskaityti prieš...

PIRMININKAS. Gerai, dėl protokolo.

A. GEDVILAS (MSNG). ...vietoj susilaikymo dėl projekto Nr. XIVP-2890.

PIRMININKAS. Gerai, dėl protokolo – prieš.

Taigi, komitetai paskirti. Prieš tai balsuoti klausimai bus svarstomi Seimo VII (rudens) sesijoje. Nebuvau įvardijęs, tai prieš tai balsuotas klausimas ir šitas bus svarstomi rudenį, 2023 metų rudenį.

16.40 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo II¹ skyriumi įstatymo projektas Nr. XIVP-2934, Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2935 (pateikimo tęsinys)

Gerbiami kolegos, grįžtame prie pateikimų. Kviečiu ministrę M. Navickienę. Darbotvarkės 2-3.1, 2-3.2, 2-3.3 klausimų paketas – Valstybinio socialinio draudimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2934 ir Užimtumo įstatymo projektas Nr. XIVP-2935.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Labai ačiū.

PIRMININKAS. Prašom.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Visus kartu. Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Čia mano pasiūlymai, mūsų ministerijos teikiami pasiūlymai yra tos pačios mokesčių reformos dalis. Kadangi dabartinė sistema turi įvairių trūkumų ir įvairių ydų, kurios ir potencialiai mažina apmokestinimo teisingumą ir socialinio draudimo aprėptį, ir neįgalina mūsų mokėti adekvačių socialinio draudimo išmokų draudiminės rizikos atveju, mes sprendžiame šias problemas ir didiname žmonių apsaugą.

Bet dabar, kolegos, pasitarkime. Turiu ilgesnę pristatymo versiją – kaip finansų ministrė – ir turiu trumpesnę pristatymo versiją. Trumpesnę pristatysčiau, jeigu sutartume, kad po pateikimo bendru sutarimu ir pritarsime mano projektams. Su ta džiugia, tokia tylią palaikymo nuotaiką einu prie trumpesnės versijos.

Apie tikslus, ko siekiame. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimais siekiame savarankiškai dirbantiems asmenims užtikrinti didesnes socialines garantijas, numatyti aiškesnę socialinio draudimo įmokų mokėjimo tvarką, mažinti pajamų atotrūkį tarp savarankiškai dirbančiųjų ir dirbančiųjų nuolatinį darbą bei į nedarbo socialinio draudimo sistemą įtraukti savarankiškai dirbančiųjų asmenų grupes.

Socialinio draudimo įmokų bazės kol kas buvo labai skirtingos: nuo 100 %, nuo kurių mokėdavo socialinio draudimo įmokas šeimynų dalyviai, iki 50 %, kuriuos mokėdavo dalis autorių, mažųjų bendrijų ir panašiai. Siūlymas yra suvienodinti apmokestinamąją bazę iki 90 %, kad būtų galima pasiekti tam tikrą vienodą požiūrį ir labiau apsaugoti tas asmenų grupes, kurios mokėdavo įmokas nuo mažesnių bazių.

Įmokų lubų suvienodinimas visiems dirbantiems taip pat yra svarbus iššūkis, nes tie, kurie uždirbdavo daugiausia, nuo 43 iki 60 VDU, patekdavo į tam tikrą įmokų mokėjimo vakuumą ir kartu nepasirūpindavo didesne savo apsauga, turėjo tokią, sakyčiau, išimtį, turėdami gana aukštas pajamas. Taigi įmokų lubų suvienodinimas visiems darbuotojams.

Dabar dėl nedarbo draudimo savarankiškai dirbantiems asmenims. Tai yra nedarbo draudimo įmoka – 1,31 % nuo apmokestinamųjų pajamų. Jeigu kalbėtume apie minimalią mėnesio algą gaunančius savarankiškai dirbančiuosius, tai įmoka būtų apie 12 eurų. Bet tas nedarbo draudimas prireikus, kai atsitinka tam tikra situacija, kai yra reikalinga papildoma pagalba, pasiektų apie 115 tūkst. asmenų.

Individualiai dirbančiųjų įtraukimas į nedarbo draudimo sistemą. Kaip ir minėjau, teisę į išmoką gautų didelis skaičius asmenų. Įmoka būtų 1,31 % nuo apmokestinamųjų pajamų per mėnesį. Teisė į išmoką atsirastų mokant įmokas ne trumpiau kaip 9 mėnesius. Siūlomas principas kol kas pateikimo stadijoje yra 1 mėnesio išmoka per metus mokėtą įmokų laikotarpį. Už tokią įmokų sumą per 1 mėnesį žmogus sukauptų apie 520 eurų išmokos, jeigu mokėtų mokesčių nuo minimalios mėnesinės algos. Vadinasi, daugiau įmokų, daugiau ir apsaugos.

Dabar nedarbo draudimas. Nedarbo socialinio draudimo stažą siūlome pamažinti nuo 12 iki 9 mėnesių. Tai yra ir mūsų įsipareigojimas Atsigavimo fondo lėšų požiūriu, bet lygiai taip pat ir kitų rekomendacijų, kurias Lietuva gauna būtent dėl socialinio draudimo aprėpties didinimo. Jeigu žmogus praranda darbą, tarkime, po 8,5 mėnesio, jis šiandien neturėtų galimybės būti apsaugotas. Mes siūlome tą nedarbo draudimo apsaugą išplėsti.

Taip pat yra siūlymas tą išmoką pakelti iki 5 bazinių socialinių dydžių – 275 eurų. Galiu čia turbūt, kolegos, ir sustoti, jeigu sutikote, kad pristatyčiau trumpesnę versiją. Mielai atsakyčiau į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Taip. Yra norinčių jūsų paklausti, gerbiama ministre. V. Mitalas. Prašom. Ruošiasi A. Butkevičius.

V. MITALAS (LF). Dėkui, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Čia turiu pripažinti, kad nepritariu jūsų siūlomiems pakeitimams. Man kyla klausimas, kodėl mes Lietuvoje, matydami tokią ekonominę padėtį, kokia ji yra, kur yra tikrai gana daug laisvų darbo vietų, kai mes žinome, kad darbo santykius turintys žmonės gana aktyviai pasidaro dėl nedarbo draudimo kokių poilsio mėnesį ar du, turiu tokių žmonių artimoje aplinkoje, dar trumpiname nedarbo draudimo stažą, įvedame jį pagal individualią veiklą dirbantiems žmonėms ir, užuot bandę arčiau priartėti prie Danijos su *flex security* ir papildomu neprivalomu nedarbo draudimu, nuo to tik dar labiau tolstame ir sukame kažkur labai į kairę. Mano klausimas: kodėl mes taip darome?

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Leiskite man nesutikti su jumis, nes ir jūsų frakcijos kolegos visada turi nemažai pasiūlymų, gerų pasiūlymų, kaip didinti pažeidžiamiausių grupių apsaugą tiek per išmokų didinimą, tiek per įvairių paslaugų didinimą, įvairių pažeidžiamiausioms grupėms prieinamų paslaugų socialine prasme išplėtimą. Visi tie dalykai kainuoja. Ypač tie dalykai kainuoja tada, kai mes nepasirūpiname, kad žmonės patirtų arba turėtų galimybę patys, susimokėję įmoką, tą apsaugą gauti. Mes matėme labai puikų pavyzdį, kas atsitiko per kovidą. Tas pavyzdys nebuvo labai geras. Mes pamatėme išsirikiavusių dešimtis tūkstančių žmonių, kurie negalėjo vykdyti savo veiklos, kad jie gautų tam tikrą valstybės paramą, ir valstybė tada turėjo pasirūpinti tais žmonėmis. Šiandien ką mes siūlome? Mes siūlome sukaupti galimybę tam žmogui, jeigu atsitinka kokia nors netikėta situacija, kad jis galėtų bent kažkiek laiko pasirūpinti savimi pats, ir tai mes siūlome su tam tikrais saugikliais ir nevienodu principu kaip darbo santykiuose, nes suprantame to dalyko specifiškumą.

Dabar kitas dalykas dėl to *flex security*, ką jūs čia paminėjote, taip pat leiskite nesutikti, nes Užimtumo tarnyboje vidutinė trukmė žmogaus, kuris ieško darbo ir gali potencialiai greitai sugrįžti į darbo rinką, yra iki 6 mėnesių. Mes tą ratą apskame su tuo žmogumi, kuris iškrito iš darbo rinkos ir gali į ją įsiliesti, nes jam netrūksta įgūdžių, jis neturi kokių nors socialinių problemų, per tikrai sąlyginai trumpą laiką. Todėl šis apsaugos dalykas nuo 9 iki 12 mėnesių paliestų tik tuos asmenis, kurie realiai nesukaupia to stažo per 30 mėnesių, kad gautų tinkamą apsaugą. Aš manyčiau, čia tikrai nereikėtų mums šiandien paversti to kairuoliškumu ar panašiai, juo labiau

kad tarptautinės organizacijos ir tie patys įsipareigojimai RRF'ui mums irgi tam tikra prasme rekomenduoja plėsti aprėptį būtent tų grupių, kurios gali būti labai pažeidžiamos. Tų žmonių, kurie yra bedarbiai, beje, ir ilgesnį laiką bedarbiai, skurdo rizika padidėja tikrai labai ženkliai. Aš siūlyčiau vertinti argumentų visumą ir tikrai nenorėčiau priimti kritikos, kad tai yra kažkoks kai-ruoliškas požiūris.

PIRMININKAS. Klausia A. Butkevičius. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama ministre, norėčiau su jumis truputį padiskutuoti kalbant apie darbo užmokesčio pokyčius Lietuvoje. Jūs tikriausiai pastebėjote, kad Lietuvoje darbo užmokestis ir praeitais metais augo sparčiausiai tarp visų euro zonos šalių, apie 15,6 % kai kuriais ketvirčiais buvo. Šiais metais, jeigu nagrinėsime I ketvirčio darbo užmokesčio augimą, tai buvo pats sparčiausias tarp visų Europos Sąjungos šalių. Taip pat šių metų I ketvirtyje vidutinė valandos darbo kaina irgi aukščiausia ne tik euro zonos šalyse, bet ir Europos Sąjungoje – 13,3 %...

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Ne.

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). Euro zonoje – 5,6. Galite pasižiūrėti, tikrai tada Lietuvos bankas ir Tarptautinis valiutos fondas meluoja. Aš kalbu čia ne kaip opozicijos atstovas, bet kaip nagrinėjantis situaciją, ypač pinigų politikos įtaką monetarinei ir fiskalinei politikai, turiu studiją padaręs, galiu pasakyti. Infliacija jus gelbėjo finansuojant padidėjusias išlaidas, ypač 2022 metais, ir 2023 metais iš dalies tai leidžia daryti. Jeigu paneigsite, tai turite paneigti F. Miltono, Nobelio premijos laureato, teoriją. Ar jūs nematote tam tikrų grėsmių 2025–2026 metais? Ačiū.

PIRMININKAS. Laikas, kolega.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Koks klausimas?

A. BUTKEVIČIUS (DFVL). 2025–2026 metais, kada infliacija pasieks 2 % ir kada darbo užmokestis tikrai nebeaug Lietuvoje taip, kaip augo dabar.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Žiūrėkite, man atrodo, kad tai, kad Lietuvos darbo užmokestis augo sparčiausiai regione, rodo kelis dalykus. Pirmas dalykas, kad mūsų žmonės net ir labai sudėtingomis aplinkybėmis galėjo pakelti tam tikrus iššūkius, ypač kai mes ir kompensacinius dalykus įtraukėme, ir panašiai, tai aš manau, kad ta tendencija buvo gera. Dėl valandinio darbo užmokesčio aš turiu šiek tiek kitokią teoriją ir kitus argumentus, bet galėsime individualiai apie juos padiskutuoti. O šiaip prognozuojama, kad kitais metais darbo užmokesčio kilimas bus apie 6,3 %.

PIRMININKAS. Ačiū. *(Balsai salėje)* Tai gal galėsite komitete padiskutuoti.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Individualiai gal paskui galėsime, pasakysiu.

PIRMININKAS. Taigi, kolegos, norėtų klausiti J. Jarutis, bet jis negali. Norėtų klausiti A. Sysas, bet jo nėra. Tada klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama ministre, mano klausimas pirmausia dėl meno kūrėjų statuso. Mes pakeliame mokesstinę bazę. Kokia būtų ta pajamų dalis? Ar ji atlieps? Mes tokį smulkų tą apmokestinimą darome. 90 % buvo jų mokesstinė bazė, 50 % nuo jų pajamų.

Antras momentas dėl verslo liudijimo. Ir vėl smulkusis verslas. Žinome, kad labai dažnai būdavo, išsiperka dienoms ir taip toliau. Dabar jūsų įstatyme yra numatyta konkrečiai mėnesiui ir viskas. Numatyta, jeigu trumpiau negu 3 mėnesiai, jūsų apmokestinama bazė yra už visą mėnesį. Ar bus išimtytys numatytos, jeigu jis dirba dar pagal darbo sutartį? Nes mes žinome, yra dalis žmonių, kurie prekiauja prekyvietėse ir taip toliau su verslo liudijimu. Ačiū.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Tai gal aš pradėsiu nuo antro klausimo. Dabar mes pagal siūlymą turime, kad jei per paskutinius 30 mėnesių, per kuriuos skaičiuojamas stažas nedarbo socialinei draudimo išmokai gauti, bus turėję prie savarankiškos veiklos ir darbo sutartinius santykius 3 mėnesius ir daugiau, tai įmokos bus sumuojamos.

Bet svarbesnė jūsų klausimo dalis, man atrodo, dėl meninės veiklos ir čia aš turbūt norėčiau nebeatskirti atskirų rūšių. Taip, tai yra labai svarbi rūšis, kurią jūs paminėjote, bet ta pačia proga gal pasakysiu, ką žmonės gauna, jeigu nuo 50 % iki 90 % mes pakeliame tą bazę, kaip atrodo žmogaus gaunamos išmokos. Pavyzdžiui, 2021 metų duomenimis, mokant mokesčius tik nuo de-

klaruotų pajamų, tų mažesnių, ligos išmokos dydis neatskaičius mokesčių buvo 248 eurai. Jeigu mes bazę padidiname iki 90 % ir ji tampa beveik 800 eurų, tai ligos išmokos dydį sudarytų 447 eurai ir padidėtų beveik 200 eurų. Pavyzdžiui, motinystės išmoka, kuri irgi yra labai svarbi būtent ir jūsų paminėtai žmonių kategorijai, deklaravus mažesnę bazę, siekia 1 tūkst. 421 eurą, jeigu bazę būtų beveik 800 eurų, kas yra siūloma 90 %, tai ji pasiektų 2 tūkst. 558 eurus, būtų didesnė 1 tūkst. 137 eurai. Tėvystės išmoka lygiai taip pat augtų. Nedarbo draudimo išmokos dydis nuo didesnės bazės žmogui padidėtų 136 eurai ir pasiektų 502 eurus. Ten ir dėl motinystės atostogų mes turėtume pavyzdžių, kaip kyla žmogaus apsauga ir kaip kyla žmogaus išmokos, įvedus sąlyginai nedidelę įmoką.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiama ministre, ar nematote rizikos dėl savarankiškai dirbančių asmenų draudimo nedarbo draudimu? Iš tikrųjų vis dėlto jiems buvo suteikti tam tikri lūkesčiai, kad jie gaus visokias normalias išmokas. O jie gali dirbti, gali nedirbti. Ir šiuo metu sutinki žmogų, sako, visą gyvenimą dirbau, bet gaunu 350 eurų pensiją. Tada klausi, koks tavo darbo draudimo stažas? Sako, 25 metai. Iš tikrųjų žmogus, atrodo, ir dirbo, bet lūkesčiai dideli, o, pasirodo, tiktai 25 metus mokėjo socialines įmokas. Ar nebus čia taip pat irgi? Ačiū.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai geras klausimas. Tikrai daug apie jį diskutavome darbo grupėse ir su socialiniais partneriais, būtent todėl ir priimamas tas sprendimas, kad būtų tam tikra prasme sukauptas stažas didesniai išmokų mėnesių skaičiui gauti. Tas įmokų mokėjimas 12 mėnesių tam, kad gautų 1 mėnesio išmoką, kaip ir yra tas saugiklis, kuri, iš vienos pusės, ir pasiūlė patys kai kurie savarankiškai dirbantieji. Aš manau, dėl to mėnesių skaičiaus mes galėsime dar komitete diskutuoti, bet tas skirtumas nuo darbo sutarčių ir buvo išlaikytas, kad tu, mokėdamas 12 mėnesių įmokas, gauni 1 mėnesio išmoką, jeigu turi sustabdyti tą veiklą. Kartu skatiname ir kaupti kuo ilgiau, kad nesusidarytų galimybė tokiam piktnaudžiavimui, kai sustabdai – pradedi, sustabdai – pradedi. Čia to geriausio balanso galėsime ieškoti Seimo komitetuose, bet apie tai mes būtent ir diskutavome su socialiniais partneriais. Labai ačiū už klausimą.

PIRMININKAS. Ačiū, ministre, už pristatymus, už atsakymus į klausimus.

Nuomonės už, prieš. Dar nori nuomonę išsakyti – prieš kalba V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų kaip ir prieš tai buvusiuose projektuose buvo tikslas iš individualiosios veiklos žmones suvaryti į UAB'us, taip ir šiame projekte tas pats. Pavyzdys: lubos – 43 VDU. Dabar per metus reikia sumokėti virš 12 tūkst. eurų pasiekus tas lubas. Kai jas padidinsime iki 60, reikės sumokėti apie 20 tūkst. eurų. Vadinasi, visi, kurie papuls į tą tarpą, prievarta bus suvaryti į UAB'us. Tada nebereikės nė vieno euro socialinio draudimo įmokų mokėti nei Ligonų kasoms, nei „Sodrai“. Jeigu toks tikslas, viskas gerai. Tada „Sodra“ dar mažiau gaus pajamų. Tik tada ir vėl tą ūkį labai stipriai plečiame, nes UAB'uose tokių mokesčių nereikia mokėti. Bet, kaip sakoma, teisingiau, kai UAB'ai moka mažiau negu pagal individualią veiklą.

PIRMININKAS. Taigi teikiu balsuoti, kolegos. Kas už, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2934 ir Užimtumo įstatymo projektas Nr. XIVP-2935. Užsiregistravo 74, balsavo 74: už – 52, prieš – 1, susilaikė 21. Po pateikimo pritarta.

Siūlomi komitetai: dėl Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomi – Biudžeto ir finansų komitetas ir Kaimo reikalų komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime, pritarta.

Per šoninį mikrofoną – E. Zingeris. Prašau.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Prašyčiau įskaityti už. Ačiū.

PIRMININKAS. Taip, protokole – E. Zingeris už.

Dėl Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti ir prieš tai paskelbtą, ir šitą Seimo VII (rudens) sesijoje. Galime bendru sutarimu pritarti? Ačiū, pritarta.

Ir dėl Užimtumo įstatymo projekto Nr. XIVP-2935 pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Svarstysime VII (rudens) sesijoje. Pritariame. Ačiū, pritarta.

Kitas darbotvarkės klausimas...

J. RAZMA (TS-LKDF). Dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKAS. Taip, J. Razma. Prašau. Mikrofonas įjungtas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Jeigu būtų galima, pirmininke, aš prašyčiau trumpam grįžti prie mūsų šiek tiek anksčiau svarstyto klausimo – Elektroninių ryšių įstatymo paketo, teikiamo kolegos K. Adomaičio, kur svarstyimo stadijoje gana vieningai pritarėme. Ekonomikos komitetas buvo žadėjęs prašyti skubos, bet, man atrodo, taip ir nepaprašė. Aš frakcijos vardu prašyčiau pritari dėl skubos, nes ketvirtadienį esame numatę priėmimą. Nesinori visko sukelti į antradienį.

PIRMININKAS. Gerai, galime visam paketui taikyti skubą? (*Balsai salėje*) Ačiū. Ačiū, gerbiamas Jurgi. Pritarta.

16.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl XX amžiaus Lietuvos laisvės kovų tyrimų ir jų sklaidos, šių kovų įamžinimo programos kryptių ir gairių patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2756(3) (svarstymas)

Darbotvarkės 2-12 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl XX amžiaus Lietuvos laisvės kovų tyrimų ir jų sklaidos, šių kovų įamžinimo programos kryptių ir gairių patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2756(3). P. Kuzmickienė. Prašau. E. Pupinis tada čia yra. Matau, bet... Komiteto išvada, Edmundai. Prašau. Svarstymas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Švietimo ir mokslo komitetas svarstė minėtą nutarimą ir jam pritarė. Taip pat bendru sutarimu pritarė visoms Teisės departamento išvados ir kitiems pateiktiems pasiūlymams.

PIRMININKAS. Ačiū komiteto atstovui. Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto gal V. Rakutis galėtų pristatyti? Arba aš galėčiau. Komitetas svarstė. Pritarta bendru sutarimu. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas šiam klausimui pritarė bendru sutarimu.

Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija. Yra atstovų? Taip pat aš pagarsinu, kad Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija pritarė bendru sutarimu šiam projektui.

Bendroji diskusija. V. Rakutis. Prašom.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Gerbiami Seimo nariai, iš tikrųjų labai malonu yra matyti svarstyimo stadijoje puikiai parengtą XX amžiaus Lietuvos laisvės kovų tyrimų programą. Puiki programa, nustatyti tikslai, numatyti rezultatai. Žinoma, yra aprašyta ir finansavimo tvarka. Joje numatyti septyni finansavimo šaltiniai. Ir mūsų komisijos svarstyimo metu buvo diskutuojama, kaip čia pavyks tą realiai suvaldyti. Bet tikėkimės, kad Vyriausybė tą pajėgs padaryti. Daugiausia klausimų, galinčių kilti svarstant šią programą, kas tai yra per daiktas ir kaip tai atrodo apskritai visoje Lietuvos politikoje, istorijos politikoje ir atminties politikoje?

Manytume, kad tai yra pirmas žingsnis formalizuojant istorinės atminties politiką, tačiau jos neatstoja. Mes taip ir neturime bendros visos valstybės istorinės atminties politikos. Lieka daug klausimų už šios programos ribų.

Kaip tai pasireiškia? Mes tiriamo tremčių istorijas, bet tik XX amžiaus, XIX amžiaus tremčių istorijos lieka už mūsų tyrimų ribos, taip pat XVIII amžiaus pabaigos. Turime daug problemų. Sakykime, rengiant mūsų specialistus nėra jokios strategijos. Yra laikotarpių, sutraukiančių gana didelį dėmesį, tai daugiausia XX amžius, ir yra atskirų laikotarpių, turinčių vos vieną ar kitą tyrėją. Nors, atrodo, tai nedidelė problema, bet problema iš tikrųjų esminė, nes tarptautinėse konferencijose mums labai sunku pastatyti lygiaverčius tyrėjus. Sakykime, yra tokia paradoksali situacija, kad Lietuvos istoriją tiria daug daugiau Lenkijos istorikų negu Lietuvos. Ir čia yra ne procentais, o kartais. Lenkija turi istorinės atminties politiką, o mes jos kaip ir neturime. Labai dažnai yra atskirų sričių, kur mes neturime nė vieno tyrėjo arba net nesuprantame, kad yra tokių dalykų poreikis. Tarkime, Lenkija tiria žemes, kurios kada nors priklausė Lenkijos istorijai, ir visą laiką tuo domisi, taip pat kaimynų istorija. Pas mus dažniausiai šios sritys lieka visiškai be dėmesio. Net visi labai nustemba, kai sužino, kad yra tokia Palenkė, kurioje yra daugybė dalykų, sakykim, Lietuvos žemės ūkio reforma, Valakų reforma, visų pirma vyko tose teritorijose, o mes nieko nežinome ir net nesiruošiamo to tirti. Taip pat yra baltistikos studijos. Turbūt mažai kas žino toki

faktą. Nors mes visi žinome, kad baltų istorija mums labai svarbi, mes neturime nė vieno jotvingių specialisto, mes neturime nė vieno specialisto, galinčio normaliai tirti žiemgalių, kartais ir sėlių klausimus. Čia yra tokios problemos. Kai nėra politikos, tiesiog nėra ir specialistų.

Todėl labai yra svarbu, kad taip, kaip šita programa parengta, ateityje reikėtų parengti visos Lietuvos istorijos tyrimų programą, nustatyti prioritetus, svarbiausias sritis. Manytume, mūsų Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija prieš prie šito dalyko. Bet pats bandymas XX amžiuje yra sveikintinas ir siūlau visiems tikrai pritarti šiai puikiai programai.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Nuomonės už, prieš. Motyvai. A. Ažubalis kalba už. Prašom, kolega.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Kolegos, tik galiu pasakyti, kad čia yra rimtas dokumentas, galintis tapti atspirties tašku kuriant istorijos politiką, kad už Lietuvą nekurtų kiti žmonės, kitos valstybės, ką mes dabar matome dažnai. Matome, kaip mūsų nacionaliniai herojai dažnai yra šmeižiami, istorinė tiesa iškraipoma. Tai yra suprantama, kadangi visą okupacinį laikotarpį NKVD ir KGB labai sąmoningai ir išmaniai kūrė Lietuvos, kaip pronacistinės, fašistinės valstybės, įvaizdį. Ir tą mes matome iš vieno tokio pavyzdžio. Buvo toks B. Baranauskas – enkavėdistas, partizanų kankintojas, asmeniškai susidėjęs su E. Rozovskiui, o po to jis tapo LTSR Archyvų valdybos prie LTSR Ministrų Tarybos direktoriumi. Rezultatas – knygų serija, pavadinta „Faktai kaltina“. Buvo tokia serija, kur buvo sąmoningai iškraipyta istorija, išversta į anglų kalbą, o dabar kai kurie leidiniai yra atsidūrę tokiuose garbinguose muziejuose, kaip Holokausto muziejus Vašingtone. Čia Lietuva turėtų atlikti daug darbų, kad mitai ir stereotipai, ir šmeižtas būtų paneigti ir kad istorinė tiesa būtų atkurta.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Prieš kalba E. Zingeris. Prašom.

E. ZINGERIS (TS-LKDF). Aš manau, kad čia atliktas didelis darbas ir aš absoliučiai už. Iš esmės remiu ir Audroniaus visus pasakytus dalykus, be jokios abejonės, sovietai, o dabar dar labiau ir Putinas. Mes ir žydų bendruomenė kreipėmės nustoti imti ant savo pečių Rusijai Holokausto dalykus, toliau kraipo, apie ką kalbėjo ir bičiulis Audronius, kraipo Antrojo pasaulinio karo įvykius, užmesdami ant savo vadinamųjų priešininkų, tai yra valstybių, kurias jie norėjo pavergti, savąją tiesą. Bet dėl minėjimo, ten yra 44 punktas „Sukilimo minėjimas“, aš, ko gero, palaukčiau istorikų tyrimų, kai kurie buvo padaryti. Tas vienas punktas dėl minėjimo, man atrodo, visiškai perteklinis, palauktume istorikų sprendimų, į kuriuos ir apeliuojame šitame puikiame dokumente. Jis tikrai puikiai sudarytas ir aš visa širdimi jį remiu, išskyrus 44 punktą, kur įrašyta „Sukilimo minėjimas“, todėl aš turiu šiokių tokių abejonų.

O šiaip noriu pasveikinti visus, kurie rengė, ir pasakyti, kad tai yra puikus dokumentas, skatinantis tyrimus, bet pats minėjimo aktas kaip teigiamas dalykas man kelia didžiulių abejonų, kadangi žuvo tie žmonės, jie dabar jau negali žodžio pasakyti. Yra labai daug Lietuvos gyventojų ir didžiausias žuvusių Europoje procentas. Taigi aš dėl šio punkto turėčiau susilaikyti. Labai ačiū jums. Kviečiu bičiulius susilaikyti būtent dėl vieno punkto, o visa kita paremti. Ačiū. Kadangi bus pataisa, kitaip sakant, po kelių dienų, kada balsuosime, bus tokia pataisa įregistruota tik dėl vieno punkto, remiant viską. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos, už išsakytas nuomones. Balsuojame.

Užsiregistravo 83, balsavo 83: už – 74, prieš – 1, susilaikė 8. Pritarta po svarstymo.

17.09 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2715(2) (priėmimas)

Siūlau apsvarstyti darbotvarkės rezervinį 1 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“ projektą Nr. XIVP-2715(2). Teikėjas buvo E. Pupinis. Yra pasiūlymų. Kas galėtų? Pranešėjas T. V. Raskevičius, bet aš nematau. Iš Žmogaus teisių komiteto kas nors?.. Dar yra atstovų? Gal D. Kepenis? A. Navickas? Dainiau, atėikite ir pristatykite komiteto... Dėl 1 straipsnio yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas...

D. KEPENIS (LVŽSF). „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“.

PIRMININKAS. Taip. Dėl 1 straipsnio yra Teisės departamento pasiūlymas. Komitetas pritarė. Gal argumentus galite pasakyti? Žalią tą. Komiteto nuomonė – pritari, už, prieš? Gerai.

D. KEPENIS (LVŽSF). Komitetas pritarė. Už – 4, prieš nėra, susilaikiusių nėra.

PIRMININKAS. Gerai, ačiū.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū.

PIRMININKAS. Dėl 2 straipsnio pasiūlymų nebuvo. Galime pritari? Tai yra... Atsiprašau, 1 straipsniui galime pritari su komiteto?.. Ačiū, prirta. 2 straipsnis. Dėl datos... netekimo galios. Galime pritari? Prirta. 3 straipsnis, kad įsigalioja nuo šių metų liepos 1 dienos. Galime pritari? Nuomonių nėra. Prašom balsuoti, kas už tokį sprendimą dėl projekto. Prašom.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 83, balsavo 83 – vienbalsiai prirta. Nutarimui prirta. (*Gongas*)

Dabar, kolegos, turiu paskelbti kelių minučių techninę pertrauką, nes paketo pranešėjai iš prezidentūros vėluoja, kamštyje įstrigę. Tikiuosi, kad per artimiausias 5 minutes pasistengs. 3 minutes luktelkime. Įeina į salę jau. Tuoj vyksta, vyksta, kantrybės. Kantrybės, keletą minučių luktelkime. Tuoj pabaigsime. Žinau intenciją, bet pabaigsime.

Pertrauka

V. MITALAS (LF). Gerbiami kolegos, aš manau, čia mes esame įdomioje padėtyje, aš siūlau pertrauką iki kito posėdžio, gal galime dėl šito klausimo? Frakcijos vardu.

PIRMININKAS. Deja, gerbiamas kolega, žinote, kol dar klausimas nepaskelbtas, negalime mes. Jau. Pertrauka baigta. Prašom. Prašom, prezidentūros atstove, mes jūsų labai laukiame.

17.14 val.

Transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2902, Kelių transporto kodekso 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2903, Geležinkelių transporto kodekso 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2904, Vidaus vandens transporto kodekso 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2905 (pateikimas)

Prašom į tribūną, jeigu pasiruošusi. Tai teikiu 2-13.1 klausimą – Transporto lengvatų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2902, 2-13.2 klausimą – Kelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2903, 2-13.3 klausimą – Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2904 ir Vidaus vandens transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2905. Prašom pristatyti.

I. SEGALOVICĖNĖ. Sveiki, gerbiami Seimo nariai. Malonu, kad palaukėte, mes labai skubėjome. Šiandien, kolegos, esu įpareigota pristatyti ir jums pateikti Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymą su lydymaisiais. Prezidentas nori akcentuoti savo pasiūlymu vieną labai paprastą dalyką.

Viešasis transportas Lietuvoje yra būtina sąlyga šiandien ne tik gyventojų kokybei, bet ir regionų atskirčiai mažinti. Iš tiesų būtent švietimo, sveikatos, užimtumo ir socialinės paslaugos, jų prieinamumas yra kritiškai svarbus ir iš esmės priklauso būtent nuo susisiekimo paslaugų. Prezidentas įsitikinęs, kad viešojo transporto sistema šiandien nepakankamai užkardo žmonių judumo atskirtį, turime socialiai teisingai ir taikliai užtikrinti mobilumą negalinčių turėti savo asmeninio automobilio, turinčių negalią, senjorų, vaikų ar kitų visuomenės grupių, kurios susiduria su socialiniais ir ekonominiais sunkumais. Todėl šalies vadovas siūlo siekti geresnio viešojo transporto prieinamumo ir siūlo būtent lengvatų sistemą padaryti socialiai teisingesnę, didinti šių pažeidžiamų grupių, kurias minėjau, galimybę naudotis viešuoju transportu ir, žinoma, didinti jų judumą, apskritai motyvaciją ir paskatas naudotis viešuoju transportu.

Kadangi keičiame patį įstatymą nauja redakcija, tai noriu akcentuoti, kad siūlome tobulinti ir patį teisinį reguliavimą kokybės link, naikinti įvairiausių pasikartojimus, pasenusias nuostatas, tam tikrus įstatymų neatitikimus ir sistematiškiau reglamentuoti transporto lengvatų sistemą.

Šitas įstatymas yra skirtas šioms tikslinėms grupėms: tai yra pensinio amžiaus asmenims, vaikams, šeimoms su vaikais ir nukentėjusiems. Transporto paslaugos tikrai ženkliai sudėtingiau, lyginant su kitomis visuomenės grupėmis, priklauso būtent toms asmenų grupėms, kurios patiria įvairiausią socialinę ir ekonominę atskirtį... Tikrai prisiminkime tiek pensininkų, tiek vaikų, tiek šeimų, kurios augina vaikus, skurdo rizikos lygį – jis yra tikrai labai aukštas. Ypač nerimą kelia pastaruoju metu pablogėjusi vaikų skurdo situacija ir tai rodo, ko gero, nepakankamą socialinės politikos priemonių taiklumą ir aprėptį. Šiandien šitas procentas mažėja.

Pažvelkime trumpai į realybę. Autobuso maršruto Vilnius–Klaipėda vieno bilieto kaina yra 22 eurai. Keturių asmenų šeima kelionė į vieną pusę kainuoja 88 eurus. Jeigu imtume kelionę autobusu iš Klaipėdos į Marcinkonis arba Rokiškį, matytume taip pat gana aukštas kainas – 34, 38 eurai. Jeigu vertintume, kokia yra realybė, jeigu žmogus neturi lengvatų, šiuo atveju ar tai būtų pensininkas iki 70 metų, ar tai būtų šeima su vaikais, iš principo, jeigu jie važiuotų į Klaipėdą, gyvendami Rokiškyje ar Varėnoje, jie sumokėtų vos ne 12 % visos savo pensijos arba šeima turėtų atsisakyti maždaug 13 % savo darbo užmokesčio.

Šiandien, esant šiai viešojo transporto lengvatų sistemai, Lietuvoje tikrai yra paliktos tam tikros žmonių grupės užribyje ir čia mes matome ryškiausias problemas: vaikai nuo dešimties metų, vykdamy autobusais tolimojo susisiekimo maršrutais, pavyzdžiui, iš Zarasų į vieną iš universitetinių ligoninių Vilniuje arba Kaune, neturi absoliučiai jokių nuolaidų. Jų yra prastesnė situacija nei studentų, kurie turi nuolaidas. Kai pensinio amžiaus asmenys sulaukia pensijos, jų pajamos ženkliai krenta, iki 70 metų jie taip pat neturi valstybės garantuojamos nuolaidos vykti tolimojo susisiekimo maršrutais ir taip apsunkinama jų galimybė naudotis sveikatos paslaugomis arba kitomis paslaugomis.

Prezidentas siūlo laikytis principo, kad niekas neturi būti pamirštas, ir tobulinti viešojo transporto lengvatų sistemą šiomis kryptimis. Pirmiausia, praplėsti pensinio amžiaus asmenų galimybes naudotis transporto lengvata ir suteikti teisę įgyti važiavimo viešuoju keleiviniu transportu bilietą su 50 % nuolaida visiems pensinio amžiaus asmenims iki 80 metų, o nuo 70 metų... o ne nuo 70 metų, kaip dabar numato galiojantis įstatymas. 80 metų sulaukusiems ir virš 70... Nuo 80 metų nuolaida liktų ta pati.

Taip pat Prezidentas siūlo suteikti teisę įsigyti važiavimo viešuoju keleiviniu transportu bilietą su nuolaida visiems vaikams, nepriklausomai nuo to, kur jie gyvena, kur ir ką mokosi. Šiandien šie kriterijai atsiranda. Mes turime tikrai skirtingas nuolaidų sistemas ir vaikai pagal amžiaus grupę patiria skirtingas galimybes. Taigi iki septynerių metų imtinai vaikams – 100 % nuolaida, nuo aštuonerių metų iki aštuoniolikos metų vietinio susisiekimo maršrutais – 80 % nuolaida, kaip ir buvo, ir 50 % nuolaida – visu kitu viešuoju keleiviniu transportu ne tik mokiniams nurodytais maršrutais, ne tiktai pagal maršrutus, bet visiems vienodai, universaliai.

Suteikti teisę įsigyti važiavimo bilietą su 50 % nuolaida tėvams ir globėjams (tai yra kitas pasiūlymas), kurie būtent važiuoja kartu su vaikais savaitgalių ir švenčių dienomis. Šiandien tikrai, jeigu norime paskatinti šeimas naudotis viešuoju transportu, kartu tvarkytis jiems aktualius reikalus valstybės teritorijoje bei judėti savaitgaliais, švenčių dienomis, kaip laisvalaikio praleidimo forma jiems tai yra tikrai labai brangu.

Kiti du labai svarbūs aspektai. Prezidentas siūlo suteikti teisę įgyti bilietą su 80 % nuolaida visiems pasipriešinimo okupacijoms dalyviams, nuo okupacijų nukentėjusiems asmenims, politiniams kaliniams ir tremtiniams, buvusiems getų, koncentracijos ir kitokio tipo prievartinių stovyklų kaliniams. Žinoma, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, nepaisant jų amžiaus. Šiandien tai yra priklausomai nuo amžiaus. Tų žmonių yra likę tikrai nedaug ir turėtume atsižvelgti ne į amžių, bet būtent į jų nukentėjimo lygį ir šaltinį.

Ir, žinoma, suteikti 80 % nuolaidą asmenims, kurie dalyvavo likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius, ir asmenims, kurie atliko tarnybą Afganistane. Ši tikslinė grupė iki šiol neturėjo iš viso jokių viešojo transporto nuolaidų.

Atkreipsiu jūsų dėmesį, kad įstatymų projektais siūlomos priemonės ne tik galėtų padėti žmonėms pigiau pasiekti būtinas jiems sveikatos, švietimo, kultūros, socialines paslaugas, bet suteiktų galimybę žmonėms judėti, keliauti, mažiau teršiant savo gyvenamąją aplinką. Taip pat tikimės, kad šis įstatymų paketas prisidės ženkliai prie nacionalinio pažangos rodiklio „Keleivių vėžimas visų rūšių transportu“ ir turės teigiamą įtaką sprendžiant nepopuliaraus viešojo transporto problemą Lietuvoje, įvardintą Susisiekimo plėtros programoje.

Gerbiami Seimo nariai, kviečiu po pateikimo pritarti Prezidento iniciatyvai, pagrindiniam įstatymui, dėstomam nauja redakcija, ir lydimiesiems teisės aktams. Dėkoju jums. Esu pasiruošęs atsakyti į jūsų klausimus, jei tokių turėsite.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama patarėja. Dabar, kolegos, jūsų 10 minučių. Klausia V. Mitalas. Ruošiasi R. Vaitkus.

V. MITALAS (LF). Dėkui, gerbiamas pirmininke. Gerbiamoji patarėja, ačiū už pristatymą. Suprantu, kad čia daugiausia kalbama apie vietinio transporto lengvatas ir visokias išimtis, nors jūs per savo pristatymą kalbėjote ir apie tarpmiestinio. Ar jums yra žinomas Talino miesto pavyzdys, kur padarius viešąjį transportą nemokamą tos kelionės tapo gausesnės tik dėl to, kad vieną ar dvi stoteles galintis paeiti žmogus dabar važiuoja nemokamu viešuoju transportu, ir tai judumo padėtis iš esmės nepagerino? Ir ar įvertinote realią viešojo transporto padėtį Lietuvoje, kuri, nors ir gerėja, vis dėlto reikalauja labai didelių investicijų tam, kad viešojo transporto keleivis lauktų stotelėje su stogu, ateitų iki tos stotelės šaligatviu ir važiuotų viešuoju transportu, kuris iš esmės būtų kokybiškesnis, negu mes turime dabar. Tam reikia tikrai dar didelių lėšų.

I. SEGALOVICĖNĖ. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų jūs esate tikrai teisus. Prezidentas, stovėdamas šitoje tribūnoje, metiniame pranešime taip pat akcentavo, kad mes turime daryti du darbus iš karto, tai yra ir daryti viešąjį transportą patrauklesnį, ir kartu tvarkyti infrastruktūrinę visą dalį. Tačiau labai svarbu, kad šitie dalykai būtų suderinti, nes tai yra ir lengvatos, ir infrastruktūra, ir prieinamumas, ir maršrutai, ir visi kiti dalykai, jie turi būti kaip bendra sistemos dalis. Bet šandien, kada mes kalbame apie lengvatų sistemą, mes matome tam tikrą socialinį neteisingumą, iškritusias grupes. Europos Sąjungos politika sako: *no one should be left behind* – tai mes nieko negalime palikti. Ir būtent tos pažeidžiamos grupės, kurios iš tiesų yra pažeidžiamos, yra diversifikuojamos pagal tam tikrus nepagrįstus rodiklius ir kriterijus. Manome, kad tikrai prieinamumą reikia didinti tomis priemonėmis, kurias jūs įvardinate, ir lygiai taip pat turime pasirūpinti pažeidžiamomis visuomenės grupėmis.

O kalbant apie Taliną, be jokios abejonės, bet vertinimų yra įvairių. Matome, kad mūsų savivaldybėse taip pat atsiranda vis daugiau iniciatyvų užtikrinti nemokamą viešąjį transportą, ir dėl to mūsų iniciatyva apima ir vietinį transportą, bet visi pagrindiniai pakeitimai kaip tik susiję su tarpmiestiniu. Ypač pagrindinis motyvas – paslaugų prieinamumas ir pasiekiamumas. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia R. Vaitkus. Ruošiasi R. Šarknickas.

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Ačiū pranešėjai už pristatymą. Įstatymu yra numatoma teikti lengvatas vykstant viešuoju transportu – autobusais, troleibusais, traukiniais ir net vidaus vandenių laivais. Visiškai neseniai teikiau įstatymo projektą, kuriuo siūloma funikulierius ir pakabinamus lynus įtraukti į viešojo transporto sistemą. Ar jūs pritartumėte, kad būtų ir funikulieriams taip pat taikomos lengvatos?

I. SEGALOVICĖNĖ. Negalėčiau atsakyti į jūsų klausimą turbūt be papildomos analizės. Tiesiog negalėčiau atsakyti, reikėtų pasidomėti pačiu statusu ir taip toliau. Bet požymių, be jokios abejonės, viešojo transporto, ypač ten, kur yra funikulieriai, ko gero, yra.

PIRMININKAS. Taip. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ačiū už šį projektą. Jis socialiai yra teisingas ir reikalingas. Ko gero, jau anksčiau reikėjo turbūt kitoms valdžioms ar prezidentams tai daryti ir panašiai. Bet tai, ką šiandien parodė Seimo salėje dėl teismų reformos, anksčiau dėl mokyklų uždarymo regionuose, ligoninių reformų, taip pat optimizavimas, žodžiu, vien tik optimizavimas vyksta, tai ta atskirtis iš tikrųjų didėja Lietuvos regionuose. Tas pavežėjimas... Aišku, tokiu atveju prasideda toks dalykas, kad jis būtinas, nes žmonėms jau reikės važiuoti. Mano klausimas būtų toks: kiek Vyriausybei reikėtų lėšų šitam dalykui įgyvendinti? Ačiū.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkoju už klausimą. Mūsų skaičiavimais, išties reikėtų apie 7 mln. eurų, ir tikimės, kad iš tiesų tas lėšas tikrai galėsime rasti. Vyriausybė, teikdama išvadą dėl šio įstatymų paketo, įvertins visus aspektus ir pasiūlys finansinius išteklius šiems pakeitimams, skirtiems pensininkams, vaikams ir šeimoms su vaikais, ir nukentėjusiems. Noriu pasakyti svarbią informaciją. Šitą įstatymų paketą labai nuoširdžiai deriname su visomis suinteresuotomis institucijomis, ir Finansų ministerija yra pažymėjusi, kad 2024 metams būtent lengvatoms jau dabar yra projektuojama daugiau nei 3 mln. papildomų lėšų, tačiau norisi akcentuoti ir tai, susiejant su šiandienos aktualijomis. Iš tikrųjų Prezidentas šitoje tribūnoje per metinį pranešimą sakė: kolegos, mokesčių reformoje yra labai gerų dalykų ir yra klaidų. Ir viena iš tų klaidų turbūt šiandien yra ta, kad mes matome progresyvaus apmokestinimo dalyje naujovę, lyginant su prieš tai buvusiu variantu, tai yra siūloma aukštesnį pajamų lygį apmokestinti virš 180 VDU. Prieš tai buvęs variantas buvo 120. Tikrai manome, kad tai nėra teisingas progresyvumo kelias ir turbūt tai būtų klaida. Būtų tikslinga gražinti į bent jau 120 lygį ir čia, įsivaizduojame, yra būtent apie 7–8 mln. eurų.

PIRMININKAS. Klausia K. Masiulis. Prašom, kolega.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Jūs pasakėte, kad čia jūs tikitės rasti. Tai čia, kaip suprantu, iš prezidentūros biudžeto ir bus tie pinigai, 7 mln., paimti. Tai čia viskas gerai. Finansinis klausimas išspręstas, atsakėte į mano klausimą.

Bet aš žiūriu, čia ne visas sąrašas. Kodėl tik onkologinėmis ligomis? O širdies ligomis sergančius? Žmogų, važiuojantį pasikeisti sąnarių? Aš čia galėčiau vardinti ir vardinti. Gyvenu tarp medikų, čia jums atneščiau didelį sąrašą, kuriais irgi reikia tą sąrašėlį papildyti. Be to, Prezidentas yra bibliofilas. Žmogus nori nuvažiuoti į biblioteką pasikeisti knygą arba pasiimti eilinį „Aušros“ leidinį ir dabar jūs nesudarote jam galimybes. Papildykite sąrašą. Kadangi jūsų biudžetas yra neišsemiamas aruodas, jūs galėsite ir daugiau surasti tų gerų dalykelių.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkoju už klausimą. Gražinu atgal jums jūsų pasiūlymą ir tikiuosi, kad jūs pasiūlysite kokių nors naujų idėjų dėl naujai dėstomos įstatymo redakcijos. Būtų labai svarbu, kad tie žmonės, kurie dabar yra užribyje lengvatų sistemos, sulauktų jūsų pasiūlymo ir tie pasiūlymai būtų priimti.

Noriu pasakyti, kad nėra nei Seimo biudžeto, nei prezidentūros, nei Vyriausybės. Yra Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai. Noriu atkreipti jūsų dėmesį į tikrai, mano akimis, iš esmės svarbų faktą, kad socialiai neteisinga lengvatų sistema mažina viešojo keleivinio transporto prieinamumą, o negautos žmonių švietimo, sveikatos, kultūros, socialinės paslaugos sukuria socialinę ir ekonominę nelygybę, atskirtį. Prasta žmonių sveikata ir valstybei kainuoja šimtus kartų daugiau. Visada skaičiuokime tuos poveikio kaštus ir poveikio pajamas ir tada matykime bendrą vaizdą. Taigi, kviečiu teikti savo pasiūlymus ir tikrai būtų malonu padiskutuoti plačiau, su naujomis idėjomis.

PIRMININKAS. Ir dar paklausti turi galimybę L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama patarėja, iš tikrųjų pritaršime ir, manau, tai yra teisingas projektas. Jūs tikriausiai žinote, kad kai kurios savivaldybės jau ir šiandien taiko šitas lengvatas ir finansuoja iš savo biudžeto, tai yra skatina naudotis viešuoju transportu. Kaip jūs pasakėte, mažina socialinę atskirtį, kad žmonės galėtų pasiekti gydymo įstaigą, kad galėtų pasiekti, galų gale, ne tik gydymo, bet ir atvažiuoti į miestą apsipirkti. Mes žinome, kad net ir vietinio susisiekimo transportas kai kuriose savivaldybėse yra nemokamas. Aš kalbu apie Akmenę, Mažeikius. Tai yra iš tikrųjų nemažos išlaidos, bet taip miesto transportu važiuoti į sodus skatina visus, kurie tikrai galėtų pasiekti, ir tai būtų jiems patogiu. Mes žinome, vyresnė karta neturi transporto. Bet mano klausimas: kokia galimybė yra skatinti savivaldybes? Jas skatinti išgyti būtent ekologišką transporto priemonę, elektromobilį, elektrobuses, nes šiandien kompensavimo mechanizmas, kuris yra numatytas, yra labai nepatrauklus savivaldybėms.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų savivaldybėse miesto vietinis ir priemiestinis transportas... mes matome labai įvairių sistemų. Prezidento šis pasiūlymas yra apskritai susitarti dėl minimalių, Lietuvoje bendrų standartų ir bendrų reikalavimų lengvatos srityje. Kodėl? Todėl, kad regiono atskirtis vis dėlto yra labai didelė toms pažeidžiamoms grupėms, kurios būtent labiausiai ir patiria socialinę atskirtį ir riziką, kurias mes turime saugoti. Mūsų galva, reikia vieningai susitarti dėl jų ir dėl bendros sistemos Lietuvoje.

Be jokios abejonės, žaliasis transportas, naujas transportas yra patrauklesnis žmonėms. Norisi pasidalinti iš paskutinės darbo dienos Rokiškyje. Greičiausiai politinė valia įsigyti ir naudotis tomis priemonėmis, kurios yra nacionaliniu mastu pasiūlytos, yra tikrai labai didelė, tačiau vieškeliai daug ką sustato į savo vietas. Nes naujas žaliasis transportas tikrai sunkiai pritaikomas. Tai gi reikia mažinti tas kliūtis, kurios neleistų aktyviau naudotis alternatyviomis ir tokiomis inovatyviomis transporto priemonėmis.

PIRMININKAS. Ačiū patarėjai. Jūs atsakėte į visus klausimus. Nuomonės už, prieš. Už kalba A. Vinkus. Prašom. Ačiū. Gerbiamas Antanai, prašom pasisakyti už. A. Vinkus kalba už.

A. VINKUS (LVŽSF). Aš užsimąščiau kaip tik apie tai, ką čia dabar kalbėjo. Pirmiausia noriu pasakyti, kad kai Prezidentas darė metinę ataskaitą, mes visi klausėmės, Prezidentui išeinant plojome su ovacijomis, o po to, kai davėme interviu per vieną ar kitą televiziją, matėme kai kas, su kokia mimika, su tokia pašaipa kai kurie. Manau, kad mes Prezidentą turime gerbti, kiekviena valstybė gerbia.

O dabar į klausimą. Manau, kad socialinis teisingumas tikrai turi būti įvykdytas. Ir vis dėlto didesnis viešojo transporto paslaugų prieinamumas pensinio amžiaus žmonėms, vaikams ne tik iki dvejų metų, iki septynerių metų ir taip toliau, ypač savaitgaliais ir valstybinių švenčių dienomis, kurių pas mus netrūksta, kad tėvai, tėviai arba globėjai kartu su vaikais galėtų važiuoti ir panašiai. Ir čia atsilieps ir šeimos ramybei, ir vilčiai, kad mūsų šeimos ims suprasti ir valdžios paramą jiems, o ne vien tik deklaravimą – šeima, šeima, šeima.

Šiandien ponis M. Navickienė ir kiti čia kalbėjo, pristatė, ne šiaip sau mes balsavome už tai, kad vis dėlto socialinis teisingumas ir parama žmonėms, kuriems reikalinga, turėtų būti. Kol Dievas neatėmė mums galimybės judėti, judėkime, bet tam turi būti sudarytos sąlygos. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū kolegai. Prieš kalba V. Mitalas. Prašom.

V. MITALAS (LF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Aš visiškai sutinku ir tikrai tikiu, kad viešasis transportas gali būti ir turi būti atsakymas į daugybę klausimų, daugybę judumo iššūkių. Labai aktualus dalykas, kad mes galėtume įgyvendinti visokias reformas, kuriomis šiek tiek optimizuojame sveikatos ar švietimo paslaugas, ir galėtume tuos vienus ar kitus objektus pasiekti lengviau.

Aš šiek tiek abejoju pasiūlyto pasiūlymo turiniu dėl keleto priežasčių. Tą jau sakiau klausdamas. Visų pirma dėl viešųjų finansų poreikio. Iš tikrųjų investicijų į viešąjį transportą tam, kad jis būtų iš tikrųjų patrauklus, kad ne tik transportas, bet ir visa infrastruktūra, kuri reikalinga jam darniai dirbti, reikia labai didelių. Tai patyriau būdamas Vilniaus vicemeru, kuruodamas viešąjį transportą ir matydamas, kiek daug ir kaip iš tikrųjų veikia tyrimuose įrodyta tiesa, kad jeigu šaligatvis prie viešojo transporto stotelės yra nepatogus, jeigu tu turi laukti Lietuvoje neturėdamas stotelės, daugybė dalykų: jeigu autobusas kursuoja ne pagal tvarkaraštį, jeigu jis vėluoja, jeigu jis važiuoja retai, kiek tie dalykai turi reikšmės viešojo transporto patrauklumui ir judumui. Dėl to man atrodo, kad mes turime skirti visas lėšas, kiek tik galime, ne naujoms lengvatoms daryti, bet investicijoms, viešajam transportui ir su viešuoju transportu susijusiai infrastruktūrai. Dėl to aš šiek tiek abejoju šiuo projektu ir negaliu jam pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Nuomonės išsakytos. Balsuojame dėl pateikto įstatymų pakeito – Transporto lengvatų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2902 ir lydimųjų Kelių transporto kodekso, Geležinkelių transporto kodekso ir Vidaus vandenų transporto kodekso įstatymų projektų.

Užsiregistravo 75, balsavo 72: už – 58, prieš – 1, susilaikė 13. Ir tai jau šiandien buvo paskutinis balsavimas.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje.

M. Lingė per šoninį mikrofoną. Prašau.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Vyriausybės išvados norėtume prašyti.

PIRMININKAS. Taip pat prašoma Vyriausybės išvados.

L. Kukuraitis per centrinį. (*Balsai salėje*) Jau užsiregistravo, kai balsavo. (*Šurmuly salėje*)

L. KUKURAITIS (DFVL). Kadangi visai socialinis projektas, tai aš siūlau pagrindiniu komitetu Socialinių reikalų ir darbo komitetą.

PIRMININKAS. Kaip?

L. KUKURAITIS (*DFVL*). SRDK siūlau pagrindiniu komitetu, nes visiškai socialinis projektas. Daug yra socialinių projektų, kai reikia biudžeto, ir ne dėl visų BFK tampa pagrindiniu komitetu.

PIRMININKAS. Siūlymas yra teisėtas. Aš turėsiu teikti balsuoti. Andrius dar nori pasisakyti. Prašom per centrinį mikrofoną.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui. Aš papildomu komitetu norėčiau pasiūlyti Ekonomikos komitetą, o dėl pagrindinio tikrai pritariu, turėtų būti Biudžeto ir finansų komitetas.

PIRMININKAS. Gerai. Mindaugas.

M. LINGĖ (*TS-LKDF*). Istoriskai būtent dėl transporto lengvatų klausimo BFK visada būdavo pagrindinis, tai dėl nuoseklumo, matyt, turėtų ir likti šis komitetas.

PIRMININKAS. Gerai, supratau. Dar K. Starkevičius nori.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Aš dar norėčiau dėl protokolo. Mes priėmėme mokesčių paketą ir pamiršome dėl Pelno mokesčio įstatymo projekto Ekonomikos komitetą kaip pagrindinį. Ne kaip pagrindinį, kaip papildomą.

PIRMININKAS. Pelno mokesčio. Kuris numeris? Kazy, kuris numeris? Gerai, užbaikime šitą. Dėl projekto kaip pagrindinis yra siūlomas Biudžeto ir finansų komitetas. Kolega Linas siūlė Socialinių reikalų ir darbo komitetą. Neprieštarausite, jei alternatyviai balsuosime? (*Balsai salėje*) Gerai. Kas palaikote Biudžeto ir finansų komitetą, balsuojate už, kas palaikote Socialinių reikalų ir darbo komitetą, balsuojate prieš.

Taip, kolegos, pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Ir dabar registruojamės. (*Balsai salėje*) Papildomas – Ekonomikos komitetas. Taip. Galime bendru sutarimu? Ačiū.

Dabar registruojamės, jau paskutinis.

Skelbiu 2023 m. birželio 27 d. vakarinį posėdį baigtą. Gero vakaro visiems!

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 294 STENOGRAMA

2023 m. birželio 29 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS*

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, TS-LKDF). Labas rytas, gerbiami kolegos. Kviečiu užimti darbo vietas. Pradedame birželio 29-osios rytinį plenarinį posėdį. (*Gongas*)

Registruojamės. Dar kviečiu dėl darbotvarkės prie mikrofonų neiti, nes mes turėsime trumpą minėjimą, tik po to darbotvarkės tvirtinimas. Atkreipiu dėmesį, nes man atrodo, kad kai kurie kolegos norėjo. Pirmą minėjimas, paskui darbotvarkė.

Užsiregistravo 106 Seimo nariai.

Galime pasidžiaugti – Lietuva šiandien mini narystės Tarpparlamentinėje Sąjungoje 100-mečį. 100-mečio paminėjimo kalbą pasakyti į tribūną kviečiu gerbiama Seimo narę G. Burokiene. Prašau.

10.01 val.

Lietuvos narystės Tarpparlamentinėje Sąjungoje 100-mečio paminėjimas

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos, kreipiuosi į jus kaip Seimo delegacijos Tarpparlamentinėje Sąjungoje pirmininkė, norėdama pasveikinti. Rytoj, birželio 30 dieną, pasaulyje bus minima Tarptautinė parlamentarizmo diena, sutampanti su 134-osiomis Tarpparlamentinės Sąjungos metinėmis. Šie metai mums ypatingi – šiomet minime 100-ąsias Lietuvos narystės Tarpparlamentinėje Sąjungoje metines. Lietuvos valstybingumo istorijoje svarbią vietą užėmė kova už laisvę ir demokratines vertybes. Lietuvos Respublikos Seimo narystė Tarpparlamentinėje Sąjungoje prieš 100 metų buvo pergalės šioje kovoje simbolis, kuomet tapome didelės pasaulio valstybės bendruomenės nariais. Lietuva Tarpparlamentinės Sąjungos veikloje dalyvauja nuo 1923 metų. Lietuvos narystė šioje Sąjungoje buvo su pertraukomis, nes buvo nutraukta sovietų okupacijos metu.

1924 metais Lietuvos Respublikos Seimo nariai įsteigė Tarpparlamentinės Sąjungos Lietuvos grupę. Lietuvos Respublikos Seimas Tarpparlamentinės Sąjungos nariu buvo iki 1928 metų.

1990 m. kovo 11 d. Lietuva vėl paskelbė pasauliui esanti nepriklausoma valstybė, o 1991 metais Lietuvos Respublikos Seimas vėl tapo Tarpparlamentinės Sąjungos nariu. Tarpparlamentinės Sąjungos Lietuvos grupei priklausė 47 nariai. Ši narystė kartu tapo kovos už demokratines vertybes tąsa. Tarpparlamentinės Sąjungos šūkis – „Už demokratiją visiems!“.

Tarpparlamentinė Sąjunga yra nubrėžusi svarbias savo misijos gaires: taika, demokratija ir žmogaus teisės yra Sąjungos kertiniai akmenys. Šių iššūkių netrūko praeityje, su šiais iššūkiais susiduriame ir šiandien. Brutalaus Rusijos karo prieš Ukrainą akivaizdoje jaučiame pareigą raginti kitas valstybes nepavargti, neužsimerkti ir nepamiršti tarptautinės teisės pažeidimų. Taika negali būti kuriama kitų valstybių sąskaita. Tarpparlamentinė Sąjunga mus įgalina kalbėti garsiai apie problemas kaip lygūs su lygiais, nepriklausomai nuo valstybės dydžio.

Prieš 134 metus – 1889 m. birželio 30 d. – įkurta Tarpparlamentinė Sąjunga iš Paryžiuje gimusios tarpparlamentinės konferencijos, kurioje dalyvavo devyni valstybių atstovai, išaugo į tarpparlamentinį forumą, vienijantį 179 nares ir 14 asocijuotų narių. Šis mastas įgalina viso pasaulio parlamentų atstovus kalbėti plačiai auditorijai. Šis mastas sudaro galimybę, kad mus išgirstų visas pasaulis. Išnaudokime ją, telkdami viso pasaulio parlamentarus siekti pagarbos tarptautinei teisei, demokratijai ir žmogaus teisėms.

Dar kartą leiskite man jus pasveikinti, gerbiami kolegos, su Tarptautine parlamentarizmo diena ir Lietuvos narystės Tarpparlamentinėje Sąjungoje 100-mečiu. Dėkoju už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Labai dėkojame gerbiausiai kolegei G. Burokienei. Dar kartą džiaugiamės jubiliejumi.

Šiandien mes turime dar keletą lokalesnių personalinių jubiliejų. Gerbiamas A. Dumbrava minėjo gražų pusinį jubiliejų. Leiskite jums įteikti gėlių ir visi šilti apkabinimai šiandien jums. (*Plojimai*) Taip pat apvalų jubiliejų minėjo gerbiamas K. Adomaitis. (*Plojimai*) Lygiai šiandien. (*Plojimai*) Taigi, dar kartą visus su viskuo sveikinu.

10.05 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. birželio 29 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Dabar darbotvarkės tvirtinimas. Matau prie šoninio mikrofono gerbiama L. Girskienę.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Labas rytas, aš frakcijos vardu prašau išbraukti iš darbotvarkės 2-9.1 klausimą – Elektros energetikos įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu siūlote išbraukti darbotvarkės 2-9.1 klausimą. Gerai, fiksuojame. Elektros energetikos įstatymo projektą, taip? Čia yra paketas, tai bus turbūt ir 2-9.1, ir 2-9.2 klausimai. Tai jūs turite omenyje? Gerai. Dabar gerbiamas P. Gražulis per šoninį mikrofoną.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš noriu taip pat pasveikinti visus Petrus, Jonus – šiandien yra Petrinės. Tai viena didžiausių švenčių Katalikų bažnyčioje. Esame krikščionys, tai tikrai turėtų būti svarbi šventė. Katalikų bažnyčioje ši diena yra ne darbo diena. Petras. Jeigu jūs visai pamiršote Petrinės, tai nėra vienas dangaus vartų jūs negausite, aš jums sakau.

PIRMININKAS. Dėkoju. Sveikiname visus Petrus ir Petrą atleidžiame nuo darbo šiandien, taip? (*Balsai salėje*)

P. GRAŽULIS (MSNG). O dabar dėl vedimo tvarkos. Gerbiamieji, vakar Aplinkos apsaugos komitetas išbraukė Medžioklės įstatymą, paprašė pertraukos, nes lydimasis šungrybių įstatymas nebuvo priimtas. Šiandien aš peržiūrėjau darbotvarkę, nėra vieno įstatymo nėra parengti lydimieji įstatymai, todėl ir prašau daryti šiandien pertrauką, eiti daryti namų darbus, rengti poįstatyminius įstatymus ir tada grįžti į Seimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas S. Jovaiša per šoninį mikrofoną. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš noriu paprašyti išbraukti darbotvarkės 1-10 klausimą, projektą Nr. XIVP-2756. Projekto autorės P. Kuzmickienės prašymu (suderintas prašymas su frakcija) išbraukti iš darbotvarkės šitą nutarimo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė per centrinį mikrofoną. Prašom.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Noriu paprašyti iš darbotvarkės išbraukti darbotvarkės 2-8 klausimą – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių ir taip toliau įstatymo projektą Nr. XIVP-2791(2), nes dėl panašaus projekto yra užsakytas eksperimentinis vertinimas, yra klausimų, susipinančių ir susijusių, taip pat galimai yra procedūrinis pažeidimas, tai gal būtų geriau viską išsiaiškinti ir tada svarstyti.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Fiksavome pasiūlymus. Daugiau nėra pasiūlymų. Gerai. Tada nuosekliai ir balsuosime arba kitaip apsispręsime dėl siūlymų. Pirmas buvo išbraukti darbotvarkės 2-9.1 ir 2-9.2 klausimus – Elektros energetikos ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymų projektų paketą. Turbūt... Ar galime bendru sutarimu, ar balsuojame? (*Balsai salėje: „Galime!“*) Niekas nesiūlo balsuoti, taip? (*Balsai salėje*) Tuomet bendru sutarimu. Gerai. Tada išbraukiame bendru sutarimu. Gerai. (*Balsai salėje*) Kaip? Sakė balsuoti? Gerai, negirdėjau centro. Taip garsiai šaukė ten „galime“, kad nustelbė jus. Labai atsiprašau. Reikalauja balsuoti, balsuojame. Kitą kartą stengsiuosi atidžiau klausyti, nes iš tikrųjų centro neišgirdau. Gerai, apsispręsime balsuodami. Niekas čia baisaus, truputį ilgiau, bet bus gerokai aiškiau.

Taigi, užsiregistravo 112, balsavo 112: už – 88, prieš – 11, susilaikė 13. Taigi, išbrauktas iš darbotvarkės 2-9 klausimų paketas.

Toliau buvo S. Jovaišos siūlymas išbraukti darbotvarkės 1-10 klausimą – Seimo nutarimo projektą Nr. XIVP-2756. Ar galime bendru sutarimu, ar balsuojame? (*Balsai salėje: „Galime!“*) Šį kartą galime, niekas nereikalauja. Gerai. Tikrai gerai išgirdau. Ir paskutinis siūlymas buvo I. Kačinskaitės-Urbonienės dėl darbotvarkės 2-8 klausimo – Tabako, tabako gaminių įstatymo projekto

Nr. XIVP-2791(2). Čia kaip? Čia matau, kad reikės balsuoti. Aš matau, kad reikalauja balsuoti. Balsuojame.

Užsiregistravo 109, balsavo 107: už – 36, prieš – 45, susilaikė 26. Lieka darbotvarkėje.

Dabar, gerbiami kolegos, ar galime visai darbotvarkei su įvykdytais pakeitimais pritarti bendru sutarimu? Visi sako, kad galime šį kartą, man atrodo. Gerai. Dėkoju, pritarta darbotvarkei, galime judėti į priekį.

10.11 val.

Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 2, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Asociacijų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-428(3). Čia, kaip matau, bus pasiūlymų, gal nedaug, bet... Tiesą sakant, gal ir nereikia pranešėjo, nes čia buvo tik vienas Teisės departamento pasiūlymas. Dėl 8 straipsnio buvo Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Daugiau pasiūlymų nebuvo. Tada galime pastraipsniui, nes priėmimas.

1 straipsniui galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. 2 straipsniui galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl 3, 4, 5, 6, 7 straipsnių pasiūlymų nebuvo. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl 8 straipsnio minėtas Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. 9 straipsnis – įsigaliojimas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Pastraipsniui įvykdėme.

Yra kalbančių už. A. Bagdonas – už projektą. Prašom.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, šio įstatymo pakeitimu siekiama gerinti asociacijų teisinę aplinką, sudaroma galimybė asociacijoms...

PIRMININKAS. Kolegos prašo garsiau kalbėti. O tuos, kurie neoficialiai kalba, kalbėti tyliau. Prašom.

A. BAGDONAS (LSF). ...pasirinkti kuo individualesnį valdymo modelį, nustatyti norimą organizacijos narystės struktūrą ir steigti tarptautines nevyriausybinės organizacijas, suteikti teisę atsidaryti sąskaitą ne tik bankuose, bet ir kitose elektroninių pinigų įstaigose bei kitose kredito įstaigose. Taip pat sudaroma galimybė asociacijai steigti tarptautines nevyriausybinės organizacijas, neriboti galimybės disponuoti asociacijos turtu ne pelno tikslais.

Kviečiu visus vieningai palaikyti šį įstatymo projektą, nes tai tikrai paskatins nevyriausybinių organizacijų sektoriaus plėtrą ir pagerins bendrą nevyriausybinių organizacijų teisinę aplinką. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tik kolegos labai replikavo, kad arčiau mikrofono. Kolegos, kai kalbate, žinokite, jums asmeniškai tai girdisi, bet kitiems ne visada, tai arčiau mikrofono stenkimės.

Daugiau niekas nenori kalbėti. Atkreipiu dėmesį, kad balsavimo langas yra nuo–iki, tai yra balsuojame po kiekvieno klausimo. Iš karto apsispręsime balsuodami dėl šio projekto. Balsuojame dėl Asociacijų įstatymo projekto Nr. XIVP-428(3). Iš karto balsuojame. Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 113, balsavo 113: visi 113 balsavo už. Įstatymas priimtas. (Gongas)

10.13 val.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2357(2)ES (priėmimas)

Toliau darbotvarkės 1-4.1 klausimas – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo projektas. Matau, kad bus pasiūlymų. Gerbiama I. Haase, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė, galbūt galėtų ateiti į tribūną. Mes pastraipsniui bandysime keliauti.

Dėl 1 straipsnio buvo Teisės departamento, jam komitetas nepritarė. Tai vis tiek pagal komiteto redakciją. Dėl 2 straipsnio pasiūlymų nebuvo. Dėl 3 straipsnio buvo Teisės departamento, jam komitetas nepritarė. Dėl 4 straipsnio nebuvo. Dėl 5, 6, 7 straipsnių nebuvo. Dėl 8, 9, 10, 11 straipsnių nebuvo.

Dėl 12 straipsnio buvo gerbiamo V. Bako pasiūlymas, jam komitetas nepritarė. Matyt, suteiksime žodį autoriui. Tuoj įjungsimė. Prašom.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiami kolegos, aš kreipiuosi į visus, kurie buvome liudininkai prievartos prieš vaikus, seksualinio prievartavimo, ir tas įstatymas atsirado tik dėl to, kad mes nepaliktu me aukų vienu. Deja, po komitetų svarstymų susidaro situacija, kai pedofilų aukoms mes siūlome 20 eurų ir sakome: susirask advokatą, kuris tave gins. Vaikams, kurie nukentia nuo smurto, nuo prievartos, siūlome 20 eurų. Na, Vyriausybė žada nuo kitų metų 26 eurus.

Aš noriu kreiptis į premjerę. Premjere, ar pono K. Bartoševičiaus atveju galimo nusikaltimo aukoms jūs galėtumėte surasti advokatą už 26 eurus per valandą? Tai yra nenormalu. Tai neatlaido jokios kritikos.

Mano siūlymas: bent jau tiems, kurie yra pažeidžiamiausi, didinkime privalomos teisinės pagalbos įkainius bent du kartus, kad pritrauktume kvalifikuotus, specializaciją turinčius advokatus. Tai yra mūsų pareiga apsaugoti tuos, kurie yra pažeidžiamiausi ir negali savimi pasirūpinti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiama premjerė nori replikuoti per šoninį mikrofoną.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Pone Bakai, šiaip aš nekomentuočiau jūsų šių asmeninių užvažiavimų, bet, kalbant apie valstybės galimybes, aš pasižiūrėsiu, ar jūs balsuosite popietiniame posėdyje už 180 mln. dotaciją verslui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar, gerbiami kolegos, pirmiausia pažiūrėkime, ar yra salėje 29 palaikantys pasiūlymą. Ar yra 29 Seimo nariai, palaikantys gerbiamo V. Bako pasiūlymą? Čia tai dabar vyksta, kad išvis jį svarstytime, kad galėtų pateikti. Taigi yra net 54. Gerai, tvarka. Tada svarstome pasiūlymą. Kadangi jūs pristatėte, dabar prašom komiteto nuomonę.

I. HAASE (TS-LKDF). Nepritarti. Komiteto šių metų birželio 14 dienos posėdyje buvo svarstytas analogiškas Seimo nario pasiūlymas, jam nepritarė. Taip pat pasiūlymui nepritarė ir Seimo nariai 2023 m. birželio 20 d. Seimo posėdyje. Pažymėtina, kad komitete vykusiu klausimų metu, dalyvaujant Teisingumo ministerijos ir Lietuvos advokatūros atstovams, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, apsispręsta siūlyti kompromisinį užmokestį advokatams, kurie specializuojasi teikdami antrinę teisinę pagalbą konkrečiose srityse: jungtiniame posėdyje keičiamo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyti, kad advokatams, kurie specializuojasi teikdami antrinę teisinę pagalbą konkrečiose srityse, užmokestis didinamas ne mažiau kaip trečdaliu Vyriausybės nustatyta tvarka.

PIRMININKAS. Dėkoju už pasiūlymą. Gerbiamas J. Sabatauskas nori kalbėti. Prašom.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, na, koordinaciniame Garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos posėdyje dar praeitais metais buvo nubalsuota, kad jau dabar reikia didinti visiems advokatams, teikiantiems garantuojamą teisinę pagalbą, 5 eurus. Jais numato didinti ministerija tik 2025 metais, kai latviai jau dabar už valandą moka 40 eurų, estai – dvigubai daugiau negu latviai.

Tai įsivaizduokime situaciją, jeigu visiems mes didinsime, tiesa, ne dabar, o tik po metų, pusantų, 5 eurus. Čia reikalavimas būtų specializuotam advokatui, tai yra turinčiam specialių žinių bei patirties, ir pridėsime tik 6 eurus. Na, čia yra pasišaipymas tiesiog, pasišaipymas iš tų aukų, kurias mes norime neva apsaugoti. Tai raginu tikrai kolegas balsuoti už kolegos Vytauto pasiūlymą, kad tikrai tas įkainis turėtų būti didinamas mažiausiai dvigubai, o ne 6 eurus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiama E. Dobrowolska. Prašau.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, norėčiau atkreipti dėmesį, kad V. Bako pasiūlymas nėra įstatymo projektas, kurį teikia V. Bakas. Šį įstatymo pakeitimą pateikė Teisingumo ministerija po bendro darbo su advokatūra, įvertinusi ir STRATA'os duomenis. Ir mes kalbame apie visų antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų apmokėjimo padidinimą jau nuo 2024 m. sausio 1 d., o specializuotų, ir ne tik mažamečių, ir ne tik seksualinių nusikaltimų bylose, o visose specializuotose bylose, – daugiau negu 30 % jau nuo sausio 1 dienos. Tai labai prašyčiau įvertinti, kad

mes kalbame apie tai, kad visose bylose, ar prekyba žmonėmis, ar SLAAP, ar bet kokia jautri byla, būtų specializacija. Aš labai prašyčiau nepritari šitam pasiūlymui, leisti suteikti kvalifikuotą teisinę pagalbą visose jautriose bylose. Ypač kas yra svarbu, priėmę šį įstatymą jau šiandien mes galėsime užtikrinti, kad ir šiais metais mokymo programos kartu su advokatūra bus parengtos.

Labai svarbu pažymėti ir minimą Latvijos pavyzdį – Latvijoje už procesinių dokumentų parengimą mokama fiksuota suma nepriklausomai nuo nusikaltimo sunkumo. Žiūrint išimtinai netgi pagal skaičius, kiek leidžiama priteisti, tai Lietuvoje už atskiras bylas mes mokame daugiau. Labai prašyčiau nemanipuliuoti tais skaičiais, nes jie neatitinka šiuo atveju realybės.

Ir taip pat minėta Lenkija. Pavyzdžiui, jeigu mes kalbėtume apie atskiras bylas, jos atskirose instancijose irgi turi mažesnes žirkles negu Lietuvoje ir tik už konkretų procesinį dokumentą yra sumokama. Taigi labai prašyčiau nepritari šitam pasiūlymui ir leisti įgyvendinti reformą horizontaliai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Apsispręsimе balsuodami. Taigi balsuojame dėl V. Bako pasiūlymo, jam komitetas nepritarė, įvyko diskusija ir apsispręsimе balsuodami. Iš karto į priekį užbėgdamas pasakau, kad daugiau pasiūlymų nebuvo, todėl mes paleidome pranešėją ir galėsime judėti į priekį.

Užsiregistravo 112, balsavo 112: už – 60, prieš – 27, susilaikė 25. Taigi pasiūlymui yra pritarta.

Per šoninį mikrofoną gerbiamas V. Bakas – replika po balsavimo. Prašau.

V. BAKAS (DFVL). Noriu padėkoti, gerbiama kolegą, už balsavimą. Iš tikrųjų Seimas parodė savo orumą, stojo į pažeidžiamiausių žmonių pusę. O ponios E. Dobrowolskos – tikrai gerbiau jos reformas, noriu paprašyti: suraskite specializuotą advokatą, turintį patirties, už 26 eurus per valandą. Kokią jūs mums siūlote reformą?! Ačiū, kolegą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar gerbiamas P. Gražulis per šoninį mikrofoną.

P. GRAŽULIS (MSG). Aš irgi nesitikėjau, kad Seimas pritarš šiai labai svarbiai pataisai. Tačiau noriu pasakyti, kad, pasirodo, D. Grybauskaitei verslui parama yra daug svarbiau ir daug didesnės sumos nei išnaudojami pedofilų vaikai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau, gerbiamieji kolegą, nebuvo iki pat 25... Gerbiama kolegą, ar galime 12 straipsnį priimti bendru sutarimu? Dėkoju. Dabar nuo 1 iki 25, nuo 12 iki 25 nebuvo pasiūlymų. Ar galime visiems straipsniams nuo 1 iki 25 pritari bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar motyvai už – gerbiama E. Dobrowolska. Prašau.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiama kolegą, netgi atsižvelgdama į tai, kad gerbiama V. Bako pasiūlymui yra pritarta, labai raginu balsuoti už visą projektą. Atkreipsiu dėmesį, kad V. Bako pasiūlymas, kuriam yra pritarta, keičia tai, kad specializuotiems bus mokama dvigubai. Vyriausybė siūlymas buvo jau nuo sausio 1 dienos kelti ir nespecializuotiems žymiai daugiau, ne po vieną eurą, ne simboliškai. Taip, reaguojant į priimtą pasiūlymą, galima bus taip pat sudėlioti, kad antrinę teisinę pagalbą teikiantiems specializuotiems būtų galima padidinti dvigubai. Tai bus įgyvendinta, kils, be abejo, klausimas, kiek mes tada keliamo nespecializuotiems. Bet bet kokių atveju šios reformos reikia, reikia tam, kad mes tikrai nuo kitų metų turėtume specializuotus advokatus. Labai raginu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir nematau, kad kas nors norėtų kalbėti prieš. Taigi balsuojame dėl viso projekto, dėl 1-4.1 klausimo – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 112, balsavo 112: už – 111, prieš nėra, susilaikė 1. Taigi įstatymas priimtas. (Gongas)

10.24 val.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2) (priėmimas)

Toliau lydymasis 1-4.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2413(2). Aš prašysiu grįžti į tribūną pranešėją gerbiama I. Haase dar trumpai apsvastyti. Jeigu galite, į tribūną, nes čia buvo taip pat

dėl 1 straipsnio Seimo narių: L. Kukuraičio, L. Nagienės ir kitų, pasiūlymas, kuriam komitetas nepritarė. Taigi sudarykime... (*Balsai salėje*) Kitas komitetas. Labai atsiprašau, mano klaida. Ne į ten pažiūrėjau. Labai atsiprašau. J. Varkalys į tribūną. Ačiū, kad patikslinote. Prašom, jūs pristatykite pasiūlymą.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Dėkui, pirmininke. Priminsiu, kad ši pataisa teikiama siekiant realios, o ne popierinės, kaip yra dabar, psichologinės pagalbos vaikams, jų artimiesiems, galimai nukentėjusiems nuo seksualinio smurto. Taigi šis projektas pateiktas reaguojant į K. Bartoševičiaus skandalą, siekiant ne persekioti konkretų politiką ar partiją, kuriai jis priklausė, bet realiai stiprinti pagalbą nukentėjusiems, tai yra kad ministrai nustatytų tvarką, algoritmą, kaip ši pagalba būtų teikiama ne tik Vilniuje esančiame vieninteliam centre, bet ir tęsiama savivaldybėse, kuriose nukentėję vaikai ir jų artimieji gyvena. Yra kalbama ne apie pinigus – ne apie 180 mln., nes tai tik keli šimtai atvejų per metus. Deja, Vyriausybė ir SRDK valdantieji pažiūrėjo labai formaliai: reglamentavimo užtenka, tai yra savivaldybių reikalas, savivaldybės psichologinę pagalbą teikia ir toliau sėkmingai teiks, ir panašiai. Rimtai?

Komitete vakar svarstėme socialinių paslaugų teikimo savivaldybėse parlamentinę kontrolę. Kad jūs būtumėte matę! Kai kurių būtinų paslaugų žmonėms trūksta daugiau nei pusėje savivaldybių. Būtinų paslaugų šeimoms, vaikams ir neįgaliesiems trūksta daugiau nei pusėje savivaldybių. Negauna, šalia savo gyvenamųjų namų tikrai negauna būtinosios psichologinės pagalbos nei nuo seksualinio smurto nukentėję vaikai, nei jų šeimos.

Šiuo balsavimu Seimas turi kolektyvinę atsakomybę dėl K. Bartoševičiaus skandalo. Jeigu balsuojame prieš šį pasiūlymą, sakome: taip, pagalbos užtenka, vaikai ir jų artimieji gauna viską, ko reikia, paliekame, kaip yra. Tikrai kviečiame balsuoti už pasiūlymą ir dėkui, kad dėl prieš tai svarstyto įstatymo taip įvyko.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar dabar yra 29 Seimo nariai, remiantys pasiūlymo svarstymą? Pasižiūrėkime, ar yra palaikantys pačią svarstymo procedūrą. Aha, tikrai yra. 54 – už. Tai svarstome.

Dabar komiteto nuomonė. Prašau.

J. VARKALYS (*LSF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Socialinių reikalų ir darbo komitetas birželio 28 dieną apsvaistė Seimo nario L. Kukuraičio ir kitų pasiūlymus ir nutarė nepritari.

Argumentai. Komitetas dėl panašaus turinio nuostatos, numatytos iniciatorių teikiamame projekte, jau buvo apsisprendęs 2023 m. birželio 14 d. posėdyje. Buvo pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuomonei (nutarimas 2023 m. balandžio 12 d. Nr. 261), todėl šios nuostatos patbulintame projekte buvo atsisakyta.

Antras argumentas. Vyriausybės išvadoje pažymima, jog Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 29 straipsnio 6 dalyje jau yra išsamiai reglamentuota vaiko ir jo šeimos narių teisė į kompleksinę pagalbą, apimančią socialines, sveikatos priežiūros, švietimo, psichologinės ir kitos pagalbos priemones. Todėl darytina išvada, kad įstatyminis teisinis reguliavimas yra pakankamas.

Trečia. Atkreiptinas dėmesys, jog projekto pataisos iniciatoriai teigia, jog projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės, tačiau, jeigu būtų pritarta pasiūlymui, kyla abejonų dėl realaus šios nuostatos įgyvendinimo, nes lėšos valstybės finansuojamai specializuotai psichologinei pagalbai teikti nėra numatytos.

Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nebuvo, susilaikė 6.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar už pasiūlymą – gerbiamas V. Bakas. Prašau.

V. BAKAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, Lietuvoje veikia daug įvairių pagalbos linijų. Psichologinė pagalba teikiama smurto šeimoje, artimoje aplinkoje aukoms. Siūlymas, kurį teikia Linas, yra elementarus, kad vaikas, kurį išprievartavo iškrypėlis, nedelsiant gautų psichologinę pagalbą, juk tai taip elementaru. Tokie nusikaltimai pažeidžia asmenybę, tokie nusikaltimai gali turėti įtakos visam žmogaus gyvenimui, jis gali neatsitieti po to, jeigu laiku nesulauks pagalbos.

Kolegos, sutikite, kad pirma, ko reikia tokiai aukai, yra psichologo, artimųjų dėmesio, valstybės dėmesio. Ir, aišku, vėliau, kad apsaugotume kitus nuo tokių nusikaltimų, reikalinga ir teisinė pagalba. Aš tikrai kviečiu padaryti antrą kompleksinį sprendimą ir visapusiškai užtikrinti vaikams pagalbą tais atvejais, kai jie nukentėję nuo iškrypėlių.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiama M. Navickienė. Prašom.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Žinote, kolegos, tikrai nepaliauja stebinti, ypač jūsų retorika tokiomis jautriais klausimais. Pirmą mano pastaba buvusiam ministrui. K. Bartoševičius nepriklausė jokiai politinei partijai. Čia pirmas dalykas. Antras dalykas. Nuo jūsų dramatiško tono... (*Šurmulys salėje*) Nuo jūsų dramatiško tono, kad vaikams reikalingos paslaugos, įvairiausios paslaugos, kai vaikai susiduria su nelaimėmis, tų paslaugų daugiau neatsiras vien dėl to, kad jūs apie tai dramatiškai pakalbėsite dėl motyvų už.

Patys sakote, kad dabar neva yra popierinės paslaugos. O ką jūs siūlote? Jūs siūlote perrašytą algoritmą. Ką reiškia perrašytas algoritmas? Ar nuo algoritmo atsiras daugiau profesionalų, daugiau pinigų, daugiau kompetencijų? Eikite dirbti sunkesniu keliu. Dirbkite su savivaldybėmis, dirbkite, kad paslaugos veiktų, kad prioretizuotų savivaldybės tas paslaugas, bet jūs, kaip frakcija, kažkodėl prioretizujete 172 mln. stambiajam verslui, dabar siūlydami PVM lengvatas restoranams, užuot siūlę paslaugų kiekį didinti savivaldybėse.

Man, žinokite, pikta šiandien yra ne dėl to, kad jūs siūlote naują algoritmą. Man yra pikta dėl to, kaip jūs tą darote: manipuliuojate ir žmonių emocijomis, ir žmonių jausmais, o to negalima daryti. Todėl labai prašau nedaryti klaidos ir nepritarti dar vienam popieriniam algoritmui, kuris šiandien vis dar neturi jokių galimybių veikti, nes nuo to nepadaugės savivaldybėse nei pinigų, nei kompetencijų, nei žmonių. Vaiko teisių apsaugos įstatyme mes dabar reglamentavome, kad turi galimybę kreiptis dėl pagalbos vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinio smurto, ir į Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą. Kad vaiko interesams geriau atstovauta būtų, kad pagalba būtų labiau užtikrinta.

Tam tikrus dalykus mes tikrai reglamentavome ir nuėjome į priekį. Sistemą tobulinti galime labai ilgai ir be perstojo, bet, žiūrėkite, tokiomis jautriomis temomis užsiimti tokiu populizmu, dovanokite, bet yra negražu. Siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Dabar balsuosime dėl L. Kukuraičio ir kitų pasiūlymo, jam komitetas nepritarė. Įvyko diskusija. Seimas nuspręs.

Užsiregistravo 116, balsavo 116: už – 56, prieš – 29, susilaikė 31. Pasiūlymui nėra pritarta. Dabar replika po balsavimo, turbūt D. Griškevičius? L. Kukuraitis. Gerai, prašom pirmas per centrinį mikrofoną.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Aš tik atsakysiu, kad lyginti 180 mln. ir 200 vaikų per metus, kurie patiria seksualinį smurtą, lyginti tas sumas yra tiesiog neadekvatu.

Antrasis dalykas. Ministre, apie ką jūs kalbate? Apie ką jūs kalbate? Visos svarbiausios socialinės paslaugos yra įdiegiamos nacionaliniu lygiu ir perduodamos savivaldai, nes savivaldybės pačios, jūs pripažinote, nedegė. Šiuo atveju teigiate, kad šita paslauga, psichologinė pagalba, savivaldybėms apskritai yra nereikalinga. Nacionaliniu lygiu nereikia daryti nieko. Tiesiog nieko nereikia daryti, nes savivaldybės pačios susitvarko, o savivaldybės vakar parodė – pusėje savivaldybių būtinų paslaugų nėra. Mes paliekame *status quo* sakydami, kad tai, kas įvyko vasarį, sausį, ir tos temos, kurios tokios aktualios visuomenei, yra tiek nesvarbios, kad 200 vaikų klausimo mes negalime išspręsti. O aš frakcijos vardu prašau pertraukos iki popietinio posėdžio.

PIRMININKAS. Nuskambėjo prašymas dėl pertraukos iki kito posėdžio. Ar bendru sutarimu, ar balsuojame? (*Balsai salėje*) Siūlo balsuoti. Gerai, balsuojame dėl šio siūlymo. Frakcijos vardu nuskambėjo siūlymas dėl pertraukos iki kito posėdžio. Nieko kito negaliu padaryti, kaip pateikti Seimui balsuoti. Paskui, matau, vis tiek dar bus replikų. Gerai. Išsikalbėsime, o popietiniame tuomet jau ramiai priimsime likusius straipsnius ir balsuosime.

Užsiregistravo 114, balsavo 114: už – 58, prieš – 45, susilaikė 11. Taigi pertrauka iki kito posėdžio.

Dabar gerbiamas D. Griškevičius. Paskui aš leisiu ministrei atsakyti į replikas. Prašom.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Tiesiog noriu priminti, kad konkretus buvęs Seimo narys priklausė politinei frakcijai. Tai tik pabrėžiu. Dabar pasakyti, kad tai su niekuo nesusiję, čia neetiška. Bet, man atrodo, vis dėlto svarbiausias dalykas ne apie K. Bartoševičių čia buvo, o apie aukas ir pagalbą joms. Man atrodo, tas bandymas kas kartą dabar supriešinti ir pasakyti, kad vienoks ar kitoks kitas įstatymas, visiškai nesusijęs su vaikų apsauga, dabar trukdo ir priimti. Man atrodo, minist-

re, tikrai nereikia to priimti dabar, mes esame pateikę kitų įstatymų, susijusių su biudžetu. Tai yra visai atskiri klausimai. Jei mes diskutuojame apie konkretų klausimą, tai ir diskutuokime apie tą klausimą.

Antras dalykas. Tas jūsų bausis įstatymas pirmą kartą Seimo salę išvydo prieš trejus metus. Jį teikė ne kas kitas, o I. Šimonytė.

PIRMININKAS. Gerai. Toliau gerbiama ministrė M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš vis dėlto norėčiau paklausti, kur yra šios politinės jėgos nuoseklumas, kai jūs norite didinti valstybės išlaidas, bet kartu didinti ir socialinių paslaugų finansavimą? Kaip tai išvis yra suderinama, pavyzdžiui, su jūsų politiniu nuoseklumu? Čia viena remarka.

Antra mano remarka yra ta, kad turėjote ketverius metus sutvarkyti visus algoritmus, bet ne visai pavyko. Kitas dalykas, ką norėčiau pasakyti, tiek socialinių paslaugų, tiek vaiko teisių apsaugos sritis, tiek jos finansavimas nuolat auga, reglamentavimas visų paslaugų teikimo nacionaliniu mastu, nacionaliniais teisės aktais yra nuolat tobulinamas. Mes priimame nemažai įstatymų, padedančių gauti paslaugas, padeda gauti jas individualizuotas. Tikrai mes esame pasistūmėję labai nemažai. Todėl man čia visas šitas suvedimas tokių, žinote, emocinių debatų su tuo, kad tik jūsų siūlomas algoritmas staiga iš dangaus nuleis visų problemų sprendimą, tiesiog yra neteisingas. Būtų gerai, kad mes Seimo salėje kalbėtume ir apie tai, iš kur paimti pinigų visiems geriems norams, kai šalia šiandien jūs įstatymu siūlote 172 mln. restoranų lengvatoms.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar per šoninį mikrofoną gerbiamas A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū. Aš dėl vedimo tvarkos. Matau, kad ministrei išmušė kamščius. Prašyčiau ramiau. Jūs visada ramiai reaguodavote į viską, vadinasi, nevisiškai gerai. Apie ką mes diskutuojame? Lietuvoje teoriškai viskas yra, visos pagalbos – viskas. Bet vakar mes darėme du parlamentinius tyrimus. Ten yra skaičiai. Apie tai Linas bandė pasakyti, bet mes negirdime. Aš suprantu, taip, pinigų nėra. Bet jeigu mes žiūrime, kur mes juos išleidžiame, tai kai kur galėtume pataupyti ir 10 ar 20 vaikų aukų atsirastų speciali psichologinė pagalba. Tikrai Lietuva nežlugtų dėl to. Juo labiau yra ginčas. Perskaitykite Lino teikiamą pataisą, ten parašyta, kad dvi ministerijos kartu nustato tas tvarkas. Niekas imperatyvo nerašo, vadinasi, pačios nustatys, koku atveju ir kada tą reikia padaryti. Kodėl mes čia laužome ietis? Nubalsavote prieš, tvarka. Nereikia laužyti iečių.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiami kolegos, tik kad replika po balsavimo neišaugtų į paskaitą, nes čia jau ne pirmą kartą. Gerbiamas A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Aš norėčiau sureaguoti į gerbiamos ministrės M. Navickienės pasakymą, kad vaikai susiduria su nelaimėmis. Ne su nelaimėmis, o su pedofilais, su bartoševičiais, su tokiais, kuriuos jūs atvedėte į Seimą, štai su kuo susiduria vaikai. Reikia spręsti tuos klausimus ir negailėti keleto eurų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū. Man tai skaudžiausia, kai mes kalbame apie vaiką ir nesurandame kelių šimtų tūkstančių eurų. Man tai skaudu. Jeigu paliestų bent vieno iš jūsų šeimą, jūsų vaikus, jūs atsisuktumėte. Aš manau, kad čia yra vaikas, patyręs psichologinę traumą. Jis yra palaužtas ir bus visą gyvenimą, visą laiką traumuotas. Ir šiandien mes negalime jam suteikti specializuotos pagalbos, nes nesurandame. Tegul tai būna ir vienas milijonas, tai yra nedideli pinigai, aš manau.

PIRMININKAS. Gerai. Dėkoju. Atrodo, jau visi pasisakė. Taigi padaryta šio klausimo pertauka.

10.40 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 18⁶, 20, 31, 34 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Alkoholio kontrolės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2). Čia pasiūlymų nebuvo. Taigi ar galime bendru sutarimu pritari 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 straipsniams? Dėkoju, pritari. Dėl motyvų? Niekas neužsirašė kalbėti. Taigi balsuojame. Priėmimas. Alkoholio kontrolės įstatymo projektas Nr. XIVP-2863(2). Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 118, balsavo 118: už – 111, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 6. Įstatymas priimtas (*Gongas*)

10.42 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 11, 19, 25, 26 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2864(2) (priėmimas)

Toliau darbotvarkės 1-5.2 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo projektas Nr. XIVP-2864(2). Čiagi dėl 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 straipsnių jokių pasiūlymų nebuvo. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Taigi balsuojame taip pat dėl šio Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo projekto.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 116, balsavo 115: už – 113, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 2. (*Gongas*) Taigi įstatymas priimtas.

10.42 val.

Reklamos įstatymo Nr. VIII-1871 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865(2) (priėmimas)

Toliau darbotvarkės 1-5.3 klausimas – Reklamos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2865(2). Čia taip pat nebuvo pasiūlymų. Dėl 1, 2, 3 straipsnių siūlymų nebuvo. Ar galime juos bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Taigi vėl balsuojame dėl šio Reklamos įstatymo 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2865(2)

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 115, balsavo 114: už – 111, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.43 val.

Regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2) (priėmimas)

Toliau 1-6 klausimas – Regioninės plėtros įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2). Čia vienas straipsnis. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nebuvo. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Niekas neužsirašė dėl motyvų. Taigi balsuojame – Regioninės plėtros įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2908(2). Priėmimas. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 115, balsavo 113: visi 113 balsavo už. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.44 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1730 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2790(2) (priėmimas)

Toliau yra Vietos savivaldos įstatymo projektas Nr. XIVP-2790(2). Čia taip pat vienas straipsnis, dėl kurio pasiūlymų nebuvo. Ar galime bendru sutarimu 1 straipsniui? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti. Taigi balsuojame dėl Vietos savivaldos įstatymo 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2790(2).

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 116, balsavo 115: už – 115, kitaip balsavusių nebuvo. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.44 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2750(2) (*priėmimas*)

Toliau darbotvarkės 1-8.1 klausimas – Vietos savivaldos įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2750(2). Čia buvo pasiūlymas. Gal gerbiamas K. Starkevičius galėtų trumpai ateiti į tribūną, nes reikės apsvarstyti gerbiamo Seimo nario M. Skritulsko pasiūlymą dėl 1 straipsnio, jam komitetas šiaip pritarė. Tai gal labai daug čia darbo ir nebus, bet gal gerbiamas M. Skritulskas pristatys tada trumpai. Prašau.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Pasiūlymas yra padaryti baigtinį sąrašą kultūros ir sporto objektų, dėl kurių būtų netaikoma konkurencijos procedūra, ir dar įrašyti žodį „teatrai“ prie objektų. Tokia pasiūlymo esmė.

PIRMININKAS. Ar galime pritari, kad svarstome bendru sutarimu? Gerai, dėkui. Komiteto nuomonė.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Komitetas pritarė šiam pasiūlymui.

PIRMININKAS. Komitetas pritarė. Dėkoju. Motyvai tik už, tai gal bendru sutarimu galime pritari pasiūlymui? Dėkoju, pritarė pasiūlymui bendru sutarimu. Dėkojame pranešėjui. Čia dar buvo Teisės departamento, jam komitetas nepritarė, tai pagal komiteto redakciją. Ar ne? Taigi, dėkoju. Dėkoju pranešėjui. Ar galime tada visam 1 straipsniui su minėtais pasiūlymais pritari bendru sutarimu? Dėkoju, pritarė.

Ir motyvai dabar. Už – gerbiamas E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiami kolegos, turbūt po pateikimo, po kurio dabar pritarėme su M. Skritulsko pataisymais, tikrai turėtų nelikti abejonių, nes galbūt galėjo kilti, kad savivalda prisiims sau per daug kokių nors nebūdingų funkcijų. Kita vertus, na, iš tiesų savivaldybė turbūt negali prašyti verslo, kad užtikrintų visas paslaugas. Verslas sukurtas tam, kad turėtų pelno, savivaldybės tam, kad palaikytų savo žmones ir aprūpintų tam tikromis paslaugomis. Buvome nemažai turbūt klaidų padarę tuomet, kai deleguodavome tokias funkcijas kaip šildymas ar kitos komunalinės paslaugos, jos parodė, kad ne visada verslai stengiasi atliepti žmonių lūkesčius. Iš tiesų, kol vyksta tam tikras paslaugų privatizavimas, tai kaip ir gražūs žodžiai pilasi, o paskui pamatome, kad tai atsiska vis tiek link pagrindinio verslo tikslo – gauti pelno.

Šiuo atveju taip pat, na, negalime užtikrinti visose savivaldybėse konkurencijos tiek teikiant baseinų paslaugas, tiek kitų dalykų, tačiau norėtusi vis dėlto, kad verslai aktyviau dalyvautų investuodami savivaldybėse. Tarkime, kai kuriose savivaldybėse yra nemažai lūkesčių, na, trūksta SPA centrų ir kitų centrų, bet verslas nelabai skuba, tačiau kai finansuojama iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų arba valstybės lėšų, jie mielai norėtų administruoti, teikti paslaugas, pasinaudodami jau pastatyta infrastruktūra.

Šiuo atveju vis dėlto pritarime įstatymo projektui, kad savivaldybės turėtų tam tikrus sverius teikti paslaugas savo žmonėms kuo mažesne kaina, kuo labiau pritrauktų žmones gauti tiek tam tikras sveikatinimo paslaugas baseinuose, tiek ir kultūros paslaugas. Siūlau pritari įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas A. Skardžius kalbės už. Prašau. Visi tik už.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Išties šis įstatymas reikalingas, kadangi tokio įžūlaus verslo buvo pradėta žaisti konkurencijos kortomis. Štai savivaldybė už savo lėšas sukūrė infrastruktūrą patiems gyventojams ir staiga verslas sako: atiduokite, mes čia *ant tarpuko* pabūsime, pasiimsime, tą grietinėlę nulaižysime, padidinsime įkainius ir jūs turėsite mūsų teikiamą paslaugą, kuri atitiks dėl konkurencijos numatytus įstatymus.

Gaila, kad šis įstatymas reguliuoja, ši pataisa reguliuoja tik sportą ir kultūrą. Vilniaus miestas labai skausmingai išgyveno „Rubikono“ laikus, kai šilumos ūkis buvo perduotas. Matėme, kaip jis buvo nugyventas, nebuvo investuota į jokias, na, sakykime, kompensacines priemones, į filtrus ir visa kita ant šilumą tiekiančių įmonių katilų kaminų. Turėjome kūrenti mazutą, turėjome užsidaryti, kūrenti dujas ir visa kita. Tai buvo nugyventas ūkis, išsiurbtas kaip reikiant, iki paskutinio, ATL'ai, kurie buvo skirti šiam reikalui, išparduoti, na, ir turėjome tą, ką turėjome. Vėlgi buvo vadovaujamosi, kad privatus verslas turi teisę ir savivaldybė gali sudaryti.

Dabar, aš manau, eilė atėjo nacionalinio sporto infrastruktūrai, ją taip pat norima pasigviešti ir tai daroma Vyriausybės nutarimu. Aš manau, kad reikia Sporto įstatymu uždrausti tai daryti tam įžūliam verslui. Pasisakau už šią pataisą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Už kalbės gerbiamas A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Žinote, kažkada universitete teko rašyti darbą „Zuikiavimo problema naudojantis viešosiomis gėrybėmis“. Aš būtent ir įžvelgiu dabar, kad kas vyksta savivaldybėse, būtent operuojant, administruojant atskirus objektus, kuriuos sukūrė valstybė ar net savivaldybė iš savo biudžetų, yra tam tikras zuikiavimas. Mes puikiai žinome, kad zuikiai važiuoja arba nepirkdami bilieto, arba kažkaip prasmukdami ir tikėdamiesi, kad jie pasieks savo tikslą nesumokėdami už tas viešąsias gėrybes. Šiuo atveju lygiai tas pats vyksta ir pastačius ar baseinus, ar kitus sveikatingumo, sporto kompleksus.

Aš manau, kad šis įstatymo projektas paskatins tikrąsias viešąsias partnerystes tarp savivaldybės, tarp verslo, nes tų privačios ir viešosios partnerystės projektų mes nei valstybėje, nei savivaldybėse iš esmės neturime. Tiesiog ta viešoji ir privati partnerystė būtų kaip tik sąžiningesnė, nes verslas įkurtų vieną ar kitą sveikatingumo arba kultūros, sporto objektą ir savivaldybė atitinkamai susiderėjusi jau kompensuotų už tą įrengtą viešąją infrastruktūrą. Aš irgi pasisakau už tai, kad išnyktų tas zuikiavimas naudojantis viešosiomis gėrybėmis. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas V. Semeška – paskutinis. Prašau.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, tikrai džiaugiuosi, kad iniciatorių buvo atkreiptas dėmesys ir išbrauktas žodelis „kita“. Vadinasi, savivaldybėje veikiančios įmonės galės valdyti tam tikrus objektus, kurie yra vieninteliai toje teritorijoje.

Tiesa, reikia pažymėti ir tam tikras rizikas, kad nepradėtų savivaldybės statyti nepamatuotai didelių projektų ir tam tikri objektai netaptų visai savivaldai ir joje gyvenantiems gyventojams, tai yra mokesčių mokėtojams, našta dėl nepamatuotų kai kurių savivaldybių daugumų ar merų ambicijų.

Dar daugiau. Tikrai pritariu šiam projektui, tačiau yra ir tam tikra rizika, kad nebūtinais efektyviai savivaldybės įmonės visur valdys tuos objektus ir gali taip pat tapti tam tikra našta. Tam tikrų rizikų yra, bet šis įstatymas nėra blogas. Jis yra reikalingas, atliepantis aktualijas, dėl to kviečiu pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi apsispręskime balsuodami, nors iš pasisakančių turbūt rezultatas aiškus. Balsuojame dėl Vietos savivaldos įstatymo 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto. Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 106, balsavo 104: už – 102, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

10.53 val.

Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2751(2) (priėmimas)

Toliau lydymasis 1-8.2 klausimas – Konkurencijos įstatymo projektas Nr. XIVP-2751. Čia dėl 1 straipsnio buvo Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Dar kitas Teisės departamento, jam komitetas pritarė. Ar galime 1 straipsniui bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar dėl viso niekas nenorėjo kalbėti. Taigi balsuojame dėl 1-8.2 klausimo – Konkurencijos įstatymo projekto Nr. XIVP-2751(2).

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 113, balsavo 111: už – 110, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*) Džiugu.

10.54 val.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2681(2) (priėmimas)

Toliau 1-9 klausimas – Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2681(2). Čia buvo vienas straipsnis, dėl jo pasiūlymų nebuvo. Ar galime 1 straipsniui bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Niekas nenori kalbėti dėl motyvų. Taigi balsuojame dėl Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2681(2).

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 118, balsavo 118: už – 118, prieš niekas nebalsavo ir niekas nesusilaikė. Taigi įstatymas priimtas. (*Gongas*) (*Balsas salėje*)

Dėkoju, gerbiamas kolega. Yra piktinamasi, kad mes greitai balsuojame, bet balsavimų langas yra nuo–iki šiandien. Mes žinome visi, kad balsuojame po kiekvieno klausimo. Taigi būkime darbo vietose. Vienintelis patarimas.

Taigi toliau. Čia manęs prašo teikėjai. Taip, dabar svarstysime 1-12 klausimą – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo projektą Nr. XIVP-2270(2). (*Balsai salėje*) Gerbiami kolegos, posėdžio pirmininkas gali nuspręsti. Trūksta gal pranešėjo, kitą prašė anksčiau priimti. Jūs patys puikiai žinote, kai svarstome darbotvarkę, kai svarstome klausimus, labai dažnai ir jūs manęs prašote: žiūrėkite, čia man reikia išeiti, čia sukeiskime, čia dabar užleiskime. Ir tikrai posėdžio pirmininkas gali savo nuožiūra paimti klausimą iš tolesnės darbotvarkės.

Matau, susirikiavo prie šoninių mikrofonų. Gerai, pakalbėkime. Gerbiamas R. Šarknickas per šoninį mikrofoną.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, jūs sakote, jeigu salėje nėra pranešėjo dėl to klausimo, to projekto, kurį reikia priimti, tai jūs ir praneškite, kad dėl to, dėl to šis klausimas nukeliamas į kitą laiką. Toks prašymas būtų. Tada visi žinotų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš noriu jums priminti, ką jūs ką tik pasakėte vienam kolegai, kad balsavimas, balsavimo langas yra nuo 10 val. 5 min. iki 12 valandos. Šiuo atveju, vadinasi, negali būti tokio dalyko, kad nėra pranešėjo. Bet toliau. Mes patvirtinome darbotvarkę, iš pradžių eina priėmimai. Dabar kitas klausimas, dėl kurio turėtume balsuoti, dėl jo pranešėjo jokio nereikia, reikia tik balsuoti. Todėl prašom nesukinėti uodegos, o eiti iš eilės.

PIRMININKAS. Gerbiama A. Kubilienė. Prašom.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Man atrodo, jūsų vedimas turėtų būti ne šiaip jūsų norais grįstas ar negrįstas, jis turėtų būti tikriausiai argumentuotas. Aš visiškai sutinku, jeigu nėra kurio nors pranešėjo arba kokio nors kitokie trukdžiai, bet tai negali būti jūsų džiazas.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Aš užsirašysiu kur nors, kad nepamirščiau, kad mano vedimas turi būti grįstas ne jūsų norais. Prisiminkime tai, kai prašysime kurį nors klausimą pakelti šiek tiek darbotvarkėje aukščiau.

Gerai, gerbiami kolegos. Kadangi čia buvo išsakyta daug priekaištų dėl mano pirmininkavimo, tai aš tada nedžiauosiu. Balsuojame iš eilės, kaip jūs norite.

10.59 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-11.1 klausimas – Švietimo įstatymo keletu straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2). Čia priėmimas ir likęs balsavimas. Tai balsuojame dėl šio projekto.

Užsiregistravo 61, balsavo 61, visi 61 balsavo už. Bet to nepakanka. Gerbiamas V. Ažuolas per šoninį mikrofoną

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Posėdžio pirmininke, kad jums patinka džiazuoti ir sukčiauti, tai jau pamatėme. Bet jūs tada pasakykite, kada norite greitai, kada norite lėtai. Ar jūs norite baigti, ar kiti nori baigti? Nebesuprantame, kas čia vyksta.

PIRMININKAS. Nelabai supratau, kodėl buvau apkaltintas sukčiavimu. Gal galite jūs grįžti prie šoninio mikrofono? Gerbiamas Valiau Ažuolai, džiažavimu aš sutinku būti apkaltintas, bet sukčiavimu – ne. Prašau paaiškinti, kodėl aš sukčiavau, kuriuo atveju buvo sukčiavimas? Ne pirmą kartą mes... Ne pirmą kartą mes šioje salėje, pranešėjų prašymu ar tiesiog taip atrodant posėdžio pirmininkui, sukeičiame klausimus, paimame iš pabaigos klausimą, paimame rezervinį ir įkeliamė. Tai niekada nebuvo vadinama jokių sukčiavimu, todėl prašau man tokių kaltinimų nemesti.

Gerbiamas S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Jeigu kas nors kur nors matė sukčiavimą, tai kaip vertinti prašymą balsuoti ir nebalsavimą?

PIRMININKAS. Gerai, gerbiamas K. Mažeika per šoninį mikrofoną.

K. MAŽEIKA (DFVL). Posėdžio pirmininke, jūs labai nuoširdžiai bandote pasiteisinti, bet jeigu galite, įvardinkite, kas salėje prašė jūsų pagreitinti? Arba įvardinkite tą momentą dėl protokolo, kada jūs pats nusprendėte ir kokių būdu pasakėte salėje, kad jūs pagreitiniate balsavimą. Tai šiuo atveju būtų sąžininga.

PIRMININKAS. Pagreitintą balsavimą, jūs turite omenyje, leisti. Čia apskritai Sekretoriatas nusprendė. Prie balsavimo pagreitinimo mygtuko aš neprieinu. Gerbiamas P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiamas Pauliau, posėdžio pirmininke, taip, tai nėra sukčiavimas, bet yra gudravimas.

PIRMININKAS. Labai ačiū. Matau, nebėra norinčių sakyti replikas. Kažin ar verta mums balsuoti dėl darbotvarkės 1-11.2 klausimo? Čia lydimieji. Turbūt mes dėl jų nebalsuosime.

11.01 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2) (svarstymo tęsinys)

Ką ir reikėjo įrodyti. Pereiname prie 1-12 klausimo – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo įstatymo projekto Nr. XIVP-2270(2). Svarstymo tęsinys. Kviečiu gerbiama I. Haase į tribūną. Mums reikia pranešėjo šiuo klausimu.

I. HAASE (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis nagrinėjo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektą Nr. XIVP-2270(2). Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Niekas nenori diskutuoti, neužsirašė diskutuoti. Dabar motyvai. Nėra dėl motyvų. Tai tikriausiai galime balsuoti. Balsuojame dėl... Kokio pageidausite balsavimo – trumpo ar ilgo? Sako, trumpo. Gerai, leidžiame trumpą. Balsuojame. Balsuojame trumpuoju būdu dėl Administracinių nusižengimų kodekso projekto Nr. XIVP-2270.

Užsiregistravo 109, balsavo 109: už – 106, prieš nėra, susilaikė 3. Taigi pritarta po svarstymo.

11.02 val.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928 (pateikimas)

Toliau darbotvarkės 1-12 klausimas – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928. Čia pateikimas. Gerbiama ministrė M. Navickienė. Nors ir nustebo, bet gal padžiauosite čia mums. Pateikimas. Prašom.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Sveiki, kolegos. Ačiū, posėdžio pirmininke. Tokiais svarbiais klausimais džiauzoti nereikėtų. Teikiame Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo projektą ir šiuo teisės aktu siekiame, atsižvelgdami į Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas bei esamo teisinio reguliavimo įgyvendinimo savivaldybėse praktiką, užtikrinti piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams priemonių taiklumą, paramos teikimą tiems, kuriems ši parama dėl jų turčinės padėties yra labiausiai reikalinga, tai yra apsaugoti pažeidžiamiausius namų ūkius.

Dabartinis teisinis reguliavimas yra įtvirtinęs nuostatą dėl turimo turto nevertinimo, nustatant teisę į piniginę socialinę paramą. Jis įsigaliojo 2020 metų birželio mėnesį. Siekiant sušvelninti socialines koronaviruso pandemijos pasekmes 2022 metų birželio mėnesį, siekiant apsaugoti nepasiturinčius gyventojus nuo infliacijos sukeltų neigiamų pasekmių bei energijos išteklių kainų staigaus augimo, jos galiojimo terminas buvo pratęstas iki 2024 m. balandžio 30 d. Šiuo įstatymo projektu siūlome grįžti prie turto vertinimo prieš prasidedant 2023–2024 metų šildymo sezonui.

Taip pat siūlome, kad įstatymas įsigaliotų 2023 m. sausio 1 d., ir turto vertinimo nuostata galiotų dėl pateiktų prašymų 2023 m. rugsėjo 1 d. ir vėliau, kadangi prašymus gyventojai turi teisę teikti jau nuo rugsėjo mėnesio, o sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo priimamas per mėnesį nuo prašymo pateikimo.

Dabar kodėl teikiame šį įstatymo projektą? Kaip ir minėjau, yra Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijos dėl taiklios paramos. Taip pat stabilizuojantis energijos išteklių kainoms bei ekonominei situacijai šalyje, būtent esamas teisinis reguliavimas, kaip piniginė socialinė parama skiriama nevertinant nuosavybės teise turimo turto, yra nepakankamai taiklus. Taip pat Lietuvos savivaldybių asociacija ir atskiros savivaldybės, daugelis savivaldybių ne kartą kreipėsi į ministeriją dėl būtinumo keisti esamą teisinį reguliavimą kaip socialiai neteisingą, neužtikrinantį teikiamos paramos taiklumo.

2023 metų I ketvirčio duomenis palyginus su 2022 metų I ketvirčiu, būsto šildymo ir vandens išlaidų kompensacijų gavėjų skaičius išaugo beveik du kartus – 1,9 karto: nuo beveik 153 tūkst. iki 288 tūkst. asmenų. Tai yra apie 135 tūkst., iš jų – apie 27 tūkst. asmenų įgijo teisę į kompensacijas dėl turto nevertinimo. Mes siūlytume atsižvelgti ir į savivaldybių prašymus, ir taip pat į piniginės socialinės paramos taiklumą, kardyti galimus piktnaudžiavimo atvejus. Taip pat noriu akcentuoti, kad bet kuriuo atveju savivaldybės turi teisę priimti individualius sprendimus dėl kiekvieno besikreipiančiojo kompensacijai gauti. Tai toks yra siūlomas projektas. Kviečiu kolegas jį palaikyti. Būčiau pasirengusi atsakyti į klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmas klausia gerbiamas A. Sysas. Bet kadangi jo nėra, tai klausia gerbiamas L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS (DFVL). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama ministrė, keletas klausimų: vienas – ar yra apskaičiuota, kiek žmonių ir namų ūkių netektų paramos, jeigu įsigaliotų... netektų teisės į tokią paramą, jeigu įsigaliotų ši nuostata, lyginant su dabartine teisine baze?

Antrasis – kiek savivaldybės sutaupytų lėšų, skirtų socialinei paramai?

Ir trečiasis – kodėl tai daroma prieš žiemos sezoną, kai net ir vidutinės pajamos ar ir didesnį turtą, bet mažesnes pajamas turinčios šeimos išgyvena sunkiausią laikotarpį? Priminsiu, kad šis

įstatymas pats baigtų, šita nuostata baigtų galioti kitų metų balandžio pabaigoje, tai, vadinasi, štai šita teisė gauti paramą naikinama prieš žiemos sezoną. Tai kodėl? Ir kiek?

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Pirmas dalykas, jokia teisė nėra naikinama, dar kartą leiskite jus pataisyti. Todėl kad, kaip ir minėjau, savivaldybės turi visas teises priimti individualius sprendimus dėl kiekvieno besikreipiančio asmens. Taigi jokios teisės nėra naikinamos.

Pats puikiai prisimenate ir žinote, kad su valstybės remiamų pajamų dydžio išplėtimu mes tikrai stipriai išplėtėme gavėjų sąrašą ir priklausomai nuo pajamų yra skiriama šita kompensacija. Čia yra klausimas būtent dėl turto vertinimo. Tai kiek žmonių neteks arba kiek žmonių negautų, dabar yra sunku prognozuoti, nes tai bus kiekvienos savivaldybės vertinimo klausimas. Šiaip pagal buvusius duomenis matome, kad apie 27 tūkst. asmenų buvo įgiję teisę gauti kompensaciją dėl turto nevertinimo.

Tačiau šiuo atveju aš noriu pasakyti, kad yra labai svarbu, kad niekas nieko nenaikina. Savivaldybės kaip galėjo spręsti, taip ir toliau galės, tiesiog turės teisę išivertinti, ar kompensacijos prašyti atėjęs žmogus turi tiek turto, kad, savivaldybės vertinimu, gali pats už ją susimokėti. Bet jokiū būdu aprėpties mažinimas tiems, kuriems yra reikalingos iš tiesų kompensacijos, čia jokiū būdu nėra įteisinamos, nes, kaip ir minėjau, individualūs sprendimai savivaldybėms yra paliekami.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar jūsų klausia gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Manęs nebuvo.

PIRMININKAS. Atsiprašau, pasirodė, kad ten jau užsidegė, kad kalbėjote. Labai atsiprašau. L. Nagienė dabar turėtų klausti. Labai atsiprašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama ministre, o jeigu... Jūs dabar man jau ir atsakėte iš dalies į tai, kad savivaldybės pačios turi teisę spręsti. Tai ar būtina šiandien buvo teikti šitą teisės aktą? Būtent aš ir galvoju: pati savivaldybė sudaro komisiją, komisija irgi nagrinėja, tai tokiu atveju, aš manau, galėtume ir neteikti šito įstatymo. Ir jis automatiškai kitais metais balandžio 30 dieną baigtų galioti.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Kaip tik šiuo metu buvo toks įstatymo reguliavimas, kad negalėjo priimti kitokio sprendimo, nes išlyga galiojo iki 2024 metų balandžio, kad nevertinamas yra turtas. Dabar tiesiog savivaldybė įgis teisę jį vertinti, o sprendimą priimti tikrai bus galima ir individualiai.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Dabar jau tikrai I. Kačinskaitė-Urbonienė klausimą užduos. Prašau.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Daug taiklių klausimų uždavė L. Kukuraitis. Ministre, pačiai idėjai pritariu, bet noriu jūsų paklausti. Ar nevertėtų peržiūrėti turto normatyvų? Pačiai teko dirbti Vilniaus miesto savivaldybės taryboje ir tikrai dažnai gaudavome prašymų iš asmenų, kurie turi nepakankamas pajamas, bet jų būstai, na, nežinau, paveldėti ir taip toliau, neatitinka įstatyme numatytų reikalavimų. Būdavo labai neįjauki ir dėl to, kad yra ir kitų žmonių, kurie lygiai taip pat neturi pajamų ir neturi to vadinamojo būsto, tarsi jiems reikėtų duoti tą prioritetą.

Kita vertus, žmonių irgi neiškraustysi, nepriversi parduoti būstą ir ten neiškraustysi gyventi kur nors į dar blogesnes sąlygas, kai ir taip neturi pajamų. Ar kartu su šiuo įstatymu projektu arba ateityje nėra galvojama apie turto vertinimo normatyvų pakeitimą?

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Geras klausimas, labai ačiū, kolege. Aš manau, kad dėl normatyvų turbūt galime diskutuoti, čia turbūt irgi yra visokių nuomonių, ar reikėtų, kodėl. Čia galbūt aš labiau siečiau su šių metų rudens sesijoje numatomais pateikti projektais, kurie bus drauge su biudžetu, po minimaliųjų pajamų studijos, būtent apsaugant minimaliąsias pajamas, kokius sprendimus mes būsime pajėgūs įgyvendinti atsižvelgdami į biudžeto galimybes. Tai prie tos diskusijos, aš manau, mes tiesiog galėtume sugrįžti, ar verta didinti būsto normatyvus.

Manau, kad ta diskusija yra teisinga, bet ją turbūt reikia vertinti kitų priemonių, kurias mes galėsime priimti dėl mažiausias pajamas gaunančių, kontekste būtent su 2024 metų biudžetu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinė klausia gerbiama M. Ošmianskienė. Prašau.

M. OŠMIANSKIENĖ (LF). Dėkoju už suteiktą žodį. Situacija buvo tikrai neeilinė visiems mums ir su tuo tvarkytis buvo sudėtinga. Tai dabar, matyt, visi sutinkame ir suprantame, kad laikas at-

šaukti šitą lengvatą. Kaip jūs manote, ar ji iš esmės pasitvirtino, ar geras buvo žingsnis, kaip reikėtų ateityje elgtis būsimoms vyriausybėms?

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Taip, aš manau, kad pasitvirtino, nes nebuvo dar tokių taiklių būdų, kad automatiškai visi duomenys apie konkretų besikreipiantį žmogų būtų sukaupiami vienoje ar kitoje sistemoje. Tas turto vertinimas turbūt laiko prasme ilgai užtruktu, kai čia ir dabar žmonėms reikalinga pagalba.

Aš manau, kad pasitvirtino, bet atsakydama į jūsų klausimą norėčiau taip pat ir pasidžiaugti, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija antradienį visoms savivaldybėms pristatė naują įrankį, automatizuojantį visų duomenų iš visų skirtingų registrų gavimą priimant sprendimą, pavyzdžiui, dėl socialinės paramos teikimo arba dėl kompensacijų skyrimo. Ir tas automatizavimo procesas jau yra pristatytas savivaldybėms, aš labai tikiuosi, kad jos tuo įrankiu naudosis. Man atrodo, kad tai yra didelis žingsnis į priekį, kai mes savo sprendimus priimame realiu laiku gaunamais duomenimis iš visų registrų, suplaukiančių į vieną instrumentą. Dekodama už klausimą, noriu pasakyti, kad daromi žingsniai, kad kuo toliau, tuo labiau... kuo taikliau ir automatizuočiau galėtume priimti sprendimus.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiama ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar už – gerbiamas A. Vinkus.

A. VINKUS (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, šis įstatymas pabrėžia Pinginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo esmę ir priežastį. Labai gerai ir laiku, ir būtina, žmonės to nusipelnė, ir su negalia, ir ekonomiškai socialiai nepasiturintys. Ši korekcija neišvengiamai sumažins turinčių teisę gauti šią paramą gyventojų skaičių ir, suprantama, sukels jų nepasitenkinimą, tačiau vertinant šį pokytį reikia pripažinti, kad toks teisinis reglamentavimas yra objektyvesnis ir teisingesnis. Kodėl ir kokiais argumentais remdamasis taip teigiu? Pirma. Įstatymo esmė yra remti nepasiturinčius ir pažeidžiamus gyventojus, o turto nevertinimas ne visada parodo objektyvią situaciją priskiriant gyventojus šiai grupei. Asmuo gali gauti nedideles pajamas, tačiau turėti daug turto.

Antra. Dažnai liaudyje girdimi komentarai, kad valstybės socialinės paramos politika labiau skatina žmogų orientuotis į socialinę paramą, nei siekti užsidirbti pačiam. Iš dalies reikia su tuo sutikti, nes nevertinant nuosavybės teise turimo turto nėra atspindima reali gyventojų turtinė padėtis. Juk turimas turtas taip pat gali uždirbti pajamas.

Trečia. Teisingiau ir racionaliau bus naudojamos savivaldybių biudžeto lėšos.

Ketvirta ir paskutinė, mano požiūriu, labai svarbi nuostata. Savivaldybėms suteikiama teisė vertinti individualią gyventojų būklę ir esant reikalui skirti socialinę paramą išimties tvarka.

Tuo pateisinu savo apsisprendimą – balsuosiu už. Agituojau taip pat jus, kolegos, balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiami kolegos, ministrė kalbėjo apie tai, kad nesumažės gyventojų, gaunančių socialinę paramą, aprėptis. Tiesiog tai nėra visai tikslu. Kitaip tariant, ji mus klaidino, nes akivaizdu, kad turto nevertinimas didina galimybę padėti žmonėms. Mes turime milžinišką problemą Lietuvoje ne dėl to, kad didelė dalis žmonių gauna socialines pašalpas. Labai maža dalis žmonių gauna socialines pašalpas. Didžioji problema ta, kad mūsų žmonės net neprašo socialinės paramos, nors turi teisę. Tai yra tas vadinamasis socialinės paramos nepaėmimas.

Žinoma, politikai labai mėgsta pamoralizuoti ir paaiškinti, kaip čia reikia dar pasunkinti socialinės paramos sąlygas, bet realių problemų spręsti mes kažkodėl nenorime. Prieš žiemos sezoną norime atimti tą galimybę vis dėlto didesnei daliai žmonių pasinaudoti parama. Toms šeimoms, kurios turi turto, bet juo negali pasinaudoti, jokių pajamų iš to negali gauti. Galbūt yra koks nors garažas, galbūt yra sodo namelis. Ką, tu jį parduosi, jei neišgyveni ir susiduri su didžiuliais sunkumais žiemos periodu? Mes turime galimybę dar vieną sezoną labiau padėti žmonėms. Iki balandžio. Balandį įstatymas nustoja galioti. Nežinau, kam mes darome šitą sprendimą dabar ir skubame, tarsi visos socialinės problemos išspręstos, tarsi skurdo rodikliai neblogėja, tarsi mes neturime realaus pajamų mažėjimo dėl milžiniškos infliacijos, nepaisant visų smulkių padidininimų. Labai keista, kad šitas įstatymas yra atneštas.

Juolab jūsų Vyriausybės programoje yra aiškiai parašyta, kad norite spręsti socialinės paramos nepaėmimo problemą. Bent jau sau numatėte, bet, kaip ir su daugeliu kitų jūsų ketinimų, panašu, tas tikslas irgi nebus pasiektas.

PIRMININKAS. Laikas! Dėkoju. Balsuojame. Balsuojame dėl Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928. Balsuojame. Buvo pateikimas. Ministrė pristatė, vyko diskusija. Balsuojame.

Užsiregistravo 104, balsavo 104: už – 87, prieš – 2, susilaikė 15. Po pateikimo yra pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar, gerbiami kolegos, mes sutaupėme 20 minučių, galbūt galime rezervinius klausimus pasvarstyti? (*Balsai salėje*)

11.19 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos pratęsimo“ projektas Nr. XIVP-2956 (svarstymas ir priėmimas)

Rezervinis 1 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos pratęsimo“ projektas Nr. XIVP-2956. Svarstymo stadija. Ar galime bendru sutarimu po svarstymo? Niekas nenori kalbėti. Dėkoju, pritarta.

Tuomet priėmimas. Keliaujame į priėmimo stadiją. Pažiūrėsime, ar nori motyvus išsakyti. Ne, nėra dėl motyvų. Balsuojame. Priėmimo stadija. Balsuojame dėl darbotvarkės rezervinio 1 klausimo, dar kartą primenu, dėl Seimo sesijos pratęsimo.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 102, balsavo 101: už – 75, prieš – 3, susilaikė 23. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.21 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2980, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2981 (pateikimas)

Dabar darbotvarkės rezerviniai 5.1 ir 5.2 klausimai. Kviečiu gerbiamą J. Razmą į tribūną. Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2980. Prašom pateikti. Pateikimas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, šiandien Seniūnų sueigoje pakeitėme atstovavimo frakcijoms kvotas Biudžeto ir finansų komitete bei Švietimo ir mokslo komitete. Yra galimybė dartinę Švietimo ir mokslo komiteto narę R. Morkūnaitę-Mikulėnienę perkelti į Biudžeto ir finansų komitetą. Tas perkėlimas leistų išlaikyti atstovavimo frakcijoms ir daugumai, mažumai komitetuose proporcijas. Tiesiog dabar Švietimo ir mokslo komitete būtų lygus valdančiųjų ir opozicijos skaičius, o Biudžeto ir finansų komitete būtų daugiau vienu valdančiųjų atstovu.

PIRMININKAS. Dėkoju, tačiau dėl vedimo tvarkos – A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Taip, posėdžio pirmininke, nepastebėjote, norėjau paprašyti frakcijos vardu šį klausimą atidėti iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu jūs prašote pertraukos iki kito posėdžio. Balsuojame.

Užsiregistravo 100, balsavo 99: už – 48, prieš – 43, susilaikė 8. Taigi, pertrauka iki kito posėdžio. Tai tada dėl abiejų – darbotvarkės rezervinio 5.1 ir rezervinio 5.2 klausimų. Jie susiję.

11.22 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2982 (pateikimas)

Tada galime svarstyti darbotvarkės rezervinį 6 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIVP-2982. Gerbiamas J. Razma galėtų mums pateikti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Projektas susijęs su jau mano paskelbtu pirmuoju projektu. Jeigu būtų priimtas nutarimas pakeisti minėtų dviejų komitetų sudėtis, tai atitinkamai yra koreguojami R. Morkūnaitės-Mikulėnienės pavaduotojai. Iš Švietimo ir mokslo komiteto viską išbraukiame...

PIRMININKAS. Gerbiamas Jurgi, atsiprašau, gerbiamas pranešėjau, dėl darbotvarkės rezervinio 5.2 klausimo irgi paskelbta pertrauka. Jie tarpusavyje susiję.

J. RAZMA (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKAS. Darbotvarkės rezervinį 6 klausimą jūs pateikite.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tada fiksuokime, kad jie buvo paskelbti ir dėl jų taip pat buvo pertrauka.

PIRMININKAS. Taip ir fiksuojame, aš taip ir pasakiau, nes darbotvarkės rezervinis 5.2 klausimas yra susijęs, tai abu mes keliamo į popietinę darbotvarkę.

O dabar darbotvarkės rezervinį 6 klausimą, jeigu galite.

11.24 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2988 (pateikimas)

J. RAZMA (TS-LKDF). Tai yra dėl Etikos ir procedūrų komisijos?

PIRMININKAS. Taip. (*Balsai salėje*)

J. RAZMA (TS-LKDF). Galime pasidžiaugti, kad po kelis mėnesius trukusių mūsų prašymų opozicinės frakcijos šiandien jau susimylėjo ir teikia kandidatūrą į Etikos ir procedūrų komisiją, tai yra S. Jovaišos kandidatūrą. Yra galimybė pateikti šiandien atitinkamą Seimo nutarimo projektą – papildyti Etikos ir procedūrų komisiją, įrašant į ją S. Jovaišą. (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. Gerbiama A. Širinskienė – dėl vedimo tvarkos.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš esu nustebusi, nes mes informavome Konservatorių frakcijos seniūnę, kad mes nepritariame S. Jovaišos kandidatūrai. Tai kaip čia dabar opozicinės frakcijos teikia ir kas mūsų vardu gali teikti? Labai keista.

J. RAZMA (TS-LKDF). Likusios opozicinės frakcijos teikia. Statute nėra parašyta, kad visos opozicinės frakcijos. Tikrai absoliuti dauguma yra kitų opozicinių frakcijų. Aš manau, kad mes vadovaujamės protingumo principu ir įskaitome teikimą.

PIRMININKAS. Per šoninį mikrofoną gerbiamas A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiama Agne, jūs prieš savaitę tikrai žadėjote peržiūrėti ir pritarti vienai ar kitai kandidatūrai, juolab kad Seniūnių sueigoje diskutavome apie tai, kad dar šioje pavasario sesijoje tikrai turėtume patvirtinti tą vieną narį, nes jo pavasario sesijoje Etikos ir procedūrų komisijoje apskritai nėra. Tai aš siūlyčiau dabar tą padaryti ir nekelti bangų, kur jų nereikia kelti. Ačiū.

PIRMININKAS. Matau, kad gerbiama A. Širinskienė nori sureaguoti.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš frakcijos vardu prašau pertraukos, vienas dalykas. Kitas dalykas, primenu valdantiejiems, kad vis dėlto Statute nėra taip parašyta, kad jūs mums primetate kandidatūras. Statute yra parašyta, kad opozicinės frakcijos teikia. Šiuo atveju jūs pateikėte sąrašą žmonių ir reikalavote pasirinkti tik iš jų. Tokių procedūrų Statute nėra, mes norime tiesiog laisvai pasirinkti. Buvo įvardinta kaip viena iš galimybių pono M. Skritulsko kandidatūra. Aš ne-

žinau, ar jisai jums netinka, ar kur čia yra problema, kad yra nuolatinis reikalavimas, tarkime, poną V. Semešką paskirti į Etikos ir procedūrų komisiją.

PIRMININKAS. Gerai, aš tik atkreipiu dėmesį, gerbiami kolegos, į 77 straipsnį: Seimo daugumai priklausantys Seimo nariai pasiūlo į Etikos ir procedūrų komisiją penkis kandidatus iš Seimo daugumai nepriklausančių Seimo narių. Kitus šešis Seimo narius į Etikos ir procedūrų komisiją pasiūlo Seimo mažumai priklausantys Seimo nariai iš Seimo daugumai priklausančių Seimo narių. Bet tai vėlgi nereiškia, kad reikia viso šimtaprocentinio sutarimo, tarkime, opozicijos ar mažumos. Dabar gerbiamas P. Gražulis dar per šoninį mikrofoną.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš norėčiau, kad J. Razma įvardintų, kokios frakcijos sutinka su šiuo sprendimu. Aš tokios, kaip čia pasakyti, žinios neturiu.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju, bet, gerbiamas Petrai, šito klausimo aš dabar negaliu...

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas Petrai...

PIRMININKAS. Gerbiamas Jurgi, jūs dabar neatsakykite į šitą klausimą, nes buvo frakcijos vardu prašymas dėl pertraukos. Gal bendru sutarimu, nes čia, matau, kitaip turbūt nebus? Gerai, pertrauka iki kito posėdžio bendru sutarimu. Klausimas uždaromas. Ar jūs dėl šito klausimo? Man atrodo, kad dėl šito jau nėra ką kalbėti, nes mes padarėme pertrauką. Maniau, kad su rezerviniais mes kažkaip neužkliudami pereisime.

11.28 val.

Seimo 2023 m. liepos 4 d. (antradienio) posėdžio darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Tai gal darbotvarkės rezervinį 8 klausimą mes galime apsvarstyti? (*Balsai salėje*) Tai yra, bet mes vis dar esame sutaupę laiko. Kviečiu gerbiamą J. Razmą grįžti į tribūną. Gal darbotvarkės rezervinis 8 klausimas bus mums sėkmingesnis – liepos 4 dienos Seimo posėdžių darbotvarkės tvirtinimas. Gal čia nekils tiek daug aistrų. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tikiuosi, kad nekils, nes Seniūnų sueigoje nekilo. Toje pratęstos sesijos antradienio darbotvarkėje yra numatyti trys priėmimai, jeigu dėl kokių nors dar šiandien nenumatytų pertraukų jų neatsiras daugiau. Toliau yra surašyti įvairūs pateikimai, kurie pirminiuose darbotvarkių variantuose buvo dar ir šiandien ar praėjusį antradienį, bet visus pateikimus, beveik visus pateikimus, sukėlėme į paskutinę šios sesijos posėdžių dieną. Projektų spektras tikrai labai įvairus: nuo galimybės moterų pavardes rašyti baigiant „a“ raide iki kreipimosi į Konstitucinį Teismą dėl Stambulo konvencijos. Taip pat išsakyti požiūrį į Lietuvos komunistų partiją, atsakyti smulkių euro centų ir taip toliau. Žodžiu, nors darbotvarkėje tik pateikimai, bet, matyt, bus įdomu. Nors Seniūnų sueigoje aš sakiau, kad nebaigsime atmintinų dienų svarstymų, bet po Seniūnų sueigos atsirado dvi iniciatyvos ir galėsime užbaigti tradiciškai – iniciatyvomis dėl atmintinų dienų. Viena – Respublikos Prezidento, kita yra R. Lopatos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (LSF). Ačiū. Aš, kaip ne medžiotojas, ne medžiotojo paklausiu, ar vėl tęsime Medžioklės įstatymo rauginimo procesą?

J. RAZMA (TS-LKDF). Dėl Medžioklės įstatymo. Jei komitetas apsvarstys premjerės pasiūlymus, tai yra visos galimybės papildyti darbotvarkę šiuo projektu. Jūs klauskite komiteto pirmininkės, kokie yra jos sumanymai.

PIRMININKAS. Gerai. Dabar gerbiamas J. Varžgalys užduos klausimą.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Gerbiamas Jurgi, kas čia per interpretacijos yra su tuo Medžioklės įstatymu? Pateikimas įvyko, svarstymas įvyko, dabar kažkodėl vėl iš naujo komitetas svarsto ir taip toliau? Kas čia darosi šitame Seime?

J. RAZMA (TS-LKDF). Šitame Seime yra dirbama pagal galiojantį Seimo statutą. O Statutas numato: jeigu po svarstymo stadijos atsirado naujų pasiūlymų, tam, kad galėtume komitete užbaigti projekto priėmimą, reikia, kad pasiūlymai būtų apsvarstyti. O kai komitetas pasako savo žodį, tik tada mes galime priiminėti projektą Seime. Nieko čia tokio neįvyko.

PIRMININKAS. Gerai. Dėkoju. Į visus klausimus atsakėte, dabar apsispręskime balsuodami. Tada bus replikos po balsavimo. Balsuojame dėl rezervinio 8 klausimo – liepos 4 dienos Seimo posėdžio darbotvarkės.

Užsiregistravo 115, balsavo 114: už – 78, prieš – 8, susilaikė 28. Taigi pritarta darbotvarkei. Dabar gerbiama premjerė I. Šimonytė per šoninį mikrofoną.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū. Kad premjerė nebūtų kaltinama medžioklės su naikikliais, arba naktiniais taikikliais, entuziastų, kad neva čia dėl jos negalima svarstyti Medžioklės įstatymo, tai aš pasakysiu labai paprastai: pasiūlymai vakar nebuvo svarstomi, nes komitetas padarė pertrauką. O komitetas padarė pertrauką todėl, kad Seimas po svarstymo išvertė išvirkščią buvusį L. Jonausko projektą ir todėl dabar dėl jo reikia registruoti papildomus du įstatymų pakeitimus, kurie turi šį įstatymą prisivyti. Tai premjerė čia niekuo dėta, komitetas turbūt tą padarys ir svarstysite rudenį, kai viskas bus padaryta.

PIRMININKAS. Dėkoju. P. Gražulis per šoninį mikrofoną.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš galvojau, kad mums tikrai didžiulė garbė – pirmą kartą per visą Aplinkos apsaugos komiteto posėdžių istoriją prisijungė premjerė. Aš galvojau, kad ji dabar padarys pasireiškimą, pareiškimą ir atsistatydins antrą kartą. Bet, deja, neatsistatydino.

Bet kitas dalykas – per visą savo parlamentinį laikotarpį nemačiau tokio manipuliavimo, kaip šiuo atveju manipuluojama Aplinkos apsaugos komitete. Jeigu mes būtume preciziški ir matytume, ar visą laiką taip elgiamės? Kam reikia dabar rengti lydimočius įstatymus, jeigu įstatymo įsigaliojimą nukeliame? O jeigu nebus priimtas įstatymas, gerbiamieji? Šitokia opozicija! Premjerė keturiomis stoja prieš šį įstatymą. Tai kam reikia tų lydimočių įstatymų? Neapgaukinėkite, negudraukite, kaip gudrauja Paulius. Jis pats pripažino.

PIRMININKAS. Gerai, gerbiamas Petrai. Aš maniau, kad jums šiandien ne darbo diena, kad jūs pasiskelbėte. Tai suklydau. Gaila.

Dabar, gerbiami kolegos, mes vis dar esame šiek tiek sutaupę, tai gal galime kitus rezervinius greitai apsvarstyti? Gal jie irgi nekels problemų. Labai prašo pranešėjas.

11.34 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Viktoro Leonovo peticijos“ projektas Nr. XIVP-2940 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Rezervinis 2 klausimas – nutarimo projektas Nr. XIVP-2940. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas pirmininke. Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Viktoro Leonovo peticijos“ projektas Nr. XIVP-2940.

Peticijų komisija V. Leonovo peticiją iš esmės išnagrino šiuo metų birželio 21 dienos posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos baudinių vykdymo kodekso 60 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir nustatyti, kad laikas, kurį nuteistieji leidžia darbinėje veikloje, yra įskaitomas į valstybinio socialinio draudimo stažą.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgusi į Teisingumo ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomones ir manydama, kad esama nuteistųjų užimtumo sistema yra optimali ir veiksmingai motyvuoja nuteistuosius siekti kuo greitesnės pažangos savo resocializacijos procese, kad jiems būtų mažinami taikomi apribojimai ir draudimai bei suteikiama daugiau teisių (įskaitant teisę pagal darbo sutartį įsidarbinti laisvėje suteikimą). Nusikalstamą veiką padarę asmenys neturi ir negali tikėtis, kad jų privatus gyvenimas, taip pat gyvenimas atliekant bausmę bus lygiai toks pat, kaip ir asmenų, kurie nepažeidė įstatymų.

Prašome į tai atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai atmesti peticiją.

PIRMININKAS. Dėkoju. Bet jūs nori paklausti gerbiama L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Na, kai dirbau socialinio draudimo sistemoje, tie, kurie sugrįždavo ir ateidavo pas mus į skyrių, visada klausdavo, kodėl stažas neįskaitomas. Aš manau, kad mes turėtume galvoti apie tai, kad jis dirbo, kūrė produktą, darbinėje veikloje dalyvavo. Galbūt mums svarbiausia, kad būtų socialinio draudimo stažas, galbūt kitų rūšių draudimu, sakysime, nedarbo ir taip toliau, tikrai nereikėtų drausti, bet tai galėtume išskirti ir tai būtų visiškai normalu. Ar jūs taip nemanote? Kiek tai kainuotų ir kiek tai būtų atliepta? Ar tai yra teisinga?

E. PUPINIS (TS-LKDF). Nemanau. Yra iš tikrųjų dvi rūšys: tie, kurie dirba laisvės režimu, ir kiti, kurie dirba uždaroje sistemoje, tai yra griežtos bausmės kalėjimuose. Tai iš tikrųjų kalbame

apie tuos, kurie griežtai dirba. Jie negali kitaip gauti, nes tada socialinio draudimo sistema reikalaujant ir kitų privilegijų, kurias suteikia socialinio draudimo sistema, tai ir motinystės atostogos, ir kiti dalykai. Iš tikrųjų skiriamos dvi rūšys: tie, kurie griežtai atlieka bausmę griežtojo režimo sąlygomis, ir tie, kurie ne taip griežtai, kurie įdarbinami yra jau už įstaigos ribų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų dar nori paklausti gerbiamas L. Kukuraitis. Prašau.

L. KUKURAITIS (DFVL). Dėkoju, pirmininke. Tie žmonės, kurie gauna užmokestį, dirba įkalinimo įstaigos viduje ir gauna užmokestį, gauna pinigais. Galbūt atsiskaitymą – ne užmokestį.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Atsiskaitymą.

L. KUKURAITIS (DFVL). Vadinamąjį atsiskaitymą. Pirma, ar tai nėra prievartinio darbo tam tikri elementai, nes nelaikoma darbu, nemokamas socialinis draudimas už darbą, nes tai yra darbas, turbūt mes to nenuginčysime, ypač jeigu už tai yra mokama. Klausimas: kaip yra kitose valstybėse dėl darbo įkalinimo įstaigose, ar šiuo atveju mes nenusižengiame žmogaus teisių klausimu?

E. PUPINIS (TS-LKDF). Iš esmės tai išmoka, kompensacija. Jeigu žmogus gauna pašluoti griežtojo režimo kalėjime, tai iš tikrųjų negalima laikyti, kad tai darbas. Tai yra kompensacija, mokama tam, kad galbūt prisidėtų. Bet iš tikrųjų tokių garantijų griežtojo režimo kolonijose negalime suteikti. Tada ir maitinimą suteikime, ir kitas garantijas. Tai tikrai atsiras pakankamai norinčių, kurie galės laisvai pragyventi ten gaudami atlyginimą, socialinį draudimą. Kuo tada skirsis tie žmonės, kurie sąžiningai elgiasi, dirba ir gauna tas pačias garantijas dirbdami normalų darbą?

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dėkui, Edmundai, palikite tribūną, nes dabar diskusija. Joje dalyvauti užsirašė gerbiama L. Nagienė. Maniau, kad mes čia greitai su peticijomis, bet matau, kad nebus taip greitai šiandien nieko.

L. NAGIENĖ (DFVL). Gerbiami kolegos, aš manau, kad mes turėtume labai rimtai pasižiūrėti. Edmundas sako, kad yra apdraustas visų rūšių socialiniu draudimu, mes galėtume įstatyme numatyti, kad būtų tik pensinis draudimas. Kai sueina senatvės amžius, žmogus išeina į laisvę, jam dažnai pritrūksta stažo. Jis turi, gauna ir skatinkime jį dirbti. Jeigu jis dirba, vadinasi, jis gauna pajamas. Apmokestinti kokia nors dalimi tai, kas būtų įskaičiuojama į stažą, aš manau, nėra problemos.

Tikrai siūlyčiau grįžti prie šio klausimo, kalbėti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir rengti įstatymo pataisas. Nekalbu apie tai, kad jis turi gauti pašalpą, ligos ar motinystės ir panašiai, aš kalbu apie stažo laikotarpį, įskaityti į stažą. Tai galėtų būti išimtis. Manau, kad kitose šalyse kaip tik skatiname mes juos dirbti, o ne gulėti ir laukti, kol atneš jam valgyti. Labai svarbu, kad jis pats būtų suinteresuotas, nes realiai po to išėjus į laisvę jam sunku įsitraukti į darbo rinką. Jam sunku vėl priprasti, kad jis yra reikalingas visuomenei. Čia ir prasideda skatinimas. Manau, kad tikrai galėtume šias įstatymo pataisas... Dabar siūlau iš tikrųjų nepritarti Peticijų komisijai, kokią sprendimą pateiks.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiama E. Dobrowolska kalbės už. Dabar keliaujame į priėmimo stadiją. Gerbiama E. Dobrowolska kalbės už. Kažkas ne taip. Mes tuoj sureguliuosime sistemą. Dabar jau galite kalbėti.

Toliau posėdžiui pirmininkaus gerbiamas J. Razma.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, tiek L. Nagienė, tiek kiti pasisakę visiškai teisūs sakydami apie būtinybę skatinti nuteistuosius užsiimti darbine veikla. Tie nuteistieji, kurių yra atviras režimas, dirba ir gauna visas socialines garantijas ir visą stažą.

Taip pat yra priimta naujovė jūsų dėka balsuojant dėl būsimų naujų kodekso vykdymo pataisų, taip pat sudaryta galimybė vykdyti individualią veiklą, mokėti visus mokesčius ir taip pat turėti draudimą.

Svarbi aplinkybė – mes šiuo atveju kalbame apie tą darbinę veiklą, kuri pagal visas tarptautines konvencijas ir išipareigojimus nelaikoma priverstiniu darbu, kai pačioje įkalinimo įstaigoje nuteistieji atlieka tam tikrus tvarkybos darbus ir už tai yra mokama būtent iš įkalinimo įstaigų biudžeto. Kai yra atskiros įmonės, kai į išorę išeinama dirbti, visi nuteistieji yra draudžiami visais draudimais, taip pat, kas yra svarbu, ir privalomuoju sveikatos draudimu. Tai reiškia – gauti tam tikrais atvejais ir sveikatos paslaugas, kai to nesuteikia vidaus medicinos skyrius, yra įmanoma.

Tikrai raginčiau palaikyti Peticijų komisijos sprendimą. Mes kalbame apie labai siaurą imtį. Mes nekalbame apie tuos, kurie iš tikrųjų eina dirbti ir jie taip pat turi individualios veiklos galimybę.

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Prieš – L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS (DFVL). Dėkoju. Čia šiuo atveju reikėtų kalbėti apie skaičius, kiek iš tiesų nu-teistųjų išeina už įkalinimo įstaigos dirbti. Tai yra labai mažas procentas. Labai mažas procentas. Ir jie yra draudžiami. Dabar visi kiti, kurie dirba įkalinimo įstaigoje, taip pat ir mūsų vidaus įmonėse turi amatus, už juos nėra mokami mokesčiai.

Kas dabar bus? Žmogus padarė nusikaltimą, atsėdi 20 metų, išeina į pensiją, tuo metu dirbo įkalinimo įstaigoje, stengėsi, nesusikaupė pensijos ir mes jį pensijoje vėl išlaikome, nes vėl mokame bazinę pensiją, visus kitus dalykus, kompensuojame pašalpas ir taip toliau, nors žmogus 20 metų galėjo ištaisyti savo šitą ir susikaupti pensiją. Išeina taip, kad mes tokiu sprendimu palaikome šitą egzistuojančią sistemą, kad žmogus, padaręs nusikaltimą, valstybės būtų išlaikomas iki gyvos galvos.

PIRMININKAS. Ką gi, motyvai išsakyti. Balsuosime, ar... Tik paminėsiu, kad du straipsnius... Atsiprašau, ši peticija turi tik vieną straipsnį, tai dėl atskiro straipsnio balsuoti nereikia. Iš karto balsuosime dėl viso nutarimo projekto Nr. XIVP-2940, ar priimame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 106: už – 64, prieš – 15, susilaikė 27. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Dabar visgi grįžtame į... (*Balsai salėje*) P. Gražulis – replika po balsavimo.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš manyčiau, kad tikrai šitai peticijai reikia didesnio dėmesio. Kalbėjau su buvusiu socialinės apsaugos ir darbo ministru L. Kukuraičiu, pasirodo, net politiniams kalinėjams, kurie sovietmečiu kalėjo lageriuose, nėra įskaitomas tas laikotarpis. Čia yra absurdas. Jiems reikia dvigubai įskaityti tarifą už tą praleistą lageryje laiką.

PIRMININKAS. Matau, tęsiasi diskusija dėl peticijos turinio, dėl jo jau apsisprendėme.

Rašykite naujas peticijas, jeigu matote, kad reikia. I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, norėčiau paprašyti mano balsą iš už įskaityti į susilaikau. Ačiū. Dėl protokolo.

PIRMININKAS. I. Kačinskaitė-Urbonienė susilaikė balsuodama dėl šios peticijos.

11.45 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2936 (*pateikimas*)

Tęsiame projektų nagrinėjimą iš pagrindinės darbotvarkės. Darbotvarkės 1-14 klausimas. (*Balsai salėje*) Čia keičiasi numeracija, viskas keičiasi. Iš tikrųjų, tai darbotvarkės 1-13 klausimas – Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2936. Pranešėjas – viceministras K. Žemaitis. Pateikimas.

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, pristatau jums Vyriausybės teikiamą Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtą Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio pakeitimo projektą. Tai yra specifinė, bet viena aktualiausių priemonių mūsų investicinei aplinkai gerinti. Teikiamu įstatymo projektu siekiama spręsti sveikatos paslaugų prieinamumo problemą pilnamečiams ne ES šalių piliečiams, sutuoktiniams ir registruotiems partneriams, atvykusiems pas Lietuvos piliečius, užsieniečius, nuolat gyvenančius Lietuvoje, ir užsieniečius, turinčius teisę laikinai gyventi Lietuvoje ir draudžiamus privalomuoju sveikatos draudimu. Įstatymo projektu siūloma sutuoktinius, įregistruotus partnerius įtraukti į PSD draudžiamųjų grupę tol, kol jie nėra įdarbinti. Tokių asmenų šiuo metu, skaičiuojama, yra apie 8 tūkst. Lietuvoje.

„Investuok Lietuvoje“ tyrimai rodo, kad kas penkta tiesioginių užsienio investicijų įmonė jau susidūrė su specialistų išvykimu iš Lietuvos dėl sveikatos priežiūros paslaugų neprieinamumo jų sutuoktiniams. Nesprendžiant minimos problemos prognozuojamas apie 20 % aukštos

kvalifikacijos darbuotojų išvykimas iš Lietuvos. Įvertinus vienos didžiausių iš apklaustų įmonių atvejį, 20 % darbuotojų pasitraukimas iš vienos įmonės (vienos įmonės!) lemtų apie 4,5 mln. eurų grynujų pajamų nuostolį iš valstybės biudžeto.

Dėl to įstatymo projektu siekiama pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus, Lietuvą padaryti labiau konkurencinga šalimi investuotojams. Pagrindinės šalys konkurentės, tokios kaip Lenkija, Estija, Čekija, Portugalija, jau siūlo bent vieną alternatyvų sveikatos draudimo būdą, kuris nėra susietas su darbo santykiais. Taip jos tampa patrauklesnės specialistui rinktis šalį, kurioje tęsti karjerą. Priėmus įstatymo projektą, bus pagerinta aukštos kvalifikacijos darbuotojų iš ne ES šalių pritraukimo ir išlaikymo aplinka, gerinamos pritrauktų specialistų sutuoktinių integracijos galimybės ir sudaryta galimybė į biudžetą pritraukti papildomų pajamų iš šalyje gyvenančių užsieniečių, kurie mokėtų PSD įmokas savarankiškai.

Taip pat mažinamas ir šešėlis, nes šiuo metu yra išsiimamas individualios veiklos pažymėjimas, praktiškai nevykdant tos individualios veiklos. Tokiu būdu, priėmus šį įstatymą, užsieniečiai būtų paskatinti naudotis PSD sistema skaidriai.

Numatomos išlaidos. Tai tikėtina, kad į draudžiamųjų asmenų grupę patektų maždaug apie 10–20 % tikslinės grupės asmenų ir imties draudimas sudarytų nuo 0,5 mln. iki 900 tūkst. eurų. Numatomos pajamos, tai yra patiriamos išlaidos, būtų amortizuojamos per pajamas iš užsieniečių sumokamų darbo santykių mokesčių bei PVM, taip pat sumokamų PSD įmokų.

Šiuo metu Lietuvoje gyvenantys iš užsienio persikėlę aukštos kvalifikacijos specialistai 2023 metais lems 86 mln. eurų grynujų biudžeto pajamų iš darbo santykių bei sumokamo pridėtinės vertės mokesčio, jau atėmus išlaidas viešosioms paslaugoms.

Prašome Seimo įstatymo projektą svarstyti ir siūlomą įsigaliojimo datą numatyti 2024 m. sausio 1 d. Įgyvendinamieji teisės aktai būtų parengti iki šių metų gruodžio 31 dienos. Į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktas pastabas bus atsižvelgta derinimo Seimo komitetuose metu. Todėl, gerbiami Seimo nariai, prašau pritariti įstatymo projektui po pateikimo. Mielai atsakysiu į jūsų klausimus. Ačiū.

PIRMININKAS. Prieš pritardami ar nepritardami Seimo nariai nori paklausti. Pirmasis – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, šiuo metu jau yra gal 23 ar 24 grupės, kurioms yra taikomos sveikatos draudimo mokesčio lengvatos dėl įvairių socialinių aplinkybių, ekonominių, mažų pajamų. Dabar jūs siūlote dar vieną grupę, dėl to sveikatos draudimas patirs, kaip jūs rašote aiškinamajame rašte, apie 1,7 mln. eurų minusą. Konstitucinis Teismas yra pasakęs, kad sveikatos draudimą turi mokėti visi: arba už juos kas nors turi mokėti, arba jie turi mokėti. Dabar siūlote dar vieną grupę. Ar manote, kad yra teisinga kitų žmonių sąskaita skatinti ekonomiką? Sveikatos draudimo mokesčio lengvatos sąskaita?

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū už klausimą. Aš patikslinsiu, mes kaip tik ir norime įtraukti tuos žmones į sveikatos draudimo sistemą, kad jie mokėtų įmokas. Jie mokėtų įmokas šiuo atveju lygiai taip pat kaip ir bet kuris kitas pilietis, mokantis sveikatos draudimo įmokas. Dabar jie daugeliu atvejų to nedaro. Mūsų tikslas yra įtraukti. Kiekvienas besinaudojantis paslaugomis, natūralu, tomis paslaugomis naudojasi. Mūsų vertinimu, gaunama graža, tiek tiesioginė, tiek netiesioginė, gerokai viršija galimas patirti išlaidas.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas viceministre, iš tikrųjų teisingai pasakėte, jisai pats savanoriškai privalės draustis, savanoriškai privalės draustis, jeigu atvyko į Lietuvą, ir sutuoktinis turi teisę laikinai dirbti. Mano klausimas. Truputį mane dar aiškinamuoju raštu nustebinote, kad jų darbo užmokestis, būtent asmenų, kurie yra atvykę, būtent asmenų, kurie pritraukia kvalifikuotus darbuotojus, yra net 2,7 karto didesnis už vidutinį mūsų šalies darbo užmokestį. Tai suprantama. Bet mane labiausiai domina tai, kad atvažiuoja, jis pabuvo metus, nemokėjo, tačiau jis turėjo mokėti, jis įtrauktas į apskaitą, ir išvyksta į trečiąją šalį. Jūs tikriausiai neįsivaizduojate, koks yra darbas išieškoti įsiskolinimą?! Kaip mums šitoje vietoje reikės sureguliuoti ir kaip padaryti tą išieškojimą?

Aš pati toje sistemoje dirbusi, tad aš labai žinau, kai yra iš trečiosios šalies, mes neturime duomenų, kur ieškoti ir kur surasti tą skolą. Kaip jūs įsivaizduojate, kaip reikėtų tvarkyti?

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū. Mūsų tikslas, natūralu, yra skatinti aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir jų šeimos narius pirmiausia likti ir integruotis. Matome, beje, ir statistiką, kad tikrai didelė dalis žmonių yra nusiteikę čia dirbti, gyventi ir teisėtai būti. Kalbant apie atskirus atvejus dėl žmonių, kurie išvyksta arba turi skolų, tikrai dirbame su skirtingomis institucijomis ir esame kalbėję ir su ligonių kasomis, ir su kitomis institucijomis, ir esame nusiteikę surasti tą tinkamiausią būdą tiems pavieniams atvejams išspręsti. Suprantame, kad tų pavienių atvejų gali būti, bet daugiausia matome žmonių tikrai didelę motyvaciją likti labiau negu išvažiuoti.

PIRMININKAS. Toliau klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Ne pirmą kartą mes pastebime, kad į įstatymus braunasi lyg Trojos arklys tokios genderistinės sąvokos, kurias lietuviškai vadiname registruota partneryste. Kodėl mes būtinai turime tą terminą brukti į visus įstatymus? Kodėl negalime pavadinti, kad bendrai gyvenančių žmonių notarinė sutartis ir panašiai. Kam reikia šito? Kam tas mūsų genderizmas dabar reikalingas Lietuvoje? Ačiū.

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū. Aš galbūt klausimus dėl genderizmo ar dėl teisėkūros atskirų aspektų paliksiu tolesnei diskusijai. Nesu šios temos ekspertas. Tikslas turbūt yra aiškiai teisiškai apibrėžti visą tikslinę grupę, kuri yra numatoma šituo įstatymu.

PIRMININKAS. Klausia G. Surplys.

G. SURPLYS (LVŽSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Viceministre, atsakydamas į A. Matulo klausimą, jūs, man atrodo, nevisiškai tiksliai pateikėte informaciją. Jeigu aš klystu, pataisykite mane. Dėl to, kad jūs kaip tik skatinate mokėti PSDF įmokas. Jeigu aš teisingai suprantu, situoktiniai būtų draudžiami valstybės sąskaita. Jeigu taip, tai taip ir reikia sakyti. Jeigu ne, tuomet patikslinkite, jei jie patys gauna galimybę sumokėti tą PSDF įmoką pakeitus šį įstatymą.

Kitas klausimas yra dėl eilių. Ar jūs konsultavotės su Sveikatos apsaugos ministerija? Kalbėjote apie 8 tūkst. tokių galimų atvejų ir sakėte, kad apie 20 % galėtų būti tie draudžiami asmenys. Kaip tai paveiks aptarnavimą sveikatos apsaugos įstaigose? Ačiū.

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū. Dar kartą noriu pabrėžti, mes įgalintume situoktinius pačius mokėti įmokas. Nėra taip, kad valstybė už juos mokėtų kokiomis nors lengvatinėmis sąlygomis. Šiuo metu jie net teisiškai negali mokėti įmokos, jeigu nedirba arba nėra Užimtumo tarnyboje. Šiuo atveju mes suteikiame jiems galimybę teisėtai mokėti draudimo įmoką ir gauti už tai paslaugas.

Dėl apkrovų ir eilių. Taip, kalbėjome su Valstybine ligonių kasa. Jų vertinimu, tai nesudarys didelės apkrovos sveikatos sistemai dėl kelių priežasčių. Vienas dalykas, 90 % tų žmonių yra darbingo amžiaus. Jie nemato didelės apkrovos rizikos.

Kitas dalykas. Ta grupė iš esmės mažėja, nes absoliuti dauguma žmonių nori susirasti darbą. Jeigu jie susiranda darbą, šita problema išsisprendžia. Mes iš esmės kalbame apie periodą, kuomet žmogus persikelia, na, vyras ar žmona persikelia gyventi kartu su situoktiniu ir tuo laikotarpiu, kol jisai nesusiranda darbo, mes suteikiame jam teisėtą galimybę apsidrausti ir už tai susimokėti. Kai jisai susiranda darbą, užsiregistruoja Užimtumo tarnyboje, tuomet įjungiami jau kiti dabar egzistuojantys mechanizmai. Mes iš esmės sprendžiame tą laikotarpį ir matome, kad statistiškai darbuotojai ar tie situoktiniai daugeliu atvejų yra linkę susirasti darbą. Tiesiog mes turime užpildyti tą tarpą ir neieškoti kokių nors apėjimų per aplinkui, per individualią veiklą ir panašiai.

PIRMININKAS. Toliau klausia L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš čia, kairėje pusėje, jūsų dešinėje. Noriu paklausti. Jūs taip ir neįvardinote konkrečių priežasčių, kas draudžia dabar mokėti šiems asmenims sveikatos draudimo įmokas. Gal įvardinkite įstatymo nuostatas, kur yra parašyta, kad jiems draudžiama? Taip pat noriu, kad paaiškintumėte jūsų vartotas sąvokas, tai yra ką turite mintyje sakydamas: „šie asmenys – pritrauktų specialistų situoktiniai ir partneriai“? Kas būtų šie asmenys?

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū. Šiuo metu įstatyme yra aiškiai apibrėžta, kokie asmenys gali mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas. Arba už juos sumoka darbdavys, arba jie moka, arba Užimtumo tarnyba, arba tai yra studentai. Tai yra baigtinis draudžiamų asmenų skaičius. Lietuvos piliečiai šiuo atveju lygiai taip pat gali mokėti įmokas ir būti apdrausti.

Užsienio piliečiai neturi tokios teisinės galimybės. Jie lygiai taip pat norėtų mokėti, bet jie tiesiog šiuo metu neturi tos galimybės. Kas susiję su asmenimis, vėlgi mes kalbame apie trečiųjų šalių sutuoktinius. Šiandien dėl galiojančio teisinio reguliavimo atsivežti sutuoktinius į Lietuvą iš karto gali aukštos kvalifikacijos vadinamosios mėlynosios kortelės turėtojai. Tai yra visi kiti, žemos kvalifikacijos darbuotojai, atsivežti savo sutuoktinių iš karto negali. Tai yra ilgas procesas, užtrunka net iki dvejų metų. Šiuo atveju mes kalbame *de facto* apie aukštos kvalifikacijos darbuotojų sutuoktinius. Vėlgi tai yra gana nedidelė imtis, bet turėdami omenyje investuotojus matome, kad vien vieno ar dvejų investuotojų pasitraukimas gali lemti milijoninius nuostolius mūsų valstybei dėl tų kelių šimtų žmonių apdraudimo.

PIRMININKAS. A. Sysas klausia.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas viceministre, jūs paskaitykite savo aiškinamojo rašto 13 punktą. Jūs kiekvieną kartą aiškinate kitaip. Taip, Lietuvoje yra valstybės lėšomis draudžiamų asmenų grupė. Mes čia norime įrašyti šeimos narius, sutuoktinius, jeigu jie nedirba. Tai parašyta ir jūsų įstatymo lyginamajame projekte. O jūs aiškinate apie tai. Taip, jeigu jis turės laikiną leidimą, jis ir sutuoktinis galės ieškoti darbo ir dirbti. Tuomet jis automatiškai mokės sveikatos draudimą. Šiais atvejais valstybė už juos nemoka. Jeigu mes įrašysime, tai valstybė, taip, jie patenka į asmenų grupę, kuriuos draudžia valstybė. Jūs patys rašote aiškinamojo rašto 1 dalyje. Paskaitykite 13 punktą, kiek reikia pinigų, kiek ten reikės drausti – maždaug 10–20 %. Tai neklaidinkite, nes jūs čia šnekate viena, o iš principo įstatyme parašyta kita. Taip, ši istorija ne nauja, tai yra sena istorija, jau čia turbūt „Investuok Lietuvoje“ ir Investuotojų forumas šitą klausimą kėlė. Taip, dalis žmonių atvažiuoja, jie norėtų turėti ir tam tikras garantijas, bet jų neturi. Dabar mes tas garantijas, priėmę tokį įstatymą, jiems suteiksime. Bet šiandien Lietuvoje niekas nedraudžia sutuoktiniui susimokėti už sveikatos draudimą taip, kaip bet kuriam Lietuvos piliečiui susimokėti. Na, kažką jūs čia šiek tiek...

K. ŽEMAITIS. Aš gal tada labai trumpai sureaguosiu. Aš manau, kad visus atskirus klausimus galėsime turbūt aptarti ir išsiaiškinti komitetuose, jeigu Seimo nariai pritaris įstatymo pakeitimui.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamas viceministre, na, vis dėlto tai yra esminis klausimas, ką kolega A. Sysas jūsų klausė. Manau, kad dėl to čia ir kyla didysis ginčas, ar vis dėlto tai bus valstybės lėšomis draudžiami asmenys, ar jie patys galės draustis. Komitetai, aišku, aiškinsis, bet čia jūs teikiate ir turėtumėte labai aiškiai žinoti, nes tai tada būtų susiję su biudžeto lėšomis.

O aš norėčiau dar paklausti apie tą menamą naudą. Jūs turbūt kalbate šiaip apie naudą valstybės biudžetui ir jūs turbūt žinote, kad valstybės biudžetas ir privalomojo sveikatos draudimo biudžetai yra atskiri. Jau šiandien PSDF sąskaita valstybės biudžetas tam tikra prasme įgyvendina fiskalinę drausmę turėdamas 600 mln. eurų rezervą. Tai apie kurią čia naudą mes kalbame, ar tai kaip nors padės Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui, ar ne?

K. ŽEMAITIS. Labai ačiū. Kas susiję su papildoma nauda, mes kalbame apie bendrą Lietuvos investicinį potencialą ir galimybę pritraukti arba išlaikyti esamus investuotojus. Tai natūralu, kad užsienio investuotojas tiesiogiai į PSDF nemoka įmokų, jis sumoka mokesčius, kurie vėliau yra perskirstomi. Šiuo atveju, matydami visą dinamiką ir matydami, koks tai yra opus ir svarbus klausimas užsienio investuotojams, net ir lietuviškoms įmonėms, kurios samdo užsieniečius, manome, kad bendros įmokos per sukurtas darbo vietas, per sumokamus mokesčius tikrai atsveria bet kokias galimas išlaidas, kurias gana nedidelė žmonių grupė galėtų sukelti Lietuvos sveikatos sistemai.

PIRMININKAS. Ačiū, atsakėte į visus klausimus, galite sėstis. Dabar dėl motyvų už. Neatsirado nė vieno Seimo nario... Atsirado, tai G. Surplys.

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, tiesiog mes išgirdome pristatymą, kuris iki galo neatsakė į esminį klausimą. Aš pasisakau už tai, kad tie žmonės, kurie atvažiuoja čia kaip sutuoktiniai, galėtų susimokėti PSDF ir taip galėtų būti apsaugoti ligos atveju. Už tai aš pasisakau, bet

man atrodo, kad įstatyme yra kalbama ne apie tai, o apie tai, kad valstybė už juos turėtų sumokėti. Ačiū.

PIRMININKAS. A. Matulas kalbės prieš.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, kaip jau ir minėjau, sveikatos draudimo sistemoje tiesiog yra gyvulių ūkis, kurį siūloma didinti. Jau ir šiandien yra, atrodo, 24 grupės žmonių, kurie naudojami lengvatomis: žemdirbiai, kitos grupės žmonių, kurie moka mažiau, bet nori to paties. Dabar pasiūlymas yra spręsti tam tikras migracijos ekonomines problemas sveikatos draudimo sąskaita. Tai, kolega, kai žmogus turi laikiną draudimą ir jeigu jo sutuoktinis ar sutuoktinė įsidarbina, be abejojimo, jis mokės sveikatos draudimo mokestį, bet čia jūs siūlote, kad jo šeimos nariai naudotųsi tomis pačiomis lengvatomis kaip Lietuvos piliečiai, pavyzdžiui, vaikus draudžia valstybė. Jeigu jūs Sveikatos draudimo įstatymo aiškinamajame rašte įrašytumėte, kad tą 1,7 mln., kurio reikės 2025 metais padengti išlaidoms, padengs Vyriausybė sveikatos draudimo biudžeto asignavimais, tikrai agituočiau balsuoti už, bet jūs to nesiūlote. Jūs siūlote mano, G. Surplio, P. Gražulio, kitų sąskaita sumažinti galimybę teikti paslaugas mūsų piliečiams. 1 mln. 700 tūkst. yra gana nemaži pinigai. Skatinu iniciatyvą, kad skatintume kvalifikuotą jėgą atvykti į Lietuvą, bet sukurkite pagaliau tada Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje programą ir ją finansuokite tokių žmonių atvykimą, o ne sveikatos draudimo sąskaita. Aš agituočiau dabar susilaikyti.

PIRMININKAS. Pirmiausia pasakysiu, kad pratęsiu balsavimo intervalą, kol apsvarstysime rytinės darbotvarkės klausimus.

Replika ar dėl vedimo tvarkos – premjerė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Man atrodo, komiteto pirmininkas tikrai neturėtų Seimo klaidinti – valstybė moka įmokas už valstybės draudžiamus asmenis ir tikrai, Antanai, jos mokamos iš visų mūsų sumokamų mokesčių. Tai, ką jūs dabar sakote, jau nebeatlaiko jokios kritikos.

PIRMININKAS. Gerai, pasiaiškinome. Bet pirma gal apsispręskime dėl projekto, o po to replikos po balsavimo. Balsuosime, ar pritariame ką tik pateiktam įstatymo projektui.

Balsavo 98: už – 54, prieš – 7, susilaikė 37. Po pateikimo projektui pritarta. Sveikatos reikalų komitetas bus pagrindinis, papildomi komitetai nebuvo pasiūlyti. (*Balsas salėje*) R. Žemaitaitis turbūt ne dėl papildomo komiteto? Taip. Tada fiksuojame, kad vienas pagrindinis komitetas ir numatoma svarstyti rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

Dabar R. Žemaitaitis – replika po balsavimo.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama premjere, šį kartą buvote neteisi, o gerbiamas komiteto pirmininkas buvo teisus. Keturias kadencijas Sveikatos reikalų komitete, kuriame mes visi kartu dirbame, mes visą laiką keliamo klausimą Vyriausybei dėl asmenų, draudžiamų valstybės lėšomis, kad būtų didinamas procentas. Šitas pažadas niekada nėra įgyvendinamas. Dėl to netgi ir teismas buvo. Tikrai šį kartą komiteto pirmininkas A. Matulas buvo teisus. Man iš tikrųjų keista, kad valdančioji dauguma nepalaikė gerbiamo A. Matulo, kur buvo Sveikatos reikalų komiteto keturių kadencijų tęstinis darbas.

PIRMININKAS. Dar, matau, A. Sysas – replika po balsavimo.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Aš labai norėčiau, kad jūs visi atsiverstumėte Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnį ir perskaitytumėte, kaip jis vadinamas – draudžiamieji ir apdraustieji. Čia yra tas 24-ių sąrašas, apie kurį kalbėjo A. Matulas, yra 6-ių sąrašas. Čia viskas yra apie tuos, už kuriuos mokės Lietuva. Čia tereikia tiesiai įvardinti, šita istorija ne pirmus metus. Tikrai jie nori, kad jų vaikai ir sutuoktiniai būtų apdrausti, kaip ir kita didelė grupė Lietuvos žmonių. Užsieniečiai ir taip yra draudžiami, sutuoktiniai draudžiami. Čia yra žmonės iš trečiųjų šalių. Paskaitykite originalo 6 straipsnį ir ginčų nereikės.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, komitete, aš manau, turėsite galimybę ir tą straipsnį, ir daugelį kitų paskaityti ir įdėmiai viską apsvarstysite.

Aš dabar, matydamas laiko situaciją, siūlau vietoj Vyriausybės valandos daryti tik pusvalandį. Teikiu balsuoti, ar pritartumėte, kad būtų tik Vyriausybės pusvalandis? (*Balsai salėje*) Balsuojame, kad valanda virstų pusvalandžiu. Kas pritaria, balsuoja už.

Už – 45, prieš – 30, susilaikė 12. Nedidele balsų persvara turėsime Vyriausybės pusvalandį.

12.10 val.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 7, 8, 11, 51, 53, 140, 141 straipsnių, 2 ir 4 priedų pakeitimo ir 142 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2927 (pateikimas)

Dabar yra galimybė pateikti paskutinį rytinės darbotvarkės klausimą – 1-14 klausimą – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIVP-2927. Pateiks aplinkos viceministrė M. Juodvalkė.

G. Surplys dėl vedimo tvarkos.

G. SURPLYS (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Jurgi. Aš tiesiog norėjau pasakyti, kad kažkoks čia Petrinių ir Paulinių kadrilis vyksta. Paulius turbūt irgi užšventęs Paulines, socialinės apsaugos ir darbo ministrė ragino džiazuoti, bet pridžiazavote patys. Mes gi galėjome neimti tų rezervinių klausimų, dėl kurių vis tiek buvo paimta pertrauka, ir turėti Vyriausybės valandą. Dabar, kai tikrai turime daug klausimų Vyriausybei, mes pridžiazavome su rezerviniais klausimais ir turėsime tik pusę valandos, vertėme viceministrę laukti. Na, tikrai kažkaip įdomiai išėjo.

PIRMININKAS. Gerbiamasis kolega, niekas neįvertino, kad jūs tiek replikuosite, kalbėsite dėl vedimo tvarkos. Tai taip jau susiklostė, ką padarysi, dirbame.

Prašau, viceministre.

M. JUODVALKĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Vyriausybės vardu teikiu Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo tam tikrų straipsnių pakeitimo projektą, kurį parengė Aplinkos ministerija. Dar praėjusių metų gruodžio mėnesį Seimas priėmė Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimą, kuriuo pratęsė galimybę nustatyti sanitarines apsaugos zonas būtent taikant klaidos taisymo mechanizmą. Priimant šią įstatymą buvo sutarta, jog prie sanitarinių apsaugos zonų teisinio klausimo vis dėlto reikia sugrįžti ir reikia sugrįžti įvertinant būtent sąrašą tų veiklų, dėl kurių reikia nustatyti sanitarines apsaugos zonas, ir kartu reikia suderinti visuomenės ir ūkio subjektų interesus, kai yra nustatomos sanitarinės apsaugos zonos.

Taigi Aplinkos ministerija prie šitų klausimų grįžo. Buvo sudaryta darbo grupė, kuri nagrinėjo būtent šiuos klausimus, vertino užsienio šalių praktiką. Atitinkamai tos darbo grupės pasiūlymų pagrindu ir buvo parengtas įstatymo projektas. Taigi būtent esminiai du momentai, kurie yra numatomi šiame įstatymo projekte.

Pirmiausia dėl veiklų, kurioms yra reikalingos sanitarinės apsaugos zonos. Šiandien galiojantis reguliavimas nustato, jog 52 gamybinės veiklos rūšims reikia nustatyti sanitarines apsaugos zonas. Mes šį sąrašą peržiūrėjome atsižvelgdami atitinkamai į tam tikrus kriterijus, tai yra įvertinome, kokia to gamybinės veiklos subjekto skleidžiama tarša, koks tas taršos pobūdis, kaip įmanoma taršą suvaldyti taršos šaltinyje ir kokios yra geriausios prieinamos technologijos. Bendradarbiaudami su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru tiesiog pasiūlėme šią sąrašą sutrumpinti, tai yra vietoj projekte numatytų 52 veiklų, kurioms šiandien reikia nustatyti SAZ'us, yra pasiūlytas 31 veiklos sąrašas – išbraukiamos tokios veiklos, pavyzdžiui, baldų gamyba, čiužinių gamyba ar elektros įrangos gamyba. Atitinkamai sąrašas yra trumpesnis.

Antrasis klausimas. Kaip ir minėjau, tikslas yra suderinti visuomenės ir ūkio subjektų interesus, kai yra nustatoma sanitarinė apsaugos zona, taikant klaidos taisymo mechanizmą. Šiandien mes turime tikrai tokių situacijų, kai dėl susiklosčiusių istorinių aplinkybių ūkio subjektas ir gyventojai veikia šalia, jie egzistuoja šalia, ir šiandien yra užprogramuotas konfliktas tarp tų dviejų grupių: tiek gyventojai nori gyventi ir vystyti savo veiklą, tiek ūkio subjektai nori toliau dirbti.

Šiuo atveju mes siūlome kompromisą, tai yra siūlome užfiksuoti *status quo* abiem pusėms. Vadinas, gyventojai ir toliau gali toje sanitarinėje apsaugos zonoje vystyti veiklą, statyti gyvenamuosius namus, o ūkio subjektui taip pat fiksuojama *status quo* – sakome, jog higienos norma, kuri numato kvapo normatyvus, užfiksuojama tokia, kokia yra sanitarinės apsaugos zonos įregistravimo metu. Vadinas, abiem subjektams užfiksuojama yra būtent *status quo*, tai yra ta esama situacija, tokiu būdu mes subalansuojame kilusį konfliktą.

Tai tokie du esminiai, pagrindiniai siūlomi įstatymo pakeitimai. Kviečiu pritarti po pateikimo ir esu pasirengusi atsakyti į klausimus.

PIRMININKAS. Pirmoji klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų peržiūrėjau sąrašą ir man labiausiai šitas sanitarinių apsaugos zonų sąrašas, kurį jūs išbraukėte... jiems nereikalingas SAZ'as. Konkrečiai žiūriu, kuro granulių iš presuotos medienos ar pakaitalų, aglomeruotos kamštienos gamyba ir taip toliau. Man pačiai asmeniškai teko susidurti su problema – tarša didžiulė, o jūs dabar jau net SAZ'ą išbraukėte, nors gamina labai didelius kiekius. Ar jums neatrodo, kad čia kai kuriais atvejais... Kuo remdamiesi, kokias pagrindais, jūs paėmėte ir išbraukėte? Kas tokį siūlymą čia gali pateikti?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Kaip ir minėjau, sąrašas buvo apsvaistytas, atsižvelgiant į kriterijus. Tiesiog žiūrime, kokia yra tarša ir kaip tą taršą galima suvaldyti, kokios geriausios prieinamos technologijos gali būti taikomos. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras taip pat pateikė savo duomenis, kada jie atlieka poveikio sveikatai vertinimą. Ir daugeliu atvejų, kai iš sąrašų buvo išbrauktos tos veiklos, buvo nustatyta, kad tarša pasibaigė ties sklypo nuosavybės riba.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad mes čia kalbame apie kvapą ir apie triukšmą. Visi kiti rodikliai šiame įstatyme nėra reglamentuojami.

PIRMININKAS. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Gerbiama viceministre, čia jau kalbėjo apie nesena problemą, kai Vilniaus rajone Rudaminos paukštyno SAZ'o nustatymas vyko ir kai neinformavus gyventojų buvo jiems tiesiog įrašyti į Nekilnojamojo turto kadastrą ir registrą apribojimai. Na, su jų apribota veikla, be abejo, buvo ir turto nuvertėjimas taip pat didelis.

Aš noriu jūsų paklausti: ar teikiamos įstatymo nuostatos yra skirtos tokiai problemai spręsti, kai gyventojai įsigyja namus ar turi žemės sklypą teritorijoje, kur nebuvo sanitarinės apsaugos zonos, ir jeigu tokia atsirastų dėl šalia veikiančių taršių įmonių, kaip būtų sprendžiamas teisėtas gyventojų lūkestis disponuoti tuo turto, nes jie kažką planavo įsigytoje žemėje ar bent jau kitaip vertino savo turtą, jo vertę? Tai prašom jūsų atsakyti, nes visi laukia atsakymo, kaip tie apribojimai paveiks gyventojų teisėtus lūkesčius.

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Iš tikrųjų, kaip ir minėjau, mes siūlome numatyti, būtent įtvirtinti *status quo* galimybę. Tai reiškia, kad gyventojai, kurie yra įsigiję žemės sklypus ir kurie atsiduria toje sanitarinėje apsaugos zonoje, tie gyventojai ir toliau galės vykdyti tai, ką yra suplanavę. Jeigu yra suplanuota statyba, jie ir toliau galės vykdyti tą statybą ar atitinkamai kitas veiklas. Šiuo atveju jiems bus garantuota ši nuostata ir užtikrinta įstatyme. Tai yra numatyta dabar galiojančiame ir mes tą pusiausvyrą siūlome išlaikyti, gyventojai tikrai galės ir toliau statyti.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji viceministre, dėkui, kad ėmėtės šios iniciatyvos. Mano būtų labai konkretus klausimas. Būna taip, kad nebūtinai gamybinė veikla ten vyksta, kažkokia veikla ten vyksta. Turime konkretų bendruomenės skundą, kai yra gyvenamoji teritorija ir viešosios paskirties teritorija. Tarkime, susistato kokius 50 garsiakalbių ir 12 valandų per dieną vyksta, sakykime, kažkoks transliavimas. Aš nežinau, ir triukšmo lygis yra aukštas, teritorijos ribojasi, ir štai tokia veikla. Kaip dabar suderinti gyventojų poreikius gyvenamosios paskirties teritorijoje, kai štai greta, 10 metrų atstumu nuo tos ribos, stovi, išdykauja kažkas. Na, jiems taip linksmiau ten galbūt. Kaip tokius klausimus spręsti ir reglamentuoti? Aš kalbu apie didelio intensyvumo, tai yra 8–10 valandų, suprantate, tokį dalyką? Ir aš nematau to įstatyme?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Iš tikrųjų jūs teisingai keliate problemą. Bet šis įstatymas kalba apie sanitarines apsaugos zonas. Sanitarinės apsaugos zonos yra nustatomos tam tikroms veikloms. Taip, sanitarinėse apsaugos zonose yra reguliuojamas būtent triukšmas ir kvapas, tai yra vienas iš elementų, kaip jūs minėjote. Bet sanitarinė apsaugos zona yra nustatoma veiklai. Tarkime, kažkokių, kaip gerbiama Seimo narė minėjo, granulių gamybai arba kažkokių padangų gamybai. Tiesiog fermai nustatoma, kiaulidei – konkrečiam taršos šaltiniui, konkrečiai veiklai vykdyti, būtent stacionariam taršos šaltiniui. Jeigu sanitarinė apsaugos zona kaip tokia įstatyme nėra numatyta, tai atitinkamai ir netaikomi jokie ribojimai. Bet jeigu yra poreikis tą sanitarinę apsaugos zoną atitinkamai nustatyti, tada reikia įvertinti, ar ją reikia įtraukti į sąrašą.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama viceministre, klausimas iš lentelės. Kolegė klausė, kokios yra išbrauktos, sakykime, veiklos, o aš klausiu apie atstumus. Ar jūs iš tikrųjų... kadangi labai svarbu nustatyti atstumus būtent dėl kvapo, dėl triukšmo, nes kai kuriose vietose, man atrodo, kai kur atstumai yra per maži arba galbūt per dideli. Kokiais kriterijais jūs vadovavotės nustatydami šiuos atstumus?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Atstumai iš principo yra palikti tie patys. Vienintelis atstumas, kuris buvo pakoreguotas, tai buvo dėl kiaulių fermų – buvo 1 tūkst. 500 metrų, dabar yra 1 tūkst. metrų. Pagrindinis kriterijus, kuo buvo vadovaujama, tai Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atliekamais patikrinimais buvo nustatoma, kad taikant geriausias prieinamas technologijas iš tikrųjų tą kvapą įmanoma suvaldyti ir dėl to kvapo užtenka, šiuo atveju, kiaulidžių atveju, užtenka 1 kilometro. Iš principo tiesiog dėl tokių dabar jau pažengusių technologijų. Iš tikrųjų, kai buvo sudarytas sąrašas – dydžiai vieni. Technologijos keičiasi, galimybės taršą, būtent triukšmą ir kvapą, valdyti atsiranda ir atitinkamai atsižvelgiant į šiuos kriterijus ir buvo mažinami dydžiai.

PIRMININKAS. Klausia V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerbiamoji viceministre, iš tikrųjų svarbu yra ne tik nustatyti reikalavimus, bet ir kad būtų institucijos, kurios prižiūri juos. Jūs kalbėjote apie triukšmą. Pavyzdys: vėjo jėgainės taip pat skleidžia triukšmą. Kiek kartų profilaktiškai *mieravote* vėjo jėgainių triukšmą, nustatėte pažeidimus, jas sustabdėte, kur bendruomenės gali kreiptis, jeigu tai vyksta? Dabar toks vaizdas, kad vykstant kai kurias veiklas yra Laukiniai Vakarai. Kas užsiima tuo matavimu?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą ir labai teisingai iškeltas klausimas dėl vėjo jėgainių. Iš tikrųjų vėjo jėgainėms taip pat buvo numatytas SAZ'as, bet jis buvo panaikintas jau ankstesniu Seimo priimtu įstatymo pakeitimu ir šiame pakeitime jo nėra, nes ir taip tokio SAZ'o pagal šiandien galiojančią reguliavimą nėra.

PIRMININKAS. Klausia J. Urbanavičius.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Aš atsisakau klausti, į mano klausimą atsakė.

PIRMININKAS. G. Kindurys tada.

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiama viceministre, Seime jau pusę metų, galima sakyti, ka- bo įstatymo projektas, kad būtų sumažintos urbanizuotoje teritorijoje kelių apsaugos zonos. Kokia jūsų nuomonė dėl mažinimo kelių, tokių kaip rajoninių ar vietinės reikšmės kelių, kur tikrai nei ten triukšmo didelio yra, nei kokio nors pavojaus. Tačiau Seimas iki šiol neapsisprendžia. Kaip reaguotumėte, jei šis įstatymo projektas būtų papildytas urbanizuotomis teritorijomis, sumažinant kelių apsaugos zonas tam, kad nebūtų varžoma ten gyvenančių žmonių veikla?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Tikrai aktualus klausimas. Pirmas dalykas, į kurį norėčiau atkreipti dėmesį, kad šis įstatymo projektas kalba tik apie sanitarines apsaugos zonas, nes apsaugos zonos yra paprastos apsaugos zonos ir sanitarinės. Tai mes žiūrėjome šiame pakete vertindami tik sanitarines apsaugos zonas.

O klausimu dėl kelių apsaugos zonų – kaip Seimas apsispręs. Jeigu nuspręstumėte prijungti prie šito įstatymo, manau, tikrai tai galima. Bet kitas dalykas, šiuo atveju tiesiog, matyt, natūralu, kad reikia peržiūrėti apsaugos zonų dydžius, jos tikrai kai kuriais, kelių apsaugos zonų dydžius turiu mintyje, kai kuriais atvejais jos tikrai yra per didelės ir jas galima sužiūrėti. Bet šiuo atveju, matyt, galima spręsti ir poįstatyminiais teisės aktais, kai susisiekiama ministras galėtų nustatyti savo tvarka, kokie yra tie dydžiai, nes ne visi dydžiai įstatyme yra išvardinti. Dalis dydžių yra išvardijami įstatyme, dalis dydžių, atsižvelgiant į aplinkybes, į kriterijus yra nustatomi poįstatyminiuose teisės aktuose. Jeigu projektas būtų ta linkme pakoreguotas, manau, būtų galima prijungti.

PIRMININKAS. Ir paskutinė klausia L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Aš čia, viceministre. Dabar bandau modeliuoti tokią situaciją. Yra kiaulių ferma, tarkime, ar ne? Jūs turite fiksuoti faktą, kokiu metu – ar tuo metu, kai bus atliekamas matavimas, koks yra kvapo intensyvumas arba triukšmo intensyvumas. Tai kaip jūs surinksite duomenis? Ilguoju laikotarpiu kvapo intensyvumas ir triukšmo intensyvumas gali skirtis. Tai

kaip atrasti tą vidurkį? Kaip jūs ruošiatės suskaičiuoti? Bus keičiama metodika ar kokių nors kitokių būdų turite skaičiuoti ir fiksuoti duomenis *status quo*?

M. JUODVALKĖ. Labai ačiū už klausimą. Labai teisingas pastebėjimas, kad kvapas, kvapo intensyvumas tikrai gali skirtis: vienu metu jis bus mažas, kitu metu – didelis. Būtent ką jūs kalbate apie gyvulininkystės sektorių, tai yra ypač jautrus dalykas, nes, kai reikia fermas vėdinti arba kai yra išvežamas mėšlas, atitinkamai tas kvapo intensyvumas padidėja. Bet šiuo atveju, matyt, yra svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad kvapas yra modeliuojamas. Tai apskaičiuoja Nacionalinis visuomenės sveikatos centras. Jis modeliuoja situaciją, kvapo šaltinį atitinkamai matuoja iš skirtingų taškų, yra parengta metodika, pagal kurią jie ir daro būtent tą modeliavimą, ir apskaičiuoja tuos kvapo vienetus, koks yra tas lygis.

PIRMININKAS. Ačiū, viceministre. Dabar motyvai. A. Skardžius – už.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Belieka pasisakyti už, nes ir taip tie draudimai nebuvo veiksmingi, egzistavo tie draudimai, tačiau nieko nebuvo daroma.

Bet mane stebina kai kurie dalykai, kalbant apie stacionarius garso šaltinius. Kada Aplinkos ministerija nemato reikalo, na, po neseniai Vingio parke vykusio koncerto... Saugoma teritorija, saugomas parkas, kurį puikiai žinau beveik nuo pat gimimo, bet kažkaip paukščiųų čiulbėjimas dinga. Greičiausiai buvo išbaidyti visi perintys paukštukai, paliko savo lizdus ir dabar kažkaip liūdna tame parke.

Todėl aš manau, kad vis dėlto dar yra progų patobulinti šį įstatymo projektą, sudėti tas nuostatas, apie kurias kalbėjo ir kolegos, užduodami klausimus ir nuogastavimus. Aš turiu labai daug vilties, kad svarstymo stadijoje pagrindinis komitetas, kuris bus paskirtas, atsakingai sudėlios tas nuostatas, kurių nėra šiame projekte. Nežinau, kodėl nėra jų šiame projekte, kokie motyvai lėmė panaikinti egzistuojančius akivaizdžius taršos šaltinius, stacionarius taršos šaltinius ir apsimesti, kad jie neegzistuoja ir tokios taršos nėra.

O kalbant apie triukšmą, tai Seimas ką tik už triukšmą padidino baudas, atkreipdamas dėmesį į sveikatos organizacijų raginimus ir taip toliau, kad tai išties yra didelė žala žmogaus sveikatai. Aš manau, atsakingai žvelgianti Aplinkos ministerija turėtų įsiklausyti ir į įstatymą įkelti tas nuostatas. Ačiū.

PIRMININKAS. L. Nagienė pasisakys prieš.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, pirmininke. Iš esmės, žiūrint į kai kuriuos straipsnius, reikėtų pritari. Iš tikrųjų viskas būtų gal ir neblogai, nes mes žinome, kokia buvo problema Rudaminoje, ir įstatymas buvo operatyviai taisomas. Tačiau pritari visam projektui tikrai iš dalies negaliu vien dėl to, kad yra išbrauktos atskiros veiklos rūšys, būtent stacionarios, kaip sakau, šiluminės elektros – ir tos yra išbrauktos, gamyba, kaip minėjau, granulės.

Kitas dalykas dėl matavimų. Pratešdama V. Ažuolo pasisakymą... Neseniai mes buvome Energetikos komisijoje susitikę, ir paklausus, kiek kartų yra matuojamas triukšmas būtent šalia vėjo jėgainių, Visuomenės sveikatos centras labai gražiai pasakė: mes neįpareigoti. O kur žmonės turėtų kreiptis? Kreiptis į savivaldybę. Savivaldybė paskui už tai, ar bus atlikti tyrimai, matavimai, kurie turėtų būti tarpiniai, jie turėtų visiškai atsakyti. Tai čia, remdamiesi Visuomenės sveikatos centro duomenimis, ir išbraukiame būtent tas veiklos sritis. Kokiais matavimais, kaip jie nustatė – man net keista. Bent būtų pagrįsta, kokie duomenys buvo pateikti būtent rengiant šitą dokumentą. Aš tikrai šiandien šiam įstatymo projektui negalėčiau pritari. Ačiū.

PIRMININKAS. S. Gentvilas dėl vedimo tvarkos.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiama Laima, jūs truputį painiojatės. Jeigu nėra normatyvinio SAZ'o, vadinasi, objektas su savo poveikiu turi įtilpti į sklypo ribas. Tai dar griežčiau, vadinasi, yra. Ir tai yra gerai, jeigu išbraukiama iš sąrašo, nes turi įtilpti į savo sklypo ribas.

PIRMININKAS. Gerai. Papildomai dar pasiaiškinome. Dabar balsuosime, ar pritariame pateiktam projektui po pateikimo.

Balsavo 78: už – 61, prieš – 1, susilaikė 16. Po pateikimo projektui pritariama. Būtų siūlomas kaip pagrindinis Aplinkos apsaugos komitetas, papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Daugiau siūlymų nematau. Taip bendru sutarimu ir fiksuojame, numatome svarstyti rudens sesijoje. Pritariame bendru sutarimu.

12.30 val.

Vyriausybės valanda

Dabar kaip tik laikas Vyriausybės pusvalandžiui. Kviečiu premjerę ir ministrus užimti vietas. A. Veryga galės pateikti tą pirmąjį klausimą.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju. Aš turiu du klausimus. Pirmasis yra sveikatos apsaugos ministru. Bendraujant su visuomenės sveikatos biurų vadovais paaiškėjo, kad jiems finansavimas, jų teigimu, yra sumažintas 2 mln. eurų. Noriu paklausti, kodėl ir kaip tai dera su siekiu ilginti sveiko gyvenimo trukmę?

O antrasis klausimas yra premjerei. Noriu paklausti apie vilnonius *triusikus*. Praėjusioje kadencijoje jūs su vilnoniais *triusikais* sulyginote pigesnius generinius vaistus. Aš tiesiog cituoju žiniasklaidą. Šiemet buvo paskelbta, kad priemokų krepšelis bus skaičiuojamas būtent su pigiausiai vaistais ir rekomenduota jais naudotis tiems, kurie neįperka šilkinų *triusikų* arba juos dažnai reikia keisti, tai yra tiems, kurie turi daug lėtinių ligų. Kas pasikeitė su generiniais vaistais? Ar jie staiga pradėjo veikti, ar kas čia įvyko Lietuvoje, kad visgi buvo susigaudyta, kad jie yra geri? Ačiū.

A. DULKYS. Ačiū už klausimą. Jeigu žiūrėtume į akumuliuotą finansavimą, tai ne, tikrai nėra numatyta visuomenės sveikatos biurams ką nors pabloginti. Taip, žiūrint iš to, kas buvo skiriama iš valstybės biudžeto dotacijų, ten suma yra mažesnė, bet mes ją visą esame numatę kompensuoti per Europos Sąjungos finansavimo fondus – juose dalyvaudami ir siekdami atitinkamų rodiklių ir tam tikrų veiklų, žmonės taip pat galės ir užsidirbti, bet tam reikės pasiekti tam tikrus rodiklius. Žiūrint akumuliuotai – ne, tikrai nėra numatyta mažinti tą finansavimą. Taip, tiesiog valstybės dotacijų dalis tvirtinant biudžetą buvo kiek mažesnė. Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Aš pabandysiu atsakyti į jūsų klausimą, nors, manau, jums to atsakymo gal nelabai reikia, nes aš niekada gyvenime nesu teigusi, kad generiniai vaistai yra prastos kokybės. Bet tai, kad jūs galite per 5 minutes įtikinti žmones juos tuoj pat pakeisti, tai taip irgi, matyt, kad gyvenime nebūna. Yra valstybių, kuriose iš tikrųjų ta vartojimo kultūra yra susiklosčiusi per daugybę metų, ir man tie pavyzdžiai yra puikiai žinomi, Skandinavijos valstybės, aš tikrai tai puikiai žinau. Aš niekada neneigiu faktų. Tiesiog žinau, kad žmonių tam tikras mąstymo pokytis paprastai reikalauja laiko. Ir suprasti, kad ne dėžutė, ne spalva, ne užrašas, o veiklioji medžiaga yra tai, kas gydo, ne visą laiką turbūt visi labai greitai, tiesą sakant, tą faktą priima. Tai tiek.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (DFVL). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mano klausimas aplinkos ministru. Čia tos aistros dėl medžioklės paskutiniu metu labai didelės vyksta. Ministre, jūs medžiotojų suvažiavime teigėte, kad vis tik ministerija ir, kaip suprantu, valstybė išlaikys tuos komercinius medžioklės plotus, ten vykdys, organizuos medžiokles. Anksčiau jūsų nuomonė buvo priešinga. Žinant, kad tie plotai per metus generuoja apie 5 tūkst. eurų pajamų pelno, kas tokio reikšmingo nutiko, kad jūsų ta nuomonė pasikeitė? Gal išaugo pelnas ar čia galbūt jau ir Vyriausybės pozicija, nes vakar premjerė ir Aplinkos apsaugos komitete dėl medžioklės labai aktyviai dalyvavo. Dėl ko ta jūsų tokia nuomonė pasikeitusi ir kokia bus to perspektyva? Ačiū.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Viena vertus, padarome efektyvesnę įmonės veiklą. Pernai valstybei urėdija grąžos davė beveik 155 mln. eurų. Medžioklė irgi yra pelninga veikla nuomojant medžioklės plotus. Kadangi pratęsėme medžioklės būreliams sutartis šį pavasarį, o medžiotojų daugėja Lietuvoje, tai reikia sudaryti galimybes ir komercinėms medžioklėms. Ne visi būreliai priima medžiotojus pas save į svečius, vadinasi, reikia, kad valstybė suteiktų galimybę išsinuomotuoti profesionalius medžioklės plotus. Tokia galimybė yra palikta.

PIRMININKAS. Toliau klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Klausimas gerbiausiai finansų ministrei (nespėjau paklausti svarstant mokestinę reformą). Ministre, jūs tikriausiai sutinkate, kad turi būti siekiama horizontalaus teisingumo – vienodo dydžio pajamos turėtų būti apmokestinamos vienodais tarifais, nesvarbu, iš kokių šaltinių jos gautos. Tačiau kodėl individualios ūkinės veiklos pajamoms nesiūloma taikyti to paties neapmokestinamojo pajamų dydžio ir to paties

mokestinio kredito, taikomo samdomame darbe? Pagal šį Finansų ministerijos pasiūlymą nedidelės, pabrėžiu, nedidelės individualios ūkinės veiklos pajamos būtų apmokestinamos labiau negu samdomo darbo pajamos. Ačiū.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Su pirmuoju teiginiu sutinku, bet su jūsų išvadomis nesutinku, nes samdomame darbe yra taikomas neapmokestinamasis pajamų dydis, individualioje veikloje yra taikomas mokestinis kreditas. Jie savo esme yra panašūs, tačiau mokestinis kreditas yra dosnės apimties. Jokių variantų darbo pajamos neatsirastų kitokioje situacijoje negu... Iš principo nėra taip, kaip jūs kalbate. Darbo santykiuose neapmokestinamasis pajamų dydis yra mažesnės apimties negu mokestinis kreditas, kuris yra individualioje veikloje.

Ką siūloma daryti? Šiuo metu efektyvus darbo santykių tarifas yra 5 %. Siūloma palaipsniui jį mažinti iki 3 ir iki dar mažesnio, jei po penkerių metų tokiu atveju efektyvus tarifas ties minimaliaja mėnesine alga būtų nulis. Bet iki to dar reikia labai daug žingsnių padaryti. Tuo tarpu efektyvų individualiosios veiklos tarifą siūlome mažinti nuo 5 %, kuris yra šiandien, iki 3 %. Bet kuriuo atveju pokyčiai yra ta linkme, kad mažas pajamas gaunantys asmenys būtų apmokestinami mažiau, o didesni pokyčiai visoje mokesčių reformoje yra tikrai aukštas pajamas gaunantiems žmonėms.

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Kadangi nematau ministrės A. Armonaitės, tai premjerei turiu klausimą apie jos ministrus ir politinę kultūrą. Kaip žinome, vakar A. Armonaitė buvo pripažinta pažeidusi Seimo vidaus tvarką. Tą pripažino Etikos ir procedūrų komisija. Pažeidimas atsirado tuomet, kai A. Armonaitė įleido į Seimą poną O. Šurajevą. Jis Seime siautėjo, įžeidinėjo Seimo narius. Na, iš esmės nelydėdama pati arba nelydėdami jos padėjėjai sudarė sąlygas atsirasti administracinės teisės pažeidimui. Gal po šito pripažinimo ponia A. Armonaitė tiesiog atsiprašys Seimo narių ir, manau, Lietuvos žmonių už tai, kad buvo surengtos patyčios Seime, padarytas administracinis teisės pažeidimas? Kada mes galėtume tikėtis šio atsiprašymo?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū už klausimą. Aš tikrai negaliu kalbėti už ponią A. Armonaitę. Ji nei pati jums atsakys į šitą klausimą. Bet, kiek aš atsimenu, jūs tuo metu teigėte, kad balkone siautėjo mano patarėjas. Jūs iki šiol už tą teiginį, kiek žinau, taip pat nesate atsiprašę. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. R. Vaitkus negali klausti. D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Šiandien dėl valdančiųjų daromos įtakos nubalsavome, kad antradienį svarstysime Stambulo konvencijos atitikimą Lietuvos Konstitucijai, kreipsimės į Konstitucinį Teismą skubos tvarka. Puikiai žinome, kad didžioji Lietuvos visuomenės dalis tikrai nepritaria šiai konvencijai. Gerai žinome, kad Turkija pati išėjo iš tos konvencijos, nors Stambule buvo priimta. (*Balsai salėje*) Tai kas čia atsitiko, kad mes dabar taip skubame? Tuo labiau kai reikėjo priimti tikrai labai svarbų konstitucinį klausimą dėl vadinamojo galimybių paso, mes tempėme gumą kiek galėjome ir vis tiek darėme įtaką, kad to klausimo neliko Konstituciniame Teisme. Tai kas dabar gali atsakyti, kodėl skubame? Gal premjerė žino atsakymą? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai įdomus klausimas, nes nežinau, kad Vyriausybė būtų ką nors inicijavusi. Yra Seimo narių inicijuotas Seimo nutarimo projektas, kurį Seimas svarstys. Jeigu priartars, bus kreiptasi į Konstitucinį Teismą. Man atrodo, kad tai yra geriausias kelias tiesiog užkirsti kelią įvairioms spekuliacijoms, kurios šiuo metu kyla dėl to, ar konvencija atitinka, ar neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos. Čia yra daug žmonių, kurie žino, kas atitinka ar neatitinka Konstitucijos *a priori*, bet pasakyti tai gali tik Konstitucinis Teismas. Man atrodo, būtų labai logiška, jeigu Seimas kreiptųsi, Konstitucinis Teismas apsvarstytų, pateiktų savo nuomonę ir mes visi žinotume atsakymą, o ne savo norimą versiją.

PIRMININKAS. Klausia V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Aš norėjau užduoti klausimą krašto apsaugos ministrui, bet jo nematau, tai užsienio reikalų ministrui klausimas, susijęs su artėjančiu NATO *samitu* ir apskritai Lietuvos galimybe, reikalui esant, apsiginti nuo agresijos. Kaip žinome, į Baltarusiją pasitraukė „Wagnerio“ grupuotė, traukiasi, ten yra apie 25 tūkst. karių, įvairiais duomenimis. Lenkija, lenkų politikai iš karto paskelbė padidintą parengtį. Mes kažkaip atrodome atsipalaidavę, vis prašome sąjungininkų stiprinti rytinį flangą. Atrodome tarsi prašytojai tokio istorinio įvykio išvakarėse.

Mano klausimas būtų toks: ar nevertėtų vis dėlto pagalvoti, ar daryti, siūlyti Seimui sprendimus dėl privalomos visuotinės karinės tarnybos tiek vyrams, tiek moterims, kad mes galėtume būti pasirengę? Dabar su esančiu karių skaičiumi, kada turime šiek tiek daugiau nei 11 tūkst. profesinės karo tarnybos karių, nemanau, kad mes patys, būdami NATO nariais, užtikriname, kad mūsų Rytų flangas, Rytų flango gynyba būtų stiprinama. Mes prašome kitų, bet patys namų darbų nedarome kažkodėl?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Vytautai, jūsų klausimas yra į dešimtuką. Nieko negaliu daugiau pasakyti, kad tik reikia pritarti jūsų pozicijai. Ne kartą pats esu viešai sakęs ir minėjęs, kad yra sunku atsakyti į klausimus, kai juos gaunu iš partnerių, ar jūs esate padarę viską, kai mes prašome. Manau, kad mes tikrai galėtume padaryti daugiau. Kelias, kuriuo galime eiti, visuotinis šaukimas, manau, yra logiškas. Ypač todėl, kad regione turime pavyzdžių tų, kurie jau tai padarę, turiu galvoje Suomiją. Būtent valstybę, kuri, aišku, nepriklausanti ar... ilgą laiką nepriklausiusi jokiam aljansui, buvo neutrali, kuri pirmiausia savo pačių pastangomis garantavo saugumą. Mes, turėdami 5 straipsnį, manau, kad galėtume tą patį žingsnį žengti sakydami, kad mes taip pat žiūrime rimtai.

Dabar problema yra kokia? Problema yra, aišku, šiek tiek politinė, nes klausimas nėra populiariausias visuomenėje. Mes tai labai aiškiai pamatėme, diskutuodami dėl Nacionalinio saugumo susitarimo, kuomet būtent labiausiai įstrigome prie to klausimo, apie kurį jūs kalbate, ir norėdami turėti, patvirtinti bendrą partijų sutarimą, turėjome jį išbraukti. Ar galima grįžti dabar? Vytautai, aš tiesiog prašau jūsų, jeigu iš opozicijoje esančių partijų būtų iniciatyvų, turėkite galvoje, kad mes tai turime savo partijų programoje. Kitaip tariant, sutarimą rasti su mumis tikrai būtų paprasta ir nesudėtinga. Jeigu jūs esate pasiruošę tuo keliu eiti, tai tikrai norime kalbėtis ir žiūrėti, kaip galime gyventi.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Aš norėčiau truputėlį papildyti, nes galėčiau sutikti su gerbiamu Vytautu tikrai 95 %. Dėl to teiginio, kur sakote, kad mes atrodome atsipalaidavę, tai tikrai kariuomenė puikiausiai geba įvertinti rizikos lygmenis ir tikrai ta diskusija, kiek reikalingi vieni ar kiti sprendimai, buvo Valstybės gynimo taryboje. Nereikėtų sakyti, kad mes esame atsipalaidavę. Kariuomenė, Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas – visi tikrai profesionaliai savo darbą dirba. Tą situaciją labai akylai vertina ir taip nenurašykime institucijų požiūrio. Požiūris yra labai rimtas. O dėl visos likusios dalies, tai Gabrielius pasakė viską, ką ir aš norėjau pasakyti.

PIRMININKAS. Prašom.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Noriu papildyti ir atkreipti dėmesį. Dėl „Wagnerio“ grupuotės atsiradimo Baltarusijoje informacijos neturime. Yra tik spekuliacijos kol kas, ar jos pasitvirtins, ar nepasitvirtins, dar bus matyti. Kol kas jokių patvirtintų žinių neturime apie tai. (*Balsas salėje: „Mes nežinome, kiek grupuotės...“*) Taip. Stebime situaciją, žiūrime, tariamės su partneriais. Čia tiesiog svarbus faktas visuomenei, kad taip pat žinotų. (*Šurmuly salėje*)

PIRMININKAS. Perėjome kažkaip į neformalų pasiaiškinimą. Gal grįžkime prie standartinio Vyriausybės pusvalandžio žanro. Klausia O. Leiputė. Nėra. Tokiu atveju gali klausti A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Gerbiama premjere, turėdamas omenyje, kad tai paskutinė Vyriausybės valanda šioje Seimo sesijoje, norėčiau jūsų paklausti štai ko. Skandalų ir kontroversiškų sprendimų skaičius šioje Seimo sesijoje didėjo geometrine progresija: neskaidrus lėšų panaudojimas organizuojant NATO viršūnių susitikimą, čekiuokų skandalas, kuriame figūravo ne vienas Vyriausybės ministras, Konstitucinio Teismo sprendimas... (*Balsai salėje*) (Prašau nepertraukti!) ...jis dėl migrantų teisių ribojimo pasisakė, cirkas, kurį surengė jūsų partiečiai, organizuojant išankstinius Seimo rinkimus, ir daugelis kitų. Priminsiu, kad jūsų partijos pirmininkas tiesiai šviesiai rėžė, kad atitikti tokių aukštų skaidrumo standartų jam nepavyksta. Prie viso šito pridėjęs lėtėjančią ekonomiką, didėjančią nedarbą ir aukštą infliaciją šalyje, norėčiau sužinoti, ar pasitraukusi iš premjerės posto po NATO *samito*, kaip žadėjote, pasitrauksite ir iš neskaidrios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos ir kokių pokyčių dar galėtume tikėtis artimiausiu metu?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū. Kadangi jūs, kolega, turite madą daryti čia šitą performansą, kurį įsirašysite į savo feisbuką ir visiems parodysite, kokį jūs kietą klausimą uždavėte, tai aš tie-

siog nekomentuosiu jūsų teiginių. Čia yra jūsų teiginiai ir linkiu jums puikios vasaros. Beje, ir savo poršo ratų nepamirškite. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Tikiuosi, kad A. Gedvilas tą premjerės ilgesį vasarą kaip nors išspręs. O dabar klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (LVŽSF). Klausimas sveikatos ministrui. Gerbiamas ministre, du tokie klausimėliai. Gydytojų rezidentų tolygus paskirstymas, ypač į daugiaprofilines ligonines. Dabar rezidentų faktiškai yra dviejose universitetų ligoninėse. Visi gydytojai, baigę medicinos universitetus, turėtų turėti galimybę tęsti studijas pasirinktoje rezidentūroje. Tai vienas klausimas, kokia jūsų pozicija?

Antras klausimas. Daug gydytojų išeina į privatų sektorių dėl geresnių sąlygų. Ne paslaptis – faktiškai dėl dvigubo mokėjimo už sveikatos priežiūros paslaugas: pirma – iš ligonių kasų, antra – iš pačių pacientų. Ar yra galimybė ateityje ir ar reikėtų suvienodinti tas sąlygas? Prašom.

A. DULKYS. Ačiū už jūsų klausimą. Visų pirma dėl rezidentų. Man atrodo, šie metai tikrai yra išskirtiniai, labai daug dalykų įsigaliojo dėl rezidentų ir dėl jų galimybių. Priminsiu tik, kad sutvarkėme studijas, pailginome, padarėme pakopines, pakeitėme darbo apmokėjimo tvarką, ji dabar yra susieta ne šiaip su statusu, bet su praktikos metais. Jau per baigiamuosius metus rezidentų darbo užmokestis labai artimas gydytojų specialistų darbo užmokesčiui. Man atrodo, tai yra labai svarbu.

Jūsų minima problema, aš gal tik pasakysiu, kad žinotų, čia tikriausiai mūsų klausosi. Taip, jūsų klausimas yra labai geras, nes tik apie 2–3 % rezidentų iki šiol atlikdavo praktiką kitur nei Vilniuje ir Kaune. Dėl šio dalyko mes keitėme ir tam tikras taisykles, įvedėme galimybę, kad būtų mentoriai, kad galėtų daugėti rezidentūros bazių. Tas procesas jau, beje, prasidėjo ir kai kuriose regionų gydymo įstaigose jis tikrai labai plečiasi. Vadinasi, mūsų tikslas, kad per kelerius artimiausius metus mes pasiektume rezultatą, kad apie kokius 35 % savo praktikos rezidentai atliktų būtent regionuose. Kai ten atliks praktiką, labai tikėtina, padaugės susigundžiusių ten ir dirbti, nes pamatys, kad yra ir puikių kolektyvų, ir puikių vadovų, yra ir sąlygos gyventi, ir visa kita. Bet čia toks mechanizmas.

O dabar dėl šitų kitų sąlygų, dėl vadinamųjų priemonių. Man atrodo, žiūrėkite, pagal mūsų teisės aktus priemoka, kai yra teikiama brangesnė paslauga, kokybiškai kitokia, yra legali ir galima. Man atrodo, čia problema yra kitas dalykas: ar sąžiningai ir teisingai ši nuostata taikoma, ar gerai Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios įstaigos stebi tai, seka ir ar įstatymai sudaro tinkamas galimybes tiems, kurie neteisingai tas priemokas skiria, atitinkamai taikyti kažkokias poveikio priemones. Manau, čia klausimas jau kitas. Ačiū.

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Aš turbūt kreipsiuosi į gerbiamą premjerę, kadangi prieš 2 savaites panašų klausimą uždaviau dėl Nacionalinės sporto agentūros ketinimų prijungti prie savęs Lietuvos sporto centrą, tiksliau sakant, visą infrastruktūrą, tai yra apie dešimt sporto objektų. Tai vis dėlto kokias kompetencijas sukaupė prieš metus įsteigta, galbūt mažiau nei prieš metus, Nacionalinė sporto agentūra? Kas tie asmenys? Pagrindinis tikslas yra inovatyvi ir šiuolaikiška sporto infrastruktūros vadyba. Gal jūs galėtumėte įvardinti?

Tikslo mes neišgirdome. Svarstėme Audito komitete, svarstėme Švietimo ir mokslo komitete, svarstėme Sporto komisijoje – atsakymų nėra. Motyvai išgalvoti, o pati Vidaus reikalų ministerija teigia, kad po susijungimo naujas darinys, teikdamas viešąsias paslaugas, negalės taip pat ir administruoti, vykdyti tos pačios funkcijos – galbūt reikės koncesininko, trečio asmens. Tai koks vis dėlto yra tikslas, likus metams iki kitos valdžios informavimo, daryti tokią pertvarką prieš Paryžiaus olimpiadą? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Jūs paprastai visą laiką už klausimų turite kažkokią sąmokslą teoriją – kažkas asmeniškai ten kažką, žmonės kažkokie. Aš tikrai taip klausimų nesvarstau ir Vyriausybės sprendimus priima ne dėl to, kad kažkas kažkur kažkam.

Lygiai taip pat galėčiau užduoti klausimą, kokia prasmė buvo praėjusią kadenciją panaikinti Nacionalinę sporto agentūrą, Sporto departamentą? Bet mes ją turėjome pirmiausia atkurti ir natūralu, kad toliau procesai vyksta, vyksta įvairūs derinimai, tarp jų ir reorganizacijos. Visos pastabos, kurios bus pateiktos per procesą (tą aš jums sakiau ir praeitą kartą, kai jūs teigėte, kad mes

kažką darome slapta, nors jūs apie tai sužinojote dėl to, kad teisės aktas yra paskelbtas derinti), visi šitie dalykai bus svarstomi, visos pastabos bus svarstomos ir jūsų pastabas taip pat mielai apsvarstysime.

PIRMININKAS. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Mano klausimas būtų kultūros ministrui. Birželio 22 dieną Kultūros ministerijos surengtame konkurse į Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktoriaus poziciją dalyvavo keletas kandidatų ir nė vienas nesurinko būtinąjį balą. Pasižiūrėjau vertinimo kriterijus. Norėjau pasitikslinti, kodėl vertinimo kriterijuose nėra tokių dalykų kaip UNESCO tradicijų puoselėjimo patirtis, stažas, paveldas, dainų švenčių organizavimo kompetencija ir panašiai? Tiesiog patikslinkite. Ačiū.

S. KAIRYS. Ačiū už klausimą. Dabar jūs ištraukėte kažkokius apibūdinimus. Paskaitykite gal kitus, kokie kriterijai yra, gal jie yra bendresni ir atspindi daugiau dalykų.

Bet, kalbant apie konkursus, siūlyčiau truputėlį laikytis atstumo, netrukdyti komisijoms dirbti, laisvai priimti sprendimus. Mano didžiausias siekis, kad tie konkursai būtų maksimaliai depolitizuoti ir kad iš kiekvieno to konkurso gautume tokį irgi, kaip sakyti, norą, kad inerciją keistų energija. Tai antras raundas įvyks, aš manau, vadovas bus, procesas nestrigs ir viskas bus gerai.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Mano klausimas būtų užsienio reikalų ministrui. Neseniai girdėjome, kad Amerikos atstovas nuvykęs į Kiniją palaikė vieningos Kinijos politiką, tas susiję ir su Taivano klausimu. Tai kada jūs padarysite tą patį, ką daro Amerika, ir atkursite tuos santykius, nes mūsų verslui tikrai labai svarbu, kad ne tik iš Kinijos importas vyktų į Lietuvą, bet ir iš Lietuvos eksportas vyktų į Kiniją. Kada žadate tai daryti ir padaryti tą patį, ką daro Amerika? Ačiū.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš vis prašau jūsų, kad jūs gal suformuluotumėte klausimą kaip nors. Pasirašykite, kaip A. Gedvilas daro, nežinau, kad kažkaip būtų aiškiau, nes aš nesu prantu, ko mes nedarome, ką daro Amerika. (*Balsai salėje*) Lietuva palaiko vienos Kinijos politiką. Taip. Ką padaryti? Tai aš atsakau. Ar jūs galite surašyti vieną kartą klausimą, atsinešti normaliai ir, gerbdamas mano ir savo laiką, tiesiog suformuluoti normalų ir aiškų klausimą? Čia šiaip yra nepagarba ir Vyriausybės nariams, ir sau pačiam. (*Balsai salėje*) Jie yra atstatyti, o visa kita paliksim sau.

PIRMININKAS. Gerai, kolegos, į klausimą buvo atsakyta. Ačiū Vyriausybės nariams, premjeri. Net neišnaudojome pusvalandžio, bet mums laiko dar prireiks posėdyje, nes rekordinis pareiškimų skaičius – net septyni.

12.55 val.

Seimo narių pareiškimai

Eilės tvarka pirmasis tada turėtų pasisakyti P. Gražulis, bet nematome jo. Tuomet L. Girskienė. Taip pat nėra. Bet savo vietoje tikrai tvirtai yra V. Valkiūnas. Kviečiame jį.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiamieji, kur mus stumia juodosios jėgos? Evangelikai reformatai atsisakė laužyti Dievo žodį. Tai Bažnyčia jau galimai terorizuojama, kad pateiktų savo atsakymą apie lytį ir lytiškumą. LGBT homoseksualių santykių galimai propaguoti spaudžia priimti jiems naudingas išvadas ir įstatymus, kad nebėra vyro ar moters lyties, nebėra tradicinės klasikinės šeimos. Aš manau, kad kol nebus LGBT paskelbta pasauliniu mastu kaip galimai teroristinė organizacija, galimai griauianti viso pasaulio civilizaciją, tol nesibaigs, mano nuomone, šis galimai psichologinis teroras.

Kreipiuosi į viso pasaulio valstybių lyderius, ne tik NATO, kurie greitai susirinks čia, Vilniuje: pabuskite ir pasakykite stop LGBT, stop civilizacijos griovimui.

PIRMININKAS. L. Girskienė sugrįžo. Prašom. Galėsite pateikti pareiškimą.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju už galimybę pasisakyti. Noriu paprašyti palikti ramybėje Lietuvos aukštąją jūreivystės mokyklą.

„Jei nesutinkate geranoriškai persitvarkyti ir jungtis prie Klaipėdos universiteto, mes sumažinsime finansavimą ir priversime jus tai padaryti kitais būdais“, – kalbėjo švietimo, mokslo ir

sporto ministrė J. Šiugždinienė dar prieš gerą pusmetį viešėdama Klaipėdoje. Jai Klaipėdos universiteto rektoriaus kabinete kumščiu į stalą trankydamas antrino kolega Seimo narys A. Petrošius.

Pasakysiu: nesmagu buvo klausytis politikų planų dėl Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos prievartinio prijungimo prie Klaipėdos universiteto. Mokyklos vadovybės nuomonė net nebuvo išklaudyta. Ministrė, susakiusi griežtą tekstą, išskubėjo į Vilnių. Deja, šiandien matome, kaip mokyklos vadovybei dėl pasirinktos pertvarkos krypties, kuri nesutampa su kai kurių politikų ir Klaipėdos universiteto rektoriaus, dalyvavusio rinkimuose su ministrės partija, matymu, bandoma išsukti rankas. Nuomonę dėl Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos jungimosi su Klaipėdos universitetu ar Vilniaus Gedimino technikos universitetu reiškia kas netingi: politikai, Klaipėdos universiteto rektorius, prorektorius, tarybos nariai, jūrinio sektoriaus verslininkai, visuomenininkai.

Noriu paraginti visus palikti ramybėje puikiai veikiančią ir ugdymo įstaigų reitingo lentelės viršuje esančią Lietuvos aukštąją jūreivystės mokyklą. Mokyklos bendruomenė pati turi pakankamai išminties ir kompetencijų priimti sprendimą dėl savo ateities. Tik ji pati geriausiai žino, su kuo jai pakeliui.

Šių metų pradžioje Vyriausybei patvirtinus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtą 2023–2024 metų valstybinių kolegijų tinklo stiprinimo veiksmų planą, kolegijoms buvo duotas nurodymas parengti išteklių konsolidavimo ir jungimosi projektus. Kolegijos aktyviai ėmė ieškoti būdų veiklai optimizuoti ir stiprinti. Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla, apsvarsčiusi visus už ir prieš, įvertinusi Klaipėdos universiteto ir VILNIAUS TECH potencialą, turimas studijų programas, visuomenėje vyraujančią nuomonę apie šiuos universitetus, pasitarusi su mokyklos bendruomene, pasirinko išsikeltų tikslų siekti prisijungdama prie VILNIAUS TECH. Paaiškinti savo sprendimą ir sakyti motyvus Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos vadovybės vėl pareikalavo kas netingi. Viešojoje erdvėje pasirodė straipsniai, Seimo narių, ministerijos tarnautojų ir Klaipėdos miesto valdžios pašto dėžutes pasiekė laišakai su įvairiomis nuomonėmis.

Šią savaitę Lietuvos Respublikos Seimo Jūrinių reikalų komisijoje dar kartą buvo išklaudytos visos ginčo pusės. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sudaryta speciali komisija pritarė Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos pasirinkimui jungtis prie Vilniaus Gedimino technikos universiteto. Jūrinio sektoriaus verslo bendruomenės atstovai prieštaravo tokiam ministerijos komisijos ir Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos sprendimui. Tiesa, verslo bendruomenės raštą dėl Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos reorganizavimo pasirašė kai kurie verslininkai neįgarsino fakto, kad jie tuo pačiu metu yra ir Klaipėdos universiteto tarybos nariai. Klaipėdos universiteto rektorius neįgarsino fakto, kad dalis Klaipėdos universiteto organizuojamų magistrantūros ir doktorantūros studijų programų, turiu mintyje technikos sritis, dėstytojų yra būtent iš Vilniaus Gedimino technikos universiteto.

Aš pritariu, kad jūrininkų rengimas turi būti vykdomas Klaipėdoje. Mokykla, tarp kitko, nesiruošia niekur išsikelti. Aš taip pat pritariu, kad Klaipėdos universitetą reikia stiprinti, populiarinti, pritraukti studentų, tačiau tai neturi būti daroma aukščiausiose reitingų lentelės vietose esančios Lietuvos jūreivystės mokyklos sąskaita. Pagaliau...

PIRMININKAS. Laikas baigėsi.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). (Vienas sakynys.) Klaipėdos universiteto rektorius A. Razbadauskas turėtų liautis politikuoti, darbo metu vaikščioti į su universiteto veikla nesusijusius renginius, užsiimti aktyvia gydytojo praktika ir pagaliau turėtų imtis stiprinti Klaipėdos universitetą. O juk kažkada universitetas turėjo didžiulį Jūreivystės fakultetą.

PIRMININKAS. Ačiū. Matau, gerbiamas M. Matijošaitis nori kažką pasakyti per šoninį mikrofoną. Tuoj įjungsime.

M. MATIJOŠAITIS (LF). Ačiū. Gerbiamasis posėdžio pirmininke, noriu kreiptis į Etikos ir procedūrų komisiją, kad apsvarstytų Seimo nario V. Valkiūno pareiškimą, teiginį, kad LGBT bendruomenė, mažuma, bendruomenė, asmenys sudaro teroristinę organizaciją. Mano giliu įsitikinimu ir žmogaus teisių organizacijų įsitikinimu, ir sąmoningų žmonių įsitikinimu, tai turėtų būti vertinama kaip nesantaikos kurstymas ir tokie pareiškimai negalimi iš Seimo salės. Ačiū.

PIRMININKAS. Aš manau, kad jūs frakcijos vardu tada oficialiai kreipsitės ir Etikos ir procedūrų komisija svarstys.

Dabar A. Skardžius perskaitys pareiškimą.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Na, Vyriausybė sėdi ant lagaminų, metai liko iki rinkimų ir staiga prasideda tokios reformos, kokias galbūt teko matyti prieš du dešimtmečius, kada dešinieji baiginėjo savo kadenciją.

Mažiau negu prieš metus įsteigta Nacionalinė sporto agentūra, kurios vadovą paskyrė jau pasitraukusi švietimo ministrė J. Šiugždinienė, atsivežė iš Kauno, kaunietį poną M. Špoką. Tikrai neturiu prieš jį nieko prieš. Agentūra buvo įsteigta administruoti federacijoms skiriamas lėšas. Ir staiga, besibaigiant kadencijai, ši agentūra užsimano – duokite mums visą Lietuvos sporto centro turtą. Turto yra tikrai daug, yra prestižinėse vietose, Žvėryne. Štai pro langus beveik matosi buvęs pedagoginio stadionas. Vingio parko stadionas, Pavilnių šaudykla, jau nekalbant apie Druskininkus, Kačerginę ir visus kitus objektus. Tikrai infrastruktūros yra daug ir prestižinėse vietose yra didžiuliai žemės sklypai su sporto objektais.

Deklaruojamas tikslas. Bus priiminėjama Vyriausybės nutarimu paslapčia. Dar kartą pasikartosiu, nors premjerė priekaištauja man už šiuos žodžius ir šiandien išgirdau priekaištus, buvo rengiamas paslapčia net nuo Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos. Komisijos pirmininkas paskutinę dieną prieš šio Vyriausybės nutarimo registraciją tvirtino, kad nėra apie diskutuoti. Tai buvo birželio 6 diena. Staiga birželio 7 dieną atsiranda nutarimo projektas: 2 savaitės iki 21 dienos staigiai teikiate pataisas! Visos federacijos, ypač olimpinio sporto šakų, kurios veža medalius, apakusios.

Kitais metais, 2024 metais, – Paryžiaus olimpinės žaidynės, reikia ruošti. Kategoriškai pasisako prieš. Bet ten, ministerijoje, sėdi toks ponas J. Lukošius, jaunuolis, ir kažkodėl nekreipia dėmesio į tai, kad Seimo komisija, Seimo Audito komitetas, Švietimo ir mokslo komitetas išnagrinėjo šiuos klausimus Seime. Aš kalbu apie Vyriausybės nutarimą, kuris buvo rengiamas paslapčia nuo Seimo ir paslapčia nuo sporto bendruomenės. Pasisako, kad nėra jokių motyvų.

Tikslas – inovatyvus ir šiuolaikiškas sporto infrastruktūros valdymas. Tai kokie gi tie žmonės yra agentūroje, kurie tai galėtų valdyti? Galbūt ponas V. Liachovičius, kuris būtent mano minimais metais ką tik gavęs iš Vyriausybės sklypą iš karto 0,8 hektaro atriekė „Olympic Gym“, 1,6 hektaro atriekė „Pirčių pasauliui“. Mes jau susirinkę į Seimą 2003 metais, Antikorupcijos komisija, taip toliau, nebegalėjome šių sklypų išgelbėti. Tai yra Vilnius, Ozo gatvė 39, kur sporto gimnazija, kur įsikūręs pats Lietuvos sporto centras. Štai koks buvo dosnus tas ponas V. Liachovičius, dalindamas valstybinę žemę. Dabar ta žemė užstatyta gyvenamaisiais namais. Tai buvo daroma konservatoriams baigiant kadenciją, 2000 metų rugsėjo mėnesį. „Olympic Gym“ atidavė šiek tiek anksčiau, 1999 metais. Štai vyko toks parceliavimas.

Ir dabar tas ponas V. Liachovičius yra pirmasis gerbiamo M. Špoko patarėjas, tai yra Nacionalinės sporto agentūros patarėjas. Mes bandėme išsiaiškinti, tai kur tos kompetencijos? Gal ponas R. Šerkšnas turi tas kompetencijas, infrastruktūros valdytojas? Pasirodo, jisai atėjęs į Seimą viešai deklaravo: aš turiu 20 metų kompetencijas. Kokias kompetencijas? 3 mėnesius vadovauta Vilniaus žirgynui, buvęs Atliekių centro darbuotojas, Tauragės šilumos tinklams vadovauta 5 mėnesius be konkurso – kvietimu mero, kurio partietis laimėjo rinkimus 2015 metais. Išbuvo 5 mėnesius. O apie visus kitus darbus tiesiog pati kompetencija sako.

Koks tikslas? Užvaldyti infrastruktūrą ir ją išparceliuoti. Labai tikiuosi, kad neužteks Vyriausybei drąsos priimti nutarimą, neatlikus naudos kaštų analizės ir negavus STT išvados. Ačiū.

PIRMININKAS. Toliau pareiškimą perskaitys V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų turėjome Energetikos komisijos pasitarimą dėl vėjo jėgainių plėtros. Kaip sakant, tikrai niekas nėra prieš žaliąją energetiką, bet tai, kas vyksta dabar ir ką daro ši valdančioji dauguma, jau primena laukinių Vakarų žanrus. Tik anksčiau reikalus su ginklais sprendavo, o dabar sprendžia pinigais. Kas turi daugiau pinigų, to ir tiesa.

Ką daro valdantieji? Valdantieji viską daro, kad vėjo jėgainių milijonierių savininkams reikėtų kuo mažiau mokėti visur. Tai jau yra pasiūlyta sumažinti nekilnojamojo turto mokesį, kad už 6 mln. turtą reikėtų sumokėti tik apie 1 tūkst. eurų. Tada atimtos teisės iš nekilnojamojo turto sa-

vininkų gauti žalos atlyginimą, kad bus suvaržytos jos teisės. Jiems paliekama tik 20 dienų pasakyti, pritaria arba ne, bet kad ir nepritarsi, vis tiek iš tavęs tas teises atims mažiausiai 50 metų.

Kas tada vyksta savivaldybėse? Pavyzdys – Širvintos. Dabar ten šimtai jėginių planuojama statyti ir įdomybė yra tokia, kad jau dabar išeina taip, kad skęstančiųjų reikalas pačių skęstančiųjų reikalu tampa. Ką gali savivaldybė padaryti, kaip apsaugoti žmones bent jau ten, kur jie gyvena? Jie gali bendrajame plane nustatyti, pavyzdžiui, kilometro atstumą iki gyvenamosios vietos. Tą padarė Akmenė. Tą gali padaryti ir kitos savivaldybės. Gali 2 kilometrų atstumą nustatyti, 3 kilometrų. Bet turbūt ir savivaldoje yra politikų, kurie irgi aptarnauja tuos milijonierius ir tokių atstumų nenustato.

Kas dabar vyksta su žmonėmis, kurie turi nekilnojamojo turto ir kuriuos įvairias būdais tie vystytojai bando paveikti? Pavyzdys – Akmenė. Jie naudoja net psichologinį smurtą, kad paveiktų žmogų, kad jis sutiktų ir duotų leidimą statyti tas jėgaines. Kaip apgaudinėjami žmonės, kurie sutinka tą leisti už kažkokį simbolinį mokestį? Bandoma apgauti, kad beveik nieko nemokėtų už tai, kad tu leidi tą daryti. Pavyzdys – kelio tiesimas jūsų sklype. Vieniems yra pasiūloma už arą 10 eurų, kitiems už arą yra pasiūloma 100 eurų, nors tas kelias stovės mažiausiai 50 metų, bet tie, kurie labiau priešinosi, gauna ir 1 tūkst. eurų už vieną arą, kai sutinka leisti tiesti kelią.

Kokios yra kainos su vėjo jėginių statymu ir nuomos sklypu? Pavyzdys: vieniems žmonėms pasiūlomas 1, 2, 3 tūkst. eurų už vieną jėgainę metams nuomos mokestis, kur stovės, bet, kas labiau pakovoja, gauna nuo 2 % iki 4 % pagamintos elektros sumos. Vadinas, sudaro nuo 20 tūkst. iki 40 tūkst. eurų už vieną jėgainę. Tas pats ir už transformatorines.

Žmonės, iš tikrųjų nepasiduokite toms apgaulėms, nepasiduokite tam psichologiniam smurtui, nes valdžiai jūs tikrai nerūpate. Valdžiai tik rūpi, kad kuo daugiau pinigų uždirbtų milijonieriai. Atsiminkite, kad kainos yra tokios, o ne tos simbolinės. Ir kai skaitote sutartis, atsiminkite viena – tas sutartis reikia skaityti labai įdomiai, nes ten atsiranda tokių punktų, kur jūs realiai 50 metų tampate beteisiai. Tad žiūrėkite, ką pasirašote, ką daro. Net pasitaiko tokių atvejų, kai sutartys pateikiamos dviem kalbomis, kartais net trimis kalbomis, kad suklaidintų žmones. Tad žiūrėkite, ką darote.

Savivaldybės, ginkite gyventojus. Ne vien tik tikėkitės pelno iš to labai daug gauti. Žmonės, žiūrėkite ką pasirašote, nes po to jau bus per vėlu – 50 metų, jūs norėsite ar nenorėsite, tie daiktai stovės. Kaip parodė Akmenės pavyzdys, net naujos jėgainės: viena užsidega, ir yra grėsmė sunaikinti aplink esantį turtą, pasirodo, jie net civiliniu draudimu neturi draustis, jeigu sunaikina kitą šalia esantį turtą; kita – nulūžta, nukrinta ir jau pasitaikė atvejų, kai lūžta sparnai, išsimėto visos dalelės aplink, nuolaužos, o po to net gyvūnai pradeda mirti dėl to. Bet, aišku, gyvūnų gynėjams nerūpi, kas vyksta ir kas darosi. Tad būkite atsargūs! Palinkėsiu normalios žaliosios energetikos plėtos, o ne laukinio varianto.

PIRMININKAS. Toliau – R. Šarknicko pareiškimas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Vyriausybės valandoje buvo užduotas mano klausimas kultūros ministru S. Kairiui dėl birželio 22 dienos, kai buvo įvykęs konkursas Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktoriaus vietai užimti, paklausiau, kodėl vertinimo kriterijuose nėra tokių dalykų kaip patirtis, stažas, paveldas, dainų švenčių organizavimo kompetencijos. Netikėtai gavau atsaką su tokiu neva pagrasinimu laikytis atstumo, nepolitikuoti. Mano asmeniškai darbas yra kaip Kultūros reikalų komiteto nario, kaip piliečio, kaip žmogaus. Mes dėjome ranką ant Konstitucijos saugoti Lietuvos vertybes. Aš visada pasisakysiu, saugosiu ir kišiuosi į tai, jei mūsų vertybėms bus sukeliama tam tikri sunkumai arba jos naikinamos taip, kaip čia neseniai įvyko fiasko dėl 58 kartą Druskininkuose organizuojamo M. K. Čiurlionio fortepijoninės muzikos festivalio, likusio be finansavimo. Taip pat tarptautinis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“ liko be finansavimo. Bet ačiū Vilniaus savivaldybei, parėmusiai kad ir nedideliais pinigais. Štai neseniai patyrė fiasko neaiškus konkursas dėl Lietuvos nacionalinio kultūros centro vadovo. Tai kas toliau? Kas vyksta Kultūros ministerijoje? Matome, kad ministerija tikrai yra liberalių pažiūrų, tai ir į tas tradicijas toks keistas požiūris – prašoma visada atkreipti dėmesį, kad yra tik šiuolaikinis menas. Na, kodėl negali lygiagrečiai būti mūsų lietuviškos tradicijos, svarbios kiekvienam Lietuvos piliečiui?

Mano toks dar pastebėjimas: kadangi tų mano išvardintų vertinimo kriterijų nėra, ko gero, ir dabartinis Lietuvos nacionalinio kultūros centro vadovas neatlieka kaip vadovas teisingai tų privalomų funkcijų. Aš dabar neapelioju nei į vadovą, nei į dalyvavusius kandidatus, visiems tikrai yra pagarba, tačiau tokie neaiškūs konkurso dedamųjų vertinimo kriterijai tikrai kelia labai daug klausimų. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir paskutinis pareiškimas. S. Tumėnas jį perskaitys.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiamieji, nesu pareiškimų žanro mėgėjas, pirmą kartą tą pareiškimą šiandien skaitysiu, nes tiesiog verčia gyvenimas. Šiandien buvo kalbėta apie Sporto agentūrą. Aš kalbėsiu apie kitą agentūrą, tai yra Nacionalinę švietimo agentūrą. Daug metų visi kalbėdavo, apie tai aš esu rašęs ir kalbėjęs, kad vis dėlto per daug yra pristeigta įvairių lesyklėlių prie Švietimo ministerijos. Pirmasis, ko gero, tų lesyklėlių mažinimo proceso ėmėsi ministras A. Monkevičius 2019 metais, kai buvo reorganizuotas Nacionalinis egzaminų centras, Švietimo aprūpinimo centras, Specialiosios pedagogikos centras, Ugdymo plėtotės centras ir įsteigta viena Nacionalinė švietimo agentūra. Ji tapo jau mano minėtų ir net dar kitų įstaigų teisių ir pareigų perėmėja. Dabar kaip perkūnas iš giedro dangaus išgirdome, kad šita Nacionalinė švietimo agentūra iš pagrindų yra reorganizuojama, perdirbama. Galbūt jos pagrindu atsiras dar kokia nors viena lesyklėlė. „Sodros“ duomenimis, Nacionalinėje švietimo agentūroje (ją sudaro net penki departamentai, atskiri skyriai) dirba 360 darbuotojų. Užimtumo tarnyba pranešė, kad bus atleidžiami 65 darbuotojai. Ar tikrai taip?

Šiandien rytą gavau tokią nerimastingą žinutę iš Nacionalinės švietimo agentūros darbuotojų. Joje rašoma (cituojau): „Vakar žmonės masiškai atsiskaitinėjo. Skaitėme, kad bus atleidžiami 65, o dabar akivaizdu, kad bus atleidžiama daugiau negu 100 darbuotojų. Keisčiausia, kad apie tai viešai nebuvo pranešta. Tačiau buvo pranešta, kad departamentų direktoriai sutiko likti tie patys. Vadinasi, jiems negalioja taisyklė skelbti vadovo konkursą. Panašiai su skyrių vadovais. Ypač darbuotojams nerimą kelia Ugdymo turinio skyriaus tas toksai atleidinėjimas, žmonių išėjimas, nes akivaizdu, kad neaišku, kas tas programas ateityje diegs, rašys tas programas ir panašiai.“ Akivaizdu, kad, darbuotojų nuomone, atleidžiami tie, kurie gerai dirbo, geba tai daryti.

Kam aš šiandien tai sakau? Visi žinome, kad naujasis švietimo ministras pirmadienį susitiks su Prezidentu. Prezidentas išsakė norą susitikti ne su juo vienu, bet su jo komanda. Aš tikiuosi, kad šiuos mano žodžius išgirs Prezidento patarėjai, padėjėjai. Kai susitiks su naujojo, būsimo ministro komanda, atkreips į mano žodžius dėmesį ir vis tik išsiaiškins, kas iš tikrųjų vyksta toje Nacionalinėje švietimo agentūroje. Ar, kaip Prezidentas G. Nausėda savo metiniame pranešime pasakė, viena iš didžiausių Lietuvos švietimo ligų yra komercializacija, ar tai ta tokia jau įsigalėjusi optimizacija, konsolidacija, ar dar kokia nors -acija su įvairiais variantais?

Taigi mano ir yra tokia intencija, kad Prezidento komanda aptartų šią problemą ir pažiūrėtų, ar ten, Nacionalinėje švietimo agentūroje, viskas vyksta skaidriai, kompetentingai, ar to reikia mūsų švietimo erdvei. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Tai buvo paskutinis pareiškimas.

Tik priminsiu, kad rytinį posėdį tuoj baigsime, o vakarinis posėdis įprastu laiku – 14 valandą. Jo pradžioje bus tie projektai, dėl kurių buvo padaryta pertrauka iki kito posėdžio. Tai yra keli nutarimų projektai ir vienas įstatymo projektas.

Dabar skelbiu rytinio posėdžio pabaigą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 295 STENOGRAMA

2023 m. birželio 29 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
A. MAZURONIS ir R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ*

PIRMININKĖ (R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ, TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pradėdame šios dienos popietinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 94 Seimo nariai.

14.01 val.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2) (priėmimo tęsinys)

Taigi tęsiame mūsų popietinį posėdį. Rytinio posėdžio metu buvo paskelbtos pertraukos dėl keleto įstatymų projektų. Pirmoji buvo dėl lydimosio Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo projekto.

Per šoninį mikrofoną – A. Vyšniauskas. Prašau.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Frakcijos vardu paprašysime pusvalandžio pertraukos.

PIRMININKĖ. Galime bendru sutarimu ar ketintume pabalsuoti? Galime. Dar pasvarstykite, apgalvokime savo galvomis. Tvarka, pusvalandžio pertrauka.

14.01 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2980, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2981 (pateikimo tęsinys)

Tuomet kiti projektai, buvę iš rezervo. Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas. Matau, A. Gedvilienė. Prašau.

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Gerbiama pirmininke, frakcijos vardu norėtume pusvalandžio pertraukos.

PIRMININKĖ. Ar galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Yra reikalavimas balsuoti. Prašom balsuoti.

Balsavo 95: už – 44, prieš – 43, susilaikė 8. Manau, pertraukai pritarta. Taip.

Toliau darbotvarkės rezervinis 5.2 klausimas – taip pat nutarimas dėl Seimo komitetų narių skaičiaus pakeitimo, projektas Nr. XIVP-2981. Ar galime svarstyti? Bet problema tokia, kad kol nepateiktas pagrindinis, tai ir lydimosio negalime. Tai ar galime sutarti, kad taip pat pusvalandį pritaikome? Galime. Labai ačiū.

14.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2988 (pateikimo tęsinys)

Toliau rezervinis 7 klausimas dėl Etikos ir procedūrų komisijos. Dėl jo irgi buvo paskelbta pertrauka. Taip, matau, prie centrinio mikrofono. Prašau.

A. PETROŠIUS (TS-LKDF). Dėl šio klausimo taip pat frakcijos vardu prašysiu pusės valandos pertraukos.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ar galime bendru sutarimu, ar norėtumėte pabalsuoti? Galime. Labai ačiū už konstruktyvumą. Balsuojame? Gerai, balsuojame.

Balsavo 93: už – 47, prieš – 35, susilaikė 11. Pusvalandžio pertrauka.

14.04 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2982 (pateikimo tęsinys)

Kadangi susijęs yra ir 6 rezervinis klausimas – dėl Seimo komitetų pavaduojančių narių, projektas Nr. XIVP-2982, tai jis irgi tame pačiame bloke. Viliuosi, kad neprieštaraujate šiai tendencijai dėl pusės valandos pertraukos? Labai ačiū.

14.04 val.

Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹, 35¹, 35² ir 66 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2765(2) (priėmimas)

Tuomet einame pagal popietinę darbotvarkę iš eilės. Žemės įstatymas, projektas Nr. XIVP-2765. Pranešėjas – K. Adomaitis. Dėl 1 straipsnio yra gautas Teisės departamento pasiūlymas. Pranešėjau, kokia komiteto nuomonė? Gal galėtumėte pristatyti?

K. ADOMAITIS (LF). Sako, kad nėra garso.

PIRMININKĖ. Atsiprašau.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti bendru sutarimu. Tai tikslinamojo pobūdžio pastaba. Net trys pastabos.

PIRMININKĖ. Pritariame. Kadangi Teisės departamento, tai Seimas balsuoti neturi. Dėl 7 dalies yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymas. (*Balsai salėje*) Jūs įgarsinote visas tris Teisės departamento pastabas. Tuomet balsuojame dėl viso 1 straipsnio, taip? Ne. Dėl Teisės departamento nereikia. Gerai.

Tuomet 2 straipsnis. (*Balsai salėje*) Atsiprašau, po ilgos pertraukos grįžtu prie šito mikrofono. Ar 1 straipsniui su Teisės departamento pastabomis galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galime, nematau prieštaraujančių. Ačiū.

Toliau dėl 2 straipsnio yra pasiūlymų. Pranešėjau?

K. ADOMAITIS (LF). Yra A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio pasiūlymas dėl 7 dalies. Apie tai?

PIRMININKĖ. Pirmiausia Teisės departamento dvi pastabos.

K. ADOMAITIS (LF). Teisės departamento pastaboms pritarta bendru sutarimu, tai tikslinamojo pobūdžio pastabos.

PIRMININKĖ. Ar 2 straipsniui su Teisės departamento pasiūlymais galime pritarti bendru sutarimu? Galime, prieštaraujančių nematau. Ačiū.

Dėl 3 straipsnio yra Teisės departamento viena pastaba.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Pritarta bendru sutarimu. Tą ir fiksuojame. Taip pat Seimo narių A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio pasiūlymas.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Pirmininkas pristatys pataisą.

PIRMININKĖ. Prašom, kolega Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Labai ačiū. Dėl įstatymo projekto 10 straipsnio 7 dalies?

K. ADOMAITIS (LF). Taip.

Z. BALČYTIS (DFVL). Taip, tuomet kažkaip aiškiau yra susiorientuoti. Siūloma neišplėsti išimčių rato, kai atlygis už galimybę statyti valstybinėje žemėje yra nemokamas, nes, pirma, projekte išimtį siūloma taikyti...

K. ADOMAITIS (LF). Labai nesigirdi.

Z. BALČYTIS (DFVL). Kaip?

K. ADOMAITIS (LF). Labai nesigirdi.

Z. BALČYTIS (DFVL). Projekte išimtį siūloma taikyti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms, kai dalininko ar dalyvio susirinkime savivaldybėms, jų institucijoms ar įstaigoms priklauso daugiau negu 51 % balsų dauguma, tačiau likusius 49 % gali turėti ir šių bendrijų dalyviai. Jie gali būti fiziniai asmenys, vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės ir panašiai. Taigi, taip sudaromos galimybės ir privačiam subjektui gauti naudą valstybės turto sąskaita, tačiau Valstybės kontrolė ir Specialiųjų tyrimų tarnyba ne kartą pažymėjo, kad valstybės turtas turi duoti tiesioginę naudą valstybei.

Antra. Kaip nurodo Nacionalinė žemės tarnyba, daliai projekte numatytų subjektų valstybinė žemė patikėjimo teise ir taip jau yra perduota neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių funkcijoms įgyvendinti. Taigi, siūlomos išimtys jiems išvis neturėtų būti taikomos, pavyzdžiui, oro, jūrų uostams, darželiams, ligoninėms statyti ir panašiai. Todėl siūloma išimčių rato neplėsti ir palikti šiuo metu esamas išimtis.

PIRMININKĖ. Komiteto nuomonė.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė buvo nepritarti. Argumentuota tuo, kad pasiūlytos išimtys buvo aptartos plačiai, dalyvaujant įvairioms ministerijoms: Energetikos ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Žemės ūkio ministerijai ir kitoms. Tos siūlomos išimtys buvo svarbios įgyvendinant valstybės tikslus. Nepritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar vis dėlto Seimas ir iniciatoriai norėtų, kad būtų balsuojama dėl jų pasiūlymo? Ar yra 29 Seimo nariai? Yra? (*Balsai salėje*) Matau, kad dalis kelia. Vis tiek turime balsuoti. Prašom.

Taip, už – 30. Vadinasi, svarstome. Bus balsuojama dėl pataisos. Dabar motyvai. Už – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų padarome išimtis, lengvatas ten ir kažkas ne taip. Mes suprantame, kad reikia, yra padarytas proveržio paketas, iš tikrųjų padaryta labai daug išimčių. Ir būtent, kalbant apie energetiką, tikrai mes turime daug lengvatų. Ar dabar reikia paimti valstybinę žemę, būtent vėl neapmokestinant, neišsiperkant ir panašiai? Tai yra aukcionai, gali nusipirkti tos valstybinės žemės, įsigyti, jeigu ji būtų nereikalinga visuomenės poreikiams. Bet aš manau, kad tikrai nereikia pritarti ir nereikia plėsti išimčių rato. Labai teisingai pasakė – valstybei turi būti tiesioginė nauda, o čia bus verslui tiesioginė nauda. Tikrai siūlau ne plėsti ratą, o pritarti Z. Balčyčio pataisai.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Aš nežinau, ar jūs, gerbiamas Zigmantai, gerbiama Laima, skaitėte, ką jūs siūlote išbraukti. Pavyzdžiui, jūs siūlote apmokestinti krašto apsaugos statomus objektus, jūs siūlote apmokestinti diplomatinių tarnybų statomus objektus. Tas pažeistų tarptautines sutartis, krašto apsaugos biudžetus. Truputį atsargiau su tuo, kas yra lengvatos, nes tiesiogiai, jeigu taip nubalsuosime, mes pradėsime diplomatines užsienio tarnybas apmokestinti už statybas mūsų nemokamai joms suteikiamuose valstybinės žemės sklypuose, krašto apsaugos statinius, skirtus krašto apsaugos institucijų funkcijoms atlikti, taip pat apmokestinsime. Tam ir padarytos šitos lengvatos, suderėtos kartu su krašto apsaugos ir likusiomis institucijomis, kad būtų lengvatos ir išimtys, ir jos yra pagrįstos. Todėl kviesčiau atmesti šitą Audito komiteto registravimą, kurį užregistravo Z. Balčytis ir A. Skardžius.

PIRMININKĖ. Dėkui, motyvai išsakyti. Dėmesio, kolegos, balsuosime. Gal sutarkime, kad galime dėl pataisų trumpąjį variantą paleisti, nes tikrai daug pasiūlymų. Gerai? Tuomet balsuojame: kas už kolegų pasiūlymą, balsuoja už, kas pagal komiteto nuomonę, balsuoja kitaip.

Balsavo 94: už – 30, prieš – 39, susilaikė 25. Seimo narių pasiūlymui nepritarta. Ar galime tuomet visam 3 straipsniui bendru sutarimu, ar norite balsuoti?

Per šoninį mikrofoną – Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiama pirmininke. Norėčiau šiek tiek replikuoti gerbiamam ministrui, kad čia ne Balčyčio įstatymas, o Audito komitetas svarstė, mes esame pranešėjai ir mes jį pristatome, svarstant šitą klausimą.

PIRMININKĖ. Dėkui. Prašom, kolega A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Aš nereplikuosiu ministrui dėl to, kas teikia pataisas. Taip, mes, komiteto nariai, pirmininkas ir aš, teikiame tas pataisas per priėmimo stadiją. Ačiū, kad atsirado palaikančių kolegų, nes svarstant Audito komitete visi pritarė pataisoms. Aplinkos apsaugos komitetas jį tiesiog „išoperavo“, taip pasakysiu, ir išbraukė visus saugiklius.

Ką kalbėjo ministras, tai tikrai yra netiesa, nes Nacionalinė žemės tarnyba daliai projekte numatytų subjektų... ir valstybinė žemė patikėjimo teise tarp jų perduodama neatlygintinai naudoti valstybės ir savivaldybių funkcijoms vykdyti. Visi šitie tarptautiniai įsipareigojimai tai yra valstybės funkcijos, visi kariniai objektai priimti sąjungininkams ir visiems batalionams – tai yra valstybės funkcija ir čia kalbėti apie kažką nereikėtų. Tiesiog eliminuojami saugikliai. Taip negalima daryti. Tai yra valstybės turtas. O dabar taip pasiparceliuoti sėdint ant lagaminų labai miela.

PIRMININKĖ. Ačiū už nuomonę. Kaip suprantu, turbūt pageidausite, kad dėl 3 straipsnio balsuotume? Ar galime bendru sutarimu? Balsuojame. Įjunkime greitąjį būdą.

Užsiregistravo 96, balsavo 96: už – 64, prieš – 5, susilaikė 27. 3 straipsniui pritarta.

Dėl 4 straipsnio pasiūlymų nėra. Ar galime bendru sutarimu pritarti? Nematau prieštaraujančių, pritarta. Dėl 5 straipsnio yra kolegos Seimo nario J. Razmos pasiūlymas. Prašom, komiteto nuomonė.

J. RAZMA (TS-LKDF). Ne, pirma aš.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, pirmiausia teikėjas pristato.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš dėkingas komitetui, kad pritarė mano siūlymo svarbiausiai nuostatai, kad sklypų savininkams... tai yra statinių savininkams perduodami sklypai būtų naudojami bei būtini. O dėl kitų nuostatų, kur komitetas nepritarė, tai aš sutinku su komiteto argumentais ir kviečiu visus palaikyti tą redakciją, kurią pateikė komitetas, pritardamas iš dalies mano pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Komitetas dar pagarsins?

K. ADOMAITIS (LF). Taip, pritariame iš dalies, kaip pranešėjas, siūlymo teikėjas pristato.

PIRMININKĖ. Suprantu, kad teikėjas neprašo balsuoti ir bendru sutarimu lieka komiteto redakcija. Tuomet dėl 5 straipsnio yra dar Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar galime 5 straipsniui bendru sutarimu pritarti? Galime. Labai ačiū.

6 straipsnis. Čia yra, atsiprašau, nėra pasiūlymų. Ar galime bendru sutarimu? Galime. Dėl 7 straipsnio pasiūlymų nėra, ar galime bendru sutarimu? Galime, ačiū.

Dėl 8 straipsnio yra Seimo Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Šitai fiksuojame. Taip pat yra dėl to paties 8 straipsnio kolegos J. Urbanavičiaus pasiūlymas. Prašom pristatyti.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Mane tenkina, ten pritarta iš dalies, tai aš neprašau balsuoti.

PIRMININKĖ. Dėkui. Komitetas, matyt, atskirai neigarsina pozicijos. Lieka komiteto redakcija. Ir 8 straipsniui bendru sutarimu galime pritarti? Pritarta.

Dėl 9 straipsnio yra Teisės departamento pastaba. Prašom. Komiteto atstovas.

K. ADOMAITIS (LF). Pritariame bendru sutarimu. Tai tikslinamojo pobūdžio.

PIRMININKĖ. Ar galime 9 straipsniui bendru sutarimu pritarti? Galime, ačiū. 10 straipsniui galime pritarti bendru sutarimu be pasiūlymų? Galime, ačiū.

Dėl 11 straipsnio yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta bendru sutarimu, patikslinant, kokioms pramonės įmonėms gali būti išnuomojami, perleidžiami sklypai.

PIRMININKĖ. Ar galime 11 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Galime, ačiū.

Dėl 12 straipsnio yra kolegos S. Gentvilo pasiūlymas.

S. GENTVILAS (LSF). Kadangi dabar vykdo funkcijas, daugumą jų, Nacionalinė žemės tarnyba, o po sausio 1 dienos bus išskaidyta į 60 savivaldybių, tai numatoma, kad savivaldybės turėtų 10 darbo dienų terminą sutikimams išduoti, kad būtų vienoda praktika per visas savivaldybes, reguliuojama pagal įstatymą, o ne pagal atskirą savivaldybės tvarką. Ačiū.

PIRMININKĖ. Komiteto nuomonė.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar galime visam 12 straipsniui pritarti bendru sutarimu su S. Gentvilo pasiūlymu? Galime, labai ačiū. 13 straipsnis. Pasiūlymų nėra, ar galime bendru sutarimu pritarti? Galime, dėkui.

Dėl 14 straipsnio yra Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas pritarė, patikslino, kaip skundai teikiami institucijoms ir kitiems juridiniams asmenims.

PIRMININKĖ. Ar galime 14 straipsniui tuomet pritarti bendru sutarimu? Galime.

Dėl 15 straipsnio Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas irgi pritaria bendru sutarimu, nustatydamas skundų priėmimo ir nagrinėjimo tvarką.

PIRMININKĖ. Ar galime su Teisės departamento pasiūlymu pritarti 15 straipsniui? Galime, ačiū. Eikime prie 16 straipsnio. Pasiūlymų nėra. Ar galime bendru sutarimu? Galime. 17 straipsnis. Taip pat nėra pasiūlymų. Ar galime bendru sutarimu? Galime, ačiū.

Dėl 18 straipsnio yra du Teisės departamento pasiūlymai. Prašom pristatyti.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta abiem bendru sutarimu, tai tikslinamieji pasiūlymai.

PIRMININKĖ. Abiem pasiūlymams, taip? Ar galime tuomet su minėtais pasiūlymais pritarti 18 straipsniui bendru sutarimu? Galime, dėkui. Judame toliau.

Dėl 19 straipsnio – Seimo Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Irgi pritarta bendru sutarimu, tikslinamasis.

PIRMININKĖ. Tikiuosi, 19 straipsniui irgi bendru sutarimu galime pritarti. Pritarta.

20 straipsnis. Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Tai 20 straipsniui irgi galime pritarti bendru sutarimu, prieštaraujančių nematau.

Dėl 21 straipsnio yra Teisės departamento pasiūlymas. Du.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta abiem bendru sutarimu. Ne, atsiprašau, vienam, pirmajam, nepritarta. Nepritarta pirmajam.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, nepritarimo motyvus galite pasakyti?

K. ADOMAITIS (LF). Paaiškinome, kad praktikoje susiduriama su atvejais, kai paimant žemę visuomenės poreikiams, gavus subjekto suvaržymą, nustačius suvaržymo sutikimą, procesai vyksta daug greičiau ir sklandžiau, tačiau reikalingas pirminis pagrindas, kadangi kartais piliečiai nesutinka duoti sutikimo, jei įstatymuose nėra numatyta jiems tokia galimybė.

PIRMININKĖ. Dėl antrojo pasiūlymo?

K. ADOMAITIS (LF). Dėl antrojo... pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Antrajam pasiūlymui Teisės departamento, mano žiniomis, komitetas pritarė. Tai, matyt, visam 21 straipsniui pagal komiteto redakciją galime bendru sutarimu pritarti, taip? Ačiū jums.

Ir 22 straipsnis. Yra taip pat Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas...

K. ADOMAITIS (LF). Pritaria.

PIRMININKĖ. Pritaria. Taip pat yra S. Gentvilo pasiūlymas, jis yra atsiimtas, tiesa? Ar norite kalbėti? Ne. Atsiimtas, taip ir fiksuojame. Taip pat J. Razmos pasiūlymas. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Čia likau šiek tiek nesupratęs, kodėl komitetas nepritarė tokiam, man atrodo, žmogaus teises apginančiam mano pasiūlymui ir suteikiančiam aiškumą. Dabar pagrindiniame tekste yra pasakyta, kad jeigu ten oficialiais siuntimais neranda žmogaus, tai siunčiama seniūnui, bet nepasakyta, ką jis turi daryti. Savo pasiūlyme aš parašau, kad gavęs pranešimą meras arba jo įgaliotas savivaldybės vicemeras, seniūnas informuoja savininką apie planuojamą paimti visuomenės poreikiams nekilnojamojo turto objektą ir po to nedelsdamas apie tai praneša Nacionalinei žemės tarnybai. Na, čia labai aiškių veiksmų, ką turi daryti tie pareigūnai, aprašymas.

Taip pat aš siūlau vis dėlto žmogaus naudai fiksuoti momentą, kada laikoma, kad jis yra informuotas apie tą žemės sklypo paėmimą visuomenės poreikiams. Dabar pagrindiniame tekste lieka, kad laikas fiksuojamas, kai ta žinia atsiranda NŽT svetainėje. Na, pasakykite, kuris iš jūsų

skaito tą NŽT svetainę ir žiūri, ar ten kuris nors jūsų sklypas neatsidūrė. Anksčiau dar buvo bent prievolė paskelbti vietinėje spaudoje. Aš laikau, kai žmogų suranda seniūnas, kad tai būtų nuo to momento laikoma.

PIRMININKĖ. Tai jūs norėtumėte, kad būtų balsuojama dėl jūsų pasiūlymo? Ar yra 29 nariai salėje, paremiantys iniciatyvą? Balsuojame trumpuoju būdu. Yra 51 už.

Dabar atsiklausiamo komiteto pozicijos.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas nepritarė gerbiamo Seimo nario J. Razmos siūlymui. Siūlymo esmė yra ta, kad paimant žemę visuomenės poreikiams turi būti informuojamas seniūnas ir jis turėtų bandyti surasti asmenį, kurio žemė paimama, bet pastebėtina, kad asmuo visų pirma informuojamas registruotu laišku ir, jeigu tai nepavyksta, tuomet skelbiama NŽT interneto svetainėje. Tai tuo faktu kaip ir pripažįstama, kad informuota. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad yra daug stadijų paimant žemę visuomenės poreikiams ir tikrai kiekvienoje stadijoje apie tai yra informuojamas žemės savininkas. Na, o siūlymas informuoti savivaldybės merą ar seniūną ir jį įpareigoti ieškoti to žmogaus kartais prasilenktų su tokiais realiomis galimybėmis ir užvilktų procesą. Tokiais motyvais komitetas nepritaria tokiam siūlymui įtraukti seniūnus ir merus į žmonių paieškas, jeigu jie nerandami.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai už pasiūlymą – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Na, tikrai veža stogą, rauna stogą tokie, na, sakykime, atsakymai ir motyvai. Taigi konstitucinė žmogaus teisė į jo nuosavybę, o net neinformavus yra nusavinama, atimamas žemės sklypas kažkokiems visuomenės poreikiams. Kažkada mes išleidome džiną iš butelio – infrastruktūra nacionalinės svarbos objektams ir taip toliau. Dabar galės bet kas, kažkoks privatninkas galės sau tiesti kabelį nuo Baltijos jūros vėjų jėgainių iki Kruonio ir žmogus nebus informuotas ir jo žemė bus nusavinta dėl kito kažkokio intereso. Galbūt dalyvaus ir valstybės valdoma įmonė tame projekte, bet man tokie dalykai tikrai rauna stogą, turbūt visiems rauna stogą. Nebereikia net informuoti! Tai sovietmečiu, kai atiminėjo ir varė į kolchozus visus, tada taip pat elgėsi. Aš labai nustebęs, kad žmogaus nuosavybė, garantuota Konstitucijoje, nebėra vertybė. Užtenka kažkam pareikšti kažkokį interesą... Galbūt paštininkė, atvažiavusi į vidurį lauko, neras pašto dėžutės, žmogus galbūt gyvena kažkur. Nereikia net suieškoti žmogaus, *davai*, atimame mes jo nuosavybę. O žemė yra turbūt brangiausias, kiekvienam lietuviui yra tikras turtas, nes jos kiekis yra ribotas. Štai šioje vietoje, aš manau, jūs elgiatės kaip bolševikai ir siūlau pritari gerbiamo J. Razmos pataisai. Išsivaduoju iš to sovietinio mentaliteto. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas Artūrai, be jokių *davai* ir be jokių bolševizmų. Šiandien galiojanti tvarka yra tokia, kad kas tai būtų – energetikai, dujininkai ar bet kas, kelininkai padaro teritorijų planavimo dokumentą – specialųjį planą arba kitokį dokumentą. Pagal jį numatoma, kas bus paimta visuomenės poreikiams. Pagal šiandieninę tvarką yra registruotas laiškas, e. pristatymo sistema ir vietinis laikraštis.

Ką dabar J. Razma siūlo – merui ar seniūnui pavesti klebono arba paštininko funkcijas ir ištepti procedūrą iki begalybės. Pritarus šitam pasiūlymui, tada meras ir savivaldybės darbuotojas turės ieškoti žmogaus, kaip antstolis fiksuoti įteikimo faktą. Tai nėra nei mero, nei administracijos direktoriaus, nei seniūno funkcijos, kad gaudytų žmones, ir tikrai tai yra perteklinis dalykas. Ką pastebėjo Teisės departamentas, tai sustabdytų ne vieną strateginį projektą, kuriam reikėtų paimti žemę visuomenės poreikiams. Tai įvardino Teisės departamentas, todėl kviesčiau nepritari.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai išsakyti.

Per šoninį mikrofoną – J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Griežtai protestuoju prieš neteisimą čia ministro apkaltinimą. Tikrai nesiūlau seniūnui ar merui pavesti klebono funkcijų. Čia ministras mane apšmeižė.

PIRMININKĖ. Ačiū už paaiškinimą. Apsispręsimė balsuodami. Balsuojame dėl pasiūlymo. Kas už J. Razmos pasiūlymą, balsuoja už, kas pagal komiteto nuomonę, balsuoja kitaip. (*Balsai salėje*)

Užsiregistravo 101, balsavo 99: už – 57, prieš – 4, susilaikė 38. J. Razma gavo pakankamai platų palaikymą šiame Seime. Pasiūlymui pritarė.

Tuomet dėl 22 straipsnio dar yra Teisės departamento pasiūlymas.

Gerai, replika po balsavimo. Prašau, Eugenijau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Replika po balsavimo. Kolegos, kam mes bepavestume informuoti tą žemės savininką, tas nekeičia esmės. Pavyzdžiui, galime pavesti, kad vienmandatininkas Seimo narys, išrinktas toje apygardoje, privalo informuoti. Ar tai išsprendžia problemą? Mano manymu, problema yra kita, – kad atsiranda pavojus, kad žemės sklypas, nuosavybė bus paimta nežinant savininkui. Taigi esmė yra tokia: neįsitikinus, kad savininkas yra informuotas, visiškai nesvarbu, kuriais būdais, žemė negali būti paimta. Dabar atsitinka taip, kad nuosavybė gali būti paimta jam nežinant, todėl klausimo visiškai nesprenžia seniūnas, Seimo narys, NŽT svetainė ir taip toliau. Yra teorinis pavojus, kad žmogus keliauja aplink pasaulį penkerius metus ir jis tikrai nepasidomi NŽT svetaine ir pašto dėžute.

PIRMININKĖ. Ačiū. Buvo replika po balsavimo.

Dabar dėl... Prašau, Artūrai.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Gerbiamoji pirmininke, gerbiami kolegos, kai žmogus bus informuotas, jisai ims veiksmų ginti savo konstitucinę teisę į jo turto neliečiamybę. Štai kur tai atsiranda. O kai žmogus neinformuotas, atvažiuoja, grįžta į Lietuvą ir staiga pasirodo, kad jis yra kaip beuainas – viskas valdžios yra nusavinta, nesakysiu, kad komunistų, bet KP ta pati.

PIRMININKĖ. K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, pirmininke. Matant tas aistras tarp tėvo ir sūnaus norėtusi palinkėti vakare prie arbatos susėsti ir išsiaiškinti, nes iš tiesų klausimas jautrus ir balsavimo rezultatai rodo, kad iš tiesų turi būti informuotas žmogus. Ačiū už balsavimą.

PIRMININKĖ. Dėkui. Tuomet dar dėl 22 straipsnio užbaikime, dėl Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymo. Komiteto nuomonė?

K. ADOMAITIS (*LF*). Pritarti bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Pritariame. Dabar dėl 22 straipsnio ar norime balsuoti, ar galime bendru sutarimu pritarti? Negirdžiu reikalavimo balsuoti. Pritarta bendru sutarimu 22 straipsniui.

23 straipsnis. Čia yra Teisės departamento pasiūlymas. Prašom, kokia nuomonė?

K. ADOMAITIS (*LF*). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Tuomet 23 straipsniui kviečiu pritarti bendru sutarimu. Negirdžiu prieštaravimų. Pritarta.

Dėl 24 straipsnio nėra pasiūlymų. Ar galime bendru sutarimu? Ačiū. Dėl 25 straipsnio yra Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (*LF*). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Pritarta. Ar galime 25 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Galime, ačiū. Dėl 26 straipsnio nėra pasiūlymų. Ar galime bendru sutarimu? Galime, ačiū. Dėl 27 straipsnio yra keletas Teisės departamento pasiūlymų.

K. ADOMAITIS (*LF*). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar galime 27 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Galime. Ačiū. Dėl 28 straipsnio taip pat... (*Balsai salėje*) Už visą 27 straipsnį bendru sutarimu su komiteto redakcija. Dėl 28 straipsnio yra Teisės departamento pasiūlymas.

K. ADOMAITIS (*LF*). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Ar galime 28 straipsniui su Teisės departamento pasiūlymu pritarti bendru sutarimu? Galime. Prieštaraujančių nematau.

29 straipsnis. Čia yra kolegų A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio pasiūlymas. Prašom. Kuris iš jūsų matyt, Audito komiteto pirmininkas? Prašom, Zigmantai.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Tai čia dėl 66 straipsnio, taip?

PIRMININKĖ. Ne, ne, ne.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Dėl 3 ir 4 dalių.

PIRMININKĖ. Taip? Atsiprašau, taip.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Šituo pasiūlymu yra siūloma Žemės įstatyme *ex post* vertinimą atlikti ne po penkerių metų, tai yra 2029 metais, tokia nuoroda būtų iki sausio 1 dienos, bet po trejų metų, nes priimti Žemės įstatymo pakeitimai palieka nemažą dalį atitinkamų institucijų, jie taip pat bus

aktualūs nemažai daliai mūsų gyventojų, todėl minėtas vertinimas turėtų būti atliekamas anksčiau, tai yra po trejų metų.

Primintina, kad neseniai priimto Valstybės tarnybos įstatymo *ex post* vertinimą yra numatyta atlikti praėjus trejiems metams nuo jo įsigaliojimo dienos. Todėl siūlyčiau pritari Audito komiteto pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Kitas pasiūlymas irgi turbūt yra panašus savo prigimtimi. Mes čia gal kartu galime traktuoti, kad tai yra pristatyta. Vienas dėl 3 dalies, kitas dėl 4 dalies.

Z. BALČYTIS (DFVL). Čia aš 3 ir 4 dalis pristačiau.

PIRMININKĖ. Taip, abi. Ar yra 29 kolegos, kurie pristatytų, tai yra kurie pritaria pasiūlymui? Balsuojame, matyt, nes čia keliami nykščiai. Ar yra 29?

Už – 43, pasiūlymą svarstysime. Prašau komiteto nuomonės dėl abiejų.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė yra nepritarti. Nepritarta bendru sutarimu. Manoma, kad reikėtų bent penkerių metų, kad būtų galima atlikti teisinio reguliavimo vertinimą. Ir pabrėžtina, kad tokį patį siūlymą mes jau svarstėme ankstesnėje stadijoje ir buvo nepritarta tiek komitete, tiek Seimo salėje.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Iš pranešėjo neišgirdau komiteto motyvų, kodėl ne po trejų, o po penkerių metų. Komiteto pirmininkas, pristatydamas pataisas, aiškiai pasakė, kad Valstybės tarnybos įstatyme, naujai priimtame, numatyta treji metai.

Anksčiau diskusijoje, svarstant pataisas, svarstymo stadijoje buvo kažkaip klaidinama, kad numato įstatymas po penkerių, bet, pasirodo, įstatymas numato ne anksčiau kaip po dvejų metų. Todėl, sakyčiau, anksčiau buvo melas, dabar išvis tyla, jokių motyvų nėra. O per tą laiką (išties įstatymas yra sudėtingas) ir gali būti prarandamas valstybės turtas, nacionalinė žemė. Kadangi tai liečia ir įvairius sandorius, atsidurs vietoj vienos Nacionalinės žemės tarnybos 60 tarnybų perduota žemė. Dabar mes penkerius metus nekreipsime dėmesio, kas vyks po žemės perdavimo. Mes jau žinome, kas vykdavo, kai vienoje rankose buvo žemė. Ir ne per penkerius metus – vykdavo labai greitai. O čia pasikeis dvi savivaldybių kadencijos per tą laiką, per penkerius metus, ir nebus jokio atgarsio, kaip ten vyksta, ar viskas vyksta teisėtai, ar valstybė nepraranda savivaldybėms perduoto turto, žemės, ar gauna tą naudą, kurią ir priklausytų gauti valstybei iš jos turto, ar ji tiesiog taip veltui įstatymo teise išdalinama, kaip mano minėtame pavyzdyje. Visi puikiai žino, 60 hektarų čia, prie buvusios „Siemens“ arenos (dabar – „Avia Solutions Group“). Pažiūrėkite, kaip viskas staigiai vyko, nereikėjo net penkerių metų.

PIRMININKĖ. Dėkoju už motyvus. Apsispręsimė balsuodami. Tie, kurie palaiko kolegų A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio pasiūlymą, balsuoja už, kurie palaiko komiteto liniją, balsuoja kitaip.

Užsiregistravo 98, balsavo 97: už – 59, prieš – 9, susilaikė 29. Pasiūlymui pritaria.

29 straipsniui galima bendru sutarimu ar pageidaujate balsuoti? Negirdžiu pageidavimų, tai pritaria bendru sutarimu.

Tuomet 30 straipsnis. Čia yra keletas Teisės departamento pasiūlymų.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta 1 straipsniui. Tikslinamojo pobūdžio. Pritarta bendru sutarimu 2 straipsniui.

PIRMININKĖ. Gerai. Teisės departamento pirmąjį pristatėte. Dabar yra Seimo narių S. Jovaišos ir T. Tomilino pasiūlymai. Kuris iš jūsų pristatys? Sergejus. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Čia yra techninis pasiūlymas. Anksčiau pradėti paėmimo visuomenės reikmėms procedūras, jos užtrunka gana ilgai, ir jas paankstinti, neatsižvelgiant į tai, kada įsigalios visas įstatymų paketas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar komitetas pritaria?

K. ADOMAITIS (LF). Pritaria bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Galime tą ir užfiksuoti. Seimas pasiūlymui, matyt, pritaria bendru sutarimu. Tuomet dar yra keletas Teisės departamento pasiūlymų dėl 30 straipsnio.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas pritarė iš dalies. Patikslino, kada nuosavybės atkūrimo procedūros laikomos baigtomis. Tai yra per mėnesį nuo to, kai Nacionalinė žemės tarnyba paskelbia apie nuosavybės teisių atkūrimo proceso pabaigą savivaldybėje.

PIRMININKĖ. Visiems keturiems pritarta, tiesa?

K. ADOMAITIS (LF). Taip, pritarta iš dalies.

PIRMININKĖ. Taip, pritarta iš dalies. Ar galime 30 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Pritarta. Ačiū.

Dabar motyvai dėl viso. Motyvai už – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Prieš 33 metus, kai griuvo geležinė siena, kai kurios valstybės iš šio kontinento pusės nuėjo Vakarų keliu, kitos liko Rytuose su savo paveldu. Tęsia, deja, tą paveldą. Trys dimensijos skiria šias valstybes. Visų pirma, kaip? Ar jos nugriovė, ar nenugriovė sovietines skulptūras, tokias kaip Stalino, Lenino?

Antra. Ar atliko iliustraciją?

Trečia. Ar gražino nuosavybę savo ikikariniais, ikisovietiniams savininkams? Džiugu, kad šitas įstatymas padarys nuosavybės gražinimo pabaigą. Gražiname žydų kilmės savininkams kompensacijas. Šitas įstatymas padės pagrindus gražinti nuosavybę likusiems 3 tūkst. piliečių. Taip pat sausio 1 dieną savivaldybėms perduodame, jos tampa vakarietiškomis savivaldybėmis, jos pradeda valdyti žemę. Šiuo įstatymu sukuriama reikalingi kontrolės mechanizmai. Mes turėsime 60 savivaldybių. Bendros tvarkos, bendros procedūros, kad jos būtų vienodos, nesvarbu, kuri savivaldybė, kad jos būtų sparčios, integruotos į „Infostatybą“, kad sutikimai būtų išduodami kuo optimaliau. Šis įstatymas sukuria ir kontrolę, ir galimybes. Labai ačiū visiems prisidėjusiems, ačiū kritikams ir įregistravusiems pasiūlymus. Nepaisant diskusijų, tai tikrai labai kokybiškas projektas, kurį pristatysime dvišalėje Savivaldybių asociacijos ir Vyriausybės komisijoje jau kitą savaitę ir aptarsime galimybes, kaip galima išjudinti užsistovėjusią rinką kai kur miestuose, miesteliuose. Tai dar kartą ačiū ir kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkui. Dėl motyvų prieš – Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiama pirmininke. Iš tikrųjų buvau užsirašęs kalbėti prieš ir tikėjau, kad vis dėlto Seimas kai kurioms pataisoms galbūt ir nepritartų, tačiau buvo pritarta. Iš tikrųjų mes, Audito komitetas, pradėjome savo darbą susidūrę su didele priešprieša. Mūsų komiteto iš viso nenorėjo skirti papildomu komitetu, jeigu prisimena ministras. Šis įstatymas, aišku, yra šiek tiek patobulintas, tačiau dar išlieka tam tikrų grėsmių. Šis įstatymas palies visas 60 savivaldybių, daugelį institucijų, nes ne į jų visų pateiktus pasiūlymus yra atsižvelgta, todėl aš labai atšargiai sakau, kad reikėtų šiam įstatymui nepritarti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Taip pat dėl motyvų prieš – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Aš taip pat, kaip ir komiteto pirmininkas, pasisakysiu. Išties siūlymai, kuriems pritarėte čia, Seime, tiek gerbiamojo J. Razmos, tiek Audito komiteto (dėkingas, kad palaikėte), yra papildomi saugikliai, tačiau palikta ir landų. Landų palikta ir sakant ne visai tiesą dėl bendrijų, kur 49 % turės privatūs fiziniai asmenys, galės turėti, mažos ar labai mažos įmonės galės turėti, ir taip tik pusė – 49 % to valstybės turto galės nukeliauti, galės nukeliauti į privačias rankas prisidengiant tais saugikliais. Svarstant Audito komitete, išties buvo daug saugiklių įdėta. Ir viskas taip sklandžiai praėjo, mes atsižvelgėme į STT siūlymus, į Valstybės kontrolės siūlymus, tačiau Aplinkos apsaugos komitetas kažkaip visus tuos saugiklius eliminavo ir turėjome šiandien diskusijas iš naujo. Didžiąją dalį, nes dar po to priimsime įstatymo projektą Nr. XIVP-2766, tai taip pat yra susijęs įstatymas. Ten kalbama apie kitus saugiklius. Pamatysime, kaip bus. Aš taip labai rezervuotai galbūt susilaikysiu nuo balsavimo už, nes matau, kad labai skubama ir nesistengiama efektyviai ir racionaliai valdyti valstybės turtą, maksimaliai užtikrinant saugiklių skaičių. Dabar vietoj vieno subjekto 60 subjektų valdys valstybės turtą. Ir labai skubama. Tai čia turbūt ta priežastis.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai išsakyti. Apsisprendžiame balsuodami. Žemės įstatymo projekto Nr. XIVP-2765 priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 111, balsavo 110: už – 73, prieš – 1, susilaikė 36. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

14.44 val.

Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2766(2) (priėmimas)

Toliau eikime prie lydimųjų, nusiteikime, kad dar reikės truputėlį padirbėti, dar yra nemažai pasiūlymų. Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2766(2). Vėlek dėl 1 straipsnio yra daug pasiūlymų. Tai pradėkime nuo Seimo kanceliarijos Teisės departamento pirmojo pasiūlymo.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarta. Komitetas... Tikslinamojo pobūdžio pasiūlymas.

PIRMININKĖ. Tuomet yra vėlek A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio pasiūlymai. Katras pristatysite? Prašom, Zigmantai.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiama pirmininke. Čia dėl 7 straipsnio 7 dalies. Yra siūloma laikytis dar praėjusiais metais priimtose Seimo pozicijos, kad Nacionalinė žemės tarnyba turi derinti su Aplinkos ministerija atitinkamus sprendimus dėl patikėjimo teisės į valstybinę žemę pasibai-gimo, nes, pirma, būtų sudarytos galimybės turėti papildomus saugiklius, užtikrinančius didesnę valstybinės žemės kontrolę, atskaitomybę ir skaidrumą. Be to, tai sudarytų galimybę Aplinkos ministerijai, kaip šios srities politikos formuotojai, realiu laiku valdyti informaciją apie atsilaisvintus valstybinės žemės plotus.

Antra. Nuo 2024 m. sausio 1 d. valstybinės žemės patikėtinių ratas ženkliai išaugs, nes visos 60 savivaldybių taps valstybinės žemės patikėtinėmis jų teritorijoje esančių miestų ir miestelių ribose. Taigi toks minėtų sprendimų suderinimas tarp Aplinkos ministerijos ir Nacionalinės žemės tarnybos itin svarbus ir prasmingas išgaliojus aptariamo įstatymo projekto nuostatoms, nes tai būtų įrankis ministerijai vertinti ir pasitikrinti, ar Nacionalinės žemės tarnybos priimti sprendimai yra pagrįsti ir skaidrūs. Taigi tai yra papildomi saugikliai, kurie užtikrintų didesnę valstybinės žemės kontrolę bei atskaitomybę.

PIRMININKĖ. Noriu tik paklausti, čia dėl to paties straipsnio kitas pasiūlymas irgi yra identiškas, tai jūs turbūt esmę kartu pristatėte?

Z. BALČYTIS (DFVL). Jeigu šitam nepritars, tada ir kitą, matyt, nebus tikslinga svarstyti.

PIRMININKĖ. Ar yra 29 Seimo nariai, kurie palaiko? Norite balsuoti. Balsuokite, tai yra balsuokime.

Taigi yra 40 kolegų, kurie palaiko. Komiteto nuomonė dėl išsakytų pasiūlymų.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas nepritarė šitam siūlymui jau antrą kartą. Seime jau buvo siūlytas toks dalykas ir jam nepritarta. Pažymėtina, kad Nacionalinė žemės tarnyba, kaip savarankiška institucija, per savo valdymo organus gali priimti sprendimus ir prisiimti atsakomybę už juos. Nelabai lieka aišku, kam iš viso reikalinga Nacionalinė žemės tarnyba, jeigu kiekvienas savo sprendimą turėtų derinti su Aplinkos ministerija.

PIRMININKĖ. Motyvai. A. Skardžius – už.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Galima paleisti 60 mažų džinukų iš butelio ir tie džinukai klajos nekontroliuojami. Tai čia būtent ir yra tai, kad Aplinkos ministerija, kuri turėtų laikyti ranką ant pulso, sako – aš nelaikysiu, veikite savarankiškai, o po to mes žiūrėsime. Aš manau, tai atsakomybės nusikratymas, viskas permetama į 60 žemės patikėtinių teritorijas. Na, pamatysime. Gerai, kad per trejus metus galėsime įvertinti. Aš manau, ir treji metai tikrai yra tas laiko tarpas, kuris Aplinkos ministerijai, kaip šios srities politikos formuotojai, nelaikant informacijos arba nevaldant informacijos, realiu laiku nevaldant informacijos, na, duos tam tikrą rezultatą. Aš nemanau, kad tas rezultatas bus geresnis, negu kad ministerija galėtų valdyti informaciją realiu laiku ir koordinuoti su Nacionaline žemės tarnyba. Tokia pataisos esmė ir yra.

PIRMININKĖ. Dėkui, jūs jau išsakėte motyvus, taip? Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Jau svarstymo stadijoje atmetėme Audito komiteto pasiūlymą. Jeigu būtų pritarta šitam pasiūlymui, tai būtų politizavimas. Lygiai taip pat, kaip statybos leidimų nederina Aplinkos ministerija, lygiai taip, kaip miškų kirtimo nederina ministerija, lygiai taip pat žemės nuomos ar patikėjimo sutarčių neturėtų derinti ministerija, nes jeigu pradėtų derinti, tai pradėtų

politiškai derinti, nes turi būti aiški tvarka, kriterijai, o Nacionalinė žemės tarnyba jau yra institucija, kontroliuojanti 60 savivaldybių.

Iki šiol yda buvo ta, kad pati Nacionalinė žemės tarnyba ir įgyvendindavo, ir prižiūrėdavo, ir save skūsdavo. Dabar šita atsakomybė išskaidyta – savivaldybės įgyvendina įvairias žemės funkcijas: sudaro nuomos sutartis, patikėjimo ir kitas, o Nacionalinė žemės tarnyba kontroliuoja, taigi Aplinkos ministerijos politizuoti sprendimai neturėtų būti įtraukti. Kviečiu nepritarti.

PIRMININKĖ. Taigi apsispręsimė trumpuoju balsavimu. Tie, kas palaiko iniciatorių siūlymą, balsuoja už, kas komiteto nuomonę, balsuoja kitaip.

Užsiregistravo 104, balsavo 103: už – 34, prieš – 26, susilaikė 43. Pasiūlymui nepritarta.

Dėl 10 dalies yra toks giminingas, tai nežinau, ar jūs prašote toliau balsuoti, ar ne? Prašau, Zigmantai.

Z. BALČYTIS (DFVL). Iš tikrųjų nebetenka prasmės balsuoti už tuos kitus pasiūlymus. Tai yra dėl 7...

PIRMININKĖ. Atsiprašau, ar dėl visų, kurie dėl 1 straipsnio pateikti?

Z. BALČYTIS (DFVL). Taip. Dėl straipsnio 10 dalies.

PIRMININKĖ. Dėl 10-os. Gerai. Dėkui. Taip ir fiksuojame. Tuomet einame prie Teisės departamento pasiūlymo dėl 1 straipsnio. Čia turbūt yra 12 dalis.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti. Tikslinamojo pobūdžio pastaba.

PIRMININKĖ. Dėkui. Taip pat dėl 13-os. Atsiprašau, dėl 17 dalies, Teisės departamento.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti iš dalies patikslinant, kad valstybė iš teisėtų savininkų išperka.

PIRMININKĖ. Dėkui. Tada dėl 1 straipsnio 17 dalies irgi yra kolegų Z. Balčyčio ir A. Skardžiaus pasiūlymas. Man rodos, ten kiek kitokio turinio, papildyti 12, 13 ir 14 dalis. (*Balsas salėje*) Tas pats. Pagal esmę tas pats. Tai irgi neprašote balsuoti, nes jau nematote dabar prasmės. Tvaroka. Gal tuomet 7 straipsniui galime bendru sutarimu? (*Balsas salėje*) Atsiprašau, taip, čia truputėlį redakcija yra kita. 1 straipsnis dar nebaigtas. Einame toliau. Teisės departamento pasiūlymas dėl 8 straipsnio 7 dalies. Mes čia einame pagal bazinį dokumentą.

K. ADOMAITIS (LF). Atsiprašau, dėl 8 straipsnio? Nes dabar turėtų būti A. Skardžiaus, Z. Balčyčio pasiūlymai dėl 8 straipsnio.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, sumaišiau. Ne Teisės departamento, o kolegų A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio dėl planuojamo sudaryti sandorio. Čia šitas pasiūlymas. Ar jūs prašote balsuoti? Prašau, Zigmantai.

Z. BALČYTIS (DFVL). Taip. Ačiū, gerbiama pirmininke. Projekte yra numatoma, kad savivaldybės dėl sudaromų valstybinės žemės panaudos sandorių teisėtumo į Nacionalinę žemės tarnybą kreipiasi po sandorių sudarymo. Tačiau tada lieka neaišku, kokių tikslu toks Nacionalinės žemės tarnybos tikrinimas būtų atliekamas, ar jis būtų reikalingas ir prasmingas, jei po sandorio sudarymo tai įvyktų. Įtvirtinus *ex ante* valstybinės žemės patikėtinio kontrolę, teisės aktų reikalavimų neatitinkančių valstybinės žemės panaudos ir nuomos sandorių turėtų nelikti. Tais atvejais, jeigu valstybinės žemės panaudos ar nuomos sandoris būtų sudarytas dėl netinkamų Nacionalinės žemės tarnybos derinimo veiksnių... tuomet Nacionalinė žemės tarnyba dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į prokuratūrą, kaip tai numatyta 32 straipsnio 3 dalies 5 punkte. Tuomet Nacionalinės žemės tarnybos arba institucijos, kurios funkcijas ji perėmė, veiksnių ar neveikimo... Nacionalinė žemės tarnyba dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi, kaip ir mano paminėta, į prokuratūrą.

Antra. Siūlomas reguliavimas yra nelogiškas, nes pirmiausia sudarius valstybinės žemės panaudos ar nuomos sandorį, o tik tuomet tikrinant jo teisėtumą programuojami teisminiai ginčai tarp savivaldybių ir kitų sandorio šalių. Todėl siūloma Nacionalinės žemės tarnybos išvadą dėl galimybės sudaryti valstybinės žemės panaudos sandorį gauti iki sutarties sudarymo, o ne po jos sudarymo.

PIRMININKĖ. Dėkui. Ar yra 29 Seimo nariai, kurie palaiko tokio pasiūlymo svarstymą? Apsisprendžiame balsuodami. Yra 35 nariai. Kreipiuosi į komitetą dėl komiteto pozicijos. Čia yra bazinis 8 straipsnis, pasiūlymas dėl 7 dalies, jį reikia pristatyti.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė yra nepritarti. Nepritarta bendru sutarimu. Pagrindiniai motyvai yra tokie, kad jeigu būtų sudaryta sutartis, kuri prieštarauja teisės aktams, ir Nacionalinė žemės tarnyba iš anksto būtų davusi sutikimą dėl tokio suderinimo, tuomet po sutarties sudarymo jina nebegalėtų ginti viešojo intereso ir kreiptis į teismą dėl sutarties nutraukimo. Atkreiptinas dėmesys, kad Nacionalinė žemės tarnyba atliktų patikrinimą prieš įregistruojant sutartį Registrų centre. Neįregistravus sutarties Registrų centre, sutartis nėra įsigaliojusi, todėl yra laiku atliekamas tas patikrinimas sutarties, sutarties pagrįstumo, kartu išsaugoma teisė Nacionalinei žemės tarnybai kreiptis į teismą dėl nutraukimo, jeigu ji yra sudaryta neteisėtai arba neteisingu pagrindu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Dėl motyvų už – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Na, paklauskite, ką siūloma įteisinti įstatymu: pirmiausia sudaroma valstybinės žemės panaudos ar nuomos sutartis, o po to tikrinama. Per tą laiką gali ginti... Na ir valstybei turto nuostoliai, sakykime, ir pačiam vystytojui, kuris tame išsigytame panaudos ar nuomos sutartimi sklype vystys, asmuo vykdys tam tikrą veiklą ar vystys kokį nors projektą. Po pietų šaukštais niekas jau nebemosuoja. Viešąjį interesą gali ginti prokuroras, gali ginti ir ta pati Nacionalinė žemės tarnyba, niekas to nedraudžia. Visos ten tarnybos gina savo sprendimus, viešąjį interesą ir jokių čia problemų nėra. Taip yra šiandien. Kalbėti, kad pirmiausia, na, kėdės, o po to pinigai, tai gal vis dėlto pirma pinigai, o po to kėdės? Kaip ten tas retorinis klausimas iš tokio seno filmo?

PIRMININKĖ. Dėkui. S. Gentvilas – prieš. Į retorinį klausimą, nežinau, ar atsakys.

S. GENTVILAS (LSF). Būtų smagu iš A. Skardžiaus girdėti vakarietišku filmu kokias nors citas, ne tik tai ten to archajiško. Bet, žiūrėkite, Gulbinų pavyzdys gerai įrodo, kad NŽT suderino ir bijojo imtis Gulbinų nuomos sutarties. Ir kol neįsikišo prokuratūra, tol sutartis nebuvo judinama. Tai ar jūs dabar norite, kad prie kiekvienos sutarties, kurią sudaro, vėl sėdėtų NŽT, ar ji būtų geriau kaip kontroliuojanti institucija? Tai gal geriau palikime pagal rizikos vertinimą: saugikliai sudėti, įstatyme yra ir prievolė Registrų centrui neregistruoti sutarčių, kurios galėtų būti panaudojamos prieš trečiuosius asmenis, ir visa kita. Kai turėsime normalią kontrolę, tada NŽT galės ir imtis kontroliuoti, o prokuratūra niekada nespės visur. Prokuratūra turi tikrai daug užduočių, tam ir yra kontroliuojanti institucija NŽT. Kviesčiau nepritarti.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Balsuodami apsispręskime. Kas palaiko pasiūlymo autorių poziciją, balsuoja už, kas komiteto – balsuoja kitaip.

Užsiregistravo... Už – 33, prieš – 24, susilaikė 42. Pasiūlymui nepritarta. Ir eikime prie bazinio 9 straipsnio šio mūsų 1 straipsnio. Dėl jo yra bent pora Teisės departamento pasiūlymų.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti abiem siūlymams bendru sutarimu. Tai tikslinamojo pobūdžio pastabos.

PIRMININKĖ. Gerai. Taip pat yra A. Skardžiaus ir Z. Balčyčio, bet aš įtariu, kad čia prigimtimi tas pats. Ar jūs norite balsuoti taip pat dėl sutarties sudarymo?

K. ADOMAITIS (LF). Čia iš esmės savo esme toks pats siūlymas, dėl kurio balsavome.

PIRMININKĖ. Prašau suteikti žodį.

Z. BALČYTIS (DFVL). Dėl 25 dalies.

PIRMININKĖ. Ne, ne, čia yra bazinis 9 straipsnis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Dėl 11 dalies.

PIRMININKĖ. Pasiūlymas dėl 11 dalies.

Z. BALČYTIS (DFVL). Tada neprašome balsuoti, nes nepritarėme prieš tai buvusiems.

PIRMININKĖ. Tuomet yra dar Teisės departamento pasiūlymų dėl to paties bazinio 9 straipsnio.

K. ADOMAITIS (LF). Dėl Teisės departamento pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Gerai. Taip pat yra dėl 25 dalies, ką jūs norite dabar pristatyti. Kolegos A. Skardžius ir Z. Balčytis. Prašom, Zigmantai.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiama pirmininke. Šiuo straipsniu ir atskirais punktais yra siūloma atsisakyti nuostatų, kurios numato, jog valstybinės žemės nuomotojas išnuomoja valstybinės žemės sklypą statiniams ir įrenginiams eksploatuoti, kurių paskirtis neatitinka valstybinės žemės sklypo pagrindinės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo. Pritarus projektų iniciatorių

pasiūlymui, galimybių piktnaudžiauti valstybinės žemės nuoma bus dar daugiau, nes neliks ribojimų dar ir statinio paskirties keitimui. Taigi sudaromos galybės valstybinės žemės, tai yra valstybinio turto, nuomos sutartyse iš esmės įrašyti bet kokias nuostatas, kurių pageidauja statinių nuomininkas. Specialiųjų tyrimų tarnyba ne kartą išsakė argumentus, kad toks teisinis reikalavimas suteikia galimybę, atsiprašau, reguliavimas, suteikia galimybę piktnaudžiauti valstybinės žemės nuoma, nes fiziniai ir juridiniai asmenys, įsigiję pastatus ir statinius, išsinuomoja valstybinės žemės sklypus jiems eksploatuoti, tačiau faktiškai realiai tokie pastatai pagal jų tiesioginę paskirtį nėra naudojami. Tokias situacijas ne kartą kritikavo ir Valstybės kontrolė. Todėl siūlome pritarti mūsų pateiktoms pastaboms.

PIRMININKĖ. Dėkui. Ar yra 29 kolegos, kurie palaiko tokį pasiūlymą? Apsispręskime balsuodami. 36 nariai buvo už. Tuomet išklausome komiteto nuomonę.

K. ADOMAITIS (LF). Komiteto nuomonė – nepritari. Iš tiesų praktikoje susiduriame su situacijomis, kuomet pakeitus statinių ir žemės paskirtį ir asmeniui bankrutavus ar parduodant turtą iš varžytinių naujasis turto įgijėjas nebegali sudaryti sutarties dėl valstybinės žemės, tęsti statybų ar rekonstrukcijos darbų ir visi ginčai užsibaigia teismuose. Pabrėžtina, kad naujas įstatyminis reguliavimas nustato konkrečius terminus ir padidintą žemės nuomos mokesť, kol bus pakeista žemės paskirtis. Dėl šių motyvų nepritariame šiam siūlymui bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Vis dėlto dėl motyvų yra užsirašęs A. Skardžius – už.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Kaip Simonas sakė, žiūri naujus filmus, aš žiūriu į gyvenimą, kuris du kartus ilgesnis už gerbiamojo Simono. Tai vis dėlto atveju buvo n, kai vietoj kažkokio sukiuzusio, atsiprašant, tualetu kur nors Užupyje buvo vystoma sklype... Tam sandėliukui naudoti priskirtame pusės hektaro sklype, ponas M. Maldeikis žiūri į mane, būtent kur jų tėvukas turėjo namą, kotedžą. Ten buvo išvystytas pusės hektaro plotas, buvo skirtas tam sklypui, tam sandėliukui naudoti Užupyje. Ten buvo skirta naudoti, o atsirado kotedžai, užstatyti pusėje hektaro ploto, vietoj to. Aš prisimenu tokius pavyzdžius, žinote, čia gyvenimo patirtis, niekur nuo jos nepabėgsi, ji velkasi iš paskos. Ir kai, pavyzdžiui, vietoj sukiuzusių garažų, kurie buvo skirti garažams, vienoje vietoje arti Aušros vartų, Gervėčių gatvėje, staiga išdygo pastatai, šimtu procentų užstatyti saugomoje teritorijoje, kuri buvo išbraukta vos per vieną mėnesį savivaldybės sprendimu iš saugomos kolonijos, taip ten vadinamos teritorijos, čia susiję su carine kolonija, kur gyveno inžinieriai ir taip toliau tuo metu... Štai išbraukta ta teritorija iš saugomų ir ten suprojektuoti kelių tūkstančių kvadratinių metrų stiklainiai. Todėl, kad vieno politiko šeimos verslui reikėjo pastatyti Karalienės Mortos mokyklą. Tai buvo tokių pavyzdžių. Štai.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Nė vienas pastatas šitoje šalyje neegzistuoja be žemės sklypo. Jeigu mes nesuformuosime prie pastatų žemės sklypų, tada turime išpirkti nuosavybę, bet valstybė niekada neišperka štai šiaip sau. Tai reikia sudaryti sąlygas, kad prie turto būtų suformuoti sklypai. Įstatyme yra diferenciacija tarp sunykusio ir apleisto. Tą buvo pastebėjusi STT. Mes neleidome prie betono gabalų ar dar kokio nors bloko sudaryti 1 hektaro sutarties, yra tik prie apleistų pastatų, gali būti sudaryta. Yra numatytas didesnis žemės nuomos mokesčio tarifas. Taigi saugikliai yra sudėti ir su STT šios pastabos yra suderintos. Prašom neapeliuoti, kad čia neskaidru kažkas. Kviesčiau nepritari, ką ir komitetas padarė, vienbalsiai nepritardamas.

PIRMININKĖ. Apsisprendžiame balsuodami. Kas palaiko iniciatorių pasiūlymą, balsuoja už, kas komiteto poziciją, balsuoja kitaip.

Balsavo 96: už – 36, prieš – 25, susilaikė 35. Pasiūlymui nepritarta.

Toliau dėl 1 straipsnio. Kaip... 27 dalis, taip turbūt reikėtų formuluoti, yra Seimo nario S. Gentvilo pasiūlymas. Norite įgarsinti? Komitetas, kaip suprantu...

K. ADOMAITIS (LF). Pritaria.

PIRMININKĖ. Pritaria. Tai, matyt, taip ir fiksuojame. Seimas taip pat pritaria. Nematau prieštaraujančių. Kolegos, dėl 1 straipsnio yra likę, rodos, 8 ar 9 Teisės departamento pastabos. Prašau pagarsinti, kokie yra sprendimai, ir gal taip bendrai galėsime apsispręsti.

K. ADOMAITIS (LF). Visoms pritarta kaip tikslinamojo pobūdžio pastaboms.

PIRMININKĖ. Fiksuojame, kad pritarta. Tuomet dėl viso 1 straipsnio su ilgai svarstytais pasiūlymais. Ar galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje: „Galime.“*) Galime. Labai ačiū.

Tuomet judame prie 2 straipsnio. Čia vėlek Teisės departamento pasiūlymai. Prašau, komite-
to nuomonė.

K. ADOMAITIS (LF). Vėlgi pritarta dviem pasiūlymams bendru sutarimu kaip tikslinamojo
pobūdžio.

PIRMININKĖ. Pritariame. Tuomet į bazinį 3 straipsnį... Kolegos, ar galime bendru sutarimu
2 straipsniui pritarti? Galime, ačiū.

Dėl 3 straipsnio yra gautas Seimo nario J. Urbanavičiaus pasiūlymas. Prašau pagarsinti.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Seimo Aplinkos apsaugos komitete tikrai
nemažai čia diskutavome ir turbūt jautriai diskutavome, tai aš gal kol kas atsiimu šį siūlymą, bet
dėstydamas motyvus aš norėsiu pasakyti, kodėl taip padariau.

PIRMININKĖ. Atsiimate, taip?

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Visus savo likusius siūlymus, taip.

PIRMININKĖ. Visus likusius, taip. Tuomet 3 straipsnį priimame bendru sutarimu. Dabar dėl
viso lydimojo šio įstatymo... Ai, motyvai! Už – J. Urbanavičius.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Aš atsiimu visus likusius, kaip ir minėjau.

PIRMININKĖ. Dabar dėl motyvų dėl viso. Dėl viso dėl motyvų.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). A, dėl viso. Mielieji kolegos, tikrai šiaip pritariu šitam bendram
įstatymo projektui, tikrai daug diskutuota. Tačiau gaila, kad Aplinkos apsaugos komitete buvo
neišgirstas ministro. Išsakyti argumentai ir tikrai daug diskutavau su atsakingomis institucijom-
is. Iš NŽT yra numatyta perduoti žemės kontrolės funkcijas į Valstybinę teritorijų planavimo
inspekciją. Tikrai matosi, kad dar nepadaryti visi namų darbai: archyvinės bazės nesukurtos, in-
formacinės sistemos nesukurtos, etatai iki galo nesudėlioti ir finansai. Tikrai likę nedaug, keletas
mėnesių žmonėms pasirengti. Na, bet ministras žadėjo prisimti atsakomybę ir sutvarkyti tuos
dalykus. Labai jautriai reagavo, tai aš tiesiog nenorėdamas čia erzinti ministro tiesiog atsiėmiau
tą savo siūlymą. Tikiuosi, ministre, jūs iki žiemos sutvarkysite ir, aš tikiuosi, grįžę į parlamentinę
kontrolę mes galėsime pasitikrinti.

Noriu priminti, ministre, kad tiek ministras, tiek Seimo narys kada nors vaikščios ta pačia
žeme kaip ir visi. Tai tikiuosi, kad galėsite visiems pažiūrėti į akis. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Dėl motyvų prieš – Z. Balčytis.

Z. BALČYTIS (DFVL). Ačiū, gerbiama pirmininke. Tokia mūsų ministrų, buvusių ir esamų,
dalia, kad juos vis vien kažkas nervina. Tai mes iš tikrųjų dabar svarstydami šį įstatymo projektą
turime aiškiai sau pasakyti, kad tie saugikliai, kurie buvo numatyti Audito komitete, buvo viešai
svarstomi ir faktiškai daugiausia visiems buvo pritarta. Jų buvo 26. Iš 26 šiandien trims pritarėte,
bet dar penkiems yra nepritarta, bet patiems pagrindiniams, esminiems, kurie tikrai turėjo užtik-
rinti tinkamą kontrolę, tai yra valstybinės žemės nuomos, pardavimo ir visus kitus, kaip sako,
procesus, tačiau jiems nebuvo pritarta, nors po svarstymo Audito komitete gerbiamas ministras
Simonas paspaudė ranką, padėjo už labai gerus pasiūlymus, už geras iniciatyvas, tačiau mato-
te, kad realybė yra visiškai kitokia.

Na, negalime mes pritarti šiam projektui iš esmės, nes landos išlieka, į STT ir visų kitų tarny-
bų, kurios labai atsargiai vertino visus šiuos procesus ir turi patirties, irgi nebuvo atsižvelgta, to-
dėl, gerbiami kolegos, tiesiog siūlau nepritarti. Po patobulinimo mes ateityje galėtume šitą įstaty-
mą, jeigu nepritartume, priimti tokį, kad jis tenkintų visas puses – ir tuos, kurie naudojasi žeme,
ir tuos, kurie kontroliuoja. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Aš tik dėl protokolo, aišku, Seimo atsiklausdama, vis tiek yra balsavi-
mo intervalas, kuris baigiasi, bet yra svarstymo ir priėmimo procedūra, tad pratęsiame po kiek-
vieno klausimo.

Dabar motyvai už – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš kalbėsiu trumpai. Aš kviečiu opoziciją, kuri da-
lyvauja komitete, o komitete, kaip aš matau, visiems pakeitimams buvo pritarta vienbalsiai, fak-
tiškai nebuvo ten dėl įvairių siūlymų balsuota kaip nors ir kad ten vos skirtumas būtų buvęs.
Staiga dabar opozicija praregėjo ir elgiasi kitaip. Būkite nuoseklūs, kaip ryte buvo sakoma, ne-
gudraukite.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Labai gaila, kad saugikliai buvo eliminuoti, vietoj vieno valstybinės žemės patikėtinio atsiranda 60 patikėtinių. Patį principą asmeniškai aš taip pat palaikau, kad būtų racionalu savivaldybėms suteikti teisę, nes jos geriau žino, kaip panaudoti tą valstybės turtą, bet iš 33 metų nepriklausomos Lietuvos gyvenimo turime labai daug pavyzdžių – ne kartą teko įvairiose komisijose, ir parlamentinės kontrolės, ir Audito komitete nagrinėti įvairiausių Valstybės kontrolės dalykus. Galėčiau minėti čia be skaičiaus: ir tą patį Užupį – ten vietoj onkologinio dispenserio atsirado 10 tūkst. kvadratinių metrų, Vilniaus universitetas išparceliavo, dabar gerbiamas Jurgis gelbėja „Pušyno kelią“, na ir įvairiausių dalykus, kurie bado visiems akis. Bado Lietuvos žmonėms akis, kad čia yra jų turtas ir jis turi būti naudojamas teisėtai ir efektyviai, o ne koks nors gudrutis galėtų sau paimti ir atsirišti, tarkime, kažkokį futbolo stadioną prie Sporto rūmų ir užstatyti savo ten *ofisais* ir taip toliau, ir juos sėkmingai išparceliuoti. Taip yra, taip buvo, bet labai nesinorėtų, kad dabar 60 valstybinės žemės patikėtinių elgtųsi taip, kaip buvo.

Todėl manau, kad Aplinkos ministerija labai skubėdama dabar elgiasi nesąžiningai ir tų saugiklių, kuriuos suformavo galbūt ne pataisų teikėjai, ne Audito komitetas, bet Valstybės kontrolė, Specialiųjų tyrimų tarnyba, tiesiog nebeliko tame įstatyme. Todėl labai tikiuosi, kad savivaldybės elgsis sąžiningai ir nepiktnaudžiaus taip, kaip jau buvo anksčiau padaryta. Ačiū.

PIRMININKĖ. Laikas. Dėkui. Ir motyvai už – A. Gedvilienė.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš labai trumpai. Reaguojau į tai, kas buvo pasakyta, kad visiškai neatsižvelgta į kolegų iš Audito komiteto darbą ir kad visi pasiūlymai atmes-ti. Tai tiems komiteto pasiūlymams, kuriems mes pritarėme bendru sutarimu komitete, apie ku-riuos tikrai diskutavome, jau buvo pritar-ta svarstymo metu, jie buvo integruoti ir jokių diskusijų mes nekėlėme. Liko keletas principinių dalykų, kurie dabar yra užregistruoti ir dėl jų mes disku-tuojame.

Kita vertus, tai yra tie klausimai, kurie iš esmės kitokį požiūrį suteiktų įstatymui. Man atrodo, kad jeigu mes vis dėlto statome ant pamato namą, tai turime jį statyti stabiliai ir nedaryti ko-kių nors skirtingų sprendimų vienur ar kitur.

Dabar taip pat nuskambėjo pasakymai, kad kažkas nesuderinta su STT. Noriu patikinti, kad visi pasiūlymai yra suderinti su STT ir nebeliko kabliukų, dėl ko būtų prieštaravimų dėl šių įsta-tymų projektų.

Dabar jūs kalbate apie saugiklius. Vieni saugikliai išnyko, bet kiti atsirado, nes sistema šiek tiek keičiasi. Aplinkos apsaugos komitetas kartu su Antikorupcijos komisija buvo išvažiavę į Gul-binų terasas. Aš tikrai džiaugiuosi, ten jau tada kalbėjau, dabartinis Žemės paketas atneša tas pa-taisas, kad tokie dalykai, kaip ten kažkada įvyko, nevyktų ateityje.

Kolegos, tikrai raginu balsuoti už, nebijoti, suteikti pasitikėjimą ministrui ir įpareigoti iki sausio 1 dienos tikrai parengti visus teisės aktus, visas bazines, kad sistema veiktų tikrai sklandžiai.

PIRMININKĖ. Dėkui. Apsispręsimė balsuodami. (*Balsai salėje*) Po to, jeigu bus dar motyvų. Pratęstas balsavimo langas. Dabar apsisprendžiame dėl Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo pro-jekto Nr. XIVP-2766.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 106, balsavo 106: už – 74, prieš – 6, susilaikė 26. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)
Dėl motyvų po balsavimo – Zigmantas. Prašau.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiama pirmininke. Norėčiau šiek tiek apie tą ginčą, vyku-sį čia dabar paskutiniu metu. Vis dėlto yra dvi skirtingos institucijos. Tie, kurie vykdo kažką, ir yra kita institucija, kuri kontroliuoja. Kontrolės sistema teisingai veikia tuomet, kai visi saugikliai yra sudėti ir jiems visiems yra pritar-ta. Aš jums tada pasakiau, mes davėme 26 pastabas, iš jų penkioms pastaboms nebuvo pritar-ta, bet jos yra esminės. Aš neaiškinsiu esmės, bet aš manau, kad ir Audito komiteto nariai puikiai supranta, apie ką kalbu. Todėl aš ir pasisakiau prieš, balsa-vau prieš.

Aš manau, mes dar diskutuosime apie šiuos klausimus ir su STT, ir su Valstybės kontrole, kai vėl išlįs vienas ar kitas Gulbinų atvejis. Aš mačiau tą reportažą iš Gulbinų. Gražiai pasivaikš-čiojote, bet iš esmės niekas ir nepasikeitė, nes tuo metu nebuvo teisingos kontrolės sistemos. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Kolegos, nepaisydama to, kad šio žemės paketo yra dar nemažai įstatymų, norėčiau pasiūlyti vis tik dabar pereiti prie Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“, nes turime svečių. Gerbdami vieni kitų laiką, ar galime taip sutarti?

15.18 val.

Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2937 (pateikimas)

Tuomet aš tiesiog kviečiu I. Šimonytę į tribūną. Prašau.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Aš nesu tokia aukšta ir graži, kaip nors būtų galima šitą padaryti žemesnį, bet gal kaip nors prisitaikysiu. Nerandu to mygtuko. Labai ačiū.

Gerbiami kolegos, leiskite pristatyti Seimui teikiamą Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“. Ši kartą pristatymas bus šiek tiek neįprastas, neįprastos formos dėl tos paprastos priežasties, kad pats dokumentas yra neįprastas, todėl dalį pristatymo padarysiu aš, o kitą pristatymo dalį kolega R. Lopata, vadovaujantis Ateities komitetui. Šis dokumentas buvo rengtas bendradarbiaujant su Seimo Ateities komitetu ir parlamentinių frakcijų atstovais, pačių parlamentinių frakcijų deleguotais į Valstybės pažangos tarybos darbą. Todėl aš pristatysiu labiau proceso dalį.

Vyriausybė fasilitavo šitą procesą, tikrai daug dalykų organizavo, tačiau pats turinys nebuvo kuriamas Vyriausybės. Jis buvo kuriamas įvairiais bendro kūrimo formatais bendradarbiaujant akademinėi bendruomenei, visuomeninėms organizacijoms ir įvairiems šio proceso dalyviams. Galiu turbūt pasakyti, kad dėl to, matyt, negaliu savintis šito dokumento, negaliu sakyti, kad tai yra Vyriausybės parengtas dokumentas. Taip, Vyriausybė jam pritarė, Vyriausybė jį teikia Seimui, nes taip numato Strateginio planavimo įstatymas, tačiau pats procesas buvo organizuotas visai kitokiu principu. Buvo sukurta Valstybės pažangos taryba (ten dalis jūsų taip pat dalyvavo), kuri veikė kaip patariamoji institucija. Taip pat joje buvo speciali koordinacinė grupė (ten dalis iš jūsų taip pat labai aktyviai dalyvavo ir labai daug savo laiko skyrė), kuri labiausiai prisidėjo jau prie proceso, prie rengimo eigos ir prie pasiūlymų dėl pačios vizijos turinio.

Sakyčiau, kad, skirtingai negu „Strategijos 2030“, kur daugiau... „Lietuva 2030“, kurios pagrindines idėjas suformulavo grupė išmintingų žmonių ir vėliau bandė jas populiarinti visuomenėje, ši sykių buvo keliamas kitoks tikslas, tai yra kad strategijos rengimas nuo pradžių būtų kuo atviresnis, kuo įtraukesnis ir paremtas bendrakūryba. Kvietėme organizacijas, pavienius ekspertus ir visi, kas norėjo tai padaryti, turėjo galimybę tai padaryti. Per 51 renginį, kurį turėjome, idėjomis ir pasiūlymais prie Lietuvos ateities vizijos prisilietė vienu ar kitu būdu, manome, apie 2,5 tūkst. piliečių.

Pats vizijos parengimas galėtų būti skirstomas į tris etapus. Pirmasis etapas buvo parengiamieji darbai, kuomet mes su Seimo Ateities komitetu susitarėme dėl darbo principų, kalendoriaus ir organizacinių darbų. Buvo inauguracionis renginys, sudaryta Valstybės pažangos taryba. Vėliau, antrajame – idėjų surinkimo ir diskusijų etape buvo parengti keturi tokie kraštutiniai ar to atspirties taško galimi scenarijai. Jie buvo tobulinami teminių diskusijų metu. Teminės diskusijos vyko organizuotos Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto ir Klaipėdos universiteto. Buvo surengtos šešerios dirbtuvės su bendrakūrėjais, diskutuota įvairių Lietuvos miestų ir miestelių bibliotekose. Iš viso per procesą buvo aplankyti 23 miestai ir miesteliai, gauta arti 400 įvairių pasiūlymų dėl ateities vizijos ir strateginių ambicijų. Vėliau, jau per pastarąjį pusmetį, visą šią gausią informaciją STRATA'os analitikai, ekspertai, Valstybės pažangos taryba ir jos Koordinacinė grupė pavertė tekstiniu ir vizualiu kūrinium, kurio turinį detaliau pristatys kolega Raimundas. Tai būtent yra tai, ką mes siūlome teikti svarstyti Seimui ir diskutuoti, ir sutarti galimai rudens sesijoje.

Tai aš turbūt šią savo pristatymo dalį baigsiu. Norėčiau instituciškai padėkoti pirmiausia Seimo Ateities komitetui ir jo nariams. Kai kuriems kolegoms norėčiau labai padėkoti, ypač gerbiamai R. Budbergytei, kuri manęs negirdi, bet kuri labai kantriai dirbo prie šio proceso, gerbia-

mam A. Abišalai, taip pat kitiems kolegoms, kurie prisidėjo skirdami nemažai laiko šiam procesui, daugeliui žmonių iš išorės ir, be jokios abejonės, STRATA'ai, kuri padarė daug praktinio įdirbio tam, kad šitą dokumentą būtų galima parengti, ir Vilniaus universitetui už tam tikrą lyderystę moderuojant visą procesą. Tai gerbiamas Rolandai... atsiprašau, gerbiamas Raimundai, paprašyčiau jūsų mane pakeisti, o aš tada prisėsiu prie kolegų ir būsiu pasirengusi atsakyti į klausimus.

PIRMININKĖ. Prašom, R. Lopata.

R. LOPATA (LSF). Ponios ir ponai, leiskite pratęsti premjerės pasisakymą, pateikiant dokumento turinį, jo vietą mūsų valstybės strateginio valdymo sistemoje, reikšmę formuojant ateities politiką. Šis dokumentas Strateginio valdymo įstatyme įvardijamas kaip Valstybės pažangos strategija ir kartu su Saugumo strategija ir Respublikos teritorijos bendrojo plano koncepcija sudaro pagrindinių strateginių dokumentų triadą. Paprastai kalbant, strategija yra ilgalaikis veiksmų planas bendriems ir ilgalaikiams subjekto interesams įgyvendinti – 15–30 metų. Strategijos rengimas pradedamas nuo vizijos ir misijos suformulavimo, kur subjektas apibrėžia anksčiau paminėtus interesus, kitaip tariant, siekiamus veiklos rezultatus. Toliau paprastai ją sudaro veiksmų kryptis, įgyvendinimo rodikliai ir veiksmų planas.

Pagrindinis šio dokumento elementas yra valstybės pažangos vizija, rengėjai tai ir akcentuoja jo pavadinime – Valstybės pažangos strategija „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, tačiau dokumentas taip pat apima dabartinės situacijos ir globalios aplinkos veiksnių analizę, vizijai įgyvendinti reikalingas valstybės vystymosi kryptis ir pagrindinius pažangos matavimo rodiklius. Kaip jau minėjau, toks dokumentas yra numatytas mūsų kadencijos Seime patikslintame Strateginio valdymo įstatyme ir, suprantama, koreguos jį įgyvendinti turinčių programavimo ir planavimo dokumentų turinį. Reikia pabrėžti, kad tai novatoriškas strateginio valdymo dokumentas, iš esmės besiskiriantis nuo ankstesnių ilgalaikių strateginių dokumentų. Būtent šis dokumentas remiasi prielaida, kad ateities negalima numatyti, tačiau galima įvertinti galimus jos raidos scenarijus ir pamėginti kreipti valstybės ir visuomenės raidą pageidaujama linkme. Pasak dabar strateginės valdysenos srityje populiaraus priežodžio, ateities negalima nuspėti – tai mes ne kartą pabrėžėme – tačiau galima pamėginti ją sukurti. Todėl ateities vizijai, Lietuvos ateities vizijai, rengti panaudota ateities išvalgų metodologija. Ši metodologija reiškia, kad nebuvo mėginama parengti vieno valstybės raidos plano, bet po esamos situacijos ir aplinkos analizės buvo sukonstruoti ribiniai Lietuvos ateities raidos scenarijai. Po to iš jų ekspertinio vertinimo būdu išskirtas ir išskleistas labiausiai pageidautinas. Šio scenarijaus pagrindu aprašyta valstybės ir visuomenės ateities vizija ir tuomet detalizuotos kryptys, kuriomis galima nueiti iki šios vizijos įgyvendinimo. Kaip ir kiekviena vizija, šiame dokumente siūlomas valstybės raidos scenarijus yra tam tikras idealas, to neslėpsime, tačiau jis yra pagrįstas – tą ir pabrėšiu – esamų mūsų valstybės raidos tendencijų aplinkos vertinimu ir sutarimu, kad jį pasiekti yra įmanoma.

Kaip ir dėl visų strateginių veiksmų, kuriant ateities viziją yra svarbus ne tiek ir ne tik galutinis rezultatas, dokumento tekstas, bet ir pats procesas, kuris sukuria bendrą matymą, vizijos nuosavybės jausmą ir įsipareigojimą kartu jo siekti, kaip tai buvo daroma iki šios dienos – premjerė jau pasakė. Esu įsitikinęs, kad tai galioja ir šio strateginio dokumento svarstymui Lietuvos Respublikos Seime. Tikiuosi, kad jo metu mes sukursime bendrą matymą ir suvokimą, kur link mūsų valstybė eina, ir šis suvokimas neabejotinai išliks ir po rinkimų, garantuodamas mūsų strateginių darbų tęstinumą. Reikia atkreipti dėmesį būtent į dar vieną aplinkybę, kad nors mes tvirtinsime tik pagrindinį dokumentą, kuris yra 72 puslapių apimties, bet dar yra ir 16 priedų. Jie paaiškina plačiau, kaip šitas dokumentas atsirado.

Kokia Lietuvos ateities vizija ir kokie keliai siekti jos įgyvendinimo yra pateikti mums svarstyti Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ projekte? Jos esmę išreiškė trumpoji formuluo-tė, kurią matome šioje skaidrėje: „Kelrodė Lietuva: valstybė, kurioje noriu gyventi ir kurti. Valstybė, kurią noriu saugoti.“ Dėl šios formuluo-tės niuansų, žinoma, mes dar diskutuosime rudens sesijoje, tikiuosi, tačiau pagrindiniai rengėjų siūlomos vizijos akcentai turbūt yra gerai perskai-tomi: tai lojalumas mūsų valstybei, asmenišką įsipareigojimą joje būti, kurti savo gyvenimą ir prisidėti prie bendro gyvenimo prielaidų išsaugojimo ir puoselėjimo. Vizija aprėpia visus pagrindinius valstybės būties aspektus: demokratinės visuomenės sąrangos ir valdysenos, asmens, ben-

druomenės, ekonomikos, tarptautinio vaidmens ir gyvenamosios aplinkos, ir visiems šiems aspektams numato vystymosi kryptis.

Šioje iliustracijoje sutelkti raktažodžiai atskleidžia pokytį, kokio kiekvienoje iš atvaizduotų visuomenės gyvenimo sričių siūloma siekti iki 2050 metų. Norėčiau akcentuoti, kad šie raktažodžiai tiesiogiai išplaukia iš mūsų valstybės Konstitucijos, iš mūsų Respublikos Konstitucijos, ir įsipareigojimo vakarietiškai politinei ir kultūrinei tradicijai. Ši vizija – tai įsipareigojimas siekti visiško demokratijos įgyvendinimo, sudaryti prielaidas kiekvienam mūsų valstybės, Respublikos, piliečiui atsiskleisti kaip laisvam, vertybiškai tvirtam, veržliam ir įsipareigojusiam asmeniui, toliau nuosekliai eiti pasaulio atviros kūrybinės ekonomikos ir verslios kultūros keliu, tobulinti ir įgyvendinti mūsų valstybės, kaip tarptautinio subjekto, gebėjimus konstruktyviai dalyvauti pasaulio reikaluose, darniai ir integraliai vystyti visą šalį, išliekant sąmoningoje ir atsakingoje santarvėje su gamta.

Yra identifikuoti vadinamieji horizontalieji principai, kurie įgalina ir įrėmina kiekvienos krypties pažangą. Siūloma, kad visoms pažangos kryptims taikytume technologijas ir inovacijas, vadovautumės darniu sugyvenimu su gamtine aplinka, o visą valstybės ir visuomenės plėtrą integruojančiu pamatu būtų mūsų kultūra, apimanti vertybines nuostatas, tapatybę ir įsipareigojimus.

Ši iliustracija atskleidžia, kaip projekto rengėjai mato Lietuvos ateities vizijos įgyvendinimą. Kertinės vizijos įgyvendinimo priemonės yra vadinamosios svertinės iniciatyvos, o iš esmės – kertinės reformos, kurias įgyvendinus galimas nuoseklus ir negrįžtamas mūsų valstybės raidos pokytis. Kai kurios tokios reformos reikalauja dešimtmečius trunkančio įsipareigojimo, pavyzdžiui, klimatui neutralus ir gamtinei aplinkai draugiškas gyvenimo būdas, negatyvių demografijos tendencijų suvaldymas, apie ką mes visai neseniai kalbėjome.

Kitos reformos išsidėsto pagal loginį nuoseklumą – pradžioje reikalingos vienos, po to įgalinamos kitos. Taip be visokeriopo valstybės atsparumo užtikrinimo ir efektyvaus viešojo valdymo negalėsime pretenduoti į stabilų vaidmenį pasaulio valstybių šeimoje, o be konkurencingos mokslo ir inovacijų sistemos – į vertę pasauliui kuriančią ekonomiką. Pabrėšiu, kad kartu bus pateikta ir paraleliai eis šiuo metu beveik patvirtintos darbo grupės mokslo, technologijų ir inovacijų politikos kryptys, kurias irgi turi tvirtinti Seimas. Galiausiai tam tikros mūsų valstybės ir visuomenės gyvenimo sritys yra įgalinusios viską, tai be konsoliduotos tapatybės, veiksmingos demokratijos ir vertybiškai įkrauto bei efektyvaus švietimo negalėsime pasiekti nieko.

Taigi ši strategija apibrėžia, kas mūsų valstybei yra svarbiausia ir dėl ko būtina išlaikyti nuoseklų politinį įsipareigojimą. Tikiuosi, kad tokį supratimą ir įsipareigojimą per šios ateities vizijos svarstymo procesą ir pasieksime. Artimiausių dešimtmečių kertinėmis reformomis, apie kurias aš užsiminiau, arba svertinėmis iniciatyvomis laikoma viešojo valdymo pertvarka, visuotinė gynyba, Respublikos ekonominis ir kibernetinis saugumas bei atsparumas, neigiamų demografinių tendencijų sustabdymas ir žalioji pertvarka. Horizontalūs jas įgalinantys veiksniai, iliustracijoje pavaizduoti kaip vientisas variklis, yra švietimo pertvarka, demokratijos gilinimas ir mūsų visuomenę integruojančių, permainas katalizuojančių kultūrinių nuostatų sklaida.

Keletas žodžių apie šio dokumento pasekmes, tai yra kaip jis paveiks mūsų valstybės valdymo praktiką ir ateities politinį gyvenimą.

Pagal Strateginio valdymo įstatymą, Valstybės pažangos strategija ir kitais strateginio lygmens dokumentais vadovaujamosi rengiant programavimo ir planavimo lygmens dokumentus, iš kurių svarbiausias yra Nacionalinis pažangos planas ir jį papildančios strateginės darbotvarkės, nacionalinės ir regionų plėtros programos, Vyriausybės programa ir įvairių lygių strateginiai bei metiniai veiklos planai. Taigi šio dokumento nuostatų ir pažangos rodiklių poveikis strateginio valdymo sistemai bus kertinis. Valstybės pažangos vizijos įgyvendinimą prižiūrės Valstybės pažangos taryba, Vyriausybė ir Seimas, kurio Ateities komitetui ši funkcija taps viena pagrindinių. Šios minėtos institucijos prireikus inicijuos ir vizijos atnaujinimą.

Dar paminėtina, kad dėl šio dokumento priežiūros, atnaujinimo proceso nepaprastai svarbu turėti patikimą įrodymų, duomenų pagrindą. Strategijos rengimo procese paaiškėjo, kad tam tikrų Lietuvos visuomenės raidos aspektų neatspindi nei oficialioji statistika, nei tarptautiniai socialiniai tyrimai, todėl bus kuriami nauji tyrimų instrumentai, susieti su vizijos suformuluotais pa-

žangos siekiais ir rodikliais, o konkrečiai – tai Lietuvos ilgalaikis socialinis tyrimas ir šeimos ir gimstamumo tyrimas. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Dėkui. Pradėsime. Raimundai, gal prisėskite prie kolegų ir tuomet pradėsime klausimų ir atsakymų sesiją. Kartu ir Koordinacinės grupės vadovas A. A. Abišala čia, ir D. Žerušis, malonu matyti.

Pagal užsirašiusius pirmoji klausia A. Širinskienė. Pasakykite, kam klausimas bus adresuotas. Prašom, Agne.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Aš nežinau, gal komiteto pirmininkui. Išties, skaitant Ateities viziją, nemažas dėmesys yra skiriamas demografinėms problemoms ir natūralu, kad tokia kontekste bent jau kitose valstybėse nemažai kalbama apie orų senėjimą, senatvę ir kaip tuos procesus palengvinti. Aš bent jau asmeniškai atsiversdama tą viziją to tikėjau, tačiau ori senatvė, be jokių priemonių ar ko nors, kas bus daroma, paminėta tik vieną kartą, tačiau pažangios Lietuvos su išvystytu švietimu vizijoje yra atsirandanti eutanazija. Tuo tarpu senatvė aptariama tik autoritarinio režimo vizijoje. Kaip tą reikėtų suprasti? Ar jūs manote, kad atsiranda eutanazijos būtinybė ir apie žmonių senėjimą, pagalbą senatvėje jau net neverta kalbėti, nes iš esmės dokumente jūs taip apie tai ir nekalbate?

R. LOPATA (LSF). Ačiū už klausimą. Žinote, dokumente ten įvairiai yra. Vieną kartą vienas daiktas paminėtas, kitą kartą tas pats daiktas kitais pavadinimais. Galbūt jums gali susidaryti toks įspūdis, bet nepainiokite scenarijaus su vizija. Eutanazija – tai viena iš scenarijaus būsenų, bet ne vizijos.

Kalbant apie demografiją, nesinorėtų plačiau kalbėti apie tai, ko jūs pasigendate, nes tas, iš esmės, veiksmų programa yra patvirtinta mūsų visai neseniai priimtoje rezoliucijoje dėl demografinės politikos. Faktiškai ji yra jau turbūt pirmas žingsnis, kuris detalizuoja tam tikras tezes, kurios išdėstytos vizijoje, dėl demografijos politikos. Ten apima viską plačiai, kompleksiskai žiūrint į demografiją, nes mes puikiai suprantame, kad demografinė problema yra viena svarbiausių. Nuo jos sprendimo nemažai priklauso tas, kas minėta vizijoje. Tai ir gynybos klausimai – mes nesukursime divizijos, jeigu neišspręsim demografijos klausimo, ir daugybė kitų dalykų, baigiant, aišku, ir ūkio kilimu.

PIRMININKĖ. Toliau klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Tai gal gerbiamai premjerei. Labai gražus deklaratyvių tezių rinkinys už 455 tūkst. eurų ir tikrai nenoriu dabar polemizuoti, ar tai buvo pats išmintingiausias mokesčių mokėtojų pinigų panaudojimo būdas. Nenorėčiau, kad priimtumėte asmeniškai kas nors iš dalyvavusių, iš tiesų galvoju, kad daugelis dirbo nuoširdžiai ir įdėjo daug pastangų į šį projektą.

Tačiau noriu užduoti tik vieną klausimą, kurį sudaro dvi dalys. Šiuo metu Lietuva susiduria su dviem sociodemografiniais iššūkiais – mažėjančiu gimstamumu ir didėjančiu atvykėlių skaičiumi. Atvykusių ukrainiečių Lietuvoje virš 80 tūkst., baltarusių virš 55 tūkst., rusų virš 16 tūkst. Skaičius tik didėja ir jau sudaro apie 5 % visų gyventojų. Ir jis ne tik didėja, tačiau ateityje nemanome prielaidų, kad šie žmonės galėtų grįžti į savo tėvynę, tai yra ilgalaikėje perspektyvoje mes matome Lietuvos tautinės sudėties pokyčių iššūkį ir šių žmonių integracijos poreikį. Kaip jūsų minėta strategija siūlo spręsti šį klausimą integruojant atvykstančius žmones į mūsų visuomenę ir taip pat didinant gimstamumą mūsų šalyje?

PIRMININKĖ. Laikas.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš vis dėlto nepraleisiu progos atsakyti į klausimą, kurio jūs neuždavėte, nes, kalbant apie trejų metų išlaidas, kurias jūs paminėjote, aš norėčiau pabrėžti, kad beveik 300 tūkst. iš tų lėšų yra STRATA'os analitikų atlyginimai, o ekspertams skirta suma – apie 90 tūkst., tai yra maždaug tiek, kiek save gerbiantis Seimo narys per trejus metus sunaudoja, du save gerbiantys Seimo nariai per dvejus metus sunaudoja parlamentinėms išlaidoms. Tai čia kas kam yra svarbiausia.

Dabar kalbant apie tai, ko jūsų klausėte, apie žmones, atvykusius iš Ukrainos ir Baltarusijos. Tai mes darome viską kaip valstybė ir nemanau, kad tai yra tiesiogiai labai susiję su strategija „Lietuva 2050“, bet mes dabar darome viską, kad tie žmonės, kurie atvyko iš Ukrainos, galėtų grįžti greitai į savo namus, tai yra kad Ukraina laimėtų karą ir kuo greičiau prasidėtų jos atstaty-

mo procesai. Gali būti, kad tai užtruks, todėl mes taip pat dedame pastangas, kad žmonės mūsų visuomenėje jaustųsi saugiai. Faktas, kad per ilgą laikotarpį, apie kurį mes dabar kalbame, turbūt Lietuvoje bus ir gyvens įvairių žmonių, bet tam ir reikalingas stiprus švietimas, stiprios socialinės institucijos, kad mes būtume pajėgūs šiuos žmones priimti, nevertinti jų kaip menkesnių už save ir kad jie galėtų tapti mūsų visuomenės dalimi. Toks ir yra, manau, vizijos turinys taip pat.

PIRMININKĖ. Dėkui. P. Gražulis, bet nesimato jo salėje. E. Sabutis. Prašau.

E. SABUTIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas būtų komiteto pirmininkui profesoriui R. Lopatai.

Visi priedai, kurie sudėti prie nutarimo, atrodo tikrai išpūdingai, juos perskaityti užima laiko, bet priedas Nr. 14 atrodo iškreptantis iš visos sistemos, nes jame įdėta 2 dienas Druskininkuose vykusio pasitarimo arba susitikimo darbotvarkė, kurioje surašytos ir degustacinės vakarienės, paminėti pietūs ir panašiai. Na, truputį keista balsuojant tvirtinti štai tokį priedą, tai plius ten yra nuotraukų pridėta, įvairių lipdukų ir panašiai, neįskaitomų iš esmės. Aš net ne klausdamas, o tiesiog norėčiau pasiūlyti jums šį priedą tada, kai, net neabejoju, Seimas patvirtins po pateikimo, sutvarkyti komitete ir padaryti jį labiau reprezentacinį.

R. LOPATA (LSF). Žiūrėkite, dėl skaidrumo juo labiau aš noriu pabrėžti, kad šiuo atveju aš atstovauju per tam tikrus, taip sakant, legalistinius mechanizmus Valstybės pažangos tarybai. Tas, kas yra pateikta, eina iš jos, iš Vyriausybės. Tai viena.

Antra. Dar sykį pakartosiu, ačiū už pasiūlymą, man atrodo, reikės atsižvelgti į tai, bet neabejoju, kad klausimo pateikėjai ir priedo pateikėjai tikrai stengėsi būti maksimaliai skaidrūs, turint omenyje tuos nuolatinis, tiesa, nepamatuotus kaltinimus dėl pernelyg didelių išlaidų tokio projekto vizijai rengti. Aš galiu tikrai paminėti, kad, pavyzdžiui, ispanams „Ispanija 2050“ kainavo virš 5 mln., oficialiai deklaruotų, iš valstybės biudžeto, nekalbant apie tai, kad tai vizijai parengti ispanų verslas skyrė dar didesnę sumą.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Gal aš galėčiau papildyti? Išties nutarimu yra siūloma tvirtinti strategiją. Priedai yra tiesiog pateikti kaip daugybė informacinės medžiagos tam, kad būtų geriau iliustruotas pats procesas. Ką aš ir minėjau, kad tai nėra Vyriausybės parengtas dokumentas tradiciškai, kaip būna pagal tokią reguliarią teisėkūrą, kokią mes turime, kad tikrai buvo labai daug sudėtinių dalių. Jūs čia matote tiesiog iliustracijas tų sudėtinių dalių, tų diskusijų ir kas ten vyko, ką žmonės rašė, net lipdukai nufotografuoti, kad galėtumėte paskaityti, kad žmonės tikrai taip rašė.

PIRMININKĖ. Dėkui. Klausia G. Surplys.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas A. Mazuronis.

G. SURPLYS (LVŽSF). Ačiū, Radvile. Gerbiama premjere, aš pradėsiu nerimtai, bet klausimas tikrai bus labai rimtas. Škotijoje 2007 metais įvyko toks panašus pratimas. Jie ieškojo, kaip prisistatyti, išleido virš 100 tūkst. svarų ir surado šūkį „Welcome to Scotland“. Mano klausimas ne apie pinigus, mano klausimas apie šitos strategijos likimą ir kaip mes ją įgyvendinsime. Jūs, gerbiama premjere, pirmadienį galvojate, kad neatsistatydinsite, antradienį jau galvojate atvirkščiai, galvojate, kad neatsistatydinsite, paskui, kad atsistatydinsite, paskui, kad vėl ne, o dabar mes kalbame apie 2050. Mes tokių strategijų turėjome tikrai ne vieną, įvairiausių vizijų. Rimtai kalbant, kaip jūs įsivaizduojate tos strategijos tą kelrodį, kas ir buvo įvardinta profesorius R. Lopatos, kaip valstybės institucijos, kaip Seimas, kuris keičiasi kas ketveri metai, prisitvirtins prie tos strategijos ir matys ją kaip kelrodį? Gal yra mechanizmai ten aprašyti?

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Būtent todėl turbūt, kad mes žinojome, jog reikės šią strategiją parengti, Seime buvo pasiūlyta sukurti Ateities komitetą, dėl kurio buvo visokiausių nuomonių ir buvo skeptikų, bet būtent tam, kad Seime šita strategija galėtų turėti savininką, kur yra visų partijų atstovai, visų frakcijų atstovai ir galėtų tai diskutuoti, būtent todėl Valstybės pažangos taryboje mes norėjome matyti visų frakcijų atstovus ir jie visi buvo bent jau nominaliai, ne visi vienodai aktyviai prisidėjo. Kai kurie tikrai dirbo labai daug ir labai nuoširdžiai ir aš esu jiems už tai dėkinga būtent todėl, kad šita strategija nėra apie mane ir apie tai, ką aš asmeniškai galvoju, nėra apie tai, ką galvoja asmeniškai kiekvienas kabineto narys, o yra gerokai už bet kokios dabartinės ar netgi artimiausios kadencijos. Ir, žinoma, bus gana prastai, jeigu Seime neatsiras tos strategijos nuosavybės taip perimant tęstinumą ją įgyvendinti, nes tada ji turi riziką tapti

tiesiog gražiu dokumentu, kurio nėra kam įgyvendinti. Bet vis dėlto praeities praktika tarsi to ir neliudija. Mes turėjome strategiją „Lietuva 2020–2030“, apie kurią irgi buvo visokiausių nuomonių, bet vis dėlto ten buvo nemažai įvairių rodiklių, kuriais ir A. Butkevičiaus Vyriausybė sekė, ir jūsų Vyriausybė sekė. Mes toliau irgi jau pabaigdami iš esmės tą ciklą taip pat vis tiek sekame, nors ne visi rodikliai buvo ten galbūt išmintingai parinkti, ne viską tu gali stebėti realiu laiku, daug yra kitų apribojimų, o kai kur gal ir apskritai ne visai teisingai sau tuos rodiklius tada susidėliojome. Bet vis dėlto tam tikra nuosavybė ir perimamumas vis tiek egzistavo. Šitai strategijai, kadangi ji buvo truputį kitaip sukurta, buvo siekta kuo atviresnio proceso, kad kuo daugiau žmonės įsitrauktų, kuo mažiau čia būtų Vyriausybės, kaip konkrečios kadencijos institucijos, tuo didesne sėkme perėmimo aš tikiu, ypač jeigu Seime bus dėl strategijos sutarta.

R. LOPATA (LSF). Aš tik papildyčiau premjerę arba akcentuočiau dar kartą, kad čia iš tikrųjų ne pirmas toks dokumentas 2030, tiktai šitas dokumentas remiasi kitokia metodologija ir, gal pasakyčiau, didesne įtrauktimi tų, kurie jį rengia, ir plius yra tam tikri mechanizmai, juos išvardinau, kaip jis būtų prižiūrimas.

Ko mes dar nepaminėjome, tai vieno fakto, kad šis dokumentas, jo ne visas, bet beveik visas variantas buvo pateiktas gegužės viduryje čia vykusiame Pasaulio ateities kongrese, jame dalyvavo virš 30 parlamento, Ateities komiteto atstovų ir taip toliau, ir panašiai, ir jis buvo labai pozityviai įvertintas.

O viskas toliau priklausytų, aš manau, nuo mūsų strateginės kultūros, jeigu mes suprantame tai kaip tam tikrą politinį išipareigojimą ateičiai. Bet kartu suprantame, kad nuo mūsų taip ir priklausys viskas: jo korekcijos, koregavimas, stebėseną ir taip toliau. Aš nematau jokio pagrindo, kad kitos spalvos Vyriausybė ir Seimas negalėtų dirbti su šituo dokumentu.

PIRMININKAS (A. MAZURONIS, DPF). Labai dėkui.

A. A. ABIŠALA. Pirmininke, ar galiu ir aš?

PIRMININKAS. Prašom.

A. A. ABIŠALA. Pone Seimo nary, skaičius 2 tūkšt. 500 piliečių, kurie dalyvavo kuriant šią dalyką, yra realus ir manau, kad dauguma, jeigu nesijaučia visiškais savininkais, tai bent jau ambasadoriais – tikrai, ir aš tarp jų. Patikėkite, per kitus rinkimus tie aktyvūs rinkėjai paklaus, ką jūs galvojate ir kaip jūs ketinate išlaikyti šitos vizijos įgyvendinimą? Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia T. Tomilinas. Kortelę įstatykite. Prašau.

T. TOMILINAS (DFVL). Tvarka. Labai ačiū. Noriu pagirti, pirmiausia, už tai, kad mes apie tai kalbame. Tikrai solidus dokumentas. Bet, žinote, politinė praktika sako, kad visų vizijų problema, kad kai yra labai daug gražių žodžių, vis dėlto atsakymų į esminius politologinius klausimus (daugiau mažiau viešojo sektoriaus ir daugiau mažiau tokia ar anokia kultūrinė kryptis), yra neatsakoma. Kaip jūs atsakytumėte į tuos esminius klausimus, nes jūsų programoje buvo gi parašyta, kad per kadenciją galiausiai, na, atsakysite sau į klausimą, kokio viešojo sektoriaus reikia Lietuvai, kaip jis bus finansuojamas ir taip toliau. Tai kaip į šituos sunkius politologinius klausimus atsako ši vizija? Nes ta pirmoji vizija 2030, ta, kurią irgi rengė dešinioji Vyriausybė, mano galva, taip jeigu labai supaprastinant, buvo apie tai, kad dekonstruosime viešąjį sektorių, privatizuosime kuo daugiau socialinių funkcijų. O kaip yra dabar? Jeigu taip supaprastintai?

PIRMININKAS. Laikas!

T. TOMILINAS (DFVL). Ir politiškai.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Gerai, aš galiu bandyti atsakyti. Man atrodo, į tuos klausimus seniai yra atsakiusi ekonomikos teorija. Ji sako labai paprastą dalyką, kad viešosios paslaugos yra normali prekė, o normali prekė tai yra dalykas, kurio, žmonių pajamoms didėjant ir žmonėms turtėjant, norisi geresnio, daugiau ir geresnės kokybės. Šituos klausimus tikrai išspręs ekonomikos teorija ir praktika per artimiausius 50 metų. Labai labai paprasta.

Bet ką aš dabar pasakyčiau iš tokio jau vizijos taško, kas buvo pasirinkta kaip koordinacinių sistema, kada mūsų diskusijose, kaip dažniausiai būna, prioritetas yra viskas: ir čia prioritetas, ir atvirkščiai – prioritetas. Šiandien jau padiskutavome: ir socialinė parama pažeidžiamoms grupėms, ar ten kokios nors paslaugos yra prioritetas, bet ir restoranų lengvatos yra prioritetas. Nu *vat*, ir kaip dabar čia sutilpti, *ane*?

Tai aš sakyčiau, kad koordinacinių ašis labai aiškiai ir buvo pasirinkta. Tai yra švietimas, ir tai yra dalykas, dėl ko mes esame sutarę kaip politikai horizontaliai, per Seimą, ir dėl to nėra ginčo.

Toliau yra, na, taip, sakykime, demokratijos būklė, *ane?* Kur irgi, turbūt, aš tikiu, kad yra žmonių, kurie galvoja, kad autokratinės ir totalitarinės sistemos yra efektyvesnės, bet aš tikiu, kad tokių žmonių yra mažuma vis dėlto. Tai, man atrodo, toje koordinacinių sistemoje veikti jau toliau įgyvendinant viziją mums yra lengviau, negu kad bandant visur kažkaip apsibrėžti kiekvienos srities prioritetus. Iš esmės iš to ir kultūros kaip tam tikro, ką rodė Rola... Raimundas (nesu prantu, kažką vis prisimenu ir vis painioju vardą, atsiprašau), iš kultūros, kaip to pamato, kuris eina horizontaliai, iš technologijų, kurios yra taip pat tam tikra objektyvi realybė, man atrodo, mes labai aiškiai tą namą ir susikonstruojame.

R. LOPATA (LSF). Aš galiu tik papildyti, kaip galime įsivaizduoti arba kaip iš tikrųjų bus, kaip jinai bus koreguojama. Štai vizijoje kalbama apie perėjimą, ilgalaikį perėjimą prie žaliosios energetikos. Štai dabar Energetikos ministerija faktiškai jau turi strategijos apmatų, su kuriais yra susipažinęs Ateities komitetas, turbūt gal ir Energetikos komisija ir panašiai, kurie iš esmės nubrėžia arba tuoj nubrėš labai konkrečius paveikslėlius, kaip atrodys Lietuvos energetika 2050 metais. Tai mes automatiškai koreguosime, jeigu sutarsime dėl tos strategijos, koreguosime viziją arba, tiksliau, tikslinsime, išskleisime tai, ką reiškia čia paminėta žaliaji energetika. Todėl ir sakome, kad čia yra visas procesas, todėl reikia iš tikrųjų natūralios, ramios ir nuoseklios stebėsenos, ko trūko, kai buvo pasirodžiusi, buvo priimta 2030 metams.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinis klausia A. Veryga, nes klausiti ir atsakyti buvo skirta 15 minučių ir mes labai vėluojame pagal darbotvarkę. Aš informuoju visus, kurie norėjo paklausti, kad šį nutarimo projektą svarstys visi komitetai, ir komitetuose bus tikrai labai daug galimybių diskutuoti. Arba jeigu yra siūlymas pratęsti frakcijos vardu, galime pratęsti, bet ir taip vėluojame. Klausia A. Veryga. Prašom.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju. Iš tikrųjų yra daug gero turinio, ypač to, kuris yra susijęs su faktinių duomenų ir situacijos analize, jau už tai tikrai labai ačiū, bet yra labai daug mokslinės fantastikos, kurią mes galime paskaityti, nusipirkę mokslinės fantastikos knygų knygyne, ir kuri buvo perkelta į šiuos dokumentus. Vieną tokį leidinį galiu net ir pacituoti, jo pavadinimą jūs, su prantu, pasirinkote. Tai yra O. Hakslio knyga „Puikus naujas pasaulis“. Tai ar čia specialiai, ar čia taip netyčia sutapo ir su tuo yra siejamos tam tikros politinės kryptys?

Aš noriu paklausti, kiek jūs patys tikite šito dokumento sėkme, nes yra aiškus politinės krypties angažuotumas, pavyzdžiui, per požiūrį į tradicinę šeimą, kuris ten kritikuojamas, kažkam yra priskiriamas. Ar jūs manote, kad tai yra kaip susitarimas su visuomene? Ir noriu paklausti, kaip šitas dokumentas arba jų rinkinys koreliuoja su dabar vis populiarejančiais nacionaliniais susitarimais? Ar yra koks nors ryšys su tuo?

PIRMININKAS. Na va. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Vėlgi tai, ką jūs minite, konkrečiai „Puikų naują pasaulį“, yra apibrėžimas tam tikro scenarijaus, tai pavadinimas, tiksliau, tas pavadinimas puikiai gali būti sąlyginis. Čia yra galbūt šiek tiek tokio, kaip pasakyti, tokio netradicinio teisėkūroje dalyko, bet aš visiškai nematau, kodėl to negalėtų būti, nes tai yra tam tikri teoriniai konstruktai, iš kurių, kaip iš vienas kitą neigiančių atskiruose dalykuose arba visuose dalykuose kraštutinių, mes galime išeiti į tą viziją, kuri mums atrodo, kad yra, ne mums, o kūrėjams, aš nenoriu vėlgi savintis tos strategijos autorystės, į tai, kas turėtų būti Lietuvos vizija. Ir iš to, ką paminėjo gerbiamas Raimundas, kalbėdamas apie artimiausio dešimtmečio prioritetus, tarkime, įgyvendinant šią viziją, tai puikiausiai dera su nacionaliniais susitarimais, kuriuos mes dabar turime dėl gynybos. Nors šiandien jau girdejome šiokių tokių nuomonės poslinkių, kad jau yra ir žmonių, kurie mano, kad reikėtų daugiau įsipareigojimų, tam aš pritarčiau kaip savo politinės bendruomenės narė, gal ne visi pritarę, bet apie tai galima diskutuoti. Lygiai taip pat ir dėl švietimo, tai, sakyčiau, dera puikiausiai.

PIRMININKAS. Labai dėkui, Ministre Pirmininke. Klausimų ir atsakymų laikas baigėsi, pasiūlymų jį pratęsti nematau. Pasisakymai dėl motyvų dėl Seimo nutarimo projekto po pateikimo. Už pasisako V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ačiū, gerbiamas Darbo partijos pirmininke Andriau Mazuroni, už suteiktą žodį, (*Juokas salėje*) šio posėdžio pirmininke. Ateities komitetas, vadovaujamas R. Lopatos,

mane, kaip Ateities komiteto narij, labai nustebino – mane, kurj jau sunku kuo nors nustebinti. Šis darbas, aišku, tik pateikimas, bus laiko diskutuoti ir rimčiau į viską pažiūrėti. Nes kas dabar mums bus reikalinga prie dirbtinio intelekto, kaip čia minėjo, švietimas, reikės pasitelkti racionalią mąstyseną, įvesti tėvų pensiją. Net premjerė dar nesusivokė, kas jos ir kitų biurokratų laukia jau net 2030 metais, nekalbu jau apie 2050 metus. Bus svarbu, kaip pamaitinti savus piliečius, net nekalbu apie imigrantus, kaip čia kviečiama, sako, reikės pasikviesti pašaliečių. Kaip reikės surinkti valstybės biudžetą, kai bus masė bedarbių? Čia kalbėjo apie nacionalinį susitarimą. Kaip tai gali įvykti, jeigu jūs skirtingas knygas skaitote ir su skirtingais žmonėmis bendraujate? O šiame projekte dalyvavo visas Lietuvos mokslo elites, ta mūsų turima grietinė, tie išminčiai čia bendradarbiavo su R. Lopatos Ateities komitetu. Todėl čia yra rimtas darbas, nesvarbu, kad čia fantazavo, jūs visi fantazuojate, kas bus rytoj, jau nekalbu apie 2050 metus. Prašau ir kviečiu palaikyti po pateikimo. Paskui labai rimta diskusija ir tobulinimas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš nutarimo projektą pasisako A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Žinote, čia kolega apie tą šedevrą tiek pakalbėjo, kad aš pacituosiu vieną to šedevro sakinį, apibūdinantį išsilavinusios ir demokratiškos Lietuvos viziją. Citatos pradžia: „Įteisinta eutanazija, LGBT šeimos ir galimybės įsivaikinti. Be to, šioje visuomenėje darniai sugyvena žmonės ir robotai. Pastarieji turi ir tam tikras žmogaus teises.“ Tai mes taip suprantame išsilavinusią Lietuvą po 50 metų – su senukų žudymu eutanazijos būdu ir robotams suteiktomis teisėmis. Toks labai retorinis klausimas – ar mes tokios valstybės norime ateityje?

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Kadangi prieš tai pirmininkavusi posėdžiui R. Morkūnaitė-Mikulėnienė pratęsė balsuoti skirtą laiką, balsuojame po kiekvieno įstatymo projekto, turėdami omenyje, kad ir priėmimų yra daug likę, tai balsuojame dėl šio nutarimo projekto po pateikimo. Kas pritariate nutarimo projektui Nr. XIVP-2937 po pateikimo, balsuojate už, kas nepritariate, – prieš arba susilaikote.

Balsavo 78 Seimo nariai: už – 62, prieš – 2, susilaikė 14. Nutarimo projektui pritarta.

Ar dėl komitetų galime apsispręsti bendru sutarimu? Kaip pagrindinis – Ateities komitetas. Galime. Labai dėkui. Kaip papildomi – visi kiti likę komitetai. Galime pritari? Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš norėčiau vis dėlto repliką gerbiamai Agnei. Aš suprantu, kad kartais yra labai patogu išimti sakinį iš konteksto, iš kokių nors teoriškai aprašytų galimų scenarijų, bet priminsiu, kad šioje strategijoje nieko panašaus siūlomo tvirtinti Seimui kaip rekomendacijų nėra.

PIRMININKAS. Labai dėkui.

15.58 val.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas iš rytinės darbotvarkės likęs 1-4.2 klausimas – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2413(2). Priėmimo stadijoje buvome sustoję, kai apsvaistėme pataisą dėl 1 straipsnio. Ar galime minėto įstatymo projekto 1 straipsniui pritari bendru sutarimu? Galime? (*Balsai salėje*) Negalime? Tuomet balsuojame, kas pritariate 1 straipsniui.

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 70, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 3. Pritarta 1 straipsniui.

Ar galime 2 straipsniui pritari bendru sutarimu? Pataisų, pasiūlymų negauta. (*Balsai salėje: „Galime.“*) Galime.

Galime 3 straipsniui? Galime. Labai ačiū.

Dėl viso pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako L. Slušnys.

L. SLUŠNYS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Pirmiausia, šiandien pirmą dienos pusę buvo sunku suprasti, kaip tokie menki pakeitimai, iš esmės jau nieko nelemiantys, sukelia tiek daug triukšmo. Jau dabar savivaldybėse galima gauti specializuotą pagalbą. Gal reiktų dažniau

pastebėti tuos teigiamus žingsnius mūsų šalies padangėje? Iš tiesų tos pagalbos yra daug. Yra savivaldybių, kurioms rūpi saugumas, rūpi smurto prevencija. Ten jau veikia tam tikros institucijos, kurios šitą pagalbą siūlo ir netgi teikia. Kartais kolegų noras viską paversti valstybės išpareigojimuais menkina savivaldos reikšmę, duoda nuorodas vietos bendruomenėms nesirūpinti problemomis, o laukti, kol tai padarys valstybė, ministras, o gal net ir pati premjerė. Gal vieną sykį išmokime pasitikėti bendruomenėmis?

Itin svarbus žingsnis – specializuotų advokatų atsiradimas. Tai jau rimtas žingsnis į geresnės pagalbos teikimą. Tiesa, daugelis įsivaizduoja, žinokite, kad pagalba turi būti teikiama tik vaikams, kurie patyrė seksualinį smurtą. Deja, mokslas ir tyrimai teigia, kad nepriežiūra, nuolatinis vaiko žeminimas ir jo augimas vaiko negerbiančioje aplinkoje turi lygiai tokį patį poveikį vaiko raidai, kokį jis patiria dėl seksualinio, fizinio smurto ar kitos agresijos. Tikiuosi, kad šiuo įstatymu mes pasieksime tą lygį, kai visos šio smurto formos bus vienodai gerai atpažįstamos ir visais atvejais vienodai įsijungs pagalbos sistema.

Palaikykime šį įstatymą ir ilgainiui nepraraskime budrumo, imdamiesi laikas nuo laiko parlamentinės kontrolės, taip bendruomenėms ir savivaldai primindami tai, ką ir kaip jie turi padaryti, kad užaugintume kuo daugiau vaikų, kurių nebereikėtų *remontuoti*, kai jie jau bus suaugę. Prašau palaikyti.

PIRMININKAS. Prieš pasisako L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS (DFVL). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Tiesiog iš to, kaip prieš tai kalbėjo L. Slušnys, iš tiesų nebeaišku, ką palaikyti, nes tiesiog nieko nėra tame įstatyme, jis yra tuščias, kiauras. Tikrai didžiulis klausimas, dėl ko mes čia diskutavome ir ryte, ir dabar, nes ar mes jį priimsime, ar nepriimsime, niekas nepasikeis, tiesiog niekas nepasikeis. O norėdami pasitikėti savivalda ir dėl tų klausimų, kuriuos jūs, Linai, kėlėte, kad vaikai patiria nepriežiūrą, prieš juos yra smurtauojama, tai prieš gerus ketverius penkerius metus padarėme Vaiko teisių reformą. Ir ką padarėme? Ėjome į savivaldybes, standartizavome principą visiems vienodą – visiems vaikams visose savivaldybėse – ir sutvarkėme, ir grąžinome dalį po dalies jį savivaldai tam, kad būtų standartas visiems vaikams vienodas. O dabar be mūsų pasiūlymo paliekama ta pati situacija. Tai reiškia, kad savivaldybės darys, kaip nori: vienoje vaikai gaus paslaugas, kitose negaus. Jeigu aš jūsų paklausčiau, koks yra algoritmas patyrus seksualinį smurtą, kokios psichologinės pagalbos ir kaip, kur aš gausiu, jūs man nepasakysite, nei kaip bus Utenoje, nei Alytuje, nei Kaune, nei kitur. Algoritmai bus labai skirtingi arba jų visai nebus. Kaip ir sakiau vakar vykusioje diskusijoje Socialinių reikalų ir darbo komitete, dėl socialinių paslaugų, teikiamų savivaldybėse, kontrolės, savivaldybės, deja, paslaugas vienos teikia, kitos neteikia ir tai priklauso nuo įvairiausių aspektų. Nėra algoritmo, nėra vienodos pagalbos visiems vaikams Lietuvoje. Dėl to aš siūlau iš viso nebalsuoti už šį įstatymą, nes jis liko tuščias. Paradoksas yra tas, kad tai mūsų teiktas įstatymas, o aš kviečiu už jį nebalsuoti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kvies balsuoti tikriausiai M. Navickienė?

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš gal norėčiau pradėti nuo padėkos, kad mes visi bandome ieškoti, kaip tobulinti sistemą, kaip suteikti daugiau paslaugų, kaip padaryti jas prieinamesnes visiems nukentėjusiems vaikams ir jų artimiesiems. Čia, manau, nėra nė vieno, kuris to pokyčio nenorėtų. Tiesiog, gerbiami kolegos, jūs siūlote kitą, kitokį algoritmą, bet dėl jo yra labai didelis klausimas, ar jis turi galimybę pradėti veikti, nes tam yra reikalingi specialistai, kompetencijos, finansai ir jūs viską siūlote centralizuoti. Vadinas, tos paslaugos, kurios turėtų būti ir būtų vietos atsakomybė ugdyti žmones, skirti prioritetą, tam tikrų lešų ir panašiai, tada išsitrina. Aš manau, kad tai nėra teisingas kelias, mes turime dirbti tam, kad atsirastų daugiau esamos sistemos galimybių tas paslaugas teikti.

Dabar jūs minėjote tuos algoritmus, kurie yra geresni, blogesni. Mes juos tobuliname nuolat, kad jie būtų geresni, kad atsirastų kitas požiūris ir panašiai. Tai su įstatymu kas atsiranda? Atsiranda galimybė ir Vaiko teisių apsaugos tarnybai kreiptis dėl pagalbos ir panašiai. Tai tie dalykai yra teisingi, kurie atsirado įstatyme, bet kaip veikia dabar algoritmas? Jeigu vaikui ar jo šeimai reikia gauti paslaugas, atsitikus seksualinio smurto atvejui, tai yra per vaiko teisių pažeidimo nagrinėjimo metu atliekamą vaiko situacijos vertinimą skiriama atvejo vadyba, atskiros socialinės

paslaugos gali būti skiriamos ir nesant kompleksinės pagalbos poreikių, taip pat Vaikų, nukentėjusių nuo seksualinės prievartos, pagalbos centrą nuolatos stipriname. Ir visada norisi, kad būtų daugiau tų paslaugų, kad jos būtų kokybiškesnės, bet, man atrodo, ką mes bandome čia neteisingai padaryti, tai nuimti ir pačios savivaldos atsakomybę. Turime, manau, bendromis jėgomis dirbti tam, kad ten sustiprėtų tos paslaugos. Aš kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Balsuoti prieš kvies V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Tiesą sakant, net nežinau, ar čia kviesti balsuoti prieš, bet aš noriu paklausti daugumos, kokia prasmė rašyti ir teikti įstatymų projektus, kurie nieko absoliučiai nekeičia? Jie sukuria lūkesčius, sukuria iliuzijas, kad ta pagalba bus tarsi gauta, bet ir pati, ministre, pripažįstate, kad nieko nėra. Tai, ką jūs išvardinate, yra vidutinio... Noriu pasakyti, turi praeiti laiko, kad būtų paskirta atvejo vadyba, kad būtų teikiamos kokios nors paslaugos, bet vaikui, kuris, pavyzdžiui, patiria smurtą ar seksualinę prievartą, psichologo paslaugų reikia čia ir dabar, kad jis galėtų atsigauti. Jam teisinės pagalbos paslaugų reikia čia ir dabar, tai yra pačiomis pirmomis dienomis, per artimiausias 24 valandas, kad nusikaltimą padaręs asmuo negalėtų išvengti atsakomybės. Dabar šitas įstatymas tuo vadinamuoju netgi 48 valandų laikotarpiu, kai reikalinga būtiniausia pagalba, nieko nesiūlo. Todėl aš tikrai manau, kad pačios šito įstatymo intencijos yra geros, bet jo tekstas, jo turinys neatitinka net ir jūsų deklaruojamų intencijų. Jį reikia tiesiog patobulinti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Už įstatymo projektą pasisako A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Tikrai galėjome padaryti daugiau, nes kai ištinka kokia nors nelaimė, kai atsitinka neprognuozuoti ir kitokie dalykai, mes puolame tada aiškintis, kodėl pas mus neveikia taip mylimas žodis „algoritmai“. Bet mes čia ne apie algoritmus turėtume kalbėti, o apie vaikus – vaikus, kurie nukentėjo nuo seksualinės prievartos.

Gerbiamieji, jeigu mes matome algoritmus, bet nematome, dėl ko buvo siūlytas šitas įstatymas, ir neišnaudojame savo galimybių... Kuo čia dėta, kad mes atimame iš savivaldybių? Mes gi kalbame apie labai nedidelę grupę vaikų, kurie pakliūna į nelabai sąžiningų ir dorų žmonių rankas, kad valstybė finansuotų, betgi teiktų ne valstybė, o savivalda. Kur čia... Aš nematau jokių problemų. Užsispyrimo aš matau labai daug iš tų, kurie kritikuoja tuos, kurie teikia pataisą. Ne apie užsispyrimą reikia kalbėti, o reikia išspręsti vieną kartą, pasižiūrėti, nes, aš manau, mes grįšime. Bus eilinis seksualinio vaikų išnaudojimo atvejis ir mes vėl pulsime prie šito įstatymo ir kablelius, sakinius ir keletą žodžių keisime. Nepasinaudojome gera patirtimi padaryti bent kokį nors geresnį žingsnį. Tikrai aš nematau reikalo balsuoti prieš, bet iš principo, užsispyrimo, taip sakant, jeigu ne mes, tai tada niekas – šito įstatymo dabar rezultatas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Paskutinė už įstatymo projektą pasisako E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, aš suprantu, kad mes diskutuojame dėl opozicijos pataisos, kuri neperėjo, ir dėl to galimai yra ambicijų nebalsuoti, bet atsiminkime – tai yra lydimasis valstybės garantuojamos teisinės pagalbos paketo teisės aktas. V. Bako pasiūlymui buvo pritarta. Atitinkamai su tuo, kas buvo kalbėta, kad užtikrintume specializuotą teisinę pagalbą vaikams, ypač jeigu mes kalbame apie baudžiamąsias bylas, seksualinius nusikaltimus, šitas lydimasis įstatymo projektas yra tiesiogiai susijęs. Mes jau turime pagrindinį įstatymą, jam pritarta su opozicijos pasiūlymu, jis bus įgyvendintas jau nuo kitų metų sausio 1 dienos. Ką padarote ši kartą nebalsuodami už lydimąjį aktą – tai tiesiog išbraukiate vieną iš esminių nuostatų, kuri irgi numato galimybę kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl antrinės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo vaikui. Aš labai prašyčiau įvertinti, kad turint priimtą pagrindinį įstatymą ir įstatymo projektą su V. Bako pasiūlymu verta būtų atsiminti, kad vis dėlto tai yra susiję tiesiogiai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išklusėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuojame dėl darbotvarkės 1-4.2 klausimo – įstatymo projekto Nr. XIVP-2413(2). Priėmimas. Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 76 Seimo nariai: už – 73, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 3. Įstatymas priimtas.
(Gongas)

Per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos arba replika po balsavimo – L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS (DFVL). Aš tik norėčiau apie nenuoseklią valdančiųjų politiką savivaldybių atžvilgiu. Laikinas atokvėpis. Laikinas atokvėpis. Ar tai yra savivaldybių paslauga, ar tai yra nacionalinė? Jūs padarėte nacionalinę, nors pagal funkcijas tai turėtų būti savivaldybių. Ir tai atėjo dabar, jūsų valdymo laikotarpiu. Nacionalinė – tai ne savivaldybių, o nacionalinė. Asmeninis asistentas. Ar savivaldybėms patikėjome, ar nacionalinė? Nacionalinė. Kitaip sakant, tai, ką jūs kalbate apie savivaldą dėl vaikų seksualinio smurto, jūs sakote, kad kai kurios problemos yra svarbesnės negu vaikų seksualinis smurtas. Ir tai jau, man atrodo, labai nekorektiška ir neteisinga, net nenuoseklu politikos atžvilgiu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme repliką po balsavimo.

16.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2980, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2981, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2982 (pateikimo tęsinys ir svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimų blokas, tiksliau, darbotvarkės rezervinis 5.1 klausimas – projektas Nr. XIVP-2980, rezervinis 5.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2981 ir rezervinis 6 klausimas, kuris irgi susijęs ir yra tame pačiame bloke, – projektas Nr. XIVP-2982. Motyvai po pateikimo dėl Seimo nutarimų projektų. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame dėl Seimo nutarimų projektų. Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate, – prieš arba susilaikote.

Balsavo 84 Seimo nariai: už – 73, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 11. Po pateikimo pritarta.

Svarstymo stadija. Diskutuoti nėra norinčių Seimo narių. Pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Pasisakymai dėl motyvų po svarstymo. Nėra. Gal galime po svarstymo bendru sutarimu pritarti? (*Balsai salėje*) Galime. Labai dėkui. Pritarta bendru sutarimu.

16.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2980 (priėmimas)

Priėmimas. Darbotvarkės rezervinis 5.1 klausimas – projektas Nr. XIVP-2980. Nutarimo projektas iš dviejų straipsnių. Galime pritarti? Pataisų, pasiūlymų dėl 1 ir 2 straipsnių nėra gauta. Galime pritarti straipsniams bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Tuoju, tuoju, tuoju. Nėra norinčių pasisakyti dėl motyvų. Balsuojame dėl Seimo nutarimo projekto Nr. XIVP-2980.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 75, prieš – 1, susilaikė 16. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2981 (priėmimas)

Darbotvarkės rezervinis 5.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2981. Priėmimas. Vienas straipsnis. Galime pritarti bendru sutarimu tam straipsniui? Galime. Labai dėkui, pritarta. Dėl viso nėra norinčių kalbėti Seimo narių.

Balsuojame. Kas pritariate Seimo nutarimo projektui Nr. XIVP-2981, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 77, prieš – 1, susilaikė 16. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.14 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2982 (priėmimas)

Kitas nutarimo projektas. Darbotvarkės rezervinis 6 klausimas – projektas Nr. XIVP-2982. Seimo nutarimas iš dviejų straipsnių. Pataisų, pasiūlymų negauta. Galime pritarti abiem straipsniams bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pritarta. Balsuojame? Tikrai? (*Balsai salėje*) Pritarta bendru sutarimu. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame. Kas pritariate nutarimo projektui, balsuojate už, kas nepritariate...

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 78, prieš – 2, susilaikė 16. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.15 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIV-30 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2988 (pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas)

Kitas rezervinis 7 klausimas. Motyvai po pateikimo. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių po pateikimo. Balsuojame dėl Seimo nutarimo projekto Nr. XIVP-2988.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 72, prieš – 1, susilaikė 20. Seimo nutarimui pritarta po pateikimo.

Svarstymas. Diskutuoti nėra norinčių Seimo narių. Pasisakymai dėl motyvų po svarstymo. Nėra norinčių kalbėti. Ar galime bendru sutarimu pritarti po svarstymo nutarimo projektui? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Priėmimas. Nutarimo projektas iš vieno straipsnio. Tam vienam straipsniui galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritariate nutarimo projektui Nr. XIVP-2988, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate prieš arba susilaikote.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 75, prieš – 1, susilaikė 22. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.17 val.

Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2767(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.3 klausimas – projektas Nr. XIVP-2767. Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Dėl pirmų trijų straipsnių pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Kviečiame K. Adomaitį į tribūną, kadangi dėl 4 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Ar galime pritarti bendru sutarimu 4 straipsniui kartu su Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė? Galime. Labai dėkui, pritarta. Dėl 5 straipsnio yra gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė iš dalies. Kasparai?

K. ADOMAITIS (LF). Taip, pritarė iš dalies, tikslinamojo pobūdžio pastaba.

PIRMININKAS. Pritarė iš dalies. Taip pat dėl to paties straipsnio yra gauta dar Teisės departamento pastaba, jai komitetas vėlgi pritarė. Dvi Teisės departamento pastabos, iš jų vienai pritarė iš dalies, kitai pritarė visiškai. Ar galime pritari 5 straipsniui bendru sutarimu kartu su minėtomis? Galime.

Dėl straipsnių nuo 6 iki 13 pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritari bendru sutarimu? Galime. Dėkui. Dėl 14 straipsnio yra gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritari bendru sutarimu 14 straipsniui su departamento pastaba? Galime. Labai dėkui.

Dėl straipsnių nuo 15 iki 26 imtinai nėra gauta pataisų ir pasiūlymų. Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Dėl 27 straipsnio yra gautos Seimo kanceliarijos Teisės departamento dvi pastabos, joms abiem komitetas pritarė. Galime pritari 27 straipsniui kartu su Seimo kanceliarijos Teisės departamento?.. Galime. Pritarta.

Dėl 28 ir 29 straipsnių pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Dėl 30 straipsnio yra Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritari 30 straipsniui su departamento pastaba? Dėkui, pritarta. Dėl 31 straipsnio taip pat Teisės departamento pastaba, jai komitetas nepritarė. Ar galime pritari 31 straipsniui kartu su komiteto nepriarimu Teisės departamento pastabai? Galime, pritarta.

Dėl 32, 33... iki 35 straipsnio daugiau pataisų, pasiūlymų nėra gauta, galime pritari visiems straipsniams bendru sutarimu? Galime, labai dėkui, pritarta. Ar galime 1 straipsniui naujos redakcijos taip pat pritari bendru sutarimu? Galime. Ir 2 straipsniui naujos redakcijos? Galime, labai dėkui, pritarta.

Dėl viso pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritariate įstatymo projektui Nr. XIVP-2767(2)?

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 89, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 5. Įstatymas priimtas. (Gongas)

16.21 val.

Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2768(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.4 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2768(2). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymo projektas iš 11 straipsnių, nė dėl vieno pataisų, pasiūlymų negauta. Ar galime pritari visiems 11 straipsnių bendru sutarimu? Galime, labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl viso. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritariate įstatymo projektui Nr. XIVP-2768, balsuojate už.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 92, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (Gongas)

16.22 val.

Žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2769(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.5 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2769(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritari bendru sutarimu? Labai dėkui, pritarta. Dėl 2 straipsnio yra gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritari 2 straipsniui kartu su Teisės departamento pastaba? Dėkui.

Dėl 3 straipsnio taip pat yra gautos Teisės departamento kelios pastabos, iš jų pirmai komitetas pritarė, antrai pritarė iš dalies. Ar galime pritari 3 straipsniui? Čia 3 straipsnis, taip, 3 straipsniui kartu su tomis dviem Teisės departamento pastabomis: vienai iš jų pritarė iš dalies, kitai pritarė visiškai. Galime? Labai dėkui, prirtarta.

Dėl 4 straipsnio yra Seimo nario J. Razmos pasiūlymas. Prašom, gerbiamas Jurgi, pristatyti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš dėkingas komitetui, kad šį kartą visiškai pritarė. Be aukciono įsigyjant sklypus bus reikalavimas ne tik, kad jie būtų naudojami, bet ir būtini tam konkrečiam pastatui.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Galime bendru sutarimu pritari, kad svarstome pataisą? Galime, labai dėkui. Komiteto nuomonė. Kasparai, trumpai.

K. ADOMAITIS (LF). Pritarti bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Pritariate. Pasisakymai dėl motyvų dėl pataisos. Nėra norinčių. Balsuoti vis tiek reikia. Bendru sutarimu galime pritari 4 straipsniui kartu su Seimo nario J. Razmos pataisa? Galime. Labai dėkui, prirtarta.

Dėl 4 straipsnio dar yra Teisės departamento pastaba, jai komitetas taip pat pritarė. Ar galime pritari 4 straipsniui tiek su Seimo nario J. Razmos, tiek su Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė? Galime, prirtarta.

Dėl 5, 6, 7... iki 6 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Ar galime pritari imtinai iki 6 straipsnio bendru sutarimu? Galime, labai dėkui.

Dėl 7 straipsnio yra gauta Seimo nario J. Razmos pataisa, jai komitetas pritaria. Prašom, gerbiamas Jurgi.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tai vėl dėkoju komitetui, kad pritarė. Čia tiesiog pataisa yra pasiūlyti realistiškesni nagrinėjimo teisme terminai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Komitetas pritarė, kaip matau. Ar galime pritari 7 straipsniui bendru sutarimu kartu su Seimo nario pataisa, kuriai komitetas pritaria? Galime, labai dėkui, prirtarta. Visam naujos redakcijos 1 straipsniui galime pritari bendru sutarimu? Galime, labai dėkui, prirtarta.

Dėl 2 straipsnio yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas taip pat pritaria. Ar galime pritari 2 straipsniui kartu su Kanceliarijos Teisės departamento pastaba? Galime, labai ačiū, prirtarta.

Dėl viso pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritariate įstatymo projektui Nr. XIVP-2769(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 91, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (Gongas)

16.25 val.

Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2770(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.6 klausimas – Nr. XIVP-2770(2). Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritari 1 straipsniui su Teisės departamento pastaba? Galime. Pritarta.

Dėl 2, 3 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, prirtarta.

Dėl 4 straipsnio yra gautos Seimo kanceliarijos Teisės departamento keturios pataisos, visoms komitetas pritarė. Ar galime pritari 4 straipsniui bendru sutarimu kartu su keturiomis Teisės departamento pastabomis? Galime. Pritarta.

Dėl 5 straipsnio pataisų, pasiūlymų negauta. Pritariame bendru sutarimu? Pritariame.

Dėl 6 straipsnio gauta viena Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritari 6 straipsniui bendru sutarimu su Teisės departamento pastaba? Galime.

Dėl 7 straipsnio taip pat Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti 7 straipsniui bendru sutarimu? Galime, pritarta.

Dėl 8 straipsnio taip pat yra gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti komiteto nuomonei ir 8 straipsniui bendru sutarimu? Galime, dėkui.

Dėl 9 straipsnio taip pat yra Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti 9 straipsniui bendru sutarimu? Galime, labai dėkui, pritarta.

Ir dar yra viena Teisės departamento pastaba, kuria siūlė padaryti 10 straipsnį įstatymo projekte, ir komitetas išdėstė savo redakciją. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIVP-2770(2), balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 81, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 6. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.27 val.

Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 16, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2771(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.7 klausimas, projektas Nr. XIVP-2771(2). Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime, pritarta.

Dėl 2 straipsnio yra gautos Seimo kanceliarijos Teisės departamento dvi pastabos. Vienai iš jų komitetas pritarė iš dalies, kitai pritarė visiškai. Galime pritarti bendru sutarimu 2 straipsniui su komiteto nuomone? Galime, labai dėkui.

Dėl 3 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Pritarta.

Dėl 4 straipsnio vėlgi gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti bendru sutarimu su departamento pastaba? Dėkui.

Dėl 5 straipsnio vėlgi Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas vėlgi pritarė. Galime vėlgi pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galime. Labai dėkui, pritarta.

Dėl 6 straipsnio yra gautos Seimo kanceliarijos Teisės departamento trys pastabos, visoms komitetas pritaria. Ar galime pritarti bendru sutarimu 6 straipsniui su departamento pastabomis? Galime, dėkui.

Dėl 7 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame, kas pritaria, kad priimtume įstatymo projektą.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 91 Seimo narys: už – 88, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.29 val.

Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2772(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.8 klausimas, projektas Nr. XIVP-2772(2). Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Pritariame bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Dėl 2 straipsnio yra gauta Seimo narių R. Tamašunienės ir Č. Olševskio pataisa, kuriai komitetas pritarė iš dalies. Prašau, Rita, pristatyti. Tuoju, minutėlę, šiek tiek nespėjame. Prašau.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Tai iš tiesų komitete paieškojome kompromiso, siūlėme pratęsti terminą dėl galimybės pretendams likusią negražintą žemę mieste pasikeisti mišku. Tą galimybę siūlėme pratęsti iki birželio 1 dienos. Turime svarius argumentus, nes savivaldybės apie laisvos žemės buvimą režinių kaimų teritorijose, kadastrinėse vietovėse turi teisę pasakyti įstatyme iki gruodžio 31 dienos, tai žmonės dar vis tikisi, kad galbūt atsiras ir žemės natūra, ir tuomet apsispręsti, pakeisti valią būtų logiškesnis terminas ilgesnis, negu buvo pradinis pasiūlytas. Komitetas siūlo iki kovo 1 dienos. Mes ne visai pritariame, bet dėl kompromiso pritariame.

O kita pasiūlymo dalis buvo susijusi su tuo, kad trakiškiams šiek tiek pasidaro kitokios sąlygos. Jie gali savo savivaldybėje persikelti iš Trakų miesto į kitą miestą, kuris yra toje savivaldybėje. Todėl siūlėme kaip papildomą kompensaciją Vilniuje už didelius sklypus turėtos žemės natūra skirti kitą ne mažesnę kaip 0,04 aro sklypą individualiai statybai. Tokiai daliai komitetas nepritarė, bet mes su kolega manytume, kad būtų teisingesnis gražinimas, jeigu būtų žmonėms gražinta, nes jų turėtos žemės vertė yra labai didelė, o siūlomos piniginės kompensacijos yra neadekvačiai menkos.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kasparai, ar norėtumėte argumentuoti komiteto poziciją?

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas pasisakė dėl tos papildomos sklypo dalies individualiai statybai, kad Konstitucinio Teismo praktikoje yra precedentų apie nuosavybės teisių atkūrimą: sąlygų keitimas jau prasidėjęs nuosavybės gražinimo procesui buvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiami kolegos, galime bendru sutarimu pritari, kad svarstome pataisą? Svarstome pataisą. Galime? Labai dėkui.

Pasisakymai dėl pataisos motyvų. Prieš pasisako J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš tikrai siūlau apsiriboti tuo komiteto pritarimu iš dalies, kur komitetas geranoriškai nutolina terminą, bet tikrai negalima dabar įvesti naujų nuosavybės atkūrimo principų, kai procesas yra iš esmės beveik pasibaigęs. Jeigu taip eksromptu priimtumė mes tą nuostatą, kurią siūlo autoriai, aš bijau, kad čia būtų prieštaravimas ir Konstitucijai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kaip aš suprantu, R. Tamašunienė sutinka su komiteto pateikta formuluote. Taip? Labai dėkui. Gerbiami kolegos, žiūrėkite, gal galime bendru sutarimu pritari 2 straipsniui kartu su komiteto formuluote, kaip suformulavo dėl R. Tamašunienės ir Č. Olševskio pasiūlymo? Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritari 2 straipsniui.

Dar yra gauta dėl 2 straipsnio Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas taip pat pritarė. Galime pritari ir...

Ir dar yra viena R. Tamašunienės ir Č. Olševskio pataisa. Ar čia jūs abi pristatėte?

K. ADOMAITIS (LF). Dėl datos.

PIRMININKAS. Susijusios? Gerai, supratau. Apsisprendėme. Tada dėl šito sutarėme. Tinka komiteto formuluotė ir Teisės departamento pastaba dėl 2 straipsnio. Galime pritari bendru sutarimu 2 straipsniui? Galime. Dėl 3 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Bendru sutarimu pritariame.

Pasisakymai dėl motyvų. Dėl viso įstatymo projekto už pasisako R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Pirmiausia iš tiesų šitas įstatymo projektas, sakykime, priartina prie restitucijos proceso pabaigos ilgą žemės gražinimo epopėją. Labai svarbu dabar užtikrinti ir labai tikimės Aplinkos ministerijos lyderystės šioje srityje, kad savivaldybė, jau paskelbusi apie projektuojamus ir procedūras bebaigiančių sklypų kiekius ir vietas, kurie turėtų atitekti NŽT ir būti skiriami jiems pasirinkti... Jie ir atkeliautų į NŽT visos tos apimties, kad savivaldybė nelaikytų sau, nes po žemės gražinimo, be abejo, ji galės pardavinėti iš aukcionų, nuomoti ir kitaip disponuoti žeme, kaip ir savivaldybės teisės tai numato. Bet bent jau tuos sukurtus teisėtus lūkesčius, savivaldybė tikrai padarė irgi nemažai darbų šioje srityje, pabaigti teisingai iki galo.

Antras dalykas. Labai svarbu, kad žmogus turės laiko apmąstyti ir pasirinkti mišką kažkuo riam Lietuvos kampelyje, kuris yra rezervinis valstybės miškas. Tai taip pat šiek tiek pagerina situaciją nei menka kompensacija pinigais. Todėl labai tikimės, kad vis dėlto pasikeitęs Žemės ūkio

ministerijos koordinatorius, Aplinkos ministerija, atliks savo pareigą taip, kad visiems būtų ir informacija pasiekiami, ir informavimo kampanija, nes tai galutiniai visuotiniai susirinkimai. Viliuosi, kad tikrai tuos maksimaliai pretendentes tenkinančius sprendimus galutiniame etape pavyks greitai ir teisingai įvykdyti ir tą žemės gražinimo epopėją, kaip aš ją vadinu, pabaigti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame. Kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIVP-2772(2), balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 91, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (Gongas)

16.36 val.

Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2773(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.9 klausimas – projektas Nr. XIVP-2773(2). Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritarti 1 straipsniui su komiteto nuomone pritarti Teisės departamentui? Galime. Labai dėkui.

Nuo 2 iki 11 straipsnių imtinai pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame, kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIVP-2773(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 92, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (Gongas)

16.37 val.

Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 15¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2774(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.10 klausimas – projektas Nr. XIVP-2774(2). Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritarti bendru sutarimu 1 straipsniui su Teisės departamento pastaba? Galime.

Dėl 2, 3, 4 ir 5 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime.

Dėl 6 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritarti bendru sutarimu su departamento pastaba? Galime. Pritarta.

Dėl 7 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pritarta.

Dėl 8 straipsnio yra gauta Seimo nario S. Gentvilo pataisa, jai komitetas pritarė. Prašom, Simonai.

S. GENTVILAS (LSF). Ačiū už pritarimą.

PIRMININKAS. Turite vis tiek pristatyti priėmimo stadijoje. Kad dėkojate už pritarimą, gerai, bet...

S. GENTVILAS (LSF). Dėl nekilnojamojo turto kadastro yra pasiūlymas, kad Registrų centras nebūtų įpareigotas kontroliuoti matininkų veiklą, o jeigu yra padaryta pažeidimų, tai kontroliuotų Nacionalinė žemės tarnyba, kaip yra ir šiuo metu. Po svarstymo stadijos buvo susidubliavę, ir Registrų centras buvo numatytas kontroliuoti. Ačiū, kad komitetas ištaisė.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Galime bendru sutarimu sutarti, kad svarstome pataisą? Galime. Labai dėkui. Pritarta. Komitetas pritarė Simonai pasiūlymui. Ar galime bendru sutarimu pri-

tarti 8 straipsniui kartu su Seimo nario S. Gentvilo pataisa? Jai komitetas pritarė. (*Balsas salėje*) Ir S. Gentvilo pataisai mes pritariame kartu su... Pritariame. Ir 8 straipsniui su S. Gentvilo pataisa irgi pritariame. Labai dėkui. Pritarta.

Dėl 9 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Pritariame bendru sutarimu. Dėkui.

Dėl 10 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritarti 10 straipsniui su Teisės departamento pataisa.

Dėl 11, 12 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime bendru sutarimu pritarti? Pritariame. Labai dėkui.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto priėmimo. Kas pritariate, balsuojate už.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 92, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.39 val.

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2777(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.11 klausimas – projektas Nr. XIVP-2777(2). Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti. Dėl 2 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti.

Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti. Kas pritariate, kad priimtume įstatymo projektą, balsuojate už.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 88, prieš nėra, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.40 val.

Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2778(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.12 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2778(2). Priėmimas pastraipsniui. Gauta Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Dėl 1 straipsnio pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Dėl 2 straipsnio taip pat yra gauta Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas nepritarė. Dėl 2 straipsnio yra gauta ir Seimo narės A. Gedvilienės pataisa, kuriai komitetas pritarė. Prašom, Aiste.

A. GEDVILIENĖ (TS-LKDF). Taip, buvome pražiūrėję tokį techninį dalyką. Dabar mes tiesiog įrašome: „Jeigu statybą leidžiantis dokumentas išduotas statyti ar rekonstruoti valstybės žemėje, kurią patikėjimo teise valdo savivaldybė, statybą leidžiančiame dokumente turi būti įrašyta savivaldybės, kaip valstybės žemės patikėtinio, pritarimas įgyvendinti statinio projekte numatytus sprendinius.“ Anksčiau tai buvo NŽT funkcija, dabar tiesiog turi būti savivaldybių.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ar bendru sutarimu galime pritarti, kad svarstome pasiūlymą? Galime. Labai dėkui. Komitetas pritarė Aistės pasiūlymui. Ar galime pritarti A. Gedvilienės pasiūlymui bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui.

Tada dar dėl 2 straipsnio yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento trys pasiūlymai, kuriems komitetas pritarė. Ar galime pritarti 2 straipsniui kartu su Seimo kanceliarijos Teisės departamento keturiais siūlymais ir A. Gedvilienės siūlymu, kuriam ką tik pritarėme bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Dėl 3 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti 3 straipsniui su departamento pastaba bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Dėl 4 straipsnio pataisų ir pasiūlymų negauta. Pritariame bendru sutarimu? Pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame. Kas pritariate darbotvarkės 2-1.12 klausimui – įstatymo projektui Nr. XIVP-2778(2) – balsuojate už.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 91, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.42 val.

Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2779(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.13 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2779(2). Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Ar galime 1 straipsniui su departamento pastaba pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Dėl 2 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas vėlgi pritarė. Galime pritarti 2 straipsniui su Teisės departamento pastaba bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pritarta.

Dėl 3 ir 4 straipsnių pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsuojame, priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 86 Seimo nariai: už – 85, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.43 val.

Kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2780(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.14 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2780(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio gauta Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti 1 straipsniui su departamento pastaba bendru sutarimu? Dėl 2 straipsnio pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Pritariame bendru sutarimu.

Dėl motyvų niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2780(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 87, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.44 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 333¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2781(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-1.15 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2781(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė iš dalies. Ar galime pritarti 1 straipsniui su komiteto daliniu pritarimu Teisės departamento išvadai? Galime. Labai dėkui. Dėl 2 ir 3 straipsnių pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Labai dėkui.

Dėl motyvų niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2781(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 87 Seimo nariai – visi 87 balsavo už. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.45 val.

Geležinkelių transporto kodekso 9, 23¹ ir 30² straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2782(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-1.16 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2782(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1, 2, 3 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime trims straipsniams pritariti bendru sutarimu? Labai dėkui, pritarta.

Dėl 4 straipsnio yra gauta Teisės departamento pastaba viena, dvi... dvi pastabos, abiem komitetas pritarė. Galime pritariti 4 straipsniui kartu su dviem Teisės departamento pastabomis, joms komitetas pritarė? Labai dėkui, pritarta. Daugiau pataisų negauta. Pasisakymai dėl motyvų. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame, kas pritariate įstatymo projektui Nr. XIVP-2782(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 87 Seimo nariai – visi 87 balsavo už. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

16.46 val.

Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 2-1.17 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2922. Svarstymas. Prašom, Kasparai, pristatyti komiteto išvadą.

K. ADOMAITIS (LF). Komitetas pritarė įstatymui ir komiteto išvadai bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Diskusijoje nėra norinčių dalyvauti Seimo narių. Pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Pasisakymai dėl motyvų po svarstymo. Nėra norinčių kalbėti. Ar galime bendru sutarimu po svarstymo pritariti? Galime. Labai dėkui, pritarta bendru sutarimu po svarstymo.

16.46 val.

Seimo nutarimo „Dėl apylinkės teismo reorganizavimo“ projektas Nr. XIVP-2822(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-2.1 klausimas – Seimo nutarimo projektas Nr. XIVP-2822(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio yra gautas Seimo nario J. Razmos pasiūlymas. Prašom. Į tribūną kviečiame komiteto pranešėją I. Haase. Prašom, gerbiamas Jurgi, pristatyti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, šį kartą aš tikrai nebeteikiu tokių radikalių pasiūlymų kaip svarstymo stadijoje, kai siūlau apskritai išsaugoti Plungės apylinkės teismą. Bet dabar labai prašau išgirsti argumentus, kuriuos išsakysiu. Plungės teismo rūmus jungti ne prie Telšių, o prie Klaipėdos, nes visais atžvilgiais Plungė yra susijusi su Klaipėda: Plungė patenka į Klaipėdos apygardos prokuratūros ribas, Plungė patenka į Klaipėdos apygardos teismo ribas, į policijos regioninio komisariato ribas ir taip toliau. Dėl to bus nelogiška, jeigu, sakykime, pirmoje instancijoje byla vyks Plungėje, antroje instancijoje jau ji kelsis į Šiaulius, jeigu prijungsime prie Telšių. Klaipėdos prokurorai turės važinėti į Šiaulius arba perduoti bylą nagrinėti Šiaulių prokurorams. Tai tikrai yra gaišatis, papildomi kaštai.

Aš suprantu, ministrė rūpinasi, kad Telšių apylinkės teismas turės mažokai teisėjų, bet tikrai tą galima išspręsti pridėjus Kelmės teismo rūmus ir turės ministrė tuos 20 teisėjų. Bet čia jau ne

šito nutarimo reikalas, kitu įstatymu tą galima išspręsti. Kviečiu tikrai palaikyti, nėra čia radikalus pasiūlymas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Bendru sutarimu galime pritarti, kad svarstome J. Razmos pasiūlymą? Galime. Gerbiama Irena, prašom komiteto poziciją pristatyti.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto nuomonė – nepritarti gerbiamo Seimo nario J. Razmos pasiūlymui. (*Šurmulys, juokas salėje*)

PIRMININKAS. Gal šiek tiek argumentų, ar tiesiog nepritarti?

I. HAASE (TS-LKDF). Gal aš nekartosiu to, kas anksčiau buvo pasakyta. Jau čia tie patys argumentai beveik yra, bet dar vienas iš labai svarbių argumentų, kad šiuo metu Klaipėdos apylinkės teisme jau dirba 41 teisėjas, tuo tarpu tiek Telšių, tiek Plungės apylinkės teismai neatitinka tarptautinių rekomendacijų. Prijungus visą Plungės apylinkės teismą prie Klaipėdos apylinkės teismo būtų neatliepiamas vienas iš pagrindinių reforma siekiamų tikslų: subalansuoti teisėjų darbo krūvį, sudaryti galimybes specializuotis teisėjams, kadangi tokiu atveju Telšių apylinkės teismas liktų su 18 dirbančių teisėju, taigi ir toliau veiktų neefektyviai.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pranešėja. J. Razmos pasiūlymą norėtų palaikyti A. Stončaitis.

A. STONČAITIS (DFVL). Mieli kolegos, iš tikrųjų aš ir antradienį, kai kalbėjau, pasisakiau, ir dabar nuosekliai pasisakau už šitą J. Razmos siūlymą. Mano nuomone, būtų truputį mažesnė bėda ir mažesnis chaosas bent jau vienoje savivaldybėje su teismais. Problema yra, kad visiškai nepamatuotos vykdomos visų grandžių teisėsaugos reformos. Todėl aš siūlau pritarti šitam J. Razmos pasiūlymui.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Siūlymui nepritarti turi E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Aš tikrai labai gerbiu J. Razmą, jo čia turbūt yra ketvirtoji ar penktoji versija, kaip galima išsaugoti Plungės kanclerį. Bet, brangūs kolegos, ką reiškia šitas pasiūlymas? Telšių teismas neatitiks kriterijaus ir tada antroji reformos dalis būtų peržiūrėti ir Telšių teismą. Šiuo atveju nepritardami J. Razmos pasiūlymui mes išlaikome visus kriterijus, kuriuos Teisėjų taryba kartu su Nacionaline teismų administracija sudėliojo pagal tarptautinius standartus: 20 teisėjų – teisme, 7 – rūmuose.

Gerbiami kolegos, aš suprantu, kad yra be galo svarbi Plungė, bet šiuo atveju mes iškreiptume visą reformą, ypač kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė turbūt keturias ar penkias visas įmanomas versijas. Labai siūlyčiau baigti šitą klausimą ir nebedaryti antros, trečios reformos, tiesiog nepritarti šitam pasiūlymui – pritarti reformai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuojame. Kas pritariate Seimo nario J. Razmos pasiūlymui, balsuojate už. Labai didelis triukšmas salėje, neišgirsite, kaip vienas kitą raginate balsuoti.

Balsavo 89 Seimo nariai: už – 42, prieš – 13, susilaikė 34. Seimo nario J. Razmos pasiūlymui nėra pritarta.

Kolegos, ar galime bendru sutarimu pritarti 1 straipsniui be J. Razmos pasiūlymo? Balsuojame? Audroniau, tikrai prašote balsuoti? Balsuojame. Kas pritaria 1 straipsniui be J. Razmos pasiūlymo?

Balsavo 89 Seimo nariai: už – 63, prieš – 3, susilaikė 23. 1 straipsniui pritarta.

Dėl 2, 3 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Gal galime čia bendru sutarimu pritarti? (*Balsai salėje*) Galime. Labai smagu girdėti, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Už pasisako E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Ačiū, kolegos, kad mes matome horizontaliai šitos reformos poreikį. Raginu pritarti.

PIRMININKAS. Labai dėkui, puikus pasisakymas. Prieš – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Na, reforma reikalinga ir šiek tiek sulyginti teismų krūvius ir aptarnaujamų teritorijų gyventojų skaičius tikrai reikia, bet aš tikrai stebiuosi, kad komitetas kaip gavo iš darbo grupės, kuriai dirguoja ponis S. Rudėnaitė, taip visiškai nesiklauso racionalių argumentų. Tikrai buvo galima tą reformą padaryti protingiau, atsižvelgiant į egzistuojančias prokuratūrų ribas, policijos sistemą, o ne pasakyti, kaip ponis S. Rudėnaitė pradžioje sakė: o visi kiti turės prisi-

taikyti, čia teismai yra svarbesni. Tai tada turės keisti savo struktūrą prokuratūra, policija, keisime informacines sistemas vien todėl, kad ten suskaičiuoti tokie formalūs skaičiai: ne mažiau kaip 20 teisėjų, 60 kilometrų, sumaišomos ir regionų, ir apskričių ribos vien siekiant tuos mistinius skaičius čia žūt būt turėti. Reforma išeina suvelta ir man tikrai nesimpatiška. Negalėsiu balsuoti.

PIRMININKAS. Kitokią nuomonę turi A. Širinskienė, kurios posėdžių salėje nematau. Tada K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Jurgi, ar racionalu Kelmę siūlyti tada, pats apie racionalumą kalbi, prie Tauragės, kai Šiauliai pašonėje. (*Balsai salėje*) Ten iki Telšių yra virš 100 kilometrų.

PIRMININKAS. Labai dėkui už tokį conceptualų pasisakymą. Balsuojame. Kas pritariate Seimo nutarimo projektui Nr. XIVP-2822(2), balsuojate už, kas...

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 65, prieš – 5, susilaikė 18. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.55 val.

Apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2824(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-2.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2824(2). Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio yra gauta Seimo nario A. Matulo pataisa. Į tribūną kviečiame komiteto pranešėją vėlgi I. Haase. Prašau. Gerbiamas Antanai, prašau pristatyti savo pasiūlymą. Turbūt viską į Pasvalį?

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, mano vienmandatėje apygardoje yra naikinami du teismai – Pasvalio ir Pakruojo. Šį kartą pateikiau pataisą, kad išlaikytume Pasvalio rūmus, nes ši pertvarka daroma dėl visiškai nesuvokiamų kriterijų.

Pavyzdžiui, Pasvalyje bylų skaičius yra didesnis negu aplinkiniuose keliuose teismuose. Pasvalys yra šalia kelio „Via Baltica“, kur aktyviai veikia muitinė, sulaikoma daug įtariamųjų ir reikalingas teismo sprendimas. Bendrauta su policija. Policijai visiškai nepatogu važiuoti į Biržus. Bent jau būtų pasiūlyta į Panevėžį. Dabar į Biržus srautai yra tikrai į vakarėlius, į „Alaus kelio“ kavinę ir panašiai, ir panašiai. Todėl šis siūlymas naikinti rūmus Pasvalyje yra visiškai be argumentų.

Aš pritariu J. Razmos argumentams. Jeigu būtų naikinama Kupiškio ir srautas nukreipiamas į Panevėžį, o ne į Rokiškį, kur beveik retai kas dalykiniais reikalais važiuoja, jeigu Pakruojo būtų nukreipta į Šiaulius arba bent į Radviliškį, vėlgi suprantama. Dabar Pasvalį nukreipia į Biržus, kur tikrai srautai visiškai netinkami. Todėl, aš manyčiau, kolegos, be kilometrų, be kitų dalykų, dar reikia ir išlaikyti strategines institucijas, prie kokių objektų yra savivaldybė.

Pavyzdžiui, juk nenaikiname ligoninių ten, kur yra intensyvus eismas ar verslas klesti. Čia dabar automobilių srautai yra didžiuliai. Ketinimai kontrabandą pervežti per „Via Baltica“ yra didžiuliai, muitinės stovi keliose Pasvalio vietose ir staiga sugalvojome dėl kažkokių formalių dalykų panaikinti rūmus. Kaip sakiau, bylų pas mus yra gerokai daugiau negu aplinkiniuose, kurie lieka.

Todėl labai prašyčiau, kolegos, išsaugoti Pasvalio rūmus arba tie, kurie važiuosite prieš rinkimus ir dejuosite...

PIRMININKAS. Laikas!

A. MATULAS (TS-LKDF). ...kad naikinami regionai, nbandykite šnekėti, nes visų pavardės bus išviešintos. (*Juokas salėje*)

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kolegos, galime bendru sutarimu sutarti, kad svarstome A. Matulo pasiūlymą? (*Balsai salėje*) Galime? Galime. Labai dėkui.

Gerbiamą Ireną, prašau pristatyti komiteto poziciją.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto nuomonė – nepritariu gerbiamo Seimo nario pasiūlymui... (*Balsai salėje*) Aiškinamajame rašte yra paaiškinta ir pagrįsta, kodėl reikia atsisakyti neefektyvaus Pasvalio rūmų pastato. Pasvalio rūmuose šiuo metu dirba du teisėjai. Teismo rūmai neatitinka

Europos Tarybos veiksmingo teisingumo komisijos tarptautinių rekomendacijų. Teisme turėtų būti 20 teisėjų, rūmuose – 7 teisėjai. Todėl veikia neefektyviai.

Be to, Pasvalio rūmų infrastruktūrai išlaikyti reikia daug kaštų. Tai sudaro apie 17 tūkst. eurų per metus. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, pastatui jau šiuo metu reikia remonto. Jis, preliminariais skaičiavimais, galėtų kainuoti apie 132 tūkst. eurų.

Be visų kitų sisteminių kriterijų, buvo vertintos ir susisiekimo galimybės, atstumai tarp miestų, galimos laiko sąnaudos. Pasvalio rūmų atsisakymo atveju apskaičiuota, kad iki Biržų rūmų proceso dalyviams preliminariai būtų galima nuvykti per mažiau nei 30 minučių. Atstumas nuo Pasvalio iki Biržų – apie 30 kilometrų. Kartu patikrinus viešai skelbiamus viešojo transporto tvarkaraščius nustatyta, kad iš Pasvalio į Biržus viešasis transportas kursuoja kas valandą.

Taip pat pabrėžtina, kad šiuo metu vis daugiau teismo posėdžių yra organizuojama nuotoliniu būdu. Be to, yra galimybė su Nacionaline teismų administracija sudaryti sutartį dėl savivaldybės patalpų suteikimo išvažiuojamojo teismo posėdžiams organizuoti. Kai nebūtų galimybės nagrinėti bylą nuotoliniu būdu ar asmuo negalėtų atvykti į teismo rūmus, bylos nagrinėti į Pasvalį atvyktų teisėjas. Praktikoje posėdžiai dėl suėmimo dažniausiai vyksta naudojant nuotolinio ryšio priemones, o išimtiniais atvejais įtariamieji konvojuojami į tą teismą arba rūmus, kur budi ikiteisminio tyrimo teisėjas, o ne kur yra artimiausi teismo rūmai. Be to, Pasvalyje jau ir šiuo metu nėra areštinės, todėl policijos darbui teismo rūmų pastato panaikinimas įtakos neturės. Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad per 2022 metus Pasvalio rūmuose gauti tik trys pareiškimai dėl suėmimo arba suėmimo pratęsimo ir tik 32 baudžiamosios bylos nagrinėjamos pagal bendrąsias proceso taisykles.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama pranešėja. Gerbiamas Antanai, aš jus matau, bet gal dar išklauskime motyvų, gal dar ką nors norėsite papildyti. Prieš balsavimą aš jums suteiksiu teisę. Už pataisą A. Stončaitis pasisako.

A. STONČAITIS (DFVL). Mieli kolegos, aš logiškai siūlau palaikyti ir A. Matulo pasiūlymą. Aišku, truputį keista, kad komiteto pirmininkė tiek daug dėmesio ir tiek skaičių skyrė Pasvaliui, ko nebuvo dėl Plungės lygiai taip pat argumentuota. Bet, miela pirmininke, kolegos, keistokai skamba, kad mūsų pagrindinis argumentas yra tas, kiek mes sutaupysime pinigų. Jūs supraskite, kad teisingumas negali būti pigus teisingumas. Kalbame apie kokį nors salės išlaikymą ar teisėjo papildomo etato išlaikymą, arba kad nebus ten 20 teisėjų teisme, teismo rūmuose nedirbs, bet visur matykime, kad tai yra žmogus, yra savivalda, yra žmonių interesai, teisingumo interesai. Aš siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. E. Dobrowolska turi kitą pasiūlymą.

E. DOBROWOLSKA (LF). Mieli kolegos, norėčiau atkreipti dėmesį, kad A. Stončaitis yra visiškai teisingai pasakęs, kad negali būti pigaus teisingumo. Būtent todėl šia reforma... Jeigu mes kalbėtume apie Pasvalį ir Pakruojį, mes turime šiuo atveju Pasvalyje tik du teisėjus, mes negalime užtikrinti specializacijos. Tie patys teisėjai nagrinėja baudžiamąsias, civilines, administracines bylas. Žmonės, kurie gyvena tame regione, negali tikėtis, kad jų byla nukeliaus pas teisėją, kurio jie nežinos, ir ne – žmogui nenuotols teisingumas. Jau dabar kalbamės su merais, jau dabar numatome salės, teismas atvažiuos pas žmogų, nereikės žmogui važiuoti iki kito miesto. Pagrindinis dalykas – leisime specializuotis teisėjams, užtikrinsime, kad netgi regione, ar tai būtų Pasvalys, Pakruojis, ar bet kuris kitas miestas, gaus vienodos kokybės teisingumą, ir būtent tai, tikiu, praturtina mūsų regionus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiamas Antanai, jūs, mačiau, per šoninį mikrofoną norėjote replikuoti. Per šoninį dar prieš balsavimą, tai jums... (*Balsai salėje*)

A. MATULAS (TS-LKDF). Ačiū, kolega...

PIRMININKAS. Klausykite, kai jūs pirmininkausite... Aš prieš duodu.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...už sudarytą galimybę pasakyti keletą žodžių. Žiūrėkite, buvo pagrindinis argumentas, kad daug kainuoja pastato išlaikymas – 16 tūkst. per metus. Pastatas įkurtas, renovuotas, salės pritaikytos buvusiam banke, idealios sąlygos. Tie 16 tūkst. panaikinant ke liolika darbo vietų Pasvaliui atsilies labai skaudžiai ir dar kartą, vadinasi, nukenčia regionai. Nors, kaip minėjau, prieš porą metų ministrė atvažiavo ir išties pateikė siūlymą, kaip išlaikyti

apylinkių teismų rūmus, permetant bylas, nukreipiant bylas į mažesnius, kur tikrai galima ramiai tas bylas išnagrinėti, bet kažkas atsitiko ir dar kartą naikiname regionus. Tikrai ačiū, kolegos, kurie palaikėte, bet vis dėlto dar tikiuosi, kad suprasite, kad šitame strateginiame rajone, per kurį eina pagrindinis „Via Baltica“ kelias, tikrai naikinti neišeitų ir nereikėtų.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Antanai. Balsuojame dėl A. Matulo pasiūlymo. Kas pritariate, balsuojate už.

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 37, prieš – 15, susilaikė 31. Nemažai pasidarė tų, kieno pavardės reikės viešinti. Pasiūlymui nepritarta. Per šoninį mikrofoną labai trumpa replika – D. Griškevičius ir judame toliau.

D. GRIŠKEVIČIUS (DFVL). Gerbiamas A. Matulas klausė, kas gi ten nutiko. Man atrodo, jis pamiršo, kad yra Biržų apygardos tokie įtakingi politikai kaip V. Valkiūnas ir M. Maldeikis. Štai jie ir padarė savo darbą.

PIRMININKAS. Supratau. Kolegos, apsisprendėme. Ar galime priimti 1 straipsnį bendru sutarimu su nepritarimu A. Matulo pasiūlymui? Galime. Labai dėkui, pritariate. Dėl kitų straipsnių, dėl 2, 3... Dar yra likęs 2 straipsnis. Dėl 2 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra. Galime pritari bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritariate.

Naujos redakcijos 1 straipsnis. Galime pritari bendru sutarimu?

I. HAASE (TS-LKDF). Galime.

PIRMININKAS. Tos pačios naujos redakcijos 2 straipsnis. Galime pritari bendru sutarimu?

I. HAASE (TS-LKDF). Galime.

PIRMININKAS. Dėl 3 straipsnio yra gautas Seimo narės E. Dobrowolskos pasiūlymas. Gerbiama Ewelina, prašau. Minutėlę, labai karštas klausimas, įranga šiek tiek perkaito. Prašau.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, siūlyčiau visus mano pasiūlymus dėl šio įstatymo projekto svarstyti kartu ir balsuoti dėl jų kartu, jie yra tarpusavyje visiškai susiję. Šitie pasiūlymai gimė kalbant tiesiogiai su teisėjais, atskirais teisėjais iš regionų, taip pat su Lietuvos Respublikos prezidentūros atstovais, su Teisėjų tarybos atstovais.

Tais atvejais, kai teismų ir rūmų adresas skirsis, kitaip sakant, po reorganizavimo, po stambinimo arba prijungimo, tais atvejais, kai teisėjas jau dabar dirba ir jo adresas galėtų pasikeisti, kad turėtų tikrumą ir saugiklį, tiems teisėjams, jeigu jie sutinka ir būtų keičiamas adresas, Prezidento dekretu dėl teisėjo paskyrimo būtų nurodomas vienas arba kitas adresas. Tokiu atveju tiek išlaikoma Prezidento diskrecija, tiek papildomas adresas, kad apie teisėją žinotų ir prezidentūra, ir teismų atstovai. Tikrai raginu šitą pasiūlymą priimti.

PIRMININKAS. Gerbiama Ewelina, aš tik pasitikslinku, jūs pristatėte visus keturis pasiūlymus dėl šio straipsnio?

E. DOBROWOLSKA (LF). Taip.

PIRMININKAS. Kolegos, galime bendru sutarimu pritari, kad svarstome pasiūlymą? Galime. Gerbiama pranešėja, prašom komiteto pozicijos.

I. HAASE (TS-LKDF). Taip, galime.

PIRMININKAS. Pristatykite komiteto poziciją.

I. HAASE (TS-LKDF). Komiteto pozicija: pritariate 3 straipsniui, vienam pritariate, taip pat pritariate kitam straipsniui, kur yra Seimo narės pasiūlymai. Visiems Seimo narės pasiūlymams yra pritariate.

PIRMININKAS. Visiems pasiūlymams yra pritariate?

I. HAASE (TS-LKDF). Taip, bendru sutarimu, už – 8 balsai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Galime bendru sutarimu pritariate E. Dobrowolskos pasiūlymams, kuriuos ji ką tik pristatė ir kuriems komitetas yra pritaręs? Galime? Labai dėkui, pritariate. Dėl to paties 3 straipsnio dar yra gauta Teisės departamento pastaba, jai komitetas taip pat pritarė iš dalies. Galime pritariate 3 straipsniui kartu su E. Dobrowolskos pasiūlymais, kuriems ką tik pritarėme, ir Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė iš dalies? Galime pritariate? Labai dėkui, pritariate.

Dėl 4 straipsnio yra gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas taip pat pritarė iš dalies. Galime pritariate bendru sutarimu tokiai 4 straipsnio formuluotei? Galime. Labai dėkui. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. E. Dobrowolska pasisako už.

E. DOBROWOLSKA (LF). Gerbiami kolegos, tikrai raginu palaikyti. Priimti šią reformą, kurią minėjo Seimo nariai ir iš opozicijos, labai svarbu. Kodėl šiandien? Tais atvejais, jeigu teisėsaugos institucijos judėtų su savo reformomis, yra labai svarbu turėti galutinį teismų žemėlapių būtent dabar. Jau pagal kitus įstatymų projektus yra aiškiai pažymėta, kad teisėsaugos institucijų žemėlapis tiesiogiai siejamas su teismų žemėlapiu. Esu tikra, kad priėmus šiuos sprendimus, apie kuriuos Teisėjų taryba ir Nacionalinė teismų administracija ne kartą pažymėjo, kad tai yra netgi kelerių metų darbas, diskusijos, priėmus šiuos sprendimus, teismai ne tik galės sutaupyti dėl nereikalingos infrastruktūros, bet nukreipti būtent į teisėjų kvalifikacijos kėlimą, specializavimą ir kokybiško teisingumo užtikrinimą.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš įstatymo projektą pasisako A. Stončaitis. Sakė, jūsų kortelė neįstatyta. Įstatyta? Gal ne ta puse? Prašom.

A. STONČAITIS (DFVL). Gerai, ačiū, posėdžio pirmininke. Pasistengsiu trumpai. Mili kolegos, tikrai aš nesakau, kad nereikia reformos atlikti. Reikia ir teismų reformą atlikti. Tačiau aš galvočiau, du momentai yra labai svarbūs. Vienu metu yra reformuojamos ir kitos teisėsaugos institucijos. Kaip žinome, tokia policijos reforma taip pat iš pagrindų daroma ir Vyriausybė yra lyg ir apsisprendusi pritarti. Tai dabar tiesiog viena kitai prieštarau. Tai yra be galo blogai valdymo procesams, o tie procesai yra labai ženklūs ir svarbūs ir visuomenei, ir teisingumui. Nežinau, kaip dabar prisitaisyti policija, nes jai reikės perversti kitaip. Lygiai taip pat kažkokios problemos ir prokuratūros sistemoje. Viskas, aišku, yra padaroma. Galima padaryti.

Kitas klausimas – savivaldybių tuštėjimo metas. Faktiškai daugelyje savivaldybių tokių valdžios institucijų būstinių apskritai nebelieka. Viskas perkeliama tik į pagrindinius keturis–penkis apygardų centrus, o kas bus su savivalda tenai vietoje? Manau, kad sunkiai būtų galima pritarti šiai reformai tokios apimties. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Už įstatymo projektą – V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, tikrai teko išklaudyti ir teisėjų bendruomenes, ir ne tik. Mes čia kalbame apie racialesnį ir efektyvesnį mokesčių mokėtojų lėšų naudojimą. Tiesa, reikia pripažinti, kad regionuose daugiau bus išjungtų lempučių, bet tai *vardan* gyventojų, kad teisingumas būtų vykdomas kiek galima kokybiškiau, kad teismų sprendimai būtų kiek galima kokybiškesni.

Žinoma, vienmandatininkai puikiai atlieka savo darbą, tiek gerbiamas Jurgis, tiek A. Matulas, Z. Streikus kažkaip dėl Lazdijų neišgyveno. Čia vėlgi grįžtame prie klausimo, ar apskritai tos vienmandatės apygardos yra reikalingos? Tikrai matau vis daugiau ir stiprėjančių žmonių Seime, pozicijoje, kad užtektų mūsų Lietuvoje kaip ir kaimyninėse valstybėse daugiamandačių apygardų ir atsakytumė vienmنداčių, tuomet mažiau būtų paklodės tampomos po visus regionus. Tad siūlau pritarti ir taip bus racionaliau ir efektyviau naudojamos mokesčių mokėtojų lėšos. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš pasisako S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, aš dar kartą pasakau, kad didžiuojuosi, jog esu vienmandatininkas. Ir kai jūs būsite vienmandatininkas, tai tą suprasite irgi.

Dažnai šiame Seime mes vis mėtome žmogaus teisių kortą arba remiamės Europos Sąjungos direktyvomis, rekomendacijomis. O čia viskas vyksta atvirkščiai. Mano nuomone, ši reforma gali būti pažeis vienodą visų asmenų teisę į teisingumą, nes Europos veiksmingo teisingumo komisijos Teisingumo kokybės užtikrinimo darbo grupės pateiktose rekomendacijose aiškiai parašyta, ko nemato šitos reformos rengėjai. Parašyta, kad turi būti mažinami atstumai nuo teismo įstaigos iki teismo kompetencijai priskirtos teritorijos gyvenviečių. Šitas yra ignoruojama.

Kitas dalykas, man regis, kad Teisingumo ministerija, rengdama šią reformą, turėjo visuomenei ir mums, Seimo nariams, pasakyti, ką konkrečiai ji padarė, kad nereikėtų reorganizuoti, kad Teismo rūmai Pasvalyje, Skuode, Pakruojuje, Akmenėje veiktų efektyviau, ir kaip prisideda prie to darbo gerinimo. Aš negirdėjau to. Aš girdėjau tik Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitos „Teismų sistema“ mintis, kur yra aiškiai išdėstyta, kad teismų sistemos veiksmingumą turėtų lemti ir reformos daromos, jeigu jos yra neišvengiamos ir pagrįstos ekonominiais ir kokybės kriterijais. O viso šito aš pasigedau, tad ir nepritariu šiai reformai.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Už įstatymo projektą pasisako Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, kad jau gerbiamas Stasys uždavė tokį toną, kad jau vienmandatininkai, dabar pasimosikuokime, kas labiau vienmandatininkas. Aš gal ne kaip vienmandatininkė, bet vis tiek matau reikalą pasisakyti.

Visos šitos reformos esmė kaip tik ir yra daugiau teisingumo. Nes argi yra dabar daugiau teisingumo, kai turime visiškai nesubalansuotą teisėjų darbo krūvį, kai teisėjai į darbo vietas važinėja iš kitų miestų, kai reikia išlaikyti infrastruktūrą, kuri nėra reikalinga tokiam teisingumui vykdyti. Iš esmės visos šios problemos yra sprendžiamos ir jos nesugalvotos Teisingumo ministerijos galvoje ar Vyriausybės galvoje – buvo labai ilgas darbas, kuris buvo atliekamas kartu su Teisėjų taryba, su teisėjų bendruomene, kuri, kaip žinote, nėra niekaip priklausoma nuo Vyriausybės ir dažniausiai gana kritiška būna dėl daugelio dalykų, kuriuos Vyriausybė siūlo. Tai, kad tuos bendrus sprendimus pavyko surasti, tai, kad Teisės ir teisėtvarkos komitete tikrai iš esmės dauguma narių šiai reformai pritarė, įskaitant kai kuriuos gana amžinus Vyriausybės oponentus visais kitais klausimais, manau, irgi šį bei tą apie reformą sako. Siūlyčiau pritari. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Siūlymą nepritari turi J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kai kurie kolegos jau užsiminė apie kriterijus, dėl ko nepritarė. Jeigu iš tiesų daugiau teisingumo kainuos pigiau, tai paskaičiuokime, protingieji kurmiai. Prieš dešimt metų tuometė konservatorių Vyriausybė irgi vykdė reformas, prokuratūros struktūros reformas, dvejus metus. Buvo suvienodintos prokuratūrų apygardos su teismų apygardomis. Dabar po dešimties metų mes vėl darome teismų struktūrinius pakeitimus. Vėl išeina, kad po to reikės daryti prokuratūros reformas, kad būtų suvienodintos prokuratūrų apygardos su teismų apygardomis. Policijoje reikės vėl tą patį daryti, kai jau policija irgi iš paskos darė. Skaičiuokime. Šiandien mes paskaičiavome, kad dabar kainuos pigiau, kitais metais reikės daryti prokuratūroje ir vėl policijoje. Vėl stumdysime kėdes, nešiosime stalus, tiksliau, vežiosime į kitas savivaldybes, kad galėtų mūsų prokurorai ir policininkai daugiau važinėti iš Klaipėdos į Šiaulius ginti viešąjį interesą arba atstovauti valstybei ikiteisminio tyrimo pabaigoje, kai jau bus teismo procesas, baudžiamasis procesas. Nematau čia nieko gero. Nepritariu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Nieko gero čia nemato ir A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Nematau nieko gero, kolegos. Čia Vilius kalbėjo apie vienmandatininkus arba daugiamandatininkus. Kai nors kartą laimėsi vienmandatėje, tuomet galbūt galėsi vertinti. Man tą pavyko padaryti šešis kartus. Tik su kolega A. Butkevičiumi mes esame tiek laimėję, nors jam vieną kartą prieš bušido sportininką ir nepavyko laimėti. Didžiulis yra skirtumas, kai neturi nei šeštadienių, nei sekmadienių, nei penktadienių, nes mano grafikas šitą savaitgalį, nesvarbu, kad ir švęsiu asmenines šventes, visiškai prirašytas, turėsiu būti su žmonėmis, dalyvauti, klausyti, švęsti su jais ir spręsti jų problemas.

Taigi problemų išties yra. Visos valdžios žadėjo perkelti ministerijas į kitus miestus, į tam tikras įstaigas, de ja, niekam nepavyko. Mums tik pavyko, kad Greitosios medicinos pagalbos centrą mes kuriame Kaune. Be didelių pažadų, ką ir, girdžiu, šneka premjerė, bet kažką padarėme. Tai yra natūralu, kad dideli miestai, didelės įstaigos, ligoninės yra donorai mažiems rajonams, mažoms ligoninėms. Natūralu, kad medikai ar teisėjai atvyksta į mažesnius rajonus. Net Norvegija, štai mano giminaitis važinėja į mažą Norvegijos ligoninę, apmoka skrydžius, gyvenimą viešbutyje už tai, kad kvalifikuotas medikas atvažiuoja savaitę pabudėti. Bet dėl to, kad nori išsaugoti regionus, nori regionus padaryti patrauklius, o ne paskaičiavome – 16 tūkst., girdi, daug kainuoja, o kad policija ištiesai važiuos, kad mes netenkame keliolikos darbo vietų ir panašiai, ir panašiai, tai yra nesvarbu. Šiek tiek yra gaila.

Aš suprantu šiuos argumentus, bet jeigu jau būti objektyviems, tai objektyviai paskaičiuokime, kiek yra teismų, kokie susisiekimo maršrutai, kur žmonėms patogiau važiuoti, ir tuomet spręskime. Dabar ištraukėme iš konteksto kažkokius valdininko atsiųstus skaičius ir darome reformą. Bet žmonėms tai yra nepatogu. Kaip dabar reikės parvažiauvus paaiškinti...

PIRMININKAS. Laikas.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...aš nežinau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Už pasisako K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Gal ir būčiau patylėjęs, bet kai Antanas lygina Lietuvą su Norvegija, tai aš norėčiau paprašyti Antano imti, pabadyti žemę ir rasti čia tiek dujų, kiek turi norvegai. Turėti tokį perteklinį biudžetą, kaip turi norvegai. Jie gali finansuoti nežinia ką ir nelabai protingai. Čia dabar siūlymas finansuoti bet ką bet kaip, nes esame panašūs į norvegus. Keistas toks, kreivokas yra palyginimas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2824(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 58, prieš – 11, susilaikė 19. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.20 val.

Teismų įstatymo Nr. I-480 57, 101 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2826(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-2.3 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2826. Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1, 2, 3 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta. Dėl 4 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, kuriai komitetas pritarė. Galime pritarti bendru sutarimu 4 straipsniui su departamento pastaba? Galime. Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Už pasisako E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Mielieji kolegos, labai svarbus dalykas – sudedamoji šios reformos dalis ir šitas lydimasis teisės aktas – numatomos ir važinėjimo transportu išlaidos tam, kad teisėjai nereikėtų pačiam galvoti (tas buvo ne kartą kelta ir darbo grupėje), numatoma, kad ir teisėjas galės važiuoti į teismo posėdį, kuris bus arčiau žmogaus. Tai labai raginu balsuoti netgi tuos, kurie nepalaikėte pagrindinio įstatymo projekto. Tai yra tiesiogiai susiję su tuo, kad teisėjas galėtų važiuoti arčiau žmogaus į išvažiuojamąjį teismo posėdį.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kitokią nuomonę turi S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Čia ir ministrė, ir ką tikrai komiteto pirmininkė neseniai patvirtinto, kad vis dėlto atsiras tie nebemobilieji paštininkai, bet greta jų ir mobilieji teisėjai. Dabar čia vis irgi mėgstama sakyti, kiek čia bus sutaupyta. Taip, bus sutaupyta ten ūkvedžio etatas, dėl infrastruktūros truputėlį. Minimi tie 16 tūkst., o niekas nenori matyti, kad aiškinamajame rašte net paašškinta, kad kiekvienais metais bus po 20 tūkst. eurų kiekvienai tai institucijai skiriama, ir net parašyta skliaustuose, kam. Tai yra tam mobilijam teisėjų vykimui padengti ir skliaustuose net parašyta, kam – kurui 20 tūkst. Man nesueina tie sutaupymai visi ir kas čia norima vis pasakyti, todėl ir nepritariu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Įstatymo projektui pritaria K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Gerai. Jeigu reikia kompetentingo gydymo, tai jis atvažiuoja, jeigu reikės kompetentingo teisėjo, kuris specializuojasi, atvažiuos.

PIRMININKAS. Labai dėkui už lakonišką pasisakymą.

Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2826(2). Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kaip nors kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 86 Seimo nariai: už – 73, prieš – 4, susilaikė 9. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.23 val.

Civilinio proceso kodekso 62¹, 304, 441 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 62², 62³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2827(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-2.4 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2827(2). Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1–5 straipsnių pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pritarta. Dėl 6 straipsnio gauta Teisės departamento pastaba, kuriai

komitetas pritarė. Galime pritarti 6 straipsniui su Teisės departamento pastaba? Bendru sutarimu pritarė. Dėl 7 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Pritariame.

Dėl viso pasisakymai. Dėl motyvų už – E. Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (LF). Aš labai trumpai. Žinau, kad kolegos nori greičiau. Tik noriu atkreipti dėmesį, tą ir S. Tumėnas minėjo, – tai nėra kalbama apie sutaupymus. Šitas lydimasis dėl to, kad rašytinio proceso tvarka bylos keliautų per visą Lietuvą. Bus greičiau nagrinėjama tiek sostinėje, tiek Kaune, tiek Klaipėdoje, tiek kituose miestuose. Šita reforma apima daug sluoksnių ir *jos dėka* mes ne tik turėsime specializuotus teisėjus, bet ir bylas, rašytinio proceso tvarka nagrinėjamas greičiau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš nenori kalbėti niekas. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2827(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 86 Seimo nariai: už – 81, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 5. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.25 val.

Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 papildymo 98 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2346(3) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-5.1 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2346(3). Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba, jai komitetas pritarė. Galime pritarti bendru sutarimu 1 straipsniui kartu su Teisės departamento pastaba? Galime. Labai dėkui, pritarė. Dėl 2 straipsnio pataisų, pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti 2 straipsniui bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. K. Adomaitį ką tik mačiau. Ne? Nėra. (*Balsai salėje*) Nėra norinčių kalbėti dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2346(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 84 Seimo nariai: už – 78, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 6. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.25 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2347(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.2 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2347(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymo projektas iš dviejų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu abiem straipsniams? Galime. Labai dėkui. Pritarta. Pasisakymai dėl motyvų. Niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2347(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 80 Seimo narių: už – 77, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.26 val.

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2348(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.3 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2348(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymo projektas iš dviejų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti abiem straipsniams bendru sutarimu? Galime. Pritarta. Dėl motyvų niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2348(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 78, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.27 val.

Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 20⁷ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2349(3) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-5.4 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2349(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš dviejų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti abiem straipsniams bendru sutarimu? Pasisakymai dėl motyvų. Niekas nenori kalbėti dėl viso. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2349(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 78, prieš – 1, susilaikė 4. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.27 val.

Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2350(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.5 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2350(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš dviejų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti abiem straipsniams bendru sutarimu? Ačiū. Dėl motyvų nenori kalbėti niekas. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2350(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 80, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 2. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.28 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2351(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.6 klausimas – įstatymo projektas Nr. XIVP-2351(3). Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš dviejų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime bendru sutarimu abiem straipsniams pritarti? Ačiū, pritarta. Dėl motyvų kalbėti nenori niekas. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2351(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 77, prieš nebalsavo niekas, susilaikė 5. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.29 val.

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 49¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2352(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.7 klausimas – projektas Nr. XIVP-2352(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymo projektas iš trijų straipsnių, nė dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Ga-

lime visiems trims straipsniams pritarti bendru sutarimu? Galime. Pasisakymai dėl motyvų. Nenori kalbėti niekas. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2352(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 80 Seimo narių: už – 79, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.29 val.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2353(3) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 2-5.8 klausimas – projektas Nr. XIVP-2353(3). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš keturių straipsnių, nè dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime visiems pritarti bendru sutarimu? Galime. Dėl motyvų nenori kalbėti niekas. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2353(3).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 79 Seimo nariai: už – 76, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.30 val.

Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 61³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2409(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-5.9 klausimas – projektas Nr. XIVP-2409(2). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš dviejų straipsnių. Nè dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Abiem straipsniams pritariame bendru sutarimu. Pasisakymų dėl motyvų nėra. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2409(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 79, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)
Dėl vedimo tvarkos M. Puidokas per šoninį mikrofoną. (*Balsas salėje*) Ne? Gerai.

17.30 val.

Įstatymo Nr. I-833 „Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pagrindinių nuostatų“ pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2744(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-6 klausimas – projektas Nr. XIVP-2744(2). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas vieno straipsnio. Pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Pritariame bendru sutarimu. Pasisakymai dėl motyvų. Niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2744(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 80 Seimo narių – visi 80 balsavo už. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

17.31 val.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2591(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – projektas Nr. XIVP-2591(2). Priėmimas pastraipsniui. Įstatymas iš dviejų straipsnių. Nè dėl vieno iš jų nei pataisų, nei pasiūlymų nėra gauta. Galime pritarti bendru sutarimu? Labai ačiū. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Už pasisako A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Kolegos, šitas įstatymas eina kaip lydimasis kolegos V. Kernagio projekto. Bet iš esmės jisai gali būti priimtas ir savarankiškai, kadangi juo suteikiama teisė Narkotikų, alkoholio ir tabako departamentui daryti kontrolinius pirkimus, nepateikiant prieš tai dokumentų, taip pat suteikiama teisė neatlygintinai paimti mėginius, nes matome situaciją, kad vis dėlto verslas piktnaudžiauja ir Seimui priėmus sprendimą dėl tam tikrų medžiagų uždraudimo yra pakeičiama forma ir prekiaujama tuo pačiu. Tai aš siūlyčiau vis dėlto pritarti įstatymo projektui ir Narkotikų departamentui suteikti tokią teisę.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš kalbėti nėra norinčių Seimo narių. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2591(2).

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 76 Seimo nariai: už – 75, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos A. Vinkus.

A. VINKUS (LVŽSF). Pirmininke, prašau dėl 2-1.6 klausimo – Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įstatymo, mano balsas – susilaikau. Dėl protokolo.

PIRMININKAS. 2-1.6 klausimas. Gerai. Darbotvarkės 2-1.6 klausimas, dėl protokolo – jūsų balsavimas bus susilaikau.

17.33 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2791(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2791(2). Pranešėjas – A. Matulas. Prašom pristatyti Sveikatos reikalų komiteto poziciją.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, tokia jau pirmininkų dalia, kad visada reikia pasiruošti pristatyti išvadą, nes besiveržiančių pristatyti išvadą yra daug, bet ne visada jie atsimena, kad tą reikia padaryti.

Komitetas svarstė įstatymo projektą. Buvo gauta keletas Teisės departamento, piliečių pastabų. Vienoms buvo pritarta, kitoms ne. Komiteto bendras sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Labai dėkui, pristatėte komiteto išvadą. Diskutuoti nėra norinčių Seimo narių. Pataisų ir pasiūlymų nėra gauta. Pasisakymai dėl motyvų dėl įstatymo projekto po svarstymo. Prieš – I. Kačinskaitė-Urbonienė.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (DPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kadangi kolegos neišbraukė šio klausimo iš darbotvarkės, jis liko, ir kol nėra gautas tiesiog platesnis teisinis vertinimas dėl galimo prieštaravimo Europos Sąjungos teisei, kol mes turime šitą priemonę, nutaikytą į *veipų* pandemiją tarp paauglių, tačiau neslėpdami to, kad apskritai paaugliai negali turėti šių priemonių, kol niekas nemato, kad skonių draudimas ir taip neveikia, nes turime beveik metus galiojantį skonių draudimą, bet jis neveikia, tol kviečiu nuosekliai nepalaikyti šio įstatymo projekto, nes aš manau, kad jis kaip priemonė yra absoliučiai netaiklus dėl tikslų, kuriuos norime pasiekti.

Problema egzistuoja. Mes, visi čia esantys tėvai ir ne tėvai, puikiai suprantame, kad yra labai blogai, kai vaikai ir paaugliai vartoja visokias tokias medžiagas, bet dar blogiau, kai mes uždraudžiame ir tada jie pradeda savarankiškai *miksuoti*, siųstis ir neaišku ką vartoti, taip keldami didžiulę grėsmę savo sveikatai. Todėl negaliu palaikyti tokio įstatymo projekto ir kviečiu, agituojau balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kitokią nuomonę turi A. Veryga.

A. VERYGA (LVŽSF). Tikrai nesutinku su kolege Ieva, kad ši priemonė būtų neefektyvi, kad ji neveiktų ir panašiai. Aš tik priminsiu, kad tai nėra kažkokia labai didelė naujiena, ir nežinau, kodėl ji turėtų kaip nors prieštarauti Europos teisei ar kad jai reikėtų kokių nors ypatingų įrodinėjimų ir paaiškinimų. Ir norėčiau priminti, kad įprastinių tabako gaminių įvairūs draudimai dėl skonių ir priedų, ir panašių dalykų yra priimti jau seniai, jie galioja. Sutarimas ir supratimas pa-

saulyje, kad būtent tie priedai ir sukuria ypatingą patrauklumą žmonėms, kurie šiandien dar neturi jokios priklausomybės. Jiems būtent tas skonis, saldumas ir kiti dalykai yra patrauklu ir tą labai gerai žino gamintojai, kurie gamina tiek alkoholinius gėrimus, kurie yra specialiai pritaikomi jaunajai auditorijai, kuriai kartumas yra nemalonus, tie, kurie dėdavo tokius priedus į įprastinius tabako gaminius, nes ir tas dūmas, ir kiti dalykai yra neskanūs, nepatrauklūs. Tiek dabar čia.

Mes esame nuoseklūs su šia priemone, elgiamės logiškai, teisingai. Tikrai tai jokioms Europos teisėms neprieštaruoja ir tikrai kviečiu, kolegos, palaikyti šį projektą ir balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkui. Iš klausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymo projekto po svarstymo. Kas pritariate įstatymo projektui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 70 Seimo narių: už – 63, prieš – 2, susilaikė 5. Įstatymo projektui po svarstymo pritariama. Per šoninį mikrofoną – V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Gerbiami kolegos, šiaip įstatymo projektas... ketinimai buvo geri, bet aš noriu atkreipti jūsų visų dėmesį, kad šis įstatymas įsigalioja nuo kitų metų gegužės 1 dienos. Vadinasi, visus metus ir toliau bus galima prekiauti su skoniais, skatinti rūkymą. Nors pirmasis variantas buvo nuo šių metų lapkričio 1 dienos.

Tai, gerbiamieji, čia mes labai draskėmės, rodėme, kaip mes norime apsaugoti vaikus, bet staiga ateina kažkokie lobistai ir tyliai įdeda įsigaliojimo atidėjimą metams. Aš manyčiau, mes turime registruoti pataisą priėmimo stadijoje ir jeigu jau atsisakome, tai atsisakome nuo lapkričio 1 dienos.

PIRMININKAS. Labai dėkui. A. Matulas – per šoninį mikrofoną.

A. MATULAS (TS-LKDF). Kiek tenka pažinti kolegą V. Kernagį ir kitus Sveikatos reikalų komiteto narius, tai nelabai jau čia verslininkai pas juos gali ateiti ir nupirkti, papirkti. Tiesiog po svarstymo darome pertrauką ir prašysime notifikuoti projektą Europos Komisijos. Ir tikrai praeis tam tikras laikas, o po to bus priėmimas. Gali būti, jeigu mes tą notifikaciją gausime anksčiau, gali būti, kad per priėmimą galėsime kartu įregistruoti ir įsigaliojimo datą anksčiau. Čia neįtarkite jokių kėslų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visų pasisakymų, visų replikų. Kolegos, baigiame įstatymo projekto svarstymą.

Kitas darbotvarkės 2-9.1 klausimas... Koks?

17.39 val.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2926 (pateikimas)

Ai, dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo buvo prašymas. Čia, kaip suprantu, trumpai bus. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo projektas Nr. XIVP-2926. Taip, prašau per šoninį mikrofoną. L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (DFVL). Frakcijos vardu prašau pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Supratau. Balsuojame dėl pertraukos iki kito posėdžio. Bendru sutarimu galime? Galime bendru sutarimu. Pertrauka iki kito posėdžio.

17.40 val.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2897, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 22 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2898 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-9.1 klausimas – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2897 ir jo lydymasis projektas Nr. XIVP-2898. Pranešėjas – R. Vaitkus. Pateikimas.

R. VAITKUS (LSF). Dėkui, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, nuo šių metų kovo iki šiandienos Lietuvos perdavimo tinklo operatorius „Litgrid“, naudodamasis Pasinaudojimo elektros perdavimo tinklais tvarkos aprašu, rezervavo galimybę prie perdavimo tinklų prijungti apie

5 tūkst. 300 megavatų saulės elektrinių ir apie 5 tūkst. 900 megavatų vėjo elektrinių. Informacija yra pateikiama „Litgrido“ centro duomenimis. Tai milžiniškos galios ir akivaizdu, kad greičiausiai ne visos šios vėjo ir saulės elektrinės, kurių operatoriai pasirašė ketinimų protokolus, gavo leidimus plėtoti įrenginius ir net mokėjo prievolių užtikrinimą, bus pastatytos. Lietuvos interesas turėtų būti turėti kuo daugiau šių elektrinių, kad kuo greičiau visos būtų pastatytos ir veiktų, nes kuo daugiau Lietuvoje atsiras vėjo ir saulės elektrinių, tuo didesnė elektros pasiūla rinkoje ir tuo mažesnės kainos bus Lietuvoje. Štai šiuo metu perdavimo tinklo operatorius „Litgrid“, išduodamas prisijungimo sąlygas gamintojams, nurodo, kad gamintojo vykdoma elektros gamyba gali būti bet kuriuo momentu ribojama tinklo operatoriaus nuotoliniu būdu. Problema yra ta, kad joks įstatymas šiuo metu negina gamintojo nuo perteklinio gamybos ribojimo ir, nepaisant, kad „Litgrido“ vadovas ir „Litgrido“ atsinaujinančių išteklių energetikos centro vadovas, net ir pats ministras yra ne kartą minėjęs, kad vėjo ir saulės gamybos ribojimas tikrai neviršys 5 % metinės gamybos dėl galimo retai pasitaikančio vėjo ir saulės elektrinių gamybos sutapimo, kai saulė šviečia ir vėjas tuo pačiu metu stipriai pučia, ir būtent tai savo ruožtu smarkiai brangina paskolas saulės ir vėjo elektrinių...

PIRMININKAS. Kolegos, labai atsiprašau. Gerbiami kolegos, šiek tiek, jeigu galima, tylos sa-lėje. Man čia sėdint sunkiai girdėti. Jeigu šiek tiek... Suprantu tokį norą, vasariškas nuotaikas, bet šiek tiek.

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Tai savo ruožtu arba smarkiai brangina saulės ir vėjo elektrinių finansavimo paskolas, arba iš viso šias paskolas daro neįmanomas. Ką sako bankai? Bankams finansuoti projektus, kurių galios ribojimo mechanizmas nėra aiškiai reglamentuotas ir apibrėžtas, tikrai nesaugu. Kaip apskaičiuoti projekto pajėgumą aptarnauti paskolas, jeigu nežinome, kiek laiko per metus parkas negeneruos energijos, o tai reiškia ir pinigų srautus. Pats ribojimas yra suvokiamas ir jis savaime nieko blogo nereiškia, tačiau ribojimo algoritmas būtinas tiek investuotojams, tiek finansuotojams. Problemų gali susidaryti ir gamintojams, kurie pasirašo ilgalaikes būtent elektros tiekimo sutartis su didžiaisiais elektros vartotojais arba tiekėjais, jei tinklo perdavimo operatorius galės bet kada riboti elektros energijos gamybą. Reguliavimo neapibrėžimas neleis pasirašyti ilgalaikių elektros tiekimo sutarčių ir tai savo ruožtu dar labiau komplikuoja investicijas į naujas vėjo ir saulės elektrines.

Todėl siūlau keisti Elektros energetikos ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymus numatant, kad elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, tiekimas į elektros tinklus negali būti ribojamas daugiau nei 5 % gamintojo per metus pagaminto kiekio, o jei ši riba yra viršijama, gamintojui patirti nuostoliai teisingai yra kompensuojami Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatyta tvarka.

Noriu atkreipti Seimo narių dėmesį į tai, kad pakeisdami šį įstatymą mes nesukeliame rizikos, kad elektros vartotojai turės sumokėti gamintojams už ribojimą, viršijantį 5 % metinės gamybos, dėl priežasties, kad pagamintos elektros rinkoje bus per daug ir nebus kas suvartoja. Situacija, kai elektros gaminama daugiau nei suvartojama, iš karto sukelia neigiamas elektros kainas rinkoje, todėl tokiu atveju patys gamintojai bus suinteresuoti dirbtinai mažinti elektros gamybą, kad išvengtų mokėjimo už pateiktą į rinką elektrą. Net jeigu tokiu atveju elektros gamybą dirbtinai sustabdytų tinklo operatorius, jokios kompensacijos mokėti gamintojui nereikėtų, nes tais atvejais, kai elektros kaina rinkoje yra neigiama, gamintojo nuostolių dėl dirbtinio sustabdymo nėra.

Gamybos dirbtinis ribojimas galimas tik vienu atveju, tai yra tuo atveju, kai į vieną elektros perdavimo liniją dirbančios vėjo ir saulės elektrinės gamina per didelį kiekį elektros energijos, kai visa galėtų būti perduota būtent ta elektros perdavimo linija. Tai yra tais atvejais, kai vėjas pučia ir saulė tuo pačiu metu, ką aš ir buvau minėjęs anksčiau. „Litgrido“ vertinimu, tai neturėtų viršyti 5 % metinės gamybos praradimo.

Taigi pakeisdami šiuos įstatymus mes nesusiduriame su jokiais papildomais kaštais elektros vartotojams. Tai smarkiai sumažina reguliacinę riziką elektros vartotojams ir gerokai paspartina vėjo ir saulės energetikos plėtrą.

Pabaigoje norėčiau pasakyti, kad yra Europos Sąjungos reglamentas, kuris tokią tvarką taiko, kai atsinaujinantys energijos ištekliai neviršija 50 % vartojimo. Taigi kviečiu pritarti šiam įstatymo projektui ir mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. O klausimų yra – net du Seimo nariai nori jūsų paklausti. Pirmasis klausia energetikos ministras D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, klausimas būtų toksai: jūs man pasakykite, kuriose dar šalyse yra reguliuojama ir kišamasi į operatoriaus veiklą, nurodant konkrečiai, kokius ribojimus jam dėti, kokiomis sąlygomis į tinklą priimti elektrą ir panašiai? Galiu už jus atsakydamas pasakyti, kad tokių dalykų niekur nėra, nes tai yra išimtinai operatoriaus kompetencija. Operatorius atsakingas už tinklų saugumą. Šita priemonė yra skirta apsaugoti tinklui nuo sudegimo, nuo perkrovos. Per didelis elektros kiekis automatiškai sugadina, sudegina tinklą. Todėl operatorius yra priverstas riboti patenkančios elektros kiekį, kad išlaikytų tinklo stabilumą. Šiandien niekas negali...

PIRMININKAS. Ministre!

D. KREIVYS (TS-LKDF). ...pasakyti, kokių ribojimų gali reikėti tokiam kiekiui, koks yra planuojamas pajungti į tinklą. Niekas negali pasakyti. Mes patenkame į visiškai naują situaciją ir visos Europos valstybės, kurios ir vykdo dekarbonizaciją, yra šitoje situacijoje. Ar penki, ar dešimt...

PIRMININKAS. Laikas!

D. KREIVYS (TS-LKDF). ...ar 15, niekas to nepasakys. Iš kur jūs paėmėte, pavyzdžiui, tuos 5 %? Ar tai kažkas tuos skaičius...

R. VAITKUS (LSF). Dėkoju už klausimą, ministre. Taip, mes kalbėjome apie šitą klausimą ir diskutavome šia tema. Manau, kad gamintojas, kada yra gaminama per daug saulės ar vėjo energijos, automatiškai ir be reguliuotojo pats mažins kainą, stabdys elektrinę ar panašiai. Man atrodo... (*Balsas salėje*)

PIRMININKAS. Gerbiamas ministre, dar galima užsirašyti dėl motyvų po pateikimo.

Klausia K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš noriu paklausti jūsų, ar jūs žinote, kas techniškai įvyksta, jeigu į tinklą patenka daugiau elektros energijos, negu tinklas gali priimti? Aš tiesiog techniškai klausiu. Atsakykite.

R. VAITKUS (LSF). Būtent aš ir sakiau. Vienintelis atvejis, kai ta pačia linija yra gaminama, pavyzdžiui, saulės ir vėjo elektra, tai būtent šituo atveju galima. Kai ministras sako: bus perteklius, sudegs linija, tai čia tikrai šitaip nėra.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Iš klausėme visų... Ministre, jūs tikrai dėl motyvų nenorite užsirašyti? Gerbiamas ministre, nenorite dėl motyvų užsirašyti? Buvo du projektai. Jeigu antras užsirašytumėte, jums suteiktumėme teisę.

K. Masiulis pirmasis prieš.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš pasistengsiu labai trumpai, nelįsti į technologijas. Šiek tiek teko studijuoti fiziką, tai galiu pasakyti: jeigu jūs pateiksite į tinklą daugiau, tai ne linija degs (linijos pas mus apskaičiuotos su dideliu rezervu) – augs dažnis, degs aparatūra. Degt įvairi aparatūra – generuojanti ir kitokia, ir augs dažnis, o dažnis daug ką gali gadinti, netgi jau tokį dalyką, va. Tai kaip čia dabar?

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš įstatymo projektą pasisako ministras D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Kolegos, mes kalbame apie vieną liniją. Mes šiandien kalbame, kad Lietuvos tinkle planuojama instaliuoti apskritai virš 9 gigavatų įvairių generavimo šaltinių. Viskas priklauso nuo to, kiek mes turėsime galimybių tą elektrą patys suvartoti arba ją eksportuoti. Jeigu nėra galimybių to padaryti, mes turime apriboti vartotojų tinklą, generaciją, apriboti tinklą, priešingu atveju turėsime tinklo avarijas. Tai čia labai paprasta.

Kitas dalykas, jeigu operatorius mažins, uždės apribojimus, o tie apribojimai bus nurodyti 5 %, vadinasi, kas žemiau 5 %, iš vartotojų kišenės mes visi turėsime padengti.

PIRMININKAS. Iš klausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymų projektų bloko po pateikimo. Kas pritariate darbotvarkės 2-9.1, 2-9.2 klausimams, įstatymų projektams Nr. XIVP-2897 bei Nr. XIVP-2898, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 62 Seimo nariai: už – 25, prieš – 17, susilaikė 20. Įstatymų projektams po pateikimo nepritarta. Alternatyviu balsavimu apsisprendžiame, ką darome nepritarę įstatymų projektams.

Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad gražintume iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad įstatymų projektus atmetume.

Balsavo 61 Seimo narys: už – 40, prieš – 21. Įstatymų projektai gražinami iniciatoriams tobulinti. Per šoninį mikrofoną – A. Veryga. Pirmas stovėjo? Ne. Kitas. Gerai, K. Adomaitis. Prašom.

K. ADOMAITIS (LF). Kolegos, iš tiesų pasiūlytas sprendimo būdas ir man nepasirodė toks įtinamas. Susilaikiau, bet tiesiog norėjau... Kadangi ministras taip energingai prieštaravo dėl projekto, aš noriu atkreipti dėmesį, kad problema tai reali ir kad Energetikos ministerija turėtų parodyti kokią nors lyderystę pateikdama sprendimo būdus, kad neateitų tokie keisti projektai.

PIRMININKAS. Tuoj ministras savo pasisakymu parodys lyderystę. Prašom, ministre, per šoninį mikrofoną.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Ačiū. Tai žiūrėkime. Tam, kad galėtume tiksliai pasakyti, kokio lygio apribojimus priimti... turbūt nei Energetikos ministerija tą gali pasakyti, nei šiandien operatorius gali pasakyti. Vystantis tinklui matosi, kaip vyksta, kokia yra apkrova, kaip vystosi eksportas, kaip vystosi aplinkinės rinkos, kaip vystosi atsinaujinanti energetika ir galių generacijos daugėjimas kitose šalyse, ir tai lemia visą visumą. Šiandien net daryti skaičiavimus yra labai sunku, nes mes nežinome, kaip atrodys, nes užimtumas mūsų rinkoje yra milžiniškas, mes nežinome, kaip atrodys kitos rinkos.

Be abejo, turbūt vieną dalyką pabandydysime padaryti, tai galbūt rekomenduosiu „Litgridui“ užsakyti studiją, rimtą, tarptautinę studiją, kuria galbūt į šituos klausimus būtų pabandyta atsakyti.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Žiūrėkite, matau, diskusija įsisiūbuoja. Sutariame taip: kas stovi prie šoninių mikrofonų, dar leidžiu pasisakyti, kas papildomai atsistos, nebeduosiu pasisakyti tais klausimais. K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Mieli bendraminčiai liberalai, aš gerai atsimenu, kaip jūs labai teisingai kėlėte idėją, kad reikėtų padidinti galimybes gaminti žaliąją energiją ir panaikinti tuos dirbtinius apribojimus, kurie buvo iškelti, buvo ir tos kvotos įvairiems gamybos būdams panaikintos, ir padidinta. Bet buvo sąlyga ir ji iš šitos tribūnos nuskambėjo, kad tada gamintojas turi prisiimti riziką – kad kai kada reikės riboti gamybą. Neatsimenate šito? Aš atsimenu. Ir man atrodė, kad tai liberalu ir teisinga.

Dabar jūs elgiatės panašiai kaip su tais bufetais, žinote, galima pensijų žmonėms nedidinti, galima...

PIRMININKAS. Dalykinę diskusiją, Kęstuti, įžiebiate.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Bet už tai valgykime... Duokime lengvatas šitiems bufetininkams.

PIRMININKAS. Supratome. L. Nagienė, tada R. Vaitkus ir judame toliau. Dar turime vieną klausimą darbotvarkėje.

L. NAGIENĖ (DFVL). Aš kreipiuosi į energetikos ministrą. Gerbiamas ministre, tikrai labai lauktume to žemėlapio, kur yra planuojama, kur gali būti statomos vėjo, saulės ir hibridinės. Taip, labai laukiame. (*Balsai salėje*) Mes neturime, Energetikos komisija paprašė Energetikos ministerijos. Lauksime atsakymo. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Paskutinis – R. Vaitkus. Ir judame toliau.

R. VAITKUS (LSF). Labai trumpai. Kadangi tas klausimas sukėlė tiek aistrų, matome, kad yra problema. Bet čia pagrindinė problema, kad bankai neišduoda paskolų vystytojams, kai nėra apibrėžtumo. Gal 12, gal 15, gal 20 % bus ribojama. Jei mes turėtume apibrėžtumą, kad ribojama iki 5 %, šita problema išsispręstų. Pasaulis nesugriūtų – čia būtų didžiulė parama verslui.

PIRMININKAS. Labai dėkui.

17.56 val.

Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2794 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-10 klausimas, šiandien paskutinis, – Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2794. Pranešėjas – A. Bagdonas. Pateikimas.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, noriu jums pristatyti Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 31 straipsnio siūlomus pakeitimus. „Litgrid“ ir ESO, vykdydami Vyriausybės sprendimus, rezervavo apie 2 tūkst. 400 megavatų galios būsimoms saulės elektrinėms. Jos yra laikomos aukštesnio prioriteto elektrinėmis. Tai būsimieji gaminantys vartotojai: savivaldybėms priklausančios saulės elektrinės, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir piliečių energetikos bendrijų saulės elektrinės.

Vyriausybės ir energetikos ministro noras kiek įmanoma labiau decentralizuoti elektros energijos gamybą, paskatinti fizinius asmenis ir savivaldybes investuoti į nuosavas nedideles elektrines yra tikrai suprantamas, tačiau tinklo rezervavimas ilgam laikui neleidžia statyti saulės elektrinių tiems, kurie nori statyti dabar, o galios yra rezervuotos tiems, kurie galbūt ateityje norės statyti. Tą kainą moka visi elektros vartotojai, nes kuo prie tinklo yra prijungta daugiau saulės elektrinių, tuo didesnė elektros pasiūla rinkoje. Kuo didesnė elektros pasiūla rinkoje, tuo mažesnės elektros kainos rinkoje. O kuo mažesnė elektros rinkos kaina, tuo mažiau vartotojai moka už elektrą.

Dabar pats siūlymas. Siūloma pakeisti įstatymo 31 straipsnio 2 dalies punktą ir numatyti, kad gaminantiems vartotojams ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms pralaidumai elektros energijos perdavimo tinkluose atvirkštinei generacijai rezervuojami tik nuo ketinimų protokolo su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarymo ir pateikimo prievolių įvykdymo užtikrinimo skirstomųjų tinklų operatoriumi, jei ketinimų protokolas nesudaromas, nuo prijungimo sąlygų išdavimo... kitais žodžiais tariant, negalima būtų rezervuoti elektros tinklo pralaidumų tiems gamintojams, kurių apskritai realybėje dar net nėra.

Siekiant leisti Energetikos ministerijai įgyvendinti dabar vykdomą planą milžiniškais kiekiais padidinti gaminančių vartotojų skaičių ir inicijuoti nemažai atsinaujinančių išteklių bendrijų sukūrimą, atidėti šio įstatymo pakeitimo įsigaliojimą iki 2024 m. kovo 1 d. Tai reiškia, kad iki 2024 m. kovo 1 d. prisijungimo sąlygas išsiėmusiems gaminantiems vartotojams ir atsinaujinančių išteklių bendrijoms šis įstatymo pakeitimas nedarys apskritai jokios įtakos. Vėliau jau prie tinklo pirmiau būtų jungiami greičiau saulės elektrines statantys investuotojai.

Pabaiga. Per tą laikotarpį savo ruožtu siūlome tinklo operatoriams nelaukti ir investuoti į elektros tinklų plėtrą. Ačiū. Laukiu klausimų.

PIRMININKAS. Klausimų sulauksite, net keturių. Pirmasis klausia K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Ačiū už pristatymą. Bet noriu, kad atsakytumėte į vieną klausimą. Jūs šiuo projektu ginsite tuos stambiuosius parkų valdytojus ir visiškai mes paliksime, jeigu priimsime tokį sprendimą, įstatymą pakeisime, tuos gaminančius vartotojus, kurie šiandien turi savo stogus, rengiasi projektus ir dabar laukia paramos. Prieš tai jau išsiaiškinome, kad galios yra ribotos. Ką jūs atsakysite tiems žmonėms, mažiems gamintojams, kurie laukia savo eilės?

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, gerbiamas Kazimierai, už klausimą. Tai visų pirma aš noriu atkreipti dėmesį, kad šiandien rezervuota galia yra 2 tūkst. 400 megavatų, šiandien investicijos į naujų saulės elektrinių galią siekia 283. Jeigu tokiais tempais toliau privatūs investuotojai, fiziniai asmenys, savivaldybės investuos į atsinaujinančios energetikos plėtrą, tai tam reikės aštuonerių metų. Tai aš ir mano kolegos manome, kad dalį galios jau dabar, tiksliau, po metų, galima būtų perleisti tiems žmonėms, kurie jau dabar nori investuoti. Kuo daugiau žmonių investuos į saulės energetiką, į atsinaujinančią energetiką, tuo mažesnę kainą mes turėsime rinkoje. Mes galime tuos aštuonerius metus laukti, bet vietoj to įstatymo projekte siūloma, kad investicijos geriau būtų į visą infrastruktūrą, į pralaidumą tam, kad ne tik 2 tūkst. 400 megavatų galėtų būti mūsų rinkoje, bet ir daugiau. Tai ne sustabdyti norime tą procesą, o tiesiog leisti daliai investuoti jau dabar, nes, kaip minėjau, aštuoneri metai, toks laiko tarpas, ir būtų dabar rezervuota 2 tūkst. 400 megavatų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Trumpa replika ir klausimas. Šiandien galiu tik konstatuoti faktą, kad didžioji dalis dabar įrengtų saulės elektrinių yra gaminančių vartotojų, beveik 700, netoli 700 megavatų, ir vos keliasdešimt megavatų yra (...). Matome iš paramos, kad kiekvieną mėnesį jungiame tūkstančių tūkstančius naujų vartotojų. Paramos dydis yra šimtai milijonų eurų ir nėra numatyta, kad parama bus skirta iki 2024 m. kovo 1 d. RRF'o pinigai yra iki 2026 metų pabaigos ener-

getinėms bendrijoms, skurdui. Tik šiandien savivaldybės pradeda sudaryti klasterius, teikti savo norus ir matymus, kiek jiems galių reikia ir panašiai. Tas procesas tikrai užsitęs ne pusmetį, o metus – iki projektų sudarymo, suprojektavimo ir statybų. Jūs man paaiškinkite, kaip, jūsų įsivaizdavimu, tada šalis panaudos tiek struktūrinės paramos lėšas, tiek RRF'o lėšas, iš kurių 1 gigavatu skirtas beveik milijardas eurų. Lėšos skirtos ne tik žmonėms, bet yra skirtos ir verslui, kurio mes norime konkurencingumą paskatinti ir kuriam dabar iš RRF'o imame lengvatines paskolas, kad galėtų valstybė suteikti. Tai kokių būdu mes tada tas lėšas išdalinsime, jeigu tas galias mes panaikinsime pagal jūsų nurodytą protokolą, pasiūlymą?

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, gerbiamas ministre, už klausimą. Visų pirma dar kartelį aš žiūriu į skaičius. Nuo šios dienos, jeigu mes 2 tūkst. 400 megavatų norėsime, kad tokiais tempais, kokie yra iki šios dienos, jeigu imtume praėjusių metų rodiklius, būtų visiškai užpildyta, tai yra visa galia išnaudota, tai mes sulauksime 2031 metų. Jūs kalbate apie RRF'o lėšas, kurios yra numatytos iki 2026 metų. Viskas yra gerai, bet jeigu jūs pritarсите šiam įstatymo projektui, paprašysite, net neabejoju, Vyriausybės išvados, nes ji būtina, galvoju, kad jūs tą datą galėsite koreguoti. Bet aštuonerius metus laukti, neleisti žmonėms investuoti ir laukti, kol galbūt kiti kada nors investuos, tai, man atrodo, yra šiek tiek neatsakinga. Mes galėtume jau šiandien turėti pigesnę elektros energiją, jeigu nebūtų saulės energetikos tam tikrų stabdymų tiek dėl 2 gigavatų, tiek dėl kitų, nes žmonės savo pinigus yra pasirengę investuoti tam, kad jie užsiimtų tuo verslu. O vartotojai, jeigu rinkoje elektros bus daugiau, tikimybė, kad mokės mažiau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Gerbiamieji, kur jūs lekiate, kur jūs skubate? Žiūriu dabar tiesiogiai (*online*), tai saulės gaminama šią valandą, 18 valandą, 259 megavatai, vėjo – 363 megavatai. Saulės per pusę mažiau, nors saulė ir šviečia. Bet pagrindinis, noriu pabrėžti, sunaudojimas dabar yra 1 tūkst. 377 megavatai. Jūs čia pasakojate, kad 2 tūkst. 400, kad bus sąžininga elektros kaina, mažesnė, kad nebus tiek vartojimo.

Mano klausimas. Ar jūs įvertinate iš viso naudingumo koeficientą tų saulės baterijų, nes dabar jau nuo 21 pakilo iki 29 ir eina iki 31. Kur skubėti, kur jūs čia skubinate visus žmones išmesti savo pinigus ir valstybės pinigus nereikalingam daiktui?

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju už labai išmintingą klausimą. Gerbiamas Valdemarai, aš kalbu apie laisvą galią, kuri šiandien nesusieta su tomis, apie kurias jūs kalbate. Rezervuoti yra 2 tūkst. 400 megavatų. Verslas yra pasiruošęs ateiti šiomet, ateiti kitais metais ir savo lėšas investuoti tam, kad Lietuvoje būtų daugiau gamybos iš saulės energijos, pasiruošęs savo lėšas investuoti. Jeigu rinkoje atsiranda daugiau elektros energijos, prie kurios apskritai net valstybei nereikia prisidėti, tai kaina rinkoje gali ir nukristi, o ne kilti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinis klausia J. Urbanavičius.

J. URBANAVIČIUS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas Andriau. Na, tikrai atsargiai žiūriu į šį jūsų siūlymą. Aišku, ačiū už pateikimą, už diskusiją, bet ar nemanote taip, kad tas galias rezervuos ir pradės naudoti, sakykime, stambieji vystytojai? Jie tiesiog pardavinės elektros energiją nebūtinai Lietuvos vartotojams, o mūsų mažieji eiliniai žmonės negalės įsigyti, sakykime, saulės elektrinių. Na, ar nemanote, kad priešingai – ta elektra dar gali ir brangti, ir kilti?

A. BAGDONAS (LSF). Visų pirma, tam ir yra nustatomas laikotarpis. Aš net neabejoju, kad jis galėtų būti ir šiek tiek ilgesnis, ne tik 2024 m. kovo 1 d. Tie fiziniai vartotojai, kurie gautų sąlygas, įstatymo projekte yra labai aiškiai įvardinta, kad gavę sąlygas jie jau gautų tą elektros energiją. Bet mes turime tikrai nemažą galią – 2 tūkst. 400 megavatų, ir laikyti ją tiesiog besitikint, kad kada nors fiziniai asmenys investuos, na, man atrodo, yra šiek tiek neatsakinga. Aš manau, ministerija ir Vyriausybė, jeigu pritarсите, aišku, šiam įstatymo projektui, ras optimalų siūlymą, iki kurių metų mes laikome, o gal pagal dabartinę tvarką laikome dar aštuonerius metus tą galią.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiamas kolega, atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasiakymai dėl motyvų. Už nenori kalbėti niekas, prieš – D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aš noriu pasakyti, stabdymo pasekmė yra ta, kad elektros energijos iš atsinaujinančių šaltinių generacija per pastaruosius dvejus metus išaugo penkis kartus. Iki metų pabaigos vien saulės pasieksime dar 1 gigavatą, čia didžioji dauguma bus

gaminantys vartotojai. Per ateinančius keletą metų toliau numatomas gamybos didėjimas geometrine progresija, todėl tikrai stabdymo nėra, o tokie įstatymai, pirmiausia, kaip minėjau, užkirs kelią panaudoti europines lėšas, antra, užkirs kelią sėkmingai atsinaujinančios gamybos plėtrai, kurią vykdo gaminantys vartotojai.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Išklausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsuojame dėl darbotvarkės 2-10 klausimo – įstatymo projekto Nr. XIVP-2794.

Balsavo 61 Seimo narys: už – 16, prieš – 15, susilaikė 30. Įstatymo projektui po pateikimo nėra pritarta.

Alternatyviai balsuodami apsisprendžiame, ką darome su projektu toliau. Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad grąžintume iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad atmestume.

Balsavo 60 Seimo narių: už – 28, prieš – 32. Įstatymo projektas atmetamas. Atmetamas. Kaip grąžintas? Atmetė. 36, kad atmestume? Atsiprašau, pataisė – 36 balsų reikia, kad atmestume. Projektas grąžinamas iniciatoriams tobulinti. 36 balsų nebuvo. Tai iš esmės turbūt labai nieko nekeičia. Tai buvo paskutinis šios dienos – su džiugesiu pranešu – darbotvarkės klausimas.

Tradiciskai girdžiu jūsų audringus prašymus registruotis. Būtų savižudiška jų neišgirsti, tai registruojamės.

Užsiregistravo 55 Seimo nariai.

Popietinis birželio 29 dienos vakarinis Seimo plenarinis posėdis baigtas. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS POSĖDŽIO NR. 296 STENOGRAMA

2023 m. liepos 4 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA*

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos Seimo nariai, posėdžio svečiai. Pradedame liepos 4 dienos, antradienio, Seimo posėdį. (*Gongas*) Registruojamės. Užsiregistravo 97 Seimo nariai.

10.00 val.

Švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto priesaika

Gerbiami kolegos, Respublikos Prezidentas vakar savo dekretu paskyrė G. Jakštą švietimo, mokslo ir sporto ministru. (*Plojimai*) Seimo statutais ir Vyriausybės įstatymais numato, kad Vyriausybės nariai prisiekia Seimo posėdyje. Priesaiką priima Seimo Pirmininkas. Ministras prisiekia stovėdamas priešais Seimo Pirmininką, skaitydamas priesaikos tekstą padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos. Prisiekęs ministras pasirašo vardinį priesaikos lapą. Nustatytas priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Tiek šios nuostatos nesilaikymas, tiek atsisakymas prisiekti ar pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba pasirašymas su išlyga reiškia, kad ministras nepriesiekė ir negali eiti pareigų. Vardiniai priesaikos lapai perduodami Seimo Pirmininkui ir saugomi Seimo kanceliarijoje.

Kviečiu G. Jakštą atlikti prisiekdinimo procedūrą.

G. JAKŠTAS. Aš, Gintautas Jakštas, prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai; prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą; prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Tepadedu man Dievas! (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Sveikiname prisiekusį ministrą ir linkime sėkmės darbuose.

10.04 val.

Seimo 2023 m. liepos 4 d. (antradienio) posėdžio darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Pereiname prie darbinės dalies. Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Ar dėl darbotvarkės yra norinčių pasisakyti? A. Vyšniauskas. Prašom.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama posėdžio pirmininke, frakcijos vardu siūlome išbraukti darbotvarkės 1-6 klausimų bloką – Švietimo įstatymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Prašom. V. Kanopa.

V. KANOPA (LSDPF). Įstatymo dėl Lietuvos komunistų partijos veiklos vertinimo projektas Nr. XIVP-2422(2). Frakcijos vardu prašau išbraukti, remdamasis Teisingumo ministerijos išvada. Šis įstatymo projektas pažeidžia Europos Parlamento ir Tarybos reglamento nuostatas, lygiateisiškumo principą, todėl siūlytume nesvarstyti paskutiniame sesijos posėdyje projekto, keliančio pagrįstų abejonių. Tai prašytume išbraukti.

PIRMININKĖ. Frakcijos vardu?

V. KANOPA (LSDPF). Taip, frakcijos vardu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Daugiau pasiūlymų? A. Matulas. Prašom.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, kadangi yra daug Teisės departamento ne tik techninio pobūdžio, bet ir rimtų pastabų dėl Sveiktos draudimo įstatymo, darbotvarkės 1-18 klausimo.

mo, gal sutiks kolegos, kurie pasirašė kartu šį projektą, kad šiandien paprašytume išbraukti iš darbotvarkės. Patobulinsime ir registruosime rudens sesijoje, jeigu neprieštaraujate.

PIRMININKĖ. Dėkoju. L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (LVŽSF). Frakcijos vardu prašome išbraukti darbotvarkės 1-15 klausimą – kreipimasi į Konstitucinį Teismą dėl Stambulo konvencijos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuskambėjo keturi pasiūlymai. Pirmasis pasiūlymas A. Vyšniausko frakcijos vardu išbraukti Švietimo įstatymą, tai yra darbotvarkės 1-6 klausimą. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

Antrasis pasiūlymas – Socialdemokratų frakcijos vardu išbraukti 1-16 klausimą. Įstatymo dėl Lietuvos komunistų partijos veiklos vertinimo projekto pateikimą išbraukti iš šios dienos darbotvarkės. Yra išskyrusios nuomonės. Taigi balsuokime. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 92: už – 70, prieš – 11, susilaikė 11. Pasiūlymui pritarta. Klausimas išbraukiamas iš šios dienos darbotvarkės.

Trečiasis pasiūlymas – išbraukti darbotvarkės 1-18 klausimą. A. Matulas, pats teikėjas, yra iniciatorius. Išbraukti darbotvarkės 1-18 klausimą ir lydimojusius. Gal galime pritarti bendru sutarimu? Galime pritarti. Dėkoju. Pritarta.

Ir ketvirtasis pasiūlymas frakcijos vardu. L. Girskienė pasiūlė išbraukti iš darbotvarkės nutarimą dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą. Mūsų darbotvarkėje tai yra 1-15 klausimas. Balsuokime. Kas pritariate šiam L. Girskienės pasiūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 101: už – 43, prieš – 51, susilaikė 7. Pasiūlymui nepritarta, klausimas lieka darbotvarkėje.

Taip pat turime apsispręsti dėl kelių klausimų, kurie nebuvo įrašyti į Seimo sesijos darbų programą, svarstymo. Pirmasis yra 1-7 klausimas – Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pateikimas. Ar galime pritarti bendru sutarimu, kad šiandien jį svarstytume? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

Antrasis yra 1-17.1 klausimas – Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo pakeitimo projektas, tai yra pateikimas. Taip pat nėra įrašytas. Ar galime svarstyti šiandien? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

Ir daugiau... Dar turime. Taip pat 1-19 klausimas pagal seną darbotvarkę – Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo pakeitimo projektas. Ar galime svarstyti? Dėkui. Pritarta. Taigi dėl visko apsisprendėme.

Dabar dėl visos darbotvarkės. Ar galime po balsavimo, po balsavimo dėl darbotvarkės, pritarti bendru sutarimu? Ne. Balsuokime. Kas pritariate darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 101: už – 61, prieš – 10, susilaikė 30. Darbotvarkei pritarta.

A. Ažubalis – replika po balsavimo.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Kolegos, kreipiuosi į tuos, kurie pasisakė už tai, kad šiandien būtų išimtas įstatymo projektas dėl LKP teisinio įvertinimo. Kolegos, aš noriu pasakyti, kad taip balsuodami jūs parodėte vieną paprastą dalyką, kad istorinė atmintis jums nėra svarbi, kad kolaboravimas, kuris tęsėsi 50 metų, jums nėra svarbus. Tokiu atveju ir Ukrainos darbas, ir mūsų aukščiausių valstybės vadovų raginimas steigti tarptautinį tribunolą dėl Rusijos nusikaltimų Ukrainoje jums taip pat skiriasi nuo sovietinės okupacijos. Ponai, jūs pasielgėte labai gėdingai. Šitas balsavimas, aš manau, jūsų politinei karjerai, kuriai partijai jūs bepriklaušytumėte, visą laiką liks juoda dėmė.

PIRMININKĖ. S. Tumėnas taip pat norėtų replikuoti. Prašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiami kolegos, rudenį naujos sesijos metu siūlyčiau, kviesčiau ir prašyčiau, kai svarstome darbotvarkę, ne išimti, o išbraukti iš darbotvarkės. Ačiū.

PIRMININKĖ. Gera pastaba, atsiprašau, pasitaisyčiau, išbrauksime.

Darbotvarkės 1-3 klausimas. Primenu, kad balsavimo intervalas prasidės 11 valandą, nuo 11 valandos iki 11 val. 20 min. balsuosime pirmą kartą.

10.11 val.

Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Nekilnojamojo turto registro įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2922(2). Priėmimo stadija. Vienas straipsnis, pasiūlymų dėl jo nėra gauta. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Taigi apsispręsimė per balsuoti numatytą laiką.

10.12 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2) (priėmimas)

Kitas darbotvarkės 1-4 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2). Priėmimo stadija. Sudaro du straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl motyvų už kalbėti užsirašė A. Navickas. Prašau.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Labai ačiū, bet, aišku, jeigu niekas nekalba prieš, tai labai džiaugiuosi. Tikiuosi, priimsime šitą Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimą ir tada, tikiuosi, šiame kontekste žymiai geriau bus svarstyti apskritai ir kitus teisės aktus, kurie dabar yra perėję tik pateikimo stadiją. Man atrodo, tada čia yra geras žingsnis didesnio žmogaus orumo gynimo link, ir siūlau palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.13 val.

Baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270⁴ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Baudžiamojo kodekso trijų straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2). Priėmimo stadija. Priėmimo stadijoje galime apsvarstyti kelis straipsnius, dėl jų pasiūlymų nėra gauta. Dėl pirmųjų trijų straipsnių nėra niekas pasiūles pataisų. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl 5 straipsnio pasiūlymų taip pat nėra. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta. O dėl 4 straipsnio yra Seimo narės pasiūlymas, jį apsvarstysime vėliau, balsuoti numatytu laiku.

10.14 val.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2919 (pateikimas)

Pagal naują darbotvarkę 1-6 klausimas – Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2919. Pranešėja – D. Asanavičiūtė. Prašau. Tai yra pateikimas.

D. ASANAVIČIŪTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiamos kolegės ir gerbiami kolegos, yra siūlomas pakeitimas – Jaunimo politikos pagrindų įstatyme vartojamas sąvokas „užsienio lietuviai“ ir „užsienio lietuvių bendruomenės“ keisti į „Lietuvos diaspora“.

Kodėl šitas pasiūlymas yra pateiktas? Nes 2021 m. gruodžio 27 d. buvo patvirtintas Lietuvos diasporos politikos strateginės gairės „Globali Lietuva 2020, 2022, 2030“ ir šiose gairėse vartojama sąvoka „Lietuvos diaspora“ ir apibrėžimas „Lietuvos diaspora užsienyje“. Tai yra užsienyje gyvenanti Lietuvos tautos dalis, kurią sudaro Lietuvos Respublikos piliečiai ir lietuvių kilmės asmenys, taip pat nelietuvių kilmės asmenys, kildinantys save iš Lietuvos, siejantys save su Lietuva

istoriniu, kultūriniu, socialiniu, ekonominiu ir politiniu ryšiais. Siekiame platesnio iš Lietuvos kilusių asmenų įtraukimo įgyvendinimo, dėl to ir siūloma šitame įstatyme nustatyti naują, šiek tiek pakeistą sąvoką.

PIRMININKĖ. Dėkoju už tokį lakonišką pristatymą. Niekas neužsirašė jūsų klausti.

Dėl motyvų užsirašiusių po pateikimo yra vienas. A. Bagdonas kalbės už. Prašau.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį.

Gerbiami kolegos, nepaisydamas to, kad Lietuvoje ištis yra daug įvairiausių iššūkių, džiaugiuosi, kad jau ne kartą grįžtame prie Lietuvos diasporai svarbių klausimų. Dėkoju Daliai, kuri ne kartą jau inicijavo įvairiausių įstatymų projektus, kurie yra svarbūs mūsų bendrapiliečiams, kurie yra išsibarstę po visą pasaulį. Nepaisant to, kad šis įstatymas gali atrodyti daugiau techninis, jis yra labai svarbus lietuvių organizacijoms, veikiančioms užsienyje, tad aš kviečiu dar kartelį šį parlamentą vieningai palaikyti šį įstatymo projektą jam pritariant ir parodyti Lietuvos diasporai, kokia svarbi ji yra Lietuvai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Apsispręsimė balsuoti numatytu laiku.

10.17 val.

Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2700 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 1-7 klausimas – Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose pakeitimo projektas Nr. XIVP-2700. T. V. Raskevičius. Prašau.

T. V. RASKEVIČIUS (LF). Dėkoju. Frakcijos vardu norėčiau paprašyti pusvalandžio pertraukos.

PIRMININKĖ. Ar galime bendru sutarimu pritarti pusvalandžio pertraukai? (*Balsai salėje: „Galim!“*) Dėkui, pritarta.

10.17 val.

Civilinio kodekso Nr. VIII-1864 2.8 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2906 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 1-9 klausimas. Atsiprašau, 1-8 klausimas pagal naują darbotvarkę – Civilinio kodekso Nr. VIII-1864 pakeitimo projektas Nr. XIVP-2906. Pranešėjas – M. Matijošaitis. Tai taip pat yra pateikimas.

M. MATIJOŠAITIS (LF). Ačiū, gerbiamoji Seimo Pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, gerbiamos Seimo narės, noriu pradėti nuo to, kad aktyvi ir girdima nevyriausybinių organizacijų veikla valstybėje yra vienas iš kertinių brandžios demokratijos bruožų, veikla, kuri skatina piliečius įsitraukti į sprendimų priėmimą, ugdo pilietišką ir sąmoningą visuomenę, kuria bendrą gerį. Dėl to labai svarbu, kad mūsų teisinė bazė atspindėtų realią žemišką situaciją ir išsitaisytume egzistuojančias reglamentavimo spragas, kad NVO sektorius galėtų veikti dar sklandžiau. Taigi mano projektas siūlo vieną iš egzistuojančių problemų sprendinių.

Įstatymo projekto tikslas – sukurti galimybę jaunimo nevyriausybinių organizacijų vadovais tapti asmenims nuo 16 metų. Problema yra gaji jau daugelį metų ir tampa ydinga praktika bei kone taisykle, stebint jaunimo politikos įgyvendinimą regionuose, ypač JNVO, kurios yra įsteigtos kaip juridiniai asmenys. Joms dažnai faktiškai vadovauja nepilnametis asmuo, o juridinių asmenų registre išviešintas kitas asmuo, sulaukęs pilnametystės. Tai galioja net 95 % jaunimo nevyriausybinių organizacijų. Tokia situacija susidaro tada, kai JNVO pakeitus vadovą naujuoju organizacijos lyderiu tampa žmogus, kuris dar nėra sulaukęs pilnametystės. Stebint tendencijas didžiausiose JNVO Lietuvoje, absoliuti dauguma organizacijų struktūrinių padalinių nėra įsteigti kaip juridiniai asmenys, o jeigu įsteigti juridinių asmenų registrai, išviešintas asmuo ir faktinis organizacijos vadovas skiriasi. Tai sukuria papildomų problemų pareigas einančiam vadovui, kadangi dažnai faktinis vadovas turi ieškoti juridiniam asmeniui oficialiai vadovaujančio asmens ir gauti reikiamą informaciją ar parašus.

Problemų kyla ir kitokių, kai juridinio asmens vadovas visiškai atsako už organizaciją, nors pats joje faktiškai neveikia ir negali turėti įtakos kito juridinio asmens – vadovo – paskyrimui.

Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atlikta vidinė apklausa parodė, kad tik maždaug 5 % jaunimo NVO yra užregistruotas Juridinių asmenų registre ir jų faktinis bei išviešintas vadovas sutampa. JNVO, kurios nėra įsteigtos kaip juridinis asmuo, kyla problemų dėl galimybės gauti projektinį finansavimą savivaldybėje ar nacionaliniu lygiu, jos priverstos kreiptis į kitas jaunimo organizacijas, kurios sutiktų savo vardu teikti projektinę paraišką ir prisiimti visą atsakomybę už projekto įgyvendinimą, tačiau faktiškai projekte numatytas veiklas įgyvendintų kiti asmenys.

Įstatymo projekte siūloma leisti JNVO vadovauti asmenims nuo 16 metų, turint atitinkamą tėvų sutikimą. Toks sprendimas leistų užbaigti ydingą praktiką, tapusią tendencija, kai JNVO faktiškai ir juridiškai vadovauja skirtingi žmonės, atvertų daugiau galimybių jauniems žmonėms. Mažesnės amžiaus ribos nustatymas paskatintų jaunimą aktyviau veikti savo regiono bendruomenėje ir prisidėtų prie rajonų jaunimo politikos gerinimo.

Praktikoje pasitaiko ne vienas atvejis, kai JNVO vadovai savuose miestuose pabaigia vidurinę mokyklą ir nusprendžia išvykti studijuoti į didžiuosius miestus. Tai lemia dažną šių asociacijų vadovų kaitą, o regionuose kiekvienais metais rasti žmogų, kuris norėtų perimti vadovo poziciją ir iš jos kylančias pareigas, ne visada pavyksta. Gimnazijos amžiaus jaunuoliai mažesniuose rajonuose turi puikias galimybes augti, rodyti iniciatyvumą, ieškoti projektinio ar kitokio finansavimo, tačiau yra ribojami būtent dėl to, kad neturi aiškios galimybės vadovauti jaunimo nevyriausybinėms organizacijoms ir taip prisidėti prie savarankiškos, pilietiškos veiklos savo bendruomenėje.

Šis klausimas itin aktualus savivaldybių jaunimo organizacijų taryboms – ten situacija kritiška. Jaunimas išvažiuoja į didmiesčius, tad situacija stagnuoja, o kartais net ir miršta pati organizacija, nes tiesiog nesuranda pilnamečio vadovo. Lietuvos moksleivių sąjunga, pavyzdžiui, turi 38 padalinius ir vos tik vienas yra įregistruotas Registrų centre, nes visi vadovai nepilnamečiai. Net ir tam, kuris turi juridinę vienetą, vadovauja nepilnametis. Yra JNVO filialų, kuriems oficialiai vis dar Registrų centre vadovauja prieš dešimtmetį organizacijoje veikę žmonės.

Svarbu pažymėti, kad vienintelis iki šiol veikęs kelias, tai yra emancipacija, nėra tinkamas sprendimo kelias. Teisėje emancipacija suprantama kaip nepilnamečio vaiko pripažinimas visiškai veiksniu, savotiškas teisinis išsilaisvinimas nuo įstatymo globėjų, rūpintojų valdžios, visiško teisinio savarankiškumo, kai gali savo veiksmais sau įgyti subjektyvias teises ir prisiimti teises pareigas, įgijimas. Nepilnametis įgauna visas teises veikti neatsižvelgdamas į tėvų nuomonę, tai yra mokyklos lankymas ar nelankymas, santuoka, nėštumas ir kita. Nedaugelis tėvų ryžtasi atsakyti absoliučiai visų teisių į vaiką ir nedaugelis vaikų ryžtasi paduoti tėvus į teismą, jog būtų pradėtas teisminis procesas. Ilgas teisinis procesas ir, žinoma, išlaidos. Emancipacijos atveju negali būti išskiriamos ir nustatomos tik tam tikros teisės – tokiu atveju pripažįstamas visiškai jaunuolio nepriklausomumas nuo tėvų ar globėjų. Būtent dėl to šita praktika yra keistina.

Įstatymo projekto rengimo metu buvo konsultuotasi su daugybe interesų grupių, gauti specialistų vertinimai: ir STT, ir Teisingumo ministerijos, ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, NVO vaikams konfederacijos pozicija ir kitos, jos yra įvardintos, prisegta prie projekto. Iš esmės išvados dėl projekto buvo palankios, o dėl iškeltų nuogastavimų, labiausiai dėl atsakomybės, buvo pasiūlytas sprendimo būdas.

Taigi viliuosi, kad Seimas įsiklausys į argumentus. Aš pats paprašyčiau Vyriausybės išvados ir mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju, jūsų norėtų paklausti T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiamas pranešėjau, šiandien aptarinėjome frakcijoje jūsų teikiamą projektą, aš preliminariai esu kaip ir šalininkas to pasiūlymo, bet iškyla tikrai nemažai klausimų ir tokių nuogastavimų, ir kritikos. Man tikrai norėtųsi išgirsti iš jūsų atsakymą, kaip būtent tas atsakomybės klausimas būtų sprendžiamas? Nes vis tiek galiausiai mes turime probleminių situacijų, pavyzdžiui, kokią nors apgaulingą buhalteriją arba dar kitokių įstatymo pažeidimų, arba kokį nors net neteisėtą įdarbinimą, kokį nors nelegalų ir panašiai, kaip šitose situacijose? Ar tai neapsunkins būtent teisėsaugos pareigūnų veiklos, nes, kaip žinome, nepilnamečiai turi kitokią atsakomybę?

Šiaip tai mūsų Jaunųjų demokratų sąjunga tikrai pasisako netgi už balsavimo teisės paankstinimą savivaldos rinkimuose, tad kaip ir turėtume rimtai svarstyti jūsų pasiūlymą, bet man įdomu tą atsakomybės klausimą ir jo sprendimą išgirsti.

M. MATIJOŠAITIS (LF). Labai ačiū, gerbiamas Seimo nary. Ir ačiū, kad irgi suvokiate lygiai taip pat balsavimo teisės paankstinimo svarbą. Amžiaus kartelė vadovų pozicijoms, pasitikėjimo ir atsakomybės suteikimas jauniems žmonėms, kaip jau minėjau pradžioje, turbūt galioja visoms NVO, įtrauka yra svarbi, bet jaunimo organizacijų veikla ypač svarbi tuo, kad išugdytų įprotį būti pilietiškiems, įsitraukti į sprendimų priėmimą. Labai tiksliai paminėta, kad iš tikrųjų kertinė priežastis, kodėl šitas projektas neatėjo taip anksti, sakykime, prieš dvejus metus, būtent ta, kad norėjosi nuodugnai iširti, kokia yra sąveika būtent su tų JNVO vadovų atsakomybe. Bet buvo prieita prie to kelio, kad užtektų atitinkamo tėvų sutikimo, emancipacijos keliu, kaip jau minėjau pristatymo metu, eiti tikrai nepriklauso, tėvai būtų, trumpai tariant, labai ūkiškai tariant, atsakingi ir turėtų įsitraukti į problemų sprendimą, jeigu tokių, neduokdie, iškiltų. Trumpai tiek.

Aš esu įsitikinęs, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas tikrai atsakingai pažiūrės būtent į šį klausimą ir ras sprendinius.

PIRMININKĖ. Dėkoju, daugiau niekas neužsirašė jūsų klausti. Dėl motyvų po pateikimo užsirašė kalbėti keli Seimo nariai. Motyvai už – A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį. Aš labai džiaugiuosi, kad pagaliau šitas įstatymo projektas pasiekė parlamentą. Jis yra jaunimo organizacijoms labai labai svarbus. Šis įstatymo projektas yra puiki galimybė skatinti jaunus, motyvuotus ir atsakingus žmones įsitraukti į visuomeninį gyvenimą, atrasti ir ugdyti savo talentus bei įgūdžius. Labai svarbu, kad jauni žmonės, tie, kurie mokosi gimnazijose, jiems yra iki 18 metų, turėtų galimybę nuo 16 metų vadovauti jaunimo organizacijoms. Tikrai yra nemažai pavyzdžių, kuomet yra teisiškai įforminama, kad vienas asmuo vadovauja organizacijai, o iš tikrųjų dažnai nutinka taip, kad visai kiti asmenys, neturintys teisinio pagrindo, vadovauja toms jaunimo organizacijoms. Aš, nepaisydamas tų visų teisinių aspektų, net neabejoju, svarstyimo stadijoje jie bus išspręsti, kviečiu palaikyti šį įstatymo projektą ir suteikti jauniems žmonėms nuo 16 metų vadovauti jaunimo organizacijoms. Taip ne kada nors ateityje kurti, o jau dabar kurti Lietuvos ateitį kartu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręsimė balsuoti numatytu laiku.

10.27 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2907 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 1-9 klausimas – Švietimo įstatymo Nr. I-1489 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2907. Pranešėjas – A. Žukauskas. O toliau posėdžiui pirmininkauti kviečiu pirmąjį pavaduotoją J. Razmą.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Gerbiamas Seimo narės ir nariai, jūsų dėmesiui yra teikiamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Papildoma 62 straipsnio 1 dalies nuostata, kad Lietuvos švietimo tarybos pirmininkui atlyginama už darbą Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nustatyta tvarka. Išmokų mokėjimo tvarka nustatoma Lietuvos švietimo tarybos nuostatuose, kuriuos tvirtina Seimas.

Šiuo pakeitimu tiesiog norima įvertinti Lietuvos švietimo tarybos pirmininko darbą. Jis yra gana nemažas – organizuojami posėdžiai ir jiems pirmininkaujama. Taip atsirastų teisinė galimybė už tą darbą apmokėti. Šiaip Lietuvos švietimo tarybos nuostatuose yra įrašyta, kad gali būti apmokama, bet nėra tam pagrindo, todėl reikia pakeisti Švietimo įstatymą.

PIRMININKAS (J. RAZMA, TS-LKDF). Taip, pateikimą baigė pranešėjas, kaip suprantu. Jūsų paklausti nori vienintelė Seimo narė V. Targamadzė.

V. TARGAMADZĖ (DFVL). Ačiū. Aš noriu paklausti, kiek yra dar tarybų ar kokių nors kitų veikiančių prie Seimo struktūrų, kur yra neapmokamas darbas? Tai vienas klausimas. Čia jau yra sukuriamas precedentas. Iš tikrųjų Švietimo tarybos pirmininko darbas yra sudėtingas, daug reika-

laujantis. Aš nieko prieš dėl apmokėjimo, nes ir pati dirbau tą darbą, tik buvau atlyginimo atsiskaikius, bet reikia vis dėlto, kad būtų protingas atlygis.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Iš tikro nelabai žinau kitų tokių visuomeninių tarybų. Yra tarybų, kurios yra juridiniai asmenys, pavyzdžiui, Lietuvos sveikatos taryba yra juridinis asmuo, ir ten atlyginimas mokamas. Tuo tarpu Lietuvos švietimo taryba nėra juridinis asmuo ir iki šiol ten niekam jokių išmokų nebuvo mokama. Tos išlaidos nėra didelės, jos būtų mokamos iš Seimo kanceliarijai skirtų valstybės asignavimų, valstybės biudžeto asignavimų, na, ten keliasdešimt eurų gali būti už vieną posėdį. Tai nedideli pinigai, bet pats principas yra toks, na, aš nežinau kitų tokių kitu tarifu.

PIRMININKAS. Tai dėkui, klausimai baigti. Dėl motyvų niekas nepageidauja kalbėti. Tai ačiū pranešėjui.

10.31 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888 (pateikimas)

Kitas taip pat jūsų projektas – Seimo nutarimo „Dėl Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888. Prašau.

A. ŽUKAUSKAS (LF). Gerbiami Seimo nariai, narės, jūsų dėmesiui yra siūlomas nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas. Iš tikrųjų, veikiant Lietuvos švietimo tarybai, išaiškėjo, kad kai kurios nuostatos paseno, kai kurias sklandesniam darbui reikėtų papildyti, ir buvo sudaryta bendra Seimo švietimo ir mokslo komiteto ir Lietuvos švietimo tarybos atstovų grupė, kuri pateikė siūlymus. Komitetas jiems pritaria.

Čia yra daug tokių redakcinio pobūdžio siūlymų, bet svarbiausi, esminiai pakeitimai yra tai, kad padidinamas universitetų svoris taryboje. Universitetų rektorių konferencija teikia du asmenis, iš jų vienas yra universitetų, vykdančių pedagogų rengimo studijų programas, atstovas. Taip pat Kolegijų direktorių konferencija teikia dabar du vietoj vieno, iš jų vienas yra kolegijų, vykdančių pedagogų rengimo studijų programas, atstovas. Kitas dalykas yra dėl balsavimo, kai, narius skiriančioms institucijoms nesusitarus ar nepaskyrus atstovo, yra patikslinama balsavimo tvarka, nes buvome susidūrę su precedentu, kai slapto balsavimo metu balsai pasiskirstė po lygiai ir nežinojome, ką toliau daryti, teko kreiptis į Etikos ir procedūrų komisiją. Tai čia yra dabar ta tvarka ir sureguliuojama, kad, jeigu slapto balsavimu neišrenkama, tai galima atviru balsavimu balsuoti. Taip pat yra kitų nedidelių pataisų, kurios padarytų darbą sklandesnį, kad nepersiklotų renkamo nario iki kadencijos pabaigos laikas ir panašūs redakciniai pataisymai.

PIRMININKAS. Atrodo, paklausti niekas neužsirašė, dėl motyvų taip pat niekas nepageidauja kalbėti. Tai baigėme šio klausimo aptarimą ir lauksime balsavimo pertraukos.

10.34 val.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 6¹, 6², 6³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2990 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Jaunimo politikos pagrindų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir papildymo naujais straipsniais įstatymo projektas. Pateikėja – Seimo Pirmininkė V. Čmilytė-Nielsen.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Labas rytas, gerbiami kolegos. Dar kartą dėkoju posėdžio pirmininkui. Teikiu Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimą. Įvairių tyrimų (visi jie nurodyti yra šio įstatymo projekto aiškinamajame rašte) rezultatų analizė leidžia teigti, kad Lietuva šiuo metu išgyvena jaunimo emocinės sveikatos krizę. Rezultatai akivaizdžiai rodo, kad rodikliai įvairiose jaunimo politikos srityse išlieka gana sudėtingi ir turi didelę sąsają su sunkiausiu iš esmės paauglystės laikotarpiu. Tyrimai taip pat rodo, kad Lietuvoje trūksta infrastruktūros ir kryptingai išmokytų darbuotojų, kurie sugebėtų dirbti su jaunimu paauglystės periodu. Jauniems žmonėms ypač svarbus palaikymas, išklausa, palydėjimas, individualus dėmesys ir įsigilinimas į konkrečią pro-

blematiką. Šiuo metu darbo su jaunimu sistema iš dalies atliepia šiuos iššūkius, tačiau vis dar nepakankamai.

Jaunimo reikalų agentūros duomenimis, darbuotojų, dirbančių su jaunimu, skaičius auga, tačiau jiems tenka didelis darbo krūvis: 2021 metais vienam jaunimo darbuotojui, dirbančiam atvirajame jaunimo centre arba atviroje jaunimo erdvėje, vidutiniškai teko 103 jauni žmonės, o vienam mobilųjį darbą dirbančiam jaunimo darbuotojui – 63 jauni žmonės. Nors Lietuvoje jaunimo darbuotojų skaičius auga, ši profesija net nėra įtraukta į profesijų katalogą, o dalyje Europos šalių, pavyzdžiui, Estijoje, Suomijoje, Maltoje, Didžiojoje Britanijoje, jaunimo darbuotojas yra išskiriamas kaip atskira profesija. Universitetuose ir kolegijose yra atskira jaunimo darbuotojų specialybė arba specializacija. Be to, užtikrinamas nuoseklus tokių darbuotojų kvalifikacijos kėlimas, kiti elementai, rodantys tokios specialybės profesijos pripažinimą.

Lietuvoje vis labiau susiduriama su kvalifikuotų jaunimo darbuotojų trūkumo problema ir ypač, žinoma, ji yra opi regionuose. Jiems keliami aukšti reikalavimai ir dideli lūkesčiai, tačiau tinkamo ir aiškaus tokio darbo reguliavimo nėra. Jaunimo darbuotojų institutas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme vis dar nėra įtvirtintas. Per pastaruosius dešimt metų buvo sukurta visa jaunimo darbuotojų palaikymo sistema, tačiau šiuo metu jai taip pat kyla daug iššūkių dėl skirtingose įstaigose taikomo skirtingo jaunimo darbuotojų priskyrimo atitinkamai profesijai – metodininkams, renginių organizatoriams ir kitiems. Tokia situacija didina jaunimo darbuotojų profesijos ir veiklos neapibrėžtumą, neiškumą, mažina jaunimo darbuotojų skaičių ir jų motyvaciją, taip pat, suprantama, ir šios profesijos patrauklumą. Todėl ir siūlau šiandien, siekdama užtikrinti tolygią darbo su jaunimu sistemos plėtrą, atitinkamai keisti Jaunimo politikos pagrindų įstatymą ir jame įteisinti jaunimo darbuotojų profesiją.

Norėčiau pažymėti, kad rengdama šį įstatymą daug konsultavausi su Jaunimo reikalų agentūra, įvairiomis jaunimo organizacijomis, taigi jis, tikiuosi, tikrai atliepia ir jų lūkesčius.

Dėkoju už dėmesį ir mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Pirmasis jūsų paklaus A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Gerbiama Seimo Pirmininke, tikrai dėkui už įstatymo projektą. Galiu tikrai sakyti, kad jis yra savalaikis, tikrai jį palaikysiu. Tik mane kažkiek neramina net ne tiek šis įstatymo projektas, kiek bendra tendencija. Na, taip, jaunimo darbuotojų reikia – niekas neabejoja, ir kai mes apskritai sprendžiame ir emocines, socialines problemas ir pradėdame pereiti prie tokio įtraukiojo požiūrio, kur pamatome kiekvieną žmogų, bandome kiekvienam padėti kaip nors dėl individualizuotų poreikių – viskas yra labai gerai, išskyrus tai, kad pereiname prie valstybės resursų ir specialistų. Popieriuje tai atrodo nuostabiai ir daug kur viskas gerai, bet kai mes pradėdame ruošti specialistus ir juos labai išskaidome, tai tada klausimas man yra: kurią strategiją rinktis, ar rasti kokių nors platesnės kvalifikacijos psichologų, kurie galėtų dirbti su įvairiomis grupėmis, ir tada, ypač regionuose, jie turėtų darbo, ar labai specializuoti ir tada tikrai, atrodo, jie būtų tikslingesni, bet tada ar nebus taip, kad, na, Vilniuje ir Kaune mes dar kažką turėsime, o regionuose ne? Idėjai tikrai labai pritariu ir tam, ką jūs darote, bet galvoju, kaip surėmus pečius pasiekti, kad tai taptų kūnu?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Taip, visiškai sutinku su tuo, ką sakote, ir labai svarbu, kad ši iniciatyva nebūtų matoma tokioje šviesoje, kad mėginama kaip nors sugriežtinti reglamentavimą. Iš esmės ką siekiu padaryti, tai tiesiog jį padaryti aiškesnį, labiau suprantamą, kad ir patys žmonės, kurie siekia dirbti su jaunimu, aiškiai matytų tą profesiją, tą specializaciją, atlieptą įvairiais lygmenimis. Manau, kad jeigu bus kokių nors pastabų, o jų tikriausiai bus, tai komitetai galėtų paieškoti kompromisinių variantų. Bet tikrai teikiu šią iniciatyvą būtent ir dėl to, kad iš jaunimo organizacijų ateina toks prašymas dėl poreikio apibrėžti tiksliau ir aiškiau, kas gali ir turi dirbti su jaunimu, kad toks poreikis jau yra. Na, o bendras siekis, žinoma, yra toks, kad darbuotojų, jaunimo darbuotojų, būtų kuo daugiau visoje Lietuvoje. Jūs visiškai teisingai sakote, kad tas tikslas yra ir svarbus, ir ne taip lengva jį realizuoti. Čia, matyt, tikrai reikia suremti pečius ir Seimui, ir Vyriausybei, ir taip pat savivaldai.

PIRMININKAS. Toliau. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiama Pirmininke, tikrai labai svarbu, kad jaunimas turėtų prieš save pavyzdį auklėtojo, ugdytojo, kuris ne tik kalba, bet ir demonstruoja tai, ką jisai kalba.

Bet kai mes vadiname jį jaunimo darbuotoju, kažkaip tas darbas yra labai labai įvairus, ar nebūtų tikslinga susiaurinti – jaunimo ugdytojas, jaunimo vadovas, tai yra žmogus, kuris eina į priekį, rodo pavyzdį? Darbuotojas čia gali būti ir valytojas, ko gero, jaunimo patalpų, dar kas nors. Tai yra vienas mano toks aspektas.

Kitas dalykas, nekalbama apie asmeninę patirtį to darbo. Jūs sakėte, jaunimas pageidauja tokių žmonių. Bet tikrai jaunimas nepageidauja žmonių, kurie nerodo jam pavyzdžio... kuris savo gyvenimu demonstruoja jam, ką jisai kalba. Apie tai šitame įstatyme kažkodėl nekalbama. Ačiū.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju už pastabas. Bet nesutikčiau su jumis, nes kaip tik čia ir yra siūlomas nepriekaištingos reputacijos kriterijus. O tai yra iš esmės tai, ką jūs referuojate.

Dėl paties termino. Aš manau, kad bendraujant, įgalinant jaunimą ir bendradarbiaujant su jaunais žmonėmis kaip tik labai svarbu vengti hierarchijos, aš pati asmeniškai nepritarčiau jaunimo vadovo terminui. Man atrodo, čia yra svarbu, kad tie žmonės, kurie dirba su jaunimu, būtų patarėjai, na, tokie žmonės, kurie užsitarnauja pasitikėjimą, ir kad būtų kuo mažiau tuose santykiuose hierarchijos ar didaktikos. Bet tai mano asmeninė nuomonė.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Pritardamas jūsų teikiamam projektui, norėčiau paklausti ir galbūt patikslinti, paskui galima pateikti pasiūlymus. Iš tikrųjų ar nebūtų racionalu, kad ir bendruomeninės organizacijos, Nevyriausybinė organizacijų koalicija ir visi kiti irgi turėtų lygiagrečiai tas intensyvesnes programas, nes dabar pilietinio įsitraukimo indeksas yra mažas, pilietinės galios indeksas irgi šiek tiek kritęs, ir mes matome, kad tie lyderiai ir nevyriausybinkai, bendruomeninių organizacijų vadovai yra vyresnio amžiaus, o jaunimo vis mažiau įsitraukia dėl suprantamų priežasčių, kadangi jiems reikia ir užtikrinti savo ateitį, ir darbą, ir karjeros galimybes. Tai galbūt būtų galima susieti ir kaip nors bendromis jėgomis ir šitose organizacijose tą kryptį paryškinti?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Aš pritarčiau tikrai visoms iniciatyvoms, kurios stiprintų pilietinę visuomenę, stiprintų aktyvias bendruomenes. Vėlesniuose etapuose, darbo komitetuose metu, manau, teikiant iniciatyvas tikrai būtų galima apie tai padiskutuoti. Dėkui.

PIRMININKAS. Taip, tai dėkui. Pažiūrėsime, ar yra dėl motyvų. Taip, A. Navickas – už.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Tik posėdžio pirmininko norėčiau paprašyti, jeigu galima, tylos salėje, nes kartais kalbi ir savęs jau nebegirdi, bet nieko.

Dar kartą noriu padėkoti už projektą. Tikrai po gerbiamos Viktorijos atsakymų man tapo dar aiškiau. Svarbiausia, man atrodo, kad čia būtent reikia išvengti, ypač jeigu kalbame apie problemą paauglystės laikotarpį, kad mes nuspręstume, ko jaunimui reikia, ir mes dabar juos bandytume kaip nors daugiau disciplinuoti, kontroliuoti, bet aš suprantu, kad tas projektas yra skirtas įgalinti, projektas skirtas auginti, ir man labai patiko atsakymas, kad ir ta profesija skirta veikiau poreikiui parodyti, negu ką nors disciplinuoti, sutelkti, susiaurinti kažkur kvalifikaciją.

Aišku, suprasdami, kad šitas įstatymas, Jaunimo pagrindų įstatymas, turi turėti kontekstą, ir šiandien mes kalbame ir apie Civilinio kodekso pakeitimus, kur ir patį jaunimą vis labiau įtraukiame, jis yra tikrai savalaikis, man atrodo, kompleksiskai teisingas. Tik lieku prie to, kad mums apskritai reikia gerokai permąstyti tą visuomenės, savo resursų parengimą, kad būtų skirta tam įgalinimui kuo daugiau lėšų. Aš tikiuosi, kad pasibaigus karui ar pagerėjus ekonominei situacijai čia iš tiesų yra labai svarbi investicija. Tai labai ačiū Seimo Pirmininkei už tikrai gerą įstatymo projektą.

10.45 val.

Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2972, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2973 (pateikimas)

PIRMININKAS. Dėkui. Daugiau kalbančių nėra. Seimo Pirmininkė teisingai daro, pasilikdama tribūnoje, nes toliau jos teikiami projektai. Dabar dviejų projektų blokas – Lygių galimybių

įstatymo 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2972 ir lydimasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2973. Pateikimas.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju. Gerbiami kolegos, teikiu Lygių galimybių ir Administracinių bylų teisenos įstatymų projektus. Juos parengti paskatino siekis suvienodinti lygių galimybių kontrolieriaus rekomendacinio pobūdžio sprendimų apskundimo tvarką su kitų ombudsmenų, tai yra Seimo kontrolierių, žvalgybos kontrolierių ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus rekomendacinių sprendimų apskundimo tvarka.

Šiuo metu tik lygių galimybių kontrolieriaus rekomendaciniai sprendimai, kurie tiesiogiai nesukuria nei teisių, nei pareigų, gali būti skundžiami teismui. Nesant teisinių pasekmių sukeliančio sprendimo, jo apskundimas ir nagrinėjimas, kai dalyvauja ikiteisminio nagrinėjimo institucijos, atskirais atvejais ir mediaciją vykdančias asmenys, vėliau – teismai, yra ilgai besitęsiantis, didelių žmogiškųjų išteklių ir finansinių resursų reikalaujantis procesas. Jis didina ir administracinių teismų darbo krūvį.

Ombudsmeno sprendimo, kuris nėra įpareigojantis, vykdymas iš esmės yra pagrįstas ombudsmeno autoritetu, kvalifikacija ir nepriklausomumu nuo kitų valstybės institucijų, o ne taikant valstybės prievartos priemones. Tokia yra europinė ombudsmenų veiklos praktika bei rekomendacijos jai.

Šiame kontekste yra svarbus ir Konstitucinio Teismo 2021 m. lapkričio 9 d. nutarimas dėl Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies ta apimtimi, kuria administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Seimo kontrolieriaus sprendimo atsisakyti nagrinėti skundą, kuriame buvo konstatuota, kad toks teisinis reguliavimas neprieštarauja Konstitucijai.

Taip pat siūloma Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 2 dalies 7 punktą, kuriame numatytas vienintelis įpareigojamojo pobūdžio lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas, tai yra įpareigoti reklamos veiklos subjektus nutraukti neleidžiamą reklamą ir nustatyti šio įpareigojimo įvykdymo terminus ir sąlygas, pripažinti netekusiu galios.

Privalomojo pobūdžio sprendimas, kurio siūloma atsisakyti, laikytinas pertekliniu ir neatitinkančiu ombudsmeno institucijos priimamų sprendimų tikrosios paskirties ir tikslo. Tokio pobūdžio lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas gali būti priimtas tik labai specifinėje srityje – prekių, gaminių ar paslaugų reklamos bei dėl itin siauro subjektų rato – reklamos platintojų.

Be to, kitame Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 2 dalies punkte yra įtvirtintas bendresnio pobūdžio lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas, kuris gali būti priimamas įvairiais diskriminacijos pareiškimo atvejais. Paprastai praktikoje tokio pobūdžio sprendimas priimamas, kai konstatuojama, kad reklamos turinys yra diskriminacinio ar neleidžiamo pobūdžio.

Taigi trumpai pristačiau savo siūlomus pakeitimus ir tikrai mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti pageidavo A. Skardžius, bet nematome jo Seimo salėje. Tai dabar dėl motyvų. Dėl motyvų nėra užsirašiusių. Tada spėsime dėl šio projekto balsuodami netrukus, už 10 minučių.

10.49 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projektas Nr. XIVP-2983 (pateikimas)

Dabar darbotvarkės 1-14 klausimas – Seimo nutarimo dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą projektas Nr. XIVP-2983. Aš viso ilgo pavadinimo neskaitau. Dėl vedimo tvarkos – A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Posėdžio pirmininke, aš norėčiau pusvalandžio pertraukos dėl šio projekto.

PIRMININKAS. Prašymas pusvalandžio pertraukos. Balsuojame, ar darome pusvalandžio pertrauką. (Balsai salėje) Balsuojame dėl pusvalandžio pertraukos. Po to replikos po balsavimo. Bus replika po balsavimo.

Balsavo 62: už – 43, prieš – 13, susilaikė 6. Balsų su kaupu, kad būtų pertrauka. Replikų po balsavimo, matau, užderėjo. Tai pirmiausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Gerbiamas pirmininke, jūs puikiai matėte, kad aš pirmas iš anksto stovėjau prie mikrofono, taip pat jūsų asistentė tą patį matė. Ir aš, nujausdamas, kad A. Vyšniauskas būtent šiuo klausimu atsistojo po manęs, kreipiausi, nes jūs buvote akis nuleidęs, aš į jūsų asistentę kreipiausi ir jūs... Prašau peržiūrėti įrašą ir atsukti viską atgal. Tai yra neteisėtas sprendimas, diskriminuojantis sprendimas ir taip neturi būti.

PIRMININKAS. Apgailestauju, kad asistentė man čia nieko nesignalizavo.

A. GEDVILAS (MSNG). Na, nebejuokinkite tautos.

PIRMININKAS. O taip jau atsitiko, kad aš, matyt, žiūriu į savo kompiuterį ir į tą pusę labiau.

A. GEDVILAS (MSNG). Klausykite, kai norite, jūs viską matote...

PIRMININKAS. Jūs ten tarpusavyje trise...

A. GEDVILAS (MSNG). ...ir prašau, šį kartą šitas variantas nepereis.

PIRMININKAS. Šitas variantas jau perėjo.

A. GEDVILAS (MSNG). Ne, neperėjo, neteisėti sprendimai netampa teisėti.

PIRMININKAS. Jau perėjo ir dabar dirbsime pagal darbotvarkę. Toliau. Gerbiamas M. Puidokas – replika.

M. PUIDOKAS (MSNG). Malonu, gerbiamas Jurgi Razma, kad jūs šikart pamatėte, kad aš antras stovėjau po A. Gedvilo, bet akivaizdu, kad tiek Aidas, tiek aš į jus kreipiausi ir jūs matėte, kad jisai stovėjo eilėje pirmas. Šiuo atveju, na, jūs niekada taip nesielgiate, tai aš tikrai nematau galimybės prieš tai buvusį balsavimą laikyti teisėtu, kai jūs akivaizdžiai matėte ir Sekretoriatas matė, kad A. Gedvilas pirmasis stovėjo prie mikrofono, kad paprašytų pertraukos. Tai šiuo atveju, na, yra neteisėtas veiksmas. Turime visą videoįrašą, kai reikia, jūs ją pasitelkiate, tai pasitelkite, pažiūrėkite ir matysite, kad fiziškai realiai jūsų kolega A. Gedvilas pirmasis stovėjo prie mikrofono. Na, jūs tikrai patyręs ir seniai pirmininkaujate Seimo posėdžiams, tai aš tikrai nemanau, kad dėl tokio balsavimo vertėtų gadintis reputaciją tam, kad bet kokia kaina dėl Stambulo konvencijos kreipimasis į Konstitucinį Teismą būtų šiandien svarstomas. Aš tikrai, na, nemanau, kad verta sukčiauti. Jeigu norėjote, kad taip būtų, taip, tada A. Vyšniauskas turėjo nepatingėti ir atsistoti prie mikrofono pirmas. Tada mes sakytume: taip, gerai, viskas gerai. Dabar gerai nėra, tiesiog turime XXI amžių, yra videoteknologijos, pasižiūrėkite ir jūs, net garsu sakėme, o jūs nuleidote akis ir nežiūrėjote net į mus tam, kad A. Gedvilo pasisakymo nebūtų galima pateikti. Na, tai yra nesąžininga. Jūs patyręs politikas, kam jums gadinti savo reputaciją?

PIRMININKAS. Gerai, aš jums paaiškinsiu. Gerbiamas Mindaugai, jūs irgi jau esate pakankamai patyręs politikas ir žinote, kad iš esmės visose kadencijose kaip tyčia pertraukų prašymo metu pirmiausia yra pamatomi valdančiųjų atstovai. Tai yra toks dėsningumas ir taip jau atsitinka. O dabar, kai jūs atsistojote iš anksto dar prieš kitą klausimą, na, tokios išankstinės eilės čia, Seime, nėra. Paskelbiamas klausimas ir tada žiūrima, kas stovi prie mikrofonų, ir aš bent jau pradedu nuo tos pusės taip žiūrėti iš eilės. Taigi taip yra. Išsprendėme ir dabar dirbame toliau. Replikos nebeduodu. Tai ir V. Mitalas bus nuskriaustas. Kad būtų teisybė, tai nieko, baigiame replikas, pirmininkas turi teisę baigti replikų žanrą. (*Balsas salėje: „Buvo paminėtas mano vardas.“*) Nesvarbu. Taigi dirbame toliau.

10.54 val.

Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2700 (pateikimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-15 klausimas. Bet man Sekretoriatas praneša, kad baigiasi pusvalandis dėl kito projekto, tai I. Pakarklytės teikiamas projektas – Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2700. Pateikimas.

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Aš gal pradėsiu nuo to: kadangi gerbiamam Vytautui nebuvo suteikta replika, bet žinau, dėl ko ji buvo, tai gerbiama V. Gureckienė yra Sekretoriato vedėja, o ne asistentė. Man atrodo, reikėtų tiksliai įvardinti ir nevartoti tokių pavadinimų.

Taigi mano teikiamas projektas – Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose pataisos – suteiktą galimybę moterims turėti pavardę su galūne -a arba -ia, jeigu ji yra daroma iš pavardės, turinčios atitinkamai tokią pačią galūnę – -a arba -ia.

Kitaip tariant, priėmus šias pataisas, moters pavardė galėtų būti Noreika, Šalna, Šarka, jeigu tokia yra vyriška pavardė, iš kurios daroma moteriška pavardė.

Rašiau jums visiems laišką, kad patikslinčiau būtent tą dalį, kad pavardės pasirinkimas su -a galimas tik tada, jeigu tokia yra ir vyriška pavardė. Išties mes turime daugybę labai gražių lietuviškų pavardžių su galūnėmis -a ir -ia: Juška, Mažeika, Noreika, Lydeka, Šalna, Aušra, Sauka, Stundžia, Gaulia ir kitos. Argi ne paradoksalu, kad dabar turime susiklosčiusią tokią situaciją, kai yra galimybė pasirinkti Lydekės pavardę, tačiau žodis „Lydeka“ negali būti vartojamas kaip moteriška pavardė, ir Lydeka ar Šarka pavardės moterims yra negalimos, net jei šie žodžiai akivaizdžiai yra moteriškos giminės? Turime tokią paradoksalią situaciją, kad moteriškos giminės pavardės moterims yra negalimos. Šios iniciatyvos tikslas yra sudaryti galimybę, jeigu yra noras, pasirinkti tokią pavardę.

Dabar žinau, kad diskusija labai vystosi dėl to, kiek tai yra kalbos, kiek tai yra asmens privataus gyvenimo klausimas. Vis tik pati rengiau tikrai ne vieną diskusiją ir su kalbininkais, ir su teisininkais, filologais, lingvistais, tai pavardžių klausimas nėra lietuvių kalbos gramatikos klausimas ir niekaip nekeičia tos gramatikos.

Kalbant apie tradicijų puoselėjimą, kaip tik šiandien sueina lygiai 20 metų, kai galioja nutarimas dėl nepriesaginės -ė galūnės moterų pavardėse. Tada vėlgi buvo tos diskusijos labai karštos, aršios. Praėjo du dešimtmečiai, užaugo nauja moterų karta, kokių nors didelių pakitimų mes tikrai nematome ir apskritai dauguma moterų daugiau renkasi tas priesagines, tradicines pavardes. Svarbiausia, kad tas pasirinkimas yra laisvas, laisvė pasirinkti pavardę – ar priesaginę, ar nepriesaginę. Ta tradicija išlieka gyva, o 20 metų yra galimybė ir nepriesaginę pavardę pasirinkti, dėl to kokios nors grėsmės tradicijai čia nėra.

Žmogaus pavardė yra neatsiejama jo tapatybės dalis ir privataus gyvenimo dalis, todėl mes negalime atimti tos pasirinkimo galimybės dėl savo pavardės, vadovaudamiesi tiktai tradicijos argumentu. Žmogus turėtų turėti teisę vadintis taip, kaip jis nori vadintis, jeigu tai atitinka nustatytus teisės aktus, neprieštarauja viešajai tvarkai ir gerai moralei. Tai mes žinome apie asmenvardžius, kas yra svarbu. Taip pat svarbu ir giminė, bet akivaizdu, kad galūnė -a yra moteriškos giminės.

Taip pat pavardės kinta, tai noriu pasakyti, ir tai vėlgi rodo ir -ė galūnė. Taigi tai nėra kažkoks išaldytas objektas ir tas pačias tradicijas kuriame ir mes patys. Tikrai nei Lietuvos Konstitucija, nei kiti įstatymai nedraudžia mums turėti kalbos formų įvairovės ir pavardžių įvairovės. Tai tiek trumpai apie projektą ir mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Klausimų netrūksta. Pirmasis S. Tumėnas klausia.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiama pranešėja, šitą jūsų pristatomą įstatymo projektą aš suvoku, visų pirma, kaip savotišką provokaciją Valstybės dienos išvakarėse.

Gerbiama pranešėja, ar, jūsų nuomone, tai, ką jūs čia pristatote, neprieštarauja kokybiškai teisėkūrai? Jeigu mes patvirtinsime jūsų šitą projektą... Vienos pavardės, tai yra su -ė, – Seilė, Zvonkė, Bunkė – buvo įteisintos komisijos nutarimu, kaip ir turi būti. O jeigu priimsime jūsų projektą, patvirtinsime, tai bus priimta įstatymu, vadinasi, vienos pavardės – įstatymu, kitos – nutarimais. Manau, kad tai tik sujaukia kokybišką teisėkūrą.

Antra, kokios priežastys, kad jūs ignoruojate prie Seimo veikiančią komisiją ir net neprašote jos išvados, o prašėte tikrai atskirų kalbininkų? Ar žinote, kad toje komisijoje yra atskira, speciali Vardyno pakomisė, kuri tuos dalykus svarsto? O dabar jūs pasirenkate savo ekspertus, tuos, kurie jums parankesni, patogūs, liberalesni. Ačiū už atsakymus.

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju, gerbiamas kolega. Daug klausimų buvo užduota, pabandyčiau į visus juos atsakyti. Siūlomas pakeitimas nėra susijęs tik su kalbos reguliavimu, mes kalbame apie asmens privataus gyvenimo reguliavimą. Ir asmens privataus gyvenimo reguliavimas vis tikrai nėra kalbininkų profesinės kompetencijos klausimas, todėl, manau, šį klausimą turėtų spręsti įstatymų leidėjas, taip pat siekdamas subalansuoti žmogaus teisę į privatų gyvenimą. Valstybinė

lietuvių kalbos komisija negali būti vienintelė institucija, kurios išvados turi būti paisoma ir būtinai 100 % atsižvelgiama.

Kitas klausimas, į komisiją aš kreipiausi, kreipiausi ir raštu, ir su jais susirašinėjome, taip pat rengėme diskusijas. Tačiau komisija nerodo jokios iniciatyvos šiam klausimui svarstyti. Ir mano, kaip Seimo narės, pareiga yra teikti tokį įstatymo projektą, nes daliai žmonių jis yra tikrai aktualus. Jau dabar yra ir teismuose bylų, žmonės turi gaišti savo laiką, ieškoti kokių nors apėjimo variantų, kad galėtų pasiimti tą norimą pavardę.

PIRMININKAS. Toliau klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (DPF). Ačiū J. Razmai už suteiktą žodį. Prigavau jus, kitus kolegas, ne jus asmeniškai. Jūs sakote – privataus gyvenimo reguliavimas. Kai pasiūliau tėvų pensiją, tai kišimasis į privatų gyvenimą. Matote, kokia yra dvideidystė.

Jums klausimas: istoriškai taip tautinis Lietuvos paveldas susiklostė, kad atskirtume ištekęsias moterį nuo netekėjusios, moterį nuo vyro, tai čia arti lyčių likvidavimo, jūs čia ir kituose įstatymuose teikiate ir tautinio lietuviškumo degradaciją? Jeigu ne taip, tai kam keisti?

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju, gerbiamas Valdemarai, už išradingus klausimus. Vėlgi šiandien priminsiu, kad kaip tik prieš 20 metų buvo priimtose tos nepriesaginės galūnės. Tokia tvarka yra ir turbūt matome, kad nieko blogo nenutiko, lietuvių kalba nesugriuvo, šeimos nesugriuvo ir yra tiesiog dar viena galimybė pasirinkti. Nenori, galima nesirinkti. Nematau, kuo turėtų būti galūnės -a istorija šiuo atveju kitokia.

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Na, kalbant pagal jūsų logiką, kad tai yra privatus gyvenimas, tai kodėl jūs nesiuolote tuomet iš viso panaikinti bet kokias taisykles – kaip žmogus ten sugalvoja vadintis, taip jis ir galėtų vadintis? Tai, matyt, toks yra tas tolesnis žingsnis, visiškai iš pavardžių darybos eliminuojant bet kokias tradicijas, Valstybinę lietuvių kalbos komisiją ir kitas institucijas. Šiuo atveju sukuriate dvejetainį reguliavimą, ką jau kolegos minėjo, ir, be abejo, ignoruojate ir tuos pačius Konstitucinio Teismo nutarimus, kurie labai aiškiai sako, kokia yra svarbi Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

Mano klausimas: kodėl jūs tada varžote kitų moterų teises, vienoms sudarydama galimybę su a raide vadintis, kitoms ne? Ar jūs jaučiate kokį nors skirtumą?

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju, geras klausimas. Tai išties dabar pavardė turi neprieštarauti gerai moralei, viešajai tvarkai ir atitikti lytį. Galūnė -a, akivaizdu, yra moteriškos giminės galūnė. Turbūt mes visi suprantame, kad šarka, lydeka yra moteriškos giminės žodžiai. Tad atitinka esamus teisės aktus. O jeigu projektui būtų pritarta, aš esu tikra, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas tikrai turėtų ir patobulinimų, ir idėjų, kaip toliau jis galėtų judėti.

PIRMININKAS. Klausia J. Sejonienė.

J. SEJONIENĖ (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Kadangi neturėsiu galimybės pasisakyti dėl motyvų, tai aš bandysiu ir paklausti, ir iš dalies palaikyti projektą. Man atrodo, kad apskritai lietuvių kalboje yra daug ir slaviškos, ir germaniškos, ir rusiškos kilmės žodžių. Pačių pavardžių daryba ne kartą kito. Gal jūs pati žinote, kada atsirado tradicija formuoti moteriškas pavardes su -ienė ir -uvienė? Kaip manote, ar kalba yra kintantis, ar nekintantis dalykas, įskaitant ir pavardžių darybą? Jau pati atsakėte prieš tai, kad leidus trumpąsias moteriškas pavardes tik su -ė, be priesagos, kalbai niekas lyg ir nenutiko. Ar manote, kad šiuo atveju kas nors nutiktų?

I. PAKARKLYTĖ (LF). Manau, kad tikrai nenutiktų. Statistika rodo, kad nuo 2003 metų apie 9 tūkst. moterų pasirinko tokias pavardes. Nežinau, kaip vertinti tą skaičių, didelis ar mažas. Turbūt palyginti su visu, kiek įvyko tų pavardžių keitimų, tai daugiau. Be abejo, pavardžių tradicijos kinta. Nežinau, kiek Seimo narių spėjo susipažinti su eksperto išvada, gerbiamo A. Smetonos. Tikrai yra iš visų pusių vėlgi apžvelgta. Ir anksčiau būta tų moteriškų pavardžių su galūne -ia, pavyzdžiui, tokios pavardės būdavo būdingos tam tikriems regionams.

PIRMININKAS. Klausia A. Lydeka.

A. LYDEKA (LSF). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pranešėja, man asmeniškai labai svarbu, kad lietuvių kalba būtų išsaugota. Tokia unikali, graži, išskirtinė kalba. Manau, panašiai mąsto daugelis Seimo narių. Labai noriu išgirsti jūsų nuomonę. Žmogui, puoselejančiam lie-

tuvių kalbą, koks žodžių junginys, koks vardų junginys lietuviškai klausai skamba lietuviškiau, natūraliau? Ar Ieva Marija Šarkaitė, ar Ieva Marija Šarka? Ar Ieva Marija Lydekė, ar Ieva Marija Lydeka? Ačiū.

I. PAKARKLYTĖ (LF). Ačiū, gerbiamas kolega. Čia, aišku, turbūt toks irgi skonio reikalas. Mano projektas leistų pasirinkti, kad būtų galimybė, – ir Lydekaitė, ir Lydeka. Bet taip, tos lietuviškos pavardės su galūne -a dažnai yra tikrai labai gražūs lietuviški žodžiai. Skonio reikalas. Man skamba labai gražiai. Aišku, kita vertus, noriu pasakyti, kad asmeninis skonis turbūt neturėtų nuspręsti tų galūnių. Kaip jau žmogus pats nori pasirinkti, tai tokia galimybė jam turėtų būti suteikta. Taip, pavardžių klausimas apskritai yra kintančios tradicijos, kultūrinis klausimas, nekalbinis. Jeigu būtų priimta galūnė -a, keistusi kažkiek ir ta tradicija, bet šiaip esu įsitikinusi, kad išliktų pagrindinė, vyraujanti priesaginių pavardžių, įtraukiant kažkiek ir kitų galimų variantų.

PIRMININKAS. Klausia A. Ažubalis.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Taip pasakysiu. Viena gerbtina politikė Seime yra nuskambėjusi išsakyta mintimi, kad virš Seimo tik dangus. Ar jums neatrodo, kad šiuo atveju jūs atkartojate šios politikės nuostatą? Kiekvienoje civilizuotoje demokratinėje valstybėje bet kurie sprendimai remiasi ne tik visuomenės, bet ir ekspertų patirtimi. Šiuo atveju Lietuvių kalbos komisijos nuostata turėtų būti galiojanti. Dabar gi jūs išseinate su savo iniciatyva ir sakote: žinote, Seimas nutarė kitaip. Jeigu kitą kartą kas nors iš Seimo narių išeitų ir dėl karybos sakytų: žinote, aš manau, kad mums reikia lėktuvų, tankų mums nereikia. Kaip jūs tai vertintumėte tokiu atveju? Šiuo atveju jūs atsistojate į vieną eilę su tais žmonėmis, kurie mano, kad galima priimti sprendimus nesivadovaujant institucijomis, atsakingomis už tai. Ar tai būtų Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, ar tai būtų lietuviai profesorai, užimantys garbingą padėtį ir turintys ilgametės patirties. Ačiū.

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju už klausimą. Vėl mes grįžtame į diskusijos pradžią, ar pavardžių daryba yra gramatikos klausimas. Ne, pavardžių daryba niekaip nekeičia lietuvių kalbos gramatikos. Man nepavyko sutikti, esu tikra, kad ir jums nepavyks, nė vieno kalbininko ar kalbininkės, kurie pasakytų, kad, na, jeigu jau keičia, tai kokia tai taisyklė pakeis. Tai nėra lietuvių kalbos gramatikos klausimas, tai vis dėlto yra labiau klausimas apie asmens privatų gyvenimą. Taip, apie tradicijas, bet ne apie gramatiką, ne apie kalbą.

PIRMININKAS. Ir paskutinė D. Šakalienė paklaus.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Tai kaip tik prieš savo klausimą tada ir trumpą repliką pasakysiu. Šiaip Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ištakos yra sovietmetyje ir tai yra visiškai ne iš 1921 metais įkurtos Terminologijos komisijos atėjusi institucija, o sovietinė, biurokratinė. Ji pavardžių darybą remia „Lietuvos pavardžių žodynu“, išleistu būtent sovietmečiu, 1985 metais. Tai, jūsų vertinimu, kaip čia nutinka mūsų visuomenei, kad, viena vertus, mes negalime atskirti lietuvių kalbos, bendrinės lietuvių kalbos, nuo teisės į vardą ir pavardę, tai yra nuo vienos iš tikrai labai svarbių žmogaus teisių? Kaip čia mes susipainiojome, kas yra sovietmečiu primestos biurokratinės taisyklės, iš esmės žudančios mūsų kalbos tolesnį vystymąsi, ir kas yra kalbos saugojimas?

I. PAKARKLYTĖ (LF). Dėkoju, gerbiama kolege. Tai taip, išties Lietuvoje kalbos politika yra išlikusi griežta, konservatyvi. Tai buvo absoliučiai suprantama, nes nepriklausomybės pradžioje buvo įvairių tų grėsmių, tačiau nemanau, kad dabar mes turėtume kaip nors saugoti kalbą nuo kalbėtojų gimtąja kalba ir atimti iš jų galimybę pasirinkti asmens vardą ir pavardę. Tai vėlgi – praėjo daugiau nei trys dešimtmečiai, tačiau kalbos politika lankstumo neįgavo. Manau, kad čia platesnės diskusijos klausimas, bet jūsų išsakyti argumentai yra labai svarūs.

PIRMININKAS. Ačiū, dabar dėl motyvų. J. Sejonienė – už.

J. SEJONIENĖ (TS-LKDF). Dėkui už galimybę. Žinau, kad Divilė buvo užsirašiusi pirmiau manęs, bet dar kartą pakartosiu savo argumentus, kad lietuvių kalba iš tiesų turi labai daug iš kitų kalbų paimtų žodžių ir kad tų pačių pavardžių daryba keitėsi tikrai ne kartą, ir praeitame amžiuje keitėsi tikrai ne kartą. Prieš 20 metų, kaip minėjo Ieva, mes priėmėme trumpąsias pavardes – be priesagos ir lietuvių kalbai dėl to niekas neatsitiko. Jinai išliko tokia pat sena, unikalė, vertinga ir labai graži. Tai prašau jūsų įvertinti, kad kalba dėl šios pavardžių darybos tikrai nesugrius, bet galėsime suteikti galimybę žmonėms, kurie taip vertina savo tapatybę ir taip save įprasmina, tą galimybę turėti. Tai labai kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Ir prieš. Kalba S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, man keista, kad kai kam Lietuvos istorija, regis, prasideda tik nuo 1990 metų, tarsi nebuvo Mindaugo, Gedimino, nebuvo 1918 metų ir visos mūsų valstybės įvairių segmentų kūrimo istorijos. Visų pirma, ką čia sakė kolegė, vyriškosios giminės perėmimas moteriai nėra jokia daryba, o toks politikės siūlymas liudija, kad Seime reikia surengti kuo greičiau gramatikos kursus. Nežinau, bet priminsiu, kad ministras S. Kairys rekomendavo įvesti savotišką karantiną šalių agresorių atžvilgiu, tai yra jų meno kūriniais. Čia yra panašus dalykas. Ar mes nemažiname tos skirties dabar steigdami šias pavardes, juk žinome, kad moterų pavardės su fleksija -a yra būdingos rusakalbei aplinkai, būdingos lenkams, jų aplinkoje visa tai įprasta. Ir Seime turime pavyzdžių: turime teisingumo ministrę E. Dobrowolska, su -a, su tuo viskas gerai, ji yra lenkaitė, bet kam šiandien lietuvaitems reikia teikti tokias pavardes su -a? Kad pamažintų skirtį nuo Prigožina, Petrova, Nekrasova? Nemanau, kad šiandien geriausias metas. Aš tai suprantu kaip savotišką provokaciją ir esu įsitikinęs, kad siekis liberalizuoti pavardžių sudarymo taisykles turi būti pagrįstas objektyviu reikalingumu, gramatikos taisyklėmis, lietuviškų moterų pavardžių sudarymo nuostatomis ir, aišku, komisijos nutarimais, jos net nepaprašyta išvadų šiuo atveju – neteisingai čia buvo sakoma. Taigi nepritariu, kad... Kviečiu nepritari šitam siūlymui, nes akivaizdu, kad politikai ateina ir išeina, o gramatikos dėsniai niekur nedingsta. Jų negali pakeisti atskirų politikų ir piliečių norai, netgi jeigu tu esi Seimo narys. Kviečiu nepritari.

PIRMININKAS. Dėkui už išsakytus motyvus. Dabar, kadangi yra balsavimo pertrauka... Ar R. Šarknickas iki balsavimo nori dėl vedimo tvarkos, ar po balsavimo? Replikos būna po balsavimo. Luktelkite, tuoj balsuosime. Balsuojame dėl I. Pakarklytės ką tik pateikto projekto, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 105: už – 55, prieš – 31, susilaikė 19. Po pateikimo pritariama.

Replikos po balsavimo. E. Jovaiša – pirmasis. Prašau.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamas Seime, šiandien aš išgirdau tai, ko nebuvo girdėjęs per visą savo mokslinį gyvenimą. Mes išgirdome teiginį apie tai, kad žodžiai su galūne -a yra moteriškos giminės, ir štai buvo pateiktas pavyzdys, kad tai yra savaime suprantama: Šarka, Lydeka. Norėčiau žinoti, kas aš, Jovaiša, esu?

PIRMININKAS. R. Šarknickas dar anksčiau buvo prie mikrofono. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Kadangi Ieva pristatė šį projektą apgaulės būdu, nes jokių išvadų ir kreipimosi į Lietuvių kalbos komisiją nebuvo, neturi, tai vis dėlto po šito apgaulingo pateikimo ir, deja, kai kurių Seimo narių pritarimo (gaila, kad taip akivaizdžiai nesuprato, už ką balsuoja) prašyčiau ekspertų išvadų iš Valstybinės lietuvių kalbos komisijos. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, galėsime tikrai paprašyti, man atrodo, natūralus toks prašymas. Tik nereikėtų teigti, kad čia kažkoks apgaulingas pateikimo būdas buvo. Buvo normalus pateikimas, kaip ir visų kitų projektų.

V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Dėkoju, pirmininke. Aš norėjau padėkoti Seimo nariams, kad po pateikimo bus galima svarstyti komitetuose ir toliau diskutuoti. Vis dėlto Meška nėra Meškė, kaip ir Lydeka nėra Lydekė, ir ne -ienė. Tai yra tikrai galimybė pasirinkti žmonėms ir likti Meškomis, Lydekomis, o ne iškraipytais kažkokiais žvėreliais. Ačiū.

PIRMININKAS. Matau, kad čia vyrams, kurių pavardės baigiasi raide a, yra pretekstas pasisakyti, bet aš nepasisakysiu tuo klausimu.

Dabar po pateikimo pagrindinis būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje.

A. Vyšniauskas turi papildomų siūlymų ar kitokių.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Man atrodo... Viktoras sako, Kaimo reikalų komiteto nereikia, tai ir nesiūlysiu, bet gal būtų galima sukeisti, kad TTK būtų papildomas, o Švietimo ir mokslo komitetas visgi pagrindinis, nes tokius klausimus Švietimo ir mokslo komitetas dažniausiai svarsto?

PIRMININKAS. Viską galima, bet nežinau, kokia būtų Seimo narių nuomonė. Gal tiesiog balsuojame. Balsavimas už bus, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas pagrindinis, balsavimas prieš – kad Švietimo ir mokslo komitetas pagrindinis.

Už – 31, prieš – 77. Taigi Švietimo ir mokslo komitetas skiriamas pagrindiniu komitetu. Ir, kaip minėjau, paprašoma Seimo vardu Valstybinės lietuvių kalbos komisijos išvados.

11.20 val.

Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1770 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2922(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar balsuosime eilės tvarka, kaip projektai surašyti darbotvarkėje. Pirmiausia Nekilnojamojo turto registro įstatymo pataisų įstatymo projektas Nr. XIVP-2922(2). Priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 107: už – 97, prieš nėra, susilaikė 10. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.21 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2) (priėmimo tęsinys)

Kitas projektas – Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 507¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2270(2). Taip pat priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 108: už – 105, prieš nėra, susilaikė 3. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.21 val.

Baudžiamojo kodekso 270, 271¹, 277¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 270⁴ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2502(2) (priėmimo tęsinys)

Dabar Baudžiamojo kodekso pataisų projektas Nr. XIVP-2502(2). Priėmimas. Visi straipsniai buvo priimti, išskyrus 4 straipsnį, dėl kurio yra Seimo narės I. Haase pasiūlymas. Galbūt ponija Irena galėtų į Seimo tribūną ateiti, nes čia ji gali ir savo pasiūlymą pateikti, ir komiteto nuomonę pasakyti.

I. HAASE (TS-LKDF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos, pataisa yra daugiau techninio pobūdžio. Lyginamajame variante 4 punktą buvo likęs, paskui dėl kažkokių priežasčių jis neišliko pačiame projekte. Dabar ištaisome tą techninę klaidą. Komitetas šiandien apsvaistė. Komiteto sprendimas: pritarti nurodytam pasiūlymui. Už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Manau, kad klaidos ištaisymui galime pritarti bendru sutarimu. Nematau prieštaraujančių. Tikiuosi, kad ir 4 straipsniui galime bendru sutarimu pritarti? Nematau prieštaraujančių. Pritariame bendru sutarimu.

Ar bus dėl viso dėl motyvų užsirašiusių? V. Semeška nori kalbėti. Prašom.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, atsisakau, nes nėra prieš kalbančių, taupysime laiką.

PIRMININKAS. Gerai, tada galime iš karto balsuoti, ar priimame šį įstatymą, tiksliau, kodekso pataisas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 107: už – 80, prieš nėra, susilaikė 27. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.24 val.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2919 (pateikimo tęsinys)

Toliau jau pateikimai. Pirmiausia Jaunimo politikos pagrindų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2919. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 106: už – 98, prieš – 1, susilaikė 7. Po pateikimo projektui pritarta. Pagrindinis komitetas būtų Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomo komiteto teisėmis būtų Jaunimo ir sporto reikalų komisija. Kitokių siūlymų nematau. Priimame ir numatome svarstymą rudens sesijoje.

11.24 val.

Civilinio kodekso Nr. VIII-1864 2.8 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2906 (pateikimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas – Civilinio kodekso pataisų projektas Nr. XIVP-2906, jį pateikė M. Matijošaitis. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 103: už – 77, prieš – 1, susilaikė 25. Pritarta po pateikimo.

Pagrindinis dėl Civilinio kodekso, aišku, Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Papildomų komitetų nesiūloma. Svarstymas numatomas rudens sesijoje. Taip pat primenu, kad pats pranešėjas siūlė prašyti Vyriausybės išvados. Manau, tai galime taip pat priimti. Priimame bendru sutarimu. Baigėme svarstyti šį projektą.

11.26 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2907 (pateikimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas – Švietimo įstatymo 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2907. Balsuosime, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 103: už – 96, prieš nėra, susilaikė 7. Pritarta po pateikimo.

Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas. Svarstymas numatomas rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

11.26 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888 (pateikimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektas Nr. XIVP-2888. Pateikimas. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 104: už – 102, prieš nėra, susilaikė 2. Pritarta.

Numatome, kad pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas. Papildomų nepasiūlyta. Svarstymas – rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

11.27 val.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 6¹, 6², 6³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2990 (pateikimo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas – Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pataisų ir papildymų įstatymo projektas Nr. XIVP-2990, jį pateikė Seimo Pirmininkė. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 106: už – 86, prieš nėra, susilaikė 20. Pritarta.

Pagrindinis būtų Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Papildoma – Jaunimo ir sporto reikalų komisija. Taip pat, kaip ir dėl kito Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pataisų projekto. Svarstymas, natūralu, rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

11.28 val.

Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2972, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2973 (pateikimo tęsinys)

Toliau dviejų projektų blokas – Lygių galimybių įstatymo ir Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimai. Balsuosime, ar pritariame šioms projektams po pateikimo.

Balsavo 104: už – 70, prieš – 6, susilaikė 28. Projektams pritarta po pateikimo.

Dėl Lygių galimybių įstatymo pataisų projekto pagrindinis būtų Žmogaus teisių komitetas. Dėl lydimąjo Administracinių bylų teisenos įstatymo pataisų projekto pagrindinis būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Svarstymas – rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

Kol kas balsavimą baigėme. Dabar pusvalandis praėjo, tai kviesiu į tribūną Seimo Pirmininkę. Sunku dabar tiksliai pasakyti, bet gali būti, kad balsavimo intervalas prasidės šiek tiek anksčiau, bet matysime.

11.29 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projektas Nr. XIVP-2983 (pateikimo tęsinys)

Dabar bus pateikiamas projektas Nr. XIVP-2983 – Seimo nutarimas „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, 2011 metų viduryje buvo priimta Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo. Lietuva pasirašė ją 2013 metų birželio mėnesį, šių metų gegužės mėnesį Europos Parlamentas ratifikavo šią konvenciją ir paragino valstybes nares, kurios dar nėra to padariusios, nedelsiant ją ratifikuoti. Tokių valstybių Europos Sąjungoje šiuo metu yra šešios, tarp jų ir Lietuvos Respublika. Taigi Lietuva nuo šiol tam tikra apimtimi taikys žemesnį žmogaus teisių ir laisvių apsaugos standartą nei pati Europos Sąjunga. Demokratinėje teisinėje valstybėje tokia padėtis nėra iki galo suprantama ir, tiesą pasakius, nėra pateisinama.

Prieš beveik 20 metų buvo kilęs iš esmės analogiškas klausimas dėl 1950 metų Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ratifikavimo, nes kai kurios jos formuluotės tariai neatitiko Konstitucijos. 1995 metais pateiktoje išvadoje Konstitucinis Teismas tai paneigė, be kita ko, pažymėdamas, kad teisės nuostatos negali būti aiškinamos taikant tik lingvistinį metodą. Konstitucijos ir konvencijos normų suderinamumo aiškinimas turi būti prasminis, loginis, o ne tik pažodinis, vien tik pažodinis žmogaus teisių aiškinimas yra nepriimtinas žmogaus teisių apsaugos prigimčiai. Konstitucinis Teismas tuomet taip pat akcentavo, kad aiškinant teisės normos turinį svarbiausia ne tai, kokia konkrečia žodine forma atitinkama taisyklė yra suformuluota, o tai, kad remiantis jos tekstu būtų galima neabejotinai suprasti, jog kalbama apie tam tikriems subjektams skirtą nuorodą atitinkamomis sąlygomis veikti atitinkamu būdu.

Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo atveju taip pat kyla audringų diskusijų dėl to, kad kai kurios joje vartojamos sąvokos, kaip antai lyties socialinis aspektas arba socialinė lytis, ar nestereotipiniai lyties socialiniu aspektu pagrįsti vaidmenys arba nestereotipiniai lyčių vaidmenys, tariai prieštarauja Konstitucijai, o konkrečiai jos 14 straipsniui, 25 straipsnio 1 daliai, 26 straipsnio 5 daliai, 29 straipsniui, 38 straipsnio 3, 5 ir 6 dalims, 40 straipsnio 3 daliai ir 41 straipsnio 1 daliai. Tuo remdamasi dalis visuomenės laikosi pozicijos, kad šios konvencijos ratifikavimas neatitinka Lietuvos Respublikos interesų, nes kai kurios jos nuostatos, tos visuomenės dalies manymu, paneigia prigimtinių žmogaus orumą ir kelia pavojų visuomenės bendrajam gėriui.

Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo yra ypatingas tarptautinės teisės šaltinis, jo paskirtis – kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje. Šios konvencijos nuostatų visuotinis ir veiksmingas pripažinimas ir jų laikymasis ginant ir toliau įgyvendinant žmogaus teises ir pagrindines laisves reiškia, kad ji atlieka tokią pačią funkciją kaip ir konstitucinės žmogaus teisių ir laisvių garantijos, nes Konstitucija tvirtina šias garantijas šalyje, o konvencija tarptautiniu lygiu. Todėl Konstitucinio Teismo išvada dėl to, ar atitinkamos konvencijos nuostatos atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją, yra esminė Seimui apsisprendžiant dėl šios konvencijos ratifikavimo.

Norėčiau pažymėti, kad įvairios nevyriausybinės organizacijos, tiek palaikančios šios konvencijos ratifikavimą, tiek jam prieštaraujančios, ne kartą kreipėsi ir į mane, ir, kiek žinau, į kitus Seimo narius, į kitus kolegas su prašymu šiuo klausimu kreiptis į Konstitucinį Teismą. Ieškant bendro sutarimo tarp skirtingų visuomenės grupių, mūsų manymu, iniciatorių manymu, tik Konstitucinis Teismas gali aiškiai ir nešališkai atsakyti, kokie yra Konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo tikslai ir tikrasis turinys. Atsižvelgdami į tai ir siekdami atsakyti į daliai visuomenės kylančius klausimus, inicijuojame Seimo kreipimąsi į Konstitucinį Teismą ir prašome jūsų palaikymo.

Žinoma, esu pasirengusi atsakyti į jums kylančius klausimus.

PIRMININKAS. Klausiančių nemažai. Pirmoji – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Na, šiek tiek tragikomiškai atrodo, kai Seimo Pirmininkė, kuri netiki, kad yra prieštaravimas Konstitucijai, dabar stovi ir bando visus įtikinėti, kad reikia kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl to, kad yra prieštaravimas. Pagal tai, ką jūs kalbėjote, gal galėtumėte patikslinti, kokios organizacijos į jus kreipėsi, prašydamos pateikti skundą Konstituciniam Teismui?

Kitas dalykas. Gal galėtumėte plačiau paaiškinti, kuo Stambulo konvencijos nuostatos prieštarauja universitetų autonomijai? Nes būtent tokį argumentą jūs naudojate nutarimo tekste.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju už klausimus. Miela kolege, aš, skirtingai nuo kai kurių kitų Seimo narių, savo asmeninių nuostatų nesistengiu primesti visiems kitiems. Todėl šiandieną ir stoviu šioje tribūnoje, ir pristatau kreipimąsi, tai yra nutarimo projektą su kreipimusi, kuriame, iš tiesų, yra surinkti visi argumentai ar beveik visi argumentai, kuriuos man pavyko rasti atviruose šaltiniuose, viešojoje diskusijoje, taip pat ir tie argumentai, kurie ne kartą buvo kartoti čia, mūsų Seimo salėje, šioje kadencijoje, ankstesnėse kadencijose. Manau, kad tam, kad mes pajudėtume į priekį, žengtume žingsnelį priartindami tas gana skirtingai vertinančias visuomenės dalis, Konstitucinio Teismo išaiškinimas būtų labai naudingas. Aš, tiesą pasakius, apskritai manau, kad šioje diskusijoje yra tiek daug emocijų, tiek daug nepagrįstų teiginių, kad vienintelis toks racionalus būdas pajudėti iš mirties taško yra atsiklausti Konstitucinio Teismo dėl to, ar jis įžvelgia kokius nors prieštaravimus Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Manau, kad toks siūlymas yra racionalus ir jaučiuosi visiškai užtikrintai šiandieną pristatydama šį nutarimo projektą.

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (MSNG). Gerbiama pranešėja, norėčiau jums priminti, kad daugybės įstatymų, priimtų šioje sesijoje, konstitucingumas ir antikonstitucingumas nei jums, nei jūsų kolegoms nelabai rūpėjo, nes vadovavotės buldozerio principu, nors kiti įstatymai buvo žymiai aktualesni Lietuvos žmonėms. O Stambulo konvencijos, kurios dauguma nuostatų jau yra perkeltos į Lietuvos įstatyminę bazę – ir į Baudžiamąjį kodeksą, ir į Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, jos atveju jums staiga parūpo šio dokumento konstitucingumas.

Tad norėčiau pasiteirauti, ar tokia praktika galios ir ateityje? Ir kai opozicija sieks išnagrinėti eilinio valdančiųjų buldozeriu priimto įstatymo atitikimą Konstitucijai, jūs tokį kreipimąsi taip pat palaikysite?

Ir dar. Ar nemanote, kad atsiklausti tautos šiuo atveju būtų kur kas svarbiau? Juk apklausose bene pusė Lietuvos Respublikos piliečių pasisako prieš tokios konvencijos ratifikavimą. Ar tikslinga trukdyti Konstitucinio Teismo darbą, kai atsakymas iš principo jau yra suprantamas?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju už klausimus. Visų pirma, pasakėte kelis teiginius, į kuriuos turiu reaguoti.

Dėl buldozerio principo. Gerbiamas kolega, tikriausiai, kaip ir mes visi, mokate puikiai skaičiuoti, matote, kaip kasdieną dirbame ir tos daugumos, pakankamai trapios, kurią turime, buldozeriu niekaip nepavadinsi, net ir labai pasistengus. Kažkaip, man atrodo, tos pastabos dėl buldozerio principo, jos tiesiog yra iš kažkokios paralelinės realybės. Aš bent jau jas taip priimu.

Dabar dėl to, kad yra kažkokia skuba ir ypatingas dėmesys. Ne, šiai konvencijai kaip tik dėmesio nepakanka. Ji buvo Lietuvos vardu pasirašyta prieš dešimtmetį ir nuo to laiko niekas nebuvo padaryta. Aš sakyčiau, kad mes labai vėluojame svarstydami šį klausimą.

Dar vienas toks postūmis, priminimas, mums buvo, žinoma, ir Europos Parlamento balsavimas, kuriuo priimtas sprendimas ratifikuoti šią konvenciją. Kaip jau minėjau, Lietuva Europos

Sajungoje lieka viena iš šešių valstybių, kurios vis dar nėra visiškai apsisprendusios, neratifikavusios konvencijos, bet aš manau, kad šią diskusijos dalį mes tikrai galime perkelti į vėlesnį laiką. Nežinia, ar ta diskusija dėl ratifikavimo vyks šioje kadencijoje, o galbūt kokia nors ateities kadencija diskutuos šiuo klausimu ir ims ratifikavimo. Dabar, šiandien, mes kalbame apie nutarimą ir kreipimąsi į Konstitucinį Teismą. Kaip jau sakiau, galiu pakartoti dar tuos pačius argumentus, manau, kad tai yra tas nešališkas arbitras, kuris gali įvertinti ir atsakyti į dalį bent jau tų baimių ar argumentų, kurie kyla konvencijos oponentams. (*Balsai salėje*) Kaip? Aš atsakiau į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiama Viktorija, jūs neatsakėte į mano kolegės klausimą. Kokios organizacijos kreipėsi į jus, ragindamos paspartinti Stambulo konvencijos priėmimą? Jūs neatsakėte, bet, matote, toliau klausiu.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Tokio klausimo nebuvo, mielas kolega.

D. KEPENIS (LVŽSF). Miela kolegė klausė neseniai. O aš noriu paklausti. Teisininkai ne kartą pareiškė, kad smurtas prieš moteris, smurtas artimoje aplinkoje yra numatytas jau kituose įstatymuose ir ten aptarta, kaip reikia su smurtautojais elgtis ir kaip tą problemą užkardyti. Bet svarbiausia šioje Stambulo konvencijoje yra socialinė lytis, dėl kurios ir buvo prasmė kreiptis į Konstitucinį Teismą, bet jūs kažkodėl to neįvardinote. Manau, tai yra pagrindinis faktorius, kuris kiršina mūsų tautą, žmonės nerimauja ir puikiai žino, kas po tuo slypi, tos lyties keitimo operacijos ir taip toliau, ir panašiai. Va čia viskas yra esmė. Aš klausiu jūsų, kodėl kalbame apie antraeilius dalykus, bet nešnekame apie pagrindinį faktorių, kuris skaldo visuomenę ir kiršina ją? Ačiū.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Ačiū. Gerbiamas kolega, dėl to, ką jūs dabar ką tikrai išsakėte, tuos argumentus, kuriuos išsakėte, ir kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, kad jis patvirtintų arba paneigtų, ar jūsų tie išsakyti argumentai, baimės, na, aš sakyčiau, galbūt netgi propagandos kokios nors įkvėpti, galbūt ne, ar turi kokio nors pagrindo. Mano argumentai iš šios tribūnos jūsų neįtikins, tačiau galbūt mes galime kreiptis į tą arbitrą, kuris gali visiškai nešališkai atsakyti į tuos kylančius klausimus ir baimes. Manau, kad tai yra toks konstruktyvus žingsnis, kurį šiandien galime žengti.

Dabar kalbėdama apie smurtą prieš moteris aš tikrai negaliu sutikti, kad ši problema jau yra iš esmės išspręsta kitais įstatymais ir nieko čia nereikia daryti. Kai per metus yra sulaukiama virš 50 tūkst. skambučių, kreipimųsi dėl smurto artimoje aplinkoje ir kai mes žinome, kad didžioji, absoliučiai didžioji dalis besikreipiančių pagalbos yra moterys, akivaizdu, kad problema nėra išspręsta, akivaizdu, kad mums reikia dar daugiau apsaugos moterims, mergaitėms. Tą statistiką mes visi žinome, aš kviečiu ir jus pasidomėti ta statistika, kuri yra visiems prieinama. Manau, kad tą reikėtų irgi... (*Balsai salėje*)

Apie organizacijas, dėl ko? (*Balsai salėje*) Aš dar kartą pasakau, kad klausimas ponios A. Širinskienės buvo ne apie tai, o apie visai kitus dalykus. Klausimas buvo apie tai, kas kreipėsi į mane ar į kitus Seimo narius dėl poreikio kreiptis į Konstitucinį Teismą. Tokių organizacijų ir pavienių žmonių buvo gana daug. Šiandien mes kalbame ne apie ratifikavimą, o apie kreipimąsi į Konstitucinį Teismą. Tai ir siūlau daryti.

PIRMININKAS. Toliau klausia V. Valkiūnas. Bet prieš tai A. Širinskienė nori kažką patikslinti. Tuoj įjungsiu.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Vis dėlto norėčiau, kad Seimo Pirmininkė įvardintų, kokios organizacijos kreipėsi ir kurių jūs inspiruota dabar teikiate. Nes kartu ir skaidrumas to reikalautų.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Būtinai. Aš mielai pasakysiu, kad į Seimą ir į Seimo narius, kolegas yra ne kartą kreipėsi ir Lietuvos vyskupų konfederacija, ir atskiri Seimo nariai, tokie kaip M. Puidokas, ir Laisvos visuomenės institutas, jums labai gerai pažįstamas, pasisakydami dėl Stambulo konvencijos ratifikavimo pavojų. Tai aš siūlau dabar į šią temą nesigilinti, galima padaryti atskirą aptarimą šios temos tuomet, kai kalbėsime apie ratifikavimą.

PIRMININKAS. M. Puidokas, nes jo pavardė paminėta.

M. PUIDOKAS (MSNG). Gerbiama Seimo Pirmininke, šiuo atveju tikrai visi kalbėjo apie kreipimąsi į Konstitucinį Teismą dėl konvencijos, kaip visumos, viso teksto. O jūs dabar formuluojate klausimą, ar krokodilo žalia spalva kelia grėsmę vaikams, besimaudantiems upėje. Mes visi iš an-

ksto žinome atsakymą, kad ne, krokodilo plėšri prigimtis ir aštrūs dantys kelia grėsmę. Šiuo atveju jūs iš anksto žinote atsakymą, kurį gausite iš Konstitucinio Teismo, ir formuluojate dėl atskiros konvencijos dalies. Jūs puikiai žinote, kad 3 ir 4 straipsniai yra būtini, su išimtimis, su išlygomis šios konvencijos ratifikuoti negalime.

PIRMININKAS. Kolega, mes supratome, bet...

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Gerbiamas kolega, aš vis dėlto atsakysiu. Tikriausiai kiekvienas iš jūsų įsitikinote, šį rytą atsidarę savo elektroninio pašto dėžutes. Yra gana nemažas žmonių skaičius, jiems kyla klausimų, pavyzdžiui, dėl šios konvencijos keliamo pavojaus ir galimo prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Mano galva, Konstitucinis Teismas galėtų atsakyti į šį klausimą.

PIRMININKAS. Pastebėsiu, kad Seimo nariai, tarp jų ir M. Puidokas, gali teikti pasiūlymus dėl nutarimo projekto, kur jau būtų, jo manymu, paliesti esminiai klausimai.

A. Kubilienė. Prašom.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų aš netikiu, kad kunigai, Vyskupų konferencija kreipėsi į jus dėl Stambulo konvencijos tam, kad jūs kreiptumėtės į Konstitucinį Teismą. Mano galva, labai negražu ir negarbinga taip manipuliuoti iš šios tribūnos. Man atrodo, tai yra LGBT organizacija, kurios jūs nedrįstate įvardinti.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Miela kolege, aš nemanipuliuoju, aš sakau, kad apie Stambulo konvenciją yra pasisakiusios įvairiausios organizacijos. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, man atrodo, mes per ilgai ir kartojamės. Seimo Pirmininkė labai aiškiai pasakė, kad kreipimosi tekstuose buvo keliamas klausimas dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai. Gal ir nebuvo tiesmukai siūloma kreiptis į Konstitucinį Teismą, bet klausimai buvo keliami, Pirmininkė atitinkamai reagojo.

Dar A. Skardžius. Tiek to.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Pirmininke, ne tiek to, aš dėl vedimo tvarkos. Gerbiamas pirmininke, jūs, pirmininkaudamas posėdžiui, pateikimo stadijoje padarėte diskusijas. Aš tiesiog prieštarauju tokiai pateikimo procedūrai.

PIRMININKAS. Pratęsimė klausimų laiką. (*Balsai salėje*) Pastaba teisinga. Dabar kaip tik A. Skardžius ir turėtų klausti. (*Balsai salėje*)

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Valdemaras.

PIRMININKAS. Taip, čia pagal pasižymėjimą V. Valkiūnas nespėjo paklausti, nes mes tikrai įsiterpėme.

V. VALKIŪNAS (DPF). Miela Viktorija, Pergale. Jūs pergalės siekiate keistais būdais. Stambulas, Turkija, jau atsisakė šios konvencijos. Jie suprato, kad tai buvo klaida. O Konstitucinis Teismas parodė savo žinias ir suvokimą dėl imigrantų, kam jis tarnauja. Juokėsi ir latviai, ir lenkai dėl jų sprendimo, nes šauti sau į koją – įdomi situacija Konstitucinio Teismo. Jūs sakote, smurtas prieš moteris artimoje aplinkoje. Išskiriamos moterys. Kodėl? Kitur jūs – prieš skirstymą į lytis.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Gerbiamas kolega, jūsų labai eklektiškas pasisakymas. Aš pamėginsiu kaip nors reaguoti. Pirmiausia, kodėl moterys. Čia yra, matyt, rimčiausias klausimas. Kodėl taip koncentruojamasi į moteris ir kodėl Stambulo konvencija yra apie moteris ir mergaites? Jos neproporcingai dažnai patiria smurtą artimoje aplinkoje. Tai yra tikrai rimtas klausimas, jis vertas to, kad mes rimtai apie tai kalbėtume. Tą ir darome.

Atsakant į jūsų pastabą dėl Turkijos. Tikriausiai Turkija neturėtų būti mums visais klausimais tas autoritetas, kuriuo sektume.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamoji Pirmininke, jūs kaip patyrusi šachmatininkė darote ėjimą žirgu, kad šiuo veiksniu turbūt išsaugotumėte koaliciją, likus metams. Juk visiems akivaizdu, kad Stambulo konvencijos laikas jau praėjo, ji šiandien nėra aktuali, ypač Lietuvai, kuri jau prieš smurtą, prieš moteris, prieš smurtą artimoje aplinkoje į savo teisinę sistemą perkėlė visus, net pačius griežčiausius, reglamentavimus, dėl to policija net nežino, kaip išspręsti problemas su esamais ten resursais. Ar jūs nemanote, kad šiandieną jūs, išsukiodama Seimui rankas, kad kreiptumės į Konstitucinį Teismą dėl socialinės lyties, na, ir dėl transseksualų, tiesiog naudojate smurtą artimoje aplinkoje, tai yra Seime?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Net nežinau, kaip į tai reaguoti. Žiūrėkite, visų pirma, šachmatai čia tikrai niekuo dėti ir aš negaliu apsaugoti jums, kiek toli nuo garbingos, tiesios šachmatų partijos yra tie argumentai, į kuriuos turiu šiandieną reaguoti atsistojusi čia. Labai labai toli, tai pirma.

Antra, smurtas artimoje aplinkoje, smurtas prieš moteris ir mergaites yra rimta problema, nėra ji išspręsta Lietuvoje taip, kaip, beje, ir nėra išspręsta daugelyje kitų valstybių, bet ši konvencija galbūt galėtų būti dar vienas žingsnis ją sprendžiant. Bet šiandieną mes kalbame ne apie ratifikavimą, o tikrai apie kreipimąsi į Konstitucinį Teismą. Aš tikrai niekam nesukioju rankų ir manau, kad mes tiesiog labai vėluojame, tai yra mano asmeninė nuomonė. Labai norėtusi argumentus išgirsti tokius, kurie remiami faktais. O dėl laiko, kada yra laikas priimti ar nepriimti Stambulo konvenciją, ją ratifikuoti, mes galime paklausti ukrainiečių, kurie tą padarė kovodami kare.

PIRMININKAS. M. Puidokas klausia.

M. PUIDOKAS (MSNG). Tai, gerbiama Pirmininke, kodėl konvencija, skirta neva kovai su smurtu prieš moteris, mus įtraukia į kovą už transseksualų trokštamą pripažinimą? Dokumento neįmanoma ratifikuoti su išlygomis, minėtomis... minėtoms nuostatoms dėl transseksualumo ir socialinės lyties, nes jos yra, kaip aš minėjau, 3 ir 4 straipsniuose. Ar žinote, kad konvencijos laikymąsi, Stambulo konvencijos nuostatas prižiūrės tarptautiniai GREVIO ekspertai, inspektoriai ir už nesilaikymą šalys yra baudžiamos? Ar žinote, kad konvencijos 14 straipsnis įpareigoja šalis švietimo sistemoje mokyti apie nestereotipinius lyčių vaidmenis, kurie yra įvardijami atskirai nuo mokymų apie lyčių lygybę? Dėkui.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju. Mielas kolega, dar kartą galiu tik pakartoti: siūlau, kad štai dėl šių jūsų išsakytų baimių, tų vadinamųjų argumentų, įtarimų dėl Stambulo konvencijos, atsakytų Konstitucinis Teismas, nes mano atsakymai, manau, jūsų neįtikins.

PIRMININKAS. Ir paskutinis A. Veryga paklaus.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiama Seimo Pirmininke, na, pirmiausiai norėtusi paprašyti gal palikti Ukrainą ramybėje ir neveltį šitų klausimų, kurie yra mūsų klausimai, nes Ukrainai tikrai... mums nereiktų su jais gal lygintis pagal šitą kontekstą.

Norėčiau paklausti tikrai ne apie baimes. Konvencija nėra tiesioginio teisinio taikymo dokumentas, jeigu mes kalbame apie apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje ir panašiai, tektų kažkokius keisti įstatymus, tai, matyt, yra aliuzija į tai, kad kažką reikėtų keisti. Tai ką planuotumėte keisti ir kas trukdo šiandien keisti, neratifikavus šitos konvencijos, jeigu jūs žinote, ką reikia keisti? Kam yra reikalingas tarpinis dokumentas, jeigu jūs jau *a priori* žinote, kad kažkas yra negerai, kažką Lietuvoje reikėtų padaryti? Labai ačiū.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkui, mielas kolega. Aš pati šiuo metu neplanuoju nieko keisti. Aš pati per pastaruosius kelerius metus čia, būdama Seime ir prieš tai, praeitą kadenciją, dirbdama Žmogaus teisių komitete, siūliau taškinius pakeitimus, puikiai suprasdama, kad Stambulo konvencijos ratifikavimas yra galbūt labai labai tolimas etapas, iki kurio nežinia kada nueisime. Vienas iš mano pasiūlymų buvo, pavyzdžiui, persekiojimo kriminalizavimas, kas taip pat yra ir Stambulo konvencijoje. Labai džiaugiuosi, kad Seimas po diskusijų tam pritarė. Šiandieną vėlgi gražinu į tą etapą, kuriame esame mes, o mes esame tame etape, kur kreipiamės į Konstitucinį Teismą dėl išaiškinimo, ar Stambulo konvencijos nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Tai siūlau dabar būti šiame etape, o ateities klausimus palikti ateičiai.

PIRMININKAS. Ačiū, Pirmininke, atsakėte į klausimus per nustatytą intervalą. D. Šakalienė – dėl vedimo tvarkos.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Tai kaip tik dėl vedimo tvarkos ir norėjau pasakyti, kad liko tik mano klausimas, nes matau, kad kolegos A. Navicko nėra salėje, ir norėjau paprašyti leisti jį užduoti.

PIRMININKAS. Na, tikrai septyni atstovai paklausė, Seimo Pirmininkė gana plačiai atsakė. Tikrai čia mes laiko skyrėme, kiek Statutas numato. Bus dar progų diskutuoti toliau. Dabar kol kas darome pauzę dėl šio projekto. Balsuosime per numatytą intervalą.

Tiesa, motyvus dabar galime išklausti. I. Šimonytė – už.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Čia girdėjau kolegą, referuojantį į apklausas, kurios nurodė, kad didelė dalis žmonių nepalaiko Stambulo konvencijos, bet man taip pat teko matyti apklausų, kur didelė dalis žmonių palaiko konvenciją dėl smurto

prieš moteris. Man atrodo, kad čia yra geriausias įrodymas, kad kaip paklausi, taip ir gausi, nes klausimas, kiek žmonių iš tikrųjų žino apie ką konvencija, yra, ypač kai šitiek daug melagienų platinama viešojoje erdvėje ir tos melagienos, atrodo, kyla iš to paties šaltinio, nes vaikšto aplink *svietą* po įvairias pasaulio valstybes ir vis kažkaip atsigirsta kaip tas pats K. Gundiajevo ir jo aplinkos naratyvas. Man atrodo, niekas nėra Lietuvoje įgaliotas atsakyti, kaip vis dėlto yra su ta Konstitucija, nors labai yra patogu naudoti viešojoje diskusijoje, kad tas ar anas prieštarauja Konstitucijai, bet turbūt yra ir labai patogu vis dėlto nepaklausti Konstitucinio Teismo ir nesužinoti, kaip yra iš tikrųjų.

Čia yra puiki iniciatyva, kuri leistų kreiptis į Konstitucinį Teismą. Konstitucinis Teismas išties duotų atsakymą, kiekgi tai, ką sako žmonės, nurodydami, jog yra kažkoks prieštaravimas Konstitucijai, yra teisinga, o kiek tai vis dėlto yra jų įsivaizdavimas apie tai, kas yra parašyta Konstitucijoje. Todėl labai raginu nebijoti kreiptis į Konstitucinį Teismą. Visai būna, kuomet Konstitucinis Teismas priima sprendimus, kuriais opozicija džiaugiasi, tai tada opozicija jais džiaugiasi. Na, koks čia sprendimas bus, aš tikrai atsakyti negaliu, bet man atrodo, kad ir koks jis būtų, jį reikės priimti ir tiesiog pagal jį atitinkamai veikti toliau, o jau mažiau spekuliuoti, kas yra ar galbūt nėra. Siūlau palaikyti.

PIRMININKAS. Ir A. Širinskienė – prieš.

A. ŠIRINSKIENĖ (MSNG). Seimo Pirmininkė mums čia išaiškino, kad kreipiasi į Konstitucinį Teismą dėl to, kad inspiravo gerbiamas M. Puidokas, bet manau, kad situacija yra kur kas paprastesnė. Tiesiog dalyvaujame kelių partijų rinkiminiame šou, kuomet trejus metus atidirbęs Seime savo rinkėjui negali nieko parodyti, ką prisžadėjai, ir pagaliau reikia parodyti veiksmą. Štai ir turime Laisvės partijos ir Liberalų sąjūdžio šou, kuomet yra bandoma parodyti, kad mes kažką darome, kai per trejus metus negalėjome padaryti, ką pažadėjome. Priešingu atveju greičiausiai ir premjerė I. Šimonytė būtų nekalbėjusi ir taip audringai neagitavusi.

Išties Seimo Pirmininkė nesugebėjo nei įvardinti organizacijų, kurios čia taip audringai reikalavo kreiptis į Konstitucinį Teismą, nei paaiškinti elementaraus dalyko, kurį pati įrašė į nutarimo projektą, tai yra kuo susijusios Stambulo konvencija ir universitetų autonomija, nes būtent su tokiais argumentais yra bandoma pateikti į Konstitucinį Teismą. Tikrai yra apmaudu, kad Seimas yra priverstas dalyvauti dviejų politinių partijų organizuotame rinkiminiame cirke. Manau, kad vis dėlto vienas iš variantų yra tame cirke nedalyvauti ir leisti valdantiesiems patiems apsispręsti dėl savo idėjų ir tariamų prieštaravimų, kuriuos jie bando dabar suvaidinti.

PIRMININKAS. Ką gi, motyvai išsakyti. Kaip minėjau, balsuosime per numatytą balsavimo intervalą.

11.59 val.

Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo Nr. XII-828 papildymo septintuoju¹ skirsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2952, Finansinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2953(2) (pateikimas)

Dabar bus pateiktas kitas darbotvarkės klausimas, tiksliau, du projektai: Nr. XIVP-2952, Nr. XIVP-2953(2) – Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo pataisos ir Finansinės apskaitos įstatymo pataisos. Pranešėjas – M. Lingė.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas pirmininke. Noriu pristatyti ką tik įvardintus projektus, juos teikia dešimt Biudžeto ir finansų komiteto įvairioms frakcijoms atstovaujančių Seimo narių. Rengėjas ir iniciatorius šios iniciatyvos yra Lietuvos bankas.

Esminis teikiamų projektų siūlymas – leisti prekybos vietose atsiskaitant grynaisiais pinigais maksimaliai iki 2 centų apvalinti galutinę už pirkinių krepšelį mokėtiną sumą. Būtent keturi šito tikslo kertiniai akcentai: kad tai būtų taikoma prekybos vietose, kad tai būtų taikoma atsiskaitant grynaisiais pinigais, kad tai būtų apvalinimo funkcija ir kad tai būtų taikoma galutinei pirkinių krepšelio sumai, ne pavienėms prekėms.

O dabar plačiau. Dėl apvalinimo nebus poreikio atiduoti gražą 1 ir 2 euro centų monetomis atsiskaitant už pirkinių krepšelį, šių monetų kaldinti ir leisti į apyvartą. Šių monetų kiekis kasmet

didėja. Palyginimui: 2002 metais jos tesudarė 35 % visų monetų, o šiuo metu sudaro 58 % visų apyvartoje esančių monetų. Pagal statistiką kiekvienas euro zonos pilietis 2017 metais turėjo 180 šio nominalo monetų. Šių monetų panaudojimas vienkryptis – paprastai naudojamas tik vieną kartą atiduoti gražą. Šių monetų gamyba yra tarši: kaldinimas, transportavimas, tvarkymo ištekaliai, CO₂ didinimas, plastiko, į kurį pakuojamos monetos, kiekis, pačios monetos metamos arba kaupiamos aplinkoje. Galiausiai monetų leidimas valstybei yra nuostolinga veikla. Kaldinimo kaina yra didesnė nei jų nominalioji vertė, pavyzdžiui, už 1 euro cento 50 monetų ritinėlį mažiausiai yra sumokama iki 1 euro.

Taigi siekiama sumažinti gyventojų, verslo ir valstybės sąnaudas, susijusias su grynųjų pinigų naudojimu. Nuo euro įvedimo šalyje Lietuvos gyventojai yra pametę per 2,4 mln. eurų vertės šių monetų. Kasmet dėl negrįžimo į apyvartą šių monetų reikia įlieti papildomai ir tai atsieina daugiau kaip po 0,5 mln. eurų kasmet. Lietuvos bankas skaičiuoja, kad verslui sąnaudos dėl centų apskaitos per metus sudaro papildomai beveik 3 mln. eurų. Taigi bendrai apvalinimas leistų žmonėms, verslui ir biudžetui sutaupyti apie 3,7 mln. eurų per metus.

Kaip veiktų pritaikyta apvalinimo funkcija? Būtų apvalinama iki artimiausios 5 centų kartotinės sumos. Apvalinimas būtų neutralus: vieną kartą pirkėjai už krepšelį mokėtų iki 2 centų daugiau, kitą kartą – mažiau. Apvalinimą atliktų išmanieji kasos aparatai, kurie visa apimtimi bus įdiegti nuo 2025 m. gegužės 1 d. Juose bus įdiegta apvalinimo funkcija.

Ir toliau bus galima atsiskaityti 1 ir 2 centų monetomis. Visiškai šių centų išimti iš apyvartos negalime, nes tai bendra visos euro zonos valiuta ir viena šalis negali priimti vienašališkų sprendimų. Apvalinimas nebūtų taikomas mokėjimams, atliekamiems ne grynaisiais pinigais, mokant už atskiras prekes ar paslaugas, mokant per tarpininkus, pavyzdžiui, atsiskaitant už komunalines paslaugas. Tokį apvalinimą jau taiko šešios euro zonos šalys: Airija, Belgija, Suomija, Italija, Nyderlandai, Slovakija. Latvija ir Estija taip pat svarsto šią galimybę. Europos Komisijos vertinimu, apvalinimas poveikio infliacijai nedaro. Eurobarometro duomenimis, apvalinimui pagal praėjusių metų apklausos duomenis pritaria 63 % Lietuvos gyventojų, o vyresnių nei 55 metų grupės palaikymas siekia virš 70 %.

Taigi kviečiu gerbiamus kolegas palaikyti šią iniciatyvą. Dėl jos iš karto prašytume ir Vyriausybės išvados, jeigu šiandien projektui būtų pritarta.

PIRMININKAS. Dėl iniciatyvos nemažai klausiančių. A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiamas kolega, dėkoju už pristatymą. Pačiai idėjai išimti iš esmės iš apyvartos 1 ir 2 euro centų monetas pritariu, tačiau man iškyla klausimas, ar tikrai mes norime išimti tik monetas iš apyvartos fiziškai atsiskaitant, ar ne, ar kitose stadijose nevertėtų pagalvoti apie tai, kad jeigu mes išimame monetas iš apyvartos, tai ir kainas reikėtų suvienodinti tiek, kad nebūtų skirtumo tiek atsiskaitant grynaisiais pinigais, tiek banko kortele, nes verslui galbūt tai bus papildomi kaštai, kaip ir sakėte, įsigyti kitus kasos aparatus? Ar nevertėtų svarstyti tai, kad reikėtų tiesiog tas kainas pagal jūsų pateiktą metodiką suvienodinti: vienas padidinti, kitas pamažinti, ir būtų paprasčiau, sąnaudos būtų gerokai mažesnės. Ačiū.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Aš tik pabrėšiu, kad ši apvalinimo funkcija kasos aparatuose, kurie jau bus įdiegti nuo 2025 metų, jau dabar pradėti diegti, tai yra etapinis diegimas, tačiau prekybos žemesnieji taškai, kurie privalės turėti, tai tik nuo 2025 metų, bet ir juos pasieks, tai ta funkcija tiesiog aparate jau fiziškai bus įdiegta ir papildomų sąnaudų nebus.

O dėl pačių kainų reguliavimo, tai netgi kalbantis su suinteresuotomis grupėmis, pačių verslo organizacijų interesams atstovaujančios grupės, jeigu taip galima pasakyti, išsakė lūkestį, kad būtent tas reguliavimas nedarytų įtakos kainų reguliavimui. Jie nori išlaikyti, kad rinkodaroje turėtų galimybę pasiūlyti tokią patrauklią prekę, kuri kainuoja 99 centrus. Ir kad ši iniciatyva niekaip nepaveiktų, nereguliuotų, *neintervenuotų* į kainų nustatymo sritį.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Ponas pranešėjau, neseniai Seimas priėmė sprendimą apmokestinti polietileningus maišelius. Prekybos tinklams maždaug plusas 8 mln. per metus.

Tai kiek verslas uždirbs iš jūsų šio siūlymo? Kiek papildomų milijonų dėl to apvalinimo, kaip jūs kalbate, ir dėl būsimųjų kasos aparatų, kurie apvalins? Kalbama, kad kiekviena transakcija, kurią atlieka pirkėjas, – tai tokios solidžios sumos eis, ar ne, verslui į kišenes. Jie, be abejo, pasinaudos, nustatydami kainas, apvalinimo, skaičiavimo metodika, kurią jūs pateikėte, tą naudingą sau. Ar jau pinigai prarado vertę, euras taip nuvertėjo, kad jau reikia imtis tokių priemonių?

M. LINGĖ (TS-LKDF). Pirmiausia, niekaip nėra siejama su plastikiniais maišeliais, šios iniciatyvos tarp savęs nekoreliuoja. Jeigu atidžiai klausėte pasiūlymo, pateikto projekto, tai bus ne tik tai laimėjimai verslui, bet ir praradimai, nes ir žmonėms, vartotojams mažiau teks mokėti, jeigu suma, pavyzdžiui, krepšelio sieks 10 eurų ir 1 arba 2 centus. Tai jam bus suapvalinta, kad jis turi mokėti 10 eurų, tai yra taip pat prekybininkui nuostolis.

Bet tose šalyse, kurios jau įsidiegė panašų principą, yra vertinamas bendras efektas kaip neutralus. Iš to nei prekybininkai uždirba, nei vartotojai patiria nuostolių. Tiesiog mažiau kišenėse malasi centų, jų mažiau yra išmėtoma, iššvaistoma ir tai daugiau didina sąnaudas.

Pabrėžtina, kad tai nebūtų galima taikyti atsiskaitant už vieną prekę. Tiesiog, sakote, jeigu aš nustatau, kad prekė kainuoja 99 centus, tai tada žmogus turėtų mokėti eurą. Ne, tokiu atveju turi būti krepšelis, daugiau pirkinių tame krepšelyje. Kaip įsidėjęs į krepšėlį vieną sveriamą prekę iš karto dingsta bet kokia kontrolė tos kainos, nes nežinai, kaip bus, ar ten centas į vartotojo pusę, ar centas į prekybininko pusę. Tai šiuo atveju dar tiesiog bendra išvada, matyt, būtų, kad tos šalys, kurios vertino, yra įvertinusios tokį reguliavimą kaip neutralų.

PIRMININKAS. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Gerbiamas pranešėjau, iš tikrųjų žmonės turi nuogastavimų, kad vis dėlto nebus taip sąžiningai, kaip jūs tikėtės, apvalinamos sumos. Vis dėlto sudėtinga ir įsivaizduoti, aš gal ne visai žinau technologinius sprendimus, kad jeigu tu mokėsi grynais, tai tau suskaičiuos kasos aparatas vienaip, jeigu tu mokėsi kortele, tau suskaičiuos kitaip. Ir neapvalins, jeigu tai bus viena prekė, kaip jūs ką tikrai ir pasakėte.

Ir kitas toks momentas. Žinome, kaip vyko litų keitimas į eurus, kad iki šiol žmonės dar tų litų atranda ir keičia. Tai čia noriu, kad taip pat nuramintumėte ir vaikus, kurie savo taupyklėlėse turi monetų ir nerimauja, kas nutiks jų toms santaupoms. Kaip mes... koks bus perėjimas ir atsakymas tų centų?

Bet dar paaiškinkite, kaip tai atrodys parduotuvėje. Kaip prekybininkai sugebės tą technologiškai padaryti, nes vis dėlto paliekame daug erdvės pasinaudoti?

Ir dar paskutinė klausimo dalis: kodėl dabar vis dėlto dar ir infliacija suprognozuota, ir tos kainos, tikėtina, kils arba bent jau recesija bus ilgesnė, kodėl dabar mes norime dar kažkaip pajautrinti tuos mūsų pirkėjus, gyventojus?

M. LINGĖ (TS-LKDF). Tai turbūt nuo pabaigos ir pradėčiau atsakinėti. Pats reguliavimas įsigaliojotų tik 2025 m. gegužės 1 d., tai dar tikrai turime gražaus laiko ir infliacijos situacija, matyt, būtų visai kita. Tai yra siejama su išmaniųjų kasos aparatų įdiegimu, juose ir bus apvalinimo funkcija, vieno mygtuko paspaudimas, žmogaus veiksnio praktiškai ten nėra. Tiesiog jeigu matoma galutinė paskaičiuota krepšelio suma yra, na, kaip minėjau, 10 eurų ir 2 centai, spausdinama apvalinimo funkcija ir parodoma, kad mokėtina suma yra 10 eurų. Tokiu atveju žmogaus veiksnys fiziškai yra eliminuojamas, nes apskaita yra kompiuterizuota.

Vaikams žinutė, matyt, yra ta, kad ir toliau norint atsiskaityti po vieną, po du centus ir po 2025 metų ir bet kada bus tai galima atlikti. Kas yra sukaupe, neturėtų irgi labai rūpintis ir skubėti kur nors juos iškeisti, atsiskaitymas tikrai vyks ir ta galimybė bus. Dar netgi skatintina, kad jis vyktų, nes šiuo atveju reguliavimas rodo, kad neberekėtų kaldinti papildomai, nes kiekvienais metais reikia nukaldinti tų monetų, kurių vertė yra apie pusė milijono eurų, ir vis įdėti į rinką. Tiesiog svarbu, kad tos monetos grįžtų, bet jos paprastai negrįžta. Čia daugiau tokia problema yra sprendžiama.

Manau, ir šviečiamasis darbas dar tuo pačiu metu, kad mes pradėdame pakankamai iš anksti, šiandien yra 2023 metų vidurys ir iki to galutinio reguliavimo įsigaliojimo yra dar dveji metai, kad būtų dar ir prisitaikymo galimybės ir visuomenei, ir verslui tam pasiruošti ir numatyti, tai tas laikas būtų ir naudingai, ir prasmingai išnaudotas.

PIRMININKAS. Klausia A. Lydeka.

A. LYDEKA (LSF). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau kolega Mindaugai, patvirtinkite arba paneikite, kad šitas jūsų projektas visiškai nesusijęs su kainomis, su kainų peržiūrėjimu, su kainų apvalinimu arba darantis kokią nors įtaką kainoms, kad tai yra tikrai dėl atsiskaitymo, kad kartais suapvalinant pirkėjas mokės 1, 2 centais mažiau, kartais mokės 1, 2 centais daugiau. Tai pagal sumą išeis visiškai tolygu ir tas pats. Na ir taip pat priminkite, ar yra Europos Sąjungos valstybių, kurios jau tai yra anksčiau įdiegusios, ir kaip tas projektas šiandien laikosi, gyvuoja? Dėkui.

M. LINGĖ (TS-LKDF). Tikrai taip, patvirtinu, kad būtent tai niekaip nesikiša į kainų sudarymą, į kainų reguliavimą, kaip ir dabar galima kainodaroje naudoti kokias norime sumas ir kokius norime dydžius iki 1 cento, iki 99 centų tikslumu, taip ir toliau išliks ir tie... Čia, matyt, ir būtų pažeidžiamos jau kitos europinės direktyvos, jeigu būtų šia iniciatyva bandoma kaip nors reguliuoti, kokios turi būti kainos. To tikrai nesiekama. O Europos, euro zonos šalys, kaip ir paminėta, yra šešios, kuriose yra naudojama, pirmieji pradėjo suomia dar 2002 metais, yra airiai, belgai, italai, Nyderlandai ir paskutinė valstybė, kuri yra jau ir artimesnė iš mūsų stojimo perspektyvos, kuri jau taip pat yra ne iš senbuvų įsidiegusi, tai yra Slovakija, rodos, 2017 metais. Jų patirtis, pritaikymo iššūkiai nesukeldavo problemų. Taip pat tam tikslui, matyt, iš anksto reikia pasiruošti, kad apie šią iniciatyvą žmonės sužinotų ne atėję ir ėmę mokėti, kodėl kasoje čia kažkas kažką suapvalino, o kad jau žinotų, kad toks reguliavimas laukia. Tam reikalinga ir informacinė kampanija, ją yra nusiteikęs vykdyti Lietuvos bankas. Matyt, matant politinę valią, politinį apsisprendimą, tas šviečiamąsias, informacines kampanijas bus galima vykdyti plačiau.

PIRMININKAS. Baigiasi klausti skirtas laikas. Ačiū pranešėjui. Dabar motyvai. A. Bagdonas – už.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, teikiamas įstatymo projektas ne tik sumažins administracinę naštą, bet ir sutaupys ne vieną milijoną eurų tiek valstybei, tiek verslo atstovams. Manau, kad iš esmės mes esame pasirengę gyventi ir be 1, ir 2 euro centų monetų. Atsiskaityti smulkiausiomis 1 ar 2 centų monetomis nebereikėtų, todėl asmenys nebeturėtų nešiotis pačių smulkiausių lėšų, už kurias iš esmės nieko negalima nusipirkti. Verslas ilguoju laikotarpiu sutaupytų kasmet beveik po 2,7 mln. eurų, valstybė – po 0,5 mln. eurų. Tačiau visgi manau, kad kainų suapvalinimas turėtų būti taikomas ne tik atsiskaitant grynaisiais pinigais, bet ir mokant bankinėmis kortelėmis. Tikiu, kad svarstymo stadijoje išties apie tai bus padiskutuota, juolab kad nesinorėtų, kad verslas būtų apkrautas dar papildomais vienokiais ar kitokiais mokesčiais įsigyjant naują kasos aparatą ar kitą tam reikalingą techniką. Tad kviečiu tikrai palaikyti šį įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. T. Tomilinas – prieš.

T. TOMILINAS (DFVL). Gerbiami kolegos, tikrai nesame kategoriškai prieš, tačiau tam tikrų pavojų įžvelgiame. Mano galva, naivu tikėtis, kad visi laisvosios rinkos dalyviai laikysis įstatymo raidės ir apvalins kainą būtent į mažesnę pusę, ypač turint mintyje, kad didžiausia tikimybė, kad laisvojoje rinkoje verslas paprasčiausiai nenustatys tokių kainų, kurios baigiasi 1 ar 2 centais, tiesiog kaina bus nustatyta į 5 centų pusę. Mes gyvename laisvojoje rinkoje, ir kainas nustato verslas, ne valstybė, dėl to tas apvalinimas turės mažai įtakos. Mes gyvename šalyje, kur net 47 % žmonių gyvena nuo algos iki algos, todėl kiekvienas centas prie cento žmogui yra reikšmingas. Jeigu tie žmonės, kurie siūlo tokį sprendimą, galbūt centų ir neskaičiuoja, tai didelė dalis visuomenės taupo, skaičiuoja kiekvieną centą. Šiandien mes tą centą turime atiduoti už mažą plastikinį maišelį. Tai akivaizdu, kad po šio sprendimo tas pabrangimas įvyks iki 5 centų. Galbūt aplinkosaugiškai tai ir nėra didelė problema, tačiau mes šiandien kalbame apie ekonominį sprendimą ir matome jo akivaizdžias pasekmes.

Kadangi sprendimas palies tikrai grynųjų pinigų operacijas, tai vėlgi karo ir ekstremalių situacijų akivaizdoje bet koks grynųjų pinigų apribojimas jau atrodo šiek tiek pavojingiau ir kelia vis daugiau klausimų, todėl negalime pritarti šitam sprendimui. Tuo labiau, kad šie metai buvo rekordinės infliacijos metai ir jokie pensijų, vaiko pinigų ir kitų socialinių išmokų papildinimai nepavijo infliacijos. Mes turime perkamosios galios mažėjimą Lietuvoje, todėl tokie sprendimai yra nesavalaikiai.

PIRMININKAS. Ką gi, motyvai išsakyti. Balsuosime per numatytą intervalą, kuris, matyt, anksčiau tikrai neprasidės, nes šiek tiek vėluojame.

12.18 val.

Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. XIII-992 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2976 (pateikimas)

Dabar kitas darbotvarkės projektas – Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2976. Pranešėjas turėtų būti A. Kupčinskas.

A. Palionis kol kas dėl vedimo tvarkos.

A. PALIONIS (MSNG). Ačiū, posėdžio pirmininke. Dėl vedimo tvarkos – frakcijos vardu norėčiau paprašyti pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Pertraukos prašymas iki kito posėdžio. Balsuojame.

Balsavo 56: už – 31, prieš – 23, susilaikė 2. Pertrauka iki kito posėdžio.

Dėl vedimo tvarkos – V. Bakas.

V. BAKAS (DFVL). Aš norėčiau galbūt kreiptis į šito projekto teikėjus, nes dėl jo daugiau nei 100 hektarų žemės, dėl kurios vyksta ginčai bendruomenėje, taip pat ir teisiniai, paimama iš Alytaus miesto. Kada toks projektas yra teikiamas nepasitarus net su tarybos nariais, su bendruomenių lyderiais, atrodo gana keistai. Aiškinamajame rašte rašoma, kad ten vyksta miesto šventės ir būreliai, o aš pasakysiu, kad iš tų lėktuvų net licencijos...

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, šis projektas...

V. BAKAS (DFVL). Gal reikėtų pasitarti prieš tai?

PIRMININKAS. Šis projektas nesvarstomas.

V. BAKAS (DFVL). Taip. Aš tiesiog, kol yra pertrauka...

PIRMININKAS. Jūs pasakėte, kad...

V. BAKAS (DFVL). ...raginu pasitarti su bendruomene.

PIRMININKAS. Jūs pasakėte, kad reikia pasitarti. Ačiū. Bet taupome laiką. Nesvarstome šio projekto. A. Kupčinskas nori atsakyti. Labai trumpai. Prašom.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamam kolegai noriu pasakyti: aš vienas iš teikėjų, bet tikrai būčiau atsakęs į visus klausimus, jeigu būčiau turėjęs galimybę pateikti šį klausimą ir pristatyti jį. Manau, diskusijose tikrai sužinotume visą tiesą, kas ten kaip vyksta. Bet priminsiu, praėjusią kadenciją buvo šitie objektai išbraukti iš Nacionaliniam saugumui svarbių objektų sąrašo. Turtas buvo perduotas savivaldybėms. Aš nesiūlau keisti Vyriausybės nutarimo, tai yra kad gražintume šiuos aerodromus į valstybės sudėtį. Bet gaila, deja, negaliu pristatyti...

PIRMININKAS. Bus proga rudenį. Projektas niekur nedingo.

12.21 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2893 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vietos savivaldos įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2893. Teikėjas – A. Bagdonas. Užstrigo kompiuteris, bet vis tiek, aš įvardinau, tai *tablo* mes nelaukiame.

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Šis pakeitimas yra labai nesudėtingas ir paprastas. Vietos savivaldos įstatyme yra įtvirtinta, kad Etikos ir procedūrų bei Antikorupcijos komisijos sudaromos tik iš tarybos narių ir atstovaujama proporcingumo tiek iš valdančiosios daugumos, tiek iš mažumos principu. Tačiau dėl kitų nuolatinių ir laikinųjų komisijų nėra įtvirtintas toks reikalavimas ir dažnai nutinka taip, kad gyventojų palaikymą turintys politikai, dirbantys mažumoje, į tokias komisijas net nėra kviečiami. Šiuo įstatymo projektu siūlau papildyti 22 straipsnio 3 dalį ir nurodyti, kad jeigu būtų tokios komisijos sudaromos, tai į jas būtų kviečiami proporcingai daugumos ir mažumos atstovai. Tiek.

PIRMININKAS. Dabar kompiuteris nerodo, kas užsirašė klausti. Ar yra klausiančių? Tada aš prašyčiau pakelti ranką ir eiti prie šoninio mikrofono. (*Balsai salėje*) Tuoj pažiūrėsime, galbūt rodytų kitame ekrane. Taip, jau matome, kad J. Sabatauskas turėtų klausti. Negalima įjungti. Prašysime per šoninį mikrofoną.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiamas kolega, jūs siūlote į komisijas, kurios sudaromos kokiais nors problemai spręsti ir kur siūlomas paprastai tarybos atstovas, dažniausiai vienas, jau į jas siūlyti tarybos narius, kurie atstovautų pagal proporciją daugumai ir mažumai. Nesiūlo niekas kelių tarybos narių, ten dažniausiai būna ekspertai, specialistai, bendruomenių atstovai vienos kokios nors teritorijos kokiai nors problemėlei išanalizuoti, ištirti. Kokia prasmė jūsų siūlymo, jeigu ten nebūna kelių tarybos narių, dažniausiai būna vienas, na, *maximum* du?

A. BAGDONAS (LSF). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Bet aš siūlyčiau jums pasiskaičiuoti aiškinamąjį raštą prieš klausiant. Yra aiškiai parašyta, kad tos komisijos, kurios yra sudaromos iš valstybės tarnautojų, ekspertų bei tarybos narių, kad tarybos nariai į tas komisijas būtų kviečiami tiek iš mažumos atstovų, tiek iš daugumos, proporcingai pagal tarybos narių skaičių. Niekas nekalba apie vieno asmens delegavimą, kalbama apie komisijas, ir vienas asmuo nėra komisija.

PIRMININKAS. Tai va, ar buvote užsirašęs? (*Balsai salėje: „Nebuvau.“*)

A. BAGDONAS (LSF). Tai viskas.

PIRMININKAS. Viskas, pranešėjas gali grįžti į savo vietą. Motyvai. A. Vyšniauskas – už.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Mieli kolegos, aš manau, kad tai yra tikrai daugeliui įvairių institucijų aktuali problema. Aš pats kaip buvęs savivaldybės tarybos narys prisimenu atvejus, kai opozicija nebūdavo deleguojama į tam tikras komisijas net ir tada, kai norėdavo. Kai kurios savivaldybės tikrai turi daug įvairių komisijų, į jas deleguojami savivaldybių tarybų nariai, ten, kur nėra įstatymu įtvirtintos prievolės deleguoti ir mažumos arba opozicijos atstovų, dažniausiai renkamasi to nedaryti. Problema yra. Tikrai turėtume ieškoti tokio sprendimo, kad ir opozicija būtų deleguojama į komisijas, komitetus, tarybas ir kitas institucijas. Tikrai palaikau kolegos A. Bagdono siūlomą įstatymo projektą, jis tikrai išsprendžia reikšmingą savivaldos demokratijos problemą. Todėl kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. E. Sabutis – prieš.

E. SABUTIS (LSDPF). Gerbiami kolegos, aš siūlyčiau susilaikyti ir Andriui daugiau padirbėti prie šio įstatymo projekto. Kadangi įvairiais kitais įstatymais yra numatyta prievolė tarybai sudaryti įvairiems klausimams spręsti komisijas, arba nuolatines komisijas, kuriose tikrai neturi būti daugumos, mažumos arba proporcingai sudarytų atstovų, tiesiog turi įeiti vienas arba keli tarybos nariai. Šį klausimą bandė užduoti gerbiamas kolega Julius. Dabar išeina tokia situacija, tarkime, jeigu tai yra komisija, kuri sprendžia specifinį klausimą, tai nei iš šio, nei iš to jinais tampa tokia dvigubai ar trigubai didesnė, negu turėtų būti, negu numato kiti įstatymai, ne Vietos savivaldos. Čia turėtų prasidėti, tarkime, politikavimas arba politikų peštynės tarpusavyje, kas daugiau ar mažiau atstovauja. Bet siūlymas lygiai taip pat neatliepia to, nes dauguma lygiai taip pat proporcingai deleguos savo didesnę dalį politikų ir lygiai taip pat galės nulemti.

Todėl šiuo atveju, aš manau, kolegai Andriui reikėtų peržiūrėti ir kitus įstatymus. Juose numatytos įvairios komisijos, kurias turėtų sudaryti, ne sudaryti, bet, tarkim, į kurias yra skiriami tarybos nariai, ir pagalvoti, ar tikrai būtinas štai toks pakeitimas, būtent griežtai nustatantis šias proporcijas. Todėl šiuo atveju siūlyčiau susilaikyti.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Balsuosime per numatytą intervalą.

12.27 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2979 (pateikimas)

Dabar, kaip ir būdinga paskutiniams sesijos posėdžiams, pradėsime Atmintinų dienų įstatymo pataisų projektų svarstymus. Pirmiausia – Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2979. Pranešėja – J. Karpavičienė, Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja.

J. KARPAVIČIENĖ. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu teikiamo Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto tikslas – įprasminti vieno kovingiausių XIX amžiuje, ilgiausiai trukušio nacionalinio, pilietinio, socialinio pasipriešinimo Rusijos imperijai istorinę atmintį ir paskelbti sausio 22 dieną 1863–1864 metų sukilimo prieš okupacinę Rusijos imperijos valdžią pradžios diena. Šiomet sukanka 160 metų, kai 1863 m. sausio 22 d. Varšuvoje prasidėjęs sukilimas labai greitai kovinga galia ir didele apimtimi išsiplėtė taip pat ir Lietuvoje. Visai neseniai, birželio 15 dieną, sukako 160 metų, kai Lukiškių aikštėje mirties bausmė buvo įvykdyta vienam iš sukilimo vadų – Z. Sierakauskui. Tačiau pasipriešinimas nenuslopo, atvirksčiai, aktyviai veikiant kitiems vadams – A. Mackevičiui Kaune, K. Kalinauskui, sukilimas intensyviai vyko iki 1864 metų pavasario, o pavienis pasipriešinimas – iki tų metų vasaros pabaigos.

Inicijuoti ir teikti šį įstatymo projektą paskatino kelios priežastys. Pirma – šio sukilimo prieš Rusijos imperijos valdžią svarba ir reikšmė buvusioms Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos Karalystės tautoms – lietuviams, lenkams, ukrainiečiams, baltarusiams, siekusiems ginti laisvę ir kovoti už XVIII amžiaus pabaigoje prarastą suverenitetą bei valstybingumo atkūrimą. Aktualu pabrėžti, kad šio 1863–1864 metų sukilimo dalyviai europinėmis vertybėmis grįsto laisvės idealo estafetę perėmė iš T. Kosciuškos ir 1830–1831 metų sukilimo dalyvių, ją savo pavyzdžiu perdavė vėlesnėms kartoms, kurios subrandino modernaus valstybingumo idėją ir XX amžiaus pradžioje atvedė į nepriklausomybę. Istorikai pastebi, kad 1863–1864 metų sukilime naudoto partizaninio karo idėja, tradicija pasiekė ir XX amžių – lietuvių pokario partizanus. Drąsiems mūsų pirmtakams turime būti dėkingi už savo laisvę ir privalome suvokti pareigą saugoti ir gerbti jų atminimą, siekti, kad jis būtų gyvas ir gyvybingas.

Antrasis šio įstatymo projekto teikimo argumentas – 1863–1864 metų sukilimo mastelis mūsų šalyje. Į pasipriešinimą okupacinei rusų valdžiai išitraukė tūkstančiai įvairių socialinių sluoksnių gyventojų, tarp jų ir moterų, sukilimas apėmė beveik visą dabartinės Lietuvos teritoriją. Mūsų šalyje gausu su sukilimu susijusių ir jį įprasminančių vietų, sukilėlių vadų, sukilimo dalyvių palaidojimo, mūšių vietų, kitų atminimo ženklų, todėl akivaizdus poreikis juos tvarkyti, sugrąžinti į visuomenės istorinę atmintį, puoselėti prisiminimo kultūrą, paversti ją gyvybinga šiuolaikinio gyvenimo dalimi ir, pabrėžiu, pilietiškumo stiprinimo šaltiniu bei forma. Šių metų pradžioje Prezidentas kreipėsi į savivaldybes, vietos bendruomenes, kviesdamas formuoti kasmetinę tradiciją ir minėti sukilimo metines, įtraukiant ir jaunimą. Šių metų sausio 22 dieną sukilimo vadai ir dalyviai buvo pagerbti iškilmingoje ceremonijoje Rusų kapinėse. Tikimės, kad tai taps dar viena prasminga šio sukilimo atminties stiprinimo tradicija.

Ir trečiasis šio įstatymo pakeitimo teikimo argumentas – 1863–1864 metų sukilėlių kovos prasmė ir reikšmė šių dienų geopolitiniame kontekste. Brutalus Rusijos karas Ukrainoje, autoritarinio režimo siekis perrašyti istoriją, ciniškas noras kvestionuoti ukrainiečių tautinį identitetą ir sunaikinti jų kultūrinę tapatybę dar kartą liudija, kad laisvė agresoriaus kaimynystėje nėra savaime suprantama duotybė, ją reikia ginti, už ją reikia kovoti, taip pat stiprinant ir pilietinį atsparumą. Esu istorikė, leiskite man pacituoti istorinį šaltinį. Vienas iš sukilimo Lietuvoje vadų, K. Kalinauskas, laukdamas mirties bausmės įvykdymo, 1864 metų kovo mėnesį parašė „Laiškus iš po kartuvių“. Jis ragino tęsti kovą su (cituojau) „Maskvos nelaisve. Kol Maskvos nelaisvė bus, mes nieko neturėsime, nebus teisybės, turto ir jokio mokslo, tik išnaudos mus ne dėl mūsų gerovės, bet norėdama mus pražudyti“ (citas pabaiga). Rusija, siekdama nuslėpti šiandien Ukrainoje vykdomų nusikaltimų žmoniškumui pėdsakus, taip pat elgėsi ir prieš 160 metų – simbolinėje lietuviams vietoje, ant Gedimino kalno, slapta užkasti sukilėlių, kuriems Lukiškių aikštėje buvo įvykdyta mirties bausmė, palaikai okupanto planuose turėjo likti istorijos užmarštyje, tačiau istorija visuomet triumfuoja, todėl dvidešimties Sausio sukilimo vadų ir sukilėlių palaikų suradimas 2017 metais ir jų valstybinės laidotuvės 2019 metais tapo dar vienu reikšmingu atsidavimo Tėvynei, nepalaužtos stiprybės ir nemirtingumo simboliu, kuris negali neįkvėpti ir dabarties visuomenės.

Manytina, kad teikiamas įstatymo projektas, bendra prasminga visų mūsų veikla prisidės prie ryškaus ir gyvo atminimo žmonių, kurie savo pavyzdžiu ir kova prieš okupacines struktūras

ir šiomis dienomis simbolizuoja laisvės siekį, žymi europietiškos istorinės bei kultūrinės tapatybės pagrindą.

Gerbiami Seimo nariai, prašau palaikyti šį įstatymo projektą po pateikimo. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dabar klausimai. Pirmasis klausia V. Rakutis.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Gerbiama pranešėja, istorike, labai dėkingas už šį jūsų pristatymą. Iš tikrųjų mes turime priaugti prie savo istorijos ir žingsnis po žingsnio ją iš naujo gražinti į savo sąmonę. Prie jūsų pranešimo norėčiau pridėti keletą dalykų, kad šis sukilimas buvo bendra europinė kovos už laisvę proceso dalis, kadangi sukilimo vadai bendravo su didžiais Italijos, Vokietijos ir kitų kraštų sukilėliais ir įvairiais mąstytojais, kurie sukūrė modernią Europą.

Taip pat norėčiau pasakyti, kad trijų dalių herbas, būdingas šitam sukilimui, įveda Rusios, kaip atskiro veikėjo, statusą, o tai šiandien yra labai svarbu Ukrainos karo atžvilgiu. Labai tikiuosi, kad ši iniciatyva prisidės prie to, kad bus galų gale pradėti tirti ir XIX amžiaus tremtiniai. Jie yra išstumtieji, jų niekas neatsimena, nors jie buvo lygiai tokie patys tremtiniai, kaip kad yra XX amžiaus tremtiniai. Partizaninis karas yra tas dalykas, kuris neprasidėjo 1863 metų sukilimo metu, nes tai ir Baro konfederacija...

PIRMININKAS. Viršijote laiką. Čia jūs jau ištisa pranešimą skaitote.

V. RAKUTIS (TS-LKDF). Taigi labai džiaugiuosi ir palaikau jūsų projektą.

PIRMININKAS. Klausimo nebuvo, bet, kolegose, nepainiokime žanrų, dėl motyvų reikia užsirašyti. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Taip pat, kaip ir kolega V. Rakutis, palaikau šitą jūsų siūlymą, be jokių abejonių. Štai šiemet valdančiųjų dėka nepavyko įtraukti į atmintinų datų minėjimą labai garsaus S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio 90 metų sukakties, ji bus čia pat, šį mėnesį. Nepavyko jos įtraukti, nes, matai, čia galbūt nelabai svarbu. Galbūt Prezidentui tai yra svarbu ir gal Prezidentas imtųsi iniciatyvos, kad S. Darių ir S. Girėną mes minėtume visą dešimtmetį iki pat šimtmečio ir kalbėtume ne apie kažką, o apie tvirtą, gražų lietuvį, kuris nieko nebijo, kuris skrenda, kuris tvirtas, sveikas, žvalus? Visą dešimtmetį eikime link šito šimtmečio ir dirbkime darbą, kad taip ir būtų, o ne kaip dabar – pusė mūsų tokio jaunimo netinka kariuomenei.

PIRMININKAS. Klausimas nesusijęs su šiuo projektu, bet čia pranešėja sprendžia, ar yra ką atsakyti.

J. KARPAVIČIENĖ. Ačiū.

PIRMININKAS. Dabar kitas klausiantis – E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiama Jolanta, būdama istorikė, dar ir žymi, nurodykite Seimui tas sąsajas, dėl ko jūs manote, kad 1863–1864 metų sukilimas gali būti šiandien aktualus mūsų visuomenėje? Ir ne tik šiandien, bet ką jūs manote apie tai ryt, poryt, po 10, po 20 metų? Kodėl? Ačiū.

J. KARPAVIČIENĖ. Gerbiamas Seimo nary, labai dėkoju jums už šitą klausimą. Aš pabandžiau sudėti pagrindinius argumentus, galiu dar kartą juos pakartoti. Iš tiesų šitas sukilimas yra ilgo proceso, mūsų istorinio ir genetinio kodo, kovos už laisvę stipraus ir agresyvaus Rytų agresoriaus kaimynystėje viena iš dalių. Dėl to Prezidentas mano, kad, įprasmindami šito sukilimo atmintį, padarydami ją, pabrėžiu, gyvybingą ir ypač aktualindami ją tarp jaunimo, padarysime viską, kad mūsų pareiga kovoti už laisvę, tęsti tą tradiciją būtų gyva.

Dar vienas labai svarbus argumentas, ką ir gerbiamas Seimo narys V. Rakutis paminėjo, yra dabartiniame geopolitiniame kontekste Rusijos karo Ukrainoje išryškinta svarba ir šio regiono tautų ir valstybių pareiga ginti Europos civilizacines vertybes. Lietuvoje ta tradicija yra ryški jau nuo XV amžiaus pabaigos ir tai mes turime suvokti, įprasminti, įveiklinti ir perduoti ateities kartoms, ką esame gavę iš mūsų pirmtakų. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Išties gražu, simboliška. Ypač dabartiniame geopolitiniame kontekste tikrai trūko dėmesio šiam sukilimui, nors jisai kaip simbolis dažnai yra minimas.

Mano klausimas susijęs su tuo pačiu geopolitiniu kontekstu. Aš čia, gerbiama pranešėja. Tiesiai žiūrėkite į mane.

J. KARPAVIČIENĖ. Dabar matau.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Kai iš nacionalinio transliuotojo skamba žodžiai dėl nacionalinių simbolių, kad tai yra grupuotė, kad tai yra *vatnikai*, tie, kurie, pavyzdžiui, *samito* metu kels Lietuvos vėliavą, kaip jūs, kaip Prezidento patarėja, kažkaip nemačiau nei reakcijos, tas pats geopolitinis kontekstas, tas pats... na, bet žodžiai ir mintys, ar nemanote, kad tai yra tikslinė provokacija artėjant *samitui*? Ačiū.

J. KARPAVIČIENĖ. Ačiū už šį pastebėjimą. Aš nemanau, kad jis yra tiesiogiai susijęs su teikiamo įstatymo prasme. Bet, aišku, tas įvykis, NATO *samitas*, dar kartą parodo mums, kiek yra svarbios vertybės, už kurias kovoja Ukraina, kovodama už visą Europą, už visą laisvąjį pasaulį.

Ir, beje, gerbiamas Seimo nary, apie S. Dariaus ir S. Girėno žygį. Aišku, yra labai graži, prasminga idėja pernešti Lietuvos idėją iš Amerikos į Europą, bet, kita vertus, tai labai simboliškai rodo egzistencinį euroatlantinį ryšį, kurio reikšmė NATO *samite* taip pat labai išryškėja. Tai ačiū jums už mintį.

PIRMININKAS. Ačiū pranešėjai, atsakėte į visus klausimus. Galite grįžti į savo vietą. Dabar motyvai. R. Šarknickas pageidauja pasisakyti už.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Taip. Prieš tai gal tokį pastebėjimą pasakysiu, kad ne *samitas*, bet yra Viršūnių susitikimas. Artūrai taip pat noriu akcentuoti, kad yra Viršūnių susitikimas, ne *samitas*.

Buvo įdomu pasiklausyti pokalbį dviejų istorikų – V. Rakučio ir gerbiamos J. Karpavičienės. Tikrai abejonių nelieka, kad ši data yra svarbi, reikalinga ir ją būtina palaikyti, nes jinai tikrai yra labai svarbi ir geopolitiniame kontekste. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Galėsime netrukus ir balsuoti, bet dar reikia pateikti keletą projektų. Tikiuosi, kad kiti pranešėjai kaip nors greičiau tai padarys.

12.42 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2918 (pateikimas)

Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2918. Pranešėjas – R. Lopata.

R. LOPATA (LSF). Ponios ir ponai, siūlau pakeisti Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 31 punktą, papildant jo dabartinę gegužės 15 dienos redakciją Steigiamojo Seimo susirinkimo diena, Tarptautine šeimos diena, Respublikos diena.

Iškart prisipažinsiu, kad mano santykis su Atmintinų dienų įstatymo gyvąja architektūra kęstutiškai masiuliškas, tai yra manau, kad įnykis pildyti Atmintinų dienų įstatymą įvairiomis datomis didina riziką valstybės konstituciniams pagrindams. Su šia aplinkybe susidūriau dar prieš 15 metų, kai kaip politologui teko tirti E. Zingerio iniciatyvą papildyti įstatymą nuostata apie Abiejų Tautų Respublikos 1791 m. gegužės 3 d. Konstituciją. Iki šiol įdomu, kaip pavyko tuo metu kai kam išvengti atsakomybės, galbūt ir baudžiamosios, už dokumentų pradanginimus.

Iki šiol manau, kad tas nepalaujamas atmintinų dienų sąrašo ilgėjimas domina istorikus, politologus aiškinantis, kaip politinius sprendimus veikia istorinė atmintis ir koku būdu istorinės praeities vertinimai yra panaudojami politiniuose debatuose. Bet būtent tada privertė suklusti ir teisininkų pastebėjimas: įstatyme fiksuojama, kad atmintina diena – reikšminga diena, susijusi su esminiais Lietuvos valstybingumo kūrimo ir įtvirtinimo faktais ir (ar) įvykiais, visuotinių vertybių propagavimu, atminimo kultūros ir gyvosios istorijos išsaugojimu.

Taigi, sako konstitucinės teisės žinovai, atmintinos dienos, kaip ir oficialios šventinės dienos, yra tapačios konstituciniams Lietuvos valstybės simboliams – vėliavai, herbui, himnui. Tai reiškia, kad juridinės funkcijos požiūriu jos yra sukonstruotos ir veikia valstybinės bendruomenės integravimo, identifikavimo ir pasaulėžiūros formavimo linkme. Jų, konstitucinės teisės žinovų, nuomone, atmintinų dienų gausėjimas galėtų būti gana įdomios ir nenusipėjamos konstitucinės justicijos bylos dalykas. Paprasčiau tariant, ar politinės iniciatyvos dėl vienos ar kitos dienos įteisinimo atmintina yra konstituciškai svarbios, kaip dera Respublikos konstitucinė jurisprudencija ir Energetikų, Medicinos darbuotojų, Statybininkų, Socialinių darbuotojų, Ligonų ir panašios dienos.

Grįžtu prie gegužės 15 dienos. Tą dieną, kaip žinome, susirinko Steigiamasis Seimas ir vienbalsiai pritarė A. Stulginskio pasiūlytam konstitucinės svarbos aktui. Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas Lietuvos žmonių valią, proklamuoja esant atstatytą nepriklausomą Lietuvos valstybę kaip demokratinę respubliką etnologinėmis sienomis ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis valstybėmis. Aktas suprastas kaip Vasario 16-osios akto sutikrovimas. Vietoj etnografinės Lietuvos fiksuojama etnologinė Lietuva, nes tokia Lietuvos sąvoka yra platesnė ir leidžia prie Lietuvos prijungti tokias teritorijų atkarpas, kurios tuo metu kalbiniu požiūriu jau nėra lietuviškos, bet istoriškai būtų Lietuvos suverenumo.

Bet svarbiausia – Aktas skelbia, kad Steigiamasis Seimas proklamuoja esant atstatytą nepriklausomą Lietuvos valstybę kaip demokratinę respubliką. Ši nuostata buvo pakartota visose vėlesnėse nepriklausomos Lietuvos Konstitucijose. Tai savo pamatiniuose dokumentuose 1949 metais skelbia ir Lietuvos partizanai. Konstitucinė tradicija buvo patvirtinta 1991 m. vasario 9 d. vykusio plebiscito metu, įtvirtinta 1992 m. 25 d. priimtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 1 straipsnyje.

Priminsiu, kad gegužės 15 dienos Aktas minimas ir Kovo 11-osios akte, tai yra Lietuvos valstybės – Respublikos konstitucinis pamatas. Kitaip tariant, Lietuvai gegužės 15 diena yra svarbi ne tik todėl, kad šią dieną į pirmąjį posėdį susirinko modernių laikų Tautos atstovybė, bet ir dėl to, kad šią dieną Steigiamasis Seimas apsisprendė dėl Lietuvos valstybei ir tautai itin reikšmingo klausimo, tai yra klausimo, kokia bus Lietuva. Vienu balsu buvo pasirinkta respublikos kryptis.

Atsižvelgiant į tai, Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu ir siūloma Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatyme gegužės 15 dieną numatyti naują atmintiną dieną – Respublikos dieną, taip pagerbiant demokratinės Lietuvos Respublikos genezę ir pabrėžiant jos, Respublikos, svarbą ir reikšmę šiandien ir rytoj. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Nemažai klausimų. V. Rakutis.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Gerbiamas pranešėjau, labai džiaugiuosi girdėdamas šį jūsų pasiūlymą išplečiant Respublikos šventės sampratą. Manau, kad tai yra labai didelis dalykas stiprinant mūsų istorinę sąmonę apskritai, ir ne kiek neabejoju jūsų kompetencija siūlyti tuos dalykus, žinodamas jūsų nuveiktus darbus šioje srityje, publikuotus Tarybos dokumentus.

Norėčiau tik paklausti. Jūs esate žinomas kaip monarchijos šalininkas. Kaip čia dabar ta respublika iš jūsų lūpų? Prašom.

R. LOPATA (*LSF*). Vaikystėje buvau monarchijos, bet konstitucinės monarchijos šalininkas. Pažiūros keičiasi.

PIRMININKAS. Toliau klausia E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Biečia pasveikinti, gerbiamas profesoriau Raimundai, su labai motyvuotu, labai rimtu bandymu kiek akcentuoti, išplėsti, sustiprinti mūsų valstybingumą. Ačiū už jūsų ankstesnius tyrimus apie Gegužės 3-iają. Ji tiesiog buvo pavyzdžiu, klasikiniu pavyzdžiu, kai iš pradžių buvo mažuma Seimo narių, prieš keletą dešimtį metų, buvome apšaukti vos ne tėvynės išdavikais, o dabar Gegužės 3-iają mini visi. Ir visą 700 metų palikimą, turiu galvoje ir Kunigaikštystės, ir Karūnos, ypač dabartinių grėsmių akivaizdoje, minime visi.

Mano klausimas būtų susijęs su 1791 m. spalio 20 d., tai yra su Abiejų Tautų tarpusavio įžadu ir tos dienos reikšmingumu ir T. Kosciuškos sukilimo kontekste, ir Konstitucijos kontekste. Po pusės metų po Gegužės 3-iosios, spalio 20 dieną, Lietuvos ir Lenkijos Seimai priėmė nutarimą dėl Tarpusavio įžado ir pasidalijo per pusę visą milžinišką Kunigaikštystės ir Karūnos plotą. Valdymas buvo padalytas per pusę, komisariatai – per pusę.

Kokia jūsų nuomonė, ar mes galėtumėme šiek tiek kilstelėti artimiausiais mėnesiais šios datos reikšmę? Iki kokios reikšmės mes galėtume kilstelėti Tarpusavio įžadą tarp Lenkijos ir Lietuvos? Labai jums ačiū.

R. LOPATA (*LSF*). Kuo reikšmingas įžadas, jūs pat savo klausime ir atsakėte. Dėl naujo spalio 20 dienos statuso klausimas atviras Seimui apsispręsti, bet turbūt jūs kalbate apie šventinę dieną, maždaug pariteto pagrindu su lenkais, kuriems Gegužės 3-ioji yra valstybinė šventė. Manau, kad galima galvoti, bet, aišku, dėl visko yra Seimo apsisprendimas.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamas Raimundas visuomet teikia tikrai labai svarbius pasiūlymus, jiems negalima nepritarti. Bet aš turiu vieną klausimą, į kurį man svarbus jūsų atsakymas. Štai vienintelė diena, atsiradusi Lietuvoje, ir šiandien pasaulyje jau plinta, jau kokių 10 šalių paskelbė, kad jie švenčia tą dieną, o ji atsirado Lietuvoje. Bet mes praėjusią kadenciją negalėjome jos čia, Seime, priimti, kadangi ne tie pateikė. Pavadinsiu tą dieną labai aiškiai, tai yra Kliento diena, ją visame pasaulyje, jau daugiau negu 12 šalių švenčia – Kliento dieną kovo 19 dieną. Bet aną kartą buvo vienas Seimo narys, jo čia vardą paminėjote, jis paragino traukti korteles ir mes jos nepriėmėme. Taip, liberalai tą dieną siūlė dar anksčiau, mes pakartojome, nes jaunimas tą dieną sugalvojo, šventė ją ir tą idėją jau pasigavo visas pasaulis, o mes čia negalime priimti. Štai jūs, ponai liberalai, gal galite tą dieną priimti – Kliento – ir švęskime kartu, kad žmogus, atėjęs į bet kokią įstaigą, kur jis jaučiasi klientas, kad būtų gerbiamas, mylimas nors tą vieną dieną. Ačiū.

R. LOPATA (LSF). Ačiū, aš tą klausimą supratau. Bet savo pristatyme ir pabrėžiau tam tikrą atsargumą, arba rezervuotumą, dėl tokio pobūdžio siūlymų. Aš labiau pritarčiau teisininkų, konstitucinės teisės žinovų nuomonei, kad, taip sakant, platus ratas įtraukiamų datų į įstatymą iš tikrųjų klibina tam tikra prasme konstitucinius pamatus ir dėl kiekvienos dienos, jos svarbos Respublikai reikia labai labai ramiai, bet atidžiai svarstyti. Taigi – svarstyti kodėl ne, bet dėl sprendimo tai aš būčiau truputį rezervuotas šiuo klausimu.

PIRMININKAS. K. Masiulis dar klausia.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Šiaip aš klausimų neturiu, tiesą pasakius.

PIRMININKAS. Tada tuo ir baigiame. Tuo labiau kad laiką jau viršijome. Dar vienas Atmintinų dienų įstatymo pataisų projektas. Tiesa, dėl motyvų prieš K. Masiulis nori kalbėti ar irgi ne?

K. MASIULIS (TS-LKDF). Ir prieš nieko nesakysiu, nes reikėtų panaikinti tą įstatymą vieną kartą ir baigti tas komedijas.

PIRMININKAS. Tai lauksime tokios iniciatyvos iš Seimo nario. O dabar kol kas pildome įstatymą ir keičiame. P. Kuzmickienė pateiks projektą Nr. XIVP-2995 – to paties įstatymo, to paties 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

12.52 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2995 (pateikimas)

P. KUZMICKIENĖ (TS-LKDF). Mieli kolegos, man atrodo, turime šiandien gerų pasiūlymų, kaip pakeisti Atmintinų dienų įstatymą. Prieš tai girdėjome du tokius pristatymus, jiems asmeniškai labai pritariu. Leiskite pristatyti mano kartu su kolegomis parengtą Atmintinų dienų įstatymo pakeitimo projektą. Jo tikslas – įtvirtinti atmintinų dienų sąrašė Vaiko dieną, Pasaulinę vaikų teisių apsaugos dieną ir išbraukti iš atmintinų dienų sąrašo Tarptautinę vaikų gynimo dieną, taip atsisakant posovietinio Tarptautinės vaikų gynimo dienos minėjimo. Kitaip tariant, šiek tiek desovietizuosime atmintinų dienų sąrašą.

Taigi pirmiausia siūlome: atsisakydami birželio 1-osios, siūlome įtvirtinti dvi naujas atmintinas dienas – Vaiko dieną, ją minėtumėme gegužės trečiąjį penktadienį, atkreipti dėmesį, labai gražiai tarp Motinos ir Tėvo dienos, ir Pasaulinę vaikų teisių apsaugos dieną, ją minėtumėme lapkričio 20 dieną. Šią dieną Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja paskelbė Vaiko teisių deklaraciją ir Vaiko teisių konvenciją, vieną svarbiausių žmogaus teisių įstatymų pasaulio istorijoje.

Dabar šiek tiek grįžtant prie birželio 1-osios, manau, tą labai svarbu pasakyti, iš kur ji atsirado. Birželio 1-oji atsirado, jos užuomazgos buvo 1949 metais Maskvoje įvykusios tarptautinės moterų konferencijos Sovietų Sąjungos laiku ir 1950 m. birželio 1 d. pirmąkart buvo paminėta Tarptautinė vaikų gynimo diena. Na, tik priminsiu, kad tuo metu dar vyko baisūs trėmimai, kaip žinote, buvo tremiami ir vaikai, ir moterys, vaikų didelis skaičius tremtinių sąrašuose, taigi apie vaikų teisių gynimą būtų buvę labai sudėtinga kalbėti bent taip, kaip būdinga Maskvai ir sovietams. Bent jau kalbėti jie mokėjo savotiškai ir manipulytviai.

Taigi iki šių dienų Tarptautinė vaikų gynimo diena Lietuvoje, kaip ir kitose Rytų ir Vidurio Europos valstybėse (ir leiskite pavadinti jas): Baltarusijoje, Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lenki-

joje, Rusijoje, bei komunistinėse valstybėse, tokiose kaip Kinija, Šiaurės Korėja, Vietnamas, kasmet minima birželio 1 diena. Tuo tarpu Vakarų šalys: Airija, Graikija, Ispanija, Italija, Kroatija, Kipras, Nyderlandai, Prancūzija, ir Skandinavijos valstybės: Danija, Suomija, Švedija, Pasaulinę vaikų dieną mini lapkričio 20-ąją. Tą dieną, kurią 1959 metais buvo priimta minėta Jungtinių Tautų Vaiko teisių deklaracija bei kurią 1989 metais priimta Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, praplečianti ir konkretizuojanti Vaiko teisių deklaracijoje įtvirtintas vaiko teises ir jų apsaugos principus, nustatanti teisinius valstybių išpareigojimus vaiko teisių apsaugos srityje.

Pabrėšiu, kad šią konvenciją Lietuva ratifikavo 1995 metais, prisiimdama labai svarbius išpareigojimus.

Reikia pasakyti, kad šios dienos idėja nėra tikrai keletu Seimo narių iniciatyva. Ji aptarta su Vaiko ir šeimos gerovės komisija, kurioje aktyviai dirba nevyriausybinių organizacijų vaikams koalicija, socialiniai partneriai. Kitaip tariant, toks siūlymas yra apgalvotas.

Aš kviečiu pritarti, kad mūsų kalendoriuje atsirastų atmintinos dienos, artimos mums, ir jos neštų su savimi tą tikrąją prasmę. Taigi Vaiko diena ir Vaikų gynimo diena, Vaiko teisių gynimo diena... Pasaulinė vaiko teisių apsaugos diena.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti užsirašė nemažai Seimo narių. Pirmoji klausia V. Targamadžė.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Ačiū. Kodėl reikia panaikinti, išbraukti iš atmintinų dienų sąrašo birželio 1 dieną kaip Tarptautinę vaikų gynimo dieną? Tai jau yra mūsų tradicija. Tai, kad švenčia tikrai Rytų Europos ir Centrinės Europos šalys, tarkim, tokios kaip Lenkija, Latvija, Estija ir kitos, tai irgi nėra argumentas, svarus argumentas.

O kalbant apie 1949 metais Maskvoje įvykusią Tarptautinę, pabrėžiu, moterų konferenciją, kai buvo priimta ta diena ir pradėta švęsti vėliau, reikia prisiminti, kad buvo, ir jūs rašote, kad 1925 metais, aš radau šaltiniuose, 1924 metais Tautų Lyga priėmusi Ženevos vaikų teisių deklaraciją, toliau, 1959 metais, – Vaiko teisių deklaraciją, patvirtintą Jungtinių Tautų Organizacijos. Čia istoriškai galima dėlintis. Kodėl mes turim naikinti tai, kas yra mūsų tradicija? Aš manau, kad reikia palikti birželio 1-ąją kaip Tarptautinę vaikų gynimo dieną ir, aišku, tas dvi dienas taip pat galima kaip atmintinas dienas paminėti. Ačiū.

P. KUZMICKIENĖ (TS-LKDF). Stengiausi pristatydamas akcentuoti, kodėl 1949 metai, tuomet, kai dar vyko tremtys ir vaikai buvo tremiami nepaisant to, kad tarptautinė bendruomenė buvo greičiausiai apgaulingu būdu pakviesta į Maskvos tarptautinius susibūrimus, kodėl svarbu netęsti tokios tradicijos ir ją pakeisti į tokia, kuri būtų artimesnė mums, beje, ir patogesnė, ir gražesnė, kuri nepaprastai gražiai išlietu, man atrodo, kalendoriuje tarp dviejų prasmingų dienų – Motinos ir Tėvo dienų. Paraginčiau padiskutuoti.

Žinoma, tai yra mūsų siūlymas, bet, kaip jau minėjau, ir pačios organizacijos, kurios rūpinasi vaikų gerove, mato tokią keistą tradiciją, kuri galėtų tikrai būti kitokia. Man rodos, Maskvos sugalvotos tradicijos šiandien mums tikrai nebėra aktualios, juolab kad kalbėjau ir apie kitus dokumentus, kurie mums svarbūs. Na, o tam tikrą skirtį tarp Vakarų valstybių ir Rytų valstybių aš pabrėžiau. Vakarų valstybės vis dėlto kalba apie tikrąją Vaikų teisių gynimo dieną, kuri yra numatyta lapkričio 20 dieną. Tikrai verčiu pagalvoti apie tai, ką Maskva, inicijuodama Vaikų teisių gynimo dieną paskelbti birželio 1 dieną, tuo metu vykdė ir ką iki šiol, kokiais dalykais užsiima. Tai tikrai nėra artima ir priimtina mums data. Žinoma, kviečiu diskutuoti ir apsispręsti balsuojant.

PIRMININKAS. Toliau klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Aš tikrai norėčiau šiek tiek pasitikslinti, o gal ir pagalvoti, gal reikėtų plačiau padiskutuoti. Kadangi vis tiek visi yra pripratę prie tradicinės šios dienos, šeimos švenčia Vaikų gynimo dieną, retai girdėti, kad minimas žodis „tarptautinis“ – daugiausia ten kalendoriuje būna parašyta. Ar negalvojote palikti tą birželio 1 dieną be žodžio „tarptautinė“, kad liktų Vaikų gynimo diena tiesiog? Ačiū.

P. KUZMICKIENĖ (TS-LKDF). Tada klausimas, kodėl mes negalime pasirinkti savo dienos? Man atrodytų, jūs labai taikliai paminėjote, kad tokia diena, be abejonės, yra svarbi ir vaikams, ir tėvams, ir visai mūsų bendruomenei, todėl siūloma diena – trečiasis gegužės penktadienis, man atrodo, išpildo ir vaiko, ir šeimos, ir mokyklos bendruomenės lūkestį dar būti ne *vasaroje*, nutolus kur nors, o galėti šventę švęsti tiek ikimokyklinėje ar kitoje ugdymo įstaigoje. Kita vertus, galėti

su tėvais vakare nuvykti, nežinau, ir kaip nors džiugiai praleisti laiką gražiose vietose. Man atrodo, visai svarstyti vis dėlto pakoreguoti tą datą. Nors jūsų siūlymas irgi, matyt, įdomus.

PIRMININKAS. Klausia V. Giraitytė-Juškevičienė.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (DPF). Laba diena, gerbiama Paule. Na, iš tiesų man galbūt net niekada ir nekilo koks nors sutapatinimas Tarptautinės vaikų gynimo dienos su Maskva. Kažkaip gal kovo 8 diena labiau su tuo tapatinama, bet ir tai jau visuotinai einama link pripažinimo to, kad tai yra tarptautinė diena ir minima.

Norėjau paklausti, ar yra kaip nors derinta su Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, su socialiniais partneriais būtent dėl šios dienos, ar yra pritarimas? Nes kažkaip... Kaip kyla? Ar tai yra tiesiog jūsų iniciatyva, ar tai jau yra platesniame rate aptartas klausimas? Kažkaip nesinorėtų labai sugadinti vaikams ir vasaros, nes lapkričio 20 dieną, matyt, nebus taip smagu švesti, kaip yra birželio 1 dieną, kai yra vasara, kai yra išeinama atostogų. Matyt, vaikams ir mums, visai visuomenei, ši diena jau buvo gana nemažai įaugusi visiems į atmintį, į širdį. Ar tikrai tai yra su derinta su kitais partneriais ir ką jie galvoja?

P. KUZMICKIENĖ (TS-LKDF). Labai ačiū jums už klausimą. Greičiausiai ne jūs viena to tapatumo net nematėte. Bet į tai mes ir žiūrime, apžiūrime tas dienas ir atrandame tokių štai sovietinių galbūt relikvų. Labai gera pastaba, kad vis dėlto buvo priprasta švesti birželio mėnesį – yra šilta, graži diena. Taigi ir siūlymas yra Vaikų dieną švesti gegužės trečiąjį penktadienį, man atrodo, tiek gražios ir šiltos dienos, tiek tokios, kurių dar ir nėra prasidėjus vasarai, kitaip tariant, nesame išsivažinėję po atostogų vietas.

Taigi Vaikų dieną siūlome minėti gegužės trečiąjį penktadienį. Na, o Tarptautinę, arba Pasaulinę, vaikų teisių apsaugos dieną siūloma minėti lapkričio 20 dieną, tai jau truputį kitokie dalykai.

Stengiausi pabrėžti, kad būtent tas siūlymas yra gerai ir nuosekliai išdiskutuotas su organizacijomis, kurios rūpinasi vaikų gerove, ir aš paminėjau tokią komisiją, kuri yra labai plati, – Vaiko ir šeimos gerovės komisija. Turėjome labai gerą diskusiją ir didelį palaikymą, kad būtent šios dienos atsirastų ir birželio 1 diena būtų panaikinta. Tikrai sutarimas yra ir tai nėra tikrai Seimo narių pasvarstymas arba jų vienašališkas siūlymas. Ačiū už klausimą.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (MSNG). Ačiū. Pirmininke, kaip diena, taip naujiena. Aš suprantu valdančiąją daugumą, nėra kuo užpildyti darbotvarkės. Bet mano klausimas jums kaip pranešėjai. Kiek dar liko metuose laisvų dienų, neturinčių atmintinų dienų? Ką darysite, kai visos dienos jau bus užimtos? Ačiū.

P. KUZMICKIENĖ (TS-LKDF). Žinote, vis dėlto labai geras jūsų klausimas. Man atrodo, Atmintinų metų įstatymas yra labai svarbi mūsų istorijos politikos, pavadinkime, priemonė, ja reikia naudotis atsakingai ir taikliai. Kita vertus, nebijokime diskusijų, net jeigu yra pačių įvairiausių siūlymų, nebijokime kalbėtis. Bet taip, tos dienos užsipildo, man atrodo, mes po truputį pažįstame istoriją. Štai matome, kad ir sukilimo didesnę reikšmę matysime paskelbę, numatę tam tikrą atmintiną dieną. Mes matome, kad ir kitos dienos padeda labiau suprasti ir pažinti save, istoriją, žinoti, kodėl apie tai kalbame. Kita vertus, geras jūsų nuogastavimas, kad nereikėtų piktnaudžiauti šiuo įstatymu. Vis dėlto apsisprendžiant reikia turėti tam tikrus vektorius. Tikrai taip, į Atmintinų dienų įstatymą reikia žiūrėti nepersistengiant.

PIRMININKAS. Gerbiamas Artūrai, kadangi tą pačią dieną galima minėti kelis dalykus, tai kalendoriaus dienų tikrai nepritrūks, nesijaudinkite. Seimo nariai galės teikti ir teikti tokius projektus.

Toliau klausia E. Zingeris.

E. ZINGERIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama komisijos pirmininke, aš manau, čia yra vienas iš pačių sėkmingiausių pačios pasiūlymų. Be jokios abejonės, aš manau, Seimo dauguma balsuos. Truputėlį man pačiam gėda, kad per 30 metų valstybės signatarai ne pačioje pradžioje įkalė tokią kryptį vaikams, jaunimui. Suomijos parlamente, jūs pati esate jame buvusi, atsimenate skulptūrą, vaiko skulptūrą, į kurią nukreiptas kasdienis Suomijos parlamento balsavimas. Aš manau, kad šitas pasiūlymas yra į tašką.

Kiti pasiūlymai. Gegužės mėnuo. Mes čia galvojame svarstyti gegužės 1 dienos, gegužės 3 dienos galimą sukeitimą. Čia kitas klausimas. Spalio 20 diena – Lietuvos ir Lenkijos tarpusavio

ižado, kai per pusę buvo padalinta valstybė, Lietuvos ir Lenkijos komisariatų valdymas irgi svarstyti. Artėja spalio 20 diena. Bet šitas pasiūlymas yra... Aš abejoju, norėčiau pažiūrėti į akis tiems, kurie balsuos prieš tokį visa apimančią, puikų, humanišką pasiūlymą. Labai ačiū jums.

PIRMININKAS. Ačiū pranešėjai. Kadangi esame pasiekę balsavimo intervalą, turbūt Seimo nariai mielai šiek tiek pakeis žanrą. Bet dabar išklausysime... Aš tai pranešiau, kad visi galėtų grįžti į savo vietas. Dabar motyvai. M. Navickienė – už.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Labai ačiū P. Kuzmickienei už pristatymą ir už šią iniciatyvą. Gerbiami kolegos, aš tikrai labai noriu paprašyti jūsų pritarti šiam siūlymui dėl paprastos priežasties. Tai kilo iš pačių vaiko teisių gynėjų, nevyriausybinų organizacijų, atstovaujančių vaikams, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos. Taip pat diskutuota, tartasi su pačiais vaikais, kaip jie vertina, kad jų diena yra minima ir tapatinama vis dėlto su Sovietų Sąjungoje atsiradusia būtent datos tradicija. Ši data yra skirta kalbėti apie vaikus, apie vaikų apsaugą, apie vaiko teises. Kada šitą dieną minėti, galime tikrai apsispręsti mes patys. Todėl šitas siūlymas yra tikrai išdiskutuotas su visais vaiko teisių gynėjais. Vaiko gerovės taryboje buvo jungtinis posėdis drauge su Šeimos politikos komisija. Toks sprendimas kreiptis į parlamentą su tokiu siūlymu buvo priimtas bendru sutarimu. Ir organizacija „Gelbėkit vaikus“, ir kitos nevyriausybines organizacijos, dirbančios su vaikais, ne tik pritarė šiam pasiūlymui, bet ir labai jį palaikė. Realiai patys skatino ir inicijavo tą daryti, todėl Vaiko teisių apsaugos tarnyba ir pasiūlė inicijuoti tokį pakeitimą.

Man atrodo, reikia įsiklausyti į socialinius partnerius, į patį jaunimą, į pačius vaikus ir švęsti tą dieną, kai nepriklausoma Lietuva apsisprendžia, kad būtent šitą dieną mes dedikuosime vaikų klausimams, ir centre bus vaikai, jų apsauga ir gerovė. Aš būčiau tikrai dėkinga, jeigu po pateikimo pritartume šiam sprendimui ir toliau diskutuotume apie tai komitetuose. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Prieš pasisakys V. Targamadžė.

V. TARGAMADŽĖ (DFVL). Ačiū. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad tikrai dekonstravimas sovietinio palikimo yra labai svarbus, bet ar tikrai birželio 1-oji yra ta diena, kuri turi patekti į šitą fokusą? Jeigu per 30 metų dar daugiau sustiprėjo šita tradicija, tai, matyt, ji yra įaugusi ir tai yra labai svarbus momentas.

Dabar toliau. Aš tikrai nesu prieš Vaikų dieną, Pasaulinę vaikų teisių ir apsaugos dieną ir tikrai jos gali būti, bet mes nepamirškime, kad Tarptautinė moterų konferencija vyko Maskvoje, o ne Maskvos yra ta iniciatyva, tarptautinė konferencija įvyksta įvairiai, tarptautinės konferencijos įvairiose šalyse vyksta. Viską sumesti tikrai į tai, kad būtent tai yra sovietinis palikimas, žinant ištakas, 1924 ar 1925 metus, kaip yra parašyta, tai yra iš tiesų nekorektiška. Todėl labai siūlau pataisyti įstatymą taip, kad nebūtų išbraukta birželio 1-oji, bet būtų kitos dvi dienos paliktos balsavimui, kad nebūtų viskas sudėta į vieną vietą. Tai ačiū ir tikiuosi, kad bus įstatymas patobulintas. Aš susilaikysiu.

PIRMININKAS. Tai dabar, kaip ir minėjau, galėsime balsuoti dėl P. Kuzmickienės pateikto projekto. Tiesa, pasakau, kad pratęsiu balsavimo intervalą, kol apsvaistysime visus darbotvarkėje numatytus projektus. Balsuojame, ar pritariame projektui po pateikimo.

Balsavo 103: už – 83, prieš – 4, susilaikė 16. Po pateikimo pritarta.

Švietimo ir mokslo komitetas yra pagrindinis, svarstymas Seimo rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

Dabar apsispręsimė dėl projektų pagal darbotvarkėje nustatytą jų eilę.

13.12 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo“ projektas Nr. XIVP-2983 (pateikimo tęsinys)

Pirmasis projektas per mūsų šį balsavimo intervalą buvo Seimo nutarimo dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą dėl konvencijos galimo prieštaravimo Konstitucijai projektas Nr. XIVP-2983.

Tai balsuojame, ar pritariame po pateikimo tokiam Seimo nutarimo projektui.

Balsavo 61: už – 52, prieš – 8, susilaikė vienas. Po pateikimo pritarta.

Taip, matau, kad turbūt dėl balsavimo nori pasisakyti M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš prašyčiau mano balsą už įskaityti, ačiū.

PIRMININKAS. Taip, dėl protokolo – įskaitome už. V. Semeška.

V. SEMEŠKA (TS-LKDF). Taip pat dėl protokolo – mano balsą už prašau įskaityti. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, fiksuojame protokole. V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Taip pat.

PIRMININKAS. Taip pat už. Ir V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Na, valdantieji, džiugu, kad nesąmones darote savo balsais.

PIRMININKAS. Gerai, kad yra, kas teikia džiaugsmo. Tai apsisprendėme. Dabar dėl komitetų – pagrindinis būtų Teisės ir teisėtvarkos ir svarstymas rudens sesijoje. Dar O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (LSDPF). Prašom mano balsą už įskaityti.

PIRMININKAS. Gerai, fiksuojame dėl protokolo – už. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Toks pats prašymas.

PIRMININKAS. (*Balsai salėje*) Tai kažkaip kaip niekada. (*Balsai salėje*) Na, jeigu tiek daug prašančių balsus įskaityti, gal iš tiesų reikia perbalsuoti, nes čia mes nebaigsime tų prisipažinimų. Tai gerbiama A. Kubilienė, jūs balsuoti galėsite.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Aš suprantu, pirmininke, kad aš galėsiu balsuoti, bet nereikėtų įrašyti balsų tų, kurie nebalsavo. Kolegė O. Leiputė nebalsavo, bent jau rodo šis *tablo*, kad ji nebalsavo, ir dabar prašo įskaityti už.

PIRMININKAS. Na, mes nežinome priežasčių, gal technika neveikė ar kažkaip ten buvo. Vis tiek žmogaus žodžiu išsakyta valia yra svarbiausias dalykas. Svarbu, kad tuo metu buvo salėje. K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Pirmininke, tikrai daugybė žmonių suklydo ar nespėjo. Greitai įvykotas balsavimas. Prašau perbalsuoti.

PIRMININKAS. Gerai. Dabar vis dėlto gal paleisime lėtą balsavimą, jeigu iškyla tokių problemų.

A. Gedvilas. Prašau.

A. GEDVILAS (MSNG). Pirmininke, dėl vedimo tvarkos. Jūs stebinate šiandien. Jaučiasi, mato si turbūt jūsų nuovargis. Nėra jokių įrodymų, kad žmogus buvo salėje, ir jūs taip drąsiai teigiate, kad galima įskaityti.

PIRMININKAS. Jūs galėsite videomedžiagą patikrinti. Dabar, kaip sutarėme, balsuojame iš naujo, nes tikrai daug buvo tų, kurių balsas nebuvo įskaitytas.

Balsavo 61: už – 55, prieš – 2, susilaikė 4. Ne ypač čia pasikeitė tie skaičiai.

V. Mitalas.

V. MITALAS (LF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš norėjau repliką po balsavimo. Tikrai norėjau padėkoti tiek kreipimosi iniciatoriams, tiek A. Žukauskui, kuris dirbo labai daug prie vertimo, tikslesnio Stambulo konvencijos vertimo į lietuvių kalbą. Ir norėjau pasakyti, kad tikrai buvo labai smagu matyti, kaip konvencijos priešininkai rangėsi ieškodami įvairiausių argumentų prieš ir nieko įdomaus nepasakė. Ačiū.

PIRMININKAS. R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (MSNG). Aš noriu pasakyti, kad vis dėlto kolegos pabalsavo už visišką manipuliaciją. Iš tikrųjų surašytos sąvokos yra manipuliatyvios ir išrankiota iš konvencijos tai, ko realiai tikimasi, kokio tikimasi Konstitucinio Teismo nutarimo. Būkime *biedni*, bet teisingi. Nežinau, už ką jūs balsavote? Už tai, kad smurtas yra blogis? Jūs pabalsavote, kad ne. Mes duodame šitą sąvoką teismui? Galbūt jūs taip ir galvojate, tai su tuo jus ir sveikinu.

PIRMININKAS. Gerbiama kolegos, dar kartą kviečiu visus teikti pasiūlymus, tobulinti nutarimo projektą.

M. Puidokas – replika.

M. PUIDOKAS (MSNG). Dėkoju, visų pirma, kad Laisvės partijos atstovas pripažino, kad konvencijos vertimas yra subjektyvus, nes jį atliko Laisvės partijos atstovas A. Žukauskas šiame mū-

sų Seime. Akivaizdu, kad kai klausiate ne apie visą teisinį tarptautinį dokumentą kaip konvenciją, kuri galioja ne kaip atskiros dalys, o visa, *in corpore*, tai yra akivaizdi manipuliacija ir apgavystė. Tikrai elgiatės įžūliai ir neatsakingai.

PIRMININKAS. A. Skardžius – replika.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Aš nežinau, kodėl čia reikia džiūgauti. Šiaip pats balsavimas skystokai atrodo – tik 52 balsai už.

PIRMININKAS. Niekas čia per daug nedžiūgauja. Pabalsavome ir turime rezultata, ir tiek.

Gerbiamas D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Palyginkime šį balsavimą taip pat su tuo balsavimu, kur siuntėme prašymą į Konstitucinį Teismą įvertinti vergo, atsiprašau, galimybių paso buvimą Lietuvoje. Tada nu-siuntėme iš karto ir skubos tvarka. Dabar... Aš kabutėse sakau. Mes tada atmetėme ir negavo to mūsų klausimo, o dabar šiandien mes siunčiame skubos tvarka. Ačiū Dievui, ne skubos tvarka, vakar dar buvo skubos. Dvejopi standartai tęsiasi. Ačiū.

PIRMININKAS. K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Vieną sakinį tikrai turiu. Aš nesuprantu, kodėl nebalsavę žmonės taip bijo, kad Konstitucinis Teismas panagrinės šitą dokumentą, jis visados būna nagrinėjamas daug plačiau, negu kreipiamasi.

PIRMININKAS. E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Aš jums norėčiau priminti, mieli kolegos, kad lygiai po 10 mėnesių mes vadovausime 46 šalių Europos Tarybos blokui. Įstodami 1993 metais, aš buvau tuo metu salėje su profesoriumi V. Landsbergiu ir su kitais, mes išipareigojimus pasirašėme Strasbūre. Kaip mes vadovausime Europos Tarybai, kurios vienas pagrindinių prašymų buvo tai padaryti? Tokiu būdu aš prieš būsimus balsavimus siūlyčiau pagalvoti apie mūsų tikrus pasirašytus išipareigojimus. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerbiamas Emanueli, ne konvenciją ratifikuojame šiandien – tik kreipimasi į Konstitucinį Teismą.

Ar A. Ažubalis taip pat nori?

A. AŽUBALIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Kolegos, manau, kad šitas priimtas sprendimas iš tikrųjų yra niekinis, nes jį atliko ir pateikė ne autentifikuotas vertėjas. Paprastai visos konvencijos ir visi juridiniai tekstai yra pateikiami pagal tai, kaip jie yra išversti. Ir jeigu yra paimamas naujas, patikslintas vadinamasis tekstas, jis tada yra niekinis. Tai, kolegos, čia lygiai tokia pati apgavystė, kaip aš galiu išversti, dar ką nors parašyti. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Gerbiamas Audroniau, dar kartą akcentuoju, kad ne konvenciją mes čia ratifikuojame. O jau Konstitucinis Teismas, jeigu mes į jį kreipsimės, tikrai išsiaiškins, koks yra konvencijos tekstas, kurį jis turi nagrinėti.

Dabar ką aš dar padarau, tai pratėsiu posėdžio laiką, manau, kokiam pusvalandžiui. (*Šurmulys salėje*) V. Pranckietis – replika.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Jūs turbūt jautėte, kad replika bus jums. Jūsų, kaip posėdžio pirmininko, pareiga vesti posėdį, nekomentuoti kitų pasakymų. Ačiū visiems protingiems komentavusiems.

PIRMININKAS. Ačiū už pastabą. Toliau apsispręsimė dėl komiteto – Teisės ir teisėtvarkos. Nematau kitų pasiūlymų. Svarstymas Seimo rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

13.21 val.

Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo Nr. XII-828 papildymo septintuoju¹ skirsnio įstatymo projektas Nr. XIVP-2952, Finansinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2953(2) (pateikimo tęsinys)

Toliau. Balsuosime dėl Euro įvedimo įstatymo ir lydimojo Finansinės apskaitos įstatymo projektų pataisų. (*Balsai salėje*) Pateikė M. Lingė. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 104: už – 65, prieš – 17, susilaikė 22. Po pateikimo pritarta. Biudžeto ir finansų komitetas būtų skiriamas pagrindiniu komitetu. Pranešėjas prašė Vyriausybės išvados. Svarstymas būtų rudens sesijoje. Priimame visus tuos dalykų aspektus bendru sutarimu.

13.23 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2893 (pateikimo tęsinys)

Toliau Vietos savivaldos įstatymo pataisa, kurią pateikė A. Bagdonas. Įstatymo projektas Nr. XIVP-2893. Balsuosime, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 104: už – 68, prieš – 4, susilaikė 32. Pritarta po pateikimo. Pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Svarstymas rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

13.24 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2979 (pateikimo tęsinys)

Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2979. Jį pateikė Prezidento vyriausioji patarėja. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 105: už – 101, prieš – 1, susilaikė 3. Pritarta po pateikimo. Pagrindinis – Švietimo ir mokslo komitetas. Svarstymas rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

13.25 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2918 (pateikimo tęsinys)

Ir dar vienas Atmintinų dienų įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2918, jį pateikė R. Lopata. Balsuojame, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 101: už – 86, prieš nėra, susilaikė 15. Pritarta po pateikimo.

Tai vėl pagrindinis Švietimo ir mokslo komitetas. Svarstymas rudens sesijoje. Priimame bendru sutarimu.

13.26 val.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2926 (pateikimo tęsinys)

Ir liko mums svarstyti Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Tai yra pateikimo tęsinys, kadangi buvo pertrauka iki kito posėdžio. Kviečiu pranešėją L. Savicką.

Ar autoriai sprendžia, kas bus pranešėjas? (*Balsai salėje: „Dėl vedimo tvarkos“*) Dėl vedimo tvarkos – A. Mazuronis. Prašom.

A. MAZURONIS (*DPF*). Labai dėkui. Gerbiami kolegos, kadangi matau, kad visi šiek tiek pavargę, tai frakcijos vardu prašome šio klausimo svarstymo pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Kaip suprantu, bendru sutarimu galime tą priimti. (*Balsai salėje*) Gerai, primame bendru sutarimu. E. Pupinis ruošiasi su savo peticijomis. Aš per šoninį mikrofoną klausčiau, kad sąžiningai atsakytų, ar yra kokių formalių aktualumų, kad būtinai dabar turime pritarti tiems nutarimų projektams?

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Aišku, kad taip, terminai yra apriboję Peticijų komisijos veiklą. Taip.

PIRMININKAS. Ar yra kokių nors formalių Statuto reikalavimų ar panašiai, ar įstatymų?

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Taip, yra. Žmonės laukia sprendimų.

PIRMININKAS. Kad žmonės laukia sprendimų, tai daug mes nespėjame, nes rezervinius klausimus mes nebūtinai turime svarstyti.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Peticijų komisijos veiklą reglamentuoja tam tikri reikalavimai. Ir iš tikrųjų yra reikalavimas priimti per tam tikrus terminus sprendimus ir juos pateikti Seimui, nutarimų projektus.

PIRMININKAS. Atsakymas miglotas. Ministrė Pirmininkė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš vis tiek trumpą repliką kolegoms iš opozicijos. Gerai, kad mokate gerai skaičiuoti. Gaila, kad mano visą pasirošimą su krūva statistikos, taip sakant, kol kas nura-

šėte perniek. Bet, žinokite, rudenį ta statistika atrodo dar nepalankiau tų siūlymų, kuriuos jūs teikiate, atžvilgiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai. L. Savickas.

L. SAVICKAS (DFVL). Tik labai trumpas palinkėjimas prieš vasaros pertrauką. Vis dėlto reikėtų būti sąžiningiems. Čia buvome mes apkaltinti kažkokiu nenuoseklumu, tai atsivertėme 2022 metų balandžio mėnesį teiktą įstatymo projektą. Jį, premjere, teikėte su jau buvusiu mūsų kolega ir argumentai yra daugiau negu įtikinantys. Taigi tikėsimės, kad po vasaros atostogų nuoseklumui bus vietos. Ačiū.

PIRMININKAS. Kam mes darėme pertrauką, jeigu taip norime svarstyti? Prašom, premjere.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Kadangi aš galiu kalbėti be eilės, tai aš vis dėlto perskaitysiu, aš perskaitysiu tai, kokiu motyvu jūsų Vyriausybė atmetė siūlymą tuomet, kai buvo kovidas ir buvo sumažėjusi apyvarta šių veiklų keliasdešimčia procentų. Aš skaitau tikrai vieną sakinį: „Būtų nepagrįsta išskirti vieną iš jų ir jo teikiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms nustatyti PVM lengvatas.“ Tai sakyčiau, kad čia jūs labiau pakeitėte nuomonę negu aš. *(Plojimai)*

S. SKVERNELIS (DFVL). Tiesiog, matyt, niekaip negalime pabaigti, tai padiskutuokime be pateikimo. Išties tai nesulyginami dalykai. Vyriausybė tuo metu taikė kitas pagalbos priemones, labai veiksmingas ir taiklias. Dėl to buvo tokia pozicija. Bet rudenį mes pasvarstysime.

13.29 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas Nr. XIVP-2941 (pateikimas)

PIRMININKAS. Gerai, rudenį tikrai svarstysime. Gerai, bandome greitai apsispręsti dėl Peticijų komisijos. Pirmoji peticija – projektas Nr. XIVP-2941.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke.

PIRMININKAS. G. Burokienė dėl vedimo tvarkos.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke, kad pastebėjote, kad pažiūrėte ir į kitą pusę. Frakcijos vardu prašau pertraukos šiuo klausimu iki kito posėdžio.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Jūs eisite į teismą, kai paduos pareiškėjas?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ne, į teismą mes neisime ir į teismą galėjote paduoti dar anksčiau. Kadangi posėdžio laikas jau baigėsi, mes tikrai neturime, negalime svarstyti šitų jūsų rezervinių klausimų.

PIRMININKAS. Tai balsuojame dėl pertraukos. Kas už pertrauką? Už – 32, prieš – 58, susilaikė 5. Kadangi opozicijos frakcijos prašymas, tai užtenka balsų. Turbūt pranešėjo klausiu: gal nbandome kitų teikti, nes bus tas pats rezultatas? Gerai, projektų svarstymai baigti. Dabar pagal tradiciją sesiją užbaigs...

13.31 val.

Seimo narių pareiškimai

Dar yra pareiškimų? Atsiprašau Seimo Pirmininkės, dar pareiškimai. A. Vyšniauskas dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (TS-LKDF). Šiuo klausimu prašau pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Tai, manau, čia bendru sutarimu spręsimė. *(Balsai salėje)* Na, dėl visa ko balsuokime. Trumpas balsavimas, ar pertrauka...

Už – 63, prieš – 13, susilaikė 14. Labai aiškus balsavimas.

Aš pastebėsiu, kad buvo pertrauka Seimo narių pareiškimų klausimu, nes toks klausimas įrašytas, o ne dėl vieno konkretaus pareiškimo, kad taip nemanytų kiti pareiškėjai. Dabar replikos po balsavimo – A. Mazuronis.

A. MAZURONIS (DPF). Labai dėkui, gerbiamas posėdžio pirmininke. Atsiprašau už tokį nesulaukimą. Bet, klausykite, pirmąkart, kiek metų esu parlamente, girdžiu tokį žanrą – pertraukos ėmimas dėl Seimo narių pareiškimų. Galite koki nors Statuto straipsnį nurodyti, dar ką nors? Ir kaip čia tie pareiškimai – iki rudens persikels? Ir svarbiausias klausimas: ar tokią praktiką galėsi-

me taikyti ir ateityje, jeigu jau dabar padarome taip? Dėl pareiškimų užsirašo ne tik tie Seimo nariai, dėl pareiškimų kartais užsirašo ir iš tos pusės Seimo narių, jų mes irgi ne visada norime klausyti. Ar čia dabar taip bus ateityje ir kuo remiantis čia tas dalykas vyksta? Fokusas kažkoks. Gal, gerbiamas pirmininke, Violetos paklauskite ar ko nors, stebuklai, nėra taip buvę – dėl Seimo narių pareiškimų pertrauka iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Aš tikrai neprisimenu, kad taip būtų buvę, bet kas nors visada būna pirmą kartą. (*Juokas salėje*) Jūs pats šitoje dalyje atidarėte šią pertraukų žanrą.

A. MAZURONIS (DPF). Tai, kaip aš suprantu, ir ateityje dabar tai galios, visą laiką visiems Seimams į ateitį – dėl Seimo narių pareiškimų galėsime po dvi pertraukas imti, taip? Kaip Statute numatyta – dvi pertraukos.

PIRMININKAS. Taip bus, jeigu Etikos komisija neišaiškins kitaip.

A. MAZURONIS (DPF). Klausykite, gerbiamas Jurgi, aš suprantu, jeigu tai padarytų, nežinau... bet kai jūs tokią abrakadabrą darote, nepykite, matyt, atostogos jau prasidėjo anksčiau laiko.

PIRMININKAS. Man keblu neduoti balsuoti pertraukos prašantiems, tą visada darau. R. Šarknickas – replika.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ko gero, reikės Seimo statutą tvarkyti, ir tiek. Šiandien jūs parodėte, kas yra žodžio laisvė – atėmėte teisę Seimo nariams padaryti pareiškimus. Štai jūsų laisvė.

PIRMININKAS. D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Na, mes dabar jau žinome, kad kitą kartą rinksimės tikrai rudenį ir jau mano pareiškimas bus ryškiai pavėluotas, nes šitame pareiškime buvo pasiūlymas, kaip su kolegomis sveikai praleisti dabar prasidedančią vasarą. (*Juokas salėje*) Visi mano kolegos iš kiekvienos frakcijos gavo šią knygą, kuri apie tai kalba, ir šią knygą žadu pristatyti, apie ką norėjau pasakyti, liepos 14 dieną 12 valandą čia, Seime, kad ją pradėtų ir skaitytų nuo pirmos klasės, – „Sveikata, jaunumas, grožė“ (Vydūnas). Jūs visi turite progą prisidėti. Pakvieskite mane į savo bibliotekas, aš ją atvešiu ir padovanosiu jūsų vietinėms bibliotekoms. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūs pareiškimą iš esmės ir paskelbėte.

K. Mažeika. Prašau.

K. MAŽEIKA (DFVL). Pirmininke, tikrai jūsų praktika čia labai keista. Turbūt, jeigu dabar kažkas iš valdančiųjų dar paprašytų pertraukos himno giedojimui, tai jūs irgi lygiai taip pat sakytumėte, kad giedosime rudenį. Tikrai nesinorėtų, kad ta praktika būtų. Galbūt dar tos demokratijos teisės... nes pats pasižiūrėkite, dėl pranešimų užsirašę vien tikrai iš opozicijos. Galbūt taip yra varžomos ir opozicijos teisės. Jūs, kaip pirmininkas, šiuo atveju, manau, tikrai padarėte klaidą.

PIRMININKAS. Galbūt. Jeigu Etikos ir procedūrų komisija taip išaiškins, tai teks pripažinti klaidą.

Dabar D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Man atrodo, kad Etikos ir procedūrų komisijoje mes tikrai galėsime pasigilinti į šį klausimą, nors iš principo pagal Statutą yra numatyta, kad bet kuriam Seimo posėdyje dėl svarstomo klausimo galima imti pertrauką. Šiuo atveju preliminariai tai tikrai neatrodo, kad turėtų būti problema, bet aš matau kitą problemą: man atrodo, kad visi turbūt yra labai pervargę, nes, pavyzdžiui, visiškai be pagrindo buvo iš esmės pažemintas peticijos teikėjas ir buvo nesvarstyta peticija, nors šitas asmuo, konkretus Lietuvos Respublikos pilietis, niekaip nėra susijęs su mūsų politinėmis kovomis, kurios čia šiuo metu ir vyksta. (*Plojimai*)

Aš labai norėčiau, kad ką mes galėtume visi padaryti, tai, viena vertus, to nedaryti, kita vertus, na, ir nekerštauti, žinoma, kai viena ar kita salės pusė pasielgia vienaip ar kitaip. Gal sugiedokime himną ir gal rudenį visi grįšime truputį geriau psichologiškai nusiteikę.

PIRMININKAS. Himną tikrai giedosime, bet prieš tai žodis Seimo Pirmininkei.

13.37 val.

Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kalba VI (pavasario) sesijos pabaigos proga

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Mieli kolegos, buvau pasiruošusi ilgą apibendrinančią kalbą, tačiau, žvelgdama į tas kelias paskutines minutes, tiesiog norėčiau nepaisydama visų iššūkių, nepaisy-

dama visų dalykų, kurie vyko aplink Seimą, aplink mus, tiek tolėliau – ten, kur vyksta karas, tiek mūsų kaimynystėje, tiek ir šalies viduje...

Man rodos, kad Seimas pakankamai sėkmingai dirbo. Man rodos, kad įgyvendinome didžiąją dalį tų darbų, kuriuos buvome užsibrėžę, tvirtindami Seimo pavasario sesijos darbotvarkę, ir dėl to noriu padėkoti kiekvienam iš jūsų. Mūsų neišmušė iš vėžių daugelis dalykų, kurie vyko: nelabai lengvų, galbūt nelabai malonių. Tikrai džiaugiuosi, kad įgyvendinome labai svarbią valstybės tarnybos reformą. Tai yra didelis šio Seimo būtent pavasario sesijos darbas. Džiaugiuosi, kad saugumo, gynybos srityse mes tęsiame savo darbus, kad tęsiame besąlygišką paramą Ukrainai savo rezoliucijomis, savo darbais, savo pareiškimais, savo diplomatinėmis pastangomis, ir, manau, dėl to tikrai turime progą pasidžiaugti. Noriu padėkoti kiekvienam iš jūsų už tuos darbus, kurie buvo padaryti, ir palinkėti gero poilsio. Jei bus poreikis susirinkti vasarą, tuomet tikriausiai tuos visus pareiškimus kolegos ir galės sakyti. Ačiū visiems už darbą. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkui Seimo Pirmininkei.

Dabar himnas.

Giedamas Lietuvos valstybės himnas

Posėdį baigėme. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

MINĖJIMO, SKIRTO GEDULO IR VILTIES BEI OKUPACIJOS IR GENOCIDO DIENOMS ATMINTI STENOGRAMA

2023 m. birželio 14 d.

G. ARBAČIAUSKAS. Gerbiamieji! Jo Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda. Lietuvos valstybės himnas.

„Tautiška giesmė“ gieda choras „Liepaitės“.

Brangūs tremtiniai, politiniai kaliniai, Ekscelencijos valstybės vadovai, užsienio valstybių ambasadoriai, garbūs svečiai, brangūs Lietuvos žmonės! „Tautiška giesmė“ Lietuvos Respublikos Seime Kovo 11-osios Akto salėje pradėjome Gedulo ir vilties bei Okupacijos ir genocido dienų minėjimą.

Kalbės Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kalba

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Gerbiami politiniai kaliniai, tremtiniai ir jų šeimų nariai, Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente Gitanai Nausėda, Prezidente Valdai Adamkau, Pirmasis atkurtosios valstybės vadove Vytautai Landsbergi, Ekscelencijos ambasadoriai, Seimo nariai, mieli Lietuvos žmonės!

Kasmet minėdami Gedulo ir vilties dieną, kai 1941 m. birželio 14 d. prasidėjo pirmasis masinis trėmimas, bei Okupacijos ir genocido dieną, kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, pagerbiame sovietinės agresijos aukas, prisimename visus tuos, kurie didvyriškai kovojo su totalitarine agresija.

Istorija nėra tik dūmas, neblaškomas vėjo. Ji neišnyksta be jokio pėdsako, o veikia mumyse ir per mus. Praeitį įsisąmonindami suteikiame jai kryptį, kokybę, sąsają su dabartimi ir ateitimi.

1941 m. birželio 14 d., o prieš tai 1940 m. birželio 15 d. yra ne vien skaudūs Lietuvos istorijos puslapiai. Tai ir Europos istorija. Tai kruvini pavyzdžiai neišprovokuotos sovietinės agresijos, kuri buvo vykdoma pagal susitarimą su nacistiniu režimu. Pastarasis yra sulaukęs griežto, ryžtingo pasmerkimo Europoje ir visame pasaulyje. Deja, sovietiniai, ypač stalininio laikotarpio, nusikaltimai dar nėra taip pat ryžtingai įvertinti. Jų pasmerkimas bendroje Europos sąmonėje dar nėra savaimė suprantamas.

Neišprovokuota karinė agresija prieš Ukrainą žymia dalimi yra recidyvas sovietinės totalitarinės sistemos, kuri dabar Rusijoje sparčiai reabilituojama ir pritaikoma prie šiandienos realijų. Mūsų istorinė patirtis sako: su šita nužmoginta sistema neįmanoma susitarti. Neįmanoma jos atžvilgiu likti neutraliam. Jos veikimo būdas – prievarta. Ji pripažįsta tik jėgą. Laviruojantys, ieškantys kompromisų, kalbantys apie kažkokius taikos susitarimus turi suprasti, kad tai leidžia tai sistemai persitvarkyti, atgauti jėgas, pasiruošti kitam agresijos etapui.

Kiekvienas karas anksčiau ar vėliau baigiasi taika, tačiau taika privalo būti teisinga. Šiandien teisingos taikos pagrindas yra Ukrainos pergalė, kuri, tikiu, duos pradžių tos nežmoniškos sistemos pabaigai.

Tikiu, ateis laikas, kai priskirti save sovietiniam totalitariniam paveldui bus tolygu vadintis nacizmo šalininkais. Taip per Rytų ir Vakarų istorinės atminties sąsają Europos sąmonėje būtų atstatytas teisingumas – ir europiniu, ir tarptautiniu lygiu. Nusikaltėliai turi gauti teisingą atpildą, jų nusikaltimai – būti pasmerkti. Didvyriškumas privalo būti įvertintas. Aukos turi būti prisimintos. Tai normalaus, civilizuoto gyvenimo pagrindai, kurie buvo negailestingai naikinami, bet nesunaikinti.

Prašyčiau tylos minute pagerbti visų sovietinės agresijos aukų, visų, didvyriškai pasipriešusių agresijai, ir Ukrainos karių ir civilių atminimą.

Tylos minutė

Dėkoju. Dėkoju už dėmesį.

G. ARBAČIAUSKAS. Tiesos sakymas, kai Lietuvos žemė krūpčiojo ir rauduoja nuo vienas kitą keitusių raudonojo ir rudojo terorų, istorinės atminties išsaugojimas yra mūsų rankose, mūsų atsakomybė, mūsų sąžinė. Kviečiame Tarptautinės Europos atminties ir sąžinės platformos atstovę, istorikę, humanitarinių mokslų daktarę Moniką Rogers.

**Tarptautinės Europos atminties ir sąžinės platformos atstovės,
istorikės, humanitarinių mokslų daktarės Monikos Rogers kalba**

M. ROGERS. Gerbiamieji! Šios dienos minėjimo data siejama su konkrečiais tragiškais istoriniais įvykiais, nutikusiais 1941-ųjų vasarą. Bet mus ji verčia susimąstyti ir apie daug platesnį kontekstą – visų diktatūrų aukų atminimo ir teisingumo joms poreikį. Itin skaudu, kad nei trėmimai, nei kiti nusikaltimai žmoniškumui vis dar nėra tik istorijos objektas. Mūsų visų užuojauta šandien – kenčiančios ir narsiai kovojančios Ukrainos žmonėms. Ir mūsų tėvų, senelių bei prosenelių patyrimai, ir šviežiai kraujuojančios Ukrainos žaizdos mus moko žvelgti ne iš budelio ar abejingojo, bet iš aukos perspektyvos.

Šios patirtys koreliuoja su mokslinėse teisės ir kriminologijos disciplinose jau keletą dešimtmečių vykstančiais procesais. Čia nusikaltimo auka įgauna vis daugiau svorio ir pripažinimo. Imame geriau suprasti, kad drauge su įtariamojo nekaltumo prezumpcija būtina užtikrinti ir aukos teises. O kas, jei aukų teisės buvo ignoruojamos dešimtmečiais? Ne vien tik ignoruojamos. Komunistinės santvarkos kūrėjų ir įgyvendintojų aukos, taip pat ir mūsų lietuvių tremtiniai ir politiniai kaliniai, net ir grįžę iš sibirų ir gulagų, buvo toliau traumuojami sovietinėje visuomenėje. Naujais istoriniai tyrimai rodo, kaip nepagarbiai sovietinis režimas Lietuvoje elgėsi ir su Holokausto aukų atminimu, žydų tautos paveldu. Nors kai kurie didžiosios tragedijos elementai sovietmečiu buvo pasitelkti propagandiniams tikslams – Vilniaus Didžiosios sinagogos likimas iliustruoja tikruosius sovietinių okupantų nusistatymus.

Ir čia, deja, nieko nuostabaus. Lietuvai atsidūrus „kruvinosiose žemėse“ tarp Hitlerio ir Stalino, masinis naikinimas tų, kurie pateko į dirbtinai sukonstruotas „priešų“ kategorijas, tapo skaudžia, neįsivaizduojama realybe. Net ir atmintį apie juos ir jas siekta nutrinti nuo žemės paviršiaus. Taip pat siekta nutrinti visą represijų atminimą. Daug istorinių faktų šiandien net nėra atsiminama: nei ką kentėjo lietuviai, ukrainiečiai, kitos tautos, nei, tarkime, ir fakto, kad 1941 metais buvo ir žydų tremtinių, kurie kentėjo nuo sovietinių represijų taip pat, kaip ir nuo nacistinių.

Labai liūdna, kad buvo Lietuvos gyventojų, okupacijų metais nusprendusių iš tiesų atsižadėti savo žmogiškumo ir kolaboruoti su tamsa. Ne veltui drauge su Sąjūdžiu ir Lietuvos Nepriklausomybės viltimi intensyvėjo ir totalitarizmo, nacistinio ir komunistinio režimų nusikaltimų aukų siekiai atkurti prarastą, pažeistą, sutryptą teisingumą.

Nors pastangų tikrai būta – mums ne visuomet sklandžiai sekėsi teisti represijų vykdytojus ir planuotojus, nacistinių ir komunistinių nusikaltimų įgyvendintojus: jei vietoje pavykdavo – būdavo pralaimėjimų tarptautiniuose teismuose. Tačiau reiktų paminėti ir sėkmės istorijas, pavyzdžiui, bylą *Drėlingas prieš Lietuvą*, kai Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad represijos prieš Lietuvos ginkluotosios rezistencijos atstovus, antisovietinės rezistencijos atstovus iš tiesų yra kvalifikuotinos kaip genocidas.

Europos kontekste, platesniame kontekste sėkmės istorijomis galima laikyti, pavyzdžiui, 2009 metų Europos Parlamento rezoliuciją „Dėl Europos sąžinės ir totalitarizmo“. Taip pat Europos Parlamento vadovybė nusprendė kasmet birželio viduryje minėti Europos atminties dieną. Jos metu pagerbiamos sovietų režimo aukos, skaitomos ištremtųjų pavardės. Vis tik reikia pripažinti, kad demokratinė Europa labai vėluoja įgyvendinti teisingumą aukoms. Ne visi budeliai dėl garbaus amžiaus sulaukė teisingumo.

Kai kuriose Europos šalyse komunizmo, nacizmo aukų atminimas *įsimbolinamas* memorialais, įvairiais pagerbimo renginiais, kitomis formomis. Tačiau kartais Lietuvoje, ir dar dažniau – Europoje, pasitaiko atvejų, kai aukų atmintis, teisė į teisingumą yra neigiamos. Vakarų Europoje

iniciatyvos įvertinti sovietų nusikaltimus neretai vis dar laikomos kontroversiškomis. Net plačiai žinoma, kad ne visur trėmimai yra laikomi faktu, ne visi muziejai juos vaizduoja. O štai, pavyzdžiui, Berlyne, Treptovo parke, tebestovi sovietų kariams dedikuotas didžiulis memorialas su Stalino citatomis.

Svarbu akcentuoti, kad aukas skaudina jas kankinusių režimų simbolių buvimas viešojoje erdvėje ir būtent dėl to Lietuvoje priimtas komunizmo ir nacizmo simbolių draudimas. Kai kas, aš pamenu, tikrai diskutavo, laikė jį galbūt pertekliniu, nereikalingu, pažeidžiančiu informacinę laisvę, tačiau iš aukų perspektyvos jis reiškė bent jau dalinį teisingumo įgyvendinimą. Juk, pavyzdžiui, net ir nuasmeninta sovietų kareivio statula prievartautai moteriai, jos dukrai ar anūkei greičiausiai simbolizuos moterų kankintoją ar jų pačių kankintoją.

Totalitarizmo aukoms vis dar neaišku, kodėl dažnai kyla pasipriešinimas siekiant įamžinti jų kentėjimus, pavyzdžiui, kodėl taip sunkiai skinasi kelią iniciatyva Briuselyje pastatyti paminklą visų totalitarizmų aukoms?.. Taigi, ne visuomet teisingumo atkūrimo darbas vyksta sklandžiai. 2013–2014 metais buvo atliktas labai platus europinis tyrimas Europos Sąjungoje ir jo metu nustatyta, kad daugelyje šalių komunizmo aukos vis dar jaučia, kad jų teisės nebuvo užtikrintos, įgyvendintos.

Ką teisingumo nebuvimas reiškia aukoms? Tyrimai rodo, kad, visų pirma, tai yra žalinga jų gerovei. Visų pirma, psichologinei gerovei, – kad negydoma trauma dėl šio teisingumo nebuvimo. Kolektyvinė trauminė patirtis perduodama ir ateities kartoms, o trauma iš tikrųjų lemia tokį nepasitikėjimą ir dabarties realybe, dabarties *status quo* – teisėje, politikoje, geopolitikoje ir kitose srityse.

Žinoma, drauge su trauma įgyjamas ir atsparumas. O jūsų, šią dieną minintieji tremtiniai ir politiniai kaliniai, nepalūžimas tuomet sibirose ir gulaguose mus įkvepia mūsų tėvynei, mūsų valstybei kylančių naujų grėsmių akivaizdoje... iš tikrųjų esate įkvėpimas ir pavyzdys mums taip pat nepasiduoti ir sentis tos vilties, tos gyvybės.

Kartais savo darbe man tenka girdėti argumentą, kad štai praėjo jau daug metų ir ar yra prasmė reikalauti to teisingumo, juk daugelio aukų budelių jau nebėra – jie irgi anapus. Tačiau vis tik, mano nuomone, teisingumo klausimas neturi, jokiū būdu neturėtų turėti senaties. Dėkoju už dėmesį. (*Plojimai*)

G. ARBAČIAUSKAS. Asmeninis prisilietimas prie pulsuojančios gyvosios istorijos suskamba ir Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos jaunųjų dainininkių, 2023 metų konkurso „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ laureatėms Emilijai Vaitkutės ir Emilijai Venediktovaitės dainoje „Aš tavęs lauksiu“. Žodžiai – nežinomo partizano. Muzika – Emilijos Vaitkutės.

2023 metų konkurso „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ laureatės Emilija Vaitkutė ir Emilija Venediktovaitė atlieka dainą „Aš tavęs lauksiu“.

Mielieji tremtiniai, politiniai kaliniai! Ne vienas patyrėte sunkią tremties, lagerio dalį. Jūsų kasmet vis mažiau, o juk jūsų išgyventos akimirkos – mūsų Tėvynės istorija, tad kaip svarbu laiku prakalbinti, kaip svarbu laiku papasakoti! Kviečiame žurnalistę, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų vedėją, politinės kalinės, tremtinės Onos Butrimaitės-Laurinienės anūkę Živilę Kropaitę.

Politinės kalinės ir tremtinės Onos Butrimaitės-Laurinienės anūkės, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų vedėjos Živilės Kropaitės kalba

Ž. KROPAITĖ. Gerbiamieji, kai maždaug prieš 15 metų pradėjau dirbti žiniasklaidoje ir atidavau savaitgalis, kai turėdavome vieną vadinamąjį budintį korespondentą, kartais vykdavo tokios diskusijos, kur jį siūsti: ar į vienos iš partijų tarybos posėdį, ar į kokį nors pirtininkų suvažiavimą, ar paraleliai vykusį Ariogalos tremtinių susitikimą, būdavo balsų, vienas kitas sakė: ką ten naujo jie pasakys – viską gi jau papasakojo.

Man, turinčiai partizanų ryšininę, politinę kalinę, tremtinę, labai šviesią, dorą, beveik šventą močiutę, tai buvo labai skaudu, atrodė – palaukite, taigi tuoj tie tremtiniai išmirs, palaukite, ką jūs tada darysite, kur jūs tada siūsite savo korespondentą?!

Kai prieš daugiau nei metus parašiau knygą, kurioje močiutės klausiau apie karus ir sąžinę, ją perskaitę dažnai man sakydavo: matai, aš tai nespėjau pakalbinti savo senelių. Aš nesu niekuo geresnė, man pasisekė, aš susitariau su močiute, kad ji nenumirtų, kol knyga išeis, man pasisekė – ji ilgaamžė. Dabar jai 94 metai, ji viena gyvena Ignalinos rajone, Kaniukų kaime. Jos silpnės kojos, bet ji labai labai šviesaus proto ir šviesios širdies. Aš nesu niekuo geresnė, bet gal jums galiu būti kuo nors naudinga, nes galiu priminti, kaip yra svarbu fiksuoti, kaip yra svarbu kalbėti, nes jau labai daug girdėjau istorijų, kai apie karą istorijas šeimoje visi prisimena, bet staiga žmogaus nebėra ir paaiškėja, kad niekas nieko neprisimena.

Kai rašiau knygą, ne iš karto supratau, kad turiu viską daryti močiutės tempu. Būdavo su ja pasikalbu, ji sako: žinai, Živile, tu tai *ažrašai ir nuvejai gyvynt sava gyvenimu, è man gi vyskas iš nauja raikia išgyvynt*. Kai močiutė kalėjo Zarasų tardymo izoliatoriuje, atėjęs tardytojas jai parodė nuotrauką su keturių išniekintų vyrų kūnais miestelio aikštėje. Jis pirštais po vieną atidenginėjo tų žuvusių partizanų veidus ir močiutės klausė: šitą pažįsti? Ne, nepažįstu. Šitą pažįsti? Ne, nepažįstu. O šitas ketvirtas buvo mano močiutės jauniausias broliukas – partizanas, žuvęs šešiolikos. Jauniausias žuvęs partizanas, paskutinis jos brolis partizanas. Ji labai verkė ir sakė, kad tai buvo viena baisiausių akimirklų jos gyvenime, bet šiandien su manimi apie tai kalbėdama ji deda kitus akcentus. Ji pasakojo: žinai, tas tardytojas vaikščiojo po kamerą ir manęs klausė, *kam raikėja šitam jaunam berniokui eit į partizanus? Žinai, Živile, maž anas tardytajas bent kiek turėja sąžinės?* Aš labai greitai supratau, kad tai bendras politinių kalinių ir tremtinių bruožas: daug labiau negu pagiežą savo baisiausiems kankintojams jie jaučia meilę Lietuvai.

Tada ir gavo močiutė savo bausmę – penkerius metus lagerio Irkutske, Teišete ir dešimt metų tremties Krasnojarske. Ir kai šiandien močiutė išgirsta kokią paklydusią dūšėlę sakant: ką tu mums, Lietuva, davei, ji labai susinervina ir iš karto žino, ką atkirsti: *è kũ jūs davet Lietuvai?! Man atrodo, kad ji jau davė labai daug – visų pirma savo jaunystės ir prarastos paauglystės sąskaita patirtą žiaurios XX amžiaus Vidurio Lietuvos istorijos liudijimą, šiandien mums leidžiantį labai gerai suprasti ukrainiečius.*

Močiutė, beje, iki šiol prisimena ukrainietiškas dainas, kurias išmoko iš drauge su ja lageryje prieš daugiau nei 70 metų kalėjusių ukrainiečių. Mane visada tas stebina, ji taip pat suteikia optimizmo, nepakeliamo, didžiulio optimizmo, ir duoda tokį nebylų priminimą mums visiems, kaip turime branginti ir vertinti visus tremtinius, visus jus, politinius kalinius, žmones, kurie vienaip ar kitaip dalyvavo ginkluotame ar neginkluotame pasipriešinime, vien jau todėl, kad, man atrodo, jų visų meilė Lietuvai gal net didesnė negu mūsų visų likusių kartu sudėjus. Nes niekas niekas taip nemylti šitos šalies ir nenori jai gero.

Kai Rusija pradėjo savo brutalią karą prieš Ukrainą, mano močiutė, 94-erių bobulytė iš kaimo, suskambino visai giminei ir davė lygiai tuos patarimus, kuriuos po kelių dienų pradėjome girdėti iš kariuomenės ir iš psichologų: *nepanikuokit, dirbkit sava darbu, mylèkit Lietuvą ir remkit Ukrainą*. Tokie buvo jos patarimai. Kai močiutė išgirdo, kad yra kviečiama į Seimą, aš jai pradėjau pasakoti, ką daugmaž reikėtų pasakyti. *Nepasakak man, vaikela, žinau aš, kas raikia sakyt*. Aš jai ir neaiškinsiu, aš jau labai gerai žinau, kad močiutėms reikia ne aiškinti – jų reikia klausyti. Močiutės yra istorija, močiutės yra sąžinė, močiutės yra meilė. Klausykime, fiksuokime, ką jos turi pasakyti apie baisius sovietų žiaurumus, apie tremtį. Siūskime korespondentus ten, kur dar likę gyvų istorijos liudytojų. Mylèkime Lietuvą. Remkime Ukrainą. O tiems, kas nespėjo užfiksuoti savo močiučių ir senelių pasakojimų, tegul šiandien kelias minutes mano močiutė pabūna mūsų visų močiute. Ačiū. (*Plojimai*)

Politinės kalinės, tremtinės Onos Butrimaitės-Laurinienės kalba (*vaizdo įrašas*)

O. BUTRIMAITĖ-LAURINIENĖ. Brangūs tautiečiai, Ekscelencijos, garbūs svečiai! Šiandien minime labai skaudžią datą – Gedulo ir vilties. Tai pirmoji tremtis, prasideda genocido vykdymas

Lietuvoje, baisiausia tremtis iš visų tremčių, nes trėmė į tas atšiaurias vietas, kur jokių gyvenimo sąlygų nebuvo, prie vandenynų. Priešai sakė: mes ne gyventi jus atvežėme, bet kad jūs čia nudvėstute. Bet žmonės turėjo viltį, tikėjo, kad iškentės ir grįš į Lietuvą, Lietuva bus laisva. Labai brangus ir saldus tas žodis „laisvė“. Už ją taip brangiai, didelę kainą sumokėjo mano karta.

Kai antroji okupacija slinko, nė vienas jaunuolis nė negalvojo eiti į frontą (ta mobilizacija), bet būrėsi į miškus ir nutarė, kad reikia priešintis, gintis, kariauti. Taip ir buvo. Kiek buvo daug pralieta kraujo, pasiaukota. Jie sakė, kad be aukų Tėvynė laisva nebus, mes pasiaukosime, lai gyvens kiti po mūsų. Kiek buvo motinų juodo skausmo, kai jos matė savo besikankinančius, žūstančius sūnus. Kai Kristus kentėjo, jo motina buvo šalia, ėjo ir iš skausmo laužė rankas, raudėjo, verkė. Priešai, budeliai nė nedraudė. Atvirksčiai gi buvo su Lietuvos motinomis, partizanų motinomis, jų sūnūs buvo išniekinti baisiausiomis pozomis, apspjaudyti, apšnerkšti. Į veidą motinų paklausė, ar čia tavo sūnus, ar pripažįsti? Ką motina turėjo sakyti matydama savo sūnų? Nors sakydavo, kad nepažįsta, bet kiek paėjusi išprotėdavo, nualpdavo.

Aš mačiau savo motinos skausmus, nes ji neteko trijų sūnų. Vyriausias sūnus, žuvęs mūšio lauke, buvo paliktas, neišvežtas gatvėn, nes jis labai gynėsi, labai narsiai kariavo ir paskutiniu momentu sviedė granatą pulkan kareivių. Daug sužeidė, daug nukovė. Jie susirinko savus, o šituos paliko. Buvo nukautas ir mano brolis. Užkasti labai mažai, kad žvėrys nesudraskytų, uždėta skepetaitė ant veido. Kai partizanai davė motinai žinia, ar pati palaidosi, ar mums reikia palaidoti, jinai sakė: savo sūnelį aš pasilaidosiu. Ir nuvažiavo ton mūšio vieton. Sutiktas ryšininkas parodė, sako, nežinau, kuris kauburėlis, kur Vaidila, kur Skoliūnas. Mano brolis buvo Vaidila. Jinai sako: aš jaučiu, kad čia, šiame kauburėlyje, mano sūnus. Atkasė, rankomis atkasė ir pamatė suspardytą, sudaužytą, kulku suvarpytą. Jinai priešokusi apsikabino ir suriko: mano sūneli! Sako, nežinau, kaip jis prie manęs prilipo, aš jį įsikėliau vežiman, tik kojas patvarkė. Tuomet per pavojingias vietas vežė. Nors, sakau, duobė buvo negili ir vežimas neaukštas, bet vis tiek jaunas vyras, stiprus, reikėjo įkelti. Jinai kartojo prieš mirtį: kaip aš taip galėjau įkelti sūnų? Per tokias pavojingas vietas, kad nesutiktų stribų, kad nesutiktų kariuomenės, atvežė ir palaidojo. Čia ilga istorija. Čia stebuklas įvyko.

Antras brolis žuvo jau čia, Troviniškiuose, ir užkastas be nežinios. O dabar trečias jos sūnus, kai žuva, buvo 16-metis. Ir dabar Sibire. Sibire ji buva, kai antras jos žuva. Ir dabar, kada sūnus žuva ir pranešė, tai ji saka: aš išsiverkt neturėjau kur, norėjosi išsiraudoti, bet neturėjau kur. Kai eidavo iš darbo, paleisdavo moteris pirmyn, nes ten visokių tautų, visokių žmonių buva, niekas tavęs neužjaus, tai saka: šaukdavau taigoje balsais, atsiliepdavo taiga, man atrodė, kad taigoje su jais pasikalbėjau. Saka: ėjau nematydama kelio už ašarų. Saka: nemažas upelis būtų mano skausma ašarų, kiek aš jų išverkiau.

Kada jau pakila Sajūdis, susibūrė visa tauta, visi reikalava laisvės ir raikėja išsirinkti vadas, tada vadu buvo išrinktas gerbiamas ponas Landsbergis, kuris labai sumaniai, labai ryžtingai, drąsiai paskelbė Nepriklausomybę, apvainikuodamas visas kovas, visos kovos aukas sudėtas, bet dar nėra laisvės Akto. Ir jis pasakė: šiandien skelbiu tautos vardu laisvą, nepriklausomą Lietuvą, čia ir dabar. Buvo siūlama, kad gal dar neskubėt, žingsnis po žingsnio. Žinoma, jeigu žingsnis pirmyn, trys atgal, kas būt buvį? Ir teip atgavom laisvį. Labai nuoširdžiai dėkoju ir lenkiu galvą prieš poną Landsbergį, dėkodama savo vardu, savo brolių ir turiu moralinę teisę visų partizanų vardu padėkoti, nes jų buvo vienas tikslas – laisvė ir nepriklausoma Lietuva.

Ačiū jums visiems. Signatarams, kurie pasirašė Aktą. Ačiū visiems seimūnams, kurie nuoširdžiai dirbo už Lietuvą. Jaunime, jūs neskubėkite susikrauti lagaminėlių ir išvykti iš Lietuvos. Išvykti mokytis, uždirbti pinigų – taip, bet pasilikti ir sakyti, kad Lietuvoje bloga, gal geriau kitur gyventi, tai negalima šiteip. Dėl to nepalikite motinas, ar ji *biedna*, ar ji sužeista, Lietuva yra mums nepakartojama. Ir aš tikiu, kad jaunimas irgi susiburs, jeigu, neduok Dieve, prireiks kariaut ir gintis. Jaunimas nežinoja, kokia kančia, kokia kaina buva, kokias kovas partizanų. Tai dabar žiūrėkit į Ukrainą, kaip jie ginasi, kaip jie kenčia. Raikia padėti Ukrainai ir tikėkime, kad Ukraina bus laisva. Kiek nežinios, kiek čia aukų raikės sudėti.

Tėvyne Lietuva, tu mūsų motina, tu šventa, būk per amžius laisva. Mylėkime ją, saugokime ir apginkime šį mažitį žemės lopinėlį, kuris vadinasi Lietuva. Ačiū. (*Plojimai*)

G. ARBAČIAUSKAS. Sveikatos ir stiprybės Onai Butrimaitei-Laurinienei.

Daugiau kaip dešimtmetį dundėjo vagonai į tremtį, į nežinomybę. Okupantų cinizmui ir žiaurumui nebuvo ribų – net rengiamas masinių trėmimų operacijas vadino poetiškais pavadinimais: 1948 metų – „Pavasaris“, jo liūdną 75-erių metų sukaktį paminėjome gegužę, 1949-ųjų – „Bangų mūša“, 1951-ųjų – „Ruduo“.

Ką iš tikrųjų reiškia okupacijos, tremtys ir kova už laisvę? Atsakomybė tenka visiems – gyvąją istoriją perduodantiems jaunajai kartai. Tai jungtys tarp praeities ir dabarties. Kalbės mokytojas, „Misija Sibiras“ ir „Renkuosi mokytį“ alumnas Vaidotas Steponavičius.

Mokytojo, „Misija Sibiras“ ir „Renkuosi mokytį“ alumnas Vaidoto Steponavičiaus kalba

V. STEPONAVIČIUS. Mūsų brangūs tremtį patyrę tėvynainiai, kalėjusieji dėl kovos už laisvę, valstybės vadovai, gerbiami svečiai ir visi, kurie minite šią dieną kartu.

Gedulo ir vilties diena mus vienija, moko ir brandina, todėl turi išlikti mūsų augančios pilietinės visuomenės tapatumo stuburu. Pažvelkime į tai mokytojo ir mokinio akimis, keldami klausimą, ką dar galime padaryti kaip Lietuva.

Mokytojas. Grįžęs gyventi į tėvynę, degiau noru padaryti ką nors gera „vardan tos“. Pirmais žingsnis buvo „Misija Sibiras“. Išvykau į Igarką, amžinojo išalo žemę, bene didžiausią lietuvių tremties ir kančios vietą buvusioje Sovietų Sąjungoje. Už 5 tūkst. kilometrų radau lietuviybės pėdsakų – lietuviškų medinių kryžių, puoštų saulutėmis, dar su išlikusiais įrašais ar be jų, naikinamų pelkių vandens, kai kur – visai nebeatpažįstamų. Vietiniai lietuviškomis pavardėmis dalijosi savo vaikystės prisiminimais, kaip tuomet norėta į Lietuvą grįžti, kaip lietuviybė branginta ir švęsta. Į Igarką mus ruošė ir išlydėjo tremtį ir įkalinimą patyrę žmonės. Jie ir pasitiko su ašara, atverdami nuoširdžiausią savo esybę, dėkodami už meilę mus vienijančioms šaknims.

Buvau įsipareigojęs fiksuoti tai, ką pamatysiu, išgirsiu – žodžiu įbalsinti tai, kokia buvo kiekviena ekspedicijos diena. Keletas ištraukų iš ekspedicijos dienoraščio: „Pamiršau apie bet kokią orientaciją laike. Neklauskite manęs, nei kelinta šiandien diena, nei kurie metai. Poreikiai susitraukė iki dar gyvenime nepatirtų ribų. [...] Pusryčiai paruošti, kapinės šalia, vandens yra, visi dirbame su daina. Kaskart aplinkos vaizdas vis labiau panašėja iš šabakštynų į kapines, atsiveria pelkynai ir juose tūnantys kryžiai. Kirvius paliekame ir pamirštame kur. Nuovargis, atrodė, pradeda imti viršų, ir kas prieš tai atrodė šienas, dabar tapo ažuolu. [...] Duobės iškastos, kryžiai ant pečių, kartu juos nešame. Bet vieno kryžiaus neišlaikėme ir Lukas įkrito į duobę, aš ant jo, o kryžius – ant manęs. Kai tokie dalykai nesibaigia tragedija, jie tampa komedija. [...] Pastatę paskutinius kryžius sugiedojome „Tautišką giesmę“. Mažiausiai tris kartus, bet, neabejoju, visi būtų mielai tai padarę ir dar keletą. Vincas Kudirka vargu ar būtų pagalvojęs, kaip giliai jo žodžiai po šimtmečio įstrigs visų širdyse Šiaurės Sibire. Lipant iš traukinio ir matant tremtinius iš Igarkos buvo sunku tvardyti emocijas. Nutirpau. Jų skanduojamas „ačiū“ buvo malonesnis už viską. Padarėme gerą darbą. Tęskime toliau.“

Pastarųjų patirčių vedami nemažai mūsų taip pat rado atsakymus, ką daryti grįžus namo. Keli tapome mokytojais. Ne iš pašaukimo, bet iš idėjos ir įkvėpti jūsų – tų, kurie širdimi ir darbais puoselėjo Lietuvą. Taip pat iš šiek tiek altruizmo, tačiau labiau iš laikinumo jausmo, noro toliau mokytis ir noro įprasminti save – dalintis tuo, kuo degėme ir kol degame. Būtent tada Gedulo ir vilties diena įgavo iš tikrųjų visai kitą prasmę – tapo daugiau nei tik raudonu įrašu kalendoriuje.

Mokinys. Perpasakojant savo patirtis Lietuvos mokyklose, mokiniai nelieka abejingi. Jaučiu, kad jie išgyvena tai kartu ir noriai visa tai priima. Tai įrodo jų sutelktas dėmesys ir tai, kad mokytojams nereikia prižiūrėti, ar visi klausosi.

Su mokiniais bandėme įsivaizduoti: esi jaunas, ambicingas, laisvai mąstantis žmogus. Dėl šių priežasčių vieną dieną tave ir tavo šeimą įstumia į gyvulinį vagoną ir išveža. Jaunystės metus, užuot siekęs savo tikslų, praleidi siaubingomis sąlygomis dirbdamas lentpjūvėje, šachtoje, tiesdamas geležinkelį, arba dar blogiau – esi įkalintas lageryje. Taip bėga laikas. Matai arba sužinai apie artimųjų mirtis, tavo vaikai neatlaiko nepakeliamų gyvenimo sąlygų. Galiausiai lieki vienas sau – su savo prisiminimais ir nuoskauda, kad galbūt viskas galėjo būti kitaip. Ir štai po daug daug

metų išvysti grupę žmonių su tavo jau nepriklausomos Tėvynės atributika, kuri sako, kad Lietuva tavęs nepamiršo ir atvyko tavęs aplankyti, pakalbinti, pagerbti tavęs ir tavo artimųjų bei likimo brolių ir sesių. Įteikia tau Prezidentės laišką. Kažkas nesuvokiamo.

Mokinių smalsumas pasireiškia užduodant klausimus ir stovint eilėje, kad tartų padėkos žodį arba pasidalytų savo šeimos istorija – tuo, ką tremtyje ir įkalinimo vietose išgyveno jų seneliai ir proseneliai. Vaikų klausimai ir pasakojimai reiškia, kad turime, kuo pasidžiaugti. Dėka jūsų, dėka tėvų, dėka mokytojų, dėl tokių knygų kaip „Sibiro haiku“, dėl projekto „Misija Sibiras“ (jo Maskovija nusprendė nebeįsileisti – išsigando reikšmės žmogaus savimonei) ir dėl gausybės kitų mokiniai išties žino, supranta, analizuoja, vertina ir savaip kuria šios dienos esmės tąsą šiandien ir darys tai rytoj.

Man pasisekė, kad turėjau tiek daug sąlyčio su tiesioginę tremties ir kalinimo patirtį turėjusiais tautiečiais. Vis dėlto labai norėtusi, kad kuo daugiau dalijimosi apie tremtį patirčių išgyventų ir jaunoji karta. Tokia galimybė nesitęs amžinai. Jauniems žmonėms negana vadovėlio – jauniems žmonėms būtina patirti. Per pasakojimus, dainas, knygas, nuotraukas, išgyvenimus su viltimi ir optimizmu, taip tvirtinant mūsų pamatines vertybes ir pilietinę visuomenę. Linkiu bendrojo ugdymo įstaigoms dar artimiau palaikyti ryšį su jumis. Jūs esate gyva istorija ir įkvėpimas jaunajai kartai.

Mokytojas ir mokinys gyvena valstybėje: joje moko ir mokosi, patiria praeitį, kasdienybę ir juda ateities link. Nors ir kaip idealistiškai žiūrėtume į savo praeitį ir ateitį, jaunų žmonių dėmesį visų pirma prikausto egzamino turinys. Norint išmokti mąstyti ypač sudėtingais tapatumo klausimais, reikia mokytis rašyti, o ne tik įrašinėti praleistus žodžius ar vienu sakiniu atsakyti į klausimus, ugdyti gebėjimą vertinti ir apginti savo ir Lietuvos tapatumo klausimus.

Kad tai nebūtų tik skambios frazės, iliustruosiu pavyzdžiu. Mokinys per istorijos egzaminą gauna samprotavimo rašiniui skirtą užduotį, kuri skamba taip: įvertinkite trėmimų ir politinio kalinimo reikšmę tolesnei Lietuvos visuomenės ir valstybės raidai. Mokinys į ją atsako ne įrašydamas praleistus žodžius, tačiau iš esmės yra ruošiamas atsakyti per asmeninio ir kolektyvinio tapatumo prizmę, per žmogiškąsias netektis, net per socialinį-ekonominį aspektą. Egzamine mokinys turi mokėti apginti savo poziciją konstruodamas argumentus, įvertindamas net ir nepatogius mūsų istorijos epizodus, o ne ieškodamas vieno vienintelio teisingo atsakymo. Šis ugdymo kelias vestų į dar stipresnį stuburą turinčią pilietinę visuomenę ir paruoštą ją būsimiems išbandymams. Ačiū. (*Plojimai*)

G. ARBAČIAUSKAS. Skriejanti, sunkiai pasiekama žinutė ar laiškas iš tremties ar lagerio į Lietuvą, į Tėvynę. Tai vilties spinduliai, meilė Tėvynei ir artimajam.

Lietuvos kariuomenės orkestro fleitininkė Eglė Juciūtė atlieka jautrią melodiją fleita.

„Mūsų gerbiemieji! <...> Seniai gavome nuo Jūsų laiškų. Jau antras mėnuo, kai mes jokios žinios neturime. Kaip sekėsi rugiapjūtė? Ar jau bendrai kuliote? O kaip su duonute? Ar dar bago-ti? Mes rugiapjūtės nematėme jau du metai ir ruginės duonos ragavome tik iš siuntinio. Mūsų duonutė avižinė ir maišymo karti, bet kai 300 gramų duoda dienos normą, tai iš karčios pavirsta saldi. <...> Dabar pas mus ruduo, šalta ir lyja kasdien. Galime supūti, drabužiai tai jau tikrai pripuvo nuo šlapumo. Koks oras pas Jus? <...> Bitutės ar gyvos išliko? Kaip sveikatos? Gal pagerėjo. Mes visi prašome Aukščiausią, kad gražintų sveikatą sergantiems ir suteiktų malonę pasimatyti gyviems. <...>“ (*Laiškas rašytas 1948 metų tremtinės Onos Domeikienės giminaičiui Pranui Sutkaičiui į Lietuvą. Murtukas, Manos rajonas, Krasnojarsko kraštas, 1949 m. rugpjūčio 23 d. Išsiųstas savadarbia-me voke.*)

„Mielas Juozuk! <...> Daug linkėjimo iš Sibiro miškų gilumos, mes dar visi gyvi <...>. Mūs gyvenimą jums, Juozuk, lengvai eitu įsivaizduot, jei paimtumėt truputį maisto ir aprėdo ir išeitumėt į vidurį miškų ir pelkių, ir apsigyventumėt, pasisodintumėt miške apie kelmus bulvių ir pradėtumėt gyvenimą, tai mes taip pradėdam apgyvendinti Sibiro miškus <...>.“ (*Laiškas rašytas 1948 metų tremtinio Prano Bakševičiaus giminaičiui Juozui Sutkaičiui į Lietuvą. Novoaleksejevka, Manos rajonas, Krasnojarsko kraštas, 1948 m. rugpjūčio 29 d.*)

„Mieloji Birutė! Mielieji mano Mama ir Papa! Brangieji mano namiškiai! Nepykit ant ma-
nės, kad aš šitokią išskilmingą dieną, mirties nugalėjimo šventės dieną, dieną, kada visas tikintysis
pasaulis džiūgauja, spausdami vieni kitiems rankas su linksmomis šypsenomis veiduose, sveiki-
na ir linki džiaugsmo ir laimės – aš į Jus, mano mielieji, prabylu tokios gūdžios dainelės žodžiais.
<...> Ir savo maldose prisimenu visus savo namiškius, gimines, artimuosius ir draugus, paliktus
laisvėje gyvus <...> ir mirusius nesulaukus šių Velykų ryto, – ir draugus, sutiktus ir pamiltus čia,
šiuose varginguose klajūnų keliuose, kurie yra čia kartu su manim arba jau išėję laisvėn, o dar
daugiau, kurių gyvybę išplėšė badas, sielvartas ir džiova, o kūnus priėmė svetima Kazachstano
žemė. <...> Mūsų sekcijoje eina pasiruošimas, nešame stalus, suolus. Kas turi baltą paklodę, tiesia
ją ant stalo, kiti neša valgius. Galų gale viskas paruošta. Susirenkame 35 žmonės: lietuviai, latviai
katalikai ir lenkai. Užimame vietas glaudžiai broliškai susispaudę petys prie peties, visi vieno ti-
kėjimo, visi prispausti vienos dalios, visi trokštantys vienos laimės – laisvės. <...> pradadam val-
gyti šventiškąją tradicinį „margutį“ ir kitas gėrybes, pašvėstas prieš valgant Tėvo Petro. Margučio,
atsiūsto iš Latvijos ar Lietuvos, išėjo visiems po ketvirtadalį, ir tą mažytį kąsnelį kiekvienas taip
kruopščiai, su susikaupimu ėmė ir valgė, lyg kokią didžiausią retenybę, prisimindami, kada kam
teko paskutinį sykį jo valgyti. Kam prieš šešis metus, kam prieš 3–4. <...> “ (*Laiškas rašytas poli-
tinio kalinio Valio Girdžiuno seseriai Birutei ir tėvams. Dubovka, Karagandos sritis, Kazachijos SSR,
1955 m. balandžio 10 d.*)

„Brangi Mama, dar šiais metais negaliu Motinos Dienoje atnešti Tau gyvų gėlių puokštę, ne-
galiu Tave apkabinti ir išreikšti tą didžią meilę ir dėkingumą, kurio kupina mano širdis. Juk Tu,
Brangioji Mama, man gyvybę davei, Tu mane kūdikėlį supai ir lingavai, Tu, Miela Mama, mano
vaikystę kaip Angelas Sargas nuo visokio pikto apsaugojai. Tu, Brangi Mama, mane kryžiaus
ženkle laimindama į gyvenimą išleidai. <...> Motinos Dienos šventoje Aukoje aš maldausiu, kad
Viešpats laimintų ir guostų Tave; aš melsiuosi, kad dangaus Motinėlei užtariant, pasaulio Vieš-
pats savo Tėviška Ranka gražintų mane pas Tave, ir kad aš galėčiau bent truputėlį atlyginti už
neišsemiamai pasiaukojančią Tavo meilę mums Tavo vaikams. <...> Tave mylintis ir nuolat už Ta-
ve meldžiantysis Tavo Sūnus.“ (*Laiškas rašytas politinio kalinio kunigo Vincento Vėlavičiaus iš lagerio į
Lietuvą motinai Praksedai Vėlavičienei. Javos, Mordovijos ASSR, 1956 m. balandžio 27 d.*) (*Plojimai*)

Jautrią fleitos garsais suskambusią melodiją atliko Eglė Juciūtė, Lietuvos kariuomenės or-
kestro fleitininkė.

Neužmirškime... Prisiminkime ir tegul mene – spektakliuose, filmuose, dainose, nuotrauko-
se – būna gyva atmintis. Kviečiame fotografą dokumentininką Tadą Kazakevičių.

Ekrane rodomos fotografo Tado Kazakevičiaus nuotraukos.

Fotografo dokumentininko Tado Kazakevičiaus kalba

T. KAZAKEVIČIUS. Gerbiami minėjimo dalyviai ir svečiai, šiandien pasaulinių įvykių sūku-
ryje, kai istorija perrašo pati save, kaip niekada esu tikras – būtina kalbėti apie praeitį. Būtina kal-
bėti apie praeitį ne tik todėl, kad ji būtų neužmiršta mūsų tautos sąmonėje, tačiau ir todėl, kad
neįtikėtiniu būdu istorija pradeda kartotis – tai, kas vyko tada, daugiau nei prieš 80 metų, vyksta
ir šiandien, visai šalia – mūsų kaimynystėje. Kaip tai įmanoma?

Vykstantis karas ir jo metu vykdomas Ukrainos vaikų nutautinimas mane šurpina kasdien.
Argi XXI amžiaus aušroje gyvename pasaulyje, kuriame vis dar taip daroma? Norisi tikėti, kad
žmonija pažengė pirmyn, tačiau, didžiuliam nusivylimui, matome tai, ką matome.

Per laikotarpį, kada augau kaip fotografas dokumentininkas, žmonių istorijos, jų gyvenimo
pasakojimai man tapo svarbesne mano fotografijos dalimi, supratau, kad neretai kadras nepasako
visko, būtinas kontekstas, jungiamoji ašinė linija. Mano kurti daugiamečiai fotografiniai ciklai
„Tai, ko nebebus“, „Tarp dviejų krantų“, „Odė paskutiniam dirbančiam žmogui“ mane ne tik iš-
mokė, bet ir vis dar moko išklaudyti, išgirsti kiekvieno žmogaus unikalią istoriją ir savo įrankiais
įprasminti šios istorijos įrašą. Tačiau manyje visada kirbėjo noras prisiliesti prie mūsų ir mūsų
kaimyninių tautų istorijos skaudulio – Sibiro tremties. Kaip tai padaryti? Tema plati kaip vande-

nynas, o ir pasakota juk ne kartą. Pradėti galvoti šia tema gąsdino ir klausimas, ar įmanoma apie Sibiro tremtį kalbėti ne tik su giliu liūdesiu? Kaip suvaldyti šią emociją? Kaip ją nors kiek paversiti šviesesne? O atsakymas glūdėjo kasdienybėje ir, rodos, tokioje natūralioje aplinkoje, kad sunku buvo susilaikyti ir į tai nepasinerinti. Tikiu, kad uždaviniai ir sprendimai mums ateina natūraliai, būtina tik pagauti ir įžvelgti ją savo kasdienybėje.

Fotografinio ciklo „Pernykštis sniegas“ idėja man kilo, matyt, keliasdešimt kelintą kartą skaitant dukrai Adelei mūsų kartu mylimą knygą „Sibiro haiku“. Buvo sunku patikėti, kaip įtaigiai knygos autorė Jurga Vilė pasakojo apie tremtį, kaip šią temą priartino prie žmogaus, o ypač prie vaiko aplinkos, kaip įsimintinai ji sukonstravo šį kūrinį.

Tačiau mano atmintyje vis skamba eilutė „našlaičių traukinys“, ji nedavė man ramybės ir vis atsikartojo mano pašamonėje. Supratau, kad ji mane šaukia ir kviečia pasidomėti plačiau. Netrukus sutikau knygos autorę ir sužinojęs, kad knygos pagrindinis herojus, Jurgos tėtis Algiukas, dar tarp mūsų, supratau – privalau surasti bent dalį šių našlaičių, grįžusių iš šio pragaro. Gal jie pasakos tai, kas man padės prie šios temos prisiliesti kiek kitaip.

Trumpai apie patį „našlaičių traukinio“ precedentą. 1946 metais inicijuotos šešios oficialios našlaičių pargabenimo artimiesiems į Lietuvą ekspedicijos. Jų metu į tėvynę buvo grąžinta daugiau nei 250 našlaičių, kurių tėvai mirė tremtyje arba dėl nusilpimo fiziškai nebesugebėjo pasirūpinti atžalomis. Viskas prasidėjo nuo žymios visuomenininkės Marijos Nemeikšaitės asmeninės iniciatyvos, kiek vėliau įsitraukė ir kiti visuomenininkai ir našlaičių artimieji, staiga nebebuvo galima ignoruoti būtinybės iš tremties grąžinti vienišus vaikus.

Ekspeditoriai Marcelinas Ignatavičius, Petras Monstavičius, Jonas Bulota, Karolis Gerulaitis, Juozas Zakarauskas, Antanina Kuznecova, Vladas Kaikaris, Ona Jakubėnaitė – tik keletas vardų šioje istorijoje. Ekspedicijose buvo aplankyti Komijos, Jakutijos, Altajaus, Tomsko ir Uralo regionai. Buvo ir kitų, asmeniškai inicijuotų nelegalių ekspedicijų. Nors jų metu buvo išgelbėta kiek mažiau vaikų, jos ne mažiau svarbios istorijoje.

Džiaugiuosi, kad mano jau mielu bičiuliu tapęs Jurgos Vilės tėtis Algimantas Stakėnas padėjo pradėti vnyioti šį siūlo galą. Vėliau susitikimas su jau amžinąjį atilsį Rimvydu Racėnu – man tarsi raktą į šios istorijos herojus suteikusios knygos „Į mielą šalį Lietuvą“ autoriumi. Jis ne tik padėjo man rasti dalį herojų, tačiau ir pasufleravo man ciklo „Pernykštis sniegas“ pavadinimą. Išvydęs mane, 35 metų vyriškį, besidomintį šiais našlaičiais, kaipmat man pasakė: „Jaunuoli, ar tik ne pernykščio sniego ieškai?“ Kaip vėliau supratau – jo ir ieškojau. Ieškojau istorijų vaikų, kurių vaikystė – atsiminimas ir skausmas, kurį norima pamiršti, kuris verčiau kaip ir pernykštis sniegas neegzistuoja.

Pradėjęs kurti ciklą pajutau – kelių valandų pokalbiai su šiais žmonėmis neturėtų vertės, tokiu būdu užkabinčiau vos paviršių to, ką norėčiau išgirsti, suvokti. Per šį laiką vos pasiektume jautrumą, prideramą šiai temai. Būtina ieškoti formos, kuri mums padėtų kalbėti ne tik apie atsiminimus ir istoriją, tačiau sukurtą situaciją kartu pasinerinti į juos. To pasiekti su herojais kartu vykome į jiems brangias, tačiau taip pat ir labai skausmingas vietas – neretai tai buvo gimtinės ar vietos, kuriose jie ir buvo užklupti 1941 metų birželio įvykių. Ten kūrėme portretus, bendravome, kartu liūdėjome dėl jų praeities ir džiaugėmės dėl jų dabarties. Šios vietos – vis dar skaudų liūdesį keliantys namai, tiesa, užgyventi jau kitomis gyvenimo istorijomis, o kartais – tai tik laukas su šlamančiu senu ažuolu, menančiu jų kūdikystę.

Nepalikau nuošalyje ir archyvinės medžiagos. Greta savo herojų šviesios dabarties portretų įterpiau ir skaudžių tų dienų realijų. Norėjosi parodyti ir negrįžusių kasdienybę, o neretai ir skaudžiausią įvykį – vaikų laidotuves Sibiro platumose. Tai buvo tarsi atsvara ir neužmiršimas tų, kurių istorijų nebeišklausysime.

Su didžiausia šiluma atsimenu visus mano per šiuos kelerius metus sutiktus herojus: amžinąjį atilsį Teresę Laimutę Bliūdžiūtę, Algimantą Stakėną, Dainorą Tamošiūnaite, Giedrutį Laucių, Gražiną Linkevičiūtę, Joną Bijeiką, Almantą Laužadį, Ligiją Vanagaite, Algimantą Jakučionį, Margaritą Smilingytę. Jie man jau nebe vardai ir numeriai matytuose ekspedicijų sąrašuose, o gyvos, stipriai širdį palietusios istorijos, išgirsti šių našlaičių kelionės į Tėvynę ir gyvenimo tremtyje atsiminimai. Prisiliečiau ir prie jiems brangių daiktų, kuriuos kaip didžiausią vertybę jie glaudė ilgo-

je kelionėje Tėvynėn, prie brangiausių likučių to, kas primindavo ir primena jų jau išėjusius artimuosius.

Su visomis šiomis istorijomis galite susipažinti ir jūs, apsilankę interneto svetainėje *www.pernykštis-sniegas.lt*. Ten ne tik kiekvieno iš herojų fotografijos, jų atsiminimai, tačiau ir atmosferiniai audioįrašai iš jiems brangių vietų, archyvinė medžiaga, kiti mano norėti akcentuoti fotografiniai artefaktai. Čia esantiems mokytojams nuoširdžiai siūlau šią priemonę naudoti vaikams, paveikiai pasakojant Sibiro tremties temą – mačiau ypatingą jaunosios kartos susidomėjimą šiai ekspozicijai skirtoje autorinėje parodoje Prospekto galerijoje.

Nors, regis, pasakojau apie praeitį, norisi visiems palinkėti suprasti, kad gyvename laikais, kai šios istorijos yra rašomos naujų našlaičių kasdienybėje su ta pačia menka galimybe sulaukti šviesaus jų gyvenimų saulėtekio.

Atsisveikindamas noriu palinkėti, ypač jaunajai kartai, neužmiršti istorijos, nes užmiršta istorija yra linkusi kartotis. Neleiskime tam nutikti. O pasauliui palinkėsiu ramybės.

Ačiū jums už dėmesį. (*Plojimai*)

G. ARBAČIAUSKAS. Saugoti Lietuvos Nepriklausomybę – kaip prašymas, kaip moralinė priesaika lydi ne vieną partizano, tremtinio, lagerio šeimos jaunosios kartos narį. Kviečiame kalbėti Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio dalyvio Stanislovo Vitkaus dukrą, Lietuvos laisvės armijos kario Alfredo Dauginio anūkę, ministrę, Seimo narę Moniką Navickienę.

**Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio dalyvio Stanislovo Vitkaus dukters,
Lietuvos laisvės armijos kario Alfredo Dauginio anūkės, socialinės apsaugos
ir darbo ministrės, Seimo narės Monikos Navickienės kalba**

M. NAVICKIENĖ. Gerbiami politiniai kaliniai ir tremtiniai, jų šeimų nariai, Ekscelecijos valstybės vadovai, gerbiami signatarai, ambasadoriai, Vyriausybės ir Seimo kolegos, visi garbingieji svečiai, mieli Lietuvos žmonės, šiandien, minėdami Gedulo ir vilties bei Okupacijos ir genocido dienas, prisimename ypač tamsų mūsų istorijos etapą, amžiams sulaužiusį nesuskaičiuojamos daugybės žmonių likimus.

Lygiai prieš 82-ejus metus, 1941 m. birželio 14 d., sovietiniai okupantai pradėjo neregėto masto taikių Lietuvos gyventojų trėmimus. Tūkstančiai vyrų, moterų ir vaikų buvo jėga išplėsti iš savo šeimų, savo namų ir savo šalies. Vienintelis jų nusikaltimas buvo troškimas gyventi ir mąstyti laisvai.

Perpildytomis mirties vagonais okupantai siekė išvežti pačią nepriklausomos Lietuvos savastį. Kartu su ištremtųjų gyvybėmis atšiauriose Rytų platybėse turėjo užgesti ir mūsų valstybingumo liepsna...

Taip jau nutiko, kad tarp ištremtųjų buvo ir du žmonės, kurių asmeninės istorijos neatsiejamai susipynusios su manąja. Vienas jų – atkaklus žemaitis, Lietuvos laisvės armijos karys, Šatrijos rinktinėje partizanavęs Alfredas Dauginis, mano bočius. Antrasis – jaunas literatas ir Kęstučio apygardos būrio ryšininkas Stanislovas Vitkus, mano tėtis.

Susipažinę spaudžiant negailestingam Sibiro šiaurės speigui, kartu kentėję alkį ir alinantį kartogros darbą, abu vyrai rėmėsi vienas į kitą. Rėmėsi ir neprarado vilties sugrįžti namo. O kai galiausiai grįžo, Stanislovas vedė Alfredo dukrą Almą. Šioje tremties paženklintoje šeimoje gimė ir užaugo dvi dukros: mano sesuo Dovilė ir aš.

Mums jie paliko ne tik Laisvės kovų ir tremties kančių istorijas, bet ir nepalaužiamos vilties bei valios pamokas. Tėtis iš šio pasaulio išėjo 2013-aisiais, o mano bočius – 2015-aisiais, todėl dar spėjo ne tik pamatyti, kaip ant lietuviškų pinigų atsirado Žemaitė, Jonas Jablonskis ar Maironis, bet ir, nenumaldomai jo nuostabai, visko pilnose krautuvėse jau buvo galima atsiskaityti eurais.

Šiandien ketinau jums paskaityti savo mamos tėčiui, jau grįžusiam į Lietuvą, iš mokyklos Anykščiuose, kur buvo išsiųsta mokyti, rašytą laišką. Laiške ji pasakojo apie tai, kaip nekentė šiaudadūšės komunistės mokytojos, ir apie tai, kaip ją, paauglę, egzekuciją primenančios akistatos metu mokyklos direktorius privertė stoti į komjaunimą. Iš dukros gautus laiškus bočius kaup-

davo kaip brangiausią turtą. O kad jų nerastų režimo pakalikai, kai kuriuos laiškus slėpdavo užlydytose medžioklinio šautuvo šovinių gilzėse.

Gaila, bet laiškas, apie kurį galvojau nuo tada, kai sužinojau, kad turėsiu garbę pasisakyti šia ypatinga proga, yra pamestas. Tačiau nepamestas jį rašiusių ir saugojusių žmonių atminimas. Atminimas, man nuolat primenantis ne tik mano bočiaus, tėčio ir mamos, bet ir visų už Lietuvos laisvę kovojusių ir kentėjusių žmonių stiprybę, jų vilties ir tikėjimo galią. Atminimas, mane kasdien įpareigojantis darbais įprasminti ankstesnių kartų auką savo Tėvynei.

Skaudu, tačiau tamsiausią mūsų istorijos puslapį mums šiandien primena ne tik ši atmintina diena, bet ir Ukrainos dabartis. Rusijos agresija ir vėl niokoja taikių žmonių gyvenimus ir likimus. Pasaulyje nuo 1941-ųjų, rodos, pasikeitė viskas, tik ne agresorių noras laisvus žmones jėga supančioti tironijos grandinėmis. Todėl šiandien, petys į petį stovėdami su kovojančia Ukraina, dalijamės ir jų liūdesiu, pykčiu, ir ryžtu. Kartu su broliais ukrainiečiais dalinamės ne tik istorinio neteisingumo kartėliu, bet ir bendru tikėjimu, kad kova už laisvę pasibaigs teisiųjų pergale.

Tikėtina, kad per ateinančius 82-ejus metus bus pamesti šimtai, o gal net tūkstančiai gilzėse laikomų prisiminimų. Išmirs ir šiaudadūšės komunistės mokytojos, ir mokyklų direktoriai. Nebebus ir didžiosios dalies mūsų. Bet aš žinau, kad padarysiu viską, jog savo dukroms perduočiau mūsų šeimoje brangintus laisvės ir tiesos idealus, o jos juos perduotų savo vaikams.

Šiandien kiekvienas pasižadėkime, kad neužmiršime tų, kuriems turime būti dėkingi, kad esame laisvi atversti ir parašyti naują nenugalėtos Lietuvos istorijos puslapį. Tik taip teisingumo, laisvės ir tiesos idėjos išliks amžinos. Ačiū. (*Plojimai*)

G. ARBAČIAUSKAS. Viltis ir meilė Tėvynei neužgęsta. Tikėjimas sustiprina ir padeda kurti Lietuvos ateitį. Šiandien tribūnose jaunimas, nuostabiosios „Liepaitės“, lyg ošiantis jaunas miškas, lyg sodas, sužydęs baltais obelių žiedais, taria ačiū visiems – tremtiniams ir kovojusiems už Tėvynės laisvę, visiems gyviems ir mirusiems ar žuvusiems nuo okupantų dovanoja savo meilę gimtinei, savo šilumą, nuoširdumą ir dainą „Gražiausias sodas“. (*Plojimai*)

Choras „Liepaitės“ atlieka dainą „Gražiausias sodas“.

Dėkojame Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ merginų chorui, vadovei Jolitai Vaitkevičienei, koncertmeisteri Eglei Kasteckaitei, visiems, kurie liudijo ir kurie suteikė viltį, visiems minėjimo dalyviams. Sveikatos, stiprybės, gerbiamieji, nuo okupacijų nekentėjusieji kovotojai už Tėvynės laisvę! Padėka jums iš mūsų visų širdžių. (*Plojimai*)

Kviečiame dalyvauti kituose renginiuose, skirtuose Gedulo ir vilties bei Okupacijos ir genocido dienoms atminti. Ačiū.

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

A

Abišala Aleksandras Algirdas 411, 413, 415
Adamkus Valdas 490
Adomaitis Kasparas 46, 47, 63, 201, 202, 203, 205, 206,
207, 208, 219, 225, 262, 278, 324, 348, 357, 396, 397,
398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408,
421, 422, 423, 425, 429, 437, 444
Aleknaitė-Abramikienė Vilija 151, 162, 163, 210, 212
Alekna Virgilijus 115
Antanavičius Kazimieras 222
Arbačiauskas Giedrius 490, 491, 492, 495, 496, 499, 500
Arianas Flavijus, Arianas
(Arrianos Flavius, Arrianus) 240
Armonaitė Aušrinė 198, 199, 308, 309, 310, 343, 387
Asanavičiūtė Dalia 450
Ažubalis Audronius 95, 210, 211, 212, 276, 349, 449,
461, 485

Ą

Ąžuolas Valius 41, 49, 57, 61, 106, 107, 109, 114, 159,
178, 183, 196, 228, 287, 288, 291, 292, 293, 303, 304,
307, 309, 312, 318, 320, 337, 338, 340, 347, 368, 384,
385, 390, 392, 484, 492

B

Bagdonas Andrius 36, 77, 112, 155, 211, 265, 325, 333,
341, 342, 355, 358, 373, 444, 445, 446, 451, 453, 471,
473, 474, 475, 486
Baidenas Džo, Džozefas (Biden Joe, Joseph) 142
Bakas Vytautas 78, 85, 152, 153, 160, 161, 162, 163,
164, 217, 218, 234, 235, 238, 359, 360, 361, 387, 419,
441, 474
Bakys Remigijus 166
Bakševičius Pranas 496
Balakauskas Osvaldas 210
Balčytis Zigmantas 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207,
208, 242, 243, 252, 396, 397, 401, 402, 403, 404, 405,
406, 408, 409
Baranauskas Antanas 39
Baranauskas Boleslovas 349
Barauskas Aleksandras 69
Bardauskas Dainius 80
Bartoševičius Kristijonas 359, 361, 362
Baškienė Rima 32, 276
Baublys Juozas 131, 182
Bijeika Jonas 498
Bilotaitė Agnė 29, 30, 39, 40, 41, 69, 96, 97, 99, 100,
101, 102, 103, 104, 106, 200, 231, 234, 252
Bistras Leonas 69
Bliūdžiūtė Teresė Laimutė 498
Bradauskas Bronius 246
Budbergytė Rasa 410

Bukauskas Valentinas 262
Bulota Jonas 498
Burokienė Guoda 335, 356, 357, 487
Butkevičius Algirdas 40, 41, 67, 113, 114, 249, 333,
334, 345, 346, 415, 435
Butrimaitė-Laurinienė Ona 492, 493, 495

Č

Čiurlionis Mikalojus Konstantinas 252, 255, 393
Čmilytė-Nielsen Viktorija 29, 69, 74, 80, 81, 140, 220,
280, 307, 448, 454, 455, 456, 457, 465, 466, 467, 468,
469, 488, 490

D

Danielė Morgana 156, 229, 261, 263
Daniškevičiūtė Reda 226
Darius, Jucevičius Steponas 477, 478
Dauginis Alfredas 499
Dobrowolska Ewelina 42, 106, 117, 118, 161, 162, 163,
298, 301, 302, 304, 305, 359, 360, 376, 419, 430, 432,
433, 434, 436, 437, 462
Domeikienė Ona 496
Drėlingas Stanislovas 491
Driukas Artūras 83, 84, 85, 86, 153, 306, 313
Duda Andžėjus (Duda Andrzej) 141
Dulkys Arūnas 103, 178, 249, 250, 253, 386, 389
Dumbrava Algimantas 281, 357
Džiugelis Justas 32, 93, 95, 123, 126, 132, 155, 170,
224, 261, 263

F

Fiodorovas Viktoras 39, 63, 79, 106, 125, 126, 174, 250

G

Gailius Vitalijus 131
Gaižauskas Dainius 233, 234, 344
Gapšys Vytautas 31, 34, 213, 215, 216, 218, 257, 258,
260, 261
Gediminas 462
Gedvilas Aidas 100, 101, 103, 104, 166, 182, 223, 251,
310, 318, 320, 321, 344, 372, 388, 389, 390, 413, 458,
466, 484
Gedvilienė Aistė 59, 60, 61, 62, 245, 272, 301, 395,
409, 427
Gentvilas Eugenijus 65, 91, 95, 110, 111, 149, 210, 215,
217, 218, 270, 293, 401
Gentvilas Simonas 49, 50, 51, 52, 53, 54, 59, 60, 62,
105, 126, 131, 132, 164, 166, 167, 168, 202, 203, 204,
205, 207, 208, 209, 243, 244, 245, 247, 259, 385, 386,
397, 398, 399, 400, 403, 404, 406, 407, 426, 427

Gerulaitis Karolis 498
 Gintautas Jakštas 448
 Giraitytė-Juškevičienė Vaida 45, 46, 60, 121, 134, 262, 310, 482
 Girdžiūnas Valis 497
 Girėnas, Girskis Stasys 477, 478
 Girskienė Ligita 118, 119, 120, 121, 122, 319, 324, 357, 379, 384, 390, 391, 449
 Glaveckas Kęstutis 222
 Gorbačiovas Michailas (Gorbačov Michail) 221
 Gražulis Petras 85, 94, 134, 135, 136, 228, 237, 238, 245, 246, 266, 271, 307, 357, 360, 368, 374, 375, 377, 381, 390, 414
 Griškevičius Domas 37, 175, 236, 323, 362, 433
 Grybauskaitė Dalia 50, 360
 Gudauskas Jonas 201, 225
 Gundiajevas Vladimiras, Kirilas (Gundiajev Vladimir, Kirill) 470
 Gureckienė Violeta 458

H

Haase Irena 43, 49, 111, 115, 117, 129, 133, 151, 160, 161, 226, 296, 300, 302, 303, 306, 307, 320, 358, 359, 360, 368, 429, 430, 431, 433, 463
 Haksliis Oldas (Huxley Aldous) 416
 Hitleris Adolfas (Hitler Adolf) 110, 491

I

Ignatavičius Marcelinas 498

J

Jablonskis Jonas 499
 Jakilaitis Edmundas 317
 Jakštas Gintautas 448
 Jakubėnaitė Ona 498
 Jakubėnė Diana 297
 Jakučionis Algimantas 498
 Jankauskas Ignas 250
 Janovičienė Romualda 81, 89
 Jarutis Jonas 66, 179, 197, 247, 314, 333, 346
 Jonaitis Liudas 228, 307
 Jonauskas Linas 70, 129, 130, 131, 241, 245, 246, 375
 Jovaiša Eugenijus 171, 174, 175, 184, 185, 186, 188, 196, 254, 286, 287, 462, 477
 Jovaiša Sergejus 264, 268, 278, 357, 368, 373, 402
 Juciūtė Eglė 496, 497
 Jukna Vigilijus 130
 Juknius Vytautas 221
 Juodvalkė Monika 382, 383, 384, 385
 Juozapaitis Vytautas 138, 169, 484
 Juršėnas Česlovas 222
 Juška Ričardas 34, 57, 71, 199, 225, 226, 235, 321, 325

K

Kabišaitis Andrius 81, 82, 83, 322, 324
 Kačinskaitė-Urbonienė Ieva 32, 64, 123, 124, 125, 126, 137, 158, 172, 174, 175, 185, 191, 195, 228, 261, 262, 263, 264, 307, 357, 370, 377, 440
 Kaikaris Vladas 498
 Kairys Simonas 105, 252, 390, 393, 462
 Kalinauskas Konstantinas (Kalinowski Konstanty, Kalinouski Kastus) 476
 Kanopa Vidmantas 71, 72, 73, 448
 Karpavičienė Jolanta 475, 476, 477, 478
 Kasčiūnas Laurynas 43, 95, 103, 210
 Kasteckaitė Eglė 500
 Kaunas Mindaugas 303
 Kazakevičius Tadas 497
 Každailis Arvydas 129
 Kažienė Jadvyga 48, 49
 Kelmickaitė Zita 255
 Kepenis Dainius 47, 51, 52, 69, 77, 82, 85, 91, 94, 95, 99, 106, 108, 109, 122, 132, 180, 181, 250, 309, 311, 317, 349, 350, 379, 387, 455, 467, 477, 480, 485, 488
 Kernagis Vytautas 70, 326, 440, 441
 Kindurys Gintautas 290, 384
 Kiznis Pranas 177
 Kosciūška Tadas Andrius Bonaventūra (Kościszko Tadeusz Andrzej Bonawentura) 476, 479
 Kreivys Dainius 105, 131, 443, 444, 445, 446
 Kropaitė Živilė 492
 Kubilienė Asta 137, 223, 367, 468, 484
 Kubilius Andrius 66
 Kuconis Pranas 487
 Kudirka Vincas 495
 Kukliansky Faina 111
 Kukuraitis Linas 153, 163, 354, 355, 361, 362, 369, 370, 376, 377, 418, 420
 Kunevičienė Elvyra Janina 221
 Kupčinskas Andrius 66, 80, 112, 197, 210, 228, 235, 342, 366, 474
 Kuzmickienė Paulė 210, 348, 357, 480, 481, 482, 483
 Kuznecova Antanina 498

L

Landsbergienė Austėja 196
 Landsbergis Gabrielius 99, 104, 132, 288, 388, 390
 Landsbergis Vytautas 485, 490, 494
 Lankas Romualdas 222
 Laucius Giedrutis 498
 Laužadis Almantas 498
 Leiputė Orinta 30, 39, 44, 77, 167, 181, 249, 268, 317, 388, 484
 Leninas Vladimiras (Lenin Vladimir) 403

Leonaitė Erika 279, 314, 317, 318, 319
 Leonovas Viktoras 375
 Liachovičius Valdemaras 392
 Lydeka Arminas 460, 473
 Lingė Mindaugas 150, 154, 155, 338, 354, 355, 470,
 471, 472, 473, 485
 Linkevičiūtė Gražina 498
 Lopata Raimundas 91, 92, 93, 267, 374, 410, 411, 413,
 414, 415, 416, 417, 478, 479, 480, 486
 Lubys Bronislovas 222
 Lukašenka Aliaksandras (Lukašenka Aliaksandr) 96, 98,
 99, 101, 249
 Lukošius Julius 392
 Lužytė, žr. Šadreikienė Malvina 220

M

Mackevič Michal 476
 Mačiulis Nerijus 338
 Maironis-Mačiulis Jonas 39, 499
 Makronas Emanuelis (Macron Emmanuel) 143
 Maldeikis Matas 113, 149, 407, 433
 Mardosevič Jadvyga 82, 83, 86, 307, 313
 Margis Saulius 297, 302
 Masiulis Kęstutis 38, 62, 64, 71, 136, 197, 198, 235,
 277, 353, 408, 431, 435, 436, 443, 444, 480, 484, 485
 Masiulis Marius 246
 Maskas Ilonas (Musk Elon) 62
 Matijošaitis Marius 134, 135, 136, 391, 451, 453, 464
 Matjošaitytė Laura 226
 Matulas Antanas 33, 34, 67, 228, 229, 269, 305, 378,
 379, 381, 431, 432, 433, 434, 435, 439, 440, 441,
 448, 449
 Mazuronis Andrius 29, 40, 41, 68, 111, 122, 125, 128,
 132, 157, 158, 223, 244, 280, 281, 395, 414, 415, 416,
 486, 487, 488
 Mažeika Kęstutis 49, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 67, 68, 99,
 100, 104, 105, 113, 121, 130, 135, 168, 183, 184, 195,
 200, 232, 245, 246, 250, 267, 278, 368, 386, 401, 488
 Merkys Gediminas 99
 Miltonas Fridmenas (Milton Friedman) 346
 Mindaugas 462
 Mitalas Vytautas 29, 65, 69, 97, 113, 133, 134, 210, 215,
 220, 224, 237, 272, 306, 325, 326, 334, 335, 339, 343,
 345, 350, 352, 354, 458, 484
 Monkevičius Algirdas 394
 Monstavičius Petras 498
 Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 372, 373, 395, 417

N

Nagienė Laima 31, 40, 44, 45, 52, 56, 60, 65, 67, 78, 93,
 121, 130, 134, 158, 159, 167, 172, 173, 181, 184, 185,
 190, 192, 193, 194, 196, 213, 214, 248, 257, 259, 262,

264, 269, 278, 283, 284, 286, 287, 290, 291, 293, 318,
 336, 346, 353, 361, 363, 370, 375, 376, 378, 383, 385,
 397, 441, 444
 Nausėda Gitanas 78, 140, 170, 177, 250, 297, 394, 490
 Navickas Andrius 123, 227, 228, 258, 283, 291, 337,
 349, 450, 455, 456, 469
 Navickas Kęstutis 104, 179, 181, 182, 183, 184, 251,
 252, 253
 Navickienė Monika 41, 42, 101, 103, 344, 345, 346,
 347, 354, 362, 363, 369, 370, 371, 417, 418, 483,
 484, 499
 Nemeikšaitė Marija 498
 Norkienė Aušrinė 185

O

O'Farelas Šonas (O'Farrell Sean) 289
 Olševski Česlav 176, 177, 192, 193, 194, 273, 277, 425
 Orbanas Viktoras (Orbán Viktor) 103
 Ošmianskienė Monika 240, 241, 243, 245, 247, 248, 370

P

Pakarklytė Ieva 228, 237, 239, 241, 243, 245, 246, 263,
 307, 458, 459, 460, 461, 462
 Palionis Andrius 150, 261, 474
 Paluckas Gintautas 49, 197, 198
 Pavilionis Žygimantas 333
 Pečkauskas Aurimas 43, 44, 45, 46, 47
 Petkevičienė Jolanta 226
 Petronienė Lina 74, 75, 77, 78, 79, 80, 86, 226, 227,
 256, 280
 Petrošius Audrius 35, 36, 42, 43, 135, 228, 307, 391, 396
 Petrusis Vytautas 69
 Pietkiewicz Beata 185, 194
 Pinskus Jonas 223, 256, 257, 258, 259
 Pocius Arvydas 126, 127, 128, 129, 243
 Prancietis Viktoras 38, 39, 74, 104, 130, 131, 139, 168,
 202, 272, 279, 343, 374, 485
 Puidokas Mindaugas 37, 136, 149, 439, 458, 467, 468,
 469, 470, 484
 Pupinis Edmundas 38, 53, 61, 64, 65, 123, 125, 169, 170,
 174, 184, 192, 193, 194, 227, 260, 262, 268, 284, 285,
 287, 289, 318, 347, 348, 349, 365, 375, 376, 486, 487
 Putinas Vladimiras (Putin Vladimir) 139, 142, 349

R

Racėnas Rimvydas 498
 Rakutis Valdas 127, 212, 213, 322, 348, 477, 478, 479
 Rasburskis Nerijus 50
 Raskevičius Tomas Vytautas 31, 43, 134, 149, 152, 210,
 222, 228, 281, 349, 451
 Razbadauskas Artūras 391

Razma Jurgis 29, 30, 35, 37, 39, 40, 42, 47, 129, 131, 132, 140, 149, 201, 203, 209, 210, 215, 216, 217, 235, 236, 237, 265, 278, 279, 280, 281, 282, 286, 289, 294, 295, 296, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 307, 312, 314, 348, 356, 372, 373, 374, 376, 377, 398, 399, 400, 403, 423, 425, 429, 430, 431, 448, 453, 458, 460
 Rimša Edmundas Antanas 129
 Rogers Monika 491
 Rotas Michaelis Helmutas (Roth Michael Helmut) 333
 Rozovskis (Rozauskas) Eusiejus 349
 Rudelienė Edita 228, 289, 307, 322
 Rudėnaitė Sigita 430
 Rudzys Romualdas 220, 222

S

Saakašvilis Micheilas (Saakašvili Micheil) 316
 Sabatauskas Julius 79, 81, 111, 125, 154, 161, 162, 179, 212, 304, 359, 367, 435, 475, 484
 Sabutis Eugenijus 69, 71, 128, 321, 414, 475
 Sąlyga Jonas 248
 Saudargas Paulius 67, 69, 74, 179, 220, 244, 255, 256, 280, 294, 343, 356
 Savickas Lukas 93, 112, 215, 281, 309, 335, 486, 487
 Segalovičienė Irena 350, 352, 353
 Sejonienė Jurgita 122, 123, 460, 461
 Semeška Vilius 34, 35, 36, 38, 39, 77, 134, 197, 213, 226, 235, 237, 269, 366, 374, 434, 462, 463, 484
 Sierakauskas Zigmantas (Sierakowski Zygmunt, Serakouski Zygmunt) 476
 Sinkevičius Virginijus 105
 Sysas Algirdas 57, 100, 103, 149, 251, 257, 259, 268, 270, 323, 337, 346, 363, 369, 380, 381, 419
 Skačkauskas Julius 212, 213, 214
 Skaistė Gintarė 249, 253, 326, 334, 335, 336, 337, 338, 387
 Skardžius Artūras 50, 54, 56, 61, 62, 65, 66, 83, 99, 106, 128, 129, 132, 136, 139, 198, 199, 201, 204, 206, 207, 249, 293, 294, 295, 339, 340, 363, 365, 383, 385, 389, 392, 396, 397, 398, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 409, 457, 468, 471, 477, 478, 482, 485
 Skritulskas Mindaugas 63, 64, 65, 67, 134, 215, 365, 373
 Skuodis Marius 249, 250, 251, 305
 Skvernelis Saulius 41, 103, 210, 487
 Slušnys Linas 34, 101, 123, 417, 418
 Smetona Antanas 460
 Smilingytė-Misevičienė Margarita 498
 Stakėnas Algimantas 498
 Stalinas Josifas (Stalin Josif) 110, 403, 491, 492
 Starkevičius Kazys 57, 112, 113, 197, 215, 339, 355, 365, 445
 Steponavičius Vaidotas 495
 Stončaitis Algirdas 116, 117, 118, 124, 126, 232, 233, 236, 295, 299, 301, 430, 432, 434

Streikus Zenonas 434
 Strollys Marius 140, 149
 Stulginskis Aleksandras 69, 479
 Surplys Giedrius 99, 102, 379, 380, 381, 382, 414
 Sutkaitis Juozas 496
 Sutkaitis Pranas 496

Š

Šadreika Povilas 220
 Šadreika Valerijonas 220, 221, 222
 Šadreikienė (Lužytė) Malvina 220
 Šakalienė Dovilė 40, 42, 210, 285, 461, 469, 488
 Šakenis Konstantinas 69
 Šalaševičiūtė Rimantė 162, 163, 253
 Šarknickas Robertas 64, 177, 211, 252, 255, 265, 269, 274, 275, 277, 310, 352, 367, 390, 393, 462, 478, 481, 488
 Šepetys Nerijus 110
 Šerkšnas Rimantas 392
 Šimonytė Ingrida 66, 104, 106, 107, 195, 218, 233, 244, 248, 250, 251, 268, 273, 295, 306, 340, 359, 363, 375, 381, 386, 387, 388, 389, 410, 413, 414, 415, 416, 435, 469, 470, 486, 487
 Širinskienė Agnė 29, 38, 39, 96, 106, 216, 218, 288, 300, 301, 305, 373, 387, 413, 417, 431, 460, 466, 467, 470
 Šiugzdinienė Jurgita 58, 171, 174, 187, 193, 287, 288, 290, 291, 292, 293, 391, 392
 Šiušaitė Agnė 222
 Špokas Mindaugas 198, 392
 Šurajev Oleg 387
 Štusauskas Vytautas 222

T

Tamašunienė Rita 189, 190, 192, 193, 194, 199, 201, 202, 208, 209, 244, 273, 274, 275, 276, 282, 290, 292, 383, 425, 472, 484
 Tamošiūnaitė Dainora 498
 Tapinas Andrius Balys 317
 Targamadžė Vilija 172, 185, 188, 189, 193, 228, 253, 283, 288, 289, 292, 453, 481, 483
 Terleckas Antanas 210
 Tomilinas Tomas 159, 167, 168, 228, 247, 307, 309, 311, 317, 336, 371, 402, 415, 452, 473
 Tumėnas Stasys 92, 93, 104, 170, 172, 210, 213, 274, 275, 277, 296, 302, 304, 394, 434, 436, 437, 449, 459, 462

U

Urbanavičius Justinas 67, 68, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 384, 398, 408, 446

V

Vaigauskas Zenonas 226
Vainiūtė Milda 318
Vaitkevičienė Jolita 500
Vaitkus Romualdas 67, 120, 124, 352, 387, 441, 442,
443, 444
Vaitkutė Emilija 492
Valeškaitė Ieva 55, 56, 57
Valkiūnas Valdemaras 101, 104, 107, 108, 122, 128,
132, 173, 196, 223, 254, 266, 267, 268, 269, 270, 282,
312, 390, 391, 416, 433, 446, 460, 467, 468
Vanagaitė Ligija 498
Varkalys Jonas 306, 361
Varžgalys Juozas 374
Vėlavičienė Prakseda 497
Vėlavičius Vincentas 497
Venediktovaitė Emilija 492
Veryga Aurelijus 30, 40, 45, 48, 70, 122, 132, 227, 262,
263, 264, 265, 343, 380, 386, 416, 440, 444, 469
Vilė Jurga 498
Vilkauskas Kęstutis 53, 70, 105, 119, 128, 165, 216,
253, 324, 384, 386, 456

Vinkus Antanas 48, 55, 72, 122, 155, 156, 166, 224,
248, 306, 311, 321, 354, 371, 389, 440
Vitkus Stanislovas 499
Vydūnas, Storosta Vilhelmas 178, 488
Vyšniauskas Andrius 133, 138, 175, 176, 232, 233, 234,
235, 239, 241, 246, 319, 320, 395, 448, 449, 457, 458,
462, 475, 487
Voicechovskis Janušas Česlavas
(Wojciechowski Janusz Czesław) 180, 250

Z

Zakarauskas Juozas 498
Zingeris Emanuelis 347, 349, 478, 479, 482, 485
Zubovas Rokas 255
Zuokas Artūras 62, 198

Ž

Žemaitaitis Remigijus 54, 63, 66, 110, 111, 135, 158,
167, 168, 210, 303, 304, 317, 337, 338, 381
Žemaitė, Beniuševičiūtė-Žymantienė Julija 499
Žemaitis Karolis 377, 378, 379, 380
Žeruolis Darius 413
Žukauskas Artūras 152, 175, 185, 192, 193, 284, 285,
286, 287, 288, 289, 322, 453, 454, 484

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
POSĖDŽIŲ STENOGRAMŲ RINKINYS

Šeštoji sesija

2023 m. birželio 13 d. – liepos 4 d.

285–296 posėdžiai ir minėjimas

ISSN 2538-7979. 2024 03 27. 51,9 apsk. leid. I.
Tiražas 12 egzempliorių. Užsakymas 2024-0648-3
Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija,
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius.
Interneto puslapis *www.lrs.lt*
Spausdino UAB „Printėja“,
Gedimino g. 16-1, LT-56128 Kaišiadorys.
Interneto puslapis *www.printeja.eu*